~~(1)~~

1978-01-01, söndag, nyårsdagen.

Morgonen halvklar och frostig. Senare mulnande och mildare. Kl 1145 gick jag ut, norrom reningsverket, 2 översta dammar, på utsidan norr om verket, på hemsidan söder om dessamma och söder om dammarna. Temperatur mulet och c +3°C när jag startade; på hemvägen blev det svagt regn. Hem igen kl 1240.

Fågel:

1. sädgås flock 13 ex flög över mot Ö eller ONO
2. knölsvan 1 ad flög en sväng över ån, sågs ej fälla.
3. gråand 1 ♂ flög över mot Ö
4. vigg: i södra dammen uppifrån låg en flock på 7 ex varav 2 ut-färgade ♂♂. I andra (= största) dammen låg en ensam ♂, invid sydhörnen.
5. ormvråk 1 ex flög nära förbi S om ån
6. fjällvråk 1 ex nära, vid rennings-verket, delvis skadeskjutet av 2 skräkar. Hade mycket välfyllda kräva!

1978-01-01 forts.

~~(2)~~

7. sothöna: flocken i största dammen sågs på nära håll: 55 ex. Gick på grävet, men när jag tillfälligtvis i sällskap med en obekant herre plus dennes svarta hund, gick första på motsatta stranden. Alla sothönsen i vattnet och simmade bort åt motsatt håll mot vår rörelseriktning. Viggfamen följde med dem.
8. skeststrut vid sistnämnda damm drygt 30 ex på grävet. Lyfte när vi kom. Dessutom i luften över Klostergården, på avstånd över staden etc.
9. fiskmås vid sistnämnda damm 1 ad + 1 juv tillsammans med skeststrutarna. Dessutom enstaka överflygande ad och juv.
10. gråtrut, juv, 1 ex flög över.
11. fiskdruva 1 ex flög förbi på avstånd.
12. ängspiplärka 1 ex lyfte från grävmark nära reningsverket

1978-01-01 forts.

~~(3)~~

13. -gärdsmyg- 1 ex hört.
14. Talgoxe ett par ex sedda.
15. blåmes ett eller två ex sedda.
16. sävsparv 1 ex satt först i mycket liten buske vid ån, sågs nära, när den lyfte, kom 2 andra ex på vingarna samtidigt. Lockläte hört: "djym". Inte alls vanligt med vinterobsar av denna art numera.
17. -grönfink hörd överflygande
18. -gråsparv flock c 15 ex sedd
19. skata minst 1+3 ex, se nedan.
20. kaja: förutom 2+c 10 ex en stor ansamling nära ån vid övresta dammen, säkert 80-90 ex, kanske fler. Se följande.
21. kråka: myc. ofta sedd, alltid att se vid rennipsvedet. På avstånd i så rätt många, etc. Men huvudmassan, minst 65-70 ex var välsamlad och i sällskap med kajornas huvudflock. Satt först samlade

1978-01-01 forts.

vid ån och på gränsvallen som avgränsar översta och näst översta dammen mot ån. Jag blev ej klar över vad de fick fast i för återvord. Återvände flög de över till fältet på södra sidan ån. Minst 3 skator var i sällskap med dem, däremot såg jag - trots noggrann letande - icke en enda råka i floden.

Tillägg:

22. I höger ad kyrkan vid ån nedanför reningsverket.

Ån var mycket vattenrik, på gränsen till att svämma över även på den sträcka som blev (reglerad) nygrävd i samband med att renings-dammarna anlades.

SLUT

1978-01-04.

För ovanlighetens skull gick jag hem från jobbet redan i dagsljus. Därvid kom I sparvhök mitt över staden vid Stora Södergatan i och på Västgötavägen sågs och hördes I rödhake.

1978-01-05.

Tittade ut genom fönstret på vårt kafferum på 2:ottis kl 0755: I sparvhök kom mycket snabbt och rakt genom trädgården, högst 1/2 m över marken. Mes varnade. Höken var nästan säkert ju jag såg att översidan var ljusgrått brun-brunrött, för att vara på en sparvhök. Här på 40-talet samlade ett eller ett par exkrement "röda" ju i Falsterbo; skinnen skall finnas på Malmö Museum, (om de inte kastats bort eller kastats av framlidne intendenten Per-Magnus Lovén).

1978-01-06.

Jag och jag bjöd Till Berith och Christian på Felisberg. My. Trevligt. Vandrade i skogen V Bellinge. Såg I kungsörn kortvarigt, ljus, överst högt flygfattigt trots mycket tjusig skogspromenad. SLUT.

1978-01-07. (6)

Rundtur Lund-Staffanstorp-Klågerup-Holmeja-Fjällfotasjön-Börringe--Havgårdssjön-mot Genarp östra vägen-Häckebergasjön-Genarp-Björnstorp--Veberöd-Silvåkra-Lilla Abusa-Lund. Utbyte:

1 kråka före Staffanstorp. Därefter 1 fasan hanne, [illegible] 2 + 2 + 5 kråkor, 1 tornfalk, 4 kajor. 6 knölsvanar på grönsäd. 120 sädgäss.

Efter Klågerup: 1 + 1 kråka. Mellan Klågerup och Hyby 1000 sädgäss och 1 vitkindad gås på grönsäd. 1 börringevråk. 1 + 2 + 3 kråkor. 50 gäss även på jordigt fält. 1 kråka.

Yddingen öppen (men intet sett av fågel). Holmeja 1 tornfalk ryttlande.

Fjällfotasjön frusen, intet att se. Därefter summa 4 kråkor.

Norra (=Lilla) Börringesjön frusen. 4 obestämda svanar låg här. 1 vråk, tydligen ormvråk, vid Börringe f d station. 7 + 1 kråkor.

Havgårdssjön: 22 kråkor i flock. Denna sjö öppen, men ingen fågel sågs i vattnet. 1 fjällvråk. Fasan: 4 hönor 1 tupp. Minst 7 kråkor, sedan 2 kråkor till. Far mot Genarp östra vägen. Över 15 kråkor. 1 sittande ormvråk. 2 + 4 fasaner, tuppar. Flock 35 kråkor.

Häckebergasjön öppen men ej stopp. Dock sågs 60 + 10 gräsänder.

Genarp kl 1405: några kråkor och därefter stor flock svartfågel, den innehöll c 50 kråkor, 5 råkor och 80 kajor. 1 domherre. 1 ormvråk på betesmark vid Björnstorp. 20 kajor. Några kråkor, 12 + 4 skator. 8 + 30 gäss. Veberöd 10 råkor och 10 kråkor. Silvåkra by: 1 jagande sparvhök. Silvåkra (nära [illegible] godset) 1 ormvråk med gult märke, säkert ett ex som Sylvén eller hans kollegor märkt. Sedan: 28 snöskator, 6 domherrar. 1 häger sedd.

Nära Abusa: 1 sittande ormvråk, 50 kråkfåglar och 2 fasantuppar.

(Därmed slut på anteckningarna. Uppenbart en rätt [illegible] snabb runda.GR)

(7)

(1)

1978-01-08, söndag.

Start från Lund 1140, för via Södra Sandby – Filbråka till skogen. Flera plusgrader, stilla, dimmigt, sikt 200–500 m. På vägen i utkanten av Lund en flock c 5 kråkor 20 råkor, nära Sandby c 12 kråkor, nära Tvedröra c 20 kajor, därtill minst 10 kråkor på olika ställen, ensamma eller ett par tre tillsammans. 2 skator sedda. Kråkfågel räknades med omsorg, men vi strävade inte för fingranskning av enskilda ex på håll. En enda ornäbb, märkt med fint ljust U-böjt ögonbrynsband, sedd i träd mellan Tvedröra och Stensoffa. Därutöver inget sedd.

Vistelse vid skogen 1225–1505, därvid även uppe i tornet ett par omgångar, och jag gick ett par svängar över betesmarken ner till Filbråka allé. Men utbytte fyr-värr avsjort dåligt, eftersom det var fått, stundvis mycket fått dimma hela tiden. Mot slutet lättade den något, men sikten

1978-01-08 forts. (2)

blev högst 700–800 m. Mitt och stilla och rätt skönt, och mycket vatten på markerna; mindre regn.

Arter:

häger hörd i dimman ett par ggr
sångsvan hörd en gång, kanske mer
sädgås: flock c 40 ex flög över filevikskanalen, sågs kortvarigt. Kadelade. – På vägen på närmaste klarsträcka (den andra del av sjön som synlig) låg en del gåsgnällingar, men ej särskilt mycket (förhållandevis 200 gäss kanske)
gräsand hörd ett par ggr
ormvråk 1 ex flög längs kanalen
sothöna 1 ex i öppna vattnet utanför kanalmynningen
gärdsmyg hörd från skogen
talgoxe 1 ex i trädgården
blåmes minst 3 ex i alarna vid tornet
entita hörd vid skogen
trädkrypare 1 ex på trädstam nära skogen

(9)

1978-01-08 forts. ~~(3)~~

gräsiska ordet florke på c 70-80 ex på bebesmarken mellan järnvägen och filtvärkera allé. Växer nära, höll växt ihop, vissa ex kvistare än andra men ingen av svärisk typ.
kaja 1 ex flög över.

Kanin: ej sedd. På tomten en liten men färsk grävning i myrmarken av sannolikt höst vid köksingången. Utanför tomten bara en grävning sedd, och den var helt liten.

Hemfört filtvärkera - S Sandby - Lund tot c 1505 - 1540. Därvid: oförändrat väder, mild, stilla, dimma, delvis tät. Fågel: ornerik: samma ex som på utvägen sedd på precis samma gren i samma träd vid "skarpa kurvan" mellan Stensoffa och Tvedöra.

1978-01-08 forts.

Därtill sägs ännu 1 ex sitta nära avtappsrören till klöysb.

sbeta : 2 ex

beaja : några ex samt stor flock, se beröka

röka : i stor flocken (se beröka) ett ex, därtill dock hört över flygande

beröka : högst ett tiotal spridda ex i dimman, därtill vid svinhagen nära avtappsrören till klöysb stor svärmfelflock på minst 100 berökor, 250 beajor och 1 röka.

Kråkfågel noga undersökande låt stor att silten var mycket usel. - Även svartfågel (som svinhjö) noga noterad. Därutöver praktiskt taget inget sedd.

SLUT.

(11)

1978-01-10.

Jag var ute i området Vombsjön-Krankesjön på dagen. Träffade Leif Nilsson, inte den Leif N som arbetar med andfågel utan den Leif N som är son till fiskare Kaj Nilsson vid Vombsjön. Denne Leif är också zoolog med speciellt intresse för sötvattensfisk och fiskodling.

Dagboksanteckningarna från större delen av denna dag tycks ha förkommit, men protokoll över kvällsobsarna vid stugan och tornet har jag kvar. De lyder som följer:

(11)

hagelskur på ängen, kornsnö, is
1610 gäss hörs. 45 sädgäss från SO. Mulet, temp. är ±0° C; sikt 4 km, vind omkring V, svag men kall tämligen.
1617 5 + 2 + 2 sädgäss från SSO. Leif Nilsson avreser.
1619 gräsand hörd
1621 17 + 2 sädgäss från O-SO
1622 summa 39 sädgäss i 4 flockar från SO. Jag går upp i tornet. Gässen fäller ej i närmsta klarvatten: där finns småytor kvar med svag is. Gässen fäller istället långt ute.
1627 svagt regn börjar
1629 gärdsmyg hörd
1632 40 sädgäss från Ö. Regn praktiskt taget slut. Trots mörkt och obrutet molntäcke är det relativt ljust
1638 är det ännu tillräckligt ljust för att se en gåsflock med blotta ögat på flera hundra m håll. Inga gäss kommer just nu, men gräsand hörs upprepade ggr från sjön
1640 gäss hörs men kommer ej
1645 8 sädgäss
1646 minst 210 gäss, egentligen säkert mer; de flesta kommer rakt över. Av siffran 210 är skattningsvis 75 bläsgäss. Några flockar (eller delflockar) gjorde ansats att fälla i närmsta klarvatten men fortsatte längre ut. Det mörknar hastigt
1649 kattuggla skriker "kitt kitt"....
1653 en ensam, hes sädgås hörs. Det blir klara partier på himlen. Gässen kacklar långt utifrån sjön
1714 några sädgäss hörs passera; troligen kommer de, men de kan ha rest mot SO
1715 en flygande sädgåsflock hörs över sjön, grovt skattad till c 20 ex
1716 återigen hörs en flygande flock sädgäss tämligen nära. Obsar slut, men återupptagas strax
1726-1727 mycket livlig kör av sädgäss. De reser nästan säkert bort från sjön mot S eller SO eller SV. Därefter obsar slut för idag.

Tillägg: Leif Nilsson meddelade, att det f n ligger tusentals gräsänder i Vombsjön. Vidare sade han att det f n fäller mellan 400 och 1000 gäss i Vombsjön varje kväll; "nu på slutet har det varit några hundra". Han meddelade vidare att regleringsamplituden för Vombsjön (den i dom tillåtna) är 2,4 meter och att detta medför stora skador på lekplatserna för vissa fiskarter.

Leif Nilsson och jag hade idag rätt långa diskussioner när vi vandrade i sällskap. Det är en mycket bra och vänlig pojke.

C

(12)

1978-01-11.

Jag bodde i stugan på natten. Upp 0500, lagade thé, ordnade allt i stugan, diskade etc. Mörkt. Jag var klar med allt innejobb 0645, gick ut då och var ute flera ggr ø även tidigare, men det är fortfarande rent nattmörker, temp ±0° C, småregn.

(12)

0710 okänt läte h
0714 gäss h svagt
0717 häger h; eljes intet
0727-0737 det börjar gry, det blir förvånande hastigt ljusare trots djupt mulet och småregnigt väder. Jag går upp i tornet för granskning av sjön: inga gäss på närmsta klarvatten. Längre bort ännu för mörkt för att se något
0741 sädgås h
0742 c 35 gäss flyger mot SO; däri (hörs) både säd-och bläsgäss. De kom tämligen nära, [illegible] sågs bra, några flög lågt
0744-0745 c 130 + 3 + ? 20 gäss gå upp, flyga enligt skiss (vilket jag skulle [illegible] anse som östlig eller kanske sydöstlig riktning). Det är en blandning av säd- och bläsgås, mycket bläs!

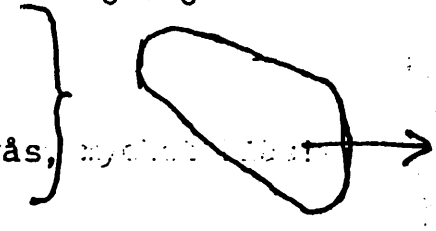

0749-0750 en mycket stor gåsflock hörs nere över Silvåkrakärret. Dessa gäss har inte lyft från Krankesjön. Månne de legat i Vombsjön??
0754 35 sädgäss mot SO enligt skiss: gräsand h

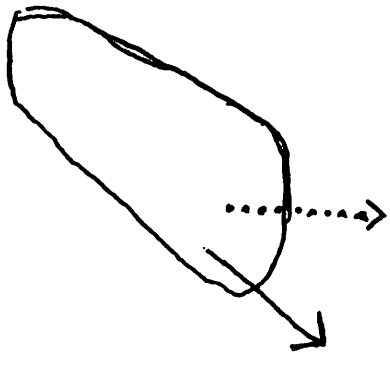

0757 8 bläsgäss mot Ö (prickad linje på nedre skissen).

Inga fler anteckningar. Jämför siffrorna från detta uppbrott med ankomstsiffrorna igårkväll! OBS att oro och sannolik rörelse bort från sjön förekom igår, när det blivit mörkt.

1978-01-13: även denna dag en spanflyg över Lunds centrala delar.

1978-01-15, söndag.

Eftermiddagsbesök vid stugan vid Krankesjön. Ankomst dit 1530. På utvägen via S Sandby - Silvåkra bara 1 sittande ormvråk och 1 dito tornfalk samt ett par tre fasaner. Kråkfågel mycket få, inga flockar.

Väder: sjön nästan helt frusen, is tunn; öppet parti vid kanalmynningen och en liten bit ut därifrån i närmsta klarvatten; vidare en smal vak kanske 150 X 30 m (eller något större men delvis my smal) vid en av de yttersta vassruggarna. Fågel fanns rikligt i och vid denna vak men ej vid den förstnämnda. Lugnt och grått, sikt ej mycket klar men flera km (i motsats till många tidigare dagar, då det varit dimma). Sammanhängande grå låga moln men ej jämna och delvis tunna, fläckvis blev himlen ljus eller rentav blå, och i skymningen kom månen fram och syntes klart fast himlen fortfarande föreföll grå. Jag trodde absolut att det var 1-2 plusgrader, ty det föreföll blött och droppade lätt från en del träd, men termometern vid stugan, som visar mycket nära rätt, visade minus 1,5 grader C. Jag fann också, att [illegible] trappstegen till tornet, särskilt övre trappan, var frusna och hala.

Fågel: (i ungefärlig tidsföljd)

1 ormvråk satt på stolpe, flög bort. Flera hägrar satt i träd, stod på tuvor, flög förbi. Alla jag såg, och det var minst 5-6 ex, var väl utfärgade gamla fåglar. På iskanten vid yttre vaken stod 500 - 550 gräsänder, mycket tätt, vid vakens V ände i tjock flock, vid vakens kanter f ö i tät men smal bård. Några låg i vattnet. Detsamma gjorde 1 storskrak, 1 salskrak ♂ ad och 1 knipa (ej ♂ ad). På is (möjligen med [illegible] med någon my. liten vak) i närheten låg 6 knölsvanar ad, jag såg minst 2 ex [illegible] resa halsarna upp. I annan riktning från vaken, skattningsvis 200 m från knölsvanarna, låg 7 sångsvanar varav 6 ad. 2 snöskator flög över. Entita hördes i alarna. Sädgås hördes svagt på avstånd men bara ett par ggr, och ingen kom till synes. Hägrar skrek och skrockade flera ggr, var ofta uppe och flög. Rätt oväntat kom en flock på 21 starar och flög sedan runt mycket länge över vassen och SO delen, inte oavbrutet inom synhåll men sågs många ggr. 1 blåhök ♂ ad kom omkring kl 1630 sakta flygande mot NV över sjön nära sydstranden, tydligen på väg upp mot V änden, där blåhökarna ofta setts (ibland i betydande antal) [illegible] på kvällarna och där de otvivelaktigt övernattar. Gärdsmyg hördes surra [illegible] par ggr ett.

Kl 1647 hördes plötsligt sädgäss, stark kör, och c 110 + 50 + 10 + några små sällskap, summa summarum c 185 ex, kom från SO ut över sjön. Oväntat sen ankomst, och [illegible] oväntat bra ljus trots att det föreföll så mulet: flockarna lätta att se på 300 m avstånd. De landade inte på närmsta klarvatten (som hade tunn is) utan flög långt ut över sjön, men var de landade vet jag inte, antagligen i vaken.

Kl 1657 hördes sädgäss igen, rätt starkt, men de kom inte tillsynes, kom absolut inte [illegible] till sjön (lätet hördes ungefär från Silvåkrakärret).

Kl 1658 hoade kattuggla! Flera ggr, med mellanrum. 4 + my.flera gräsänder mot SO.

Kl 1659 kom 10 gäss tyst till sjön från SO, flög också långt ut och försvann. Fr o m nu kom också gräsänder flygande åt motsatt håll, utifrån sjön ungefär mot SO, parvis / eller några tillsammans, men ovanligt många inalles, ofta var flera småflockar synliga samtidigt, och säkert såg jag 60 - 75 ex trots tilltagande djup skymning. Många hördes utan att ses, och det är tydligt att 100 eller fler änder passerade på en my kort stund.

Från kl 1659 flera minuter framåt, låt vara med en del avbrott, hördes sädgäss i mycket betydande antal nerifrån Silvåkrakärret. Jag vet inte om de flög eller [illegible] fällde, men vad jag vet är att de inte kom till Krankesjön, och det är anmärkningsvärt eftersom de bevisligen befann sig så nära, och i stort antal. Kattuggla ropade (hoade) flera ggr på håll.

Obsar fortsatte till kl 1725. Inga fler gäss kom till sjön.

Tillägg: 1) idag på morgonen hördes sädgäss flyga över bostaden vid Sunnanväg. En stund senare hördes sädgäss på nytt, jag rusade ut och såg 26 ex flyga ungefär västerut.

2) jag kastade ut en del bröd från balkongen på morgonen och f m: inom tre sekunder var c 10 skrattmåsar (flera ad, flera ej utfärgade) där, likaså några kajor, 1 skata och 1 kråka samt gråsparvar, minst 25-30.

3) en fjällvråk flög lågt över husen och den kringbyggda gården; en skrattmås satte fart efter den men kom snart ur synhåll. - Bland måsarna över huset fanns också ett fåtal fiskmåsar, men ingen av dem kom till brödet, åtm. ej alls lika snabbt och djärvt som skrattmåsarna. -

(14)

Ytterligare tillägg till 1978-01-15: på e m kom en stor grupp unga fältbiologer till tornet. Jag kände igen flera, som vanligt, men deras namn kan jag i regel inte Enda undantaget var den lille pojken Gierow, son till professor Gierow och en högst självsäker yngling (eller rättare sagt: pys). Ungdomarna hade bl a varit vid Sövdesjön och sett 2 juv och 1 ad havsörn samt vid Vombsjön "vid Vressel" och sett en flock på 800 storskrakar. Nära Ilstorp hade de sett "ett par hundra gäss" men f ö inga gäss, eller nästan inga. -

ej inf.

(15) (1)

1978-01-21, lördag.

Start hemifrån c 1115, körde ygnom Zoetis för hämtning av diverse grejer, fortsatte sedan snabbt till S Sandby, där vi handlade mat m.m. Sedan till stugan, ankomst 1235.

Väder: alldeles jämngrått, mörkt, sikt c 1500-3000 m, ej mer. Temp. vid stugan minus 3 grader C. Svag men kall vind ankring SO.

Fågel på utsikten:

Art	Lund (Östra Torn) – S Sandby	S Sandby-Revingeby-Krageröd N sida-stugan
Tornfalk	1	0
kråka	26	2
råka	> 10	0
kaja	18	0
skata	1	5
obestämd kråkfågel	15	2

Praktiskt taget inga andra fåglar syns på utsikten; endast några skorstens- och/eller fästmärken på avstånd.

Fågel i Krageröd, observerade från Tornet kl 1305-1320:

obestämd svan 1.

skogsskata 1 (ej på ask)

1978-01-21 forts. (2)

gräsand minst 390, högst c 440; dessa tre arter i stor ruk oregelbundet formad men med maximimått c. 1500 × 250 m, längst ute. Gräsänderna stod tätt pressade mot iskanten (och florken "försvann" in bakom en vass); de övriga låg i vattnet. Alla fåglarna koncentrerade till vikens ö del.
Vidare:
summa 1 sothöna i en annan vik, långsmal, c. 500 × 25 eller 500 × 40 m sträckande sig från kanalmynningen ut i S delen av närmsta klarvatten.
1 ormvråk normalfärgad, flög över SO delen.
kråka hörd
flock ≅ 6 blåmesar flög förbi
flock 17 obest. finkar kanske grönsiskor, flög mot S. hördes svagt, lätet okänt.
entita hörd från skogen.
Mycket stilla och tyst i naturen!

Kl 1355 - 1515 gick jag ner över ängen, ner till silverskärret sedan västerut och NV till silv-

1978-01-21 forts.

åker slutts bättlega sedan till bolen till skogen. Skön sändning; väder oförändrat. Artspektrum mera trolig fjällig:

häger på grömark etc samt på gärdsgård i kanten av härred 5 ex 8 ex sedd samtidigt, varav 7 ad och 1 av obekant ålder. Brukar ofta stå i nyälvs härred åtm. några ex. men betydligt idag 'berodde nog på hävdtornen (se nedan)

sädgås 1 ensam flög runt och kackade; senare sågs flock 14 ex flyga mot NV

sångsvan 2 ad i sällskap i härred

ledde föda där djup och hög vegetation m.l.m. fyllde vidden, bara 50-75 m från framför havsörnen; väl intressant ty om de angripits skulle de helst vänt åtsk flyga undan (även åtsk simma undan för den delen)

knölsvan: när jag sig på över Krankesjön från bättlatsen låg 2 knölsvanar ad i stora viken

gräsand i stora viken, eller större vid isbanden, mycket som synts, kanske 400 ex sedda

ormvråk: 1 Bönningevik nära, på samma plats där jag hade den tidigare. Därtill 1 stort mörkt ex stående

1978-01-21 forts.

på håll. verkade misstänkt stor men
var säkert omärk
Hällvik 1 ek kom fr S, började
rycka över bacben när allén,
försvann längs hämes
Hansön 1 jur men med stora grå
partier på översidan, satt på en
i gran skolge i kärret. Satt länge,
lyfte när jag var 250 m borta,
flög bort mot Vamlingbo ängar
Bläshök 1 ad som kretsande
över Krankesjön kl 1445, försvann
med vinden mot V—NV.
Kompalle 1 ek flög förbi S om
Fårösund by.
Lothäna: 2 ek låg i sällskap i
kanalen 150 m uppströms Krankesjön.
2 kungsfjäl antagligen kvar i skogen,
men såg ej
enkla kvar i skogen
Talgoxe ved —"—
Lärka: flock på minst 27 ex
visade sig plötsligt mellan kärret
och Fårösunds by, fällde mest
(15-17 ex) på isbelagd
damm de övr. spridda i träd-
toppar etc.

forts

(5)

1978-01-21 forts.

När jag kommit tillbaka till stugan, gick jag upp i tornet igen, i sällskap av kom flygande och fällde i lilla viken (se ovan), här sågs även 2 gräsand dö. Större flocken gräsand och 2 svanar, obeviklakligt knölsvanarna, syntes ute i stora viken.

Kl 1610 kom 7 skarv snabbt flygande över SO-hörnets vass, snart kom 9 till, alla 16 i klot sig samman rundflög snabbt, sågs fram till 1620.

Tornets nyckel upphittad passning till 1730 och senare sågs eller hörde ej en enda fågel till knuttan. Rätt ovanligt. Ab ab isen på de flesta ställen absolut bör bära en människa. —

Inte en enda kanin sedd, och inga färska grävspår på tornen sånär som på en liten grop (ej färsk, men fanns här troligen ej vid förra besöket).

(1)

1978-01-22, söndag.

Ute en sväng på natten: inlet gäs-kackel, inlet ljud; lugnt, dröjt, nära 4 minusgrader.

Ute delvis 0630-0730: tunt snöfärke hade bildats; eljes oförändrat väder. Knappt ett liv att se eller höra; det var natsmörkt till 0715. Just när jag skulle gå in i stugan 0730 kom en flock c 9 rådjur från SO ut över sjön, nyckel höjd. Fälde således ej.

Efter vila och läsning av sista kvadet av Glutz-Bauer-Bezzel (bd 7) gjorde jag mig färdig och gick upp på Tornet, kl. c 0940-1000! Utbyte se nedan. En hel busslast med danskar kom just när jag lämnade Tornet; de pratade högt; jag kände ingen personligen, men de visste vem jag var.

Kl. 1100-1450 vilsundlur med Lena Fichkan. Tog stigen-Hartösa-norr om Vombsjön, stannade ej vid sjöns NV hörn vid Hjälmarröd men vid hembygdsgården, gick mindre här, fortsatte via Övedsklosters-Björke-"norra Vombvägen" genom Tuved till Vombs by, stannade på vägen och gick

1978-01-22 forts. (2)

mer till Malmö södra kyrkplats. Fortsatte via Vombs by – Vombs ängar tillbaka till skogen, mycket roligt och gissade tur trots dåligt väder och lätt snöfall. Vombs ängar gav dock ovanligt lite eller rättare sagt ingenting utom en del lerkärl. Utbytte se nedan.

Kl 1450–1650 nästan ovalbrutna obsar vid skogen, vid kanalen, prån Tomet etc. Stilla, temp. 2½ minusgrader, dåligt men något bättre sikt, man såg tydligt Krankesjön V ända, dock mörkt och utan fåglar. Fåglarna på e.m. och kvällen föga livligt. Utbytte se nedan.

Tre dagsfåglar sågs idag i kanin vid Vombsjöns N sida på gamla banvallen, och på kvällen 1 ex inne i Anderssons trädgård. Sparsmått, jag ser spår av hare och rådjur och ekorre och fasan men kanin bara i mycket ringa antal (inga siffror kan ges eftersom obsar föga noggranna).

Tabellen härnedan har upp alla dagens fåglar även de som sågs dåligt på morgonen och redan nämnts i början.

Fåglar sedda 1978-01-22 forts. (3)

Art	Kronikerjön vid sluten före 1100	Rundturen, Vombsjön	Kronikerjön efter 1450	Anm.
skäggdopping	—	1	—	⊗
häger	1 ad	—	1 el. 2 (1 juv.)	
sädgås	9	—	hörd	⊗
blågås	—	—	hörd nära	⊗
sångsvan	—	—	5 ad 3 juv	⊗
obest. svan	—	1	1	
gräsand	> 220	> 600	c 300	⊗
knipa	—	10 ♂ ad, 2 andra	h?	⊗
skrake	♂ f. parning	1000-1100	—	⊗
ormvråk	1	4	—	
havsörn	i —	1 ad 1 juv	—	⊗
blåhök	—	—	1 ♀ eller juv. flög västerut kl 1610	
stenfalk	—	1 Korimeard	—	
fasan	—	♂ Vomb	—	⊗
kattuggla	—	—	2 ex hh	×
större hackp.	—	1	—	
varfågel	—	1 Björka	—	
gärdsmyg	—	—	1 hörd kl. 1644	
kungsfågel	—	c 6-8	—	

(23)

Fåglar sedda 1978-01-22, forts.

Art	Kranksjön vid stugan före 1100	Rundturen, Vombsjön	Kranksjön efter 1450	Anm.
snöskata	—	liten flock	—	
kolkorp	—	ö.d Vomb	—	
entita	hörd	—	hörd	
talgoxe	—	—	1	
? blåmes	nästan sedd säkert	—	—	
nötväcka	—	1	—	
trädkrypare	—	3	—	
gulsparv	—	c 10	—	
gråsiska	några	—	—	
domherre	hörd överflyg.	ensk. sedd	—	
skata	—	sedd	—	
kaja	—	flock Vomb	—	
kråka	3 på isen	rätt allmän	—	

Kommentarer:

Skäggdoppingen 1 ex. låg 250 m från Vombsjöns N strand, nära NÖ delen, just där gamla banvallen går invid själva stranden. Mycket sällsynt med januariobsar i inlandet.

1978-01-22 forts.

⊗ sädgås hördes från sjögan kl 1710 och 1715. Sågs ej. Otrivelaktigt bara några antal.

⊗ blässgås hördes på nära håll från sjögan kl 1715

⊗ sångsvan: förutom de sedda exx. hördes åtten vid Kranhesjön kl. 1500.

⊗ grågås: observerades vid Vombsjön täckte ej på långt när hela sjön; vattnet var öppet till allra största delen. Vi såg c 150 + 450 grågäss + ett par mindre flockar, men det verkliga antalet kan ha varit långt större. x)

⊗ knipa: för ett mycket egendomligt ljud, som starkt påminde om kempahanens vinglåte men fågeln hade helt annat ursprung, se anteckning sist denna dag, maskinskriven.

⊗ storskrake. Ett par intressanta obsar. I det lilla öppna vattnet c 50 läg av fjol endast ett stor-

---

x) Kranhesjön var alltså mest frusen; vak 500 m lång längst ute (här alla vadarfåglar utom storskrakparet); annan vak 200×50 m utanför kanalmynn. i SO.

(6)

1978-01-22 forts.

skrakar; vissa andra fåglar. Skrakarna låg nära varandra; efter en kort stund lade sig ♀ alldeles platt i vattnet med huvud och hals långt och rakt framsträckta; det förefall som om näbben låg precis i vattenlinjen. ♀ förblev mycket länge i denna ställning, låg stilla eller simmade (eller dref kanske med sorg ström) mycket sakta ännu ♂ vänlade inte kroppsställning alls men växlade läge på vattnet i relation till ♂ var dock hela tiden nära honom, aldrig mer än 2 m skulle jag tro, oftast mycket närmare. ♂ visade sig likt förut ankring, sjö "obeslutsam" ut vissa längre, ändrade hållning flera ggr, men slutligen klev den upp på ♀ bakifrån, och parning skedde. Tämligen långvarig; om den verkligen blev fullbordad är dock omöjligt att säga. Efter parningen intog både ♂ och ♀ "normal" simmande hållning. —

(7)

1978-01-22 forts.

På Vombsjön, längst ute, i östra halvan av sjön men mycket bestämbara med Sub, läsa storskrakar i alldeles osannolikt stor flock, uppskattar 1100 ex fick jag vid första räkningen och c. 1000 vid andra. Flocken var tät och långsträckt men smal; det var helt omöjligt att se färgen ex, men siffrorna är absolut inte för höga.

⊕ havsörn 1 ad i ek vid Vombsjöns N sida, ungefär nedanför Svanesjö, i 1 jun flög sedan norrut över skogen mot Bäs Hästads Hemlyggdsgård. Stor bjässe, måhända ad skedz.

⊕ fasan: endast 1 ♂ sedd!!

⊕ kattuggla: 2 ex lät hörs sitt vårläte S-SV om stugan, när mörkret hade fallit. Reptade flitigt.

Härefter en maskinskriven anteckning om ett egendomligt läte, till klappfägen starkt erinrande om knipharens vingbon.

1978-01-22, forts.

Omkring kl 1720 hörde jag ett högst egendomligt ljud, som liksom "fyllde luften". Klangfärg som vinglätet hos flygande kniphanne, alltså en mycket ~~vacker~~ vacker ton, men mera av ett snabbt "vibrato". Höll på minst en halv minut (skattad tid, ej avläst); kan ha hållit på längre. En gång ökade det i styrka och sjönk åter, var då mycket likt nyssnämnda läte hos kniphannen, när den nalkas, kommer nära, och sedan flyger bort och slutligen försvinner. Men tonen var av en helt annan mäktighet: om det var knipa så måste det varit 1000 ex på en gång. Snarare tror jag därför på att ljudet kom från sjö-isen, men hur och när uppkommer ljudet i så fall? Det kan som bekant "sjunga" i isen, och jag tror på ett fenomen av sådant slag, även om tonen denna gång var ovanligt stark, och utmärkt vacker i klangfärgen. Jag har också betänkt möjligheten att tonen alstrats genom mänsklig verksamhet, men det förefaller mig helt osannolikt eller snarare omöjligt.

Slut 1978-01-22

1978-01-23, måndag.

Bodde i stugan på natten; steg upp 05.15, då var det minus 2° C och blåst men rätt sammanhängande snöbäcke. Bra spårsnö på banken + i omgivningarna.

Lagade morgonté, gjorde i ordning i huset, packade allting; hade beslut att vara redo för avhämtning från kl 0700. Ingen hämtningen blev försenad — inte mig emot, ty jag ville gärna se sjön färdigis innan jag for iväg till Lund. Och eftersom jag är sjuksköterska (har jag inga tider att passa. — Inte en fjäll syns eller hördes förrän 0720, då skrek en häger. Det var förfärande mörkt men ej kolsvart förstås, p.g.a. snöbäcket. Helt molet, och stor vind. Det gissar, omärkligt men likväl snabbt, på någon underlig sätt.

Upp i tornet 0740 – 0755. Vaken från kanalmynningen ut mot S delen av närmsta klarstycken är bred men är till mycket stor del fylld av grus, sand, vattenkulor större, tydligen bildas nyis där. Den andra vaken

2

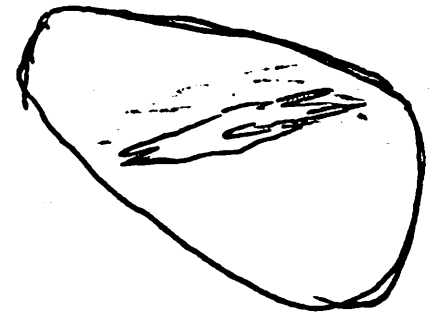

1978-01-23 forts.

den mycket stora längd
sk på sjön (ungefär
som skissen visar) är
också lever men till-
frysning både höst
och vår ändar. Stark öppet vattenfält
dock kvar. På kanten här står
c 300 grågäss, sitta ungefärligt
p.s.a. av dåligt ljus och partiell för-
döljning genom vassruggar. Ända signi-
fikant skillt från andalet ljår åtm.
ej tillsvidare. Sävsparv hörs länge
och nära, både "Tsiv" och "Djym",
knarrig kvar 1 ex. Domherre hörs,
flyger över. Stork & grågäss kommer
till sjön kl 50, fäller i stora vaken,
simmar in och går upp på iskanten.
Sädgås hörs men visar sig ej vid
sjön. Gärdsmyg hörs, kolmes hörs
i vrån. — När jag kommer ner
från Tomet ses 1 Talgoxe.

Går ängen upp i Tomet 0810-0820.
Betydligt bättre ljus. På isskanten vid
vaken står grågässen, antalet är
nog > 300, och kl 0815 kommer

1978-01-23 forts. (3)

en flock på 19 grässänder från SO, en å fåller ut hela redan över SO-hörnet, svänger och fälller bland de stora buskarna, blir osynlig. Alla de andra fäller i stora vaken. Kråka hörs. Kajflock hörs. Sädgås hörs ijen. En sothöna simmar i det som är kvar av öppet vaken utanför kanalmynningen. 3 högrar ad ses. Grönsiska flyger över, hörs flera gånger mycket bra men syns ej; flyger högt (som så ofta är fallet !!).

Jag går sedan till kanalen, två högrar lyfter här mycket nära, jag har kommit tyst och överraskar dem. En av dem stroligen inte ut-färgad, ej så mattgrå på huvudet etc. som jag men ej lika kon-trastrik som ad. Några krikor ses.

Tredje gången upp i Tornet 0850-0908. Nu står en ensam sångsvan på isen vid närmsta vaken, och en havsörn har fällt på isen i

1978-01-23 forts.

norr om stora viken, högst 300-400 m ungefär norr om grisänderna. Dessa står lugnt på samma plats som i förut. Örnens ålder oviss, Trohjen juv. Den plockar på isen och går sedan "som en höna" visserligen vida korta bitar. Flög ej upp så länge jag var i Torneå. - Sjutta hörd, 8 svanar, alla verkade gnäkta, flög förbi ornen mot S och försvann över njuns NÖ del, jag tror det var knölsvan. Sångsvan hördes visserligen, men det var förmodligen det ensamma, på isen stående ex. Flock några (≧5) talgoxar och minst 3-4 entitar i björkarna vid Torneå. Flock 6 bergfinkar flög över mot SV-SSV.

Kl. 0930 kom Inga och hämtade mig. Johnny hade vidtalats av henne men glömt bort det. OK, vi får in, ank. Zoötis 1002.

Inga-Britt berättade en hel del om kanalerna. Det var mår på Torneå, och de hade besökt alla

1978-01-23 forts.

(5)

Typ: hålen: 1) vid verandahörnet, 2) på gaveln som vetter mot "Tantemans", 3 och 4) i grusmattan på västsidan. Två av de sistnämnda hålen hade fått nypsnö även ett stycke in, det får nu chans torka nedåt. I denna nypsnö ligga spår, därför (och eftersom jag stoppat fröblandning i hålen) är jag övertygad om att de ej gått ut eller in här. Övriga hål nog bebodda. Spår visserligen två olika, men vid hålen bara ett par fre ut- och ingångar, varför antalet individer säkerligen är lika. Just i myrmiljarna var det snöpiskt, och därför ej möjligt att verifiera hur ofta djuren gått ut och/eller in. Alla spår verkade likstora.

Jag gick in på Anderssons tomt, här var nyligt med spår och hålorna utanför hans stuga, en del smärre gråvmjar, men bara ett hål går in under hans hus, och

(6)

1978-01-23 forts.
Där bor det absolut kaniner även om jag ej' ser dem. Idag såg jag bara en kanin och det var i grygningen på Anderssons tomt. Om (cm) det finns (ett) mångdubbelt antal kaniner, varför ses de nu praktiskt taget inte alls på dagen?

—

På Apotis talade jag med mina arbetskolleger, berättade om min sjukledighet, gick igenom en del ärenden tog hem lite papper, tog buss hem kl. c. 1400. Tog sedan, efter middagen, upp i staden och köpte en del kläder m.m.

—

(1)

1978-01-24, Tisdag.

Förberedde avresan till Ystad - jag har beslutat att bo några dagar på Hotel Continental där ned, vila mig och ha skönt men göra utfärder på dagarna.

På Klostergården i Lund i rödhake. Åkte med buss från Lund 1402, via Sövestad - Skurup, ankomst Ystad 1622. På färden snöfall och dis som tilltog ju närmare Ystad vi kom. Några grader över noll, skulle jag tro. Nära Klågerup sågs 3 + c 40 gäss på fälten (höstsådd) väster om vägen, därutöver intet att anteckna. Visserligen såg jag ut över landskapet hela tiden men vad jag såg av fågel var oviktigt och därtill insignifikant p.g.a. den usla sikten.

I Ystad gick jag en sväng nerom hamnen. Snö, övergående i snålsk, grov nu. Skrattmås sällsynt 50 sedda ibra, därav 1 ex med svarthuvad huvud, dock inte 1-2 cm över näbbrotten och ovanpå avgränsad "kalotts" bakåt. Fiskmås några tiotal, gråtrut några ex. Gråtrut några ex (bara mörka),

obs

(2)

1978-01-24 forts.

Storskrake 1 ♂ ad flygande, smirfskrake 3 ex varav 2 ♂♂, vigg 2+3 varav 3 ♂♂, alfågel 1+2, alla ♂♂ ad, sothöna 1, tjockfot 1 flygande ex +6 ex på gatan vid Carl Engströms fodermagasin, rödhake 2 ex på gatan. Därutöver inga nämnvärda, men på avstånd stora flockar mås i snöstjockan.

~~(1)~~

1978-01-25, onsdag

Från Ystad med buss 0905, ankomst Smedstorp (avtagsvägen till Krageholm) 0922. Lugnt, dimma, sikt 300-500 m, svagt töväder. På uppvägen från bussen ca 50 kråkor, minst 10 råkor och minst 10 kajor. Inget märkvärt annat sedan vi kommit utanför Ystads stadsbebyggelse.

Jag gick i lugn takt, men utan raster, på landsvägen mot Krageholm, tog in vid jägarbostället på anvisade vägen ner till bäckfåran vid sjöns SÖ spets (ank. 1005). Tidtade över sjön här, gick genom fåran (som blivit starkt gallrad på gamla tid) fram till ekonomibyggnaderna och på landsvägen till Krageholmssjöns sydligaste punkt. Tidtade över sjön, gick upp S om skogen och tidtade ut över odlade fältet med kvarstående ekar men såg ingenting här. gick sedan tillbaka vid Krageholm till Sövestad, ank. kl 1150, gick en sväng på kyrkogården, gick uppåt N på stora vägen och tog bussen till en hållplats en

(2)

1978-01-25 forts.

knappt 1 km N Sörestad, omk. kl. 1235. Omk. Ystad 1252. Vädret var nästan oförändrat hela tiden, stilla grått flitigt droppande från träden, dimma, men kl 1200-1230 lättade dimman, sikten blev > 1 km, fjärrutsikt blev dock ej vidare då.

Arter:

Vandringen Smedstorp-Kryssholmssjön gav gulsparv påpassade ofta, först här många ggr, sedan några sedd överflygande och sittande i träd, sedan hörd ijen. Kaja hörd, kråka 1 ex i trädtopp vrål (nästan klar ornvrål) i dito. - Kryssholmssjön SO vik var öppen, så långt att man kunde se, bara små kanter av is. I parken 7 högar, mycket orolig, flög med utsträckta halsar, fälde i trädtoppar, skrek hest "kreck", "kree" etc; jag gav mig fan på att de var skrämda av örn, och mycket riktigt kom en

1978-01-25 forts. (3)

i Havsörn just tillsynes över parken, flygarna jäkte-oroliga, antalet blev exakt 10 men örnen försvann och flygarna lugnade sig m.m. - I vattnet låg c 120 gräsänder, alla i viken (i vasskanterna) eller dess mynning, ej längre ute. Vidare kom 1 storskrake o ät över, fälde. 2 salskrakar (ej ödl) lyfte; på håll c. 10 vigg (minst) samt knipa o ♀ + o. 1 sothöna!!

En salskrake kom tillbaka, fälde i viken när mig, flög snart bort men återkom ånyo, fälde avgjort nära, lät höra „ grē grē " eller ev. „ grä grä " eller liknande, inalles 5-6 ggr, lyfte sedan och flög ut över sjön igen. - Vattenrall mycket, vid båtlegan hördes rödhake, hördes gärdsmyg och sågs koltrast även talgoxe. I parken hördes och sågs gulspett flera ex, talgoxe sågs, och i kanten av parken såg jag en svärming av Trichocerider, bara

(4)

1978-01-25 forts.

en svärm men i alla fall kvar. Över ekonomibyggnaderna kom 1 sparvhök lägst och snabbt, när. -

Vägen till sjön S sida: gulsparv många ggr. Hela S delen av sjön var belagd med svag is, blöt och delvis uppbruten men ändå sammanfrusen. Längst ute (N delen av sjön) ålm. mest öppet, men här säg bara 3-4 svanar kvar. I skogen 6 talgoxar, en entita (flera hördes), trädkrypare hörd kortvarigt, gulsparv, dropp från träden. - Återvägen till S överkant talgoxar, 1 blåmes, sikt nu 500-600 m, jag letade myc. efter bevingade gäss men såg eller hörde intet alls av sidan. I S överkant flock c 30-35 grönsparvar (mjuk pilpink), och en ensam bofink ♂ som ökn fälde. På ansvänd 1+1 skator, olika ställen 4 obest. överflygande snösparvar, 1 tal. grönfink. - Obs hur ofta gulsparv sägs och hörs, aldrig stora flockar

1978-01-25 forts. (S)

men dock många tiotal inalles, kvot. flera incl. alla som hördes. — Från bussen till Uppsala en sidsande ornunik, knappt annat.

Uppsala 1252. Jag gick, åker snabbspårvagn, raka vägen till hamnen. Plötsligt mycket god sikt, kanske minst 15 km väsentl synbar, fint, horisont skarp. Fågel:

≥ 100 alfåglar, varav i majoritet

≥ 10 ejdrar, alla mörka

några svärtor

1 knipa o ad, 2 sothöns i sällskap; några knölar, 1 röka, (vid hamnen, i sällskap), minst 350 skrattmåsar granskade varav de allra flesta ad; 2 av dem hade begynnande sommarfärg på huvudet, den ena hade på hjässan en rätt stor ● - formad fläck, den andra hade ▦ m.m.m. rent mörkt som skissen visar. — Gärdsgens mörkhuvade fågel ej sedd.

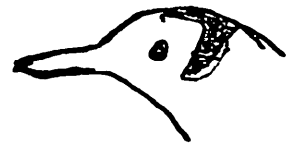

Grönt c. 10-12 ex varav bäde ad och juv samt ett ex "vit ad" i

1978-01-25 forts. (6)

intressant drabb: sag uttryckt ur på hela kroppen "vinterförkylning" på halsen, men runt ögat nästan svart eller åtm. svullet mörkt och väl avsatt (som en "mask") och näbben hade klar gul-färg, gulgrå med skarpt avsatt svartaktig spets. Två gul och flera att sätta intill.

Klarsynt 1 av 1 gul. -

På Carl Engströms stora pedemagasin på en plats på fjället 14 Tandvaxx mera vanda; på annan plats, på metallrör som mest utgjorde fjället till en balkong högst uppe, satt 41 Tandvaxx, på andra metallstag satt minst 16 till därtill ett antal flygande, ej fast här säkert 70-90 st.

Till hösten 1352. - Den goda sikten varade inte länge; efter ett par timmar blev det regn, och allt stängt.

SLUT

1978-01-26 Torsdag.

Buss fr Ystad 0905, ank. Assmåsa 0926. Gick en svag bit till Snogeholmssjöns S strand (Assmåsaviken), sedan på vägen till Ellestasjön och, delvis på vägen, delvis närmare stranden, till bilen till södra vägen Hjörlunda-Ystad, kom till den vägen c 1200, gick i kön mot S, invinkade bussen, var åter i Ystad 1255.

På upptågen från bussen: 6 ormvråkar, alla sittande; bara 4 kråkor och c. 10 kajor.

Assmåsa och dess närhet: 1+1 ormvråkar, minst 15 kråkor varav flera (6-8) flög mot V minst 12 kajor.

Gulsparvar sågs och (mest) hördes.

I lövsumpen fälld i höga snedvuxen granskog där ormvråk sullist stryker inom. Örnens ålder oklar, lyftte slutligen men inga fåglar sågs. 4 fasantuppar överraskades i skogskanten. 6 talgoxar i flock.

Vidare mot Ellestasjön: 2 nötskrikor flög förbi, gulsparv hörd på nytt domherre sedd och hörd överflygande.

Ellestasjön i början mycket fågelrik, fågellivet. 5 sångsvanar lyfte från åker och upplöjd (stubbåker), ännu 1 ex anslöt, alla flög runt,

(2)

1978-01-26 forts.

förrasen södens men en eller par minuter
kom 4 ex och fälde ungefär där
fåglarna kyssa. 2 omväxlar satt
med ≤ 150 m inbördes avstånd,
båda kyssa för mig flög åt samma
håll men ej i sällskap i stora
effekter tamn jag att de fälls
i bredd ≤ 700 m bort och
med c 25 m inbördes avstånd!
Den ene fjolen satt länge med
helt utbredda, hängande vingar.
Satt orörliga. 7 gäss flög ↓
1 knölsvan. 1 skata. 1 blåmes.
3-4 skator. Gulsparv hörd ejen.
1+1+2 kråkor flög högt mot S,
men därefter knäppte en fjäl i
luften, trots symetrisen noggrann
spaning hela tiden. 1 kaja flyg.
På längre håll nära Snogarp
c 50-75 gäss betande (se neden).

Ellenbasjön ö delen + angränsande
områden: 7+2 skator, 1 järnsparv
först hörd, sedan sedd flyga.
3 knölsvanar. Gulsparv sedd, 3 ex
flög över. På isbandet vid västra
viken vak c 380 gräsänder.
På höstsäd vid Snogarp c 700
sädgäss, kyssa, återkom, kyssa

(3)

1978-01-26 forts:

igen, flög under vilt kackelande ut och fällde på sjön, mest på isen nära stranden men c 250 ex i vaken. Ett par ggr kom en liten flock c 10 ex inflygande, då hördes en blåspip där; och efter någon minut kom blåsgåsen ensam i flyghastighet över fältet.

Fisk fiskmås före större vigen samt större från större vigen: 1 normalfärgad ormvråk + ännu 1 dito + 1 kornsparvvråk, mycket karaktäristisk i skärsnitt relativt stampt axlad, i övrigt rätt rödbrun med fåtal små vita fläckar. Ej extremt vit, men avg. brevlig. 5 snösparvar i fältkapp. I kungsörn flög rätt mot SO, myg. högt hållna vingar, under vita synliga, hade i övrigt på ej ungdrakt. I ängspipiplärka flyger förbi. Ett flockt lärkor (11 minst) och c 10-15 kajor, inte i samlat flock. Gulsparv hörd. I större hackspett fällde på horisontell, stum TV-antenn, satt länge, rapade ävrigt. Ett par skator sedda.

Från bussen på återresan

(4)

1978-01-26 forts.

ingen område sedd (!), endast ett par holmar på längre håll.

Väder, isläggning m.m.:

Det var grått och disigt på morgonen, men inte dimma sikt fullt acceptabel (kanske 2-4 km). Från c 1015 lättade molntäcket sakta men säkert; disigt försvann inte helt men det var knappast generande för fågelobsarna, möjligen sågs dock färger sämre på längre avstånd. Det blev underbart väder, solen syntes genom dämpigen (kunna "dimja" mot), alldeles vindstilla. Obs hur få fåglar som var uppe och flög. — När jag ännu en stund senare vandrade på (eller nära) vägen N om Ellestasjön blev det ett helt ljuvligt väder, silkesblå himmel, lättande dis, landskapet vitt av pudersnö. Frost. Blickstilla; fruktansvärt gäckande få fåglar flygvärr, och avsaknaden av kråkor var lika med noll!

Snöcholmssjön: Assmässvikens var helt frusen, även längre ut var det fruset ett par tre 100 meter; längst ute på sjön tror jag fanns ett stort öppet fält, men detta är osäkert; och inga fåglar på isen

1978-01-26 forts.

eller på det öppna vattnet (om sådana fanns). Dock sej jag inte hela sjön frusen. Högt vattenstånd.

Eftersäsongen hade två små vakar, den i den enda lag Trolsjön en fjol, andra obalar; i den andra, som var ett gott stycke utanför Snogarp, låg en del av grävlingarna men de flesta stod på isbanken. När gässen skrämts upp, flög de till sjön, fälldes mest på isen, men säkert bortåt 250 fälldes i vattenbrynet runtom.

Annars när jag vistade på trissen kl. c 1225 och kungsörnen flög över, var det fint väder, vissertiden sakta tjocknande. Ellen precis kl. 1300 när jag återkommit till Ystad och tog mig en fika och sedan hade avsett att göra en runddragning vid hamnen, märkade det snabbt, och det blev tätt snöfall och dålig sikt. Därför ej flera obsar denna dag.

(47)

(1)

1978-01-27 fredag:

Härligt väder på morgonen, sol, stilla, frost, lätt snöbräcke. Jag hade redan tidigare beslutat att — om vädret blev bra — ta buss upp till Knicksjö och vandra ner till Bellinge lagård / Ellenbosjön. Om vädret blev ogynnsamt, fanns det möjlighet att ta buss tillbaka efter c 1½ timmes uppehåll; men annars skulle man ta en senare buss. Jag följde sistnämnda alternativ: stod från Ystad 0930, ank. Knicksjö c 0955; gick sedan till Bellinge lagård — — Ellenbosjöns strand — mest på vägen till Snogeholm, följde där — fortsatte mot NV, så att jag fick sikt över Södersjön, gick till Södeborg, tog bussen där c 1440, åter till Ystad 1511 (jag var enda passageraren).

Härlig dag, visst dis fanns men var ej störande; det var sol och tjuvkyla på d.m, senare blev det grått men fortf. mycket behaglig väder

(2)

1978-01-27 forts.
och inte sänkte sitt försök
efter 1945 när jag redan satt på
bussen tillbaka. Då märkte det
snabbt, sikten reducerades från c.
4-5 km under 1 km, det kom ner
finfördelad snö (men inte mycket),
och temperaturen steg. Sydligen till
över nollstrecket. I Under vandringen
prövade jag ställa in stativet och göra
på rutfigur i luften; se nedan.

Jag gick i ett snötäckt landskap.
Uppe vid Kvickjaure rådde mycket snö,
men även n. ö. om vägen. Ett fjäll.
Runt lager av nyfallen snö hade
också kommit, varför det var utmärkt
spårsnö. Stig sol, stilla, frost;
myc. långsamt fältmässigt motionsåkeri.
Fågelutbyte se följande sida,
som är maskinskriven.

1978-01-27 forts.

Inne i Ystad, alldeles utanför hotellet, fann jag en precis nydöd bergfink ♂, utmärkt vacker, men tyvärr kunde jag inte ta den tillvara för museet. Jag tog den i ryggsäcken och lade den på den vita snön vid Knickarp, invid den talldunge där talltitan sjöng.

Tillägg: 1 tornfalk nära Ystad.

På vägen från Ystad till Knickarp, från bussen, såg jag, redan i stadens utkant, en flock på c 40 råkor, 12 kråkor och 5 kajor. Senare: 1 skata. Vid kadaver på snötäckt plöjnad 1 ormvråk och 3 kråkor alldeles intill varandra. Därefter ännu 1 ormvråk + ännu 1 ormvråk och 2 kråkor samt summa 3 skator. Därefter summa 5 kråkor med m 1 m långa mellanrum. 1 spillkråka flygande på avstånd just när jag skulle hoppa av bussen vid Knickarp.

Vandringen (som till dels gick my långsamt): 1 nötskrika flög förbi just när jag lämnat bussen. Talltita lät höra sång och omväxlande läten ifrån den dunge som ligger precis S om vägen Knickarp - Bellinga lagård, närmast Ö om vägskälet vid Knickarp. Klangfärgen var först rätt underlig: ett rullande "yrrrrr". Senare hördes zyrrtītītītī, zijä zijä, väsande tää tää etc. Fågeln (där var antagligen bara en) sågs aldrig men var mycket nära i talldungen. Flock 4 steglitsor flög över. 1 kråka. Jag går mot B ellinga lagård. 1 bofink ♂. Kl 1020 kom 17 snöskator mot SV och kl 1040 kom 7 till på ungefär samma sätt. Inte mycket fågel att se.

Vid Bellinga lagård 2 talgoxar, minst 12 gulsparvar, 3 kråkor, 5 kajor, 1 skata.

Vid Ellestasjön gärdsmyg. På sjöns motsatta sida, alltså nära Snogarp, blev en gåsflock (sädgåsflock!) på ej mindre än c 900 ex uppskrämd! Jämför gårdagen! När jag stod vid sjön, hördes på håll gåskac kel av främmande klangfärg, jag tittade upp och fann en flock på 17 kanadagäss som elegant passerade mot SV, nära, i solen. 1 ängspiplärka flög förbi. Sädgässen från Ö sidan sjön flög ut och lade sig på isen. 1 kaja, Gles flock c 10 kråkor flög på långt håll, eljest trots goda obs-betingelser förvånanavärt få fåglar synliga. Domherre hörd.

Nytt gåskackel hört, på långt håll, klangfärg kan bäst beskrivas som "ett mellanting mellan gås och sångsvan": flock 57 kanadagäss kom från nordost, passerade öster om sjön och öster om Bellinga lagård, men väl hunna några hundra m sydväst därom började fåglarna "tveka" mycket tydligt, flocken blev oregelbunden i formen, många ex svängde mot SO, flocken löstes faktiskt upp rätt ordentligt. Jag fick intrycket att fåglarna ville fälla, men hur det blev vet jag inte ty de försvann ur sikte bakom backarna. 2 koltrastar ♂♂. 1 häger. 35 - 40 svartfåglar.

Jag gick mot Snogeholm. 1 spillkråka sedd och hörd. 1 grön-göling ropade. 2 gräsänder flög över. 2 hägrar (1 ad + 1 juv) oroliga. 8 kråkor + några till. 2 kajor. På Snogeholmssjöns is utanför slottet 22 hägrar stående! Därav 9 ad, 6 juv och 7 av osäker ålder. - Väder: lugnt, grått men fint, frost.

Efter fika på Snogeholm (god, men närmaste omgivningarna runt slottet särdeles skräpiga och illa hållna) gick jag vidare mot N, först vid sjön, sedan på allmänna landsvägen en bit. 5 snöskator. Inte mindre än 41 hägrar stående på isen, därav var 9 ad och 11 juv, resten inte avklarade till åldern. OBS att de ovannämnda 22 säkert ingick i dessa 41; men antalet ändå högst remarkabelt med hänsyn till vädret. 1 havsörn juv ses kretsa i N, lågt, försvinner, kommer fram igen, flyger emot mig d v s ungefär mot S. Stjärten är i mycket intressant ruggningsstadium, är faktiskt kluven om ock grunt och ojämnt, se skissen härnedan. Hägrarna lyfte för örnen på långt håll, skingrades, flög (som vanligt när de skrämts av örn) mycket ofta med halsen m 1 m utsträckt.1 varfågel. Flera fasantuppar. 2 - 3 entitor, flera blåmesar, några talgoxar, 5 stjärtmesar sedda, troligen 10 ex hörda; flocken var m 1 m tydligt avgränsad. 2 olika spillkråkor. 2 sittande ormvråkar. Jag går genom skogen, får sikt över Sövdesjön: på Holmabacken (=Frihultsbacken) sitter 1 havsörn på stolpe, ålder oklar. Annan örn skymtar kort över backen, högst troligt även den en havsörn. OBS hur litet fågel som flyger! Gråsiska hörd överflygande. 1 större hackspett flög förbi 3 m avstånd. På Sövdesjöns is 250 gräsänder, lyfte av oklar anledning. (Havsörnen satt kvar). 4 storskrakar flygande. Entita. Hare och kanin + spår. Det sköts i skogen i närheten: godsägare C-E Stiernswärd + jägare Borgström kom ut, jagade kaniner. Kort snack. Buss tillbaka fr Sövdeborgs vägskäl 1440. På hemvägen sågs (trots att det blev sn ötjocka c 1450) 2 ormvråkar varav 1 rätt ljus flygande, den andra (normalfärgad) sittande; vidare högst 5 skator, minst 8-10 kråkor, även koltrast sedd. Åter Ystad kl 1511 (se inledningen, handskriven). OBS hur ytterst få kretsare som sågs även när vädret var fint, och det var det faktiskt nästan hela exkursionen.

SLUT

~~1~~

1978-01-28, lördag:
Vandrade grundligt vid hamnen och c 500 -700 m österut därifrån, tid 0950-1200. Alla händelser nämnda arter observeras på denna rundvandring, utom spovtärnen, som sågs kl 0905 över stadens centrum. Kortfattad artlista:

1. knölsvan 1 ad 1 juv flög över staden österut. Inga rastande ex sedda.
2. vigg: i hamnbassängen flock 24 ex varav ekvis 4 ♂♂ ad. Utanför hamnen myc. Två flock c 350 ex varav c 190 ♂♂ ad.
3. alfågel: Ej sedd nog 50 ex, ensamma eller i flockar upp till c 8-9 ex. Antal ♂♂ minst hälften av totalantalet. Se även obest. änder: efter pilfink.
4. knipa: utanför hamnpiren i uppströmsvikten, nära storskeharen, flock 25 ex varav 22 ♂♂ ad 3 andra! Vid sandudden (första tilläggsplatsen, innan hamnen byggts!) flock c 20 ex varav 3 ♂♂ ad och 17 andra (ff, myc ♂ juv).

(2)

1978-01-28 forts.
Obs den underliga könsfördelningen. Förnämnde Karl lej liksom exponenter som den förnämnde men [på uppenbart] tydligt grundare vatten !!

5. Storleksk Karl c 50 ex utanför hamnpiren; av vil vedr ex 23 ofärd 6 ggr, proportioner gällde säkert hela fjorden. Därtill endaba ex,
6. Smärleke ofärg, nära, kanske näpet ex till,
7. Gäddor: 2 c 15, alla märke.
8. Sparvhök i morgonen, se ovan.
9. Trumpfk i rytet, och sedan sittande nära idrottsplatsen.
10. Sothöna 7 hamnbassängen
11. Skrattmås minst 700 vedr, hundratassen stod en stund samlad (>500) på flak ute vid Polenfärjan. Igen här hade nämnvärt anläggning av tätbebyggelse. Kanske 10-15 ex, kanske fler, var i icke-utfärpat drickt; jag

(52)

(3)

1978-01-28 frs.

menar alltså att de icke hade (ren) gammelfjällsdräkt.

12. fjällmår Σ knappt över 50 sedd, (mästan?) bara ad.

13. grävling nog 60-70 sedd, ad + j:ar

14. hasbing högst 4-5 ad sedd. — Se även obest. möss, sid.

15. mångare 1 ex flyg över staden mot SO eller S; det första j:ap sedd i vinter, underligt nog.

16. fiskgjuse: ideligen sedd, bär över staden och hamnen, men ej över om hamnen. Många Vidöbor

17. fiskgjuse rätt allmän, många Vidöbor säkert aldrig sedd,

18. lärka säkert 10-12 ex sedd nära

19. vråka på ett ställe på en gata minst 7-8 ex vid ett par tillfällen

20. hajja: ett fjäll sedd (5-6).

21. skata 1 ex flyg över hamnbyggnader och industrihus.

(4)

1978-01-28 forts.

22. kolkrast ö:ad + nipet ex. Till.

23. gräsänka: flock 3 ex på mudderstrand. senare flock 10 ex flygande vid stranden fälde kort bland höga vinterstrandare av ögon.

24. grönbena: vid de små leje bostadshusen vid hamnen + omgivande buskar allmän, säkert 75–100 ex redd.

25. kustpipa ett tidigt redd i sällskap med förpärande

– obest. sandpipare: flockar ett par ggr redd flygande längs ute, både vid Selö alfajel dels vägg. Inga större flockar (≤ 50 ex).

– obest. måsar: Talrika. på m. l. m. längs hela ofta mycket mån säkert > 250 redd varav som kunde bestämmas, majoriteten var säkert skrattmås men många tidigt både vid grönbena. —

Efter en god pika låg sig på

(5)

1978-01-28 forts.

mitt rum och läste tidningar (bl.a. Arbetet med underbar hyllning till f.d. landshövdingen Göste Nelzén med anledning av sistbemälte herres 70-årsdag). Gärna lade jag ut kr. 1,75 för att få ett ex. av det tidningsnumret!

Framåt 1530 tyckte jag dock att ännu en vandring, om ock kort, kunde vara lämplig. Gick ut 1555 mer till hamnen, sedan västerut längs stranden c 1,5 km och i skymningen tillbaka genom köpcentrum och stadskvarter till hotellet, ank. 1710. Fäjelsthyte helt civiltjänstskadeinvasion, vid "YSTA-maskiner" c 40 Turkdumor, t.ex. bara några rothårs, knippor, alfjäder, kolfrostar, grisgnav. Väder: f.m. över fryspunkten, sikt fullt tillfredsställ. Vind omkring S-SO, delvis tjock och fukt. E.m. vind som förut, halvklart, knappt några dgr. — SLUT.

(55)

(1)

1978-01-29, söndag.

Kl. c. 0915 – 1045 gick jag en rätt grundlig rundtur vid Ystads hamn. Hyggligt sällskap, mycket svagare sjögång än igår. Mulet, men behagliga vädret. Utbytet blev trevligt men föga sensationellt:

1 svartsnäcka: högst 20 sedda, ungefär på samma plats som igår
2 smånäcka ♂♀ + ♂ sedda
3 lerpipa knappt mer än 5 ♂♂ 1 ♀ sedda
4 ejder: några mörka ex
5 alfågel: 20–30 sedda, ej fler. Några ♂♂ ad alldeles vid stranden resp. piranna
6 vigg: ungefär som igår; stor flocken levar på samma plats.
7 ormsäl 1 ex följ ungefär österut, skrek några ggr vilket ej är så vanligt på vintern. Hade kanske stricken i kroppen men hindrades av kusten?
8 sothöna 4–5 ex
9 } skrattmås, fiskmås, gråtrut, havstrut
10 } ungefär som igår. Antal nog lägre.
11 } Ung fiskmås sedd. Se även fuktdress.
12 }

~~(2)~~

1978-01-29 forts.

13 Hushörna: vid Carl Engströms silo, där en hel del spannmål fallit av på golvet på en plats, var den allmän, och flera kom efterhand. På golvet låg ända över knäppas mäjonsin mer än 25 cm samtidigt, delvis gick 10-30 skvalkmåsar alldeles intill dem, bara några decimeter emellan. Allen hushörnor i stora antal satt på mellanstag och fabrikens närmaste fönsterplatsen. Jag räknade först c. 80 st, knappt 10 minuter senare 112 st, och bara några få minuter därefter 122 st samtidigt synliga här!! Enstaka satt dessutom fördelade åt olika håll. Ofta satt även över staden.

14 rödsärla! 1 ex på golvet mellan Engströms silo och väghyvaren. Mycket nära, stod på gaffelspetsarna, sägs att den bara ungefärlig. Intet fel på flygförmågan! Sällskapade ej med andra fåglar.

15 kaltbrasa vid de små låga lastbilshusen Ö om hamnen

(3)

1978-01-29 forts.

16 grönska flock c 15 ex på mudersand-mark med höga vindsvändare etc.
17 grönfink 1 ex ad hoppade omkring mitt bland Turkduvor och sparvmöss!
18 grönpar resp 100 ex i buskarna vid de små röja Vårdshusen
19 gulfink högst 8-10 bland de gröna.
20 bergfink några ex } delvis i
21. rödhake dito } sällskap, i kanten av gator och Tomtmarker, vidare.

—

Efter hemkomsten till rummet packade jag och läste sedan Glutz - Bauer-Bezzel, volym 7, Standardiska boken!
Kl. c. 1230. kom Inga, Lisen och Henrik ent. överenskommelse. Vi gick en runda i den gamla stadskärnan, besökte Mariakyrkan grundligt, och åt sedan en god matbit på Rådhus-källaren. Därefter, kl. c. 1450 vände mot Sund, i grått väder men sikten var inte hopplös. Vi körde Ystad - Sövestad - Knycholms

(4)

1978-01-29 forts.

Skåne – Kvarnholmsgården S Ystad (stopp) – Skårby – Rögle – Knichorp – Bellinge kapärd – Snogeholm – Ilsboms gård – Hjällie – Hjärup (stopp för att tanka), sedan mot V på stora vägen men vek av neram Ilsboms kyrka – bron över Klingavälsån vid Kunlabyfta – Kunlabyfta by – Everlöv – hem stora vägen förbi Veberöd – Dalby. Anlände till Lund 1645, då var det ännu så ljust att man kunde se fågel, trots att himlen var helgrå och ~~[illegible]~~ molntäcket alls inte tunt.

Fågel på hemvägen, i korthet:

1. Kråka 1 sedd + 2, alla V. nära Snogeholm
2. sädgås incl. obestämda gäss: en flock på c 30 ex flög mycket söderut rätt nära Söderstad. ett par Vigghal sågs flyga m.l.m. västerut nära Sövde, och en flock på c 30 flög i olika riktning några km öster om Lund. Alltså ny. mäktiga antal sedda, men vissa tillfälliga betesplatser, t.ex. nära Södelorp, besöktes inte.

(59)

(5)

1978-01-29 forts.

3. gråsiska flock c 135 ex på isen på Kryssholmssjön. Leanshe fanns en vak i närheten
4. ormvråk: bara 1+1 ex på hela vägen, vilket är en mycket låg siffra.
5. sparvhök 1 ex flög västerut vid Everlöv
6. domherre 1 ex på Vallebrunn vid vägen nära Sjöbrickefabriken Ö Dalby.
7. snösiska flock c 10 ex Kvinnatofta
8. kråka ≧ 100
9. råka > 200
10. kaja > 300

nära bron över Klingavälsån mellan Ystads och Kvinnatofta; därefter sågs bl.a. vid Hasslemölla en flock på ≧ 30 kråkor. Enstaka ex. ej antecknade. - Österut om Lund bl. c 1630-1640 flög minst 200 spridda "svartfåglar" österut, vanligen glest fördelade, uppenbarligen mot nattkorist.

SLUT

(1)

1978-01-31 Fisksp.

Ungefär kl. 1000–1100 gick jag en sväng ner till järnvägsbron över Höjeå, sedan längs åns förkl de 2 översta reningsdammarna och så tillbaka på vägen. Soligt väder, god sikt, svag vind, någon plusgrad, ingen mö, ingen is på dammarna. Delvis sol, särskilt i början. Fågel i ungefärlig kronologisk ordning, första observ. som vid järnvägsbron.

Gärdsmyg 1 sjungande. Tornfalk 1 ex, ej ♂ ad, (stjärt rödbrun, bredd) flög nära. I översta dammen, som bilder vara fågelfri (alltför smutsigt vatten ?!), låg idag 1 vigg ♀ och 2 sothöns. Flock på ej mindre än 11 ängspiplärkor flyttade längst bort, kom förbi. En ensam sädgås flög mot NO över höjd, kackade flitigt, svängde sedan åt olika håll.

2 vråkar, först en ljus, som verkade vara fjällvråk, sedan en normalfärgad ormvråk med välutvecklat ljust bröst-

(2)

1978-01-31 forts.

band, satt längst borta, uppskattade av talrika kråkor. Ursäkarna försvann men återkom; se nedan.

Kråka	totalt >	125
Råka	minst	50
Kaja	c	20

$\Sigma \approx 200$

Därtill på avstånd norr Trollberg m.fl. ställen en hel del kråkfågel, åtminstone mest kråka. De nämnda 3 arterna syns nästan hela tiden, satt delvis när ursäkarna men också på andra ställen, inne på reningsverkets område etc etc. Se även nedan.

I den södra dammen, nummer 2 uppifrån alltså, låg 15 svithäs och 7 vipor (varav 3 dd ad ♀). Därtill gick 46 svithäs i tät flock på gräset på vallen mellan dammen och ån. När jag kom för nära, simmade hela flocken rakt över dammen och gick upp och bredde på gräset på andra sidan. I fiskmås jag flög över dammen,

(3)

1978-01-31 forts.

fälde ett skap; även i fjolsmör ad kom senare förbi. Ellinor 6 skeppsmåsar flög över området, på långt håll norrut Trollberg syntes några till. I höger kypte från än 200 m nedströms räknat ungefär från reningsverket. 6 ringduvor kypte från åkern mellan reningsverket och stadbebyggelsen. Detta är av visst intresse eftersom jag sedo ytterst sällan av ringduvor de sista månaderna, (mot vanligheten, alltså). De 2 svanarna befann sig i ett av de stora halvdöda träden nära reningsverket; de satt högt nere (≥ 3 m högt) och ungefär en meter från varandra, vilket förefaller mig anmärkningsvärt. Det är en ormvråk och en fjällvråk högre upp i trädet och angränsande träd sitter c 35 kråkor, c 25 råkar och c 4-5 kajor. När ormvråken kypte, anpeles den

1978-01-31 forts.

(4)

hänföljd av en lerskiva; ett par andra lerskiftjäder lyfter men anpiller ej. Fjällvråken lyfter ett par minuter senare, anställer oro hos på marken stående lerskivor, lerjor och rävar, och framleder även en del andra lerskiftjäder att röra sig men anfalles endast av få individer, och det lamt och kortvarigt.

I ån (inte i dammen) lägger 8 vippar (varav 6 ofärdiga) samt 0+8 av bremand. De stånämnda lyfter snart mot strömmen; vipparna simmade framför mig nedströms men vände undan för undan och lyfte alltid mot strömmen, därför kunde de inte undvika att komma nära förbi mig. Till sist var en vipp 0 lever, den stannade slutligen upp, "tvekade", men slutligt blev att den kröktes vände mot strömmen, lyfte och försvann österut.

1978-01-31 forts.

Jag gick medströms c.c.m. den andra (= största) rensningsdammens västra kant. Gick därifrån upp till lilla vägen. Mycket vilsligt med lerika och råka, även några kajor; de ovan gjorda siffrorna för totala antalet sedda skulle nog kunna ökas något; men det får vara. Gick sedan direkt hem. I skyglits flög över mest därefter i sköp-lärka, drillande, i flyktsvängar, och slutligen en skata. Hem c. 1105. Strax därpå blev det ett intensivt ringande efter mig från Dahl och Svensson angående fallet Säwedal. Det var Svensson; rektor, Carl-Gustaf Andrén skulle ta emot kl 1315. Jag tryckte kläder, tog buss till Centralen, hämtade min dossier Säwedal incl. egna minnesanteckningar, gick ner till Universitetet, mötte Svensson 1242, gick igenom ärendet med honom, delvis i närvaro av Dahl och Gjöthléen, och så gick vi alla till rektor. Mycket angenämt

(6)

1978-01-31 forts.

möte grundlig, lugn och saklig diskussion som varade nästan en timme. Principiellt av intresse att jag anmodades deltaga, trots att jag på var sjukskrivven. Men det gällde, av juridiska skäl, att på ärendet klarat - eller åtminstone långt ett visst steg framåt - <u>idag</u>, före månadens av februari månad. För övrigt hänvisas i denna sak till mina tjänstepärmar, minneslistor och minnesanteckningar. -

När jag efter mötet vänt på Lovön på nytt och gått därifrån på väg hem, såg jag en <u>rödhake</u> på Helgenäsbacken alldeles nära Georg.-Geor. Justitierådinnan,

1978-02-01, onsdag.

Inga hade föreslagit att jag skulle bosätta mig ett par tre dagar på Frostavallens hotell. Det är (vara) mycket komfortabel anläggning. ... Universitetet har bland förlagda kurser sitt för sina anställda, och Inga har deltagit ett par gånger. Jag for alltså till Skåne med tåg ankomst 1239. Tog taxi till hotellet. Mycket trivsamt och mycket behagligt inredda rum. Däremot både så och så med ett par exemplar bland personalen, men det hoppar jag över här.

Gick sedan. Vaxsjön runt kl 1345 — 1500. Härligt väder, stilla, hög luft, delvis solsken ett par tre frostgrader (Termometer såg jag ej); och säkert 8—12 cm snötäcke. Vaxsjön helt frusen, men en del öppet vatten och små blåsor strök och bräddade i skogen var delvis öppna. Mycket skön vandring. Fågelprotokoll härnedan uppgår samtliga sedda och hörda arter och individer.

1. Korp. I ett ropade flitigt och nära; sågs aldrig med säkerhet men ropades hela tiden i skogen i den del av sjön-

1978-02-01 forts.

1. Parken som ligger närmast Vaksjön.
2. Knäka: sedd och hörd ofta men i mättligt antal: 1 flygande + 1 sittande + 1 flygande + hörd + 3 sedda + 1 ca + summa minst 6 över fjärgarken. Ett ca bland de sistnämnda hade fagnt ett mycket stort vitt fjäremål i näbben, kanske en fisk som fagnts ut till foder åt några djur i parken - Totalsiffra ≥ 15 ca.
3. Skata: 2 sittande + 1 flygande, ej sedda.
4. Nötskrika hördes ganska många ggr i skogen, uppenbart nära, men sågs aldrig. Totalantal hörda måste dock minst 6-7, kanske 10.
5. Talgoxe hörd ett par ggr och 2 ca sedda nära hotellet.
6. Entita 2 sedda vid fjärdranden, i al.
7. Trädkrypare hörd en gång i skogen
8. Gulsparv hörd på en plats i skogen
- . Övrigt småfjäl: 2 ca över -

(3)

1978-02-01 forts.

9. Flygande Ormvråk, ej sällsynt i gran-trakten och återfinns flera gånger flygande över skogen, där djur-parken (= det närliggande området) kommer närmast Vaxsjön. Säker-ligen intresserad av mat som leds ut till djuren där.

OBS det ringa artantalet. Även individantalet mycket lågt. Någon koncentration av fågel, av vad slag det vara månde, till hotellets närmaste omgivning lernde inte märkas. OBS också att sjön var helt frusen och utan fågel förstås, men inte heller i eller vid de ovan-nämnda små öppna vatten i skogen och skogsbäcken såg jag någon enda fågel.

Mycket skön och vilsam dag; efter kl 1500 satt jag i rum och läste och vilade och tittade på snön som föll. Det blev nämligen snöfall i ett par omgångar, dock ej långvarigt.

~~1~~

1978-02-02, Torsdag.

Kl 1230 – 1350 gick jag runt Vaxsjön, sakta fallet, mycket skönt, samma väg som igår. Mulet, mättlig vind, nära noll grader, Tämligen fått snöfall och som följd därav bara 400–700 m sikt. Snöfallet upphörde emot 1315, då blev sikten god, men molntäcket obrutet. Oerhört få fåglar sedda och hörda. Vid avgången från hotellområdet hördes en mes, Tvoljen entita. Sedan gick jag 20 minuter utan att se eller höra ett liv. Inne i mycket fält och mörk, ensam planterad granskog hördes fina lätet från ett par fgr, Tvoljen av längsfågel men det kan ha varit mes; jag vet med visshet att åtm mesar (svartmes, talgoxe andra) har ytterst fina och svaga lätet. Sedan gick jag ytterl. 20 minuter utan att se eller höra en enda fågel, allen Tvås över vägen inne i skogen sprang en smågnagare krickel i snön, det var alldeles säkert en sork, mörk-

(2)

1978-02-02 forts

färgen och västan säkert med relativt lerig snö, klar därefter, medan det ännu snöade, sågs 3 lärkor flyga över skogen. Sedan snöpilen upphört, i obest. lerikväl (Trol. lerikor) på längre håll och skrikljen, vid hotelleb sjön 2 Valoxar och 1 Talltita. Summa alltså 3 begynnelse bestämda arter i inalles 6 ex. därtill Trol. 2 andra arter hörda. Samt 1 dagg-fjäril! Mycket mera mellansvenska präglet på landskapet och djurlivet.

I gamla dagar, när jag lyssnade (m. l. m. flitigt) på Nelsons föreläsningar i kulturgeografi, brukade han använda termen "nybygden" för området från Ringsjön upp mot N Skåne, och han sade Wolgen att det var ett övergångsområde. Det insnycket har jag fortfarande. Mellaneuropas nordgräns går vid N stranden av Ringsjön! Även geologiskt är det ju en viktig gräns där.

1978-02-03, fredag.

Jag gick runt Vaxsjön kl 0855 - 1045. Det hade snöat mycket under natten; snötäckets tjocklek nu c 25-30 cm. Snön hade fallit lugnt: i skogen låg den decimeterhögt eller ännu högre även på smala grenar, om de var m l m horisontella. Rentav på taggtråd låg snön tjock. Om man bortser från hotellområdet, såg jag inte ett enda spår av människa längs den route jag gick (samma som de två föregående dagarna) Mycket vackert och stilla, grått, delvis svagt snöfall, men sikt ej dålig.

Jag såg följande: nära hotellet 1 koltrast, 1 nötväcka, minst 3 talgoxar och 1 entita. Därefter lång sträcka utan en fågel. Sedan 1 nötskrika. Efter mycket lång stund utan fågel sågs över djurparken en oväntat stor flock kråka, säkert i närheten av 200 ex. Flög först, satte sig sedan i träden och blev då delvis osynliga. Högst sannolikt attraherade av mat som lades ut till djuren. - Ytterligare 2-3-4 kråkor sedda överflygande, ej i sällskap med stora flocken. 1 ormvråk, normalfärgad, sedd flygande på rätt nära håll. 1 koltrast i ett sumpigt och inte helt tillfruset litet bäckdrog i skogen. -

Resten av dagen satt jag på mitt rum, vilade, läste, tittade ut på det vackra och snötäckta landskapet. Såg därvid en större hackspett ♂ helt nära, i höga träden närmast hotellet.

Omkring kl 1800 tog jag taxi ner till Höör och sedan tåg till Lund. Mycket sköna dagar hade det varit; jag kände mig utvilad och i god form och pigg på att börja arbeta igen på måndag 6 febr. Under weekenden skulle jag, enligt ett mycket gammalt löfte, visa museet för en grupp ornitologer från Linköping (detta lördag 4 febr.) och sedan resa med dem på en tur runt i S Skåne (på söndagen 5 febr.). Detta skedde också, se särskilda anteckningar.

(72)

A

1978-02-04, lördag.

Jag hade åtagit mig att leda en exkursion med Linköpings Orn. Förening. Hämtades kl 1530 i Lund, åkte med deltagarna i buss Lund - Malmö - Höllviksnäs, där övernattning ordnats i förväg. Många av oss, däribland jag själv, bodde i Ljunghusens gamla järnvägsstation. - På nervägen sågs från bussen 3 tornfalkar, 11 ormvråkar och 1 fjällvråk. Övriga fåglar ej bokförda.

1978-02-05, söndag.

Tidigt uppbrott. For i mörker Ljunghusen-Fotevik-Kämpinge. Först vid Kämpinge blev det någorlunda ljust. For sedan - Trelleborg-Alstad- Ö om Hildelund - N Lindholmen - Börringekloster - Norra Börringesjön (=Klosterviken) - stora sjön - Havgård - Lemmeström - Häckebergasjön - Genarp - Björnstorp - Veberöd - Klostersågen - Björka - Övedskloster - Svansjö - Vombsjöns V sida - Vomb - Veberöd - Lund. Tid 0800 - 1400. Gråväder, rätt bistert; men närmare anteckningar finnas ej. - [illegible] Vi stannade på talrika platser, men dessa ej antecknade av mig. - Artlista:

1 häger: 1 Havgård, 1 Vomb
2 sädgås: flera flockar (c 10 + några + 30 + 9 + 15 + några), alla flög mot V eller SV; säkert bortsträck på grund av snön. - Vid Börringe sågs 2 ex flyga österut.
3 knölsvan: i Norra Börringesjön 2 + 2 ad och några juv
4 sångsvan: i Norra Börringesjön 45 ex varav högst 8-10 juv. - I östra delen av Vombsjön 50 ex.
5 gräsand: vid sydkusten täml.allmän, vid Häckeberga 15 ex, vid Vombsjön sågs c 75 + 200 + 200 ex.
6 ejder sedd vid sydkusten
7 knipa " " " samt i Norra Börringesjön och vid Vombsjön
8 alfågel vid sydkusten
9 storskrak några ex vid sydkusten
10 småskrak också vid sydkusten, samt sedd vid Vombsjön
11 salskrak vid Björkaåns utlopp i Vombsjön minst 1 ♂ ad och 4 andra ex
12 sparvhök 1 ex vid sydkusten. Även 1 ex i Lund kl 1510, efter exk:s slut.
13 ormvråk summa c 30 ex sedda idag, därav 2 extremljusa och 1 ljus
14 fjällvråk 1 vid Havgård
15 blå kärrhök 1 ♀ eller juv Kämpinge
16 tornfalk summa 5 ex idag
17 fasan några få ex vid Lindved etc
18 sothöns sedda vid sydkusten och i Norra Börringesjön
19 skrattmås sedd vid sydkusten
20 gråtrut allmän vid sydkusten
21 havstrut flera " " , både ad och juv och "med.", d v s ex i övergångsdräkt mellan juv och ad
22 turkduva sedd i Trelleborg och Lund
23 ringduva flock c 40 ex vid Kämpinge
24 spillkråka 1 ex Häckeberga
25 ängspiplärka vid sydkusten 1 + 1 ex
26 koltrast några sedda
27 snöskata: 1 ex Alstad, flock 8 ex [illegible] vid Norra Börringesjön och flock på c 25 ex vid Vombsjöns SO del
28 talgoxe sedd
29 trädkrypare Häckeberga
30 sävsparv 1 sedd
31 vinterhämpling 1 vid Kämpinge
32 bofink bara 1 sedd
33 gråsparv sedd
34 skata sedd
35 nötskrika 1 ex Börringekloster
36 kaja: ej ofta sedd
37 råka allmän, bl a vid Kämpinge
38 kråka allmän
39 korp 2 ex vid Vomb
40 storskarv 1 ex vid sydkusten
41 strömstare 1 Häckeberga, i avloppet från sjön
42 domherre hörd några ggr, och ♀ sedd.

se sid 6

.oOo.
.o.
.

[illegible] Det synes tydligt av protokollet att det är slarvigt och kortfattat; artlistan är visserligen komplett, men obsplatser ofta [illegible] bristfälligt eller ej alls angivna. Jag letade mycket flitigt efter örn men hade ingen framgång idag. OBS antalet sedda rovfåglar; och jämför med [illegible] färdsträckans längd.

Även om texten i kladden beträffande skrakarna är entydig, misstänker jag att där finnes en lapsus: om obsen av [illegible] småskrak vid Vombsjön varit riktig, hade jag nästan säkert markerat detta särskilt.

1978-02-04, lördag.

Inga var ute med Thomas Alexstam vid sjögan. I sjön nämn vake, där sägs de c 20 grävänder och c 10 obestämda änder (ev. grävänder de också). På kvällen när det blivit parkbelysta fanns mäkta lom en gäddfisk till sjön; vildgäss men bara hörda, och flygbjen mäkta stor fisk. — På Vambs ängar på längst håll 2 örnar, ark oklar.

För egna observ 4 och 5 febr.-78 se särskilt protokoll.

1978-02-07, tisdag.

Omkr kl 1630 kom 27 sädgäss mot V över staden. Jag såg dem från stadsparken, när jag var på hemväg.

1978-02-11, lördag.

Inga och jag startade från Lund 1020, körde till skogen i relativt salta part, ty det var delvis halt. Mulet, rätt mycket snö, rätt frisk vind omkring O, det "fyllde" mättligt. Sikt 2-4 km. Temp omkring minus 3-4° C. På vägen en hel del dråkfejel men ej närmare räknad; därtill 1 ormvråk inne i Revingeheds förläggningsområde, kylde från träd några m från vägen.

Vägen ner till P-platsen var rätt grundligt igenblåst, men vi kom igenom. Inga körde genast tillbaka till Lund; jag medföljde upp till allmänna vägen, men Inga körde inte fast på uppfarten heller.

Jag var i Torneå c 1115-1130: hela vägen frusen, inte en fågel sedd. Från skogen sågs kort därefter 1 blåmes flyga över vassen.

Kl 1140-1315 gick jag ner till kanalen - upp till Silvåkra allé - tittade grundligt ut över kärret -

(2)

1978-02-11 forts.

gick genom Filtsika by - upp på "stora heden" - genom Hallskogen resp. i leaden ner till ängarna - tidtade noga från flera platser - gick tillbaka via en stig ner mot Öbacken. Väder: Temp -4°C eljes ungefär som förut, sikt 2-3 km, snarast bara 2 skundis. Solen syntes kortvarigt ett par tre ggr. Det fyckade, någon snö föll nog också. Snötäcke säkert 15 cm i medeltal, drivor ofta 40-70 cm höga, OBS att leanalen var fusen vid passagen i sjön och en bit upp-ströms därenot öppen genom bryn.

Fågel:

1. ormvråk: 1 gråbrun ormvråk (med gulorange anflog) högt över Filtsika-kärret, sågs både på utvägen och återvägen. Vidare 1 normalfärgad flygande mot i Filtsika by, ormvråk livlig, kom ibland på 3-4 m höjd över husfak och trädgårdar. Förmodligen samma ex sågs även på

1978-02-11 forts. (3)

återvägen, flög ovanligt snabbt över marken vid förfallna gården och vinne i den unga Tallskogen. Kanske samma ex som sedan sågs både sittande och flygande över sjön SO om, när skogen. Därefter var det säkert ett Grodjo ex som nyttjade elegant över V utkanten av ängarna. Bergpet normalfärgad omvärld, sågs 2-3 ggr mycket bra.

2. kompositen 1 ex påträffades längst i sälen jun, flög långt över S ängarna, fälde på obekant plats, sedd länge.
3. Fasan: en tupp kom gående ut ur Tallskogen sö mig, flög kort bit, fälde igen. Ej fler.
4. snöskatan minst 4+1 spridda ex i Silverikes by.
5. kolkorp såväl 7-8-9 ex, alla ad, i Silverikes by. Därtill 1 ad lyftande ur Tallskogen på längre av-

1978-02-11 forts. (4)

sänd från bebyggelse.

6. entita 1 ex sedd och hörd i Silvåkra by, sedd ett slag i samma småvråd som 1 Falgoxe och 1 bläines.
7. bläines 1 ex Silvåkra by; se förej.
8. Falgoxe rätt många ex i Silvåkra by, de flesta när den öppna kanalen. Se även förej.
9. gulsparv hörd Silvåkra by 1 ex även sedd fälla i Fridtorp.
10. bofink 1 ♂ Silvåkra by.
11. bergfink hördes flyga över när jag observ småfjäll i byn. Hörd flera ggr, men sällsynt på ex.
12. grönfink några ex i byn; se följ.
13. gulfink 3 + ≧10 ex i byn; på avstånd därutom minst 20-25 Passer sp. sedd.
14. blåsta 1+1 ex sedd på vandringen
15. kaja 1 ensam ex + c 15 ex i flock i byn + 2 ex flygande
16. råka : c 5 ex i byn tillsammans

1978-02-11 forts. (8)

med kajor.

17. lerika när sjön i flyttande; övre lerikan kärvet 1+1+kanske några till; senare ≥ 2. ee i bryn + enstaka till. Inga lerkäftjelar på Vomb ängar utom en lerika flyttande när kompositen. Även kom en lerika och fälldes när den omvikt som satt sig i stor buske i kr. SÖ del.

Obs att utfodring av smäfjäl skedde på minst tre ställen i byn, därför så rydlig koncentration av smäfjäl dit.

2 obest smäfjäl i närskärdarna på Ö stadsmijen av "stora heden", sannolikast var det grönfinka men ej klara.

Efter kaffe gick jag upp i Somes bl c 1400-1410. Fick högst 2 ex. Flera personer åkte skridsko på Krankesjön, även längst ute. Likaledes längst ute upptäckte jag på isen en flock av grönfinkar,

1978-02-11 forts. (6)

samma c 65 ex. De låg ner, de flesta försköll sig, men de reste hundena när några skridskoåkare kom förbi på långt håll. Lyfte ej, lugnade sig snart. Intet öppet vatten fanns.

Kl 1500 upp i Gomer igen: andflocken kvar på samma plats.

Kl 1510-1552 gick jag via kanalmynningen - på järnvägen till Sikeåkersskogen - ner till stranden - Tillbaka kvarnbacksbäcken i skrandskogen (som växer på sås men nu fosen mark), Väder oförändrat utom att det nu fått en del finspärdelad snö. Såg sex djur inalles: skrände upp en normalfärgad orrhöna i barrskogsbryn; sju en kolsvart flyga över, sju (minst) tre entiter i alskogen i sällskap, och skrände upp en stor Tjäderhane i skogen. Dessutom hörde jag ett mesätte en gång, Inte mycket!

En stund efteråt (kl. 1615) kom 5 Talgoxar, fällde i stora

(7)

1978-02-11 forts.

videbusken närmast utanför stugan; de kom inte samtidigt men flög bort i sällskap efter några minuter. Jag upp i Torneå igen: änderna ej kvar på samma platsen; en ensam skridskoåkare har snabbt runt där de stått. På fältbehåll i snödrev ett fåtal flygande änder. När jag gick ner från Torneå c kl 1645, kom 1 blåhök & eller ju (Trol. & ad) sakta västerut, rätt när. - I kvällsmörkret flera gäss flygande över SÖ staden. Därefter förhållandevis obser, nästan omöjligt till märkets inbrott, men inte mera sedd. Riktigt bister vinterafton, rätt hård O-NO vind, det fryser, är fortf. c. 4 minusgrader. Temp. i omgivningen har skiftat från +6 till +15 nu.

1978-02-12, söndag.

Jag bodde i stugan på natten. Skönt och lugnt, tempen steg till +17 i stora rummet och minst ett par grader högre i mitt rum. Lade mig tidigt, låg och läste medan ostanvinden blåste friskt till hårt. Det fykte och kom ner en del snö. Yttertemp c 4 minusgrader på e m, steg sedan till 3 minusgrader, och på söndagsmorgonen var det mellan 2 och 3 grader kallt, väder f ö ungefär oförändrat.

Jag gick upp redan 0520, tittade ut, gjorde mig i ordning, lagade morgonthé med smörgåsar. Avvaktade sedan, tittade ut ofta och gick ett par smårundor när det ännu var helt nattstämning, låt vara att natten ju aldrig blir riktigt svart när landskapet är snötäckt. Temp nu bara 2 minusgrader. Vass pudersnö föll, hård ostanvind.

Uppe i tornet 0705 - 0730. Sikt hygglig, ända till sjöns V ända (om ock föga skarpt på 2-3 km håll). Hela sjön frusen liksom igår. Inte en fågel på isen, inte en fågel sedd eller hörd överhuvudtaget denna stund. Därefter diskade jag och städade men höll utkik en mycket stor del av tiden.

0801 en kråka flyger förbi, dagens första fågel

0838 ännu en kråka syns, denna flyger över sjön mot N

0845 1 häger kommer flygande från SO, svänger och fäller elegant vid stora dubbelbusken som står vid fåran utanför kanalmynningen. Där måste väl vara någon liten vak, osynlig från land p g av vass och buskar. Hägern syns ej när den fällt.

0859 1 sparvhök, en mycket liten och lätt hanne, kommer snabbt och rakt över vassen, mycket lågt, 2-5 dm över vassvipporna. Fäller tvärt i strandskogen men fortsätter snart.

Jag avsåg att göra en morgontidig promenad, men vädret tätnade strax efter klockan 0800. Efter någon timme blev det bättre, och då gick jag en runda, ner över ängen, tvärade Silvåkra allé, tittade över kärret, gick inom byn och vidare ut på stora heden, delvis längre norrut än jag brukar, tittade grundligt ut över Vombs ängar och gick ända fram till deras V gräns. Sedan hem över heden. Tid 0920 - 1045, mycket skönt. Såg:

ormvråk 1 ex över tallskogen [illegible] ängarna väster om, normalfärgad, ryttlade bra; uppenbart samma ex som igår. 2 skator steg upp ur skogen och anföll vråken men bara helt kort. - Sedan ännu 1 ormvråk över Ivans backe. Koltrast flera ex sedda i Silvåkra by, dock ej mer än 5-6 ex. Snöskata 1 eller 2 i byn. Talgoxe ett par ex i byn. Pilfink några ex i flock i byn. Ingen ansamling av småfågel vid matplatser såsom igår; matplatserna tycktes inte ha fått ny mat utlagd idag. Gråsiska rätt oväntat en stor flock, säkert 250 ex, tätt samlade, fällde på heden bland vinterståndare men lyfte strax, lätet hördes, fällde åter, lyfte genast, alla flög långt bort, tedde sig utpräglat grå mot de mörka tallarna. En [illegible] stund senare hördes gråsiska ånyo, flög tydligen över. Domherre 3 ♂♂ 2 ♀♀ i flock på snön på heden nära byn, bland vinterståndare av flera slag, jag kunde inte se vad de åt. Skata 2 ex, se [illegible] ormvråk. Kaja 4 förbiflygande och sedan minst 8 sittande parvis i träd i byn, därtill några ex senare. Kråka enstaka över flygande, 2 eller kanske fler satt på isen på Silvåkrakärret. 2 ex i byn. Ute på Vombs ängar sågs några ex glest spridda, högst 5, men det verkliga antalet kan ha varit högre förstås.

Efter hemkomsten lagade jag litet mat och tittade ut över sjön från verandan. Ingen fågel. Däremot kom massor av bilar med folk som gav sig ut att åka skridsko på sjön. Detta skedde i så stor omfattning - en gång kom en karavan på 16 bilar alldeles efter varandra och parkerade vid sandtaget - att jag begrep att det måste ha reklamerats för saken. Fick i efterhand höra att det stått i tidningen, kanske också sagts ifrån i radio, att Krankesjön hade god skridskois. Obsar fortsatte bara till c 1130.

Kl 1325 kom Inga, och kl 1345 for vi hem via sjöns N sida. Här säkert 100 bilar. Måttlig till klen sikt, någon minusgrad vid sjön men mellan S Sandby och Lund blev det säkert ungefär nollgradigt. Såg 1 sittande ormvråk i Revingeby, ännu 1 dito c 3 km längre västerut, och 1 flygande ex nära S Sandby. Dessutom rätt my kråkfågel, ej minst kaja parvis, men ingen räkning gjordes eftersom sikte var dålig och vi i det hala väglaget inte ville stanna för att kritiskt bestämma så många som möjligt. Vi kom hem till Sunnanväg 1425.

Tillägg: Rikligt med spår i snön på morgonen, kanin, hare, räv. Kaniner hade besökt alla hål under huset och vid trappan. Antal ex my. svårt att veta, men kanske flera än jag trott. Även hade de betat på ett par små m l m renblåsta ytor Spåren blev förstås täml snabbt igenblåsta eftersom det fortsatte att fyka. Man kunde se av ett par spår att djuren plötsligt blivit skrämda, rimligen av mig när jag tänt ljus etc på natten eller rättare morgonen. S L U T

1978-02-14, tisdag: 1 rödhake på innergården vid Sunnanväg 18. Det var tjockt snötäcke och några minusgrader; och vintervädret hade varat länge.

1978-02-17, fredag? kl 0810 kom 1 tornfalk flygande raskt västerut över Zootis. Snötäcket hade vuxit ytterligare på sista dagarna, och kallt hade det blivit på allvar.

1978-02-18, lördag.

Vandring Sunnanväg 18 - järnvägsbron - [redacted] Flackarps gamla kyrkogård - på landsvägen till stora vägen mot Lomma - vek här t h mot Trolleberg - genom Trolleberg - följde sedan Höjeå tillbaka (med nödvändig avvikelse för reningsverkets inhägnade område) till järnvägsbron, sedan sakta hem till Sunnanväg 18. Tid 1105 - 1320. Väder: sol och grant, snötäckets medeltjocklek nog c 12 - 15 cm, temp c 7 minus grader vid starten, men under vandringen sjönk tempen till c minus 4 C. Svag till tämligen svag vind omkring V. Fågel:

1 småddoping 3 ex i ån, precis där vattnet från reningsverket kom ut. Uppströms denna punkt var ån frusen och/eller tilltäppt av nybildad issörja en lång sträcka. Småddopingarna dök när jag kom i närheten, simmade sedan ovanligt långt under vattnet medströms och dök upp c 50 - 75 m nedanför mig. Inget ex lyfte. Eftersom småddopingar inte i vanliga fall ses här och då vattnets reningsgrad väl är diskutabel, undrar man hur mycket mat som fåglarna kan samla på en sådan här plats. Nödhamn?

2 sädgås: just när jag kommit ut och fått sikt mot Trolleberg, flög [redacted] c 250 ex i flera flockar (men nära varandra) ungefär mot SO, kanske mera O; detta var kl 1110. Jag trodde att en del flockar satt på ett svårobserverbart område på fält nära Trolleberg, men här fanns inga. Däremot befanns en flock på drygt 300 och en flock på 45 ex ligga på snön alldeles öppet på de stora fälten c 700 - 800 m väster Trollebergs park. Dessa flög aldrig bort. Även stod på fälten S om Flackarp en liten flock för sig själv, den var [redacted] på 8 ex. Senare kom en del flockar tillbaka från O och/eller SO, fällde åtminstone delvis hos de 300 + 45 som nämnts härovan. Inalles allraminst 600 sädgäss sedda, oväntat mycket när det är djup snö och när snötäcket varit tjockt så länge.

3 gräsand: översta reningsdammen ♂♀. Senare, i ån nära Värpinge, ♂♀ + ♂ + ♀ + en liten flock på c 3 ♂♂ 3 ♀♀. Därtill ett par ex sedda flygande på långt håll. Ej flera.

4 vigg: översta reningsdammen 2 ex varav ingen utfärgad ♂ (men en som säkerligen var en icke utfärgad ♂).

5 ormvråk: dels sågs 1 ex flyga österut på långt håll neråt Uppåkra; undersidan såg my ljus ut, men faktiskt var fågeln normalfärgad. Senare 1 ex på helt nära håll sittande i träd vid reningsverket, blev uppskrämd, anfölls då närgånget av en kråka (fast många kråkor fanns helt nära).

6 fjällvråk: inget levande ex sett. Men på banvallen, helt nära bron över ån, låg 1 ex dött i den djupa snön. Hade blivit ur-äten på ett begränsat område, gick därför inte att bevara trots att den inte var rutten. Det var en juv, säkert samma ex som setts här flera ggr och förefallit mig vara orädd och nog en aning långsammare i rörelserna än vanligt.

7 tornfalk: 1 vid järnvägen, satt på ledningsstolpe nära bron på återvägen. - Kort stund senare 1 ex i koloniträdgårdarna, i klammeri med en kråka, ivrigt protest-läte 'kikikiki...' hördes innan jag sett falken; två andra kråkor kom genast flygande dit, falken lyfte från marken bland buskar och örter, satte sig på staket, en kråka kom precis intill den (under 0,5 m avstånd) Jag såg ej att falken hade byte, ej heller att någon kråka hade eller tog byte, men det kan hända att den förstnämnda kråkan berövade falken något rov. Falken flög snart bort my. lågt, blev då inte förföljd av kråkorna.

[redacted]

8 rapphöns: flock 7 ex på fältet mitt emot reningsverket, på S sidan ån alltså. Sedan sågs en flock på jämnt 10 ex på fält c 1 km SV Flackarp och slutligen en flock på 6 ex något längre mot V. Påfallande hur lättsynliga rapphönsen blir när snötäcket är m. l. m. sammanhängande.

9 sothöna: 47 ex i översta reningsdammen (tidigare låg c 51 ex i näst översta dammen). Fast det var ordentligt snötäcke precis intill vattenkanten, gick en del sothöns upp på stranden i snön, dock stannade de helt nära vattnet.

10 skrattmås: säkert [redacted] c 25 ex i flock vid en av de nedre dammarna och minst 45 i flock vid näst översta dammen, de sistnämnda stod på [redacted] isen. En grävmaskin eller snöröjare hade på ett ställe skrapat av växttäcket (och snön) nära vattnet, här på den blottade men redan hårdfrusna jorden (även täckt av en del nysnö) sökte ett par tiotal måsar näring. Vidare minst c 15 ex tillsammans med en del kråkor fladdrande över själva reningsanläggningarna. Åldersfördelning: jag tyckte, när jag först såg en stående flock, att nästan alla var ad, men när de lyfte sågs att flera ex ej var utfärgade. Av c 30 andra ex, väl studerade, var nog minst 5-7 ex i icke utfärgad dräkt.

11 fiskmås: 1 ad och 1 juv samt på avstånd ytterligare 1 eller 2 ex.

12 havstrut: 1 ad och 1 juv kom över [redacted]kl 1240, kom ungefär norrifrån.

13 turkduva: flock precis [redacted] 10 ex i träd vid vägen förbi Trollebergs ekonomibyggnader.

14 ringduva: flock c 55 ex flög mot V eller VSV vid reningsverket!

15 koltrast bara sedd på Klostergården, c 4 - 5 ex.

16 snöskata 1 ex i häck vid Klostergården, Sunnanväg 18, såg inte ut att vara i prima form men kunde [redacted] flyga.

17 talgoxe på Klostergården 1 ex sett, även hörd vid Trolleberg

18 gråsparv minst c 20 ex sedda på Klostergården och över 15 vid Trolleberg.

19 skata 4 ex i sällskap vid Trollebergs lagård

20 kråka : dels enstaka ex på fälten, [redacted] inbördes avstånd 5 - 500 m eller mer; dels på några ställen 2 - 3 ex i sällskap, dels nog c 30 - 40 ex vid reningsverket (och sannolikt flera på andra sidan ån), dels nog 150 ex i stora kråkfågelflocken (se nedan); höll sig där i huvudsak bland artfränder.

21 råka: förutom enstaka ex säkert 200 eller flera i stora kråkfågelflocken, mest därstädes sammanhållande med kajor. Denna stora flock vistades V om Flackarps lilla Kyrkogård, [redacted] vanligen på fält och/eller i träd vid gårdar, men ett slag samlades säkert 100 kråkfåglar tätt på den snöiga vägen; jag gick där förbi strax efteråt men såg intet matnyttigt.

22 kaja: förutom enstaka ex och par sågs säkert 200 ex i stora nyssnämnda kråkfågelflocken. Kajorna höll mest ihopa med råkor (och så naturligtvis inbördes). Jämför den gamla iakttagelsen varenda sträckdag med svartfågel i Falsterbo: råka och kaja höll ihop närmare än någondera av dessa arter med å kråka; däremot hindrade intet att alla tre arterna kunde komma samtidigt i betydande antal, men då flög kråkorna i glest förband för sig, åtminstone ett par tre hundra m från de andra.

[redacted]

HARE: på fältet S - SV Flackarps kyrkogård, alldeles fritt och öppet på snön, satt 5 + 11 + 4 harar, inom 500 m avstånd därifrån syntes 2 + 2 + 2 + 1 (alltså summa 7) ex till. Vid flocken på c 300 gäss låg 3 harar och vid flocken på 45 gäss låg 4, i tydliga småflockar. Därtill enstaka [redacted] ex + 2 + 2 ex till samt, på hemvägen vid ån resp reningsverket 1 + 1 ex till. Summa sedda ex blir alltså över 40 ex, rimligen 44 - 45 ex. Högst remarkabelt. Jämför obsarna förra stora snövintern.

Mycket trevlig dag, underbart vinterväder..

(84)

1978-02-19, söndag.

Det allra underbaraste vinterväder: klar sol, svag vind till vindstilla, mycket snö, utmärkt sikt så när som på ett par helt små och lokala, låga bankar av frostdimma. Några minusgrader. Inga och jag gjorde en rundtur kl 1125 - 1422: för Lund- [redacted] - Dalby - Genarp - Häckeberga; stannade efter att ha passerat slottet, klättrade upp på den höga och numera trädlösa kullen vid sjön med fri utsikt runtom; fortsatte söderut förbi Rockarp och sedan via Slätteröd (d v s den väg som går närmast Ö om Björkesåkrasjön) ner till [redacted] stora Ystadvägen, sedan Lemmeströ - förbi punkt 106 [redacted] (stopp här, bland annat) - Havgård - S om sjön - till Börringesjön, gick från vägskälet S om Södra Börringe gård upp så att vi fick sikt över sjön (man kunde se Kockums stora kran i Malmö härifrån, och man kunde i kikaren med lätthet läsa ordet KOCKUMS (eller var det KOCKUM?) på kranen! Sedan till Börringekloster - stora Ystadvägen, men nu mot Malmö - vek [redacted] mot höge och kom förbi Fjällfotasjön och genom Bökeberg och förbi Yddingen - Hyby - Klågerup - Staffanstorp - Lund.

Före Genarp mycket litet att se; första rovfågeln blev underligt nog ingen vråk utan en blåhök ♀ eller juv, som [redacted] flög västerut mellan Gödelöv och Genarp. Det var så intensivt ljus från snön, att fågeln faktiskt såg nästan gråvit ut på undersidan incl, vingarna, trots att den, när den först observerades, befanns vara en helt normal blåhök i hon- eller ungfågel-dräkt. Överhuvudtaget var dagen [redacted] oerhört ljus.

Arter; före [redacted] ankomsten till Havgårdssjön:

1 sädgås: vid Häckebergasjön flock c 20, senare (före Björkesåkrasjön) 24 + 36 + + 9 + 15 till och nära Havgård ytterligare 15, alla flygande ungefär mot öster eller NO, rätt oväntat! Därefter flock 29 flygande ungefär norrut. Nära Lemmeströ 9 + 2 ex flygande ungefär söderut.

2 ormvråk 1 normalfärgad och 1 klar Börringe[redacted]-vråk i Häckebergaterrängen, därefter 2 sittande ex med c 250 m avstånd nära punkt 106 och samtidigt 2 andra ex kretsande längre i öster; den ene av dessa slog efter den ena kungsörnen.

\- obestämd vråk 1 sittande ex , nästan säkert vanlig ormvråk

3 kungsörn: på den sluttande sträckan nedanför punkt 106, N om järnvägskorsningen stannade vi och gjorde en ordentlig rundtitt, delvis tillsammans med danskar som frågade om [redacted] vi sett örne. Och, trots att de flesta rovfåglar tydligen satt hellre än flög, så hade vi tur (eller kanske i viss grad skicklighet och vana) med oss här, ty rätt långt i Ö, men [redacted] i det underbaraste ljus, kretsade en ung kungsörn, anfallen av en ormvråk. Medan denna ännu kretsade, upptäcktes ännu 1 kungsörn juv kretsande någon km i NO. Båda rätt lågt, och kom aldrig upp högre.

4 blåhök 1 ex N Genarp, se ovan

5 större hackspett 1 ex i hög trädtopp nära Rockarp, och 1 ex nära punkt 106

6 koltrast sedd

7 kråka: på färden över slätten bara 1 + 1 + 1 + någon enstaka sedda; vid Häckeberga satt i trädtoppar några få ex på håll, därtill flock på 6 och annan flock på drygt 10 ex. Nära Lemmeströ [redacted] en stor kråkflock vid gård, många tiotal ex.

\- obestämd småfågel, säkert en fink. En flock på c 100 ex flög mycket högt över landskapet nära Rockarp, när vi stannat för att se på [redacted] sädgås och vråk. Flocken upptäcktes av ren tillfällighet, när jag följde andra fåglar i kikare, och den gjorde snabba rundflygningar my. högt uppe. Man kan misstänka bergfink eller någon siska, men avstånd mycket stort.

Arter på avsnittet Havgårdssjön - Börringesjön - Börringekloster - Bökeberg: (endast nytillkommande arter numrerade):
Vid Havgårdssjön ingenting, underligt nog; men kanske berodde det på att ovanligt mycket folk var ute och vintersportade.
sädgås sågs flera ggr, flockar flygande på mycket stora avstånd, och åt olika håll, de flesta sågs långt i V över Börringesjön. En flock på närmare håll var på 12 ex, dessa flög västerut.

8 gräsand: trots att vi inte stannade vid Lilla Börringesjön (=Klosterviken) såg jag att en flock på 10 änder stod på isen; det var otvivelaktigt gräsand.

1978-02-19, forts.

ormvråk 1 normalfärgat ex med mycket klart ljust bröstband satt på en av de långa pinnarna på det låglänta området närmast Ö om Börringe samhälle. På de pinnarna sitter ofta ormvråk, även fjällvråk ibland.
kråka några flockar sedda
9 skata ett par ex sedda
10 pilfink sedd vid Börringe samhälle

Vid Fjällfotasjön stannade vi och tittade noga omkring oss och över Bökebergs trädkronor. Men ingenting uppenbarade sig, så när som på 1 + 1 sportflygplan. En del folk i rörelse, liksom överallt, men på Fjällfotasjöns is såg jag knappt mer än 6 - 8 personer.

Arter sista sträckan, från Bökebergs N bryn till Lund (numrering som förut):
Vi såg ut över Yddingen men stannade ej. Intet syntes där, ej heller vid Holmeja.
sädgås visade sig däremot sedan i ävsevärt antal. Strax S om Hyby flög 45 + 20 ex ungefär mot S eller SO. På de vanligtvis goda gåsmarkerna nära Klågerup sågs inte en enda gås; visserligen var det ju mycket snö men här och där renblåst som det alltid blir på slätten. Men ett par km längre norrut, ovanför backen och Ö om vägen, låg en mycket stor flock gäss på snön, säkert var där 500 ex, kanske mycket mera (svagt undulerande mark, omöjligt att se hur långt flocken sträckte sig). Och just när vi kom förbi här, nalkades västerifrån 50 + 15 + 20 + ännu fler gäss, det var säd alltihop, och alla föll de vid stora flocken. En del av de liggande gässen reste hals. Överhuvudtaget såg vi idag gäss i större antal än jag skulle trott, med hänsyn till snötäckets tjocklek.
vråk, nästan säkert fjällvråk: 1 ex sittande i träd nära Staffanstorp
skata sedd
kråka sedd i mångtal
11 kaja flockar sedda vid Hyby.

Artrikedom inte stor, och färden skedde tämligen snabbt, men vi obsade mycket grundligt när vi stannade, och annars också för den delen; och det var en helt otroligt grann vinterdag.
Bo Ebenman med flicka mötte vi vid Börringesjön, vid vägskälet där man går upp i riktning Markaehage för att få sikt över sjön. F ö som sagt mycket folk som vintersportade, som man kunde vänta. Alla sjöar bär, och snödjupet i det område vi for igenom är säkert omkring 20 - 35 cm, alltså fint skidföre.

1978-02-23, torsdag.

Inga körde på middagstiden ut till stugan för ett par korta ärenden. Återvände snart till Lund. Hon såg praktiskt taget ingen fågel; det var mycket snö, och sjön var sedan länge helt tillfrusen. Hård vind, och temp. omkring noll. Trots negativa resultatet var det värdefullt att få besked om läget.

1978-02-25, lördag.

Inga och jag for från Lund 1105, ankomst stugan 1135. Ett par plusgrader, nästan lugnt; sikt tyvärr mycket dålig, på gränsen till dimma, c 500 - 1500 m, oftast under 1000 m. Vi for på lilla vägen närmast Krankesjöns N sida. Inga återvände genast till Lund, hon skulle ut på en rundtur med Thomas Alerstam. Jag gick upp i tornet, vandrade runt nära stugan, mötte "bi-mannen", talade en stund med honom; gick sedan kl 1220 - 1355 en runda bort till Silvåkraskogen (fram till godsets båtlega) och tillbaka via Silvåkrakärret och byn. Skönt och stilla och milt; termometern vid stugan visade visserligen bara + 1° C, men det kändes avgjort milt. Snön hade smält av förvånande fort; de öppna markerna S om Silvåkra allé var redan fläckvis bara, dock var landskapet helt vinterpräglat, och Krankesjön var helt isbelagd, och isen var bärkraftig.

Nedanstående förteckning upptar allt jag såg i fågelväg på rundvandringen och därtill ett par småobsar dessförinnan.

1 sädgås: när vi ännu for inne i Lund, kom en flock på 5 ex [illegible] mot V, syntes dock svänga rätt ordentligt mot N. - Vid Krankesjön: flock 13 ex som flög österut över Silvåkrakärret, och en stund därefter ett ensamt, rundflygande, flitigt ropande ex.

2 sångsvan 3 ad låg i litet öppet stråk i Silvåkrakärret, lyfte och flög västerut, ropade.

3 [illegible] gräsand: flock 6 ex kom till Silvåkrakärret, rundflög, fällde slutligen. - Vid Krankesjön inte ett enda ex, intet öppet vatten.

4 vigg: 5 ex flög österut över Silvåkra by kl 1340.

5 storskrak: ♂♀ sågs ligga i Ålabäck, mellan landsvägsbron och Krankesjön. Den sträckan [illegible] var faktiskt öppen.

6 ormvråk: 1 normalfärgat ex i västligaste delen av Silvåkrakärret och angränsande öppen mark. 1 "börringevråk" med huvudsakligen gräddvit undersida och full med vita "rutor" på ovansidan satt vid kärrets Ö del [illegible] nära byn (samma fågel sedd av mig flera ggr här tidigare). 1 normalfärgad fågel med vitt märke på vänster vinge (Sylvén-märke) satt i träd inne i Silvåkra by alldeles vid kanalen. 1 normalfärgat ex satt på ledningsstolpe resp. staket mellan stugan och allmänna vägen.

- obestämd örn: 1 ex satt i träd i Silvåkrakärret. Upptäcktes på långt håll i diset, hölls under bevakning medan jag gick närmare och närmare, och sågs även när den lyfte, men den försvann då genast bakom täta träd. Sannolikast kungsörn men kan ha varit någon spännande art.

7 tornfalk 1 ♂ ad i buske alldeles nära Silvåkra allé, nära byn. Satt stilla mycket länge, lyfte ej för mig.

- ♂ (fasan: spår i snön på fältet Ö om Silvåkraskogen. Hade gått ut på fältet och, där snötäcket var tunt, ätit blad av oljeväxter).

8 större hackspett 1 ex i Silvåkra by

9 koltrast: vid Lindgården i byn, på matplats på marken, summa 10 ex varav 5 ♂♂ ad. Därtill enstaka sedda.

10 talgoxe 2 + 1 [illegible] + enstaka ex sedda

11 blåmes ofta, även flockar på 5 - 10 ex, summa säkert 25 - 30 [illegible] sedda, dels i vassen, dels i alarna nära stugan, i Silvåkra by, etc.

12 gulsparv 3 ex i träd i Silvåkra by

13 gråsparv ♀ sedd i " "

14 pilfink säkert 10-15 sedda " "

- Därtill, också i byn, på avstånd minst 20 Passer sp; jag har observerat att pilfink brukar vara individrikare än gråsparv här, men båda arterna finns här regelbundet.

15 bofink 1 ♂ sedd i byn

16 grönfink 1 ex var den enda fågel jag såg vid mitt första besök i tornet! Sedan även 1 ex "kväkande" en gång i Silvåkra by

1978-02-25 forts.

17 kaja 2 ex byn
18 råka hörd på avstånd
19 kråka enstaka ex Krankesjöns N sida (bara 2 ex tror jag), därtill ett glest förband på 5 ex flygande över Silvåkrakärret och bynfrån SO mot sjön.
20 skata 1 ex nära stugan, 1 ex Silvåkrakärret, 1 + 1 ex i byn. Även hörd ett par ggr.

Spår av kanin sedda mångenstädes men ej alls rikliga. Spår av hare och räv flerstädes. Trichocerider flög enstaka ex flerstädes, och nära Silvåkrakärret på en plats en liten svärm på 12 - 15 ex.

Allt det ovanstående före kl 1415, och trots nytt besök i tornet c 1415 - 143[illegible] fick jag intet nytt att se. Sikten, som ett slag varit c 1500 - 2000 m, blev ånyo sämre; efter kl 1600 (ungefär) var det knappt mer än [illegible] 300 - 400 m sikt. Jag gick på e m rätt länge i husets omgivningar, på järnvägsbanken etc men såg bara 1 ormvråk, ett par tre talgoxar och blåmesar samt, som art nummer

21 entita 2 ex på tomten!

Där snön smält (bara fläckvis) stack snödroppar upp vid husväggen, och de var i stor knopp på ett ställe. Ännu underligare var att den blåblommiga Primulan vid kökstrappan hade en visserligen kortskaftad men blå knopp! Här hade snön [illegible] försvunnit.

- Tillägg: rödhake: rester av ett ex, som nästan säkert dödats av mink, [illegible] anträffades på tomten, vid mynningen av ett stort kaninhål nära kökstrappan. Spår av mink eller iller fanns i snön här. Resterna bestod av en vinge samt en del av bukpartiet med vidsittande ben och fötter, undergumpfjädrar och nästan komplett stjärt.

1978-02-26, söndag.

Jag gick upp mycket tidigt, tittade ut, lyssnade, lagade thé och smörgåsar, hade ätit morgonmålet före 0600. Sedan upp i tornet 0635 - 0700. Barmarken har ökat i omfång i natt, och isen på sjön är mestadels täckt av vatten eller vattendränkt snö, ej av vit snö som igår. Temp. enligt termometern på stugan mellan 0° och minus 1° C. Svag till måttlig vind omkring ost (?), mulet och disigt, sikt 1000 - 1500 m, men himlen är delvis ljus i zenith, och sikten [illegible] ser ut att bättras. Under dessa 25 minuter hördes och sågs följande:

0637 1 gärdsmyg surrar i vassen
0644 häger hörd
0645 1 häger kommer från SO, är precis i färd med att fälla vid största trädet utanför kanalmynningen; men då lyfter en annan häger därifrån (det är ännu halvmörkt, och [illegible] den var helt omöjlig att se där den stod inne under tätt grenverk), [illegible] flyger tyst men snabbt emot den ankommande , som svänger illa kvickt och flyger tillbaka mot SO. Den som var först på platsen återvänder och fäller där den stod [illegible] förut.
0648 kaja hörd
0649 blåmes hörd ett par ggr
0650 kajflock hörd på rätt långt håll
0651 [illegible] sädgås hörd; mindre flock måste det vara, flyger mot NV men ses ej trots att djuren måste passerat rätt nära
0653 ormvråk ses sitta på snön framför Ivans backe, flyger bort
0654 6 + 5 sädgäss flyger mot O eller SO; det var otvivelaktigt de som förut hörts; lätena hade hörts nästan oavbrutet
0656 talgoxe sjunger
0658 gulsparv flyger över, åtminstone ett par exemplar
0700 ner från tornet.

Jag avsåg att genast starta en rundvandring, men sikten var så dålig att jag dröjde. Dock dessbättre inte länge. Det blev alls inte bra sikt, men det lättade något åtminstone, och kl 0745 - 1015 gick jag en jätteskön runda upp till "sto[illegible] heden", fann att det förfallna huset ovanför byn (i trädgård med bl a ett kör[illegible] träd och flera plommon- och äppleträd m m) hade rivits och nu låg pulvriserat

1978-02-26 forts.

gropen på sandmarken utanför tomten; sedan gick jag vidare längs N brynet av den unga tallskogen så att jag fick sikt över Vombs ängar. Då upptäckte jag att även huset vid Klingavälsån, närmast denna tallskogs NÖ hörn, hade rivits. Det har länge varit mycket förfallet. Fortsatte sedan söderut ungefär i tallskogens Ö kant gick ner till [redacted] Silvåkra by (tittade ut över kärret också, från platsen där Öbacken och den numera rivna stora ladan låg) och N om kärret nästan ända bort till Silvåkra- därifrån till skogen, sedan tillbaka till stugan men först upp i tornet innan jag gick in.

Trots den dåliga sikten blev det en ganska innehållsrik promenad, med tydlig prägel av tidig vår. Fågelobsar grundliga, jag noterade följande: (ny numrering!):

1 häger åtminstone 4 ex sedda

2 sädgås mycket intressant att studera. Redan när jag var på väg till Vombs ängar hördes [redacted] sädgås ett par gånger, och jag såg några ex flyga på avstånd över ängarna. Men från omkring 0820 kom flockar av sädgäss ideligen från V (VSV, VNV) och flög ut över ängarna. De fällde inte där; antalet rastande gäss på ängarna inom synhåll från vanliga vägen har länge varit mycket ringa, jag skulle tro att så var fallet redan innan snön kom. Själv såg jag, från Öbacken, bara 4 gäss stå på ängarna, de var 300 - 400 m ute och lyfte, antagligen skrämda av mig. De från V anländande flockarna fortsatte längre bort; jag tror de fällde nära Vombs Norregård (se nedan; detta tror jag p g av vad jag senare såg; [redacted] däremot inte p g av de flygande flockarnas beteende eller flygriktning. OBS också att det var dålig sikt hela f m).

Jag tog inte tiden för varje observerad flock, men jag räknade individantalet pr flock. Under perioden 0820 - 0955 kom 15 + 14 + 9 + 15 + 13 + + 13 + 7 + 26 + 14 + 7 + 4 + 31 + 13 + 22 + 7 + 8 + 4 = summa 222 gäss, alla med ungefär samma kurs; vissa flockar kom över Silvåkrakärret eller S därom, andra kom över sjön. Intressant att se att så rikligt inträck av gäss så snart efter det att vintern börjat ge med sig. - Alla gäss var uppenbart sädgäss, de flesta kunde direkt kontrolleras, och endast sädgåsläten hördes från flockarna.

3 grågås: en ensam gås kom rakt österut över byn omkr kl 0910, det var min själ en grågås, jag såg näbbens färg och de små svarta tvärfläckarna på kroppens undersida, och när den en gång svängde något framträdde den väl avsatta mycket ljusa framsidan på vingen. Den var tyst. Redan när den nalkades såg jag att fågeln på något vis verkade annorlunda, och detta var innan jag kunnat se någon enda preciserad karaktär. Trevlig obs!

4 sångsvan hördes ofta, ett slag mycket kraftigt, från norr m l m. Jag misstänker att en flock låg i Kävlingeån nedströms Vombsjön (men där låg ingen när vi senare kom dit; se nedan).

5 gräsand: några [redacted] 100 m sträcka följde jag Klingavälsåns fåra. Därvid reste först ♂♀ av gräsand och senare en flock på 5 gräsänder till. Efter återkomsten till stugan sågs en ensam gräsanddrake flyga över Krankesjöns is.

6 storskrak: 2 ex i sällskap flög över mot VNV - NV omkring kl 0855. Upptäcktes av en slump, var bara svagt synliga i diset

7 ormvråk 1 ex, något ljusare än normalfärgat, lyfte ur tallskogens Ö bryn, det som vetter mot ängarna. Senare ett annat ex, ungefär normalfärgat, sett i Silvåkra by

8 fasan: när jag på landsvägen nalkades Silvåkra by söderifrån, sprang en hel flock fasaner ut på den öppna marken V om vägen. De lyfte, det var hela 13 ex, samtliga var ♀♀. Flera av dem hade gröngula vingmärken (troligen märkta av Görgen Göransson). - Kort därefter uppskrämdes 2 ♀♀ till nära Silvåkrakärret.

9 skrattmås 1 [redacted] flög österut över Vombs ängar

10 fiskmås 1 juv flög västerut över Silvåkrakärret. OBS att måsar inte alls setts härute under den vintrigaste perioden

11 skogsduva 2 ex i snabb flykt mot O eller NO över kärret/byn; en stund senare 5 ex mot NO nära tornet, de såg mig i sista stund och gjorde några särdeles snabba kast men fortsatte sedan mot NO

12 sånglärka: på morgonen ingenting, och på vandringen icke sedd förrän vid Öbacken, då en [redacted] flock på 14 ex flög ungefär norrut, rätt flitigt lockande. Därefter sedd några ggr och hörd många ggr, bl a 5 ex som flög ungefär söderut.

1978-02-26 forts.

13 koltrast sedd i byn
14 talgoxe sedd flerstädes; se även följ.
15 blåmes dito, bl a ett fast sammanhållande par i ett litet träd i byn. I samma träd även ett talgox-par, och 2 steglitsor fällde där också
16 entita sedd och hörd vid huset. Finns tydligen här [illegible] stadigt
17 steglits: 2 ex hördes locka och fällde i träd i byn, se blåmes.
18 domherre hörd överflygande vid Silvåkrakärret
- [illegible] Passer sp: flock sågs på håll i byn
19 skata enstaka sedda
20 kaja: flera par sedda, därtill ihop med råkor, se nästa art
21 råka: Vombs ängar föreföll hysa mycket få kråkfåglar. Men det var ett felaktigt intryck. Plötsligt hörde jag stark kör av råka och kaja (särskilt råka) på långt håll, och från fälten S om Norregård lyfte en stor blandflock av dessa båda arter. De var omöjliga att se när de satt, p g av den dåliga sikten. Totalantal mycket osäkert, men nog var där 100 - 150 kråkfåglar i flocken, sannolikt fler
22 kråka ofta sedd men aldrig i ordentliga flockar, bara 1, 2 eller 3 ex tillsammans.

Efter vandringen vistades jag inomhus ett par timmar, med korta obsar då och då. Såg en gång, det var omkring kl 1100, ännu en flock på c 40 sädgäss flyga ungefär österut.

Enligt överenskommelse kom Inga ut kl c 1445, med Lisen och Henrik i sällskap. Vi drack kaffe i stugan och hade det trivsamt. Startade sedan hemfärden, som togs via Vombs ängar - V Vombsjöstranden - Hjälmaröd - Harlösa - Hunneberga - Revingeby. Start c 1530, gjorde ett par rätt korta uppehåll på ängarna och vid Vombsjön, och före Hunneberga, ankomst Lund ej antecknad, men det var ännu rätt ljust, och diset hade inte varit lika tätt i Lundatrakten som ute vid stugan.

Hemfärden gav följande: häger sedd ett par flygande ex; sädgås ej alls sedd på Vombs ängar (där har som ovan sades länge varit dåligt med gäss, och troligen inte bara under den snörika perioden utan redan tidigare. Orsaker??). Däremot gick det sädgäss V om vägen längs V Vombsjöstranden, på det trevliga och relativt våta ängsområdet nära Norregård. Här räknade jag c 400 ex, betande. Sångsvan fanns [illegible] inte i ån nedströms Vombsjön, men på fält uppströms Hunneberga gick 9 sångsvanar [illegible] varav 7 ad och 2 juv. Gräsand c 200 ex stående på isen på Vombsjön c 300 - 500 m utanför åns avflöde. Sjön var, bortsett från ett helt litet område just vid avflödet, helt frusen, och av fågel sågs här endast gräsänderna. Ån [illegible] nedströms dammluckorna var öppen men fågeltom. På hemvägen vidare ett par ormvråkar och 1 tornfalk sedda, samt i S Sandby turkduva, därtill råka och kråka, men dessa obsar helt oviktiga, eftersom sikten var dålig.

Lisen och Henrik stannade hos oss till middag; [illegible] Lisen bjöd på mat som hon lärt sig i Israel, den var vegetarisk och mycket god men jag har tyvärr glömt vad den hette. Och Inga bjöd på gott kött, [illegible] jag tog fram rödvin, och vi hade en mysig afton.

1978-02-28, tisdag.

När jag väntade på bussen kl 0727-0733 hördes rödvingetrast upprepade ggr, dock var det tydligen bara 1 ex som flög runt. Det var dimma som vanligt på sista tider - Kl 0800 var det nytt möte angående Säwedal, han har slagit till reträtt ordentligt, vilket i och för sig är högst glädjande. Mindre glädjande är däremot att detta innebär att han vill ta igen höstens tjänstgöring; med andra ord: jag blir inte av med honom på museet. Men p g av gott samarbete med Roy Danielsson skall den saken väl ordnas. Se närmare i tjänstehandlingarna 1978-02-16 och 1978-02-28.

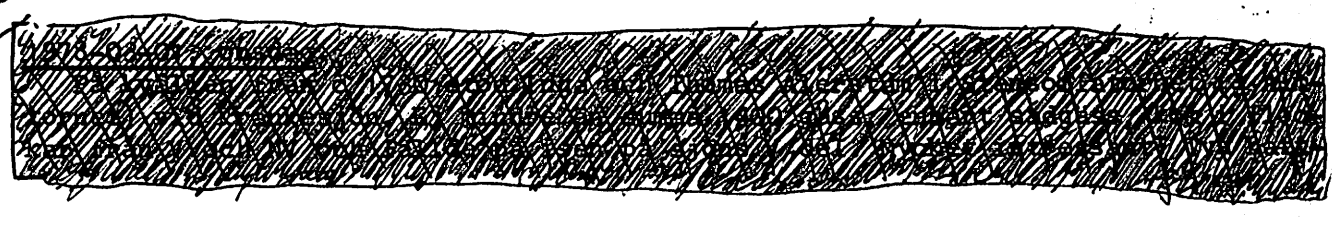

1978-03-01, onsdag.

På kvällen från c 1730 stod Inga och Thomas Alerstam i Stensoffatornet (även kallat Almtornet eller Almentornet) vid Krankesjön. Ej mindre än summa 1400 gäss, enbart sädgäss, kom i flockar från V och NV och fällde på isen på sjöns V del. Mycket intressant! Två kattugglor hade de sedan hört ropa i mörkningen. Häger sedd.

Själv fick jag också en gåsobservation. När jag kl 1650 eller kanske några minuter senare lämnade Zootis, hördes sädgås, och en flock på minst 55 ex i rätt väl utbildad plog flög österut över "Psyket". Det var disigt men knappast dimma. Kanske denna flock en stund senare fällde på Krankesjön!

1978-03-04, lördag.

Start från Klostergården 1130, gick en runda vid ån och reningsverket.

3 knölsvanar lyfte, de flög en kilometervid runda , försvann ungefär österut. Alla 3 var ad. Sånglärka hörd flera ggr. Ännu 1 knölsvan flög österut.

Översta dammen: 3 viggar varav 1 hanne och
X) 2 honor. Nästa damm (den största) innehöll 1 brunand som flög mot Ö. [illegible] Vidare sågs: 45 ringduvor flygande mot Ö; kaja summa c 30 ex, kråka summa c 25 ex, råka spridda ex, skata 1 + 1, ormvråk 2 ex nära varandra söder om ån. Knölsvan 6 ex [illegible] kvar. Vigg minst 24 ex i damm 2, brunand 2 ex i samma damm. Sothöna 17 ex. Skrattmås [illegible] 15 ex på gräset vid damm, de ruggade (undersök närmare!); 7 andra skrattmåsar i dammen. Fiskmås sedd. Fasan 1 tupp precis vid ormvråkarna. Storskrak 1 hona, gravand 2 ex, tornfalk 1 ex.

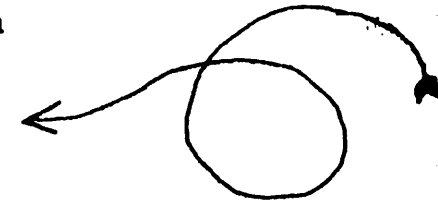

I ån låg 11 brunänder varav 9 hannar 2 honor, vidare 9 viggar varav 7 hannar 2 honor, samt gräsand hanne och hona.

På gräset några viggar, det var 1 hanne och 4 hon-färgade. Här, eller i närheten härav, även 3 brunänder varav 1 hanne och 2 honor. Storskrake(= samma som nyss?), sothöns. 20 kajor sågs. Knölsvan 1 ex här, den var aggressiv och"körde bort par" (av knölsvan).

2 rapphöns lockar, flyger norrut över ån. 1 vipa kommer också över i kastande flykt, den ropar. - Lärksång på håll. Men observera så få småfåglar som ses! 1 knölsvan "knorrar". 9 gulsparvar fäller.

I tredje dammen, räknat från järnvägsbron nedströms, låg 1 knölsvan och 2 sothöns.

Änder skrämdes upp.

I vattnet i stora dammen (=nummer 2 uppifrån järnvägsbron) låg c 87 - 90 simfåglar, varav brunand minst 17 [illegible] hannar och c 8 honor, vigg minst 24 hannar och c 17 honor, storskrak 1 hona, gravand 1 ex, sothöna 17 eller 18 ex. (Dessa siffror måste gälla läget innan jag skrämt upp änderna. Vidare skall sägas att antalet brunand-honor inte är alldeles säkert, [illegible] eftersom ett par ex var svåra att bestämma till könet).

Storskrake hanne och hona flyger förbi, men den ensamma honan låg kvar.

30 kråkor i flock. 18 ringduvor mot öster.

På hemvägen gick jag en extra sväng nerom landsvägsbron vid den numera rivna gården strax uppströms järnvägsbron. Av fågel fanns här bara ett gräsandpar, vidare sågs blåmes.

Över husen på Klostergården sågs skrattmåsar och en fiskmås ad.

Jag kom hem igen kl 1303.

X) Fågel-obsar OK, men det förefaller som om man inte skulle kunna utläsa ur texten var de olika simfåglarna höll till.

S L U T

1978-03-05, söndag.

Inga och jag hade avsett att fara till stugan vid middagstiden och stanna till efter mörkrets inbrott för att se eller åtminstone höra i vad mån gäss kom till Krankesjön för att övernatta. Vi hade också tänkt göra en runda via Vombs ängar -, Västra Vombsjöstranden och kanske runt hela Vombsjön. Men planerna måste ändras. Det var tät dimma hela dagen, oftast mycket tät, så att sikten var 100 - 400 m; stundvis och traktvis något bättre sikt men likafullt dimma. Det var meningslöst att resa runt och obsa i sådant väder, och avgjort motbjudande att köra från stugan till Lund i mörker och dimma. Därför gjorde vi en kortare färd: start från Lund c kl 1410, till stugan 1445; vi for via Revingehed - Kvinnevad. Stannade vid stugan en timme; jag gick upp i tornet och ner till kanalmynningen. Vi tog en fika i stugan. Lade upp en ny anteckningsbok i fågeltornet. Startade hemfärden 1545, for nu "nedre vägen", d v s den som går närmast Krankesjön upp till Revingeby. Åter i Lund 1630.

Fågelutbytet blev minimalt, men det var likväl av intresse att se läget. På utvägen, trots urusel sikt, två sittande ormvråkar och en del kråkfågel. På hemfärden likaledes två ormvråkar, sittande, säkerligen inte samma individer som på utresan; därtill en hel del kajor och särskilt kråkor delvis mycket nära vägen, men [illegible] siffror kan jag inte ge, jag räknade inte, och obsarna blev i alla fall inte representativa p g av dimman. Ute vid stugan: gärdsmyg hörd, en sädgås flög över (sågs och hördes), och en knölsvan låg i vattnet 200 m utanför kanalmynningen. Därutöver intet sett eller hört, jo förresten, jag hade några skator på hemvägen också.

Snön var borta, det var bart och vått. Snödroppar fullt utvecklade på tomten och flerstädes f ö. Isen på Krankesjön var kvar, jag såg det vid stranden, och från tornet kunde man faktiskt se närmsta klarvatten. Här låg is obruten så när som på ett öppet område från kanalmynningen förbi de stora träden och säkerligen ut till den vass som utåt avgränsar närmsta klarvatten. I detta vatten låg knölsvanen. Ett par minuter efter det att jag sett den, hördes en knölsvan flyga i dimman. Troligen det exemplaret.

Aldungen vid stranden N om gamla P-platsen har avverkats mycket hårt, och mer skall det bli: inte kalavverkning men bara ett begränsat antal träd kvar. Nya bläckningar hade skett. Vissa av de grova träden närmast lilla vägen får tydligen stå kvar, annars bara glesa yngre träd sparade närmare stranden. Inte roligt att se, men inte heller något smärtsamt ingrepp (om det stannar vid vad som nu bläckats). Den lilla aldungen alldeles nedanför tornet ej rörd, ej heller strandskogen längre ner mot kanalen. Men det kanske kommer nästa säsong?

Jag träffade några personer, delvis bekanta från Zootis, som gick förbi och gick upp i tornet. Ett par av dem hade varit vid andra tornet, sett några änder ute på isen; men sikten hade varit urusel.

I trädgården praktiskt taget inga gnag- eller grävspår av kaniner. Inomhus ovanligt liten aktivitet på mössen: några små exkrementer på ett par av möblerna, men intet annat.

1978-03-06, måndag.

Gryningen molnig men inte dimmig, tvärtom var det klar luft. Sedan försvann molnen snabbt, och det blev blixtrande klart. Omkring 0705 [illegible] hördes sångsvan, jag rusade till fönstret och såg flocken, det var 20 ex, de kom rakt över, flög precis mot den uppgående solen. - När vi sedan satt och åt, kom 5 gäss på långt håll, flygande ungefär mot V, och vipor (3) och lärkor (några spridda) kom över , mest med m 1 m nordlig kurs. Även på kråkfågel, skrattmås och fiskmås var det avsevärd rörelse. Gråsparvar också aktiva. - När vi gick till bilen, kom c 10 sädgäss mot V, och jag såg dem fälla bortåt Trolleberg. Skulle varit kul att resa ut idag, men det går inte; det är mycket att göra på museet, och vi [illegible] väntar en mycket stor sändning av möbler till institutionen, både museet och syst.avd. och strukt.avd.

1978-03-08.

Jag gjorde en fotvandring ensam. Tog buss ner till Hyby, ankomst dit 1200, gick över kullarna och vidare längs Yddingens Ö sida och i diverse krokar fram till en hållplats på stora vägen, belägen nära den sedan länge nedlagda sommarrestaurangen i Bökeberg. [redacted] Buss därifrån kl 1428, tillbaka i Lund efter c en halvtimme.

Såg: 1 ormvråk av typ börringevråk, övre vingtäckare tecknade ungefär som hos brun kärrhök ♂ ad, stjärten var tydligt, men oskarpt, ljusare vid basen. 2 "vanliga ormvråkar också. Kråka flock 50 ex. Kaja. Skata flera ex. Sånglärka 1. Vipa 1. Ett par dammar V om vägen, i en av dem stod gräsand ♂♀ på isen. I en liten vak i en av dessa dammar låg dels 2 knölsvanar ad, dels (i motsatt ände) 2 ad och 2 juv sångsvanar. Avstånd mellan sång- och knöl-svanarna c 30 meter, se skiss här.

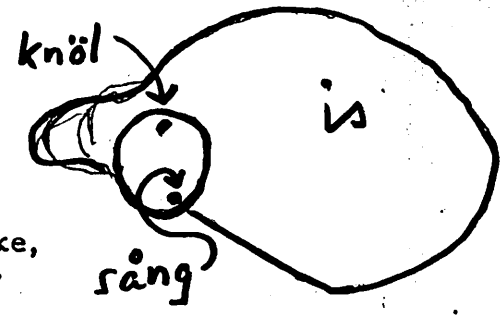

2 + 3 rapphöns. Kaniner. -

Väder: mulet, men sikt god, över 25 km, dock är det lätt dis. -

1 ensam gulsparv flög över. 1 talgoxe i buske, den hade mycket fin och elegant lockton: ziii Jag hoppade högt när jag hörde lätet först, trodde det var pungmes. Men det var vanlig talgoxe. Jag går söderut. 1 sånglärka överflygande. Annan lärka lyfter, börjar sjunga; från samma fält lyfter 2 lärkor till. - 20 starar i trädtopp vid gård. Stor trastflock på håll, säkert snöskata, c 100 ex.9 vipor glest mot S-SV. 1 överkörd fasan ♂. 1 överkörd räv på samma ställe.

Yddingens nordspets: 1 ormvråk fäller på isen (mycket sällsynt beteende!). 1 + 1 kråkor kommer, ormvråken flyger bort; annan ormvråk [redacted] kommer överflygande, den är mycket blekgrå ovan, en sällsynt färg!! - Yddingen är till 95 % öppen. Kråka, skata, gräsand, knipa. Skator. I Yddingen, på iskant vid S sidan räknar jag 330 grä änder, jag ser att ♂♂ är i någon övervikt; vidare summa c 18 storskrakar, varav c 9 ♂♂ ad och 9 andra, och 2 knölsvanar ute på vattnet. Knipa: 1 ♂ och 1 annat ex, ej ♂, ej i sällskap. 1 ensam sothöna vid liten vassrugge på Ö stranden. I strandskogen blåmesar. Död ormvråk funnen, jag tog ena vingen och 6 stjärtpennor (= ena stjärthalvan), dessa pennor rätt röda. Såg här en "normal" ormvråk och 1 börringem -vråk, den hade massor med vitt på stjärtens inre hälft och delvis vitgul/ översida. Dessa 2 vråkar höll ihopa, skrek. 2 hägrar i stranden vid Gubbero.

Jag går till Bökeberg, hållplatsen enligt ovan. Ankomst dit 1410. Mycket svagt snöfall börjar. Sikt försämras men fortfarande många km. 1 större hackspett flyger mot N. Koltrast sedd. 1 normal ormvråk till. Skitigt vid landsvägen. Grönfink hörd. 1 tornfalk sedd rätt nära och 1 på håll. Sikten blir snabbt sämre. Bussen kommer 1428.

Ett par smärre tillägg: vid Klågerup 4 + 2 + 1 gäss, även 1 fiskmås ad. Vid Holmeja kråka, skata och några råkor på fältet.

Denna dag, det var en onsdag, for Inga med Thomas Alerstam till Krankesjön på eftermiddagen. De besökte först Almentornet (=Stensoffatornet) och därefter Silvåkratornet och stugan. Isen på sjön hade delvis gått upp. De såg i sjön:
gräsand c 200
storskrake c 40-50
salskrake 20 ex varav 14 ♂♂ ad.
Vidare c 200 starar. Av rovfågel bara 1 eller 2 ormvråkar.
2 kattugglor hade ropat efter mörkrets inbrott.

Tillägg: 1978-03-07 på morgonen sågs 1 sparvhök från köksfönstret. Den jagade lågt över grannhuset och ungträden, flygbild föreföll ovanligt spetsvingad, jag var nära att bestämma den till tornfalk först.

A

1978-03-11.

Reste från Lund c 1035, ankomst stugan 1110. På utvägen 9 flygande och 1 sittande ormvråk, alla normalfärgade. Vid Krankesjön (tydligen obsade jag från tornet, [illegible] ehuru detta ej angivits i kladden) 1 havsörn ad överflygande mot N, näbb gul, och stjärt vit och mycket kort. Vidare överflyg. lärkor, 15 ringduvor; blåmes sedd. 2 + 1 ormvråkar sedda. Kråka. Knölsvan 2 + 2, sångsvan 4 ex från Ö, obestämda svanar minst 6. Häger 3 ad och 1 juv samt på långt håll enstaka ex till. Gräsand 150, knipa 10, salskrak c 40 ex, storskrak 250. Skrattmås 2 + 2 ad; fiskmås minst 50 ad, därtill 3 ad + 1 juv kretsande. Fiskmåsarna delvis mobbande storskrakar. Vigg 4 ♂♂ + 1 ♂ + 3 ♂♂. Skäggdopping 1 ex. Sädgås summa 84 ex i 6-7 flockar, alla nära varandra, de flög mot N eller kanske NNV. Senare kom 2 ex mot NV. Ormvråk 1 ljus och summa 4 - 6 [illegible] andra ex kretsande. Ringduva 15 ex flög mot S. Sånglärka ofta överflygande, mest var det ensamma ex. Kråka några ex flög mot N, enstaka ex sågs också sittande i vassen. Kaja 1, blåmes sedd, stare flock 5 ex mot Ö, sävsparv 1 överflygande.

Väder: jättefint, klart, soligt; men frisk NV vind; temp kl 1230 var [illegible] + 6° C, men jag vet att termometern visar för lågt (i realiteten mellan 1 och 2 grader för lågt).

Jag var i tornet kl 1140 - 1220. Därefter: 1 vipa över sjön, 1 duvhök ♂ kretsade länge över sjön. 1 nästan säker grågås flög från S ut över sjön, svängde mot Ö.(Kan nog anses säker). Lärkor etc. Sävsparv ♂. Inga och jag drack the på verandan.

Jag ut kl [illegible] 1345. 2 sädgäss. 1 ormvråk över ängen, den hade stort vitt märke på vänster vinge (säkerligen ditsatt av Magnus Sylvén). Ungefär 110 gräsänder flög från kärret (=Silvåkrakärret) till Krankesjön, de var uppskrämda av folk. - Börringevråken kvar vid kärret. 1 + 1 sparvhökar över kärret. Något tiotal (eller några tiotal?) gräsänder kvar i kärret. Summa 2 + 1 + 3 + 2 + 1 + enstaka ex till [illegible] av ormvråk kretsade, summa över 10 ex. Därtill obestämda rovfåglar kretsande i [illegible] fjärran. 1 dubbeltrast hörs, strax därefter ses den, den lyfter från en av trädtopparna i Silvåkra allé.

Vombs ängar: 1 häger, 60 vipor + ett okänt antal därutöver, 1 fjällvråk sittande my. länge, c 800 sädgäss (inclusive en del osäkert bestämda ex), 8 vitkindade gäss, 3 + 4 + 6 bläsgäss, dessa bläsgäss flygande, därtill spridda bläsgäss (c 7 sedda) bland de betande sädgässen. Av gässen gick 200 S om vägen, resten N om vägen. Kråkfågel (kråka, råka, kaja) vid Södergård och Nygård i stort antal (som vanligt!). 1 sparvhök. 1 kretsande ormvråk. Nere i söder sågs 13 + 5 flygande svanar, troligen sångsvan, de fällde i Klingavälsån (kanske översvämmad därnere); majoriteten av svanarna var juv. - Ytterligare 9 + några bläsgäss flygande, de fällde. Lärkor sjöng över ängarna. 12 knölsvanar flög mot Ö, svängde mot NNO, täml. högt (skattat 250 m), vingläte hördes tydligt på c 1 km avstånd. Flera normalfärgade ormvråkar; vipor; 1 ensam sångsvan på ängarna betade vid en vattensamling. 1 havstrut ad flög mycket högt mot V. 10 sädgäss flög i rak kurs mot NO, stannade ej trots artfränderna på marken.

Krankesjön igen: jag var i tornet 1610-1620: 1 gråtrut ad i sjön. Salskrak säkerligen över 40 ex sedda, ♂♂ dominerade. För övrigt ungefär som förut. Oro på gräsänder m m kl 1615, oro på storskrakar kl 1625, varvid c 150 ex flög. Gäss kom från väster.

Vi åt middag i stugan. Koltrast förbiflygande. Enstaka hägrar sedda. 1 nästan säker blåhök [illegible] bortemot Almen. Starar i ett fåtal smärre flockar, på nära håll, kom redan från c kl 1700; men 1740 sågs flera hundra starar lågt i V; 1750 hade antalet växt till över 1000, och 1755 till över 2000, cirklande.[illegible]

Vind mojnade fullständigt. I sjön: skrakar kvar. Nu sågs c 20 fiskmåsar incl 2 juv, och c 20 skrattmåsar. 1 trut juv.
Småflockar stare rundflygande. Kl 1802 kom 11 knölsvanar: Strax därpå 4 sädgäss. Gärdsmyg hörd. Kl 1816 var stora starflockar synliga över sjön vassen i sjöns SO hörn. Dessa starar antagligen "nya", d v s inte desamma som noterats härovan. Skrakar kvar. Gräsänder färre.

Väder: blick stilla!

1820 flygande knölsvan hörd men ej sedd. Starflock cirklar över sjöns SO hörn, flyger sedan mot NV
1823 ses flocken jättelångt borta i NV
1826 en sädgås kommer!
1833 och senare: sångsvan ropar på nära håll i SO-hörnet. Ligger osynlig.

FORTS.

1978-03-11 forts.

Häger (eller snarare hägrar) skriker mycket flitigt uppe i N
1836 och senare: kattuggla hoar. - Det är stilla, alldeles klart, temp. + 3° C.
Knipa flyger (vingläte hört). Gräsandpar flyger
1843 2 kattugglor fällt i dungen utanför stugan, de jagar varandra, har olåt för sig. Diverse små andflockar flyger mot SO. 1 rundflygande sångsvan ses över sjön. 7 sädgäss kommer från Ö, fäller flackt. Ett par andra småflockar gäss ses på håll. Gräsänder hörs ofta; säkert är det fåglar som flyger bort från sjön mot SO.
1854 en sothöna hörs nära, från vattnet!
1855 2 nästan säkra rördrommar flyger ytterst nära varandra över S vassen enligt skiss:
Stor kör av gäss hörs från sjöns V del; men här i Ö delen inga gäss alls. Flock på 12 sångsvanar kommer till sjön från SO, kommer nära, flyger lågt. Enstaka andpar etc. flyger bort mot SO.
1900 Det är rätt mörkt nu, himlen i V är grönblå. Lågt vid horisonten ses smala strimmor av moln, eljest 100 procent klart.
Kattuggla hörs
1905 och senare: rätt ordentlig kör av gäss, tydligt liggande på sjön långt borta i V. De har absolut inte kommit till sjön från sektorn SO-O-NO.
1924 c 15 sädgäss kommer från SO ut över sjön, de hörs starkt men är knappt synliga, det är för mörkt.
1930 passning upphör. Termometern visar nu + 1° C.
2245 termometern visar -4° C, men den visar som bekant för lågt.

Tillägg: ängspiplärka sedd vid Öbacken. - Grävlingspår sedda idag!

1978-03-12, söndag.

Jag bodde i stugan på natten. Var uppe kl 0430 och lyssnade men hörde föga. Började sedan obsarna 0525.
0525 Klart, frost, temp. -6,5 grader C. Det ljusnar i Ö. Kattuggla hoar i N. Fasan gal. Rördrom tutar lågmält, 4 + 4 stötar. Flygande gräsand hörd. Häger. Sånglärka. Sädgås hörs starkt och blåsgås hörs i mindre antal men inte från sjön utan från Silvåkrakärret (eller åtminstone från det hållet).
0530 lärka sjunger. Blåsgås hörs. Koltrast skriker, därefter hörs den sjunga N om stugan. Svanar och änder på sjön, skrake ses, gräsänder står på nyis.
0544 och senare: gärdsmyg sjunger, det är 2 ex. Gäss hörs i S, d v s från Silvåkrakärret, eller från den riktningen åtminstone. däri hörs mycket blåsgås.
Knipa ♂ flygande. Kajflock neråt Silvåkra by
0552 och senare: talgoxe hörd
0555 20 knölsvanar, som länge setts ligga på vattnet, lyfter och reser som pilen visar:

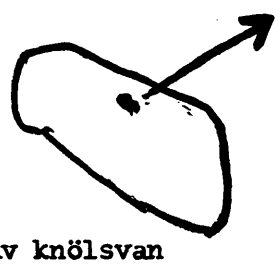

0602 7 blåsgäss flyger mot SO längs sjöns S strand
9 sångsvanar varav 6 ad och 3 juv ses i "tarmen".
0610 jätteuppbrott av gäss från Silvåkrakärret:
60 ex flyger mot NV, ungefär mot Revinge, men över 1000 ex flyger mot Vombs ängar. - 2 ad och 1 juv knölsvan flyger:

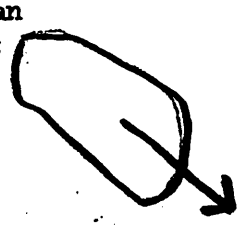

blåhök ♂ ses. 5 bläsänder, varav 1 ♂ ad, ses i sjön.
Sävsparv sedd eller hörd. Sädgäss flyger mot N.
Ringduva rundflygande. Ändernas totalantal (siffra ej ifylld!)
1 ad och 2 juv sångsvanar bryter upp från "tarmen".
Stare sedd, antal ovisst. Blåmes sedd. Kråkor flyger mot N. Lärka.
Oro på gäss i Silvåkrakärret. Mycket änder kommer. Stenknäck flyger mot S.
Skata, kricka, stare, dubbeltrast, vigg ♀, sångsvan. Delvis is på sjön. Salskrake färre sedda än igår. Blåhök ♀. Fiskmås, skrattmås. 3 knölsvanar flyger mot N. Bläsand 5 ex varav 2 ♂♂, alla ligger på sjön. En havstrut ad attackerar storskrakarna.
0650 är termometern på -6,5 grader C.

1978-03-12 forts.

Tiden 0700-0830 vistades jag inomhus och gjorde endast bristfälliga obsar. Tiden 0855-0935 stod jag i tornet och såg då: flera hägrar, över 200 gräsänder, över 100 storskrakar, 34 salskrakar + några till på långt håll. Sångsvanarna var nu borta från "tarmen". Knölsvan-paret låg hela tiden i SO hörnet; så gjorde de även i morse. Vidare (läs: Andra) par av knölsvan låg vid sjöns S sida och utanför Almen, därtill något par som virrar runt, det fäller på närmsta klarvatten. Där blir det anfallet av "hemma-hannen". När denna i sin tur fäller, "ritar" ena vingen en linje i vattnet c 15 meter lång; fågeln fäller på nattgammal is som först bär men slutligen brister just innan fågeln tappat farten. Ungefär detsamma händer flera ggr. - Stor mängd obestämda änder långt bort i V, det är rimligen gräsand och storskrak. 7 blässgäss flyger mot Ö, därefter 2 till högt och ännu 1 ex mycket högt. Sädgås några ex samt småflockar. 3 kanadagäss har fällt i sjön nära. 35 sothöns i jättetät flock! 2 + 1 ormvråkar flyger med rak kurs ungefär mot N, otvivelaktigt sträckflykt, därtill 2 + 1 + ännu något ex av ormvråk kretsande. 1 kungsörn juv kretsar, glider sedan mot NV, orsakar att en del änder simmar ut och blir synliga, en del lyfter också. Skrattmås 50, fiskmås några ex incl. ett par juv, vipa 2 ex, sävsparv sjungen Några grönfinkar flög mot S.

Nästan sammanhängande obsar även efter kl 1000. Jag ser enstaka högkretsande och lågkretsande ormvråkar; en gång ses 3 ex högt uppe. Säkert pågår nordsträck. Vidare ses 1 lågkretsande sparvhök långt borta. Entita hörd, blåmes sedd och hörd, gärdsmyg hörd, sävsparv ♂ sjungande, även sedd. Därutöver ej småfågel; 1 ungtrut, säkerligen gråtrut.

Kl 1049 ung havsörn kretsar långt borta i V, stiger, driver för vinden mot N. Minst 9 hägrar flyger upp ur Krankemossen. Några svanar flyger också, men massuppbrott av änder ej sett. - Isen nu smältande förstås. Solsken, som på morgonen var mycket klart, är nu slöjigt; himmel blå men disig. Ändringen skedde när jag var inomhus, ((men denna uppgift knappast entydig; jfr ovan). Sikt OK, temp. är ungefär 4 eller 5 plusgrader.

Gäss flyger söderut som dubbelpilen visar, på långt håll, flera flockar ses. Enstaka småflockar svänger mot SO ungefär som prickade linjen visar: Hägrar: flera ex ses nära.

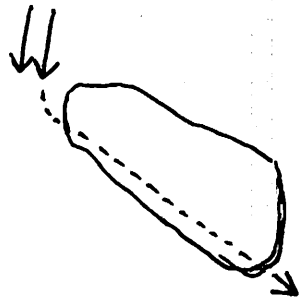

Kl 1100 mycket gräsand går upp. Havsörnen juv kommer mot SO sakta över sjön, höjd c 150 m. Hägrar oroliga. 2 "normala" och 1 börringevråk i krets över Silvåkraskogen.

Tillägg: tidigare idag såg jag flock på 16 viggar varav c 10 ♂♂ och 6 ♀♀.

Kl 1115 1 gravand på närmsta klarvatten; flock 24 skrattmåsar ses varav c 16 svarthuvade och 8 ljushuvade (ett par övergångsfall sågs). Knipa få! Enstaka vråkar på oerhörd höjd, även sågs på samma höjd fåglar som troligen var måsar och sannolikt också en kajflock.

Kl 1121 14 gäss, art oklar, flyger mot N på mycket stor höjd (även ett par småflockar gäss har gjort så tidigare). En högflygande flock på c 10 vipor reser mot N - NO. Högflygande vråk. 2 vråkar går mot N högt. 2 obestämda Anser-gäss mot N på jättehöjd. 6 sädgäss mot SO.

Kl 1150 6 stjärtmesar i träden utanför stugan, de rör sig mot SV.

.oOo.

2 grågäss flyger mot Ö. 1 havsörn juv, troligen annat ex än förut idag, kretsar i sällskap med 4 ormvråkar.

Inga kom ut, likaså kom Torsten Gustafson och hans kollega docent Nilsson på besök. Johnny kom också, han hade varit vid Vombsjön idag på morgonen och sett massor av gäss vid V Vombsjöstranden.

Professor Elvius och ovanligt många obekanta personer kom också förbi på fågelskådning.

Det var rörelse på storskrakar, salskrakar, gräsänder, häger, skrattmås och gäss hela tiden, om ock m l m tydligt.

Kl 1325-1335 var jag åter i tornet. Intet nytt utom 4 grågäss som flög mot S över sjön. Vråk 4 ex i V. Salskrak säkert 35 sedda, eljes mindre fågel , tyckte jag men inte dåligt.

FORTS.

1978-03-12 forts.

Inga och jag startade från stugan kl 1355. Råka sågs vid avfärden. Vi for via Vombs ängar, mötte här Staffan Ulfstrand med fru; [redacted] vi såg gäss på ängarna men stannade ej. Bysjön var frusen. Vombsjöns V del var nästan helt öppen, men vi stannade ej heller här; vi såg inga gäss men 2 flygande gravänder och en [redacted] flock på c 220 vipor, dessa skrämdes upp, dock ej av oss. Vid sjöns NV hörn (=Hjälmaröd) sågs 1 sittande ormvråk och i vattnet 4 par gravand och 5 knölsvanar ad. På isen stod 130 gräsänder. Vi fortsatte österut på väg 104, alltså N om [redacted] Vombsjön. Några ormvråkar kretsade, sammanlagt c 5 ex, vidare 1 glada + ytterligar ormvråkar och ännu 1 glada. Tulesbo-utsikt: ej gäss. Vägen mot Sjöbo (bortanför vägskälet där vägen mot Klostersågen tar av): inga gäss. Vi for ner på [redacted] vägen mot Klostersågen. På iskant i Ö delen av Vombsjön säkert 800 - 1000 gräsänder, därtill en [redacted] hel del flygande storskrak. (I kladden står att vi for via Björka, men jag tror [redacted] inte att vi körde ända fram till byn). I varje fall for vi in på den s k Norra Vombvägen genom Furet, stannade vid utsiktsplatsen vid SÖ hörnet av Vombsjön och tittade ut, såg då 2 havsörnar långt ute på isen, "säkert juv, olikstora". Vid färden på Norra Vombvägen [redacted] hördes spillkråka. Vi gjorde ny titt över sjön, trevligt men kallt. For via Vombs by (där vi hann se att Heljesjön var frusen) - Veberöd - Lund. Föga nytt på färden. Hem v kl 1600.

Tillägg om 1978-03-11: Inga och Thomas gjorde rundtur, såg vid Sövde och Navröd 1 kungsörn juv och 1 havsörn juv, vid Ellestasjön 1 kungsörn av obestämd ålder och 1 havsörn likaledes av obestämd ålder; dessutom såg de 3 glador och en del gäss. Inga har närmare uppgifter.

1978-03-13, måndag.

Jag hade stark huvudvärk på natten; det bättrade sig på morgonen, men jag kände mig avgjort deppig och stannade hemma. - På morgonen omkring kl 0800 hördes sångsvan: 9 ex kom över huset och Virvelvindsvägen i blöt dimma, de flög påfallande sakta och stannade nästan "hängande" i luften, svängde skarpt mot S och [redacted] föreföll vilja fälla i Höjeå eller därintill. Verkade ha tappat orienteringen. - Blåmes sjöng outtröttligt när vi åt frukost. -

Kl 1400 - 1500 gick jag en runda nerom järnvägsbron, tittade ut över reningsdammarna men gick inte dit, siffror därför ofullständiga. Jag såg därnere: gravand 2 par, gräsand 2 par, vigg minst 10 ex, brunand 1 ♂, skrattmås nog 75-100 ex, delvis på gräset men mest över rotationsanläggningarna på reningsverket. Vidare fiskmås några ex ad och juv där samt gråtrut 2 ad på största dammen. Dessutom

skata minst 7 ex
kaja c 20 ex
råka några ex
kråka c 200 ex
stare c 20 ex

} alla vid reningsdammarna och ån; kråkor och några kajor även vid själva reningsverket.

Dessutom 1 tornfalk ryttlande nära hörnet Sunnanväg/Västanväg; vipa några gles förband, helt små, kanske 10 - 12 ex inalles; de flög m l m tydligt mot V. Vidare ringduva 1 ex förbiflygande, sånglärka några flygande ex, koltrast rätt många sedda från vår bostad, även sågs strider mellan ♂♂, och slutligen gråsparv en flock sedd i bostadsområdet.

När jag gjorde min vandring, hade det lättat, det var grått men inte dimma, och temp. var ungefär + 5° C. Senare på e m blev det delvis blå himmel och fin sikt.

(98)

1978-03-18, lördag.

Inga och Thomas var vid Landskrona, utfyllnadsområdena vid hamnen etc. Jag har inga anteckningar om dagens väderleksläge, men dagen, den 18 mars, inföll "efter stort nytt inbrott av vinterväder med mycket snö och därefter klart och ner till minus 12° C." Flera intressanta obsar fick de:

(98)

c 20 skärfläckor
c 8-10 myrspovar
c 100 strandskator
3 större strandpipare
vipor
många gravänder
massor av knipa: "så långt ut man såg låg spridda knipor, som vanligt".
c 25 bläsänder
ej extra mycket gräsänder
5 krickor
några viggar
ängspiplärka
sävsparv massor, anmärkningsvärt mycket!
vinterhämpling 100 ex eller kanske 150
sånglärka 100 - 150
snösparv 100 - 150
} dessa (delvis?) på de vegetationsfria ytorna. Sånglärka och snösparv var delvis blandade.
2 fjällvråkar
1 blåhök hona
2 ormvråkar
1 sparvhök
5 eller 6 jordugglor; dessa började jaga c kl 1600
kråka
trut massor.

De observerade också att sparvhök[illegible] och jorduggla slog efter fjällvråk.

De for sedan till Borgen - Ottarp, men här var ej mycket fågel att se: litet vipa fanns, och de noterade att viporna fortfarande vistades på sina revir, trots återfallet i vinterväder. "Fruset f ö".

1978-03-19, söndag.

Inga var vid Krankesjön och Vombsjön. Krankesjön var frusen. Ett [illegible] par hundra gräsänder stod på isen nära [illegible] "vårt" torn; och massor av änder inclusive skrak (=storskrak) stod på isen i sjöns V del, det var fråga om c 1000-2000 exemplar.

Vombs ängar: 1 kungsörn, ej klar juv, samt [illegible] (cirka) 800 gäss.
Vombsjöns V sida: minst 200 gäss, däri sågs flera bläsgäss
Vombsjön också helt frusen; inte mycket fågel på isen.
Översvämningar rätt ordentliga nedanför Vikens gård, men där fanns inga gäss.

omkring 1978-03-21.

Sune Arlebo såg tusentals ringduvor mellan Landskrona och Lund på m l m snöfria fält med oljeväxter. Han noterade två flockar på vardera säkert 1000 ex samt ett par mindre flockar. Sune bor i Landskrona men arbetar på Zootis i Lund och kör alltså dagligen mellan dessa städer.

(99)

1978-03-24, långfredagen.

Inga och jag startade från Lund 1145, ankom stugan 1220. På utvägen 1 + 1 + 1 ormvråkar; flock c 200 ringduvor vid Fågelsångsdalen, dels flygande, dels sittande; råka flerstädes sedd, bl a sågs parning på marken nära S Sandby. Vipa dels 1 ex i vägkanten, dels gles flock på c 15 ex på snöig åker, dels närmare [redacted] Revinge flock på c 50-75 ex på mark som huvudsakligen var bar.

Krankesjön hade vak i S delen. Här låg minst 6 salskrakar, delvis i par, vidare c 50 storskrakar dels i par, dels i flockar; vidare c 120 gräsänder; snart kom 20 ex till. Även 10 krickor. 18-20 skrattmåsar på isen, 1 + 2 + enstaka [redacted] fiskmåsar överflygande, 1 juv och 1 ad gråtrut också sedda. Över Ivans backe 1 glada. Gärdsmyg h.

I trädgården bofink hanne, koltrast hanne, och 1 snöskata. - Oro på gräsand och storskrak och salskrak; gräsänder flög omkring, oftast parvis. På isen stod 1 ad och 1 juv svan och sov, omöjliga att bestämma. 3 gäss, troligen sädgäss, sedda. Därtill 2 flygande gäss. [redacted] 3 hägrar ad vid "tarmen", därtill enstaka flygande. Blåmes s + h; enstaka kråkor s.

Även längst i V sågs en lång vak just i vasskanten; här låg fågel, rimligen gräsand, men troligen ej mycket.

Kl 1335 flög 30 sädgäss över sålunda: 2 vipor mot SO.

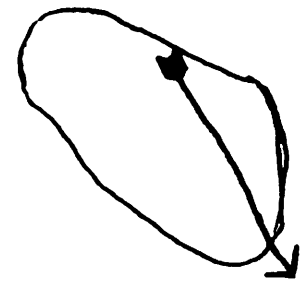

Kl 1350 kom 50 skrattmåsar från V!! Ormvråken med stor lucka i höger vinge flyger förbi. - Sören Svensson med maka Kristina och de två barnen kom på besök.

Kl 1355-1410 ånyo i tornet. Jag ser 1 grågås komma, den fäller på isen. 1 skäggdopping i sjön! Även 12 brunänder, mest hannar. Av skrattmås nu c 45 synliga, alla vad ad med svarta huvuden. Gräsand, kricka, salskrak, storskrak såsom förut eller något flera. [redacted] 1 sothöna sedd. 1 gräsand hanne med onormal [redacted] vit halsring sedd, se skisser här. Den simmade oparad förbi 7 par gräsänder som stod på isen. Dräkten var f ö som gräsand, men ljusare på sidorna, speciellt på höger sida. Gråtrut 1 ad och 2 juv mot Ö. 10 ringduvor. Talgoxe sjöng. -

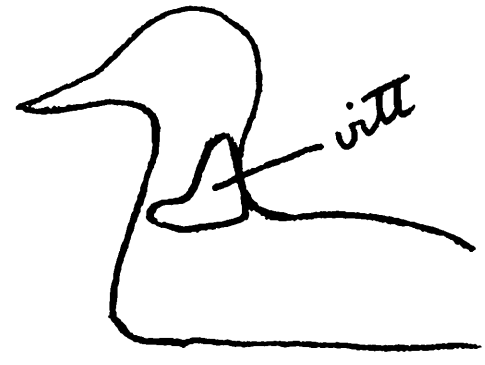

Från stugan for vi en runda: Silvåkra by - Vombs ängar, - Vombs by - Vombsjöns V sida - Hjälmaröd - vägen norr om sjön via Svansjö till Öved - Björka - "Norra Vombvägen" genom Furet - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra by - S Sandby - Lund, ankom dit 1600. Trevlig runda. Artlista + kommentarer se följande sidor.

F O R T S

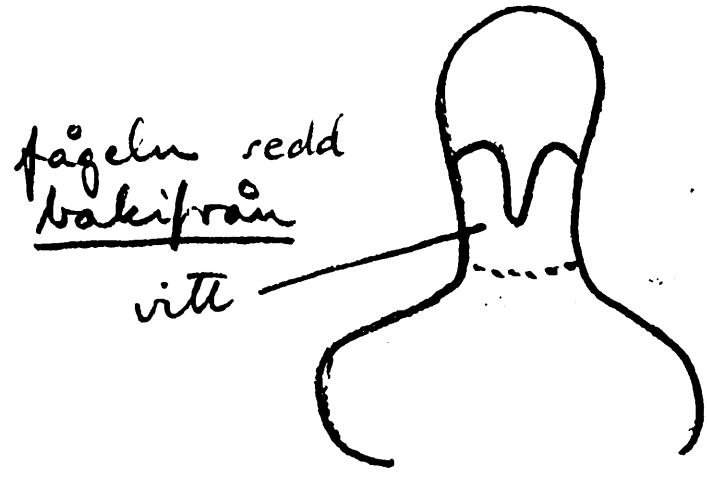

art	Vombs ängar	Vombsj. V & SV hörnet	Hjälmaröd	övriga ställen	kommentare
skäggdopping		1			
häger				Björka 1 (+1)	
vitkindad gås	10 el. 12				ja
sädgås	säkert 200				ja
bläsgås	säkert 50				ja
obest. svan				2 vid Vombsj:s Ö strand	
gräsand		c 100	c 650	över 800	ja
kricka		40 SV			ja
vigg		över 30 SV			ja
knipa		♂ + ♀ vid "Fiskar Bergströms"	♀		ja
storskrak		högst 10	några ♂ + ♀ + ngt ex därtill	fåtalig SO	
salskrak					
gravand			2+2+1 = 5 ex		
ormvråk	1 mörk		1 (?)	de ljusa vid Silvåkra	ja
glada				1 vid gård N sidan sjön	
havsörn		2 ad			ja
fasan				enstaka vid Björka	
sothöna					
strandskata			2 flygande		
större strandpip			hörd		
ljungpipare	hörd + ansats till spel				ja
vipa	flockar långt uppe i norr, ja på fält V om sjön				ja ja
storspov	1 överflygande!				
fiskmås			några sedda		
ringduva					ja ja
sånglärka	my. stor tät flock, c 200 ex				?
koltrast	allmän Vombs by				ja ja
svartmes	hörd i Furet				
stare	massvis				ja
kaja	ofta sedd, bl a flock Vombs södergård				ja
råka	" " , på håll stora flockar				ja
kråka	" " , bl a flerstädes på Vombs ängar				ja

Kommentarer:

(a) gäss: på Vombs ängar vistades alla utom 2 sädgäss (!!) N om vägen. Närmsta flocken var 300-500 m bort, den innehäll 10 eller trol. 12 vitkindade och därintill talrika bläsgäss, fler än sädgässen. Längre bort i N, delvis dolda, gick andra gåsflockar av oviss storlek, men där var sädgäss säkert allmännaste art. Bläsgås sågs emellertid där också. Antalet gäss troligen större än ovan angivet. På markerna V om Vombsjön, vid Norregård etc, gick inga gäss. Lokalerna vid Öved ej undersökta; inga gäss sedda Björka ~~Silvåkra eller S Sandby~~ eller mellan Silvåkra och S Sandby.

(b) gräsand: Vombsjön hyste relativt mycket gräsand. Vad som låg långt ute och i NO delen kunde bara ses ofullst. el. ej alls. Vid Ö stranden inga gräsänder. - Sjön var isfri så när som på ett bälte på 200 m bredd vid V sidan; här satt havsörnarna.

1973-03-24 forts.

Kommentarer forts:

(c) för kricka och vigg betyder 'SV' : Vombsjöns SV hörn ("Furets hörna").
(d) beträffande vigg och knipa: obs hur fåtaliga de var!
(e) ormvråk: de ljusa exx vid Silvåkra har varit där hela vintern
(f) havsörnarna, uppenbart hanne och hona, båda klara ad, satt intill varandra på isen på Vombsjön (OBS mom. b härovan)
(g) trevligt med ansats till spel av ljungpipare! Lätet hört flera ggr.
(h) vipa: flockar uppskrämdes långt norrut på Vombs ängar. Dessutom sågs vipflockar på fälten V om Vombsjön
(i) ringduva: mycket stor flock öster om S Sandby. Se nedan
(k) koltrast allmän i Vombs by, därefter sedd mycket ofta i lämpliga biotoper
(l) stare: på norra [illegible] delen av ängarna lyfte starar massvis, 7-8 flockar uppskrämda av okända orsaker. Totalt säkerligen över 1000 ex
(m) svartfågel: [illegible] det skall tilläggas att mycket stora svartfågelflockar fanns på norra delen av ängarna utanför Norregård etc. Inte nära, men jag såg att åtminstone råka var allmän där. (OBS: [illegible] svartfågel ses mycket ofta i stort antal just på norra delen av Vombs ängar. GR vid renskrivningen 1981-11-12)

Tillägg: skata sedd på ett flertal ställen.

(n) Beträffande havsörnarna: de gula näbbarna lätta att se. De vita stjärtarna däremot omöjliga [illegible] att se när de stod på isen, men syntes OK när de lyfte. Dräkt f ö relativt enformigt mörk, honan hade dock börjat få ljusare huvud, men bara litet ljusare än [illegible] hannen. Tydligen ej mycket gamla.
(o) storspoven flög rakt norrut över ängarna
(p) ringduva: den stora flocken sågs neråt Sandby mosse. 500 ex kanske. [illegible]

Övr. anm.: Krankesjön var mest frusen, vak fanns vid S sidan ett stycke ut från stranden, ungefär utanför godsets båtlega, vaken av oregelbunden form men säkert 400 x 150 m eller större. Därtill en vak långt bort i V vid vassen, här låg en del obestämda änder.

Vombsjön var öppen så när som på en c 200 - 250 m bred zon vid V sidan, från stranden utåt.

Heljesjön islagd, nästan säkert utan vakar.

Bysjön islagd utan vakar.

Tillägg: skata sedd på ett flertal ställen.

Vid renskrivningen av denna dag blev det en del dubbeljobb, men allt härovan är korrekt enligt originalet, utom att skatan blev uteglömd. Men den är tillagd härovan, (på två ställen, av misstag.)

S L U T

1978-03-25, påskafton.

Inga och jag for från Lund 1230 vanliga vägen via S Sandby – Revingeby, sedan via Revingeheds – Kvärnevad, till skogen. På utvägen S Grimfallar nyttjande (Dalby karusellen, Hardeberga, Skallsberga). Snön, som ännu igår gav färg åt många fält, var nästan helt borta p.g.a. gårdagsregnen. Vägarna, som igår syntes att (delvis!) var i dålig form och sköt och kurade vid skjutningen och på vissa, gick idag på ängarna V Revingeby tillsammans med skogsmärla (100), fjällmärla (1–2 ex) hussvala (>50), räka (50) och stare (100). Antalet sedda vipor var dock inte större än igår. Vid Skallsberga syntes i V ett par tre tiotal gäss flyga runt, men vi stannade inte för närmare studier. Kråka sedd h.o.d. och precis innan vi kom ner på allmänna vägen mot skogen hyste en sparvhöksk på c 25 m (se nedan) från stora leden.

På odjuret fält V om S Sandby minst 200 ringduvor, därtill hussvala, vipor. Över Grimfallarna ingen rovfågel sedd på utresan.

Vädret var gamla bra, några plusgrader

1978-03-25 forts.

och måttlig sikt och torrt, men vinden som tvärtom var omkring S, var frisk.

Just när vi skulle vid stugan, såg jag att skogsduvflocken blev uppskrämd av en annan bil. Duvorna var minst 65 en mycket stor flock speciellt på våren.

Jag upp i Torneå. Hjärn hade gått upp väldigt mycket sedan igår, över halva ytan öppen; is kvar i Ö och delvis i V men ej längst i V. Fågellivet rätt brokigt. Sjöfåror förekom; gräsand och storskarv låg i småflockar, säkerligen utan att vara skrämda, varför antalet kan ha varit (och följ ökn. mest osäkert) större. Sedd: skäggdoppingar 1, knipor av 1, vigg 3+5 överflygande mot O-SO, gräsand flock 5 över hjärn (tvärtom bara 1 ♂), gräsand >200, blåsand 4; vigg 10 varav 8 ♂♂ 2 ♀♀, knipa minst 15 sedd varav 11 ♂♂, storskarv över 100, fast antalet minskade eftersom småflockar flög mot O-SO rätt ofta, salskrake minst 12-14 ex, delvis ovanlig; 3 ♂♂ 1 ♀ + 2 ♂♂ 1 ♀ fällde

~~3~~

1978-03-25 forts.

i det smala öppna området utanför kanalmynningen (men även ute i sjön syns spridda ex). En del gräsänder, de flesta skrockarna samt alla viggar, knipor och salskrakar kvar i vattnet; övr. änder sköt mest på iskanten. De 4 blässänderna, varav 1 ♂ ad, syns bra flyga.

Ormvrik i flög över sjön, fasan 1 sedd, skrattmås ≥ 100 ex dels i vattnet dels på isen. Gotlandsk i V kan ha varit högre. Fiskmås enstaka ad flyg. Gärdsmyg sjungande och sjöng också en skvätt, koltrast 2 sedd i vassen, blåmes dito, även i alarna etc, björkna enstaka dö; samt flock 20 ex björka spridda ex på isen och i buskar ute i vassen.

Vädret blev sämre, det började snöregna omkr kl. 1400, och vinden sjönk till c. 3 km. Temp. +2°-2,5° C, enligt vår termometer som jag nu för första gången visar för läsare. I övrigt åt satte sig i buske i trädgården.

Jag gick ett par korta rundor, ner till kanalen, åt motsatt håll etc men såg mycket lite.

En sparvhök, säkert 2 ad, kom snabbt och

(4)

1978-03-25 forts.

på dryga 1 m höjd genom den nu starkt uthuggna aldungen: blåmes sånade. Några svovlpilar (♂♀) på gamla P-platsen. — När vi satte vid vårt kaffe på eftermiddagen kl 1500–1530, var det hela tiden ändå på vingarna: gräsand, skrattmås, knipa, några svartbaksmås. Inte många ex/samtidigt, men ideligen. Kl. 1535 kom 16 blåänder över sjön, flyktiga komma från NV, följde nästan stranden i SO, flera ÖÖ om där. Vädret allt sämre, piskande regn, om och ej särskilt starkt; blåsigt och avgjort kylslagit. Ensam skarv flög ut över vassen.

—

Kl. c 1600–1700 osammanhängande skurar; vädret dessutom mycket dåligt med regn och usel sikt. Jag såg åtminstone flygga ♀ över sjön helt lågt. Vidare sågs 1 gräsand juv (kanske 2–3 inalles), och 1 havstrut ad.

Kl 1700 sågs några skarpflockar över vassen (se nedan). Jag upp i Vomb i regn och hård vind, men sikten hade förbättrats, största delen av sjön nu öppen.

1978-03-25 forts.

I sjön syntes nu nästan inga grisänder. Däremot fann jag i rothöna (!), c 10 vigger, ett salskrakpar och minst 75 storskrakar varav de allra flesta samlats nära Almen (dvs: ~~[illegible]~~ ungefär mellan dem platts där "Almen" stod, alltså inte långt från nuv. flygsoffplatsen). OBS hur olika läget var mot i förmiddags! Det är intet tvivel om att grisänderna och många andra änder lämnat sjön, men visst kan det hända att de bara rest till Vombsjön!

Kl. 1720 kom 1 blåhäk och 1 alldeles bakom husen, ett par minuter senare 1 blåhäk ♀ eller juv över sjön mot S–SSV, mycket lågt. Kl. 1740 kretsade 2 gladar över fiskekarlsvägen (och försvann nära länge därmed), kl 1745 kom en trolig blåhäk (♀ eller juv) över sjön. Något senare såg jag minst 3 blåhäkar kretsa lågt, i sällskap med "Almen". De brukar göra så det är tydligt att de vattnar därborta (i vassen, Krankemossen?). Troligen fler än 3 ex sammanlagt. – En

(6)

1978-03-25 forts.

gång kom c. 10 + 35 kajor snabbt mot V – NV över sjön. – Sjöfågel 1735 var ett slag c 25-30 skrattmåsar i luften, ett par av dem skränade, om ork dämpat. Plastens hackspjälar? Kl 1803 kom drygt 120 ringduvor södrån över sjön, myc. högt i motvinden.

Skare: från c. kl 1700 fram till 1750 många flockar sedd de kom eller flyttades komma från N eller NO eller kanske O och sedan de invid mot NV längs sjöns S sida, oftast högt. Flockstorlek (5–) 15–200, ofta c 40–75 ex, en flock ung 300. Totala antalet individer säl ett par tusen. Inga fälldr inom synhåll. Gärdsmyg hörd på kvällen. Häger ad. sedd. Vadare talrika flyttade efter c 1740, regnen upphörde, sikten blev bättre.

Ökar fortsatte även efter 1800, avtog först fram till c 1915, därefter åter i ringa omfattning. Skarar kom över sjön, oftast [redacted] ungefär från N, till kl. 1830, däribland en stor flock på >400 ex.

(7)

1978-03-25 forts.

Annu kl. 1848 kom 2 skarv österifrån. Totalen antalet sedd flockar efter kl 1800 var dock bara 4-5.

Fåglar: Σ 4 ex kom till det öppna stråket utanför kanalmynningen i sluttningen. Sädgås: 4 ex flög västerut mot SO kl 1830. Därefter varken sedd eller hörd. Kolkorp: flera ex flög ut över viken på kvällen, även på grismadorna vid Torneå etc.

Tillägg: några få brunänder sågs när jag var första gången i Torneå idag.

I mörkningen blev vädret mycket tydligt bättre, himlen blev delvis klar. Termometer kl. 1945: +1.5° C.

Kl. 2005 hördes kattugglan utanför stugan, även det dallrande ropet.

1978-03-26, påskdagen.

Jag var uppe kl. c. 0100 på natten och fann till min ilska att det regnade! – Efter god sömn vaknade jag kl 0410 igen, lästa ett slag i tidningar, fann att det fortfarande regnade men gick upp kl 0500. Då var regnet rätt tungt, vinden mycket svagare än i går, termometern knappt +1° C. Lagade kaffe, gick upp i tornet 0540, stannade till 0650. Därför först regn och mörkt och sikten dålig (både p.g.a. av regn och mörker); omkring kl 0610 blev det mycket ljusare utan att regnet upphörde. Omkr. 0625 blev sikten också rätt plötsligt bättre, och regnet upphörde (nästan). Det blev en mycket trevlig stund i tornet, trots blöta och kyla. Härnäsen gav klockslag endast för ett fåtal obsar. Fågel:

skäggdopping: minst 4 ex; det var uppenbart två par; de låg ett stycke mot varandra och "skakade på huvudet".

kråka: hörd i gryningen, sedan minst 2 ad och enstaka ex på längre håll sedda.

sädgås: kl 0550 kom 12 ex mot SO utifrån sjön, och några senare 2 till. Det var ascet ljus, och jag tror att klargäss ingick

2

1978-03-26 forts.

häri, men ej säkert. – Kl. 0555 hyste helt överskande c 22 gäss från "närmsta klarstsen"; det är isfritt ännu till största delen, men gässen hade legat precis utanför vassen, osynliga från tornet. De flög mot S – SSO. Häri vigde åtminstone 8 – 10 blärgäss; både arterna lät höra sig, och avståndet var så kort att fåglarna täcks. – Ungefär samtidigt, och senare, hördes både blär- och sädgäss söderut, på avstånd, ett stag i taget; jag är nästan säker på att de visades vid [tro. = hyste från] Silverskärsnäset. –

Kl 0635 flög 4 sädgäss nära mot S.

blärgäs: se förut.

gravand: kl. c 0640 och senare flög 3 ex över sjön, kom från ljus gör nära tornet.

grågås: hörd i gryningen och därefter sedd, nästan alltid parvis, flygande och/eller stående på isfältet och/eller simmande, men i förvånande många antal; jag sag nog högst 15 par, fast var att siffran är osäker eftersom de ofta flög ± och ofta naturligtvis låg, eller fälde, så att de blev osynliga.

1978-03-26 forts.

brunand: minst 8 på en plats, 5 på en annan. Allm ödl. Bara 1 ö nya flygg.

vägg: några par och små flockar, ofta nära stenskrevor. Summa högst 12-15 sedda.

lövsnäppa: först noll, senare några smärre flockar sedda rörmande och flygande, t.ex 5 ex flyg. varav 1 ö ad, större dägnå 5 ex flyg varav 3 ööd ad och först. 1 ö juv (hjolärs), c 6 ex rörmande etc. Upprepade gör upps och flög, och omöjligt att alltid veta om det var olika flockar. Totalt måste jag sett ≧ 20 ex

stenskvätta dominerande andfågel. Allmän 60-75 häg i norra myrmarken av närmaste klarvatten, där det under natten blivit isfritt. Längre bort, på flera ställen, häg andra flockar, dock i regel små. Totalt räknat ≧ 125 ex, men rätta siffra osäker, ty fåglarna var nästan alltid på vingarna, en del av (ibland 2 ibland 10, ibland 25. Troligen större en del bort från sjön.

salskrake: minst 10-15 sedda, vid ett tillfälle 2 ööd 5 ff sedan 3 ööd 1 f; flera gånger var det klart att enstaka par som flög

1978-03-26 forts.

förbi inte utgick i vad som tidigare nämnts. En skog kej 3 dd 1 f utanför kanalmynningen tillsammans med några postbefintliga stenblock och i rotholen, och i närheten några få grävandsspår.

rothöna: vid kanalmynningen först 1 ex, senare 2, hördes en gång i gryningen. Kl. c. 0625 samma gång en tätt flock på 8 ex strax längst ute

skrattmås 1 ex flög strax högt mot S kl c 0632

vipa [redacted] 2 ex flög mot Ö kl c 0620

skrattmås: det hördes att en ny ärtbid hade börjat, fly när jag steg ut från skuggan — det var regn och nästan mörkt ännu — hördes sorl av skrattmåsar från nyån, ingen måltig kör, men en mångstämmig. Det bedömns att c 150 + 30 + 170 = 350 ex satt mest på isen på närmsta klarrudden, delvis (de 30) tätt på en liten kej holme av vegetation. Några flög lägre över vassen. Det var från dessa 350, eller från en del av dem, som lätena hördes. Sannolikt, och en god vänd framåt, flög skrattmåsar i stort antal mot

1978-03-26 forts.

050-50. De kom utifrån sjön och försvann bakom de höga björkarna. De flög på 25-100 m höjd. De var Galarkor, såsom kom 500 ex på sig sätt från kl. 0615. De var tysta. Det behöver naturligtvis inte ha varit fåglar på återtåg; snarare hade de väl nattats ute i sjön. (Jaga sig igår middag mycket mår på fältet när han körde till Revinge och flertalet för att hämta vatten). Bland dessa storlommar kom enstaka fiskmåsar, såsom sig sig 6-12 ad. — De [redacted] storlommar som stod på isen på närmsta klarsken verkar till att börja med ej (eller knappt) alls bry sig från sjön; först mycket senare gles-nade deras flockar, och fåglarna gav sig rimligen ut på näringssök.

fiskmås: se förut. Även 1 juv sedd senare.

gråtrut: 2 ad flög med 6 över Ramsen.

svindyk: en gång vidjade på morgonen hördes 1 ex kuddra. En stund senare flög

1978-03-26 forts.

15 ex söderut över sjön, och ännu senare sågs ett par smålommar

skrattmås: under 0555 flög 2 ex mot S över sjön, och senare ännu 1 ex dito.

småfåglar: 1 ex började sjunga 0645. Inga andra sedda eller hörda.

gärdsmyg sjöng och lunkades i vassen redan från gryningen. Tot. bara 1 ex.

kolbrast var väl representerad; sjöng inte men skrek och väsnades och sågs ofta. Både ♂♂ och ♀♀ sedda från tornet

blåmes sedd och hörd, även ett sammanhållande par.

sånglärkor hördes sjunga några strofer, dock föga entusiastiskt.

lövsnår: 1 ex sjöng, men det var ingen fullgången strof, förrätten avbrutet mot slutet och inte utan vidare igenkännlig om man inte var uppmärksam.

steglits 1 ex flög ↓ kl 0642

grönsiska 1 ex flög ↓ kl 0647

stare sågs i några ex 0557. Allen 0601 - 0605 blev det ett mycket imponerande uppbrott. De hade fyllnaden samlat i vassen, ej i SO hörnet utan längre västerut

1978-03-26 forts.

ut, och de bröt upp i massor. I riktning mot N eller snarare NO över sjön *) kom först 1, sedan 2 mycket stora flockar, som kilometerlånga rökar, dessa flockar var (avsmalnande) åtta och många (≥ smala men) innehöllit innalles 7000-9000 ex. Över Gotska och SO-hörnet med kurs ungefär mot Ö och/eller ONO, kom dels ett par smärre flockar, dels en jättestor flock som delvis kunnat följ relativt väl men delvis var kompakt. Säkert över 5000 ex, kanske mycket fler. Vad som eventuellt rest åt andra håll (S, NV, V etc) kunde inte ses p.g.a. av dålig sikt och regn. Totalsiffra ≧ 15000 realistisk skattning.

kaja några smärre sällskap, Σ 20 ex kanske

räka: några ex sedda förbi flygande

lärka: sedd, även i några mindre flock, flygande, och rastande på isen och i buskar, men totalt knappt mer än 15-18 ex.

forts

*) Innebörd: de flög mot "N eller snarare NO."

1978-03-26 forts

Kl. c 0700 - 0815 satt jag på verandan och skrev dagbok. Såg en del över sjön, dock fogar mycket. Gick sedan en kort sväng neröm kanalen och återkom upp i tornet; ner därifrån c. 0925. Preparerade ett lätt morgonmål, åt detta på verandan 0940 - 0955. Saker att nämna, alla sedda före 1000:

i smådoppig ! ex flög över sjön, fällde utanför närmaste skarsnäret ! Uppträddes av en slump när den flög, alldeles över ovanstående:

gräsänd fråt 1 ex flygande, sedan 2 ex till sjön fr. S-SO.

sädgås flock 5 på sy. som höjd mot NNO-NO

sångsvan 2 ad fr S kl 0920, följde sjöns O sida norrut, höjd 50 - 75 m, fällde ej. försvann [ungefär] med [nordlig] kurs.

gräsand : kl 0910 ff och kl 0945 (kanske även dessemellan vid några tillfällen) kom rel. sy. gräsänder till sjön från SO, säkert sju ih 40 resp 45 kommo.

ejder : på fältschäll i SV uppträddes mörkt flock. Trodde det var flygplan men det var en annan fågelflock som nalkades. Fick in den i kikaren, det var 11 ejder varav ungefär lika många 00 och som ♀♀. Kurs omkring O eller OSO-SO, återsamms ej när jag släppte dem med kikaren, men jag kunde följa dem säkert 2-3 km flygväg. Höjd och i början fältelängs kant. Oväntad tidig uppträdde på våren, åtm. i inlandet !

1978-05-26 forts.

Övriga andfåglar: Fem nyss
gräs 2 ex kvarts. Låg över Silverskogen
ormvrik 1 ex bortåt Alnen kl 0955, kretsade
och gled i den ökande vinden.
Fasan: 2 ex flög ut från närheten av Silv-
åkerskogen och fälade länge ute i SO-
hörnets vassar.
~~Storspov~~ vipa flera sedd, flög åt olika håll
strandskata 2 ex över sjön mot SO-SSO.
skrattmås: från Vomen kl 0900 ff
c 550 ex över kolonin, eller delvis fälde
i vassen. Sjöng en del
fiskmås enstaka sedd
gråtrut 1 ad mot Ö + enstaka på håll
havstrut 1 ad över sjön kl 0745
skogsduva: flocken på sandmarken uppe vid
södra vägen består även idag, minst 70 ex.
ängspiplärka flera överflygande, mest mot S-SV
gärdsmyg sedd i strandkanten
järnsparv sjöng mästan säkert några ggr,
flygande snart, men prickiskt läget säker.
talltrast 1 ex nära kanalen, i björk.
5 andra trastar i närheten, var antingen
tal- eller rödvingetrast.
talgoxe: par sedd ofta

(10)

1978-03-26 forts

Koltrast sedd flera ggr men bara i ringa antal. Inga flockar. 2 ex i sällskap sökte föda på gräsmatta vid husen, de var något olika i färgen av fågelns individuella, men jag kunde inte säker på att båda var ♂♂. Svarta sade och kvittrade på telefontråd vid kanalen och ett kort skall även vid fågelbordet!

Råka sedd parvis flygande förbi

Sångare: 1-2-3 ex i buskmarken eller dess närhet.

Väder: det blåste upp från SV, blev mycket grått och torrt väder men molnigt och kylig. Termometer kl 1030 + 2°C.

Tillägg 1978-03-26: när vi for hem till Lund, sågs Turkduva i S Sandby, och i trädet längs fågelsångsdalen fälldes en verkligt stor ringduveflock; de stora trädkronorna blev fulla med duvor på en väl 500 m lång sträcka. Säkert var det 1000-1500 duvor, kanske fler. — Inga rovfåglar sedda på hemvägen.

SLUT 1978-03-26.

1978-03-27, annandag påsk.

Jag var i Lund hela dagen. Kl 1145-1235 gick jag en runda nedom järnvägsbron - förbi reningsverket, längs ån, så att jag såg vad som fanns i de tre översta dammarna - och så till baka på lilla vägen omedelbart norr om reningsverket. Grått, men huggfritt väder. Såg: I dammen närmast järnvägen ingenting alls, som vanligt. I nästa damm (= den största): 1 knölsvan ad, 15 vigg ♂♂ 6 ♀♀, brunand ♂♂, gräsand ♂♂ (på kanten), grönand 7 (2+2+3), strandskata 2+2, skrattmås c 80-100 (mest över reningsbassängerna där vattnet rotera), fiskmås bara 2-3 ad överflygande, gråtrut 2 ad, sothöna 11 ex plus 1 ex i ån, simmade fram för mig men lyfte aldrig. Ängspiplärka 1 överflygande, kaja några få, kråka minst 50, delvis liksom skrattmåsarna över reningsdammarna resp. på gräset därintill.

I tredje dammen: vigg ♂♂ samt 2 sothöns. Råka några få. Ringduva flock c 90 i träden vid reningsverket. Talgoxe några i träden vid ån. Gransångare 1 ex runt högst mot O-ONO, länge mobbad av en kråka, som var högst närgången. —

1978-03-28, tisdag.

Jag var i arbete, men Inga har semester fr.o.m. idag och på vecker framåt. Hon var vid stugan och upptäckte (1) att skrotmisarna anlänt i 1000-tal och höll sig skrikande över kickplatsen utanför silverälvstornet, (2) att gräsand säkert fötalig, (3) att storskrake fortfarande syns i avsevärt antal, säkert 50-60 eller fler. Skrakhjonen (4) hade anlänt stora som samlades på kullen varje natt alldeles häpnadsväckande mycket mer än hon någonsin sett (och hon är mycket erfaren på att se och skatta antalet av i stora skarpflockar; hon har ofta sett flockar vid Kvarkenjön på 30000-40000 hanskrake mer). Hon var villig att se någon siffra idag, men flocken hade varit som ett kilometerlångt svart moln, och jag förstod att hon lutade mot en siffra på omkring 100000. Efter lång och ytterst imponerande undflygning hade skarorna fallit för natten uppåt Skötorp.

1978-03-30, Torsdag.
Omkr. kl.: 1745 på Klostergården en knäppande rödhake, den första jag hört i Lund på mycket länge. Det är väl tveksamt om de ej, som funns i staden, överlevde den sista stränga vinterperioden.

se även notiser för tiden 31 mars - 7 april, sitter närmast efter anteckningarna för 2 april. De har sidnummer 132.

1978-04-01, lördag.

Inga kom in och hämtade mig kl. c. 1015, därefter direkt till skogen*). Mulet väder, c. 10°C, men tämligen frisk vind omkr. ost. Mulet, men ljus himmel. Sorgt dis, men landskapskonturer synliga på 15-20 km. Mycket folk i Torneå, men kl 1115 gick jag upp där. Ganska trevligt fjällliv:

skäggdoppingar ♂♂ i "bröst-mot-bröst-läge" därtill ensk. ex. - Gräsänder 12+2+2+4+3 ute på isränder, borbemot alnen. - Stockänder flock 6 ex flög mot SO. - obestämd sparv 2 ex längst bort i V, bortom alnen. - Gräsand någorlunda allmän, låg mycket spridd, parvis eller i småflockar, nog 100-120 sedda, och minst så många till jag en stund senare när de lyfte, av olikfärgad orsak. - Blåsand: längst ute låg c 7+6+15 ex, däribland många ♂♂. Knipa flock 4 flygande. Vigg högst 10 sedda. Bergand c 10 sedda. Storskrake bara ett par, ♂! Salskrake minst 3 par på olika håll. Ormvråk ensam sedd över sjön; därtill 3 ex i sällskap högt berg-sand. Glada 1 ex över Lövåkershagen. Brun kärrhök 1 ♂ ad över vassarna.

*) På isrännen vid Skattsberga 1 ormvråk, även 1 storspov. Vid Kramhejons NÖ del 1 glada, därefter inga påss sedda.

1978-04-01 forts.

sydost hörnet. Årets första fjr nip. Mycket välutfärgad o med mycket silvergrått på vingarna. Sothöna. Bara 1 ex sedd! Skrattmås massor på kolonilokalen (eller -platserna) även i kupen. Också myc. högt. Tobaländ sedd högst 2 000 enligt fögel noggranna skattning. Fiskmås 1 eller 2 ad + 1 icke utfärgad fögel, alla flygande över sjön. Tärnsparv sjöng ett stycke nära stugan. Entita 1 ex vid stugan. Blåmes ditto men minst 3 ex sedd. Talgoxe hörd. Bofink överflygande, ensamt ex. Stare några glesa flockar. Kaja 2 ex, Kråka bara några få ex sedd. x)

Kl. c. 1215 kom Johnny Karlsson med lilla Hanne och ett par stövlingar. Stannade kort stund, för resp c 1240. Hans obser fögel noggranna från c. 1200, fick sig [men] och hörde talgoxe på Tomten säg två hägrar på långt håll över Fiskåkersviken och säg 2 skator flyga över sjön SÖ vass. Även ormvråk och gladan sedda på håll ett par gånger.

---

x) Glömde det viktigaste: årets första svedsångare hörd och sedd, flög förbi Tomten.

1978-04-01 forts

Jag kände mig rätt trött (som jag ofta för-
numera när en arbetsvecka är slut);
låg därför delvis på sängen på middags-
timmarna, läste och vilade.

Strax c 1500 flyttgäss obsar men inte
ovanför det vanliga. I storspov flög norr-
ut över sjön. Ollychett folk i Gorneb
och stor omsättning av bilar på P-platsen.
Kl 1530 upp i Gorneb. Skrattmås nog
högst 1000 vid sjön, fiskmås 1 ad,
knäka några överflygande storskrk 3 ex
flygande men ingen sedd lyggande i sjön,
salskrk 1 ♂ 1 ♀ + på annat ställe
1 ♂ 3 ♀♀, gräsand låg m.l.m. som förut
i glesa förband eller ofvan i par på
klarstråk; c 120 ex sägs men det var
tydligt att flera fanns bakom vassmyrar etc.
knipa 1 ♂ 3 ♀♀. Bläsand 6 ex
varav 4 ♂♂ ad. Ormvik 1+2, gladd
1 ex nyckel knäpp hörd i V, järnsparv
sjöng en stund, ejdes nästan ingen
fågelsång hörd. I häger nära flög
förbi 3 i sänglärka flög mot SO.
Svagt solsken mättlig dis men sikt
inte dålig. Sotthöns: 1 sedd och hörd
nära utanför kanalmynningen, 1 sedd långt
ute i N. Skäggdopping bör få sedda,
och gäss inte alls att se. Vigg och
knipand: bara några enda ex sedda

1978-04-01 forts.

. 2 icke utförda grävningar följ österut över sjön. På e.m. mycket 1600-1800 (och längre) rörde många människor på skridskorna, bara ett fåtal i luften i regel. Kl 1750 sågs ett par skarpskytter (≦ 200 + c 500) över sjön, kl 1757 ny flock på c 600 st. Det var halvklart men dimma hade tätnat, och det blir nog svårt att se skarpskyttarna om de vistas över motsatta änden av sjön.

1800: knappt hade jag nedskrivit de sista raderna förrän en flock svårt massa steg upp över Hjälstorp: skarpskytt av jägarspmod, men säkert ej över 20000-25000. Annan flock på c 3000 kom över sjön från NO, svängde upp mot Hjälstorp. Det är svårt eller omöjligt att se skarpskyttar över sjöns motsatta ände, särskilt de ej är mycket täta. Skjutning är individantalet mycket osannolikt. Inga ute och går, kommer till bilen och berättar att massor av skott är på väg. Bilen kusch. Det är c 5000-7000, de kommer, för till Hjälstorp 1805, för tillbaka på vägen. De som färden

1978-04-01 forts.

vid Hjälsnäs ser jag längst håll ut som en de övre lövade – de är smockfulla med svanar.

Rördrom Kulan. Sex gäss, nästan säkert grågäss, fälldes för en stund sedan längst ute. Nu hyssar 4, jag tycker mig höra dåsch så att vingarna är tvärs framtill, alltså grågäss.

1810-1815 flera 100 svanar över mjön från SO, hus mot Hjälsnäs. Men mycket större flockar, som bara kan anas i dåsch, kommer söder från Ölsnäs. Uppenbart flera tusen ex. Flockmoln kommer i hundratal till kolonin; jag ser (på grund av att jag sitter på verandan) mest sådana som kommer mot mig från söder. Flera fiskmåsar ad däribland. 1818 minst 4000 svanar mot NO mot Hjälsnäs. Rördrommen tutar. 2 vitgäss flyger förbi. Yttre c 300+500+50 svanar flyger från SO-O mot Hjälsnäs, därtill flera små flockar.

1823 500+250 svanar till.

Parken vid Hjälsnäs, som består av höga gamla lövträd, ser alldeles

1978-04-01 forts.

"Fjorden" nb. gåsen. många hundra
ex kommer över njön, och jag kan
ana, att flera flockar även kommer
från söderifrån.
1827 ff gåsen. flockar kommer över njön
mot Fjälltorp; de flyger delvis rätt högt,
eftersom det rådet mycket ostlig vind
(= medvind). Samtliga flockar flyger med
kortlig kurs. Skaraborgsmåsar kommer förh. i
avsevärt antal till kolonin. En flock på
> 60 ringduvor på långt håll, fäller
~~Fjälltorp~~ i Fiskebäckskogen.
1835 observerades från Fjälltorp, fantastiskt
många måsar vid sig rödens (25000-
-30000 grov skattning), men massor
sitter kvar; en del av dessa flyttar,
för övrig (skattat 10000); en del
flyttar aldrig.
1838-1845 stora flockar flyger, men mycket
högt och antalet synliga är minskat.
Trädkrönorna tomma. Jag tror att alla har
fallit i vassen. Skaraborgsmåsar kommer
fortfar från S-SV.
1847 även från SO kommer måsar flockvis.

1978-04-01 forts.

Skarpfink c 150 ex kommer från SO. Större lågflygande skarpfinkar syns på nytt över V änden av sjön, S om Sjöstorp
1850 jättelik mängd upp, vi skattar antalet (som vi ser nu) till c 30000, låg stor myg. approximativt. Många hundra måsar, inalles kanske 1000, kommer från S-SO, vanligen ganska högt (100-200 m) i medvinden 1857 en mycket kompakt, men mycket lågflygande stor skarmassa ses på nytt (delvis ej mot himlen och då praktiskt taget osynlig); fåller snart. Nyanlända flock på c 300 kommer över sjön mot nordnordväst.
1900 2 kråkor flyger förbi. Det är grått och kyligt (termometer +4°C) och mättlig men kall vind omkring ost. Fågellivet här ej försämrat väsentligare, man ser kanske mycket lite på S kan, men småfåremål syns dåligt även mot ljus bakgrund. Flygande grisandpar etc ses däremot bra även på rätt stora avstånd.

1978-04-01 forts.

1910 det blir rätt snabbt mörkare. Inga måsar i luften, inga andra fåglar syns heller så när som på några enstaka grisändor, som snabbt flyger förbi.
1914 / kolsvart flyger förbi nära, fäller i Sahlénska i Ossen närmast land. En halv minut senare flyger den högljutt varnande och försvinner mot S-SV. Det mörknar mer, snabbt.
1919 kolsvarta flyger förbi förbi (på så vi har belysningen tänd), avstånd c 5 meter. Hörs stora dåligt.
2+2+2+5+2 + några andra flyger bort mot SO (troligen alla grisänder)
1923 ugglan flyger förbi igen, propeller slå efter byte mellan stugan och strandkanten. Ett par and-par flyger förbi (svåra att se på 100 m eller längre).
1927 vårdrommen tutar!

2015 jag gick ut att lysna (bara kort): sparsamma skvattmåsläten, inget annat.
2045 glömde Inga på ytterdörren

1978-04-01 forts. (9)

och rapporterade att blärpäss hördes från sjön. Jag ut: det stämde precis. Även för stängt fönster hörde jag redan blärpässen; det var en flock som åtminstone inte kan ha varit mindre än c 20 ex, kanske ny. Fler. Gnidit skratt när läben hördes också.

(1) Tillägg: Nyss rapporterat att beskrivningen accepterats den uppfattelle, som vår vän Aimon Nilsson skänkte oss sommaren 1976 och som vi hängt upp i närheten! Kul. Vi skall informera Aimon. Han kommer att bli glad. Det är en fältcheggig prick.

(2) Tillägg: en blänkjen blekt halsgul gräsand på säjs en päj, vid första besöket i Gomek.

(3) Ev Tillägg: en gräsand ♂ med stor vit fläck på höger flank och mycket vitt på halsen säjs vid andra besöket i Gomek. (möjl. samma som säjs för en Vid sedan).

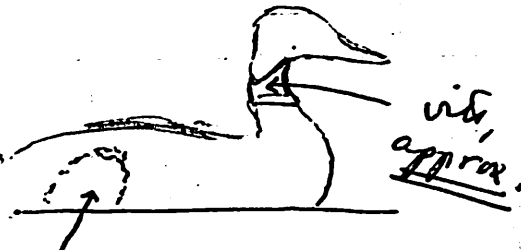

(131)

1978-04-02, söndag.

Jag bodde i stugan på natten. Sov mycket länge. Morgonen grå, disig och lugn; senare allt klarare, sikten blev bättre, och vinden ökade starkt.

Kort besök i tornet 0955-1005. Såg därvid: skäggdopping 10, gräsand 100, kricka 10, vigg några, brunand några, storskrak hanne och hona. Skrattmås 1500 ex, gråtrut 2 juv. Ormvråk, talgoxe, bofink, kaja och kråka också sedda.

(131)

Rundturen via Revingeby - Harlösa - Hjälmaröd - Vombs Norregård - - Vombs ängar - sammanflödet av Kävlingeån och Klingavälsån: bra utbyte, se nedan. Tid ej exakt angiven, men vi återkom till stugan redan 1230. Fågel:

sädgås: 6 Hjälmaröd, 27 Vombs ängar norr om vägen, och 300 vid sammanflödet. Bläsgås: flock på c 900 ex vid sammanflödet, en av de största flockar jag sett! Vitkindad gås flock 11 ex där i närheten. Obestämda gäss c 50 norr om Norregård.

På den plöjda men mycket blöta och delvis översvämmade marken V om Vombsjön fanns: minst 90 gravänder, en synnerligen stor flock för att vara i inlandet, vidare c 150 gräsänder, c 75 krickor och c 50 bläsänder. Knipa: hanne och hona överflygande. 1 ormvråk sedd över stora heden, och glada sågs 4 ggr på rundturen. Sothöna: 1 + 2 + 2 ex vid Hjälmaröd. Vattenståndet i Vombsjön var mycket högt. Skäggdopping: några få vid Hjälmaröd.

Trevlig vadarfauna och andra fåglar på eller invid den nyssnämnda m 1 m översvämmade jordiga marken:

minst 10 strandskator, 3 större strandpipare, 1 rödbena, 20 spridda vipor, 1 + 2 + 2 = summa 5 rödspovar, 3 - 5 storspovar, c 1000 skrattmåsar, 5 gråtrutar, mest icke utfärgade ex; 10-15 fiskmåsar. Ringduva sedd, och en flock på 15 skogsduvor sågs på stora heden. Sånglärka: 1 ex på översvämmade marken invid de 3 större strandpiparna; därtill enstaka sjungande ex. Sädesärla 1 + 1. Kaja dels några få, dels en flock på c 25 ex. Råka på Vombs ängar nära Norregård c 15-20 ex. Kråka sedd i spridda ex men fåtalig. Obestämda kråkfåglar sedda.

1230 åter till stugan. Skata sedd här (nu eller tidigare). Tittade på nytt ut över Krankesjön och såg: 1 ormvråk my. lågt, 1 glada my. nära och 1 glada på ½ km långt håll. 1 sparvhök drog över mot N eller NO. Skrattmåsar. Några gråtrutar juv. Flock 12 kråkor. Gräsand. Vigg.

På middagen tog jag en långvarig vila. Därefter obsar igen:

1740 starar börjar (visa sig). Flera flockarkommer från Ö ut över sjön. Flockar kommer även från N och NV, de "böljar" i vinden. 13 grågäss fällde i sjöns V del. Vinden ökar, är nu mycket frisk. Häger sedd. 2 glador sedda över Silvåkraskogen

1800 c 10000 (tiotusen) starar kommer från Ö och nog c 10000 (tiotusen från N. De kom inte samtidigt, dock. Många flockar av olika storlek. Flockarna fäller efterhand som de kommer fram.
(Ovisst om obsar fortsatte oavbrutet. Endast antecknat:)
Ett par korta och partiella uppflog (av starar). Ett stort upp-

c 1845 flog c 1845. Flockar kommer fortfarande, men små. Massor av skrattmås (kom också) från S etc, även flera tiotal fiskmåsar.

S L U T

(132)

c

Notiser från tiden 31 mars - 7 april 1978

(132)

Egna obsar:

31 mars: 3 steglitsor

5 april: kl 0505: 21 knölsvanar

6 " : 2 rödhakar

7 " : glada och dubbeltrast

oklart datum, men gäller tiden 31 mars - 7 april: flera nötväckor, och därtill råka noterad.

OBS att vissa dagar under denna period har jag gjort utförligare iakttagelser; se särskilda ark.

Obsar gjorda av Inga och Thomas:

de såg sädgås, bläsgås, vitkindad gås, kanadagås, knölsvan, gravand, ejder, småskrak, storskrak, salskrak. Exakta data ej erhållna.

Alla obsarna på denna sida gjorda vid Krankesjön eller i dess närhet, incl. Vombs ängar.

(133)

1978-04-07.

Jag obsade från stugan vid Krankesjön på e m och kvällen. Det var molnfritt, men ett vitt dis, och sikten var mycket måttlig. Temp +4° C kl 1900. Jag antecknade:

häger 2 varav 1 ruggande
rördrom hörd, med långa mellanrum, (ibland) en halv timme!
knölsvan: 5 ad flög mot Ö kl 1815
gräsand
kricka
storskrak 1 hanne och 1 hona sågs, men de var ej i sällskap
sothöna hörd
skrattmås i massor
brun kärrhök hanne och hona sedda, därtill sannolikt 2 andra ex på håll
ormvråk
stare: aktivitet började sent; bäst var det kl 1835-1900, då nog 50000 - 70000 (femtiotusen till sjuttiotusen) ex samlades i väster. Efter kl 1905 ej sedda så när som på ett par småflockar. Denna kväll tog de nog nattkvarter någonstans vid sjöns V ände. Men Inga sade att stararna annars de sista kvällarna nattat i Ö eller NÖ (delen av sjön).

Därtill en anteckning att gråda sågs denna dag, 7 april, och att dubbeltrast sågs samma dag.

1978-04-08, lördag.

Vaknade 0445 och hade svårt att sova sedan. Rördrommen tutade, i serier om 4 stötar, varje serie var 8-9 sekunder. Långa mellanrum mellan varje serie. Låtens förefall inte starka men de hördes genom stängda fönster. Jag gjorde sedan ett par öre korta tittar från verandan. Då dansade en brun kärrhökehona länge över sjön vassen, höjd bara c 40-60 m, ibland bara c 20 m. "Vingorna" i vertikalled var nog aldrig mer än 15-20 meter, ofta mindre, alltså inte på långt när så stora som hos dansande örn, och inte lika brunta heller för den delen, men det var en trylig och långsam dans. — Flera tranor i massor. Bofink sjöng strof dock opullgången och kort, och slutstycket mycket stympat.

Efter läsning av Moreau: "The palaearctic-african bird migration systems" och ett par vilgrauser gick jag upp i tornet kl 0745, stannade bara c 10 minuter. Underbar morgon, sol, spegelblankt, men bara c. 2° C [kl. 0445 visade vår termometer minus 2½ grader C] - Praktiskt taget vindstille, lätten som förstås på morgonen var mycket nedsatt av

~~2~~

1978-04-08 forts.

Tät dis eller snarare dimma, speciellt över sjön, var nu klar och fin. Fågel:
Brun Kärrhök ♂ sedd, 1 omvänt kretsade över fälten åkerskogen. Skrattmåsar i massor men ej räknade. Vadeingtan föreföll mycket tom, men precis när jag kom upp i Tornet, anlände från SO flera små och halvstora flockar av grönsand (summa säkert 130 ex) och kvicka (minst 60 ex); ofta var de i blandade flockar. Fällde i sjön men blev därvid mest osynliga. Jag granskade sjön genast (de fälldes och sågs då bara ett par tiotal grönsänder och 2 kvickor men dessutom 1 blåsand ♂ + på annat håll minst 6 blåsänder till, 1 skedand ♂, flera knipand-flockar och 1 vigg ♂ samt 2 storskarvar, praktfulla båda ♂♂. Ett ringa antal obestämda änder längst bort, och en ohrsvärmsvan i V änden. Sothöna 1+2+2, skäggdopping några par (c 5). Rördrommen tutade en serie efter lång tystnad. Rapphöna, blåmes, rörsparv sedda och hörda, några ringdrossar flög mot N, och storspov gick nära Tornet (1+c 6 ex). Enstaka

1978-04-08 forts.

(3)

Svärmar flög över, och en enstaka grågås flög relativt högt mot O. När jag kom ner från Gomeb, flög 6 grågäss runt över sjön, och kom bärhöjd & kom helt nära. I fjolmål att flög förbi. Tillägg: jämsparv sjöng vidare på morgonen, men inte nu.

*

Frukost c 0850-0920. Spegelblank, men solskenet maskades och försvann: ett mäktigt sammanhängande täcke av altocumulus drog upp. Fann, oväntat, att en medelstor tät rätt stor myggsvärmade mellan stigen och stranden. Det var en lucker svärm från c. 2 till c 15 m över marken, och minst 1500-2000 ex i svärmen. Trichocera?

Många grågäss flög förbi, nästan alla i fasta par, flög åt olika håll. Även 2 st 1 ex skedand. Kl 0930 5 bruna bärhökar samtidigt sedda, därav 1 st av 3 ex, den femte ännu jag var ej ensam.

Härefter bl.a. besök vid sydkusten, mycket intressant, se renskrivet på maskin + tabeller.

1978-04-08 forts.

Staffan Ulfstrand kom på besök, och något senare även Jan Elmelid.

1040 start mot sydkusten med Inga och Thomas. S om Silvåkrakärret sågs 3 ormvråkar. Mellan Janstorp och Rockarp 2 glador. Vi for underbar liten väg via Ö Vemmenhög ner till sydkusten

1132 obsplats vid Skateholm. Ängspiplärka. Men inga ejdrar. 1 tornfalk ryttlande

1155 1 fjällvråk, 1 sparvhök, 1 tornfalk kom in från S

1200 1 blåhök hanne ad och 1 fjällvråk

1202 4 ormvråkar varav dock 1 osäker, samt 1 sparvhök, de höll kurs ONO-NNO. Hämpling, sädesärla. 1 + 1 småskrak ses. 1 sparvhök till, kurs NO-ONO

1206 19 tranor in, höjd under 50 m, de ropar några ggr, svänger mot N, börjar kretsa, stiger öster om oss. 1 blåhök hona, 1 fjällvråk, 1 ormvråk.
På långt håll ute över havet kommer 140 svanar mot Ö, ungefär parallellt med kusten; de flyger i enkelrad efter varandra och med uppseendeväckande stort och jämnt avstånd mellan varje fågel, skattningsvis 10 meter, vilket betyder att flocken, eller rättare sagt bandet, skulle ha en längd på c 1400 meter. En otrolig rad!!
(Jag minns mycket tydligt att vi alla var häpna över en sådan flockbildning; den var ovanligt stor, och flockens utseende, med alla fåglarna i enkelrad, var högst [illegible] märkligt, men det ojämförligt konstigaste var det stora avståndet mellan varje fågel och - måhända allra [illegible] märkligast - det faktum att avståndet var tillsynes alldeles likstort hela vägen, från nummer 1 till nummer 140. Jag har i efterhand många ggr tänkt över siffran 10 meter; och min slutsats har blivit att det är en minimisiffra. Jag har aldrig sett någon liknande flockbildning. Jag minns också hur fantastisk denna långa enkelrad tedde sig. Och naturligtvis minns jag att mina försök att säkert bestämma arten misslyckades. GR vid renskrivningen 1981-08-30). x)

6 tranor till, de kom från S och nådde land Ö om oss, höjd c 150 m

1211 de 19 tranorna, som jobbat sig upp till c 250 m höjd, går nu mot NO eller kanske snarare NNO [illegible] eller rentav N. Flocken på 6 tranor återsågs ej. Svartmes hörd. 1 fjällvråk in, kurs N. 1 ormvråk, 1 + 1 sparvhökar, ännu 1 ormvråk, alla går in till land V om oss. Flera trutar flyger [illegible] mot V

1217 6 tranor ses i NV, de kretsar och stiger (månne de 6 nyssnämnda?) 2 fjällvråkar kretsar, går sedan mot N

1220 1 fjällvråk, 2 obestämda vråkar, 1 ormvråk, alla från S. Därefter ännu 1 fjällvråk och 1 sparvhök

c 1222 24 tranor ses kretsa i V, höjd högst 200 m, de stiger vidare [illegible] tämligen bra, går sedan mot N. 17 andra tranor kommer samtidigt in från S väster om oss, de [illegible] fortsätter rakt in, kurs c NNO tror jag, eller kanske N. Ovanför tranorna upptäckes [illegible] 1 fiskgjuse, vidare ses 1 sparvhök och 1 + 1 fjällvråkar, dessa sistnämnda 3 ex går mot N

1230 1 ormvråk kommer lågt och flyger mot ONO längs kusten. OBS beteendet! 5 + 3 kråkor kommer mot VSV. 1 skata ses, och 1 grönfink, 2 fjällvråkar kretsar nära. Inga ejdrar.

1236 1 sparvhök in V om oss. Noggrann rundspaning ger 12 kajor rundflygande, därefter flygande mot O-ONO

1240 19 tranor kommer in oerhört långt bort i Ö, de följs ej av mig. Mycket närmare, men dock c 1 km österut, kommer 11 tranor in, 1 tornfalk är kvar, ryttlar, fäller

1245 1 häger kommer ungefär mot NO, höjd 100 m, troligen sträckflykt

x) I efterhand har jag också tänkt på orsakerna till denna högst märkliga flockbildning. Kanske någon navigationsfaktor kan tagas till hjälp? Kanske det faktum att solen stod just som högst på dagen (inte på sekunden, dock, antar jag). Kanske detta i samband med den eftersträvade sträckriktningen, eventuellt också under inflytande av kustens ledlinjeverkan? Värt att övertänka, i varje fall.

1978-04-08 forts.

Väder: 60 % av himlen molntäckt av cumuli; stundvis solsken; dis, men sikten på avstånd upp till 1 km eller rentav 3 km är god till acceptabel.
8 ejdrar kom c 1 km ut, kurs troligen omkring NO

1248 1 sparvhök in på långt håll, kurs ungefär N

1258 Inga finner 11 tranor långt uppe i NNO, de kretsar högt, i motsats till tidigare flockar. (Har rimligen kommit in osedda). 1 sparvhök in nära. 3 gravänder flyger mot ONO-NO i medvinden. Noggrann letning ger bara litet strövande gråtrut; sådana ses faktiskt hela tiden men blir inte antecknade. Dessutom ses 1 skrattmås ad

1313 1 sparvhök och 1 fjällvråk kretsar över stranden, de "slåss"

1314 1 sparvhök rakt in, kurs N. 1 havstrut vix ad flyger mot VSV. Det mulnar, men sikten blir bättre

1316 12 knipor flyger mot Ö parallellt med kusten

1320 2 strandskator rundflygande. 2 + 1 knipor mot ONO ungefär. 2 ♂ ejdrar mot SV, det är 2 hannar varav 1 ad och 1 hälsing
2 knipor flyger ungefär som de föregående
1 blåhök hona kommer in enligt skiss:
kurs alltså c NO. OBS att kusten här inte löper rakt Ö-V

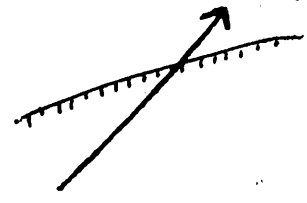

1329 1 ormvråk (in)

1332 vi startar . Far via kustvägen. Väster om Svarte 1 sittande ormvråk. Efter ♂ Svarte svänger vi upp till Ruuthsbo: här 13 betande sädgäss. Vi forts. via Bjäresjö - Krageholmssjöns S spets. Här 2 sothöns, c 6 viggar, 2 liggande knipor hannar ad samt flygande: 3 knipor varav 1 hanne (ad) och 2 honor jämte 1 salskrak hanne (ad). Här ses också 2-3-4 gräsänder och 2 skäggdoppingar, och gulsparv hörs.

x)

1420 Vi forts., far via Skårby - Knickarp mot Ellestasjön, ser 1 kretsande glada och 1 varfågel. Ellestasjön: några få grågäss, några få viggar; och sothöns hördes. 1 spillkråka vid utsiktspunkten.

1445 Vi forts. men stannar ej vid Snogeholmssjön. Ser 1 ormvråk kretsa där. Far vidare förbi flygfältet - Ilstorp ■; här kretsar 1 glada N om Ilstorps kyrka. Vi besökte ej gåsmarkerna vid Sövdeborg eller Kumlatofta. Jag har spanat hela tiden efter tranor, förgäves

1458 tills nu: 1458 upptäcks 6 tranor flyga mot NNO, de ses över Ö delen av Vombs fure; höjd minst 150 m, de slog stadigt med vingarna. Vi forts. på stora vägen mot V, d v s mot Veberöd, men svänger upp vid skylten "Vomb 4". Tittar ut över Heljesjön, som har högt vatten; här 2 skäggdoppingar. Sedan ut på vanliga vägen över Vombs ängar. Här ses söder om vägen: 300 sädgäss och 3 gravänder; och norr om vägen: 350 sädgäss, c 4 bläsgäss, precis 10 vitkindade gäss, 7 gravänder. vidare ringduva tämligen allmän, vipa fåtalig, storspov 1 + 1. Kaja sedd. Inga rastande tranor sedda.

1535 tillbaka till ■■■ stugan.

1540-1552 i tornet. Jag ser 1 salskrak hona, 10 skedänder varav 6 hanna och 4 honor, 1 gräsand hanne, 4 brunandhannar, vigg hanne + hona, 10-12 krickor, c 8 bläsänder, 2 flygande grågäss, 1 sothöna, några par skäggdopping. Brun kärrhök hanne + hona. Skrattmås allmän. Flock 30 starar. 2 fiskmåsar juv kom ■ocksså inom ■synhåll något senare.

x) Här skall tilläggas: några knölsvanflockar. Råkor massvis, och skata, kaja och kråka sedda. Exakt obs-plats ej klar av originalanteckningarna, men det måste varit vid kusten att döma av ordvalet om knölsvanflockarna, och råkorna också sannolikt vid kusten eller nära denna.

FORTS.

1978-04-08 forts.

Tabell över inträckande rovfåglar vid Skateholm

art	1130-1200	1201-1230	1231-1300	1301-1330	summa
ormvråk	0	9	0	1	10
fjällvråk	1	9	2	1	13
obest.vråk	0	2	0	0	2
blåhök	1	1	0	1	3
sparvhök	1	6	2	3	12
tornfalk	1	0	(1 ej sträck)	0	1
fiskgjuse	0	1	0	0	1
summa	4	28	4	6	42

Utdrag om tranorna har också gjorts; detta har lämnats till Thomas Alerstam.

Kl 1645 var antalet sedda arter = 61. Däri är morgonobsarna inräknade, incl. talgoxe och koltrast och gråsparv.
Koltrast på kvällen 1 hanne + sång. Sparvhök 1 hanne fällde på närhåll. 1 häger sedd och "starmoln" kl 1830.
(Dessa sista 4 rader enligt anteckning i originalet, ej kontrollerat vid renskrivandet 1981-08-30.GR)

S L U T

1978-04-10, måndag.

På morgonen kl 0818, när jag väntade på bussen vid Klostergården, kom en sparvhök högt mot NO. Jag skulle ha förlistats den, om inte en påkmärr börjat skrika högt och attackera höken. —

Efter jobbets slut åk till skogen, startade c 1710. Skogen får inköp i S Sandby, forts. sedan. Nära klossavägen i glada på avstånd över en pärd. Ingen annan rovfågel sedd på vägen. Ankomst skogen 1805. Gräs och stilla, råds många plusgrader, Gorrväder och gamska råds där. Från skogen synles mobsatta änden av sjön V.ex. Hjörup, bara skogs; och från Tornet verkade sjöns yta oavbrutet grå, med lätta konturer; därför svårt att se fjäl i V delen. Möjligheterna att räkna änder etc var mycket dåliga, däremot gick det bra med skarvarna, som dels var avbrutet talrika, dels låg både vid bolmen och längst ute på vattnet i stora, delvis täta "flottiljer".

Jag var i Tornet 1810-1825 och såg (resp. hörde): skogsduvor c 5-6 ex, alla råds nära; vad som fanns längst ute var

2

1978-04-10 forts.

ej eller knappast bestämbart. Rördrom i Gotland ett par serier om 4 stånd med längst mellanrum mellan serierna. Grönsand 4 + 2 + 9 + spridd (ej fullständig inventering, men jag skriver upp vad jag sett). Kricka 2 (ett säkert par), stjärtand 6, 3 dd 3 ff på nära de 4 grönländerna på Fritts södra. Vigg ett, brunand ett, obestämda änder två sedda, fasan flugg på järnvägsbanken, skrek ett par ggr, rothöna 8 i flera mycket nära 2 ex i "Tarmen" (där sågs även 1 grönand), och längre ut ≡ 2 rothöns till. Skrattmås ovanligt talrik. Kolonin är fått besatt, och därintill på södra ön ligger ofärdiga måsar som det brukar gör; dessa antar jag tillhör kolonin. Allen längre ut, utanför yttersta vassruggarna, låg ovanligt mycket skrattmås i flockar på södra ön; flockarna oftast oskarpt skilda och av varierande täthet. Jag räknade alla skrattmåsar på ön och kom till c 4700, jag tror absolut inte att siffran blir för mindre, snarare tvärtom. Fiskmås 2 ad

1978-04-10 forts. (3)

på nära håll, senare 1 ex på stor höjd mot N. Ringdus sedd. Sädesärla ensb. ex. över sjön. Järnsparv sjöng en gång. Kungsfågel hördes länge i Salixbuskage nära Torneå; den började länge innan jag fick se den, men så kom den och blev plötsligt synlig, flög sedan upp i en hög björk. Rolig att konstatera att jag hörde den långa låten så tydligt förstås. Talgoxe flög förbi. Kolmes sjöng på avstånd. Stare hörs några gånger dessutom sedd från Torneå. Kråka några i närheten.

Vid ankomsten i skala på Torneå. Vid middagen c 1830 - 1900 även i grönska, ej utsprungen, över sjön, i brun kärrvik (Vol. 4) skrände upp många, i höjder flög råk nära förbi, och vid i Svanen hördes några ex. Skarpskrake, delvis råk stora sedd men svår för dålig för att följa vad som hände i V änden på sjön. Kl. 1920 skrek höjder och 3 ex flög råk nära, delvis kyssande, men de var ej i sällskap. Kl 1930 sågs 2 andra höjder (de nyss-

1978-04-10 forts.

nämnda 3 dagar bort mot NV). Kl 1935 kom 10 gäss för SO, fällde ute på sjön. Jag tror det var rödgäss och inte grågäss, men följer omöjliga att se, och alldeles tysta var de. Kl. 1937 hörde sävsparv och mycket längre bort i VNV i -NV hördes rördrom, endast några för-nimbar drag alldeles tydligt, klinten blev klar (men dåligt!), och temperaturen sjönk snabbt, kl 1940 visade termometern bara +2°,5 C, avsvalt (men första så märkbart när man gick ut!) — Kl. 1942 och 1944 hörde i en rördrom mycket närmare, den var så nära att man hörde "inandningen" före varje slag. Rimligen vad. den högst 300-400 m ut, i SO stigen. Skogs-snäppa hördes så ofta 2 ggr på avstånd. Rördrommen på närhåll fort-satte, och det flyttade. —

Sothöns hördes ideligen, jag tyckte det verkade som om deras antal ökat åtminstone något jämfört med de sista åren. Skall bli intressant att undersöka. — Oskar slut c 2010. Forts.→

1978-04-10 forts.

Det skall tilläggas, att jag icke sett en enda kanin här på lång tid, och bevis för deras närvaro i trädgården med omgivningar är f.n. ytterst sparsamma: några enda liten gröning i gräsmattan, på några kvadratdecimeter, och inte djupt. Praktiskt taget inga skador på trädgårdsväxter hittills i år; enda undantaget var att de för c 10 dagar sedan åt ner några av de spirande tulpanerna (det gällde blad från hjälarslökar). Nu när dessa haft semester i två veckor och vistats mycket i stugan har hon aldrig setts komma på tomten, däremot i ringa antal mellan stugan och allmänna vägen; dessa har kvantitativen [illegible] setts i skenet från bilens strålkastare; de har alltså varit ute i mörker.

Man kan jämföra läget på Klostergården. Där ses kaniner med lätthet i dagsljus när jag går genom det obebyggda området (grönområdet) mellan vår bostad och Klostergårdens centrum. Ofta 4-5 ex, ibland 8-9, ibland färre, förstås.

6

1978-04-10 forts.

Även småsnapparna (mössen) har i skogen visat tydligt minja aktivitet eller kanske korrektare uttryckt, visat symptomen försämrats, och detta gäller för sista månaden eller snarare sista månaderna. Grillning och andra spår påträffas tapet obetydliga sista tiden.

1

1978-04-11.

Jag var ute med ficklampa kl 0120 på natten. Stilla, torrt, mulet, sikt osäker men dimma var det inte. Termometern visade ± 0°C (men visar nog något för lågt).

På morgonen kl 0600 dimma, som tätnade och efter en stund började snöa x) regna. x) När vi for in till Lund, var sikten usel och regnet inte så snöigt. Vind mycket svag.

x) Temp. var strax + 2° C.

1978-04-11 forts.

Fåpelobsar på marmen observerade. En rödhake sjöng på granskogen. Skrattmåsar var i farten, flög inåt land, och ett ex förföljde en överflygande häger. Ett par svarar intressanta sig högst periferiskt för den södra holken, men vi tror inte de kan accepteras den eftersom inspringshålet är för trångt.

När vi for in till Lund, gjorde många hundra, kanske 700-800 skrattmåsar på ängs- eller vetesmarkerna på andra sidan om vägen V om Revingeby; anledningen hade väl dagsmask och kanske andra djur lockats upp i ytan av regnet.

—

Forts!

1978-04-11, fiskdag, forts.

Efter jobbets slut for Inge och mig snabbt ut till stugan. Vi skall ha Pennycuick med flickvän samt Thomas Alexsson på middag. Vi kom till stugan c. 1735. Jag var i Tarnet 1745-1800. Det var grått och stilla och + 5°C, lätt dyning dock även i vik, dock tyngdlig sikt intill ett avstånd av c 2 km. Ganska skönt väder, inte regn. Fågellivet i sjön alldeles oavbrutet fascinerande och individrikt:

Skäggdoppingar flera ensamma ex och några på par sedda, summa c 10 individer. Häger 2 ex flög över. Grågås: 1 ex stod stilla på "västbanken i "Tarnen". Därtill hörde inte 2+2 gäss, antagligen grågäss men ej säkert, närbilderna verkade märkta (Gissar dock dåligt, kontrollera ny. uppg.). Knölsvan 1 ad i närmaste klarstycken. Gräsand ett par, ♂ synliga! Inga andra änder!!! Brun kärrhök 0 ad flög över och satte SV-V-NV skräckmässor på vingarna. Fasan skrek från Tarnet. Sothöna 1 ex i "Tarnen" +2 ~~ex~~ kanalsystemen utanför + minst

4

1978-04-11 forts.

6 till i flock därnäst. Flustömes knappt mer än 1500 vid kolonin kanske färre. Hjelmön nämn att flög mot 050 -80 ensamma. Detta är allt typiska om de egentliga västenfjällarna. Dessutom sägs resp. hörde från Torneå: 1 större strandpipare flög över mot 80, synnes kom nära läte ej hörs nej. Ringduva 1 ex flög förbi. Gärdsmyg hörd enstaka hörd 2 blåmesar sedda, stjärtmes längre hörd i aldungen vid stranden, lövsång en å nämn nämn sågs; större hörs knappt små flockar sedda. Sädesärla skall tilläggas, 1 ex flög över vassen.

Efter 1800 osammanhängande obser. kl. 1840 en obygdlig synlig storflock på cirka 10000 ex över V ända på nära, och kl 1850 en verklig stor flock där, skatt 25000 - 30000 ex, men knappt mer (dock var högflygande delar av flocken osynliga p.g.a. av usel sikt och svagt ljus). Kl. 1850 hade storflocken

1978-04-11 forts.

(eller rättare: -flockarna) vuxit till jätteliknande dimensioner, det hade blivit ett stort m.l.m. runt "molnen" och ~~flera~~ två över varandra liggande "banker", de sistnämnda var kilometerlånga; därtill kunde jag ana andra flockar. Totalt rörde det 40000 till 50000 individer, kanske fler, men siffror mycket approximativa eftersom siktet var dåligt och flockarna överhuvudtaget bara syntes när de hade stor tätthet.

Omkr. kl. 1910 kom Thomas + Colin Pennycuick + sistnämnda persons flickvän, en mycket söt och behaglig flicka vid namn Sue, efternamn okänt. Jag fick med dem upp i tornet ett slag i skymningen. Demonstrerade och förklarade vad som fanns att se (mätare, de nyligt fästade ändarna etc.). Stararna hade tydligen fällt, siktet över flög, som vanligt på kvällarna, bort från nyn mot O-SO. Det var några grässtrandpar och en flock på c 10 småänder som kom rätt nära och som Pennycuick utnämnde till knipor. Jag var i första ögonblicken beredd att instämma, men fakturan är att storlekarna av blåvingad

1978-04-11 forts.

hörde från denna flock, och jag kan se att åtminstone någon blässand är med vita fält på vingarna (tams i flocken). En annan sak är att även kricka kan ha varit med, men jag vet med absolut säkerhet att jag inte hörde kricka.

Två par gr hördes blågäs på avstånd, och slutligen kom 8 + c 10 + 14 + minst 20 gäss från SO; endast blågäss hördes från dessa flockar. Vänstra kryssade gärdgården av både blågäss och sädgäss men från längre avstånd, flyttjen från Silverhetsområdet där jag skulle tro att både många gäss gick (eller ...fältet för resten?).

Vi gick mer till Ingas duckade bord, tog vår beställ och åt sedan osso buco och Irish Luberon. Jättetrevligt, jättegott, långsamt och högst intressant samtal. Pennycuick är verkligen en lika duktig som trevlig människotyp. Gässen var kvar till 2330. vi hörde (genom stängda fönster) svärdsvan flera gånger. Solnedgången också. —

Tillägg: skrattar hörs spela e.m. och kvällen gång.

1978-04-12, onsdag.

Vädret, som ännu kl 2330 i går kväll var småregnigt och helt mulet, hade ändrat sig ordentligt. Det var kl 0600 halvklart, fin morgonsol, utmärkt sikt, frisk vind som jag tror var omkring V; och kallt var det, bara 1° C på vår termometer. Jag var i tornet 0640 - 0653. Såg därvid: skäggdopping c 5 ensamma ex och 2 par. häger enstaka överflygande, grågås ett par flygande över sjön, kanadagås 2 ex liggande långt ute på klarvattnet, rätt nära en knölsvan. De 2 kanadensarna var tydligt olikstora, otvivelaktigt ♂♀. Intressant. Knölsvan 1 + 1 ex ad på olika ställen, båda långt bort. Gravand 1 ex flög över mot Ö. Gräsand knappast mer än 5 par sedda. Vigg: ♂♀ + 1♂ + flock på 5♂♂ 1 ♀. Knipa 2 ex, icke ♂♂ ad, på närmsta klarvatten. Kricka 2 ex troligen sedda. Obestämda änder c 15 + 4 + 2 + 2 + enstaka, alla mycket långt i V. Ormvråk 1 ex flög över SO hörnet. Brun kärrhök ♂ [redacted] långt håll i V samt ♂♀ långt uppåt Revinge, sannolikt dansande över f d Fönesjön. Sothöna bara få, kanske 6 sedda. Skrattmås i stort antal på koloniplatsen och på vattnet därinvid, ej närmare studerad, men jag tror inte att mer än 1000 ex var synliga. Mindre hackspett hörd från tornet, ropade fint. Även senare, kort innan vi startade mot Lund kl 0735, hördes den på nära håll. Länge sedan sist! Järnsparv sjöng en gång. Rödhake inte hörd av mig idag, men Inga hörde den sjunga. Talgoxe sedd och hörd, ett fåtal starar sedda, 2 + 1 + 1 kråkor likaså.

Frukosten kl c 0710 - 0730: föga nytt. Inresan till Lund 0735 - 0800: ett par hundra skrattmåsar på ängsmark V om Revingeby, och säkert 400 - 500 [redacted] ex på nyharvad åker nära gamla storklokalen Revingeby 8. Flera starflockar också sedda på inresan, de sökte föda på betesmark och ängsmark.

Sedan några dagar har det varit på tal att jag en dag skulle följa med Thomas Alerstam och Pennycuick och kanske några personer till för att studera fågelflyttning per radar. Staffan U är också [redacted] engagerad i ärendet och har fått besked om mitt personnummer för att skaffa tillstånd för mig att besöka radarstationen, som ligger på militärt område. Radaroperatören heter Bertil Larsson, och nära samarbete mellan å ena sidan honom och å andra sidan Thomas A + Pennycuick + hans flickvän har ägt rum ett antal dagar, när tranor sträckt. Thomas och P är uppe och flyger i den sistnämndes privata lilla plan, och de får per radio besked av Bertil L om var ekon finns på radarskärmen.

Det var meningen att färd till radarstationen skulle ske redan 11 april, men då blev väderleken omöjlig. Idag hade vädret ändrats mycket kraftigt (se ovan), och jag fick besked av Staffan att vara startberedd kl 1030. Jag åkte iväg med Staffan och hans fru, Astrid. Vi for via S Sandby - Silvåkra - över Vombs ängar - Norra Vombvägen genom Furet - ner till radarplatsen vid flygfältet. Det blåste hårt, uppskattningsvis 12 - 14 sekundmeter vid marken men säkert 15 - 18 sek-m på större höjd. Vid marken vindriktning omkring VSV, på höjd omkring V. Det var osedvanligt kallt, tätt med drivande moln på rätt låg höjd men oftast en del blå himmel synlig. Flera byar av trindsnö och snö och regn, dock kortvariga.

Till radarstationen kom också Thomas + Pennycuick + flickvännen. Det var alldeles utomordentligt intressant att [redacted] se hur radarspaningen gick till och att, när ett eko lokaliserats och "låsts", skynda ut för att försöka finna upphovet: i regel fågel förstås, men när man är otränad är det inte lätt att spana med kikare i alldeles rätt riktning, och därtill kommer att fåglarna, när de väl hunnit [redacted] så nära som 2-3-4 kilometer, flög mycket fort i den sneda medvinden. [redacted] Därför måste man skynda sig om man ville se fågeln. Idag tillkom några gånger ännu en svårighet, nämligen att fåglarna temporärt kunde flyga inne i de snabbt drivande molnen och därför var helt osynliga även om de kom rakt över apparaten på hygglig höjd (300 - 500 m var vanligt idag). En gång hade vi ett eko som betedde sig så, och endast tack vare en mycket liten blå lucka i molntäcket lyckades vi se fågeln, det var en sparvhök. (fågel var mycket sparsamt.

Vi (Staffan, Astrid och jag) vistades vid stationen c 1125 - 1530. Sträcket av [redacted]. Inte en enda tranflock; och även om sådana hade förekommit, skulle vinden varit för stark för flygning med P:s lilla plan. Även icke-sträckande fågel syntes i mycket ringa antal. Vi fick in 3 mycket högflygande måsar (troligen trut), som syntes bra på radarskärmen, Staffan fann dem högt uppe i svårt motljus, jag hittade dem ej. Se-
~~nare kom~~

1978-04-12 forts.

nare kom fågel med långa mellanrum. Vi vistades omväxlande inne i radarhytten och utanför, i det ovanligt blåsiga och kalla aprilvädret. På radarskärmen kunde man förstås följa de drivande molnen mycket bra. Övriga ekon var hela tiden avgjort fåtaliga. Var de för långt borta och rörde sig åt sådant håll att vi aldrig skulle kunna se djuren (i något fall flygplanet resp. osäkert föremål), så sökte vi efter nya ekon; operatörer var Bertil L, Thomas A och Astrid U, men mest Bertil L. Han var särdeles rutinerad, och det var otroligt vad han, med hjälp av radarn och tillgänglig annan apparatur incl. räknemaskin kunde få ut med ett par sekunders arbete: avstånd förstås, samt höjd, rörelseriktning, rörelsehastighet m m. Under loppet av ett par tre timmars effektiv arbetstid såg vi visserligen ofta ekon, men knappast mer än 15 - 18 torde ha gällt fåglar som kom inom synhåll; vi skyndade alltid ut för att leta med kikare när ett lovande eko upptäckts, och oftast, men inte alltid, fann vi vad radarn indikerat. Inalles var det ungefär såhär: en gång i början de 3 stora högflygande måsarna, en gång senare 2 måsar, trol fiskmås, rätt lågt på 1-2 km håll, vidare 1 fiskgjuse som kom nästan rakt över, "hastighet 25 meter/sekunden, höjd 480 meter, sjunkande till 420 (och när den kom över oss hade den sjunkit litet till), kurs 50"(d v s ungefär nordost), som B L sade. Mycket snyggt. Vidare 1 + 1 ormvråkar med långa mellanrum, en gång 1 ormvråk och 1 sparvhök som (säkert tillfälligt) var så nära varandra att de gav ett eko; men när de kom förbi, ökade avståndet mellan dem snabbt. Ett eko befanns bestå av 2 nära varandra flygande ringduvor, de kom nära oss också och passerade med väldig fart i medvinden, höjd bara c 150 m, om ens det. Sparvhökar upptäckta på skärmen inalles c 3 ggr utöver den nämnda. OBS ovan om den som temporärt gick inne i moln.

Dessutom en tämligen liten ejderflock, och den var intressant inte minst för mig. Jag spanade som vi ofta gjorde, ner mot S, mot mycket omväxlande himmel, än mörka moln, ibland mycket mörka, av bymolnskaraktär, som gav litet snö eller trindsnö, än klar himmel och starkt motljus. Jag fann, mot mörka moln, mycket långt borta i S, inte extra högt uppe över trädtopparna, en tämligen liten andflock som med hög fart gick österut, rimligen ejder men kritisk artbestämning inte möjlig. Flocken ändrade form när den flög; först såg den ut ungefär så:

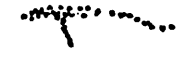

rörelseriktning ←

senare ungefär så:

Den var som sagt mycket långt borta, men inte längre än att jag kunde se de enskilda individerna. Jag skulle tro att individantalet var mellan 35 och 50.
När jag meddelade obsen till Bertil L svarade han att där fanns ett eko, men att detta var från ett objekt på 6,2 till 6,3 kilometers avstånd och att flyghöjden var 290 meter, "och såg du flocken så kan den alltså inte ha varit högt upp på himlen, inte mycket över trädtopparna". Det stämde precis det. Flocken reste snabbt österut, kanske med någon dragning åt OSO om jag minns rätt. Jag pekade ut den för Staffan men tyvärr tror jag inte han fick fast på den. (Motsvarande hände mig flera ggr idag, när Staffan eller Thomas upptäckt en fågel på långt håll).

Detta leder mig över till frågan hur pass korrekt jag utan tillgång till instrument har kunnat bedöma flyghöjder och avstånd. (Det bör kanske nämnas, att jag åtminstone någon säsong i Falsterbo arbetade med en avståndsmätare, som inte alls var värdelös, men vid höjder över 1000 m (ungefär) blev de felkällorna snabbt stora). Jag måste till min glädje konstatera, att mina skattningar av flyghöjden varit goda, ja uppriktigt sagt mycket bättre än jag vågat tro. I alla de fall, då jag såg fågel passera, skattade jag höjden, nämnde den också ibland högt till kollegerna, och fick den sedan av Bertil L. Det stämde mycket bra, för gjusen skattade jag höjden till 400 m och den hade just varit 420 och var i sjunkande (se ovan). En av vråkarna var 500 m upp och jag skattade höjden till 450. Ett par liknande fall till förekom. - Vad beträffar skattning av avstånd i sidled till fåglar på håll så skulle jag nog inte trott att ejderflocken varit så långt borta som drygt 6 km. Men å andra sidan minns jag mycket väl i gångna dagar, när vi bodde på Trastvägen 6 B, 3 trappor upp, i Lund, med fri sikt över Sundet ända till Köpenhamn, att vi under ejdersträcktiden, när vädret var klart kunde se ejderflockarna cirkla över Lommabukten och sedan sticka därifrån österut.

1978-04-12 forts.
Jag vet att de , åtminstone mycket ofta, brukar ge sig in över land ungefär vid Arlöv. Och när de cirklade runt över bukten, som de vissa dagar gör i massor, så att flera flockar ses samtidigt, måste ju avståndet till obsplatsen vid Trastvägen vara minst 7 km när fåglarna flyger nära stranden, och [illegible] upp till 9 - 10 km när de är på rundflygning ute över bukten.

Förutom vad vi såg i samband med radarobsarna fick vi ett antal trevliga "direkta" obsar från radarplatsen. En fiskgjuse utöver den sträckande sågs, den kretsade långt i N men var lättbestämbar i kikare. En ormvråk på nära håll över den låga skogen. [illegible] och något ex till på håll. En glada elegant kretsande långt i N. Sparvhök minst 3 vid olika tillfällen, därav en my. nära. Ringduva någon liten flock i blåsten, ett par kajflockar virvlande borta i SV och V, en finfin korp kretsade på måttligt håll i N, försvann men kom tillbaka, nu närmare. Mycket njutbar, jag vet att den nu häckar i trakten men individantalet är mycket ringa och den ses avgjort sällan på avstånd från häckplatsen (som är i Vombs Fure; Göran Högstedt ringmärkte en kull där förra året). Sist men icke minst sjöng trädlärka [illegible] alldeles invid radarhytten, [illegible] ibland på håll, ibland mycket nära. En gång 2 ex jagande varandra mycket nära, jag fäste mig vid att de var olika stora, tror därför att det var ♂♀ (men detta inte bevisat!).
- Vid ett tillfälle flög 9 kråkor över obsplatsen. [illegible]

På utresan kl 1035 - c 1125 sågs följande: 1 fjällvråk kretsande ett par tre km V om Krankesjön, 1 glada sittande i bok i dungen V Stensoffa (den dunge där Görgen Göransson har sitt grävlingsgryt), och på Vombs ängar mycket gäss enligt följande: (a) S om Öbackens gård, V om åfåran, på resp vid översvämning som varit stor i år och ser mycket trevlig ut men som oftast, av okänd anledning, är klart fågelfattig, fanns idag glesa flockar av sädgäss (c 120 ex) med inslag av blässgäss (bara 3 - 4 sedda, skulle jag tro); (b) på ängarna söder om vägen relativt glesa och spridda, men avgjort stora flockar av blässgäss, delvis mycket nära, inalles säkert 300 ex. Tveksamt om någon sädgås syntes där. (c) på ängarna norr om vägen på relativt långt avstånd flockar av sädgäss och på närmare håll likaså sädgäss, men med inslag av bläsare, summa sedda kanske 200 sädgäss och 40 bläsgäss; verkliga antalet kan ha varit betydligt större av båda arterna. (d) på stora harvade jordfält mellan ängarna och [illegible] Vombs södergård glesa förband av sädgäss (summa c 25) och därtill c 5 bläsare.
Delvis, på alla dessa platser, både gott ljus och nära håll, mycket fina obsar, men flockar på håll låg delvis och var förstås också m l m dolda av gräs, staket etc.
Storspov i ringa antal på ängarna, 1 + 1 ex spelade på olika håll. Vipor, stare, svartfågel som vanligt, både kråka, råka och kaja sedda i antal, men noggranna studier ej gjorda (tyvärr! Det kunde nog löna sig här).

På återresan for vi samma väg men gjorde en avstickare från Vombs by upp till Kävlingeåns utlopp ur Vombsjön, vände där, for samma väg ner till Vombs by och sedan över ängarna etc tillbaka precis samma väg vi kommit. Stannade på denna avstickare bl a vid det trevliga våtområdet V om sjön vid Norregård och på andra ställen men inte länge. [illegible] Vombsjön fortfarande mycket högt vatten. I NV hörnet låg 2 skäggdoppingar, ute på vattnet f ö låg en del sothöns, säkert 10 - 15 sedda, delvis stod de på strandstenar. Några obestämda änder. 3 knölsvanar i vattnet precis vid 'Furets hörna' där vägen når fram till sjön. På våtmarken (nämnd härovan) nära Norregård c 40 sädgäss och en blåsgås, vidare 2 strandskator, starflock, på håll 1 rödbena, 1 storspov och 1 rödspov. Över Vombsjön, nära stranden, flög en samlad flock på (c) 17 strandskator (!!) med 1 rödbena i flocken. Vipor, men alls inte i massor.
Vombs ängar plus angränsande harvade fält: gäss approximativt som förut, därtill 2 + c 4 gravänder på det nakna jordfältet. Ringduvor sedda flerstädes, och det skall tilläggas att vi nära Björka, på ett fält med kajflockar m m, även såg 2 skogsduvor.
- Återkomst till Lund omkring 1620 efter en sällsynt intressant dag; jag har länge [illegible] känt det som en brist att inte ha direkt erfarenhet av radarspaning och kombinationen av sådan spaning och direktspaning med kikare.

1978-04-14 fredag.

Vi kom ut till skogen c 1800, skönt att vara där – det har varit en djävla vecka, som det oftast är numera på Lovön. Tin kväll, stille, mest ~~[illegible]~~ molnig och grå, och det är dimpt, men alldeles torrt och inte varmare nu än att V änden på Kvarnhesjön syntes tämligen bra. ~~[illegible]~~

På vägen hit har gärdsgårdar behandlats om vägen V om gamla "stora-gården" Reningsby 8, men vi skamade inte.

Jag var i Tomet c 1820–1835.

Skeggdopping: summa 14 ex synliga, de flesta i O och NO delen av sjön (9 ex), där på närmsta klarrisen och därutanför. Dels m l m fyrtiga par, dels ensamma ex. Gräsand myc. på, knappast mer än 4+2+2 sedda trots noggrann spaning. Skedand flock 8 ex utav 5 dgr. Vigg flock 4 ex. Brun kärrhök flera ggr överflygande, när de flög lågt (som de oftast gjorde), lyfte alltid skrattmåsarna. Sothöns c 4+2 ex sedda. Skrattmås myc. allmän på häckplatsen och på vägen därifrån

1978-04-14 forts.

och därtill ett par storkar liggande längre ute. Jag gjorde en snabbräkning och kom till c. 3300 synliga ex. Senare, när vi åt middag kom större skaror skrattmås till sjön från S som tydligt bruka vara på kvällarna. Fiskmås ett fåtal ad. redan. Sädesärla hörd. Blåmes hörd. Större smärre storkar och någon fiskpi c 200 ex på ängen. Sävsparv 2 ex redan.

Tillägg: högar minst 1+1+1 redan, och på längre håll leg ≡ 5 överstående ändar och 6 överstående fästen.

Senare, från c 1845 och framåt inträffade även följande: flock precis 10 gräsänder flög över sjön. 2 kaltrastar trotjen då så kom i sällskap, fälde i buske i närheten men lyfte efter ett par minuter och flög mot inåt varandra mot N-NO över ossen. Någon förklaring på det underliga beteende som jag sett här tidigare år? Större flög över mot V-NV men ej i större mängd. Dock sägs även storkar komma till fjärdarna

J

1928-04-14 forts.

Från S och vid Hörlöv voro sjö ombr. kl. 1850-1910 flockar som voro på 10000-20000 ex, knappt flera, men de flög högt och avbrechade sig dåligt. Efter 1910 inga skarer redda. Enstaka svartsjälar flög förbi.

Rördrom började tuta c 1840 och hördes sedan ofta åtminstone till c 1925, därefter hörd sparsamt.

Rälo avnäbb kom sädgås till sjön kl 1947, först 6 + 10 + 25 + flera sedan mycket större flockar, med blågäss inblandade (ehuru på, att kåsorna att döma). Det var nu djup skymning, och på flockar på avstånd — det kom söderifrån N om skyarna — var man omöjliga att se. Några flockar kom rakt över. Tobaksdal som kom till sjön kl 20-0 måste vara några hundra, myc. approximativt. — En flock på c 18 obest. dykänder, ~~sannolikt~~ antagligen vigg, flög mot SO kl. 2000. Gäss kom till c 2008, knappt annu längre. — Strax till c 2100 lyssnade jag då och då, hörde rördrom, sädgäs, skrattmås. —

1978-04-15, lördag.

Jag var uppe 0115-0125, hörde rördrom som tutade ganska flitigt, i övrigt om tysta skötar varje natt. - Var sedan uppe 0600 igen: härlig och klar morgon, frisk vind, utmärkt sikt, termometer visade på noll! Frukost 0815-0835, väder oförändrat, vinden dock avtagit mycket. Ett par plusgrader. Inga tor iväg efter frukost för att försöka få en stuptråd lagad; den lossnade igårkväll och gjorde henne osäker nedtråd, trots att det inte alls gjorde ont. - Själv gick jag upp i tornet och stod där 0900-0930. Underbart väder, vind rätt svag NV, begynnande cumulusbildning, temp. drygt +5°C. Sikt: skäggdoppning högst 10 sedda men ej lika noga eftersparad som igår kväll. Storskarv 1 ex flög över på stor höjd mot NNV. I det utmärkta kikaret såg jag gränsen klart den vita fläcken kaberalt och längst bak på undersidan, på benen. Jag har sällan sett storskarvar i passande direkt tydligare. Flera personer var

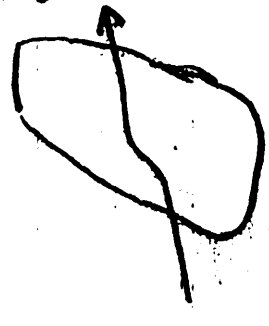

(2)

1978-04-15 forts.

i Gotska när detta hände, men bara en bekant, nämligen Lena Eriksson-s make (han var länge på Stenkumla-ave. på Lovön, är nu på Lovöstr., Stor-sjö). – Vidare knölsvan 5 ex synliga samtidigt, närliga, följ delvis runt men höll tydligen ihop 2+2+1. Ett av paren följ länge runt alldeles intill, därvid på 10–150 m avstånd följdes av en icke utfärgad sångsvan med tydligt gulaktig-rödaktig men också mycket tydligt, stort, blekgult fält på näbbens bas. Inga angrepp, men sångsvanen förefall intresserad, och om avståndet till knölsvanparet blev för stort, t.ex. när fåglarna svängde i flykten, följ sångsvanen så att den ängo kom nära.

Gravand: 1 ♂ låg i kanten på närmsta klarvatten, följ mot S efter en stund. Gräsand mycket fåtalig, knappt mer än 1 ♂ + 1 ♂ + några par redda. Skedand c 4 ex redda, halvdolda i vassbanke. Brunand 1 ♂ flygande. Brun kärrhök

(3)

1978-04-15 forts.

sågs nämärkt, ♂ och ♀ m.l.m. nära, och en ♂ att komma med bomaterial och fälde i vassen i SO. Även på längre håll dansande fjäll myg. högt uppe. Ormvråk 2 kretsade länge över i NV-NNV och 2 eller ev. flera på låg höjd österut SO-ut. Storspov 1 ex kom längs sjön "längs-axel" passerade rakt över tornet mot ~~OSO~~ SO. Skrattmås 6 ex, men majoriteten var säkerligen ute på fälten efter föda. Ringduva sedd. Mindre hackspett hördes nära tornet. Ängspiplärka: 3 ex flög förbi tornet. Järnsparv sjöng uppåt den uthuggna aldungen. Rödhake: 1 sjung hörde den sjunga på morgonen; kanske hörde jag den också från tornet. Sånglärka: 3-4 ex sedda. Hämpling hörd, flög förbi. Steglits: 2 ex flög myg. nära förbi. Stare: ett par smärlor sedda. Kråka enstaka ex över sjön ett par ggr, anföllo av en skrattmås, mobbade en brun kärrhök. -

Efter 0930 nästan sammanhängande

4

1978-04-15 forts.
obser från verandan. Såg, förutom
det vanliga, minst 2 brun kärrhökar
dansa, därav 1 ♀ höjd och elegant
och nära, vidare 1 lärkfalk Duvhök
högt över bort vid f.d. Almen; och
alldeles samtidigt kom 1 sparvhök
ovan över närmaste oss, alldeles
högt, snabb. Bläsänder vrålade. En
vipa högt över sjön. Rördrom hörd
ett par ggr, men ej efter c 0950.
Grönbena 1 flygande ex 1040.
1 icke utfärgad grönbena kretsade 1045.
Talgoxe sjöng 1049
2 grönbenor kyssta nära 1051
Tillägg: 1 grönbena vilande i "Tarmen"
även sedd från Tornet!
Sothöns också sedda från Tornet, minst
5 ex utanför kanalmynningen och 2-3-4
andra längre ute.

—

Kl. 1100 en underlig obs: 3 kajor
kom högt från S, stannade upp i

(5)

1978-04-15 forts.

flyttfen och fällde på den vegetationsbank där mycket skrattmåsar satt (som de alltid brukar göra). Måsarna blev i första ögonblicken till synes förgrämda men en mås attackerade en kaja, denna kastade om sig, och alla kajorna flög därifrån.

Rördrommen tutade då och då. —
Vinden friskade. Cumulusbildning stark.
Inga kom tillbaka 1110, återvänd; fanden hel igen; akustmottagningen var öppen lördagar 0900 - 1100, vilket vi knappt hade trott.
1135: I gjuse mycket nära; försvann, strax därpå dök den fram på nytt — men då var det en ormvråk som nyss låg 75 m snett framför skogen!! Allen — min själ — då visade sig gjusen på nytt ortsi 200 - 250 m ute över sjön, nyttjade men slog ej. Kul med årets första gjuse vid Kranken jön.
1147: gjusen fått fisk, anfalles närgående av brun kärrhök, som dock ger upp. - I gjus och i mörk ormvråk myg. höjd kretsande. —

Övriga obsar resultera på maskin.

1978-04-15 forts.

1150 vi startar mot radarplatsen, d v s flygfältet vid Björka. Högintressant. På ditresan c 150 sädgäss söder om Öbacken, väster om Klingavälsån, vidare 1 börringevråk i Vombs fure samt 2 normala ormvråkar.
På hemresan till stugan sågs c 60 sädgäss på ovannämnda plats, därtill 2 gravänder på harvat fält nära Vombs Södergård. På Vombs ängar dessutom 2 + 2 + 2 kajor och 2 kråkor.
(162)
På radarplatsen var vi i sällskap med Thomas Alerstam, Bertil Larsson och Thomas' kollega, en fysiker från Malmö vid namn Petersson, den sistnämnde medförde även en minderårig son. Här sågs: ormvråk ofta, nog 15-20 ex sedda inalles men knappast något enda ex på tydligt sträck. Vidare 1 glada, 1 sparvhök och 1 havsörn, säkerligen en juv; den flög norrut. Mycket sent vårdatum! Vidare hade vi tranor - Thomas' älsklingsobjekt - enligt följande:
kl 1315 15 ex, kl c 1330 12 ex, och kl c 1350-1420 31 ex jättefint.
Den förstnämnda flocken sedd av oss på 7 km håll i väster, den andra flocken (sedd) kort (oklart om kortvarigt eller på kort håll). Den tredje flocken upptäcktes på radarskärmen på 11 km håll ungefär i söder; vi såg den med kikare på 10 km avstånd! Den började kretsa, steg till 800 m höjd, sjönk så till 200 m, steg på nytt, sjönk, passerade oss, steg norr om oss till 1480 m höjd, avstånd då 7 km; sågs underbart.

Vidare sågs högflygande måsar: ett par obestämda ex, + 1 trut ad + 1 gråtrut ad + 5 måsar, som kanske var fiskmåsar, i närheten av de högsta tranorna + senare 1 trut juv. Delvis gick dessa måsar på kanonhöjd. Vidare 2 skogsduvor, ringduva sedd, sånglärka sågs och hördes sjunga; kaja, skata, kråka sedd. Ballong-uppsläpp.
Mina höjdskattningar har varit OK, det fann jag idag; mina avståndsskattningar också OK, men stora fåglar i flock ses tydligen på större håll än jag angivit, åtminstone ibland.

1545 återkomst till stugan, Inga och jag och Thomas och Bertil, de stannade till (1745, 174)
Därvid sågs 2 fiskgjusar, 1 glada, kärrhökar (=bruna. GR).
Även Görgen Göransson med dotter Pernilla kom på besök, likaså Astrid Ulfstrand samt Sten Rundgren och Sven-Axel Bengtson. Ej angivet hur länge de stannade!

1837 kom en flock på 21 svanar med kurs mot ONO eller NO, art oklar, men sannolikast var det sångsvan.

Efter kl 1600 (ungefär) upplöstes cumulus-molnen. Kvällen blev underbart klar men kylig, temp kl 1915 var bara +4° C, ochdet blåste friskt från NV. En mycket ljus kväll.

1850-1917 stor starcirkus över sjöns V ände, alltså långt håll men dock ytterst imponerande. Flockar kom dit dels från söder, dels från norr eller NNO; riktningsangivelser med nödvändighet approximativa. Troligen ej över 20000 (tjugotusen) ex, men mycket fint att se.

1850-1915 massor med skrattmås kom till sjön, inalles tusentals, den kom från S och SO och SV, eventuellt även från andra håll. - Minst 7 + 2 hägrar uppe och flög, månne irriterade av stararna?? 4 krickor flygande. Litet gräsand

c 1900 c 6-8 mycket stora fåglar på jättehöjd, flygriktning troligen NO, art högst osäker, men kanske var det svan

1909 1 blåhök flög förbi.

1917 stararna försvann.

1920 rördrommen, som ej hörts på flera timmar, startade 1920

1922 smärre delar av starflocken var kortvarigt uppe och flög

1924 starflockar, inalles några hundra ex, komma från norr. 4 svanar flyger enligt skiss, höjd c 100-150 m, de följdes mycket länge i kikare.
MÅsar (=skrattmåsar) fortsätter att komma

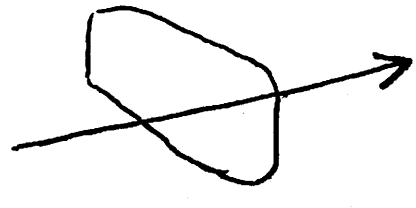

1943 rördrom tutar 4 x. 8 sädgäss kommer till sjön.

1948 150 starar kommer enligt skiss. De flyger i något krokig kurs. Sent! De sänkte sig till vattnets nivå.

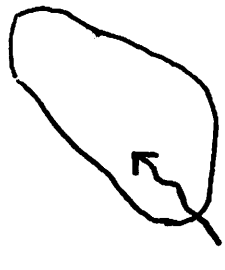

1978-04-15 forts. (163) (7)

Ytterligare 4 + 1 + några + 6 gäss kommer från SO

1950 ungefär 100 starar kommer lågt, fäller troligen i sydöstra hörnet av sjön, alltså på nära håll.

1951 minst 40 gäss kommer lågt, kastar; sädgås hörs litet, bläsgås mycket.

(163) 1953 7 gäss kommer. 8 dykänder, kanske vigg, flyger åt motsatt håll, d v s ungefär mot O eller SO

1954 6 dykänder, också kanske vigg, beteende som de nyssnämnda. Minst 75 gäss kommer till sjön, de kommer nära. Bara bläsgås hördes, och de lät höra sig livligt. Kom nära. syntes utmärkt. Kvällen mycket ljus. 4 gäss flyger tillbaka mot SO. 7 andra gäss kommer ungefär från SO, och 3 till [illegible] likaså; de är tysta.

2001-2002 c 60 gäss kommer i småflockar. Det är högst 10 sädgäss och lägst 50 bläsgäss, de kommer i flockar på 2 - 15 ex, de störtar delvis (och fäller i sjön), men ett par flockar flyger enligt skiss: Detta är ett mycket sällsynt beteende! Rördrom hörs några gånger på långt håll.

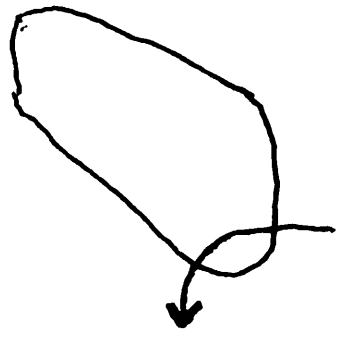

2020 det är ännu inte nermörkt. En gåsflock skulle synas bra om den kom på 50 m höjd över huset eller på längre håll mot västerhimlen. Men inga gäss kommer.

2025 Jag avbryter obsarna.

1978-04-16.

Bodde i stugan på natten. Ut 0424, temp då minus 2° C.

0425 rördrom
0429 flock obestämda gäss flyger mot ONO; kanske ej helt säkra
0436 130 sädgäss upp, flyger mot SO
0438 stararna!(Flockar 2 km långa?? Text osäker)
0439 40 sädgäss (upp)
0440 rördrom håller på tills nu. Bara få mycket starar här
0443-0446 50 + 13 + 11 bläsgäss mot Ö. Ormvråk. 2 + 1 sädgäss. Brun kärrhök. Skrattmås massor. Järnsparv sjunger. Några grågäss i sjön. Häger. Trots gott ljus - det är dagsljus nu - har måsarna ej rest. Stor gåsflock kvar utanför S sidan (av NK?). Kråka.
0449 skrattmåsarnas kör ökar ej. Skrattmåsar börjar flyga spritt mot S och SV. Rörhöns h. 2 + 2 grå(gäss). Sädesärla h. 100 gäss har legat fritt såsom ovan (angavs). Kråka.
0451 rördrom 4 stötar. Skäggdopping. 1 fiskgjuse. kråka, knölsvan, sothöns. 8 fåglar på jättehöjd mot ONO, kanske små gäss
0457 gravand 2, kricka 2. Dansande brun kärrhök hanne
0501 10 obestämda gäss lyfter från sjön, far mot N. Ungefär 40 gäss lyfter från västra sjön och flyger mot Ö; då reser de 105 gäss som legat fritt (på NK); alla resa ungefär österut. Summan blir nu c 110 bläs- och 30-40 sädgäss. 6 viggar. Flock 35 gäss lyfter från V sjön, flyger mot SV.
0506 det är 34 bläsgäss, de svänger och kommer rakt över mot Ö. Oerhört med mås ger sig iväg, det är massor, men de flyger spritt hela tiden. Fasan hörd några ggr
0508 rördrom (hörd). Taltrast några
0512 gräsand hanne och hona flygande, de första! 3 viggar, 2 brunanddrakar. 10 småfåglar mot N
0515 ner från tornet. Just då 1 vipa över sjön. 1 salskrak hanne fäller. 2 hägrar. 2 gäss.
0515-0520 och senare: massor av skrattmås iväg åt olika håll, m 1 m "likformigt"
0520 Väder härligt, molnfritt, sikt OK, lätt dis. Temp nu minus 3° C! Det är rimfrost och lugnt.
0526 2 hägrar. Jag obsar nu från verandan (=från fönstret). Koltrast hanne sedd. Massor av skrattmås fortfarande iväg. Rördrom tutar
0535 slöjigt i öster. Men nu solsken och f ö helt klart, stilla och fint. Temp minus 4° C! - grågåspar flyger. 2 gräsanddrakar flyger.
0550 jag dricker thé på verandan. Sol. 2 + 1 svanar långt ute. Fågelsång my. svag, nästan obefintlig. Månne för kallt? För tidigt? Jag tycker tillgången på småfågel är klen, mycket klen.
0558 skrattmåsarna upp, det blir ett jättelikt liv i solen, troligen var de bara skrämda av kärrhök
0604 rördrom 3 stötar
0606 5 knölsvanar ad kommer rakt över, kurs c NO eller kanske ONO, höjd 60 - 75 m. 2 sävsparvar efter varandra. 2 jättestora trutar flyga mot V eller VNV, jag såg dem bara bakifrån men troligen var det havstrutar varav 1 ad och 1 icke utfärgad
0616 kärrhök hanne ad över måskolonin, knappt över 500 måsar lyfter. 3 gräsanddrakar jagar 1 hona
0620 fasantupp flyger över vassen. Järnsparv sj. 1 blåmes i trädgården. Ringduva flyger förbi. Kråka. Fasan hörd.
0635 bruna kärrhök hannen ♂ kommer rakt över måskolonin my. lågt, med byte i klorna, det är en ~~ål~~ långsvansad gnagare. Kurs mot boplatsen i SO!
0638 4 småfåglar högt, kurs mot N. Lärka? Häger s. 1 vigghanne flyger
0643 bofinkstrof. De skrattmåsar som nu är kvar reser ej bort
0646 salskraken hanne ad lyfter, flyger mot S-SO. Gräsanddrake flyger
0650 obsar slut.

FORTS

1978-04-16 forts.

0730-0745 ånyo obsar. Jag såg: 8 grågäss rundflygande, delvis högt, vidar 1 storskrakhona som fällde, 2 skedanddrakar dito, 1 vigghanne flygan de, 3 brunänder rundflygande varav 2 hannar 1 hona. Häger. Sävsparvar. 3 gråtrutar varav 2 ad och 1 vix ad. Väder: spegelblankt, klart, temp +1° C, steg till nära +2° C kl 0800.

0759 rördrom 4 stötar

0810-0840 åter i tornet. Såg: skata 1 ex, kaja 3, sånglärka h, blåmes, gärdsmyg h, stare sj, bofink 1 sj, gravand 4, gräsand summa 15 och därtill 6 (3 hannar 3 honor) som kom. Kricka 1 hanne samt flock på c 65 ex från SO. Vigg 6 hannar 1 hona + 3 hannar 1 hona, brunand minst 18 varav c 11 hannar, skedand ♂ hanne + hanne och hona, sothöna några även i väster. Skäggdopping c 22 sedda. Sävsparv sedd men sjöng ej. Brun kärrhök hona. Skrattmås bara några hundra ex kvar. Fiskmås 1 icke utfärgad. Järnsparv sj. Ändernas fördelning ej närmare antecknad, men ett par flockar på klarvattnet.

c 0840-0910 samtal med Peder Weibull. 2 nötskrikor kom mot NO. Mindre hackspett h, grågås rundflygande etc. Diptera bildar flera små svärmar över tomten och stranden. Rördrom hörd ♂♀ ett par ggr. 1 näbbmus funnen vid tornet.

0930 1 tornfalk slår i ängen bakom huset. Upp igen.

0930-1010 obsar osammanhängande. 1 + 1 korp över sjön mot SV. 1 citronfjäril flyger. Cumuli bildas i Ö, de är redan stora och delvis mörka; i V lätt(a moln). Bofink 2 hannar + 1 hona på gräsplanen.

1015 thé på verandan. Talgoxe utanför. Mindre hackspetten i träd nära

1040 6 + 20 + 36 tranor komma ungefär enligt heldragen linje på denna skiss, ♂ kanske flög de dock längre bort i väster än skissen anger. Höjd skattad till 800 - 900 m.

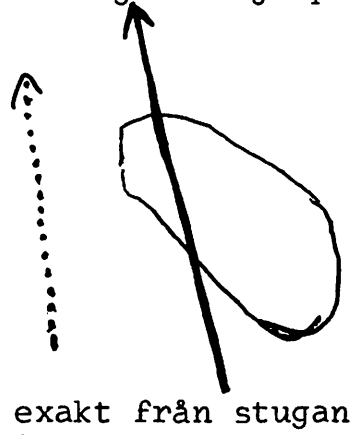

1045 c 13 tranor mycket långt bort i väster, skattat avstånd 7 km = jätteavstånd, se prickad linje på skissen. Dessa fåglar flög lågt.

c 1058-1110 38 + 22 + 2 tranor öster om stugan, de steg högt, skattningsvis dock högst till c 1000 m, därefter bar det mot N. Rune Gerell och andra personer kom. De hade haft tranflock c kl 1000.

1117 60 tranor, de ropar högt, deras kurs var exakt från stugan till "villan på sluttningen". Flyghöjd 800-1000 m

1120 temp är +9° C.

c 1135 summa 86 tranor över sjön, de steg till skattningsvis 1200-1300 m, sedan iväg mot N eller kanske NNV. Tidpunkt tyvärr ej exakt, ty det kom tjockt med folk.
Vanlig groda leker, bubbel bubbel, livligast när Rune var här.
1 sparvhök flyger norrut över sjön

1155 1 svartkråka kommer över mot Ö

1156 1 storspov mot norr.

Inga, Lisen och Henrik kom c 1130. Hela tiden 1100-1200 mycket dansande ormvråk och brun kärrhök, däremot inget ex sett som såg ut att vara på sträckflykt. Under perioden 1130-1220 såg jag däremot summa 17 + 3 + några småfåglar, alla mot N ungefär.
Görgen Göransson med dotter Pernilla kom precis som astronomiprofessorn Elvius med son hade snackat färdigt.
Fiskmås sedd, dels 3 ad, dels några ex till.
Häftig "cyklon-unge"! Skrattmås svärmade i hundratal över sjön.
Dykare, alltså skalbaggar av fam. Dytiscidae, flög till sjön!
Ungefär 1140, 1205 och 1212 kom sädgås till sjön, c 20 var gång.

1218 stor tranflock på c 40 ex, sågs på jättelångt håll i väster

1219 ytterligare 14 tranor därborta

1225 c 55 sädgäss flyger bort mot OSO; de lyfte troligen från sjön.

1978-04-16 forts.

Det blir skuggigt, delvis häftiga vindkast, stora mörka moln; temp sjunker från drygt 9 till 7½ grader C (uppmätt 1235). Observationer c 1145 - c 1300 flitiga men ej oavbrutna. Kl 1230 - 1300 drack vi kaffe tillsammans med Görgen på verandan och åt kakor bakade av honom.

(166)

1250 1 glada ses över Silvåkraskogen

1252 1 blåhök hanne ad kretsar i V tillsammans med glada och bruna kärrhökar. 16 småfåglar mot N, högt

1258-1300 nu kommer 20 + 22 + 7 + 15 + 24 tranor, alla väster om oss! Skissen här anger, [illegible] med heldragen linje, kursen såsom jag bedömde den från stugan:

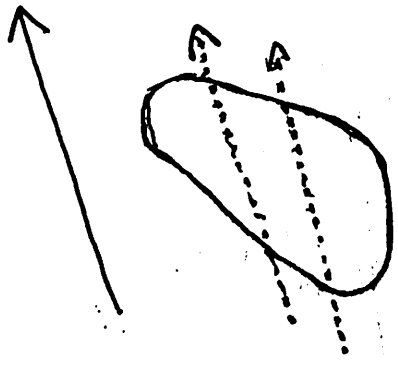

Det lättar och blir ljusare. Rördrom hörd!

1301 ytterligare 18 + 21 tranor, kurs etc ungefär som de föregående. Alla flockar ungefär samma höjd.
1 sparvhök sedd ungefär vid denna tid.

1309 2 tranor i V

1311 21 + 18 + 19 + 6 + 18 + 8 tranor; alla dessa kom närmare än de föregående flockarna, ungefär som de prickade linjerna anger. Kursen var "en knytnäve vänster om huset på sluttningen!" Höjd 700-900-1000 m. Många flockar ropar. Därefter 2 tranor till, de kretsar, ropar, höjd 500 m. 1 tornfalk hona + 1 brun kärrhök hanne kretsar. 1 halvljus ormvråk med trasig stjärt sedd. Många spridda vråkar (och?) många kärrhökar kretsar

1340 22 tranor kommer mycket lågt, höjd c 100 m, över sjöns V ände; de kretsar och stiger. Rördrom tutar. Plötsligt ses 2 fiskgjusar, den ena lågt över skrattmåskolonin. Den oroar måsarna, faller i vattnet och kommer upp med stor fisk, flyger bort. Den andra flyger högre, slår ej efter byte. - Exemplaret med fisk kommer [illegible] nära, kretsar 50 m över oss; fisken är säkert en stor sarv eller mört.

- - -

Med start c 1400 gjorde jag en vandring. Innan dess var jag kortvarigt uppe i tornet och såg [illegible] 1 större hackspett och 4 hämplingar. Vandringen gick tydligen över "stora heden" till [illegible] kanten av Vombs ängar, men inga närmare uppgifter finns om vägen. Däremot finns en artlista: ängspiplärka, skogsduva 2 + 2, ringduva, bofink, sädesärla, råka 1 + 3, kråka, vitkindad gås 10, sädgås c 170, bläsgås c 150, sparvhök, [illegible] sånglärka, en del stare, storspov 2 sedda, ormvråk, kajor, starflock. Däremot inga tranor nu trots att vädret lättade. Väder: lättade alltså, de hotande molnen upplöstes, det blev stark sol. Men kallt blev det också, och vinden som var (eller blev) omkring SV friskade mycket. - 1 kanin sågs i skogen (!!) Obsar forts. på e m.

- - - - - -

1635 11 knölsvanar kom med spikrak kurs och på c 100 m höjd, se linje A-B på skissen. (Därefter uppenbart paus i obsarna!)

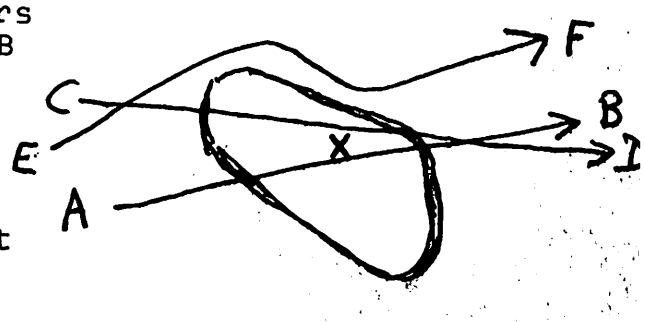

1720 15 knölsvanar kom enligt linjen C-D på skissen, höjd också c 100 m. Vid X lyfte då en knölsvan, steg upp och sökte säkert kontakt med flocken, även om jag inte kunde följa den så länge att jag fick se det. - Skrattmåsar kommer till sjön från S. Rördrom hörd, och häger sedd.

1740 10 obest. svanar mycket långt bort, skattat avstånd c 4 km, de flyger ungefär enligt linjen E-F på skissen. Höjd som föregående.

1745 13 knölsvanar kommer med kurs mycket likt linjen C-D ovan!

1746 10 svanar till, kurs ungefär som föregående men de flög på c 300 m höjd och på längre avstånd, säkerligen norr om sjön.

FORTS

1978-04-16 forts.

1757 12 knölsvanar kommer förbi, kurs mycket lik linjen C-D på föreg. skiss, men höjd 150-180 m.

1801 rördrom 4 stötar

1808 nästa flock, 11 knölsvanar sålunda: Flyghöjd 150-180 m. Heldragen linje:

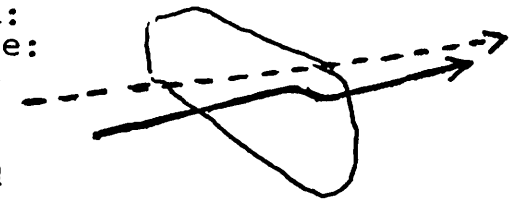

1809 c 9 fåglar på stor höjd och jättestort avstånd i väster, V om sjön, flygriktning ser ut att vara NNO. Art omöjlig, änder eller gäss [illegible] kanske troligast.

1819 2 knölsvanar enligt streckad linje på samma skiss:
Man såg tydligt att den främre fågeln var större.

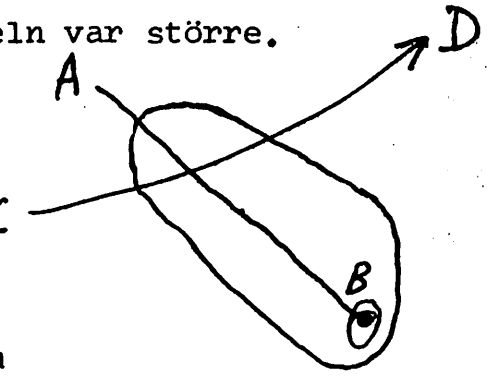

1827 2 knölsvanar nalkas från fjärran i NV, de kommer rakt mot mig; de flyger alltså mot SO. De fäller på närmsta klarvatten. Se linje A-B på denna skiss:
12 gäss flyger norrut långt borta i väster, högt.

1829 6 knölsvanar kommer ungefär enligt linje C-D på denna skiss: Höjd minst 250 m, och avstånd långt, som skissen visar, men arten kunde ses i det fina ljuset.
Ett par glesa förband stora fåglar, kanske änder eller måsar, och någon flock, troligen gäss, flyga på jättehöjd och jätteavstånd i väster med kurs ungefär mot N eller NNO.

1832 Skrattmåsar rasar in till sjön nu från NV, V, SV, S, och detta har hållit på länge. Rördrom 4 stötar.

1841 c 50 starar kommer från norr mot Sjötorp, alltså långt bort i [illegible] NV.

1844 5 gäss tämligen [illegible] högt mot N, följdes länge.

1845 ff starar samlas i rask takt i V som vanligt; de kommer från S och från N, även litet från SO-OSO, men jag följer inte förloppet närmare ikväll

1850 flock på c 10 ex (stora fåglar) på jätteavstånd, de tappades; det kan ha varit svan men troligare gås; kom ej på svanarnas kosa.

1857 flock 6 fåglar på jätteavstånd, höjd 350-400 m; följes, det är svan. Skissen här visar hur jag tror de flög, men dylika skisser är ju med nödvändighet ungefärliga.

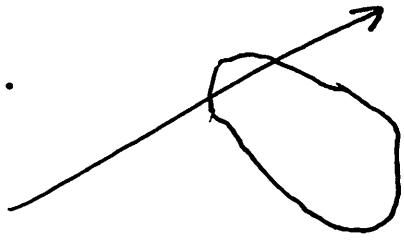

1902 jättehöga flockar av fågel, troligen gäss, ses flyga ungefär norrut långt bort i väster. - Måsar rasar in.
Stare säkert 20000 (tjugotusen) ex nu, och de torde öka med c 1000 ex/minut; de nyanländande kommer från olika håll.

1907 solen försvinner bakom Silvåkraskogen. Obsar mindre noggranna.
Rördrom 4 stötar, så:
OBS inbördes avståndet mellan stötarna! Hela serien, från början av stöt 1 till slutet på stöt 4, tar 9-10 sekunder.

kanske bättre: — — — —

1910 6 knölsvanar passerar ovanligt nära och på 75-100 m höjd, se skiss; linje A-B

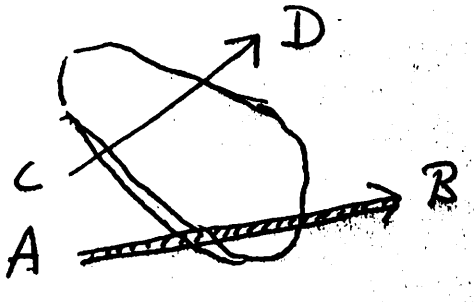

1914 3 svanar till, se linje C-D på samma skiss. OBS mera nordlig kurs. Jag tror dessa var knölsvan men är ej bergsäker. - Måsar rasar fortfarande in! Häger sedd.

1925 starflockar kommer, många flockar, men huvudmassan ses ej alls (jfr siffror härovan).

1978-04-16 forts. (168)

Andflockar lågt över sjön har varit få och små: skedand hanne + hona, vigg 2 hannar, vigg hanne och hona, gräsand 2, 4, 5, 6 ex. Ej större flockar. BrunAND enstaka ex. -
Mycket klar kväll, utmärkt sikt, molnfritt; långt bort i V ses dock svaga röda till rökfärgade sjöjor. Vind svag nu igen. Temp
1930 kl 1930 är mellan 3 och 3½ grader C.
1940-1945 ett par tre ensamma gäss till sjön. Flera småflockar änder flyger mot öster, summa nog 25-30 ex. Det är kricka och gräsand och några viggar eller kanske brunänder.
1953 sädgås hörd
1955 15 sädgäss störtar ner, kacklar
2001 minst 15 dito till på samma sätt men tyst
2003 c 12 " " " " " " mer eller mindre tyst.
1 häger flyger förbi nära, fäller i SO
2010 högst 10 bläsgäss kommer
2017 7 gäss flyger mot NV i sjöns längsriktning, de fäller ej så länge de är inom synhåll
2022 mycket få bläsgäss till sjön, kanske bara 2 + 1 ex
2023 drygt 10 obestämda Anser-gäss störtar ner i närmsta klarvatten (liksom de flesta föryt har gjort)
2028 8 eller 9 sädgäss störtar, de syns faktiskt, de kastar vilt, de hörs utmärkt
2030 obsar slut
2042 sädgäss hörs, de kommer till sjön; de ses ej.
Ej fler gäss hörda.

Tillägg: (a) i morse såg jag rörhöna från tornet
(b) igår såg jag vid radarplatsen 2 överflygande grönsiskor
(c) igår e m såg Inga [redacted] en kungsörn juv vid Krankesjöns norra sida, väster om Ålabäck. Vråk och kråkor mobbade den i flykten. Trevligt och sent datum.

Kommentar: fin dag på många sätt. Sträcket av knölsvan (och obest. svan) mycket roligt att se, och passagen av tranor storartad. En preliminär genomgång gav summa 27 flockar med c 580 ex under tiden 1040-1345. Därvid skall ihågkommas att passningen inte var fullständig c 1145-1245.
Siffrorna för änder m m i Krankesjön också [redacted] intressanta.

1978-04-17 måndag.

Mycket fin morgon, men jag gick ej upp i Torneå.
i Rördrom hördes, en fiskgjuse kretsade i solen över
sjön, delvis möbrad av kräka. På (långt) avstånd skrax
därefter också en gjuse, nästan säkert ett annat
ex. Mindre hackspett hördes när vi åt frukost, och
Inga såg Tre ex flyga bort från en al på
kort avstånd. Järnsparv och rödhake sjöng, men
föga eller inte annat. Sävsparv o sedd
(beanske >1 ex), men sjöng ej.
Startsvårigheter med bilen, men med hjälp
av Tre äldre svenska herrar (av vilka den
ene byggt fjelltornet !!) fick vi upp bilen
på järnvägsövergången och i den lilla bäcken
därifrån startade den. Ankomst Lund 0823.
Ut igen, start från Lund dock först 1805.
På utvägen en överflygande grågås vid
Skattebergs och på fälten S om vägen
mellan Revingeby S och Revinge samhälle
(f.d. Revingeby samhälle) bedömde c. 120
gäss fördelade gäss. Vi räknade ej, men
jag tror att åtminstone det mesta var sädgäss (och enligt statistiken m.fl. går blärgäss så gott som aldrig här).
Kvällen i gryning skarp kvällssol. Skrato-

(2)

1978-04-17 forts.

några fåtal liv större flockar (men oftast glesa) kom till sjön. Och rördrommen tutade på långt håll. Jag är nästan säker på att en trom tutar [nära] relativt, eller annars ett långt bort i större ändan.

Kl 1845 säg häger långt borta, och små skarflockar kom från S och N till samlingsplatsen vid Sjöborg, men ännu bara små i mängder. Drommen tutar tre stötar per serie.

Skarflockar kom tätt från N och S, några småflockar även över skogen och vidare över sjön mot Sjöborg. Säkert 10000 - 15000 ex men inte mycket mer skulle jag tro. Drommen tutar nätt flitigt, nu vid. 4 stötar per serie. Omkring 1925 kom c 7 svanar på mycket stort avstånd mot O eller ONO, högt. -

Sören Svensson kom till Tornet och rapporterade sedan in på en kort postsund, han berättade hur SKOF-ekn. till Rügen avlöpt: allt-ijenom mycket lyckad! - Över vassen

---

Tillägg: i morse flög en enbellbeckasin över vassen; det var underligt nog min första observation i år.

1978-04-17 forts.

kom i bra kärrhök o ad, och ormvråk sågs. Vissa skrattmåsflockar som kom till sjön nalkades på stor höjd i SV-V.

i 1955 rothös hörs, rördrom hörs, näpra gäss fäller i närmsta klarvatten.

i 1957 i höger från N, löpte, fäller skarpt beundrarpromenaden. Drom hörs på längre håll. Ytterst. näpra gäss kommer mycket löpte och syns därför dåligt. Annars är det en mycket ljus och klar kväll, visserligen med en tät men mycket låg molnbank vid horisonten i VSV-NNV. 2000 Temp är +2°5 C. Nästan lugnt.

2012 kattugglelika flygor förbi. Skrattmåsar vårt livligt. Gäss inte hörda med säkerhet, och inte sedda heller.

2014 sädgäs hörd; näpra ex (≥ 8-10) kommer i mycket löpte från Ö, fäller. Rördrom luter mycket flitigt.

2027 sädgäs hörd men nästan säkert är det gäss som fälld (och vårt närm). Inga ex ses annars. Nu är det också svårt att se dem, om de kommer. Men hittills har ytterst få gäss kommit till sjön från SO-O-NO och blåsgäs har alls ej hörts. - 2030: observ slut.

1978-04-18, tisdag.

Upp i tornet 0620, stannade till 0640. Jämngrått utom ljus rand vid östra horisonten, alldeles torrt, och mycket god sikt. Kallt, bara mellan 0 och + 1° C, steg till ungefär 2° C när vi avreste. Spegelblankt vatten och alltså utmärkt goda möjligheter att bestämma fågel även på långt håll. Fågel: skäggdopping inte noggrant räknad men var ganska riklig, säkert såg jag 20 ex eller mer. Knölsvan på håll i V 2 ad, i närmsta klarvatten 1 ad, i NO 1 ad, den sistnämnda lyfte efter en stund och flög mot Ö. Senare såg jag från marken att två par svan låg i V delen. Sädgås 1 ensam flög över. Gravand ♂♀ flygande. Gräsand mycket fåtalig, jag såg nog bara summa 8 ex på vattnet och därtill något enstaka flygande ex. Bläsand flock 17 ex långt ute, färgkaraktärer väl synliga trots stort avstånd. Hade det inte varit lugnt väder skulle säker bestämning antagligen varit omöjlig. Många ex var ♂♂ ad. Skedand 2 par + 1 ♂. Kricka 8 + 2 + 2 + 2 sedda, de flesta på nära håll. Vigg flock 26 ex långt ute samt på annat håll 5 ex till. Knipa 7 + 4 + 3 ex, högst 5 - 6 ex därav var ♂♂ ad. Obestämda änder låg i ringa antal (eller rättare: sågs i ringa antal) långt bort i andra änden på sjön, knappt mer än 10 eller högst 15 sedda. Brun kärrhök ♂♀ lekte i luften alldeles lågt över vassen ett par hundra meter norrut och fällde även där; kanske ett par som ämnar etablera sig där!? Ytterligare något ex sågs på långt håll. Sothöna är visserligen mycket fåtalig även i år, men jag tycker mig märka en liten ökning jämfört med förra året. Utanför kanalmynningen, dels alldeles nära mynningen, dels c 100 - 150 m längre ut, vidare i närmaste klarvatten och vid de vassruggar som avgränsar detta utåt sjön ser och hör jag i år säkert 10 ex, ofta uppträder de förstås parvis nu, men enstaka ex ses också, låt vara att de kan ha sin partner i närheten. Längre ute i sjön ses mycket få ex, och vad som finns i västra ändans vassar går i realiteten inte att avgöra från vårt torn. Men jag skall försöka skaffa mig en klarare uppfattning. Rörhöns 2 ex synliga på banken som löper ut vid kanalmynningen. Rall hördes: "keck keck keck keckeckeck....." flera gånger, och rätt nära. Inte hörd av mig tidigare i år. Skrattmås massvis, men knappast mer än ett par tusen, om ens det: antalet är mycket större tidigt på morgonen, ✗ och på kvällen strömmar de tillbaka i massor. Järnsparv sjöng rätt flitigt. Talgoxe sedd och hörd. Taltrast hördes sjunga på avstånd. Men jag har ett mycket bestämt intryck att småfåglarna är klent representerade i år, både ifråga om arter och individer. Och sången är osedvanligt fattig. Månne stora vinterförluster? Och i så fall varför? Eller andra orsaker?

Innan vi kom iväg, såg jag 1 koltrast ♂ fälla i buske ute i vassen (har setts flera ggr nu), och [illegible] av sävsparv såg jag minst 2 ex varav minst 1 ♂, men någon sång hördes alls inte.

På [illegible] inresan till Lund sågs 1 ormvråk med mycket tydligt ljust bröstband på mörk botten; satt i litet träd nära vägen vid sjöns N sida nära Ålabäck och lyfte inte för bilen. Gröngöling flög över här vid skogen. Väster om Revingeby, söder om vägen, befanns gäss beta, de gick relativt glest fördelade, i bra ljus. Vi stannade, och det var tur, ty bland de första jag fick ögonen på var en underbar blåvitgrå spetsbergsgås, det mörka huvudet mycket välavsatt mot den i övrigt ljusa kroppen. [illegible] Fågeln betade, men när den lyfte huvudet sågs näbbfärgen; den var till stor del köttröd, f ö snarast svart, men exakt fördelning kunde jag inte se. Runt spetsbergaren sädgäss, summa c 400 ex, men på ett ställe gick 2 bläsgäss med stora bläsar intill varandra. Mycket trevligt!

På Zootis bara en dryg halvtimmes jobb; sedan kom Göran Högstedt enligt överenskommelse, och vi startade mot Falsterbo för att hämta den fågel som samlats i Fågelstationens frys. Enligt en gammal överenskommelse skall nämligen all sådan fågel tillfalla Zoologiska Museet i Lund, dock med rätt för Malmö Museum att få sådant material som vi i Lund inte vill behålla.

På vägen in till Malmö sågs av rovfågel endast 1 tornfalk, och intet annat märkligt heller. Vi körde direkt ner till [illegible] fågelstationen, men där var låst och tomt och inte ens möjlighet att hämta fram nyckeln från dess hemliga gömställe. Eftersom det var tänkbart att Gunnar Roos arbetade med småfågelmärkning vid fyren, körde vi dit. Vi hade knappt stannat bilen förr än en argsint golfbanearbetare förklarade att där fick vi inte stå, trots att det var en P-plats och vi var behöriga att köra ditner. Det sade vi ifrån, och inom kort dök en annan man upp, fet och präktig och mycket vänligare och argumenterade att "vi måste förstå att de [illegible] blev irriterade när alla möjliga obehöriga kom ner" etc etc. Vi svarade mycket vänligt, och inom kort var [illegible] vi överens om att livet var ett helvete men att man måste göra allt för att hjälpa varandra och underlätta varandras

1978-04-18 forts.
arbete, kort och gott: att lura alla dem som strävar efter att göra livet till ett helvete för andra. ┬ Gunnar Roos fanns inte på platsen. Ingen märkning av småfågel hade ägt rum där denna dag. Vi stannade endast helt kort, men minsann om inte en morkulla lyfte precis i NO hörnet av fyrdungen och försvann in bland träden!

Vi ringde till Gunnar Roos, fick fast på honom, kom överens om att träffas om c 20-25 minuter, for därför först ut på Skanörs hamnväg och såg mycket fågel (se nedan). Därefter färd till Falkvägen 21, där Gunnar och hans mamma var hemma. Gunnar tog med sig nycklar, och vi for tillbaka till fågelstationen. Tog ut fåglarna ur frysen; det var flera trevliga saker, särskilt en rördrom, som Erland Sandströms fru funnit färskdöd (åtminstone tämligen färskdöd) på Flommen för några veckor sedan. Även vinge m m av en sannolik isländsk rödbena, Tringa totanus robusta; möjligen är rasen redan avklarad, jag vet inte eftersom jag ej längre är med i raritetskommittén. Förutom fågel en underlig sak, nämligen ett djur som skjutits nära Falsterbo av en personlig bekant till Gunnar Roos; skytten argumenterade att det var en bastard mellan hare och kanin, och underligt såg djuret ut, där det låg djupfryst, men kanske är det något så enkelt som en förrymd tamkanin. Djuret sköts för ett par år sedan, men skytten hade först meddelat att han ville stoppa upp sitt byte. Detta medförde att jag först nu, när skytten tydligen tappat intresset, fick med mig djuret till Zootis. - Underligt nog fanns praktiskt taget inga småfåglar i frysen, och det är ju allom bekant (bland märkare, nota bene) att ett och annat ex förolyckas om man märker 10000 - 20000 ex på en höst. Gunnar visste inte hur dessa småfåglar försvunnit. Något inbrott var det inte fråga om. Antagligen har väl någon nitisk ungdom städat bort dem (de låg i plastpåsar i vita askar av plast). Jag tog det lätt, saken kan ju inte hjälpas, och vad som fanns var fint att få.

Efter uppklarandet av detta gick vi ut och stod vid P-platsen där vägen slutar. Då hände fina saker på fågelfronten, se nedan. Körde sedan upp till Gunnar igen och blev bjudna på kaffe och smörgås. Så var det tid för återresa, klockan var c 1345. Vi for via Vellinge ner till Eskilstorps ängar och tittade från P-platsen här, där det står en skylt med texten "Här slutar allmän väg". Åter synnerligen trevliga obsar. Sedan for vi till Lund, jag blev avsläppt vid bostaden, och Göran fortsatte till Zootis och lade fåglarna m m i frysen där.

Fågelobsar:

(a) från Skanörs hamnväg, mest i stora vattensamlingen S om vägen. Här låg alldeles oerhört med vigg, tätt tätt även inne i vassen, summa säkert 800 eller flera, vissa småsamlingar på 10 ex kunde bestå av 9 ♂♂ 1 ♀, i andra fall var det t ex på en yta 27 ♂♂ 14 ♀♀. Hannar i majoritet, och ordentlig majoritet. Även i angränsande vatten S och N om vägen låg viggflockar, men av måttliga dimensioner, inalles drygt 100 ex bara. Göran berättade att vigg märkts här (men inte i år) och att återfynden av dessa aprilfåglar sträckte sig långt upp i N europeiska Ryssland. Det verkar ju också troligt att dessa flockar skall fara upp till nordliga lokaler, som inte är isfria än. Viggarna var mycket ovilliga att lyfta, fast vi gick nära, och när de lyfte blev det alltid bara ett par tiotal eller färre. - Viggflockarna verkade först absolut rena, men efter långt letande fann jag faktiskt 3 ♂♂ och 1 ♀ av bergand i största flocken. Mycket trevligt. I den stora flocken av vigg låg även minst 2 + 2 + 2 + 2 knölsvanar, delvis dolda i vass men de flesta fritt synliga. Även ute över havet 2 flygande knölsvanar, och spridda par sedda annorstädes. Vidare fann vi på my. kort sträcka vid västra invattnet, S om hamnvägen, ej mindre än 6 döda och ruttna knölsvanar. Inga hade ringar, men ett par fötter var avbrutna. Alla dessa fåglar låg på c 100 m sträcka av stranden. I yttre (västra) invattnet sågs också ett gräsandpar, några få krickor, ett skedandpar, några gravänder. I ett litet invatten (vid idrottsplatsen som lagts på utfyllnad) fanns förutom 40-50 viggar även några sothöns. Fasantupp skrek några ggr. Vipor sedda i ringa antal, strandskator flera, även parvis; 1 eller 2 rödbenor samt en ensam skärfläcka. Skrattmås, fiskmås och gråtrut sedda, ringduva också, ängspiplärka hörd, sånglärka sjöng över Flommen. Ute över stranden kom 2 tärnor, årets första, hypersmäckra och eleganta och med påfallande mörk silvergrå undersida på båda exx.; både Göran och jag ansåg att det var praktiskt taget säkra silvertärnor. Stare några smärre flockar.

(b) i Falsterbo, tid c 1045 - 1200, men ej oavbrutna obsar. Vi vistades dels vid fågelstationen, dels helt nära denna, dels gick vi ner till sydkusten nedanför stationen, och gjorde en koll av fågellivet ute på havet. Även en del triviala obsar i samhället f ö. Såg: storskarv dels några flygande på långt håll, dels 4 ex som fällt och simmade nära varandra med högburet huvud. Långt håll, i kikare blev jag nästan säker att det var skarv och inte lom, och med tub syntes arten utmärkt. Vitkindad gås (plus storspov och fiskgjuse behandlade här också): efter genomgång av frysmaterialet stod vi vid P-platsen. Då kom en fiskgjuse rakt över, med kurs ungefär NNO. Liten men djup lucka i höger vinge, ungefär på gränsen arm/handpennor. Ingen sådan lucka i andra vingen Gunnar sade att vårobsar alls inte är vanliga i Falsterbo. Knappt hade gjusen försvunnit förrän ett starkt gåskackel hördes, det närmade sig snabbt. Klangfärgen var inte den vanliga. Göran fann lösningen först. Han ropade "vitkindad", och i samma ögonblick dök flocken upp i SV, praktfull att skåda, höjd skattat 150 - 180 m, kom nästan rakt över oss, kurs NO, fina böljande linjer från en förtätning framtill, jag gjorde två snabbräkningar i tiotal och fick resp. 280 och 265 ex. Jätterolig obs. Mycket anmärkningsvärt var också att precis framför flocken, uppskattningsvis bara 20 m framför tät-gåsen, flög en flock på 12 storspovar i vacker vinkel, tämligen gles plog var det, och avståndet från den bakersta spoven till den främsta gåsen var, som jag skattade det, 20 m, ej mera. En trettonde spov flög mellan två långa "linjer" av gäss.

Småskrake påfallande allmän i havet i S, låg ej i stora skaror (som den åtminstone förr brukade göra på höstarna) utan snarast glest spridd, dock ibland i par eller småflockar på 4 - 6 ex. Många tiotal sedda. Ejder några simmande ex, både ♂♂ och ♀♀, och långt ute ett par flygande småflockar med ♂♂ och ♀♀ också. Spridda skrattmåsar, fiskmåsar och gråtrutar sedda, men ej närmare studerade. Ringduva sedd. På gatan några sädesärlor, i buskar sågs 3 talgoxar, i trädgård hördes grönfink kväka.

På Måkläppen, som syntes fint i den klara sikten och det nu starkare ljuset - det klarnade nämligen upp alltmer och blev som - fanns massor med fågel, men vi granskade dem ej närmare. Däremot såg vi två flockar säl (skattat c 7 + 12 ex)ligga rätt nära varandra, väl synliga.

När vi lämnade Falsterbo, kom över kyrkan 1 ormvråk av normal färg med kurs mot VSV, och några hundra meter därbakom kom en sparvhök med samma kurs. Lustigt

Observera den alldeles förfärliga fattigdomen på småfågel. Gunnar sade att hela april varit urusel för småfågel (det gäller obsar, ej ringmärkning). Dock tillade han, att ringmärkningssiffrorna i april, de år då man utfört ordentlig ringmärkning, alltid varit mycket bättre under sista veckan av april än tidigare Vi såg på siffror uppsatta på stationen, som tydligt visade detta. Det skall i varje fall bli högst intressant att se hur småfågelsituationen utvecklar sig. Jag börjar verkligen bli orolig.

(c) På återresan, när vi måste stanna vid kanalbron, som just fälldes upp, kom en flock på c 80 ejdrar, med skattningsvis 30 - 35 ♂♂ ad, rakt över med kurs SO eller SSO, faktiskt ungefär längs kanalens sträckning. Flocken "skar" alltså över näset, som många flockar gör. Den flög på minst 130 - 150 m höjd. Nu sedan ett par timmar intensivt solsken och mycket ljust.

(d) Vid Eskilstorps ängar ett högst givande stopp. Obsar från angiven plats och några 100 m norrut längs den lilla icke allmänna vägen. Här kom en flock på 6 - 7 medelstora vadare utifrån V och flög lågt in över ängarna, på medelavstånd Vi trodde först det var brushane, men när de landade sågs svarta bukar och vita kanter mellan det svarta och den övriga kroppsfärgen. Ljungpipare! Och: de fällde hos en mycket stor flock ljungpipare som vi ännu inte upptäckt. Den såg först ut att vara gles, och vi skattade individantalet till c 300 - 400, men det blev annat av. När vi kom närmare fann vi att flocken var synnerligen tät delvis och att fåglarna till stor del var dolda mellan tuvorna eller miniatyrkullarna på ängen. Summan individer blev minst 900, jag tror snarare på 1000. Med få undanta hade fåglarna svarta bukar, och en hög procent (mycket hög, tyckte jag) hade särdeles vacker dräkt, med skarp och bred vit rand avgränsande det svarta

1978-04-18 forts.

detta gick, smalt men väl utbildat, upp på halsens framsida ända till hakan eller strupen. Det är uppenbart att majoriteten, eller kanske snarare så gott som allihopa, tillhörde den nordliga rasen. De var för trevliga, "rullade" korta bitar och tog föda, och de badade mycket flitigt i de 2 - 3 små vattensamlingar som fanns på ängen där de höll till. Flera kunde plaska och slå häftigt med vingarna alldeles intill varandra, så att vattendropparna stod som en sky över dem. De var mycket ovilliga att lyfta, och när de få ex (1-2-5 ex) som var närmast vägen verkligen lyfte, fick de inte sällskap av dem som stod 5 - 10 - 15 m längre bort. Inga fåglar flög utom dessa få som flyttade sig helt kort. Men från flocken hördes hela tiden ett dämpat spel, det var någon sorts "subsong", ljudsvag men mycket lätt igenkännlig som artens normala spel "prrepÿrria prrepÿrria....". Och spelet kom från många ex samtidigt.

På en begränsad yta, där piparna stod tätt, var flocken uppblandad med kärrsnäppor, säkert 150 ex sedda, och fler kan ha funnits. Jag såg till min förvåning att nästan alla var vita eller nästan vita på buken! Saken bör diskuteras närmare med Göran, och litteratur undersökas. Rimligen nordliga häckfåglar, som ännu inte fått häckningsdräkt. Icke desto mindre tycker jag fallet är underligt. - Långt ute över det grunda havet såg vi flera ggr stora småvadarflockar, inte jättestora men på 50 - 125 ex, rimligen kärrsnäppor. Vidare sågs här gravand flera par, vipa många ex på och över ängarna, delvis på marken alldeles invid piparna; rödbena spelade, en flock på 23 myrspovar stod i vattnet, som här nära land var ytterligt grunt. 1 ensam skärfläcka såg jag också, och en enkelbeckasin flög upp och hördes kort därefter spela. Måsar sedda men ej närmare studerade, sånglärkor sjöng över fälten, och 2 sävsparvar fällde i ett litet bestånd höga vinterståndare på den i övrigt mycket kortgräsiga ängen. Starar fanns flockvis på ängarna, även de delvis intill ljungpiparna och m l m uppblandade med dessa, men flockarna var inte på över 200 ex inalles, såvitt jag såg.

Efter Eskilstorp for vi raka vägen via Vellinge - inre ringvägen i Malmö - till Lund. Jag blev avlämnad på Klostergården och återvände ej till Zootis denna dag. Synnerligen innehållsrik dag.

Tillägg: Inga besökte bostaden på Klostergården igår e m 17 april. Då såg hon en varfågel nära idrottsplatsen, det är ett sent datum och alls ingen art som ses ofta i Lunda-trakten, åtminstone inte så inne i staden.

1978-04-19, onsdag.

Var i Lund, på arbetet. Vackert väder. Omkring kl. 1840 flög 2 svanar över staden Räml. höjd mot Ö (ungefär). Jag fick senare höra av Christel Dahl att hon och hennes familj sett flockar av svan (kanske sade hon knölsvan) flyga ungefär österut över deras sommarställe vid Sövdesjön.

(177)

1978-04-20, torsdag. tämligen/[illegible]

På morgonen kl 0615 var det bara mellan 1 och 2 [illegible] plusgrader; (svag men kall vind omkring 0, alldeles grått och ett tätt vitaktigt dis, så att obs-möjligheterna t ex för fågel på vattnet var avgjort ogynnsamma; vad som fanns i V halvan av sjön kunde knappt ses alls. Jag var i tornet 0625 - 0635 och såg: skäggdopping relativt få; knölsvan 2 ad i närmsta klarvatten, på avstånd minst 1 ex till; kricka flock 8 ex; skedand ♂♀; skrattmås [illegible] flög i stort antal i diset över sjön och var talrika på koloniplatsen; antalet var större än vanligt om man tar hänsyn till tidpunkten på dagen; det brukar ju bli ett mycket stort bortflog tidigt på morgonen. Liten hackspett hördes. Järnsparv sjöng flitigt. Hämpling hördes flyga förbi.

När vi åt frukost c 0725 - 0740 såg jag även [illegible] 1 häger flyga förbi, 3 gräsänder flög också över sjön liksom en ensam vigg. Överhuvudtaget mycket litet andfågel att se, men obsarna var kortvariga och sikten som sagt ej god. 1 blå kärrhök kom precis över huset och tornet, den var en ♀ eller juv (d v s ej utfärgad); jag hörde mes varna (nästan säkert blåmes). På långt håll över sjön 1 ormvråk. Sävsparv 1 sedd.

Min första stenskvätta för året sågs i det nedlagda [illegible] sandtaget (men jag vet att Göran sett flera ex, och för rätt många dagar sedan). På infärden till Lund f ö några lyftande ängspiplärkor nära Sandslättshusen och en från vägkanten lyftande flock bofink på c 10 - 15 ex kort därefter. Även 1 trast (troligen taltrast) överflygande. Väster om Revingeby 1 ormvråk mobbad av kråkfågel. Litet skrattmås på betesmarken, men inte en gås sedd. Det var nu fint duggregn ett slag.

1978-04-21 / fredag.

Jag kände mig inte bra på morgonen, stannade därför hemma; ringde till Roy Danielsson kl c 0900 och redogjorde för läget och fick information från Lotis. – Det var en mycket fin och relativt varm dag, sol, nästa molnfri himmel, myc. fint, svag till måttlig vind omkring Ö; temp. kl. 1100 c +12°C. Jag gick en runda nerom Höjden och de undre dammarna. Vägbiten, som går från Klostergården över järnvägen till reningsverket, höll just på att bli upplåsten från tall banvallen (den har varit avbängd för trafik ett par tre månader). Så blir även denna för mig invand vandringsled förbi – inte någon naturvandalism, för all del, men likväl tråkigt i alla fall.

I [illegible] översta dammen, som nästan alltid är fallig eller torr på höjden, växer idag 2 gravänder och 1 rothöna. Inget annat i sjöarna. Över marken norr om dammen syntes en fasanhane. Nästa översta (= största) dammen var som vanligt den ojämförligt fågel-

2

1978-04-21 forts.

vikeste. I vattnet låg 2 knölsvanar
och skedandpar, c 24 skrattmåsar
varav c 16 ad och 8 ej utfärgade
3 fiskmåsar varav 2 ad och 1 ej utfärgad,
ett fåtal viggar (se nedan), ett
fåtal sothöns (se nedan), en smä-
i dagning. På stranden, på gräset
nära dammen, stod resp-låg:
2+2+3+1+2 gravänder; en vig-
flock, som, incl. de få ej på vattnet,
uppick till c. 31 ex varav 18 ad
♂♂, en knarrandflock i vig-
flocken, några sothöns, inalles högst
10 ex incl. de som låg i vattnet;
ett par gräsand på gräset; därtill
ett annat par gräsand i åfåran.
2+2+2 strandskator, alla på gräset
på reningsverkets område.
Flygande över området: ett fåtal knölar,
högst 6-8 sedda alltså mycket stark
minskning jämfört med tidigare obsar;
6 kajor + några få Tillf. i råka
enstaka ängspiplärkor och c. 1+1
stenskvättor. En fjällvråk kom sakta

8

1978-04-21 forts.

Från [redacted] SV, nyttjade över ådalen, sökte i kretsar, mycket grann i solen, forhalle långsamt in över Lund. En grupp ad flög över. Hämpling hördes ett par tre gånger och sånglärkor sjöng. Några rörpiplärkor svingade över fältet, ett par ex även vid dammen söder. En skarpfärk på c 35 ex på ängsmark. Enstaka ringduvor flög förbi; och framåt, ensamma eller i flockar upp till c. 10, sågs många flyt. Ett tio tre hördes rapphöns, och 2 ex lyfte nära ån, flög över den och försvann på S sidan.

I dammarna längre nedströms sågs bara ett par gravänder och några sothöna, dessa (här) mindre grundligen men där lockar nästan aldrig fåtmas mer fågel än så, ibland några vitsv. ormar.

Allm omröring vande c 1130 - 1240. Mycket skönt.

forts.

(4)

1978-04-21 forts.

Kl c. 1715 startade vi hemfärden, och efter ett kort ärende i S Sandby kom vi till stugan c 1805. Det blev rätt tjocka molm på kvällen. På utresan inga fjäss, och av rovfågel bara ett förbisande ormvråkspar N om Kvarnhesjön.

Jag gick ej upp i Fornet. Likt ej så god. Skärbomässar talrika, i delsjön uppskrämda av brun kärrhökar (två, alltid när jag såg efter). En ej däremot flera ggr högt nära över vassen utanför stugan.

Kl 1840-1935 samlades svalorna, och nu kom alla flockar till "vår" från av sjön; det var många småflockar på 2-25 ex, många på 25-200 ex och rätt många på 200-1500 ex. I stort sett följde de alltefter som de kom, men ett par ggr gick de upp; jag skattade då antalet till c 15000, ej fler; men man kan inte veta om alla svalorna då var uppe samtidigt. Små eller medelstora flockar visade ofta påtaglig oro (brun kärrhök orsaken åtm. delvis). Tydligt att svalorna bytte

1978-04-21 forts.

natskvastar. Man kan spekulera i om det kanske är (mest) nyckomlingar och om hundmassan som övernattade vid Hjälmsp rest vidare. Inga flockar väpa därborta. – Av övrig fjäll mycket lite, bara en fjäp 3+1 grästrutar ägna, ett par spr fåg ett grannskap omkring, och c kl. 1940–1950 syntes först 6, sedan 2+2+4 svartsvarta (ej grågäss). Helt ensbaka lerlärkor.

P.S. Ej skarflockarna kom dels från NV och N, dels väpa de också komma högt och störta sig ned. Jag förmoder att dessa höga flockar kom österifrån, i medvinden.

(183)

(II)

1978-04-22, lördag.

Kortvarigt obsår c 0530: grävlingar och intet utöver en massa skvalpmås. – Kl. c. 0830 försvann grävlingarna, dis, ett slag mycket dyggregn, vind mattig omkring O, temp. c. +6°C. Så småningom blev det klarare. Jag såg mycket fint hur de två närmaste kärrhökparen ser ut:

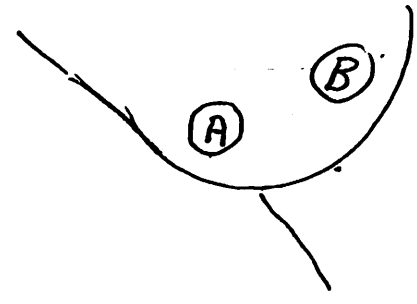

Par A: ♂ välmarkerat ljus och grant utförgad, skärt ljusgrå, mot basen verkar den vit, ♀ har mycket utbredd, snarast vit framkant på vingarna, smal övre vingtäckare av samma färg, stuvad snarast vitaktig.

Par B: ♂ väl utförgad, ljus och fin, men ej så ljus som föregående; skärten är inte alls så ljus och verkar rätt inte vit vid basen. Ännu oklart om skärtens grundfärg; ♀ skall undersökas.
♀ har orangegul hätta och är mörk på framvingarna så när som på ett par små fläckar och lätt sprickighet.

Både paren syntes idag samtidigt; de föreföll ha avgränsat sina revir (mera

1978-04-22 forts.

därom senare). – Förutom kärrhökarna sägs följande från vandan: skeddmåsarna var mycket talrika (större vindning till häckplatserna nu än när de är nykomna?), och jag såg salskrakar & fälle i närmaste klarvatten.

Kl. 1025-1105 i Tomek. Det var nu sol emellan rätt slöjig, sikt bränhjen god. Vind följe besvärande men det var svårt att bestämma vadenfjäl långt ute. Minst 2 båtar i V delen borde ha tidsnytta till att en del andfjäl kypte därborta. Arter:

skäggdoppig: säkert sågs jag c 8 par och c 7 ex på klarvattnet dessutom. När en kärrhök & sysslade med något på en vassbuke kom 2 skäggdoppingar framsimmande ur vassen mycket nära, beskådade vad som hände, och åtminstone en gång såg jag 1 ex simma fram och m.l.m. fysiskt attackera kärrhöken. Doppingen rekvirerade snart; kärrhöken stod kvar mycket länge men kypte slutligen utan byte.

gräsänd: 3+6+6 ex kypte i V änden, dom i kroken över sjön, 2 ex fälldes

~~(3)~~

1978-04-22 forts.

skuttjen i "Garmen", de övr. försvann, flög mot NV.

kentölsvan 4 ad i kanten av närmste klarvattnen, därav 2 som ofta jagade varandra. 1 ad låg ensam c. 400 m därifrån.
En ensam svan låg längre bort i V kanten.

gräsand först noll, men så småningom 6♂ 5♀ sedda simmande, och sedan 2+3 flygande ej + kanske några par dessutom. Gräsanden försvann!

blåsand flock 11 ex kom från VNV, därav 4 uppflygade ♂♂

bergand minst 4 ex i vassbanke väst nära skedand ♂♀ flygande, 2 ♂♂ 1 ♀ läggande i SÖ delen

brunand minst 6 ♂♂ 1 ♀ läggande i flock i kanten av närmsta klarvattnen

vigg: ~~minst~~ 5 par låg på olika ställen, alla dock väst näs; dessutom stor utan för närmsta klarvattnen en flock på 18 ex samt c 10-11 ♂♂.

KNIPA: se Tillägg

brun kärrhök ende sedd mot öjel

fasan hörd ett par ggr

vaktel hörd en gång: "grus-lärde."

1978-04-22 forts.

sothöna : i SO hörnet (i vid kvittkeln) några c 1+1+2, längre ute 1+2, i kanten av ostsidans vassar Σ 4, därtill några ex på längre håll. Summa ≧ 12 sedda. Det är en låg. siffra men några högre än fjolårets, om jag minns rätt.

skrattmås mycket stort antal : 3000 (skattat).

fiskmås 1 ej utfärgad

vigg 1 sedd

mindre hackspett 1 ex flög från N förbi österut, kom ute över sjön!

ängspiplärka hörd

sädesärla 2 sedda förbiflygande

gransångare först 1 sedd från verandan i snårbusken i vassen, och från hörde jag den sjunga!

talgoxe hörd

blåmes sedd

rödhake 1 sedd, mycket starkt rödfärgad

törnsångare 2 sedd men sjöng icke hörd

kärrhök hörd överflygande

kråka enstaka över vassen, flera ggr men aldrig i flockar.

1. → Tillägg : kungsfågel sedd, 2 ex av

(5)

1978-04-22 forts.

vilka ingets var av ad. Det låg fritt på västra stranden av Torneträsk, det andra låg i norra "mynningen" av närmsta bilarsken, för sig själv men inte långt från ett äggpar och den omnämnda brunandsflocken.

Efter observationerna i Torneå åkte jag på verandan och skrev detta. Såg också, hörde knipkens "Rulschton" och "fink", men ingen sång. Temp. kl. 1200 var + 8,5° C, klöjfri solsken, inga spår av cirrus i himlen molnfri.

(2) → Tillägg: järnsparv sjöng, hört från Torneå.

(3) ~~(2)~~ Tillägg: Torsdag 1978-04-20 på morgonen mötte 2 sädesärlor (båda sågs att som välutfärgade ♂♂) på Torneån, det ena ex. kom nedflygande från Vaket, jag tror "vårt" par hade kommit, åtminstone ena partnern, men fåglarna har inte återsetts.

Forts 1978-04-22: kl 1215 kretsade 2 ormvråkar, varav en extremt ljus, över fiskrökeriet; 1 sjöorre flög över, och 6 gräsänder flög NV, typiskt nästan säkert i SO-hörnet.

(188)

(6)

1978-04-22 forts.

Jag satte ett par tre timmar på verandan och observerade med kortare avbrott. Tiden c. 1215 – 1420 hände nästan inte. Strax sol, "vitaktig" himmel, vind avtog. Johnny Karlsson + Hanna kom kl 1420. Inga och jag hade just avnjutit kaffe, det blev ett par koppar till Johnny också, och satte till Hanna.

Kl. 1430 en fiskgjuse över sjön, rätt långt bort, följdes ej observerad, men 1448 kom den över med stor fisk (hög kropp, av braxenstyp). Inne Vombs ängar.

Kl. 1452 syns en annan gjuse över sjön, och 1459 hade den första fisk också, mycket mindre, mycket lägre i kroppen. Det är anmärkningsvärt vad fiskgjusen har lätt att få byte!

När jag följde den högflygande gjusen i kikaren, kom en småtjälfalk in i synfältet; den var grön och grå, på högst 15 cm, den flög norrut. Praktiskt taget omöjligt att se med obeväpnat öga.

Skata 1 ex fälldes i sälgbuskarna i vassen, flög bort efter en stund. –

(7)

1978-04-22 forts.

Skogsduva i ca flock förbi. — Obsar efter c. 1600 mycket oregelbundna. Kärrhökar ofta över sjön, skränade alltid upp skrattmåsarna, dock endast om kärrhökarna passerar nära över holmen. —

Kl. 1740 kom 9 svanar (småningom) mot Ö, och 1 ex. av mot ONO, kom i disen i medljus och blev alldeles vita med svagt rosa anflog, underbart vackra, flög mycket lågt så att de nästan vidrörde vattenytan. N om sjön. Det var påtagligt tydligt säkra knölsvanar, jag tyckte mig se att hundens var "tjocka" framtill, med brunt "pann". Några minuter senare i skränsvanarna i ≡ perfekt skenad, i lågt över närmaste klarvatten, stördök kom upp. Flög runt med hållning à la hävsula, steg slutligen och försvann mot S eller SO. Några i ca ½ långt bort.

Kl. 1836 kom 2 knölar mot NO, rätt högt och mycket nära varandra. Samtidigt fälldes en svanvråk i ≡ aldrigen alldeles intill stugan. Tyvärr gjorde jag en ofrivillig rörelse; hörde sig detta och for iväg likadant som s-n.

Kl 1840 började skarpretar komma från olika håll mot sjöns SO hörn, och kl 1857 när

(190)

1978-04-22 forts.

Solen stod som en skarp men ej bländande orangeröd skiva i avståndet, kom 4 sädgäss från Ö och fällde ute i sjön.

Slutet på berättelsen – vi observerade bara från verandan och i viss mån från loftet – blev mycket förnämligt. Skaror samlades i stort antal de följ till en "pre-roost" i träden i första by (ej i allén). Hela tiden fram till 1930 kom flockar då, några små flockar även fram till 1940. Det blev massor: 1930–1940 följde de flera per över Kranhejdens östra del, floken var mycket tjock och svart och rätt djup också och minst 1500 meter lång, jag och Inga ansåg att antalet var minst tre gånger gärdsgens, vilket skulle betyda c 50000 i berätt, kanske mera (jag kan tänka mig högre siffra). Ytterst imponerande.

Gäss: åt 1945–2014 kom gäss till sjön från ONO–SO. Kastade oftast mycket elegant. I regel små flockar på 4–15 ex, en flock c. 50 ex. Sädgäs kom några få gånger, blisgäs kom när största

1978-04-22 forts. väder

Floken kom, men då (vilkigt. Summa sedd ca säkert c 270; fler kan ha kommit osedda ty kommer de lägst redan ■ vid inflygen, så att de ej avbeckar sig mot himlen, ses de överhuvudtaget inte om det är djup skymning.

Under: några par och mindre (på 4 resp. c. 7 cm) flög precis själv i skymningen samtidigt som paren kom till själv, men totala antalet sedd under var ny. lägst.

Kolbrand i kom först på kvällen.

Rödrom hördes 2025 för första gången, 4 ståtar.

Nyckelpiga 1 ex flög över c kl 1955.

Liten fladdermus av arten att flög i minst 2 ex längs utanför verandan.

Rall skrek 2028 högljutt.

Insekter har flugit idag: humlor flera ex sedd, en eller flera medelstora till stora skinnvingar, och par dagfjärilar (Vanessa sp?) på avstånd, några vita stora skalbaggar flygande, nästan säkert dykarider (Agabus, Dytiscus, Colymbetes el. liknande).

(10)

1978-04-22 forts.

Efter märkets inbrott hörde vi från, jag tyckte det var rätt tydligt att ett ex stod relativt nära och ett annat ex avgjort längre borta, men bevis - exempelvis genom att de två fladdade samtidigt - fick jag inte.

Inga fler ex under kl c. 2100 - 2140. Det var klart och stilla, och mycket skarpa mönster. Hon rapporterade att södgäss kom till sjön ännu omkring kl 2120.

1978-04-23, söndag.

Morgonen bäst dimma, vindstille. (Ännu kl. 09.00 tät dimma; då hördes rördrom (och skrattmås, fiskgås). Sedan lättade dimman sakta. I glada kretsade lärk över ängen mellan skogen och byn. Häger 2 ex lyfte i SO-lig riktn.

Kl. c. 1000 började björkarna svaga lukt av (som stillnade igen) dis på håll men god sikt till c. 2,5-3 km; och avsevärt stigande temp. Gjorde vårdag. Första uppe i Gorneå c 1030, stannade till 1110. Skäggdoppingar god förekomst, räknade 25 ex redan, flera par låg "bröst mot bröst". Många par i anskaffer, många orkar på öppna vattnet. ~~Häger 2 ex~~ Några ensamma ex redan orkar

Rördrom hörd ett fåtal ggr

Sädgås 1 ensamt ex flygande över sjön kl 1110,

Knölsvan (incl. obest svan):
de två "äldsta" inte
bergsäkert bestämda,
Grågås samma 1 o på vattnet
Blåsand ~~5 ad~~ 5 ad och 2
andra låg i flock ute på
öppna vattnet.
Kricka 2 + 8; de 8 låg nära lydligt parvis
Vigg bara 2 ad 1 f redan

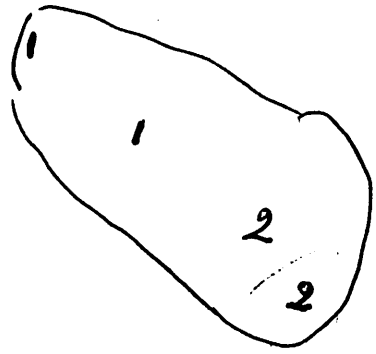

(194)

(2)

1978-04-23, sönd. förm.

brunand 1 ♂

knipa 1 ej utfärgad } behandlas gemensamt:

salskrake 1 ♀

Knipan och salskraken låg i sällskap på närmaste klarvatten. Ett par mellan intränden avstånd. Simmade sakta närmare varandra och simmade till slut, nära varandra, fram till närmaste vassbank, så att de doldes av denna. Återsågs ej trots passning. Knipan var icke utfärgad, hade brunt huvud utan vit fläck men kroppen färgmässigt vitare än hos en vanlig ♀. Jag förmodar tillsvidare hybridskaning. Intressant med dessa nära sammanhållande, och att knipan inte var utfärgad. Salskraken var en utmärkt grann ♀.

Rom kärrhök: "södra" ♂ kom med bomaterial. En ♀ trol. den "norra", skrämde upp skrattmåsarna, och anbäjden samma fjäl, i varje fall en bergsråkes ♀, dansade senare länge på stor höjd, ropade då melodiöst "piv" många ggr.

Rörhöna hörd en gång

Sothöna glest fördelad, men precis samma

3

1978-04-23 forts.

indryck som föregående gpr: den finns här dock i ett antal exemplar, dem syns och hörs 3 dagar väl summa 9-10 ex sedda, där 4 som sloges och jagade varandra.

Vipa 2 ex flög över
Skrattmås hörd spela på håll
Drillsnäppa mycket trolig obs: vid grund vik av låg bank med skrattmås utanför närmaste klarsikten lyfte här plötsligt en drillsnäppa, flög med sin typiska flykt c 100-150 m och föll åter på annan ressbank.
Skrattmås mycket talrik, en del flög förtås omkring, men massor låg på ressbankar och många satt på ressbankar incl. den närmaste kolonilokalen. Räkning gav 2700-3100 ex.
Ringduva 1 ex flög förbi
Mindre hackspett hörd
Sädesärla hörd, och 2 ex flög förbi
Järnsparv sjöng ett par ggr.
Talgoxe sedd och hörd flera ggr
Blåmes dito dito
Svårsparv sedd, men sång ej hörd.
Kråka enstaka ex sedda
Tillägg: grönsångare hörd i morse.

(196) (4)

1978-04-23 forts.

kl. 1145 var temp. +11° C på gamla termometern och nära +13° C på den nya, som Inga köpte igår.

obs ||

*

Jag satt på verandan större delen av tiden fram till c. kl. 1400. Väder nästan oföränd rat, sol, klar, vitblå himmel, svag vind, rätt varmt. Jag såg, förutom redan nämnda arter, rödhake (1), ormvråk (minst 2), sparvhök (1 lockande på längre håll), tjäder (1 ej uppfattad), grågås (1 överflygande). Skrattmåsarna flög över vassarna i rätt stort antal, även på större höjd rätt mycket skrattmås, jag tror de fångar insekter. Ty gaukha mycket skalbaggar flög (förresande tror jag att mycket därav var Dytiscidae, incl. Acilius, tidsp). Även nässelfjäril sedd.

~~5~~

1978-04-23 forts

Kl. 1445-1930 rundtur med Lena Tihkan

Färdväg se nedan. Här artlista + kortfattade uppgifter

Art	Vombs ängar	Vomby V. sida	Pålsa-dalen+omg.	Skogsholms-sjön Ö.	Ellestad-sjön	~~Ellestad~~ Kranksj	Anm.
skäggdopping	—	—	—	< 10	ng	sedd	+
rördrom	—	—	—	—	—	hörd	+
häger	—	—	—	1+1+2 +kolon	> 2	—	+
grågås	—	—	—	—	—	—	+
sädgås	—	< 500	—	—	—	< 250	+
blågås	—	≥ 100	—	—	—	hörd	+
grågås	—	—	—	1+2	många	—	12+
obest. gäss	—	ja	—	—	—	—	+
knölsvan	—	2	—	—	—	sedd	+
gravand	—	> 10+2	—	—	—	—	+
gräsand	—	—	—	10	ng på	—	—
brunand	—	—	—	—	—	8	—
tofsvipa	—	♂♀	—	—	—	—	—
salskrake	—	—	—	—	2 ♂♂ (2 ♀♀)	—	+
ormvråk	—	—	1	—	—	—	+
~~sparvhök~~							
duvhök	—	—	1+h	—	—	—	+
brun kärrhök	—	—	—	—	1 ♀	1 ♂	—
fiskgjuse	—	—	1	—	—	—	—
stenfalk	—	—	—	1	—	—	+

1978-04-23 forts.

Art	Vombs ängar	Vombsj. V. sida	Pålsadalen + omgivn.	Snogeholms-sjön	Ellesta-sjön	Krankesjön	övr. omr. + anmärkn.
rapphöna	–	–	–	–	–	–	par sett
fasan	–	–	–	–	sedd	♂	+
trana	–	–	43+36 kl. 1715–1725	–	–	–	+
sothöna	–	2	–	1	ng	ng	+
rall	–	–	–	–	–	h	+
vipa	s	–	–	–	–	–	+
rödspov	–	h	–	–	–	–	+
storspov	2 s	–	–	–	–	–	+
enkelbeckasin	–	h	–	–	–	–	–
skrattmås	–	ng få	överflyg.	få	–	5000	+
fiskmås	–	–	1 mot N	–	–	–	+
gråtrut	–	–	1 överflyg.	–	–	–	–
fisk/silvertärna	–	–	1 mot Ö	–	–	–	+
ringduva	–	–	många s	s	–	–	–
skogsduva	–	–	1 s	–	–	–	–
gröngöling	–	–	h	–	–	–	+
spillkråka	–	–	h	–	–	–	+
järnsparv	–	–	sjöng	–	–	–	+
koltrast	–	–	flera sjöng	–	sjöng	–	–
talltrast	–	–	mer än 2 ex sjöng	–	–	–	–
stjärtmes	–	–	2	–	–	–	+
entita	–	–	h	–	–	–	+
mörkvacka	–	–	–	h	–	–	–
bofink	–	–	sedd + ng sjöng	–	–	–	+
kämpling	–	–	trol. hörd	–	–	–	–

1978-04-23 forts.

Art	Vombs ängar	Vomb sj. V. sida	Påtsdalen + omgiv.	Snogeholms-sjön Ö. sid.	Ellestad-sjön	Krankesjön	Anm.
Stenknäck	-	-	1 överflyg.	-	-	-	+
gulsparv	-	-	flera sh	-	ja	-	+
ståre	-	-	-	-	-	50000	+
kaja	-	-	-	-	3 överflyg.	-	+
kråka	s	s	s	s	-	-	+

Sedda vid Krankesjön före kl 1400 = sjungande även sånglärka samt 1 överflygande råka.
På exkursionen: kanin på Norra Vombvägens östligaste del 13 ex samt inne i skogen 3 ex till trots, på sista platsen, störningar av bilar.
Kronhjort: 1 ex i Påtsadalen, den sprang förbi.
Rådjur: sedd Assmåsa och Snogeholm etc (1+2 ex)
Nyctalus noctula: vid Krankesjön på kvällen kl 1935-2000 >3 ex
en liten obestämd fladdermus sågs samtidigt med föregående i 2 ex.

SLUT

Kolumnen längst till höger i tabellen borde ha rubrik: "övriga platser, samt anmärkningar". Ett plus-tecken där borde indikera att kommentarer finns efter tabellen, men sådana komm, saknas tyvärr.

(200)

1978-04-24, måndag.

Grå morgon, jag hann inte upp i Gorneå; såg inte mycket utöver skratt och brun lövskog. Rödbrun Gubade (det gjorde den förbi i nästa också; ännu oftare om 2 ex) allindre tacksperts Gjorde. Fåglar sedd kl 0735; just innan vi skulle svänga mot Lund kom en förbiflygande rätt nära, blev lindrigt attackerad av ett par skratt-måsar, försvann en bit minut — och kom tillsynes med en rätt stor fisk! Illobrides av en skratt mås men släppte inte fisken. Järnsparv sjöng. Sånsparv sedda. —

På inresan bar en rovfågel, en glada mellan Revingeby och ~~Klet~~ Skatteberga. I Lund inga fågelskådare, men kl 1750 när vi handlade i Klosterpärdens Centrum, kom en sparvhök alldeles över oss, kilade in bland hustak och buskar, i vilket förföljd av en kråka. — På utresan till stugan (ank. dit c. 1830) intet märkligt utom att skratt mås i stort antal (kanske 500) stod på betesmarkerna V om Revingeby. I gryningen att flyg över.

~~(2)~~

1978-04-24 forts.

På kvällen kom svåra i många flockar, ofta små, mot SO hörnet. Ingen nämnvärd samling till ett "pre-roost" i Silverlake by, detta kan ha berott på militär aktivitet. Det kom massor av svarthakar, men inte en enda gång visade sig en sbor eller ens en halvsbor samlad flock över SO-hörnet; jag tror därför att flockarna fälde allteftersom de kom. Sammanlagt individantal myc. svårt att säga, men jag tror på lägst 10000 och högst 25000 ex.

Rördrom tutade några ggr.

En brun kärrhök åt ej särskilt väl upptagen, flög invirad, delvis med vassbit i klorna, precis utanför skyddet över vassen. Måne en senare ankomling som söker etablera sig där ??

Gransnö 2 ex flygande, därutöver inte en and sedd (jag var ej i trädet). Skäggmes fälde utanför kanalmynningen. Skrattmes massvis, fiskmås 1 ej uppsigad. —

Kl. 1949 kom c 150 gäss, sen hörd mycket, blås hörd på ek; kl 1950-1952 kom c. 75 gäss till, alla fällde längst ute i sjön. Rördrom tutade 2001.

A

(202)

1978-04-25 Tisdag.

På natten kl. 0300 hördes rördrommen tuta. Det var mulet och svag vind, och c. 3-4 plusgrader. - Klockan 0615 helt ändrad väder: frisk vind omkring N, halvklart av drivande skyar, mycket gott sikt, och mycket kallt: de bägge termometrarna visade resp. +1° och +2,5 C. Eftersom det rådde stor militär aktivitet, [redacted] med låg-snittande flygplan alldeles över sjön, fann jag det olämpligt att vänta ändfågel och andra vattenfåglar. Men en hel del trevliga observationer blev det. Klockan 0830-0850 var jag i Torneå; då flög två små enmotoriga plan runt runt över sjön, liksom f.ö. större delen av morgonen före kl 0900. De observerade naturligtvis vita vitor, dock hos t.ex. skrattmås och brun tärnfärg betydligt mindre än vad jag skulle trott. - [redacted] Jag har sjukanmält mig av flera orsaker; stannade därför kvar i sängen. Läste största delen av tiden från veranda, dock med avbrott för städning, tvätt etc. - Före kl. 1100

1978-04-25 forts. (2)

säga följande: höger flera ggr, en gång S
ett samtidigt i V, Ost, skrämda av militär-
övningarna. Sedför: under kl 0945 säg
mycket lärka i V minst 100 - 120 ex
flyga norrut; det var ju enligen sådana som
brukar bete mellan Kvarnbergen och S. Sandby
och nu blivit uppskrämda. Kort därefter,
när dessa gäss försvunnit lärka lärka
i NV, kom drygt 100 sädgäss från V-
VNV över fältvaktarbergen, en del fortsatte
mot Ö, en del svängde runt över hjon.
Småfåglar även åt andra håll.
Grönsiska, bramsa, några småfåglar överhuvud
under sedda. Gladan i ex kretsade lärka
i VNV. Brun kärrhök sedd tidigen.
1 ex är alldeles tydligt sysselsatt med att
bygga i vassen vid ut från stugan,
helt nära. Detta ex säg idag bete sig
ovanligt: efter en tid flög fågeln in i
den täta, icke gällande aldungen, flög
på medelhöjd, fälde nära, passerade högt
vid lilla vägen utanför vår stuga och "tan-
terade" men stod inne bland träden.
Gick här på marken, lyfte efter några

1978-04-25 /forts.

minuter och flög genom dungen, försvann till byggplatsen bar en liten alhane med två kottar i klorna, försvann ner i vassen. x)

T.o.m. brunakärrhökar mycket ofta redan. En gång flög en ♀ ifatt en annan ♀ som sakta flög c 300 m bort. Det blev kortvarigt kringvirlande i luften av bägge fåglarna.

Fiskgjuse 1 ex sedd c kl 0915; sedan 1 ex kl. 1010 försvann österut med fisk, kom fram med fisk, flög i medvinden snabbt mot S och försvann, kortvarigt försvinnande av 2 skeppsmåsar. Vipa 1 överflygande. Sothöna hörd. Skeppsmås massvis. Fiskmås 2 icke-utfärgade höjde bland skeppsmåsarna. Gråtrut 2 ad högt kretsande.

Skeppsmåsarna i passerfull ad på väg mot hälle, försvann mot V-NV.

x) Ålder och kön på detta ex ännu ej säkert avgjorda, hoppas kunna ge bättre besked senare.

1978-04-25 forts.

svigdrossa sedd. skogsduva 1 förbiflygande. mindre hackspett sedd på morgonen, hackade länge på björk nära huset. Talgoxe sedd. koltrast 1 sedd, sånglärka sedd, bofink ♂ sedd, stare sedd i nya antal, bl.a. 2 som intresserade sig för den nya, på närmsta tall vid skogen placerade holken (den sattes dit i måndags av Johnny, när ingen var här f.ö). Även var en stare på inspektion vid andra (gamla) holken på andra sidan, men den har för trångt ingångshål. Flera sedd flera ggr, leriga alerö emellan över sjön.

Trevligast var knölsvanarna. På morgonen kl 0640 sågs 6 ex flyga rätt högt över sjön, gjorde sedan runda och fälldes i N närmsta sund. — Från Tornet kunde jag alls precis 15 knölsvanar ad läg i Tärnl. Två flockar i NÖ delen av sjön, de respektive knoppar syntes trots att de var mer flyghåll många ggr kom på 10-20 m höjd rakt över. Förutom dessa 15 låg 2 ex i närmsta klarsiken, de flög

1978-04-25 forts. (5)

bord efter en stund, kanske p.g.a. flyg-aktiviteten, men några timmar senare låg de och vilade på den låga bank som alltid är närbelägen. Fälls besatt av rastande skrattmåsar. – Vidare räp på avstånd i sjön ännu 1 knölsvan (min), och en flock på 3 kom pr S och fälldes i V delen, där "mötte" ett flygplan nära och stegrade sig ett slag men fortsatte sedan nämnvärt kurs-ändring.

Kl. 1115, precis när detta skrivits, syntes en icke uttärnad sångsvan med fyrdiskt brunaktig "band" på vingens översida och med ojämna vingspetsar, den flyger norrut över närmsta klarvatten. Näbben är till stor del gul, inte lysande men mycket fyrdiskt. – Samtidigt räp knipa borta över V änden på sjön 2 brunkärrhökar, varav en kvinnlig dansande på rätt stor höjd. Temp kl 1130 är +2°,5 resp. +4°,5 C. Det är mulet och verkligt kallt, men siktet är mycket gott, och vinden avtar kraftigt. I fiskmås ad flyger förbi. – Resten av dagen är renskrivning på maskin.

~~67~~ (207)

1978-04-25 forts.

Med start omkring kl 1230 gjorde vi en rundtur [illegible] sålunda: från stugan - Harlösa - Vikens gård - Svansjö - såg ut mot Övedsgården - körde förbi Övedskloster - Vressel - Björka - Ilstorp - Spjälla - Tågra - Pälsadalen (vandring, fotografering, fika) - tillbaka till Tågra - Sövdeborgsslott - Saxeröd - kvarnruinen på S sidan av Sövdesjön - genom skogen till Navröd - upp till allmänna vägen - Blentarp - Everlöv - Kumlatofta (tog foto av den förfallna gamla gården) - bron över Klingavälsån mellan Kumlatofta och Ilstorp - Ilstorps kyrka - stora vägen mot Veberöd - vek av mot Vombs by - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra - stugan, ankomst dit kl 1800. Stopp på många ställen. Artlista:

skäggdopping 1 ex östra delen av Vombsjön; några få par i Sövdesjön (men endast SV delen av denna sjö beskådade vi på närhåll)

häger bl a 1 ex Sövdesjön SV

grågås 2 Sövdesjön SV, därtill 1 ex flygande över sjön (på långt håll)

sädgås: av alla undersökta platser sågs gäss bara sålunda: c 70 ex V om Holmabacken (=Frihultsbacken) vid Sövdesjöns SV del, och på Vombs ängar 3 + 3 + 6 + 2 + 4 + några ex samt en flock på 700 ex. Dessa skrämdes av flygplan men fällde snart. Alla dessa 700 blev ej kritiskt bestämda, men nästan bara sädgäss hördes, och bara sädgäss sågs.

bläsgås hörd en gång klart bland de 700 gässen; nästan säkert my. fåtalig.

knölsvan sedd i Sövdesjön, 1 ex på långt håll vid viken vid "örn-uddarna" på sjöns Ö sida, därtill 1 icke utfärgat ex i Vombsjöns vid Ö sida vid Vressel

gravand nära Vressel 2 par, i Sövdesjön 1 + 1 par i SV delen; även sedd någon gång därtill

gräsand vid Vressel ♂♀ + ♂, f ö ytterst få ex sedda
bläsand " " ♂♀ + ♀.
kricka " " ♂♀ + ♂♀, summa 2 par
skedand " " ♂♀ + ♂♀ + ♂

} på, eller i kanten av, smärre översvämmade områden Ö om sjön.

småskrake ♂♀ Sövdesjöns SV vik. [illegible] Avgjort sällsynt i inlandet, såsom den varit alltsedan jag började exkurrera i dessa delar av landet för c 47 år sedan.

glada 1 Svansjö, 1 Vressel, 1 nära Ilstorps kyrka, därtill ett [illegible] fjärde ex sett men exakt lokal ej angiven

ormvråk 1 Sövdesjön SV, 1 mellan Navröd och allmänna vägen, 1 nära Elsagården S om Blentarp

tornfalk 2 ex nära Vressel vid Vombsjöns Ö sida, jag hörde att de tjattrade ytterst livligt, tror att parning förekom

fasan: fåtalig, men en mycket mörk ♂ och en ljus ♀ sågs V om Navröd

sothöna sedd i ett par småplurrar mellan Navröd och allmänna vägen

trana flock 13 ex på plöjnad NV om Holmabacken

strandskata 2 ex Vressel

vipa rätt fåtalig

rödbena 1 nära Vressel, 1 vid Kumlatofta bro över Klingavälsån

glutt 1 " " , den spelade också!

storspov spelade bl a vid Kumlatofta by, Kumlatofta bro och på Vombs ängar

skrattmås några ex i SV delen av Sövdesjön, f ö knappast alls sedd

gråtrut 1 överflygande

ringduva sedd flerstädes

skogsduva 1 nära Vressel, 2 sågs V om Navröd

större hackspett 1 ex Sövde, vid Jägarehuset

gröngöling sedd och/eller hörd i Pälsadalen och vid Kvarnruinen S Sövdesjön

spillkråka 1 ex flög förbi [illegible] vid Kvarnruinen

sånglärka sedd på Vombs [illegible] ängar m fl ställen, ej närmare studerad

sädesärla ett par ex sedda

rödhake hörd i Pälsadalen, och sedd och hörd vid Kvarnruinen

koltrast " " " " " " " " "

taltrast " " " " " " " " "

gulsparv " " "

bofink " " "

hämpling ett par ex överflygande

stare: medelstora flockar flerstädes

skata sedd Navröd m fl ställen

kaja fåtaligt sedd, i par eller enstaka ex

kråka sedd.

FORTS.

1978-04-25 forts.

Lena och jag återkom till stugan kl 1800. Jag gick upp i tornet, var där kl 1810 - 1820. Temp.nu +1,5 grader C resp + 3 grader C. (Jag har redan tidigare angivit, att den gamla termometern nästan säkert visat någon grad för lågt).

Från tornet sågs:
skäggdopping, knölsvan, 6 + 2 + 2 + 2 simmande samt 3 flygande gräsänder, kricka, [illegible] brunand, brun kärrhök flera ex, fasan hörd, sothöna några få, rörhöna hörd, rall hörd, skrattmås, fiskmås 6 + 1 ex hade fällt på sjön, ringduva, blåmes, stare, kråka. Sävsparv gjorde ansats till sång.

Stare kom i flockar, fällde i "pre-roost" vid Silvåkra by; kl 1900 var där nog 5000 ex. Kl 1905 kom de över stugan, även då skattade jag dem till 5000 ex. Kl 1915 - 1925 satt de på ängsmarken (mellan stugan och Silvåkra by) som ett svart täcke resp. som en tjock massa, men troligen inte över 25000 ex (tjugofemtusen ex). Kl 1930 var de uppe och flög, nu troligen 30000 ex eller däröver. Ännu kl 1948 var de delvis uppe; just då (kl 1948) kom c 160 gäss från Ö, fällde långt västerut [illegible] utanför Almen. Bläsgås hördes en gång, resten var sädgäss. Kl 2002 kom 40 gäss till, dessa var bara sädgäss. Fällde långt ute. Jag gick upp i tornet och kontrollräknade de liggande gässen och fick minst 190 och högst 200 ex. Detta skedde kl 2008.

Tillägg om exkursionen: observera alltså att många välkända rastplatser för gäss besöktes men befanns tomma; bara på två lokaler sågs gäss.

SLUT

1978-04-26, onsdag.

Vaknade 0405 av att sädgäss hördes skratta och i flera repriser; säkerligen var det de flockar, som nattas i sjön och nu bröt upp. Rördrom hörd också, senast om 4 stötar.

Upp 0610: alldeles klar och molnfri och lugn morgon, utomhus sikt, men kallt: ena termometern på −1°C, den andra på noll. Rimfrost i gräset, och ordentlig is på vattnet i hinken nedanför stugprånan.

Jag stannade i stugan, har bestämt mig för att inte gå på jobbet förrän efter morgondagen, då jag skall till doktor Björkelund kl. 1500. Känner mig fysiskt och psykiskt i ganska gott form men vill inte få risken av nya obehagligheter med Sävedal och Ullåkersfors. För att uttrycka saken annorlunda: jag tänker fr.o.m. nu mera på min egen hälsa än på jobbet, eller, om det låter bättre: jag tänker mera på min egen hälsa än jag gjorde tidigare.

Bland det första jag hörde på morgonen var sjungande lövsångare, 2 ex närmast

1978-04-26 forts.

bestämt. Det ena flög över och fällde i en av de stora björkarna på tomten. Troligtvis t. i. före c. 0830: Klockan 11 rödgirs vaken över mot OSO, hann kännbar rädslan sedd, förbigjuse kom ut över sjön, störtdök över SO delen — och kom upp med ganska stor, mycket vitglänsande fisk! Flög norr med byten mot fiskarbyn. En kort — stund senare kom 14 grågäss med samma kurs som de nyssnämnda rödgässen. Jämnaren räknades på tomten, bestämt av likasom, och 2 stora är fortfarande intressanta av den nya kolonin. En uppmärksamhetsväckande syn kom över sjön, underifrån särdeles fältmässigt belysad, skärten uppifrån likasom med ovanligt skarp gräns mellan vit botten och m.l.m. brun yttersida men mantelen lyste svart eller gråsvart i solen, och ornitologen var det absolut, sig på det även på ringens hållning.

Morgon och förmiddag: Det blev redan omkr. kl. 0830 nästan helt molntäckt av låga cumuli, men efter några timmar glesnade de sjön, och det var delvis sol. Grund

1978-04-26 forts.

vidar, fin vind, men bara långsamt varmare. Jag satt på verandan och gick igenom bild-manuskript och dikade. Det var bara ömsom med skridskoåkare m.m. mest hjärtinfarkter i vårt hem, och när nog omkring kl 0700 plötsligt ~~blev~~ himmel ~~blev~~ ovanligt plan mycket mycket låg över Kronobergsån med ungefärligen. Ibland två sådana plan, ibland även en helikopter. Orsakade påfallande ringa oro, ej ens när planet kom på 8-10 m höjd över skeletonkolonierna reagerade fjärilarna nämnvärt. Kärrhökar dansade när planet, kretsande måsar lastade knappt åt sidan, svanarna reagerade ej alls. Se även nedan.

Eftersom vädret var gynnsamt bröt för obsar över sjön och för kretsande (och strålande) rovfåglar m.m. gick jag upp i tornet kl 1115, stannade till 1135. Massor av skridskoåkare kom förbi på passagen, så att tornet darrade. Men obsarna blev förstås ändå utan att bjuda på stora överraskningar.

Av nybeskrivel ny fjäril skuggdagning i ungefär

1978-04-26 forts.

normalt antal (20 eller fler), grisand myc. få dd, bronsand få dd, 1 ♀ knipa ebs par, åtta 1 dd, min första i år; sothöna glest fördelad men sträckt 12-14 ex tillsammans; på grund av det goda fiskets kunde den bestämmas även långt i väster. Av knölsvan sågs 7 ad, fördelade enligt skiss: Skrattmås massor, men inte alls så mycket som på kvällarna. Fiskmås 1 ad och 1 ej utfärgad.

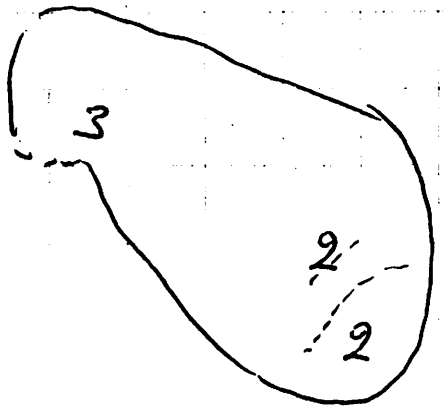

Ormvråk: 3 ex kretsade mycket högt i NV, långt bort, försvann när jag tittade på första gåsen. - Sedan 1 ex normalfärgad, kretsade i N och rämnade 2 ggr på c 100-150 m höjd och nyttjade kretsvingar med grunda, snabba vingslag! Jag tog in fågeln i Gud: det var en bergfalks ormvråk.

Sparvhök 1 ex kl 1130 kretsande högt, myc. långt i NV.

Fiskgjuse: 1 ex kl. 1117 över sjön,

1978-04-26 forts.
stora utsprång närmast klarviken. Döke i södnet – och min själ kom den inte upp med en medelstor pik! Många skrattmåsar i omedelbar närhet reagerade knappt alls, men den icke utpräglade fiskmåsen slog ilsket upp efter gässen; gav dock upp snart. Gässen flög mot ONO med kyrkets. – Omkring 10 minuter senare upptäckte jag en mycket lockande gässe, som efter några sekunder gled spikrakt norrut.

Högtflygande skrattmåsar några sedda. Dansande lom klarblick ♀! En mycket grann vitstjärtad örn i viken vid Tornet, försökte även fälla på Tornet men fladdrade i sista ögonblicket bort.

*

Tiden fram till 1415 satt jag mest på verandan, lagade kaffe, var ute i trädgården, observade mesta tiden men ej oavbrutet. En kuriös sak inträffade. Jag står på gräsmattan och tittar. Plötsligt faller en talltrast ner från södra tallen (kvisten faller från flera meters höjd, ekorren har ingen grenar lägre än c. 3.5 m över marken). Kvisten är c. 10

1978-04-26 forts.

mm i diameter vid brott-stället och är i ytterdelen gjord av smärkristar med vilkiga med barr.*) På kvisten, i det gröna, sitter en skorre när kvisten fallet! Den når marken mjukt i gräs, fjädrar också själv; skorren är stilla någon sekund, smackar sedan, och rusar upp i skallen varifrån den just kommit nerdimpande! Kvisten verkar vara helt frisk i brottytan, men till ungefär halva diametern ser den ut att ha ett alldeles "vitt" brott, dvs vinkelrätt mot längsriktningen. Resten av brottytan ser ut som om kvisten slitits loss; detta borde skett när skorren kom ut på kvisten, vars bärkraft samtidigt var mycket reducerad (men också hur detta "vita" brott uppkommit). Underlig händelse, tycker jag; aldrig sett något liknande förut såvitt jag minns.

Fågel dessa timmar:

kl. c 1240 / fiskgjuse kretsar högt, rytter men dyker ej, skakar stigning; 2 korpar kommer under den, stöjer efter den men har svårt att nå den; gjusen svänger elegant, försvinner högt mot S. När jag åter ser den, kommer en spanskt nu i syn-

*) se skiss p. 219.

1978-04-26 forts.

fältet, den glider norrut på jämnhöjd så att den inte kan bestämmas säkert förr än den slår med vingarna. Jag släpper den snart därefter — då kommer en gjuse med byte högt från N och flyger in mot silverskogen. Absolut ej samma ex som nyss. — Klockan 1250 ses så ännu 1 gjuse, kretsar högt, utan byte, röjer, dagpas, det är säkert inte samma som ex. med byte. Kl. 1300 ses åter 1 gjuse utan byte, det exemplaret anser jag vara samma som sågs kl 1250, men detta bara vad jag tror är sannolikt.

1242

*

Kl 1415 – 1545 gick jag på järnvägsbanken bort till silverskogen, sedan ner till godsets bröllega, gick så tillbaka närmare stranden hela tiden sakta, med flitigt observande av himlen. Fram till c 1500 var det nästan bara skuggigt av sammanhängande cumuli, därefter till stor del sol. Ytmarken sitter men mycket kallt; ej ens i solen steg termometrarna till mer än 6 – 9 grader C. En del

1978-04-26 forts.

militär aktivitet, stridsvagnar, etc, och flygplan på avstånd, men det lilla tätta planet flög lägst över Kvarkenjön bara ett par snabba rundor och störde inte mycket. Fågel: (s = sedd. h = hörd)
Stjärtmes flera sedda, blåmes s, skata flög söderut med mat i näbben. Vipa, brunand etc. Den gissa vråken. Skratmåsarnas beteende [= hur? Och vid renskrivning av detta sista avsnitt 1981-06-11]. Gravand ♂ och ♀. Vipa, kråka.
1456 1 sparvhök mot N, höjd 250 m.
1500 1 fiskgjuse mot N, svängde mot NNV eller NV, höjd 500 m.
Taltrast, koltrast. Sånglärka sjöng.
Brun kärrhök dansande mycket högt uppe.
Järnsparv sjöng.
Jag återkom till stugan 1545. Därefter sågs: skata, 1 fruna, häger, och rördrom tutade under kl. 1800
Stararna studerades 1840-2004. De samlades till en "pre-roost" i Silvåkra by. Därifrån flög de i flera omgångar till sjöns SO hörn. Vissa flockar flög kanske direkt, utan att stanna på "pre-roost".

1978-04-26 forts.

Kl c. 1925 sägs stor starrflock vid Hjörtorp, alltså i sjöns V. ända. Sägs ej komma hit. Andra flockar kom till SO-hörnet, oftast - eller kanske alltid - via "pre-roost." När de flög från denna, visade de viss tendens att svänga mot sjöns NO hörn; men detta gällde bara en minoritet.

1943 kom c 3000 (till?) från Hjörtorp
1948-1950 kom 5000 från NO-hörnet.

Antalet ex, som då gäds till vila, [redacted] och det var huvudmassan, uppgjorde kanske 30000 (trettiotusen) ex. De sista 3000-4000 ex fann inte definitiv nattplats förrän kl 2007, de fällde och lyfte flera ggr. Ungefär skuggan blev det hela tiden från kl 2005 till kl 2024 en mycket låg-flygande, "ändlös" ström av starar som reste norrut; det blev många tusen ex (skrev jag kl 2017), det blev många många tusen ex (skrev jag 2024).

Anmärkning vid rensskrivningen: ja, det var en väldig mängd starar! Strömmen pågick som synes i nitton minuter, de bara "rann" förbi alldeles tätt över vassen. Märkvärdigt också med detta byte av natt-kvarter så sent på kvällen.

1978-04-26 forts.

~~(10)~~

Diverse tillägg:

a) i Kronkesjön på e.m. sågs vägg och grasand

b) flock svärlator på c 35 ex sågs över Silvåkra by, också på e.m.

c) Temp. kl. 2000 var mycket nära fryspunkten. Vi har (som jag skrivit tidigare) f.n. två ytvärdesmätare. Den ena visade +1° C, den andra −0,5 C.

~~SLUT~~

Härtill skiss p. 219

26
1978-04-[redacted] forts.

(219)

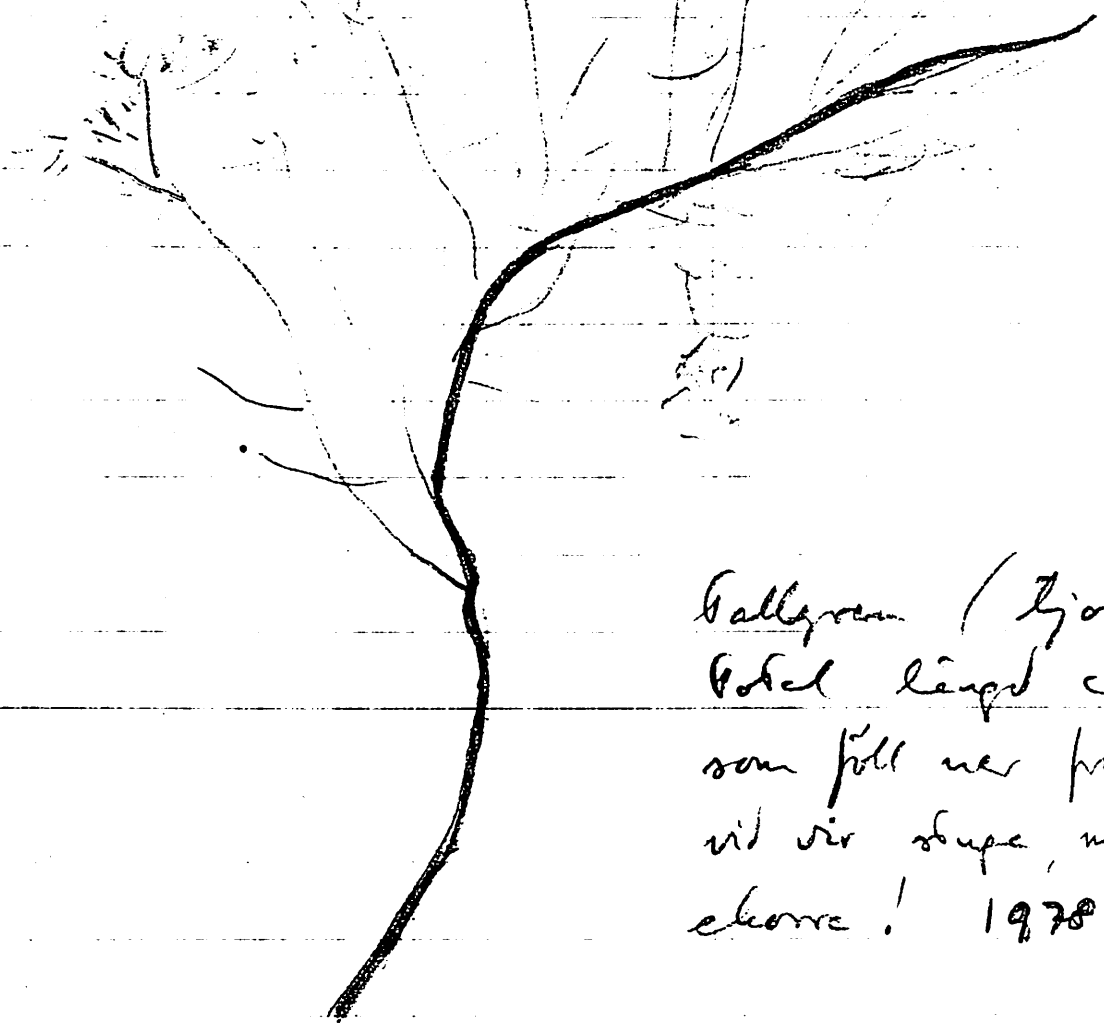

(219)

Tallgren (Tjocka linjen
Total längd c 80 cm)
som föll ner från V Tallen
vid vår skuga, med en
ekorre! 1978-04-26.

Tallgren (Tjocka linjens Total-
längd c 80 cm) som föll ner
från V Tallen vid vår skuga
med en ekorre i! Det
skedde 1978-04-[redacted] 26.

~~219~~ 220

1978-04-27, fredag.

Fin morgon, mest moln men en del sol, växlande sikt men mycket kallt, kl. 0600 vid nollstrecket (±0° resp -1°C). Jag uppe i Bornet 0610-0620.

skäggdopping (som vanl.), häger (2), gräsand (flock 5 flygande), sädgås (bl.a. flock 14 på häll), knölsvan (bara ett par i O stranden vasskant) grågås (o+ förbiflyg.), gräsand (några par och några på dat, summa kanske 10-12 redd), knipa (minst 10 överflygande par), blåsand (en oerhört grann uppflugen d), brunand (resp 15 sedda högst), storlom (1 flög högt över min hjässa) obestämd ändor (≧7 långt ute, en av dem var nästan säkert kanelpa d ad), ormvråk (1 normalfärgad), brun kärrhök (d ad nära), sothöna (några redd), vipa (1 överflyg.), storspov (massor), grönbena (minst 1, ej helt uppflugen), ringduva (redd), järnsparv (redd + hörd sjunga), talgoxe (redd), stare (några redd), skata (1 redd) kråka (redd). Strax efter skaran mot Lund 0730 i riktning över f.d. sandtäkten; en rätt stor skarflock på stora heden, i synnerhet sjön där också. Dupa gäss eller svanar på ängen, men över S Sandby en flock c 25-28 svanar. -SLUT.

~~220~~ 221

1978-04-28, fredag.

Jag var i staden på dagen, delvis även på Zootis trots sjukskrivningen; Astrid hade meddelat mig att alla skulle ge en föreläsning över sina publikationer åren 1973–1977, och det gjorde jag. Även en del rutinärenden. Sedan många ärenden på staden.

Kl. 1845 lämnade Inga och jag Lund, efter att ha handlat mycket av mat för den långa weekenden. Kom till stugan 1910. Mycket förnämligt väder, förhållandevis högst molnfritt, svag vind, men förbaskat kallt; termometrarna vid stugan visade 0°C resp. +1°C (både Inga och jag). Mycket fjällobservationer blev det inte. På vägen inköptes något det mesta (triviala), och vid stugan och på (dock flög 1 häger norrut vid Revingeby) egentligen bara 4 arter sedda: skrattmås, brun kärrhök, sparvhök och råka. Den av dessa var råken den mest spännande. Ansamlingen hade börjat när vi kom ut, och dels i staden vid Stickvika by, dels på ängen vid nya P-platsen fanns flockar på skattat 2 000 resp. 4 000.

~~221~~ 222 ~~2~~

1978-04-28 forts.

(222) Men antalet steg synnerligen hastigt, flockar på mellan 3 och 1000 ex kom från mot njäns SO håll. De flesta kom över njön från N—NV, men detta var lauska skenbart och berodde på att fåglarna syns lättast i den sekborn. Många flockar på 100—500 ex. steg tenders hos ett antal medelstora flockar att — efter stig över sydost-hörnet — sticka iväg mot N njen men detta bara i några ögonblick. Skaran samlades i två huvudmassor på c 15000 + 10000, som sedan ytterligare tillskott och växte till en flock på minst 30000 som fälde i f.s. sandfagel. Ett stort område, lauska 150 x 250 m, blev precis svart. Kl. 1945 steg de tillsides, fälde delvis i fjärrarna vid stugan men fortsatte in i en mot till vassen i SO. Ganska små flockar kom, och ännu 1955 var många fåglar på vingarna (efter att ha varit osynliga några minuter). När de

~~222~~ 223 ~~3~~

1978-04-28 forts.

fällde, säjs inga skador komma, så när som på en liten flicka på c 15 år som kom kl 2008 och skrämdes ner i vassen.

Sparvhöken kom precis utanför stugan kl c 1950, alltså sent. - Brun kärrhök och skrattmås ej närmare skådade. Två eller tre grönsångare och 3 obest. sånger och en obest. gärdsmyg förbi. Mycket tyst; jag hörde ingen fågelsång, och även skrattmåsarnas ~~[illegible]~~ kör var helt svag, antagligen p.g.a. vinden.

Rengå Bengtsson med flicka var i tornet när skarorna samlades; det var ett mycket imponerande skådespel när de kom över och (delvis) fällde i träden intill. Jag klappade i händerna, men det medförde att kanske 100 av 1000 lyfte och fällde efter ett par sekunder.

Inga gäss kom till sjön i kväll, i varje fall inte från 0-50. -

Kattuggla hörd av Inga sent på kvällen, när hon sov. -

~~223~~ (224)

1978-04-29 lördag

Inga tidiga morgonobsar. Sol, utmärkt siktbar, men fortfarande mycket kallt (kl 0830 +2° resp +3,5° C); och vinden, som hade blivit mycket frisk, var ungefär ostlig. Före kl. 1005 bara triviala fynd; jag såg dock 2 entiror i sälgbusken i vassen, de har vänt för mycket märkbara på nästa tiden, kanske emedan blommar upprepade gånger sedan inspektören det hål i den kraftiga alen, som förut bebotts av entior. - Även 2 grönsiskor sågs överflygande. Kl. 1005-1020 var jag i Tornet. Utmärkt ljus, men vind så frisk att fåglar på isdelen på stort avstånd var svåra eller omöjliga att se. Jag såg:

art	på närmaste klarvatten	på sjön för övrigt	i luften	anm. (efter tabellen)
skäggdopping	3	>15	—	ja
knölsvan	2	4	—	ja
gräsand	—	10↗	—	
knipa	—	2	—	
vigg	2	6	—	ja
bruna	5	≥ 12	—	
ormvråk	—	—	1+1+≥3	ja
gladan	—	—	1	långa S-strak
brun kärrhök		1 rätande	i 3	ja

~~224~~ (225) (2)

1978-04-29 forts.

(225)

art	på närmsta lekarstation	på nyön för årets	i kusten	anm. (se nedan)
sothöna	2	5	–	
skrattmås	180 – 200	≥ 250	< 15	ja
gråtrut	–	–	5	3 ad 2 ej utfärg. i flock mot öster

Anm: skäggdopping verkar ganska vilelig; dagens tvåsiffra är (som vanligt) vad jag sett och säkert kunnat bestämma. Fåglar på >1 km avstånd omöjliga att se idag.
Lenölsvan var fördelad enligt skiss här. Den ensamma fågeln låg i en vassvagga, möjligen på bo. Tidigare hade jag sett minst 2+1 ex även längre i väster, men de syns ej nu, kanske för att en båt finns därbredvid.

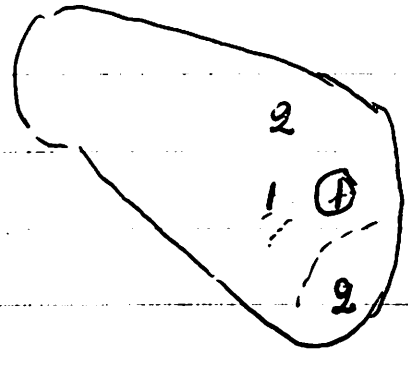

vigg: flocken på 6 ex på lekarstället bestod av 5 ♂♂ 1 ♀. ornvärk: 1+1 fågel låg över nyön vid olika tillfällen; minst 3 ex kraxade längre i norr, över skogen eller uppåt Rensjöheden och f.d. Fröesjön. – brun kärrhök syns ofta

~~225~~ 226 3

1978-04-29 forts.

(226) bruten, ett ex var även uppe och dansade, och ett annat (♀) satt mig länge på rasbanken. Inga närmare studier gjordes, men det är väsentligt lätt att se att skrattmåsarna lyfter när en häcktik kommer över; de får alla måsar upp, på illder dock att häcktiken kommer nära, annars reagerar de föga. - sothöna: jag anser förtjänande att arten har ökat jämfört med förra året, ast den förstås är mycket fåtalig i relation till de "gamla åren" förr i världen. - skrattmås: idag noggrann räkning, som var relativt lätt gjord eftersom nästan på pälar var i luften. På närmaste klarstaden låg c 100 ex på rasbanken (den lägre) och på den ras där de brukar häcka fanns c 100 ex till, och på andra utanför detta område säkert minst 250 ex (ett antal märkt längre österut, men uppenbart på idag). Totalsiffran vid noggrannaste räkningen blev 470 synliga ex; denna räkning hade förgåtts av en skarpsing då jag kom till siffran 500 ex. Obs här på som är närmaste vid kolonin nu på f.m (och en stor del av dagen). Kanske också läge p.g.a. av kylan ovan?

~~226~~ 227

4

1978-04-29 forts.

(227) Kl. 1120, just när jag skrivit texten färdig hör, kom en tärna över närmsta klarvatten, föll på en nästan osynlig bank, lyfte snart och flög bort så långt att den därför ej syntes mer, fisk- eller silvertärna, den såg alldeles vit ut underifrån och jag bedömer den som en nästan säker fisktärna.

*

Jag satt länge på verandan, tittade ut över sjön, lästa, gick ibland in. Det var skarpt solsken, mycket svag ostlig vindriktning, högst vind omkring 05, och bara ett fåtal plusgrader. Mycket lite hände över sjön. I högre flög 4, 2 skador visades och sågs ute i sjön bakom i viken (bygger möjligen där ??), 2 kajor och enstaka kråkor, varav någon Lorman-märkt, sågs över sjön. En sång en ensam fiskmås ad. En sång en flygande stork på 7 kricker. Klockan 1345 hörde extra ord på andfågel, trol. p.g.a. att en båt var ute på vattnet: 5 vidpass flög mot NV, några kricker uppe och for, 4 ärtor flög samt vaxx 3 dö/4 skedand o°f dito grisand o°f ockse. Björk knoppar synliga på håll. Lagt ovalmask, den måste finnas många av här. Brunand enstaka flygande sedd.

(228) ~~227~~ (5)

1978-04-29 forts.

(228) När solskenet ännu var mycket skarpt sej jag att ett grått molntäcke rätt snabbt drog upp från S. Jag gick ut en runda ner till den unga tallskogen på Ö delen av "stora heden", sej ut över ängarna och beningshjonande marker, gick i kroken genom skogen tillbaka, gick så direkt upp i Torneå. Solskenet mätades redan c. 1535 och försvann snart helt, men det förblev torrt, och vind och vind och temp. i stort oförändrade. Stark kemisjön 1525, åter så 1635 upp i Torneå 1635--1650. Utbytet på vandringen blev föga rikt men rätt upplysande; observ. från Torneå gav bl.a. ett par osända saker. Arter:

	vandringen	från Torneå	anm.
sländgropping	—	ja	sällsynt c 20 sedd
bäger	ja	ja	över ängarna 1+2, Vrol. uppskrämda; över sjön 1
sädgås	14	1	de 14 på jordig åker nära Vambs Nygård; på ängar och betesmark ej en enda sedd
knölsvan	—	ja	bara 2 sedda
grågås	—	1	bara 1 o sedd !
knipa	—	2+13+2	flock 13, därtill 2 par

(229) ~~228~~ (6)

1978-04-29 forts.

	vand-ringen	från Torneå	Anm.
brunand	—	sedd	några få ex
ormvråk	2	1	1 över Silvåkerskärret 1 ex, normalfärgad. Den ebbrem-Gjusa fjäderdräkten som jag ofta sett förut, oftast i Silvåkersskogen, liksom då, hade lätt ruggningsfläckar i både vingarna; körde upp den rätsande fjäderdräkten. — Från Torneå återvägs det Gjusa ex.
brun kärrhök	1	flera	1 ex Dansade över markerna mellan det nedbrända området och Helgesjön, tillsammans ett par kärrhökar också?
sparvhök	—	1	1 ex flög högt över gården, lätt adresserad av en eller högst 2 skrattmåsar
~~strandskata~~	~~1~~	~~—~~	
strandskata	1	—	1 ex på grusmark mitt i bland c. 4–500 får
rörsparv	1	—	ett ex spelade även om det inte hördes p.g.a. av avståndet
skrattmås	några	ja	på ängarna och del några ex

~~229~~

1978-04-29 forts.

	ovanligen	från Torneå	Anm.
~~[illegible]~~			
ringduva	/	–	
ringtärna	flera	–	flera rastande över "stora heden", även födosökande vuxna etc.
ladusvala	–	2	} ytterst ovanligt: över
hussvala	–	9	} 50 Torneå av sjön, myr. lägre, i lä av strandskogen och över odlingsmark, flög minst 11 svalor varav minst 2 ladu och högst 9 hussvalor. Stundens länge!
snösparv	hörd	–	hörd nära fiskeläge by
bofink	ja	–	hörd i fjällskogen ett par ex sedd övertygande
bergfink	hörd	–	ett fåtal hörda övertygande
törne	ja	2	flockar minst 400+250 på ängarna, och minst 300 nära S om fiskeläge by.
kaja	c 5	–	} gick nära vuxna och nära ristnämnd vaktpost vid fiskeläge by.
råka	c 7	–	
kråka	1+1	sedd	

(231) ~~230~~ (8)

1978-04-29 forts.

(231) Klockan 1700 var termometrarna vid sjön c 2°,5 resp. 4°; klockan 1750 var de resp. 1°,6 och 3°,4 C. Myggen hade börjat, inne-temperaturen var nu +15, sedan elementen några timmar stått på tvären.

En gång ~~var~~ omkr. kl. 1800 såg jag hela 4 grässtånder i flock flyga över närmaste klarstycken. Stor siffra för kronologin – ja, det är helvet skämtsamt men dessvärre en hel del sanning i påståendet. –
De 4 årtorna återsågs också, 2 dar förföljde 1:an, den tredje å flög på lite avstånd från dessa.

*

Kl 1855 såg jag stadsfolket komma från N (ungefär) och konvergera mot sydosthörnets vrå. Inga stora massor syntes. Men kl 1910 började en stor och överhängande flock ha fällts på ängen omedelbart S om kanalen. Tyngde och flyttade sig flera gånger korta distanser. Ej mer än 5000 ex. Storleken ökade mycket snabbt, flocken kom och störtade ner, flocken drog sig sakta norrut, fällde i delen, ofta så att de bakersta kom och fällde främst, etc.

1978-04-29 forts.

Det blir för långt att redogöra för allt. Många flockar på 5-300 ex fälldes direkt i SO-hörnet eller ~~centrum~~ anslöt sig i varje fall inte till den nämnda storflocken. Denna hade blivit gigantisk, säkert 2000 ex, och drapio sig upp på "stora heden", det pickade korta ebbet och inte alla på en gång. Jag studerade flocken noga och fann två albinos den ena snövit den andra snarast gulvit eller rödaktigt gråvit. Dessa ex såg mycket större ut än de andra, när de flög. En gång flög de bida vita bara några meter från varandra. När denna jättelik gjorde sig osynlig uppe på "stora heden" samlades en lika stor men mycket mindre flock (högst c 4000-5000 ex) på dess plats i f.d. sandtagen. Och en tredje stor flock på kanske 3000 ex satte sig i gräset rätt nära stugan, nära kanalen. Då lyfte jätteflocken från "stora heden" och flög rakt över båda de andra

(233) ~~232~~ (10)

1978-04-29 forts.

(233) Flockarna utan att dessa lyfte, inte heller lockades den överflygande flocken att fälla hos någon av de två sittande flockarna. Tyder på att sociabiliteten har sina gränser åtminstone ibland, även hos stare?!

— Den överflygande flocken hade nu blivit räknad 30000–35000 ex stor. De övriga flockarna kom senare ner till 50-hörnet, de flesta av fällde uppenbart i vassen men några fasen i sälgbuskarna, och c 2000 "blev över" svarade runt och fällde slutligen i aldungen mellan ✝ och stora och kanalen. Flera fick uppenbart, delvis parvis, delvis gripandes, och verkade tåla flyg de två första ångar återtog, för kanske den sjunkna fågeln, inte mer. Orsaken tolkades delvis av dem kännbar att flyglisen den är som håller koplats i den vass där starna fällde.

Klockan 1930–1945 var det hela tiden stor aktivitet på starna,

(234) ~~233~~ (11)

1978-04-29 forts.

(234) men inte så att alla var lyra samtidigt. Tvåsiffra osäker, men 40000 är absolut underkant.
Kl. 1949 gick de mer definitivt.
Ingen tendens att flyga mot NO hörde jag till.
När fåren satt i f.d. sandtagets ena del, observerades de av flera bilister på vägen. Minst 4 bilar stannade; och det undrar jag inte på.
Kl. 1925 kom en skenfälla över Kvarnbergsån mot N eller NO. Ganska nära, följdes > 400 meter; inga skarv i närheten just då.
Kl. 1955 kom en skarvhög, nästan säkert ej alldeles färsk skugga fälldes högt i grova alen med mesbo, försvann snart norrut. Flera kaniner jagade skarar men i varje fall inte på nära håll.
Kl. 2013 hördes sädgås; jag rusade till fönstret och såg c 10 st komma fr OSO-SO till synlig höjd.

(235) ~~234~~

1978-04-29 forts. (12)

(235) Det hade blivit helt mulet, dock så att en svag och ljus strimma syntes i norr (ej i V). Vinden avtog ej, kanske vred den mera på NO. Klyfan förhöll, kl 2130 var termometrarna på drygt +1° resp c. 2,5° C, ~~och~~ vinden var bräcker som en vinterdag, och jag undrade hur det skulle gå för hus- och ladusvalorna.

SLUT

~~fortsätter~~

1978-04-30.

Jag bodde i stugan på natten.

0340 väder: mulet men torrt; vind fortf. frisk. Ena termometern visar +1½, andra +2,8 grader C. - Sävsparv sjunger, kricka hörd, enstaka [illegible] skrattmåsar hörda.
Förkortningar härnedan: h=hörd, s=sedd, sh=sedd och hörd, sj=sjunger, NK=närmsta klarvatten.

0345 koltrast sj, grönsiska h?, sothöns h

0351 upp i tornet. Skrattmåsar (nästan) tysta, de ligger bl a på NK i massor. - Redan rätt ljust, oväntat ljust. I norr och svagare i NO en smal ljus röd rand vid horisonten. 2 svanar sover bland skrattmåsar på lilla ö banken.

0357 kören av måsar livligare men fortfarande dämpad eller my. dämpad

0359 2 hägrar h och S, de flyger efter varandra vid kanalmynningen

0400 4 + 8 sädgäss lyfter från NK, de slår sig ihopa, [illegible] reser tysta mot ONO

0401 talgoxe filar. Ett par skrattmåsar är på vingarna

0404 summa 95 gäss flyger bort mot O eller ONO enligt skiss. De är tysta. Ett ex, som kom närmare tornet, var sädgås (och de andra obestämda men rimligen sädgås(?) GR).
1 ormvråk över Ivans backe. Sävsparv sj
talgoxe sj

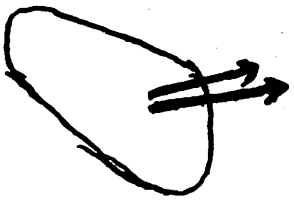

0408 9 gäss till, de reser ungefär mot Ö.
Dessa är sädgäss.
c 10000 (tiotusen) starar upp lågt, flyga enligt skiss här: De flesta flyger tätt över vassen. Ovisst om starar även reste t ex mot S. Men säkert är att starar är kvar fortf.

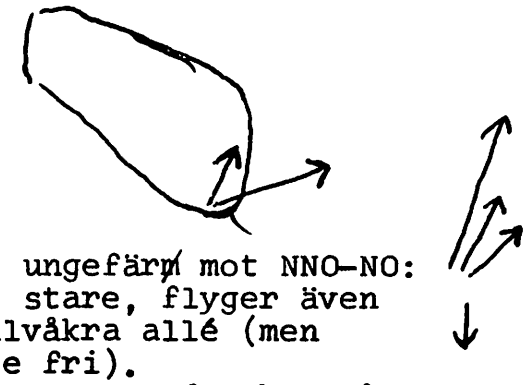

0411 13 gäss [illegible] lämnar sjön och flyger mot ONO ungefär.

0412-0414 massor av stare flyger bort ungefär mot NNO–NO: En del stare, kanske mycket stare, flyger även ungefär söderut ner över Silvåkra allé (men sikten åt det hållet är inte fri).
Måsar blir livliga. Kråka s. Ett par starflockar på 300 ex eller mera kommer förbi. Sädesärla h. Skrattmåsar reser bort [illegible] från sjön, det sker diskret och [illegible] glest. Massor av mås är kvar.

0417 200 starar flyger förbi tornet med kurs mot NO. Flyger lågt, så att de ses uppifrån. Huvudmassan av starar satt i vassen mellan "tarmen" och hitre vattnet, d v s just i det område där kärrhöken bygger

0419 kärrhöken norr om tornet lyfter, stiger till c 100 m höjd, börjar dansa ehuru otydligt

0422 blåmes h. Skrattmåsar reser glest mot O och SO. Kärrhöken är nu 150-200 m uppe, den dansar fint.
Väder: himlen är mycket röd i NO; f ö är himlen helt mulen
Mycket mås flyger nu även mot N, NNV etc. Detta ses i kikare; (det är inte lätt att se det med blotta ögat eftersom fåglarna är långt borta när de lämnar sjön åt det hållet). Spov h. Sothöna s.

0429 kärrhöken avslutar dansen, ropar "käi", går ner. Ensam sädgås flyger [illegible] rakt över tornet mot NV. 1 sädesärla sh

0431 den granna kärrhök-hannen i SO hörnet skrämmer upp 6 krickor [illegible] och 1 årta, dessa flyga mot NO. Bofink h. Måsar fortsätta

0432 solen upp, lyser rakt genom skogen som växer på Ivans backe. Efter c 2 minuter är solen dold. Det är klart bara c en soldiameter upp åt från [illegible] horisonten räknat, därovanför börjar molntäcket.

1978-04-30 forts.

0437-0438 stort uppbrott av skrattmås.

0444 de 2 svanarna, som legat på lilla banken ända sedan det var mörkt, simmar nu iväg. Jag ser 7 svanar nu, fördelade enligt skiss. De 3 i väständen låg mycket tätt ihopa, de övriga låg parvis så:
1 bofink överflygande.
1 ängspiplärka likaså

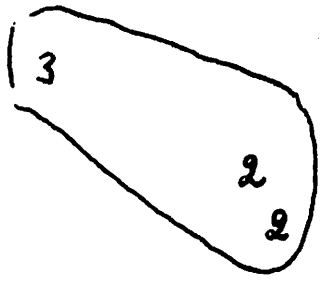

237

0448 jag ner från tornet. Jag ser kricka 6 + några ex, årta 1 hanne, brunand några ex, gräsand ett ex!!! Skäggdopping några ex. Övrig vattenfågel räknar jag inte nu.

0450-0510 fögaø obsar. Jag lagade thé. Därefter åter obsar: koltrast sedd, kärrhökar också.

0525 1 mård kommer fram fritt på öppna marken nedanför huset mot sjön: Den är stor, har en jättestor och skarpt avgränsad gulvit halsfläck, formad ungefär enligt enkel skiss:

Den såg ut att vara 60-65 cm från nos till svansspets. Den sprang förbi mot SV, stannade, reste sig och intog därvid en hållning ungefär så:

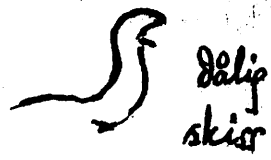

Fortsatte sedan snart. En blåmes tittade och varnade. Mycket trevligt; jag kan inte komma ihåg om jag ens sett mård ordentligt förut, och om det skett så är det oerhört länge sedan.

\- - -

Härefter förgick flera timmar utan att jag obsade nämnvärt. Det blev solsken ehuru matt. Jag såg 3 knölsvanar lämna sjön. Jag sov en omgång på morgonen; har ej angivit hur länge, men antagligen till framåt kl 9.

c 1030 Staffan Ulfstrand kom

c 1050 Inga och Lisen kom.

Fåglar observerade fram till kl 1500:
häger 4 sädgäss gräsand: hannar "hetsade" hona vigg 5 ex varav 3 hannar och 2 honor ormvråk: det extremljusa ex sågs över sjön brun kärrhök: mycket ofta sedd, och i flera ex tornfalk 1 hanne adad flög norrut över sjön fiskgjuse sedd 2 ggr, ~~1 ex~~ vardera gången (och m l m säkert samma ex båda gångerna. Flög länge över sjön men dök ej i vattnet). rödbena 1 ex flög norrut. Gråtrut 1 juv sedd. Backsvala 2 ex, de första för året!! sädesärla skata s kaja 3 ex, kanske flera, kråka s.

1-1 ett ex

Perioden 1015-1500 ej sammanhängande obsar, men jag satt mycket på verandan och spanade ut.

Fortsättningen av obsarna denna dag är renskriven med bläck.

~~3~~ (238)

1978-04-30 forts.

Kl 1500 - 1525 uppe i Gorneå. Mycket svårt vind ankring ost, slöjigt solsken, sikt blåmiljen god men inte som igår, Temp. i skuggan c +7° C. Jag hör ett par svartvita flugs av sjön. Fågel: skäggdopping ej räknad, men väl representerad, knölsvan bara 2 par synliga, ett på närmsta holmarna och ett i viskanten på N sidan, nära NÖ hörnet. Gräsand bara ett par ♂♀ + några ex till, knipa flock 34 ex + 2 + 2 + 6 = 44 ex, ovanligt mycket, nästan (eller alldeles) jämna par; årta 1 ♂ närmsta holmarna, skedand flock 4 ♂♂ 3♀♀ + flock 2 ♂♂ 1 ♀ = 10 ex, vigg minst 15 ex sedda, ♂♂ i övervikt, ej i en flock, brunand relativt få ex, knappt mer än 6-7 sedda, knipa 1 ♂. Änder alltså mer än ovanligt. Inga övers. änder sedda. Ormvråk 1 ex flög västut över sjön. Brun kärrhök sedd; rothöna knappt mer än 4 ex sedda, skrattmås talrik, en del flög över sjön i motvinden, många låg på vattnet, även i östligaste delen mer än vanligt, vinden för att där är relativt lä; ringduva sedd, knipa enstaka ex över sjön flera ggr. Obs påfågelmen på småfågel!

1978-04-30 forts.

Inga och Liven och jag åt middag omkr. kl. 1600-1645. Inga var mycket förkyld, och på grund av kylan och den hårda vinden hade ingen av oss lust att ta någon längre promenad. Vi satt inomhus och läste och pratade. Ganska flitiga observatörer gav sig, dock måste anbalet brunn kärrhökar p. n. vara ovanligt stort. Flera gpr sågs på 5 ex samtidigt, och det är ändå bara en begränsad sektor man ser.

Fågelobsarna blev sammanhängande från c 1815. Kl. 1835 kom första lilla skaftlocken, och sedan samlades skarv snabbt, dels till en "pre-roost" i Fiskeby Ky, dels till flera hundmassor på ängen, dels kunde direkt till definitiva nattplatsen i SO-hörnets vass (men om detta orkar skedde är det nära nog säkert att sådana flockar sedan lyfte och förenade sig med de större enheterna på ängen). Även i övrigt var det mycket tydligt att två flockar vistades nära varandra på ängen (kanske 300-500 m avstånd) utan att slå sig samman. Den ena flocken var

1978-04-30 forts.

på högst 5000 ex, den andra på 10000 men växte till c 20000, och den började sig liksom igår i börje stoppar upp till f.d. sandtagets och därifrån upp på "stora heden", där den en stund blev osynlig. Andra mindre flockar på 1000-2000 ex sågs samtidigt över SO-hörnet etc., de enskilda ankommande flockarna var på 5-1000 ex, oftast 50-200.

Efter många invecklade turer verkar de flesta samlingsplatser ~~för~~ (troligen alla utom den största) ner till trakten c. kl. 1935-1940 och kl 1949 kom den största, den kände nu växte till sitt 30000. Totalsiffran för dagen var nog 40000, kanske fler, många invecklade turer även före 1949, och efter denna tidpunkt har huvudmassan (kanske alla tranorna) använt i oberoende vinnar över SO-hörnet till kl 1959, i vinge omfattning till kl 2001. Därefter hade alla fallit så när som på c 15 ex vilka kom kl 2003.

Just ~~de~~ minutema kring kl 2000 blev

1978-04-30 forts.

flera hägrar — minst 5 st — alldeles
och flög runt lejet vid kanalmynningen
och utanför denna samtidigt som
1 + 1 omvänder, därav den extrem-
gissa, och hade kurs över viken mot
Svens Vacke, de doldes tidvattnen
vissa ögonblick av de stora flygande
skarvarna.

Kl. 2021 hörde sädpär: 3 st kom
rakt över och fälldt, med sedvanlig
skärpfylld, i sju rätt när
Kl. 2023 hördes sädpär, några ej,
men flera skrik kom minst 15 flyta
gäss och fälldt, några flyttades vänt
tillbaka mot O-SO

Kl. 2028 hörde kör, först av sädpärs,
→ sedermera skrevor av blängäss, och
minst 60 gäss kom över varav de
sista 35-40 i samlat flock åt-
minstone hundratalet var blängäss,
att döma av mäktig kör av läten,
däri även ett mycket tjust och
klangfullt läte, några erinrande om
sångsvan, som jag ej hört förut. Resten

1978-04-30 forts.

av de 60 var sämst sädgårv.

Väder: alldeles torrt, vind avtog något på kvällen men förbl. stark. Klöjighetem hade övergått till att bli ett grått molntäcke, dock högt (Tvv fog) och ej mörkt, och med en del luckor. Solen syntes ett slag som matt rörd skiva. Temp. kl. 2040 var resp. +1°,5 och +3°C. Rätt temp. är säkert +2°,5 eller 3°; det är klarlagt att den gamla termometern visar minst en grad för lågt.

Det var relativt gott ljus fram till c 2025-2030, sedan mycket snabbt mörkare.

P.S. Jag tillade mycket flitigt på svar-flockarna i kvällskvisten, vid två tillfällen, med c 15 minuters mellanrum, när jag en allrins, första gången i en ovanligt tät flock, andra gången mycket större men ock kortvarigt, den verkade grått snarare än snövit.

SLUT

1978-05-01, måndag.

På natten var jag uppe omkring kl. 0200, då var vinden måttlig, och det var c. +2°C. På morgonen observerade jag från c 0730, det var mest klart och byggligt vilka men vinden hade ej avtagit tillräckligt. Jag rev kl. c. 1 icke utsprängd husbumb över närmsta klarstenen, och en flock på 6 storskrakar kom över (en eller vipen utsprängd ör). Flock 10 bramänder flög runt, och en skogsduva passerade. På kvällen hörde 3 gärdsmygar säkert sångare.

Åt morgonmål på verandan. Det blev sol och molnfritt, men den ostliga vinden förhindrade avsevärt, och fast termometern steg ett par grader blev det knappt tillräckligt varmt! Järnsparv, talgoxe, f. ö. inga märkliga. Gick upp i Torneå 0845-0900, det var fint ljus men hård vind. Skäggdopping sedd men ej räknad, brun kärrhök rödlistad, även en mycket tydlig f-färgad (närmast norr om Torneå) som dansade och störtade sig ner. Gråtrut helt få (max. 5 sedda), knipa c. 12 + 6 + 4 = 22 ex, årta 1 ♂, skedand ♂+♀, vigg bara 4-6, bramand också bara få (5-6), knipa en mycket tydlig fjolårshane med vit hundfläck men ljus ej på kropp när

1978-05-01 forts.

utspridd; kroppens sidor alls inte enspärgade vita. Grusnd 3 ex mindflygande (2 dd 1 ♀), fälldr sedan men ej tillsammans. Av knölsvan ett par på närmste klarvatten, ett par vid vassvike c 500 m norr därom, och ett ex i V delen i vasskanten. Skrattmåsar några hundra, ovade av blm kattfisk och kräfta. Ladusvala ett par ex med längre stjärtgrenar förbiflygande, Sothöna bm 2-3 sedda. Jag satt därefter länge på verandan. Det var sol och molnfritt och ingen cumulusbildning, men vinden hård; kl. 1115 var temp. +9° (dygnsv) och +10°.5, alltså ändtligen lätt varmare.

Ingas observationer 1978-05-01 -- 05-04.

1978-05-01. När Inga for tillbaka till stugan omkr. kl. 1430, efter att ha kört mig in till Lund, såg hon 2 gladar vid Dungarna V om Revingeby, S om vägen, och ytterligare 2 gladar över skogen N om Kvarnesjön. Trevligt. - På kvällen vid stugan stor cirkus av svalor, minst ett par tiotusental. De hade fällt i t.ex. sandtagen och föranlett flera bilister att stanna. Vidare hade det på e.m. samlats ladusvalor i ökande antal över sjön. Gösan Högstedt hade kommit och sett allt detta, och de hade haft invecklat att svalorna var första nyankomlingar, som under för undan stannade upp vid sjön.

1978-05-03. Denna dag hade svarthakad flugsnappare anlänt (eller stötare på natten). Den var tydligen mycket aktiv. - På kvällen hade ett fåtal vadgäss flugit över stugan och sjön. Inga hade sutlit och jobbat på kvällen men hade den uppfattningen att hon borde ha sett svanarnas ansamling, om de funnits i stort antal.

1978-05-04. Inga var med Thomas Alexsam bl.a. på utflyttarna vid Landskrona. Såg där flock c 300 myrspovar. Såg också mellan Höljarp och Barslöse en par av mindre kärrhök på ett par meters håll från bilen. Ärtsångare sedd och hörd flertalet i NV Skåne (de gjorde en rundtur där), men ingen annan Sylvia.

(246)

1978-05-02.

Jag reste tåg till Göteborg på morgonen, därefter båt till Fredrikshavn. Fint väder. Jag gjorde en del anteckningar om fågellivet från båten, men de gick förlorade. Föga viktiga; det märkligaste var att jag räknade över 1000 ejdrar på den rätt korta sträckan från Göteborgs hamn tills man passerat öarna. Ejdrarna låg dels i flockar av växlande storlek, dels m l m glest eller också parvis eller ensamma. Ute på öppna havet sågs mycket få ejdrar.

(246)

I Fredrikshavn började jag leta hotellrum, dock helt förgäves. Men på ett fullsatt hotell fanns en människovänlig kypare eller kanske portier. Han sade till mig: "Här i närheten finns ett tekniskt kollegium som heter Vesterbo. Där pågår f n ingen undervisning. Men där finns en vaktmästare som heter Marinus, en förträfflig man; han kan säkert ge er ett rum för ett par nätter". Jag fick också veta vägen till Vesterbo, jag kom dit, fann Marinus, som förvisso var en stor gentleman och utan nämnvärda formaliteter lät mig bo i ett av skolans elevrum eller gästrum, högst komfortabelt, med bad och kök och allt man kunde önska sig.

Kvällen ägnade jag åt sight-seeing i Fredrikshavn, en stad som jag aldrig tidigare hade besökt.

1978-05-03.

Upp rätt tidigt, gick ner till hamnen eftersom jag ämnade ta båten till Laesø. Vid hamnen såg jag svart rödstjärt ♂ i s k "Hemmungskleid", vidare 1 hussvala. Silltrut, gråtrut, skrattmås sågs, även 2 tärnor som verkade högst spännande, jag misstänkte sandtärna men blev tyvärr inte säker. Flock 14 ejdrar bestod av 3 ♂♂ i klar ad-dräkt, 5 ♂♂ som tycktes bära fjolårsdräkt, samt 6 ♀♀. Se rättelse nedan!

Jag åkte ut till Laesø i fint väder. Vistades sedan där flera timmar men bara nära samhället, där båten lade till, Vesterø. Jag såg ytterligare 1 ejder utöver de 14. Nyssnämnda flock på 14 sågs vid Laesø, ej vid Fredrikshavn! Vidare vid Laesø 1 sjöorre ♂, 1 kretsande sparvhök, 1 strandskata, 1 ladusvala, 1 + 1 skrattmås, 1 ad + 1 sjuv havstrut, minst 1 gråtrut, silltrut sedd både från båten och från ön. Ärtsångare 1 sjungande + 1 sedd, lövsångare några få sedda och hörda, bofink sjöng, grönfink sjöng, turkduva kuttrade, kråka 1 + 1 sedda, skata 1, sånglärka ett par tre sjungande, järnsparv 2 sjungande, gulsparv 1 sjungande, sädesärla 1 ♂ vid hamnen, gråsparv flera, ängspiplärka flera ex spridda både före landningen och på stranden. Vidare 1 småtärna. Kentsk tärna sedd på havet och senare även från stranden. Fisk/silvertärna bara 1 sedd, men kort därefter sågs 2 silvertärnor bergsäkert och my. fint. Ängspiplärkor enstaka ex flera ggr. Silvertärnorna: den ena tog fisk, jagades kortvarigt av en icke utfärgad skrattmås som dock inte fick något byte. De 2 silvertärnorna fällde på vattnet i två sekunder, vilket jag fann anmärkningsvärt. - Ängspiplärkor hördes över 10 ggr vid stranden mellan kl 1200 och 1230; under samma tid sågs bara 2 ex. Det förekom tydligen glest inträck på stor höjd från SV. Sånglärka sjöng uthålligt högt över stranden, den sågs också när den sjöng. 1 kråka flög mot S. De 2 silvertärnorna fällde på ett stenblock, det enda som fanns tillgängligt.

Kl 1230-1240 kom 2-3 ängspiplärkor och 1 obestämbar fink in från havet (från SV ungefär). Kl 1245 hörs vinterhämpling, flock 8 ex upptäcks, rundflyger, fäller på sandstranden på våt sand där det ligger några småstenar på 5-10 cm i diameter; fåglarna lyfter efter en minut och reser mot norr! Trevligt. Mycket humlor flyger, och jag skall särskilt nämna att humlor sågs även över havet c 3 km från ön. Nyckelpigan Coccinella septempunctata sågs i myckenhet. Citronfjäril 1 ex.

1257 1 strandskata flyger mot N. Nu ses 4 silvertärnor, de blir exalterade, alla flyger tätt tillsammans, 1 ex kastar sig ned på vattnet, ligger där 2 sekunder med höghållet huvud. - Jag går till hamnen.

1345 obsar börjar vid hamnen. fiskmås 2 ad, gravand 2 ad, ejder ett par, ♂♀. 2 strandskator jagar varandra. Mycket humlor sågs, säkert 25 ex på 15 minuter; eventuellt kom den in från V!

OBS: 1400 avgång från hamnen. Ytterligare några humlor sedda. Båten avgår 1400!

1430 1 tretåig mås, mycket fin adad, passerar alldeles förbi

1445 ännu 1 tretåig mås ad

1446 ännu 1 tretåig mås ses, den flyger mot S. Bland de trutar, som ses, är en mycket hög procent icke utfärgade fåglar; [redacted] jag ser några få ad men av icke utfärgade dels en flock på 9 ex, dels 10 spridda ex.

1444 en nyckelpiga fäller, lyfter efter 2 minuter.

1449 1 lom med jämngrå översida och ljus strupe, i utmärkt ljus. Art dock ej säker. Kort därefter ännu 1 lom, troligast storlom. 2 fisk/silvertärnor.

1978-05-03 forts, och 1978-05-04. (247)

1456 nu är båten halvvägs mellan Læsø och Fredrikshavn. Vi möter en stor humla, den gör ett par svängar men fortsätter på sin ursprungliga kurs, se enkel skiss:

1501 ännu en humla på precis samma sätt! Den har nästan säkert samma färg som den föregående.

1515 en humla kommer från öster, flyger ikapp båten. En obestämd lom flyger söderut.

Därefter ej flera anteckningar denna dag.

(247)

1978-05-04.

Jag reste tåg till Skagen, avgång Fredrikshavn 0815. Intressant att se landskapet häruppe i "Danmarks Norrland". Odlade marker, tallplanteringar, ekbuskage, ljung. Mycket tallkratt, massor av småfågel, (särskilt) trast, detta bl a vid Napstjaert, Aalbaek m fl ställen. I trakten av stationerna Bunken och Hulsig fanns dyner, kärr, ljungmarker delvis planterade med tall. Massor av småfågel på en del platser. Ankomst Skagen 0902. Jag gick runt i samhället en god stund, vandrade sedan så sakta förbi en radio-station och [illegible] i riktning mot norra kusten och nära den fyren; också nära en radarstation. Placerade mig med god utsikt; terrängen var delvis trevlig men delvis [illegible] flitigt brukad som avstjälpningsplats. Förde noggrann dagbok.

1040 obsar börjar ungefär 1040. Det första jag får syn på (av sträckande rovfågel eller andra sträckande fåglar) är 1 ormvråk, som av färgen att döma måste kallas ryssvråk, samt 1 sparvhök

1100-1115 (ungefär, kanske högst) 18 ormvråkar, 2 fjällvråkar och 3-4 sparvhökar

1120 31 ormvråkar, 2 fjällvråkar och några få sparvhökar

1130 46 vråkar varav 8 fjällvråkar. Se viktiga kommentarer sist denna dag!

1140 91 vråkar varav 12 fjällvråkar. OBS att flera ormvråkar var trasiga i vingarna, en sparvhök likaså. Sedan kommer ytterligare 10 fjällvråkar

1212-1215 26 [illegible] (rovfåglar) kretsar på bra håll, utmärkt ljus, därav är 2 sparvhökar och 2 fjällvråkar, vidare c 8 ormvråkar som aldrig syntes bra från ovansidan; resten är ormvråkar som syns bra och av dem är [illegible] minst 5 mer eller mindre tydligt rödbruna på stjärten ♀ och dessutom 1 eller 2 som ♂ har en tydlig ljus fläck vid basen på de mellersta sjärtpennorna, allt sett från ovansidan; Denna karaktär är ej sällsynt hos ryssvråkar (men [illegible] kan ses även hos nominatformen). Se skiss här.

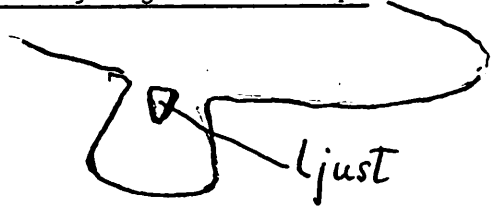

Två (orm)vråkar med assymmetriska vingskador ses länge, se skisser härinvid:

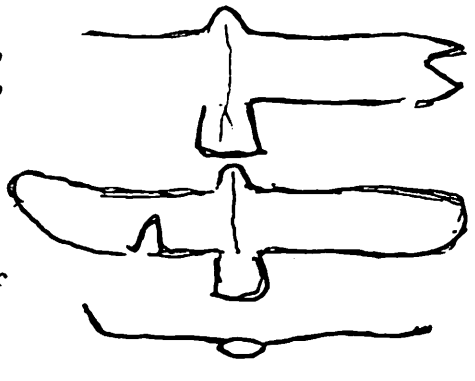

Vidare ses resp. hörs grönsiska, gråsiska, bofink, ängspiplärka, trädpiplärka, snöskata, obestämda småfåglar, ringduva, glutt, vipa, 2 brushanar ♂♂ varav den ena med"jättevit" krage; även drillsnäppa konstaterad, och rödbena spelar.

Många fjällvråkar lågt, ryttlande.

1229-1230 2 sparvhökar, 1 fjällvråk och 5 ormvråkar kommer in mot den vita fyren. Väster (eller månne: till vänster) därom ses 31 andra rovfåglar komma in mot Skagens samhälle; därav är c 3 sparvhökar och 4 fjällvråkar; resten är ormvråk, men alla dessa kommer i dåligt ljus. Efter en liten stund vänder de dock så att jag får dem bättre. En trasig ormvråk däri; skiss gjord, men återges ej här, ty det kaN vara den ovan avbildade med hack i vingspetsen. - Vidare ses: bergfink 1 ♂, ladusvala några ex, backsvala 1 ex; några lågflygande fjällvråkar nalkas med kurs mot radaranläggningen. Hämpling hörd många ggr.

1240 efter invecklade turer och slingerbultar kommer 27 rovfåglar i fin krets norr om mig: det är 2 sparvhökar, 5 fjällvråkar, 1 ljus vråk som troligen är en [illegible] ormvråk, samt 19 bergsäkra ormvråkar varav den trasiga ånyo ses fint. Knappt mer än 5 (ormvråkar) kretsar i bra ljus; en av dem är rödaktig, en något rödaktig, 3 ej eller knappt rödaktiga.

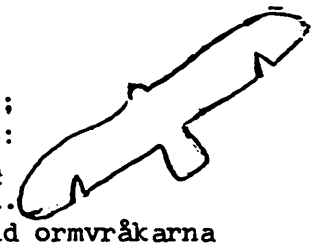

(248)

20 exemplar kommer rakt över mig. Därav är 4 fjällvråkar; en av dem har symmetriska luckor i vingarna enligt skiss: De övriga 16 är ormvråkar, och en av dem har symmetriska luckor såsom hos fjällvråken. Ingen är röd på undersidan. Fjällvråkarna ryttlar delvis lågt, delvis vistas de bland ormvråkarna

1248 23 ormvråkar, 5 fjällvråkar och 2 sparvhökar kommer nära i sektorn [illegible] NV-NO om mig. Större strandpipare hörd.

1249 1 stenfalk passerar mot öster jättefint, det är en klar ♀.

ungefär

Ännu 1 fjällvråk ses, den har symmetrisk ruggningslucka vid innersta handpennorna (åtminstone ser det ut som en ruggningslucka, och placeringen måste vara ungefär som jag angivit. Se skiss:

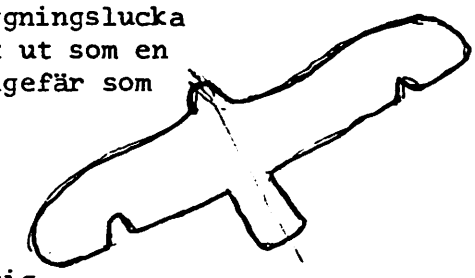

1255 1 tornfalk kommer in, ger sig söderut men stannar upp och ryttlar. Bakom den kommer 6 fjällvråkar!! Tornfalken kommer på 10 m [illegible] avstånd från mig.

1257 ny tornfalk kommer på samma sätt, ryttlar nära mig. Ovannämnda ex ses fortfarande. 2 sparvhökar ses, men jag vet att jag inte noterat alla.

1303 1 ormvråk ses, mycket trasig i ena vingen, enligt skiss:

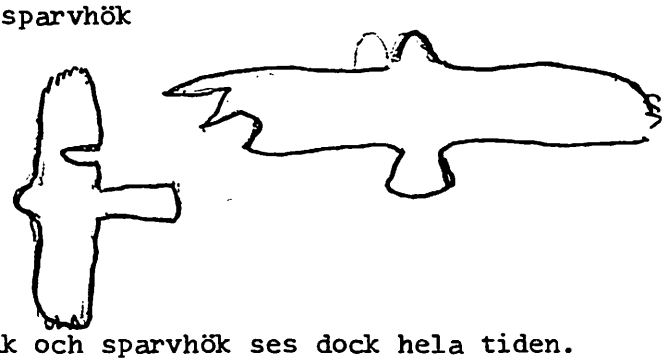

Har inte setts förut. Vidare ses 1 sparvhök med lucka i ena vingen; se skiss: Ej heller detta ex sett tidigare. Rödstrupig piplärka hörd!!!

1307 nu 17 ormvråkar, 5 fjällvråkar och 5 sparvhökar framför mig. (Så gott som säkert är alla dessa nykomna, även om detta ej har angivits i anteckningarna). Därefter relativt stilla (på sträckfronten) ett slag. Ormvråk, fjällvråk och sparvhök ses dock hela tiden. 9 dubbeltrastar lyfter, ansluter till en flock på c 30 snöskator som flyger över. 1 brun kärrhök passerar mot Ö, den är mycket mörk och har föga ljust på huvudet. Flyger lågt.

1333 1 rödstrupig piplärka hörs, upptäcks, ses, flyger mot ONO ungefär. Hämpling hörd.

1335 1 ormvråk kretsar, den är rätt röd på stjärten

1338 1 sparvhök och 6 fjällvråkar kretsar nära; en ormvråk kommer utifrån havet och ansluter sig till denna krets. En annan ormvråk utan rött i stjärten kretsar nu nära.

1343 nu kretsar 3 ormvråkar, 5 fjällvråkar och 1 tornfalk, och därintill 2 sparvhökar. 1 fjällvråk har vingskada ~~enligt denna skiss:~~

se även här nästa sida

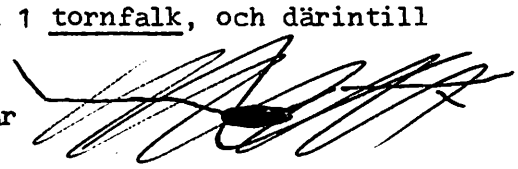

Strax därpå ses en krets på c 12 ormvråkar jämte enstaka fjällvråkar.
2 taltrastar flyger ungefär österut

1350 8 fjällvråkar, 5 ormvråkar och 2 sparvhökar kretsar. OBS det synnerligen stora antalet fjällvråkar hela tiden idag, ej minst nu på slutet. Bergfink sedd och hörd. Flock 35 [illegible] snöskator flyger österut. Vinterhämpling hörd, sånglärka hörd.

1410 rödbena sedd och hörd. Småspov hörd. Färre rovfåglar nu: bara några sparvhökar och 3 fjällvråkar

1420 7 ormvråkar, 5 fjällvråkar och 4 sparvhökar [illegible] på nära håll

1428 1 ormvråk mot VSV. 3 fjällvråkar ryttlar och kretsar. 1 sparvhök mot Ö. 1 hussvala, 3 ladusvalor. Bofink hörd. Vipa leker

1431 90 snöskator flyger österut

1434 1 ormvråk, 5 fjällvråkar och 5 sparvhökar framför mig.

1438 1 fjällvråk med osymmetriska vingar enligt skiss:

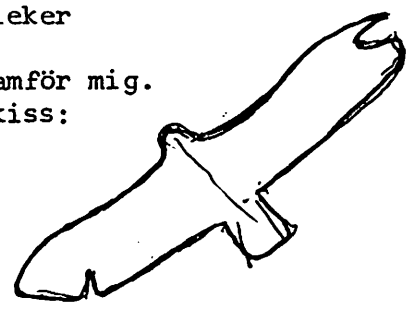

trädpiplärka hörd.
Gräsand ♂♀ rundflygande.

1442 en pilgrimsfalk passerar i snabb och rak flykt med kurs ungefär mot NO-ONO, följdes med kikare ungefär 2 km väg, därvid passerade den förbi 3 fjällvråkar som höll ungefär samma kurs. Jättekul! Falken var på c 200-250 m avstånd när den var som närmast.

1446 en relativt ljus ormvråk passerar; stjärten är avgjort ljus och är smalt (mörk-) bandad på ljusröd botten. Samtidigt kommer 2 + 1 fjällvråkar. Grönsiska överflygande. 1 ringduva och 1 tamduva, denna ungefär färgad som en vild klippduva, kommer i sällskap, [illegible] kurs mot ONO ungefär. Ny framstöt av 7 ormvråkar och 2 fjällvråkar.

1500 jag lämnar obs-platsen, går sakta tillbaka mot samhället. Ser därvid 2 kajor och 3 råkor, av de sistnämnda är en vingskadad enligt skiss:

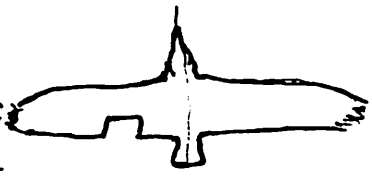

Vidare kommer några snöskator, de svänger dock, och vänder sannolikt. 1 ringtrast uppe och flyger, gör stor runda, reser säkerligen ej ut; jag ser att dess flygbild är "torped-artad" (har knappast någon erfarenhet av den saken förut! GR).
Vind nu svagare men fortfarande på syd ungefär, eller kanske sydost (OBS: har ingen kompass med mig och vet att man lätt felbedömer väderstrecken här). Över Skagens samhälle ses inga rovfåglar. Turkduva är allmän i samhället; ett ex har en lucka i ena vingen.

1615 jag tar buss tillbaka, den startar 1615. Mycket trevlig väg. Fjällvråk ses över dynlandskapet. Jättefin dag; nog hade jag väntat en del trevligheter men rakt inte så mycket ormvråk och fjällvråk i maj månad. Även många andra roliga obsar, pilgrimsfalken ej att förglömma.

1700 ankomst Fredrikshavn. Ej flera anteckningar denna dag.

Kommentarer: (1) mycket vackert väder när jag obsade vid Skagen. Riktningsangivelser ungefärliga, bör checkas med hjälp av karta.

(2) rovfågelsträcket pågick på låg eller mycket måttlig höjd; inga högsträckare, knappt en vråk sedd på större höjd än 150-200 m (approximativt). De flesta kom på ringa höjd, skattat 25-100 m; men jag beklagar att inga närmare anteckningar gjordes.

(3) en hel del rundflygningar förekom, och enkel addition av alla siffror för att få antalet sträckare vore alltför enkelt. Men fint sträck var det förvisso.

(4) OBS att mina siffror för perioden före 1140 inte får adderas. De är ackumulerade, d v s det för varje tidpunkt angivna antalet är hela antalet dittills sedda. Så brukar jag inte anteckna, men jag var helt ovan vid lokalen och kunde aldrig drömma om att så mycket fågel skulle passera, trodde därför under första stunden att det snart skulle ta slut, varför jag adderade för att få totalsummorna [illegible] direkt!

(5) OBS de många exemplaren (av flera arter) med påtagliga vingskador! Månne skadskjutna? Verkar onekligen sannolikt.

(6) OBS också fallen som ser ut som m l m normala ruggningsluckor, alltså (ungefär) symmetriska luckor. Undersök om sådana fall kan väntas vid denna årstid, och i så fall hos vilka arter.

(7) den vingskadade fjällvråk som omnämnts på föreg. sida kl 1343 och avbildats där: skissen dålig, skall ersättas av dessa två:

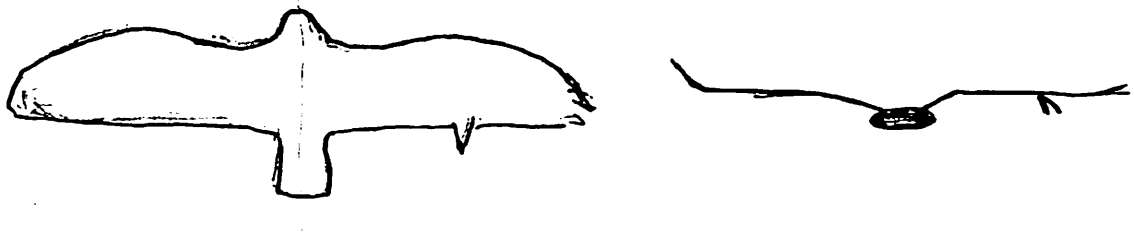

Exemplaret hade alltså skador, eller abnorm växt av andra orsaker, i båda vingarna.

250

1978-05-05, fredag.

Jag steg upp tidigt i min lilla rum på Tekniska kollegiet Vesterbo i Fredrikshamn; packade allting, gick till järnvägsstationen, tog en taxi Fiskhalla, hämtade all packning och blev sedan skjutsad till Göteborgsbåten; "Silvran-linjens" kajplats. Kom dit 0700, blev insläppt och gick ombord 0715. Åt utmärkt frukost, stor och riklig, för 11 sv. kr. Båten gick kl 0745; det var svag till måttlig sol och svag sjö. Jag observerade från däck till c 0845, sjö ytterst lätt, både i fråga om våg och undervåg. God sikt, man kunde se kustlinjen minst 30 km. Satt sedan inomhus, med sikt över havet, sjö mycket lätt. En obestämbar lom på håll, annars bara gråtrut (incl. hög procent vita utfärgade), havstrut (få), silltrut (inte många), fiskmås (få, bara ad.), skrattmås (ett par dussin, nästan bara ad), kentisk tärna (1), fisk/silvertärna (c 8-10), ejder några småflockar. Endast gråtrut allmän, skattningsvis ett hundratal ex sedda, en del flygande, en del liggande på vattnet, delvis nära fiskebåtar (som det var gott om). Följande noteringar gjorda kl c 0930-1010. Det

(251)

(2)

1978-05-05 forts.

var nu utmärkt sikt, färgerna på land syntes skarpt, Marstrands fästning fint etc.

När vi var c 4-5 km utanför Vinga, stod jag och såg norrut genom fönster på översta planet, (dvs det översta som ej var öppet för himmelens vindar). En silltrut att flög utanför, parallellt med båten och bara 75 m bort. Den utan sabeln på båten. Drygt 100 m bakom silltruten kom en mås som var grann och rätt lysande. Jag trodde det var en grönbent i det skarpa solljuset, kysste kikaren på måsen — och fann att fågeln hade helröda ringgrodor; hela fågeln var glänsande röd. Den flög ordentligt nästan parallellt med båten, ~~svävades~~ utan något på denna och nalkades den, låg bara i mycket liten vinkel. Allaren flög på 2-5 m höjd över vattnet. Den följdes minst ett par minuter, och allt närmare kom den: näbb som hos ad: gul eller gul-orange med normal röd "brottfläck". Ben ljust blodröda. Öga mörkt, ögonring inte synlig; om där fanns någon färg måste den vara mycket

3

1978-05-05 forts.

Dunkel. Mandeln var inte alldeles helvit; den i visade en inte alldeles jämn, gråsvart (mycket grå!) ~~färg~~ oregelbundet mycket så:

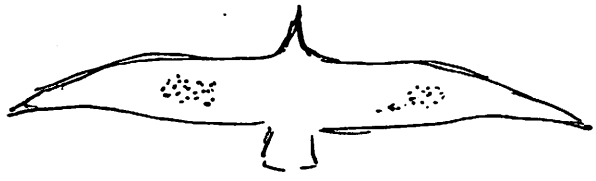

← ovansida

Observera den lätta men tydliga assymetrin i frigen. Skissen är approximativ. Den grå oregelbundenheten på delar av mandeln kunde ses bra, men detta berodde på det mycket skarpa ljuset. Hela frigen lyste vit.

Kärnan framträdde som tillmäs, som fanns till hands för jämförelse. Vingarna var avgjort grönaktiga, som tillmäs och alltså inte som hos grönfink och hämpling, vilka har vingspetsen ungefär så:

tillmäs däremot så:

(svenska raser)

Dessa enkla skisser vill endast visa hur jag upplever vingspetsens form hos arterna i friga.

1978-05-05 forts.

(Om jag minns rätt, är vitsnäbbens vingform mycket lik havs- och gråtrutens, men detta kan jag för ögonblicket inte skryta med egna observationer. Jag vet däremot med absolut säkerhet att jag redan vid första besöket i England 1949 observerade att den engelska silltrutens, resp. graellsi, har proportionellt längre vingar än den svenska; därtill kommer att den engelska har mycket bleknare mantel, som kontrasterar mot de svarta subterminala spetsfläckarna på vingarna).

Vad näbben beträffar så dagens ex. tyckte jag mig inte att den var lika och späd; därmed ej sagt något om relationen i storlek till silltrut och gråtrut. Se vidare nedan.

När den vite fanten följt bilen kilometervägen och kommit allt närmare (asymptotiskt!), gjorde den plötsligt ett kast, vände skarpt och försvann ur min åsyn alldeles. Jag drojde någon halvminut innan jag lämnade bilens fönsterruta, gick sedan upp på alldeles

5

1978-05-05 forts.

och hade den otroliga turen att äta se i fjolen, och det bättre än någonsin. Två unter följde bilen alldeles bakom akterom och på kanske 20-25 m höjd; den ena var en sillmås ad, den andra var den helvita! De två flög alldeles påfallande nära varandra, bara några meter emellan, ibland ännu mindre. Det var helt uppenbart att de två fjälarna var jämnåriga eller ytterst nära varandra i storlek. Jag säger inte ytterligare än centimetrar, men med den referensramen var de likstora. Vingspannen på de två var också ochså lika, alltså speglika vingar (men ej nödvändigtvis på millimetern samma längder på de enskilda remmarna).

Jag bedömde alltså som helt säkert på min. Även denna andra gång såg fjälen länge, och först när vi var precis ingå Vinga dog sig fjälarna bort från bilen och sikade på ön (vi gick strax N om Vinga). Innan dess, när jag absolut ser fjälen flyga på

(255)

(6)

1978-05-05 prts

näthell minst 3 km stråcka, kanske längre, och det är alltså många minuters öbser, eftersom farten nu var mättlig och blev ännu långsammare medan observa i pöpich.

Av storlek och form drar jag slutsatsen att jag sag en vit vingad Orre, Lars glaucoides, och att drägten närmast stämmer med "andra året", då fjädern (liksom vitsvansen) snarast ser ut att vara ensfärgat vit. De små men myc. tydliga fläckarna, eller ej jämnfärgade, färgen på mantelen är intressante.

—

I inlägget till Fågelbg f.ö. mycket gäller, jag sag ett par hundra då trots upplysningsrika öbser. även knölsvan i enstaka ex eller par eller småflockar flera dagar.

Tog taxi till stationen, hann tåget som gick 1120 (tåget kom faktiskt in förbi tåg angående kej 1050-1052). For direkt till Lund, i fina vädret,

1978-05-05 forts.

Följ ladusvala ofta, även i antal husvalor och par fpm bl.a. vid kraftverket i Lagan; följ en hel del träd (snöskata, talltrast, trol. även rödvingetrast) etc. Rökfolonier på flera ställen.

Ankomst Lund 1458, mycket dyra, följ Vaxi hem, arbete grejor, packade upp etc. Inga kom hem från jobbet c. kl. 1715. Efter ett par korta ärenden körde vi till skogen, stark - 1810, ank. åt 1840. Fin kväll. I glädje över "storheten" på ansikt. Hjärt full av skratt. En av de trevligaste kärlekskonserter vi någonsin varit med om! Den har absolut oförglömlig vita fjädermönster på vingens framkant, så:

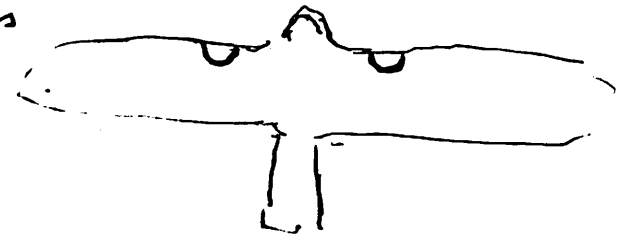

måste studeras, vid närmare!

Jag såg även min första en, en stund därefter 2 svartvingar flygande vid nära håll vid myrkant, och till min stora överraskning följ årets

1978-05-05 forts.

- första Tornsvala sågs över nyön kl. c. 2005 ! Skrattmås i massor.

Fisk/silvertärna i vedd.

Svåra i prima season !. Ingen ansamling till SO-höns. Några mycket små flockar på 5-30 st sågs flyga över nyön, hus mest NV, i några fall mindre grupper som kunde skilja med att de första varit ungfåglar. Vissa flockar bjuckles bestå av par, fjolårs flög m l m
Tydligt två att vara:
Ingen alls ansamling till pre-roost i Bilvikens sågs. Ett par ggr kunde jag ana att några flock, men ej säkr, vilka tog över nyöns V ända! Ingen som helst massflykt över nyöns SO hörn eller ej.
Gravand i vedd att häcka

Tillägg: 6 svanor flög ungefär OSO vid Skatöcberga. Kurs kunde med markerna V om nyön, eller ev. med Vambs ängar.

(258)

(1)

1978-05-06, lördag.

Korta obsar c. 0500 och 0630, flitiga obsar efter c 0815. Före kl 1130 sågs följande arter, mest från verandan, men ett besök i Tornet gjorde sig c. 0830-0845:

skäggdopping (ej sång), häger (1 överflyg), knölsvan (par i SO, därtill 4 flygande 0835, försvann i S-SSO), grågås (ej), knipa (ej), årta (1 ♀, 10 ♂), vigg (> 12), brunand (≤ högst 10), skedand (ca ♂♀ + ♂), ormvråk (1 på håll), brunkärrhök (ca adult ♂ + ♀ med skarpt vitt framtill och klart vitbrun stjärt), fasan (ca hörd), rothöna (bara c 2 sedda), vipa (1 överflyg.), skogsnäppa (1 överflyg.), brushane (1 ♂ med vit krage överflyg.), skrattmås (massor), i dvärgmås (≧ 10, se nedan), fiskmås (1 ad), i silltrut (1 ad), sandtärna (1ex), småobs tärna (minst 2), fisk/silvertärna (minst c 8), ringduva (2+2), mindre obs hackspett (hörd från Tornet), ladusvala (några sedda), hussvala (> 2 sedda), backsvala (2 sedda), sädesärla (1 ex på Tornet på morgonen), sävsångare (1 ex sjung kl 0845 årets första), lövsångare (sedd ofta och hörd sjunga

1978-05-06 forts.

i delijen), kaltrasb (1 ♂ sedd i buske i ossen), svartbrö flugsnappare (♂, mycket aktiv, inspekterade 2 holkar), talgoxe (hörd och sedd), blåmes (ofta hörd och sedd), stjärtmes (flera sedda, ofta nära), bofink (♀ sedd, senare ♂ sedd), grönfink (hörd kvitra, senare sedd), stare (par vid nya holken, där de först in boxmaterial), kråka (ofta sedd över ossen, spec. vid skrattmåskolonierna förstås).

i Doppingarna var för övrigt. De uppträdes mycket långt över V delen av sjön. Vad som fanns alla längst i V var knappast möjligt att se och i varje fall omöjligt att bestämma, men ute på klarvattnet bortom bortersta sjögrässarna rörde sig åtminstone fem, sex. Först sågs c 6 ex varav minst 1 häckfjäl, senare (från Vomet och från maken) minst 10 ex. Det verkliga antalet var troligen högre. Minst 2 häckfjäl. När dem flög minst 6-7-8 pip- eller silvertärnor, glest fördelade, i bland skrattdykande, samt 1 svartsärna.

1978-05-06 forts.

Dessutom fanns det nog ca ett par tre smätärnor; länge förblev oben dock en aning osäker, men ändtligen kom de nästa obs närmare, så vi kunde minst 2 st. Mötte också Ragnar Hall med kollega. De hade sett 2 smätärnor från Öbensoffhalvorna.

Väder: morgonsol, klart, kallt, mörkt vind, senare blev det grårare, och vinden från S friskade avsevärt. Temp. kl. 1145 + 15° resp +16,5 C.

Dvärgmåsarna (med sällskap ca. 1000) i flock över samma område av sjön Öbenmindre från kl 0800 till 1130!

Vinden blev hård. Inga, som for till Vebersö för matinköp m.m., berättade att det var stor sandflykt på de lättare jordarna.

Jag såg mellan kl 1130 och 1400 även fiskmås i juv och >3 ad, gladan 1 ex på längre håll, och stjärtand 2 ex helt nära. Även 1 smätärna över närmaste klarsken, och på håll fortfarande flera dvärgmåsar + en svartärna. Därtill bedömde att

(4)

1978-05-06 forts.

svalor i rätt avsevärt antal samlades över sjön, högt och glest virvlande i vinden (skattningsvis ett par tiotal banksvalor, minst 10 hus- och minst 10-15 ladusvalor sedda, men totalsiffror blev säkert högre).

På e.m. satt jag och läste Mårten Stenbergers "Det forntida Sverige". Högst intressant lektyr!!! Ej omslutningen passning. Vädret i stort oförändrat: i'bland snarast mulet, i'bland mattsol och rätt mycket (av höga moln) blå himmel. Svagt, och hårt vind omkring O - NO, och för allan del pausvis varm: kl. 19 var det + 14°C. Men vinden gjorde att man förlorade mycket värme utomhus. -

Tårsparv sjöng. Flera 9 trumtrastar uppe och högt. Svarttrast först o senare o 9. Vid e-m-besök i trädet flera 17 rödvingar i NO delen (ungefär 9 o o d). Svalor ökade i antal över sjön, där mycket bankesvalor, men fler ladu sedda. Säkert >100 svalor sedda.

På bordet, när den grumliga bruntaxhöken o jagade över sjön och skrämde upp

(5)

1978-05-06 forts.

skeppsmässorna, studerade jag stjärnorna. Anteckningarna är som anlände mot SO-himlen var tydligast synliga, en flock på 30, några på 10-20, därtill några flockar som också var uppdelade (helt eller nästan) i par, t.ex så:
2+2+2+2+2, 2+2+2+3+2, 2+2+1+2+2, 2, 2, i några fall flockar på 10-15 där detta ej eller endast delvis syntes. Och de flockar som åskådades nedanför SO-himlen flög också österut, dvs motsatt håll som också omkring N. - Jag såg också flockar på 10, 50, 200, 100 etc komma söderifrån till synes andra ändå (skjöldorna); dessa ej stadionbundna, och avstånd längst, men det var mycket mödosamt att skilja, ej över 500 uträttes skulle jag tro, och alls ingen synbar ansamling i träden där eller i stor flock över staden.

En enda relativt stor flock sågs, den bestod av c 800-900 st, ej fler, och

1978-05-06 forts

lem över SO- hörnet med hus upp mot Kjörup, följdes länge, försvann därpå. Detta skedde 1940-1942, ansamling av kvarter f.ö. sedd 1902--1950 men som synes mycket glest och i stort sett individuell. Därefter syns ut 2005 2 stora kvarter komma fram mot NV. Trots rätt noggranna observ syns inte en stenkista; det var mulet och blåsigt [därefter] och inte särskilt kyligt men alldeles torrt och inte dålig sikt trots att ~~[illegible]~~ det var avsevärt sandflygning och därför mycket rött kvällsljus (den korta stund denna var synlig).

—

obs Tillägg: smågärna 2 ex sedd även på e.m. över närmaste klarytorna, fälld bland skrattmåsarna på den låga banken.
Obs också att dvärgmåsarna åtminstone delvis var synliga över samma område som förut i sjön från tillf. 1330-1400 men ej senare.
Kaja 2 ex i sällskap förbiflygande på e.m. bör också tilläggas.

1978-05-07, söndag.

Upps och tittade över mjön kl c 0440, c 0600 och c 0730. Sol, klart, men vinden förtfarande på Ost och ökande redan på eftermiddagen! Ganska varm; kl 0440 9°C, kl 1100 16°C!!

Tidig morgonstund är bäst, men jag säg att Gärdsmygar och åtminstone ett par Övr Sångare började sjunga redan i gryningen över V mjön, alltså över den mest exponerade delen. Skatan sedd vid husen, sädesärla och sävsparv och järnsparv hörd. Järnsparv, Törnsångare, svartvit flugsnappare och större hörd.

Kl. 0730 en i denna trakten mycket sällsynt observation: en gulärla sprang med egendomligt glidande rörelse på stenen, alldeles intill stakarna! Mycket länge sedan jag sett den; jag har alltid hoppats inom mig att den är påträffbar eller rätt vanlig i de delar av Skåne, där jag rör mig. Redan omkring 1938-1940 minns jag att jag hade denna uppfattning och att mina kolleger i Stockholm t.ex. Svärdson och Rollin hade svårt att tro att arten var så sällsynt i Skåne. —

2

1978-05-07 forts.

Frukost på verandan c 0940, därefter upp i Gorneå. Sol och molnfritt men mycket hård vind, och sikten på håll bydlig försämrad genom sandflykt. Fåglar före kl. ~~1150~~ 1115: skäggdopping gamla väl företrädd; knölsvan 2 i närmaste klarsikten, 1 norr därom (500 m), 1 ljust brun i V ändan; grågås helt få; bl.a. 300 flygande efter 14, knipa 1 sedd, ärla 6 sedd, sedan 300 / 14, vigg c 300 + 3 ff, brunand Σ c 6 ff ex, knipa en jättelurv fjälärshane fälld i närmaste klarsikten, låg där och dök sedan flera gånger grundfärg mörkbrun. Vit fläck väl utbildad och rund. Kropp ej utfärgad, ~~nacke~~ bröst och buk visserligen vita men kroppssidor liksom flanktrimmiga i svart och vitt, inte med till vitbenlinjen utan halvvägs på ryggen på den ljusgrå fjädern (jämför hur islandsknipan ser ut just där !!!). Brun kärrhök idkligen sedd, bl.a. byggde en fjäl (eller möjligen tvig) ubanför sin veranda i dessen. Sparvhök 1 ex över nära mot O - NO. Sothöna några få sedda. Skrattmås massvis. i Fiskmås 1 ad. Dvärgmås minst 5 ex (några

(3)

1978-05-07 forts.

Åkte över V delen; ej sig i fjolårspjel, resten ad. Andelen kan ha varit större. De höll upp mot viden, i helt glest formering, kåjsk över vattnet, gjorde så och så ett kast ner till vattenytan. De hade sällskap med minst 40-42 glest fördelade fisk- eller silvertärnor som beredde sig mellan precis som drift-måsarna; påfallet underlig att se dessa likadana beteende. Fisk/silvertärna se i färg. Fisktärna i en sekt, alldeles kajsk över vattnet, rätt länge ute. Ringduva sedd. Några svalor på långt håll men bara kortvarigt; f ö ej sedda över sjön.

Lövsångare sjung, svartvit flug dit, talgoxe sedd och hörd, blåmes dito, rörsparv sedd, bofink o sedd och hörd, svarta bara de mitt emot oss boende paren, lärka sedd över sjön.

Kl. 1115, just när detta skrivits, kom 5 bläsänder från mot NO i motviden. - Åkar forbsatte från verandan med magert resultat; likt svalor på avstånd några gånger, etc, men i det stora hela var det uppenbart att få fåglar

1978-05-07 forts.

flög i den hårda vinden. —

Jag skulle enligt överenskommelse in till staden vid 9-tiden. Eftersom dvärgmås och tärnor sedda över Kvanbergsjöns västra del, den mest exponerade i ostanvinden, föreslog jag att vi skulle åka till Lund via Vombs ängar – Vombs by – Vombsjöns V sida – Hjärnaröd – Harlösa – Revinge. Detta skedde, med start c 1345, ankomst Lund 1510. Väder oförändrat, ungefär. Vombs ängar mycket tomma, också, naturligtvis, mycket torra efter sista årets väder. Vombsjöns V sida också ytterst fågelfattig, bara 2 skrattmåsar att se i fjärran jiw i luften, och på stranden bara ett par tre rothöns sedda. Mycket karg fågelgång! – På den trevliga ängsgården vid Norregård gick 7 svanar, ung. utfärgade skuggade. På samma ställe en del större vadarsamlingar, där låg minst 6+2+10 gravänder, de 10 var också uppe och flög. Därutöver några obestämda änder, enstaka vipor etc. Hem via angiven väg. Sanden rök V om Harlösa och V om Revinge.

Vombsjöns vattenstånd (reglerat!) mycket högt, även revlar i NV hörnet under vatten!
Här 2 skäggdoppingar, enstaka måsar. —

1978-05-08, måndag.

Jag var i tornet kl 1955 - 2040 och såg då minst 40 dvärgmåsar, 60 tärnor (=fisk- eller silvertärnor), 3 svarttärnor samt en flock på 16 småskrakar; allt det nämnda är ovanliga saker för Krankesjön, ej minst en så stor flock småskrake, som bekant. - Klockan 2000 hade c 1800 skrattmåsar samlats till sjön; klockan 2025 hade siffran stigit till c 2300 ex. 1 gravand sedd, gräsand sedd. Gök, näktergal, flera sävsångare (vilket numera är rätt anmärkningsvärt). Rall hördes: keck keck keck..... . Även mink sedd. Fladdermus. Rördrom inte hörd eller sedd. -

På kvällen kom Ullas yngsta flicka, Karin Herslow, med kvinnlig kompis, på besök.

1978-05-09, tisdag.

Tornet kl [illegible] 0610 - 0630: rördrom, gök.

Klockan [illegible] 0722 reste 17 tärnor iväg

1978-05-10, onsdag.

- Eftersom jag på tisdagskvällen hade ett sammanträde med valberedningen i Skånes Naturvårdsförbund (snabbt avverkat, trevliga folk bl.a. Peder Weibull och Olle Nordmark), bodde jag i Lund redan till onsdagen. Sov dåligt, vaknade kl. c. 0330, antagligen delvis av spänning inför styrelsemötet där viktiga frågor för museet skulle på spel. Det mötet började kl 0900 med en diskussion mellan styrelsen och diverse olikfärgade. Denna höll på till 1115. Sedan vidtog styrelsens möte, som varade till 1740. De högst kontroversiella frågorna om museets framtid, dess personal och personalens uppgifter m.m. fick en god lösning. Vi fick en "museigrupp" tillsatt, som skall undersöka problemen. I gruppen ingår Brinck (ordf.) Rolf Eliasson, Johnny Karlsson, Roy Danielsson och jag samt en annan mera nominerad representant för TA-personal (= Teknisk och administrativ personal). Se protokoll för inst. — styrelsen av denna dag. —

Efter det långa mötet var jag ovanligt

1978-05-10 forts.

Stöka och sömnig, skrev brev, ordnade anteckningar, hade personligt samtal med Bengt-Olof Landin (som ej besökte samanträdet).

Kl 1655 kom Inga, vi körde direkt till skogen och c. 1745 efterom vi kommo med i S Sandby. Utmärkt klar afton, fin sikt, rikt molnig himmel, delvis rol, dymolm ela; mycket kallt. Kl. c. 1710 kom en snöby! Och vid skogen kl 1945 var det bara + 2° resp + 4°C!

På vägen passera vi med 5 tjäd vid Skattebergen, och stöka flock fårki vid Konkasjön N. sidan.

Johnny med familj kom ett slag.

Kl. 1845 kom 3 svanar på sikt läng håll och kl. 1910 kom 10 svanar på samma sätt. De rörde (Nästan) bergsåkra kanalsvanar vid fågelna. Kom aldrig nära men sikte utmärkt, och jag hyckla mig dyrligt kunna se näbbformen.

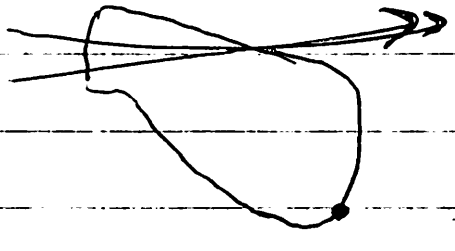

På kvällen c 1915 - 1930 var jag uppe

1978-05-10 forts.

i Gorneå. Sägs en del (här även några andra strö-obsar inräknade, alla före 1930):
skäggdoppingar, häger (1) kanadagås (1 i sjön, längst bort i V), grågås 2+1 ad, skedand 2 ad 1 f, knipa minst 9 i flock, bl.a. kärrhök flera ex, 2 omärkta fiskgjusar nära sjöarna Brushane ad, skrattmås sjöar c 2500 synliga tel 1930, dvärgmås minst 1+3 på ansedd, fiskmås 3 ad när, fisk/silvertärna sjöar 20 i sjön eller några över sjön, därtill kanske några fr SO över huset under tel. 1500, obestämda svalor några många längst ute (200 kanske, kan ha varit mycket fler), ladusvala några över närmaste klarsten, några endast några hus flockar på högst c 20 ex, därtill ebo andra per mil m undflygande, knipa sedd, kråka sedd.

Kl 1945 satte rallen igång med en ovanligt intensiv kör: kedekedekedekedek-ede ede ede ededekedekedekedekedekedek- (rytm ojämn, jag är inte bevandrad på arten ännu men tror på att efter-som låten alltid slutar med en "drill").

1978-05-10 forts.

Kl 2000 och senare: spridd par av vitsv. sedd, 1 fick flög förbi; enstaka svarv också sedda. Skrattmås kom till sjön i stort antal.

1978-05-11, Torsdag.

Natten till Torsdagen blev mycket kall, Temp. kl. 0615 var omkring +1°C (den gamla Tem. på noll, den andra på c 1°,5 C). Det var en solig morgon, sikt utmärkt, vind svag men mycket kall. Jag var i Torneå några minuter omkr. kl. 0705 Såg bl.a. några brunänder, 5 vigg. svarv 4 ex, 4 knölsvanar flygande, 1 ärla o dito. Ej sv. eller brun kärrhök från Torneå, ej heller grågås. Sothöna 1+1. Skrattmås många, inga andra måsar; på avstånd c 6-7 fiske- eller silvertärnor. Sävsångare: 1 ex sjöng uppmärksamt forcerat och livligt alldeles nedanför Torneå i vassen. Svarv några sedda, blänkes dito. Grant men artfattigt (men också, som sagt, mycket kortvarigt besök).

Före Torneåbesöket såg jag 2+1 svarv längs kust. i V, efter besöket 2 dito.

1978-05-11 forts.

Brun kärrhök sågs mycket fint när vi intog vår fotbost på verandan: 7 med de välmarkerade ljusa fläckarna liksom med bromateriål 4 ggr kl 0714-0724, följde alltid med materialet på precis samma ställe som förut, ute i vassen utanför skogen! Mycket trevlig syn!

*

Efter arbete på Zoötis for vi ut igen, strax omkr. kl. 1710. Efter middagen gick jag upp i Tornet kl 1905.-Kl 1910 kom en röd SAAB FMZ 746, stannade på P-platsen, ut kom 2 unga män med dubbelbössor. De gick förbi Tornet, såg mig men hälsade inte utan fortsatte ner mot kanalen. Inget skott hördes. Kl. 1917 var de tillbaka vid bilen, hade då gått på järnvägen eller passarvägen; de skrattade genast och körde bort lilla "strandvägen" förbi Nicolins hus mot "Saltkråkan". Jag undrar vad det var för ena; naturligtvis misstänker man att det är naturvårdare modell Arne Schmitz.*)

Fågel från Tornet 1905-1943: över sjön

*) möjligen gick bara en man tillbaka.

1978-05-11 forts.

Flög mycket högt flera hundra ladusvalor, andra aber kan ha varit med, jag ser senare en hussvala. En flock skar på c 125 ex flög mot VNV - NV över sjön. Knölsvan låg i sjön

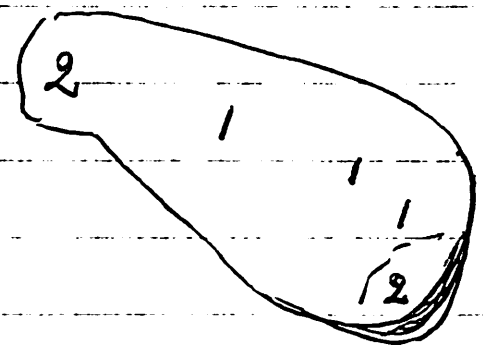

sällsynta:
Summa 7 synliga.

Bramant >10,
knipa 0♂ 9♀,
sothöna 4+1+1, grupp 1 ex i sjön,
brunakebarhöna hörbar.
Kl. 1921 hörde en rall mycket livligt
"kö kö kökökökökökökökökökö....." nära
nasal ton. Ojämna avstånd mellan de enskilda
stavelserna: . . . . . .
Gök gol. Skäggdopping sedd men ej närmare,
Nästan spegelblank, grund, kallt, men
ej dålig sikt; det ser ut som det kunde
bli snö eller hagel.
Skäggr fl. Skarv byggar i Gorneå.
Sedan 4 ♂♂ 2 ♀♀ i flock, 1+1 ♂ reste
efterhand. Gräsänder med 2 pulli,
(knappt ?) så stora som knipor, simmade

1978-05-11 forts.

fäbi i östra kanten av närmsta klarvatten.
Sävsångare sjöng.
Brun kärrhök. 2 ex "leker" i luften, jag trodde först (utan att granska dem nog) att det var ♂♀ men detta är förbisand. De "lekte" bara några meter upp, vilket är måsbolmin, som "gick till väders" som vanligt. En kärrhök fäller synligt, i kanten mot det öppna vattnet, möjligen fällde den på ett bo av skäggdopping. En skäggdopping låg precis intill, också snabb hop-attacerad med vingar utåt-uppåt och anföll kärrhöken med näbbhugg. Kärrhöken vek undan men bara några meter, flera måsar tjallade i luften, några slog ner, ilsket efter höken, som dock ej lyssnade. Även andra kärrhöken fälldes i närheten. — Grässand ♂♀.
Fiskgärna 1. (eller silver?). Gluttsnäppa hörd. Kärrsnäppa hörd.
1940: vell låter hörs ett "ändlöst" kökökökökökökö.....; plötsligt bryts det av ett "grin-skrikande kramper i stället, c 10-12 gånger högljutt och helt tydligt, sedan omedelbart kökökökö..... igen. Hela

1978-05-11 forts.

Denna Gonzicka kom absolut säkert från en fjällvidd, alltså en vall.

Kärrhökarna (jag tror det var 2 ff nu) använde alltså "Lekte" längs över mås-kolonin, sedan efter varandra, flög snabbt och lågt i "Drivande" flykt mot kolonin, etc.

1943 går ner från Tornet

1945 gröna pol.

Det var praktiskt taget spegelblankt mulet men mycket klar sikt och inte dåligt ljus. Temp. kl. 2000 var +3° resp +5° C på våra två Termometrar.

Tillägg 1: på utvägen, strax V om S Sandby, sågs 1 fasan o normalfärgad och en i vit fasan nära denna. Den vita var nästan säkert en ♀. Inga sej djurck häromdagen.

Tillägg 2: över sjön 1 fiskmås jan redd kl. 1845.

Tillägg 3: bofinken sjöng på kvällen efter c. 1945, helgens Dygn. (för kallt!)
(även sävsångaren försökte att sjunga).

Obs. att rördrom ej hörts på någon tid.

1978-05-12, fredag.

Upp i tornet 0612, stannade till 0630. Grått, och bara + 2° C, men utmärkt sikt, och spegelblankt vatten. Ovanligt gynnsamma möjligheter att se och bestämma vad som låg på sjön även på långa avstånd. Och eftersom det var vindstilla kändes det inte alls så kallt uppe i tornet. Jag avspanade sjön noga och fann en hel del av intresse men jag stannade inte länge nog för att hinna detaljstudera varje vasskant. Den s k "tarmen" var fågeltom; det har den varit nästan alltid denna vår (en enstaka gång har jag sett en sothöna där, och en gång en grågås, eljest noll). Arter idag:

1 skäggdopping ej mindre än 47 ex syntes, de flesta låg spridda på öppet vatten, ofta långt ute, några låg parvis, 2 par låg "bröst mot bröst". Endast mycket få ex på nära håll, intet på närmsta klarvatten, men detta kan förstås bero på tillfälligheter. Bland obestämda vattenfåglar torde säkert några skäggdoppingar ha funnits också.

2 grågås: mycket trevligt. På S delen av närmsta klarvatten kom två kullar utsimmande helt nära varandra. Den ena bestod av ♂♀ och 2 pulli, den andra av ♂♀ och 5 pulli. Dessa var ungefär likstora i båda kullarna, dunIga, [illegible] och mycket tydligt mindre än krickor. Kullarna simmade över ett stort stycke (c 150 m) öppet vatten men avlägsnade sig något från varandra.

3 knölsvan låg fördelad ungefär enligt skiss. Siffran 2 inom parentes betyder att det paret inte sågs från tornet men hade setts strax dessförinnan. När siffrorna står så att de korsar strandlinjen på skissen, innebär detta att fåglarna låg i vasskanten eller mycket nära denna, [illegible] övriga siffror anger att fåglarna låg på öppet vatten eller invid små isolerade vassruggar

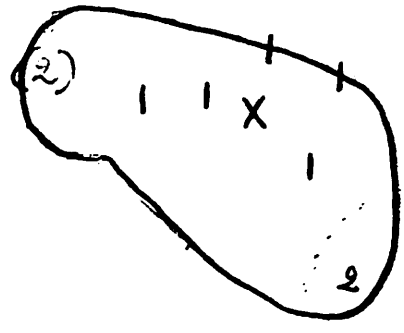

4 gravand flock 6 ex nära varandra långt ute på klarvattnet ungefär vid X på skissen. Var rörliga, 2 ex (säkert ♂♀) lyfte, flög runt etc

5 gräsand endast några få ex sedda (c 5 inalles)

6 bläsand flock 6 ex på öppet vatten, däri var minst 3 ♂♂ ad. Låg nära följande art.

7 stjärtand flock 11 ex varav 6 ♂♂ låg nära föreg. Mycket trevligt; de två flockarna slöt sig m 1 m samman så småningom

8 årta: 1 ♂ låg i sydligaste avsnittet av närmsta klarvatten; där har jag på sista tiden sett just en ♂ flera ggr. Nära måsarnas rastplats på den låga banken stod 2 andra ♂♂.

9 vigg flock på 6, på annat ställe (nära Ö stranden) summa minst 8 ex m 1 m nära varandra. Därtill spridda ex tillsammans med följande art

10 brunand föreföll först my fåtalig, men en flock på 6 varav nästan säkert 5 ♂♂ låg utanför närmsta klarvatten, och f ö sågs spridda ex flerstädes, summa sedda säkert 12 - 15 ex, mest ♂♂

11 brun kärrhök ofta sedd, flög över måskolonin och satte varje gång måsarna på vingarna. Flera ex men ej närmare studerade idag

12 sothöna sedd flerstädes, spridda, ensamma eller 2 ex m 1 m nära varandra, summa sedda säkert 10 ex, kanske fler

\- obestämd vattenfågel (enbart sådana som låg på vattnet) minst 10 ex långt bort mot andra änden på sjön. Rimligen ingick skäggdopping, sothöns, några änder.

13 vipa flock på 6 ex flög norrut över sjön, glest, delvis vinglande och kastande.

14 skrattmås massvis, flög flitigt med byggmaterial som åtminstone delvis hämtades på nära håll, på ängen mellan stranden och Silvåkra by och däromkring.

15 fiskmås 1 ad flög över mot Ö.

16 fisk/silvertärna några få på långt håll, c 5 ex sedda

17 ringduva sedd

18 gök gol några gånger

19 mindre hackspett hördes en gång

20 sädesärla 1 ex, säkert ♂, på Anderssons tomt.

1978-05-12 forts.

21 järnsparv sjöng flera ggr, även när jag inte var i tornet
22 sävsångare sjöng ivrigt, säkert fanns mer än ett ex
23 lövsångare sjöng några ggr
24 koltrast 2 ♂♂ flög i sällskap fritt över sjön, höjd 40 - 75 m, inbördes avstånd 10 - 50 m. Följdes länge, kom ungefär enligt skiss. långt i N störtade de ner, nära varandra men inte tillsammans; nog var inbördes avståndet [illegible] 40 - 50 m när de började fälla, och avståndet ökade när de brant föll mot jorden och blev osynliga. Men att de flög i sällskap är alldeles klart, ty jag såg ett par ggr att om det ena ex svängde så [illegible] ändrade även det andra sin kurs. Månne ännu ett fall [illegible] (eller rättare: ännu en observation) av detta underliga "han-äktenskap" som vi har sett ett par år; även Johnny har varit med och sett det ehuru inte i år ännu.

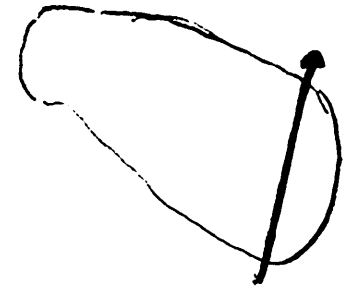

25 talgoxe sedd och hörd
26 stare några smärre flockar, den största på c 22 ex, sedda överflygande åt olika håll; därtill flera ex som bygger i fågeltornet och dess närhet.
27 [illegible] kaja förbiflygande
28 tillägg: ladusvala ett fåtal ex sedda. Inga svalor på håll över det lugna vattnet

29 Efter att ha kommit ner från tornet hade jag fasan ♂ hörd och kl 0700 sågs en
30 [illegible] fiskgjuse alldeles nära, den flög runt över sjön oå 5 - 25 m höjd. Därvid kom den mycket lågt över skrattmåskolonin, och fåglarna gick faktiskt till väders men lugnade sig på någon sekund och återvände.

När vi åt frukost, fann Inga att en kanin satt på Anderssons tomt; det var ett stort ex med rätt ojämn färg på pälsen. OBS hur otroligt litet kanin vi sett på sista tiden! I vanliga fall inte alls sedd, inte ens vid körningar i mörker har vi haft den i närheten av stugan, eller, om vi sett den, [illegible] har det varit i ett ex. Därmed ej sagt att den är lika fåtalig på andra platser; det är den inte, vilket man såg mycket bra när vi sist körde den s k norra Vombvägen. Där den ansluter till allmänna vägen nära Björka, hade vi minst 13 ex på kort sträcka.

31 På färden in till Lund hade jag 1 ormvråk sittande i träd vid Ålabäcks utlopp
32 och 1 glada alldeles över vägen nära Skatteberga. Fasan på ett par tre ställen.

När vi passerat Revingeby, tjocknade det snabbt, sikten blev mycket sämre, och vi for in i ett område med lätt regn; mycket skönt! Men efter S Sandby var det torrt igen och hade tydligen regnat ytterst litet eller inte alls.

i OBS: ingen rördrom hörd på sistone. Förvånande tycker jag.

Ett rapphönspar på fält med låg sädesbrodd Ö om Östra Torn, fåglarna synliga på långt håll.

1978-05-12 forts.

Vi kom ut till stugan kl 1830. Vägarna var delvis våta; litet regn hade fallit på dagen. Mycket mer hade behövts. - Jag gick inte upp i tornet på kvällen. Fågelobsar intet utöver det vanligaste. Jag var trött och lade mig tidigt. Omkring kl 2030 hördes rall och sävsångare, intet annat.

1978-05-13, lördag.

Kl 0450 tittade jag ut: det var tjock rimfrost på buskar och gräs mellan stugan och stranden, och termmetrarna visade - 3° resp -1° C! Göken gol i kylan, eljest tyst.

Sov rätt länge, låg och läste Moreau: "The Palaearctic-African Bird Migration Systems", som jag har studerat länge och noga. Den är onekligen skriven av den person som kunde mest om ämnet, men dessvärre har förf slarvat mycket både med litteratur-referenser och uträkningar, och boken överflödar av lösa spekulationer och underliga åsikter, ofta i kombination med pretentiös framställning. Däremellan finns förstås många trevliga och vederhäftiga resonemang.

Frukost på verandan c 0915-0940. Därefter gjorde sig Inga i ordning för att fara till Veberöd och handla. Jag gick upp i tornet c 1015 - 1030; det var delvis uppklarnande, ganska bra sikt och svag vind, men fortfarande denna envisa kyla, termometrarna visade +6½ och + 8 resp. Såg inte särskilt mycket:

1 skäggdopping minst 17 ex, de allra flesta spridda på klarvattnet,
2 knölsvan : ett par utanför F d Almen, ett annat par c 500 m längre
norrut i kanten av västsidans vassar, samt ett ensamt ex några 100 m
norr om närmsta klarvatten. Inga fler sedda, och jag har nog intryckt
att antalet fasta par med definitivt revir är mycket lågt ännu
så länge, även om det nu är stor chans att ena partnern i ett par
3 ligger och ruvar. Änder: påfallande få sedda: gräsand hanne och hona
4 samt en hanne till, vigg flock 5 + ngt enstaka ex utanför Ö sidan,
5 brunand bara c 4 - 6 sedda.
6 sothöna helt få ex på olika ställen, summa kanske 5 - 6: intet på
7 närmsta klarvatten. skrattmås massvis, flitigt byggande, de fällde då
delvis redan om gamla P-platsen och närmaste ängsmark och blocka-
de strån.
8 fisk/silvertärna (troligen fisk): minst 5 - 7 ex långt ute, 2 kom sedan
9 närmare. svarttärna 1 + 3 ex = 4 stycken, flög mjukt och kastande ute
10 över fria vattnet. ringduva 1 ex förbiflygande
11 ladusvala
12 hussvala } alla 3 arterna i betydande antal lågt över sjön, även
13 backsvala långt bort i V. Backsvala troligen vanligast. Totalt
individantal säkert flera 100.
14 trädpiplärka sjöng nära stugan!
15 sävsångare sjöng stundvis livligt. Även sångflykt sedd ett par ggr
16 lövsångare hördes sjunga ett par ggr, föga fulltonigt.
17 svartvitflugsnappare hanne hela tiden i trädgården. Sjöng ofta.
18 Ingen hona ännu sedd. Talgoxe sedd
19 ~~sävsparv sedd och hörd ute i vassen~~
20 stare ett par små flockar och enstaka ex sedda; därtill de som bygger
21 i fågeltornet. Skata flög förbi ett par ggr
22 kråka sedd ofta över sjön, även fällt i buskar långt ute etc.

Vid frukosten såg jag även en kanin skutta över gräset mellan stugan och stranden.

~~23 Ormvråk 1 ex sett kretsa rätt högt över sjön.~~

Hit klart kl 1125.

24 brun kärrhök måste tilläggas, flera ex sedda över sjön, däribland båd
de grant utfärgade hannarna. En av de fåglar som bygger nära
utanför stugan och har hon-färg är kanske dock en hanne, stjärten
börjar gå i askgrått särskilt medialt och mot basen.

~~Obestämda fåglar på vattnet: ja, c 7 ex långt i V - NV.~~

1978-05-13 forts.

Jag gjorde fortsatta obsar vid stugan på middagen. Gick på e m till Silvåkraskogen och båtlegan och åter; obsade förstås men studerade inte skrattmås och andra vanliga arter närmare. Slutligen, efter 1830, gjorde jag kvällsobsar vid stugan. Härnedan i tabellen betyder M middagsobsarna, V betyder vandringen och K kvällsobsarna; s = sedd; sj = hörd sjungande; h = hörd

Art	M	V	K	anm.
skäggdopping	s	-	-	
rördrom	-	hörd svagt i Ö, 4 stötar/serie	-	
häger	-	1	2	
gravand	-	♂♀ i översvämn på ängen norr om allén	1 + 1 flygande	
gräsand	my. få sedda	my. få sedda	?	
brunand	tät flock 13 ex	s	-	
glada	1	-	-	
sparvhök	1 sedd av Inga	-	-	
brun kärrhök	s	flera sedda, även dansande	sedd, bygger, dansadeocksså	
tornfalk	-	-	1 över ängen bakom stugan	
trana	-	-	1 flög mot NV över sjön	
strandskata	-	-	h	
vipa	-	-	s	
storspov	-	1 spelande över ängen	-	
~~grnawa~~ rödbena	-	1 lyfte vid gravand-pölen	-	
fisktärna	s	s	några sedda	silvertärna teor. tänkb
svarttärna	1 + 3	1	4	
skrattmås	ett par tusen	ungefär lika	ungefär lika	
ringduva	s	♂ sedd	-	
gök	-	h	-	
sånglärka	-	flerstädes sjungande ♂	-	
ladusvala	se anm	se anm	sedd	M: rätt mycket svalor, därav c 48 % ladu, 4 % hus och ~~40~~ 48 % backsvala Totalantal ej angivet, men det var hundratals. Husvalor flög oftast högre.
hussvala	se anm	se anm	-	
backsvala	se anm	se anm	sedd	
ärtsångare	-	sj	-	
trädgårdssångare	-	troligen hörd sjunga	-	
lövsångare	sj	sj men föga fulltonigt	sj	
sävsångare	sj	-	-	
rörsångare	-	hörd	-	"hörd" betyder faktiskt att den hördes sjunga
svartvit flugsnapp	-	♀ sedd	-	
taltrast	-	flera sedda och hörda	-	
stare	~~mm~~ -	-?	sedd, se nästa sida	
rödstjärt	1 ♂	-	-	
skata	s	s	s	
kaja	s	s	s	
kråka	s	s ♂	s	

forts.

1978-05-13 forts.

Tillägg och kommentarer till tabellen:

stare ansamlades på kvällen i mycket större antal än föregående kvällar. Flera flockar på 100 - 500 ex/flock kom nära oss vid stugan, och kl 2012 sågs långt bort i V änden av sjön huruledes två flockar, den ena på skattningsvis 3000 och den andra på kanske 4000 ex, smälte samman i luften. Det skedde framför Fredrikslunds gård. OBS: när man diskuterar de nattande starарnas antal, måste man vara klar över att nattkvarteret plötsligt kan växla, t ex från sydosthörnet till väständan, eller omvänt. Det avståndet är så stort att man från min obsplats inte kan följa vad som händer vid sjöns andra ände utom i mycket grova drag, och skattningen av antalet fåglar och växlingarna i antal från kväll till kväll kan bli allvarligt felaktiga. Det är lätt hänt att man, om man är van vid t ex tiotusen starar som går ner får natten utanför stugan, förbiser flocken m l m fullständigt om den istället ansamlas till en plats 2-3 kilometer borta.

Det blev lugnt, mulet och kallt. Kl 2030 visade termometrarna +3 resp + 4 grader C. Sikten blev försämrad, färger svåra att se även på måttliga håll.

Kl 2030 från verandan hördes rall, rördrom och sävsångare.

S L U T 1978 - 05 - 13

(282)

1978-05-14, pingstdagen.

Kl 1030 startade Inga och jag för kort rundtur. Vi for via Vombs ängar - Vombs södergård - Vombs by - Vombsjöns V sida upp till Hjälmaröd. Utbyte på denna sträcka:

Ängarna var mestadels torra, en del pölar p g av uppdämning fanns alldeles S om vägen men här intet att se. Längre i S sågs ett par vattensamlingar på gräset: här fanns några få vipor, minst 5 brushanar (varav 1 med blåsvart krage, 1 med m 1 m vit och 1 som verkade starkt rödbrun), vidare hörde jag nästan säkert rödspov på samma plats. Enstaka skrattmåsar.

Vombs by: intet märkligt utom att en brun kärrhökhanne var uppe och dansade elegant över furet ett par 100 m NO Vombs by. Månne något par häckar i Heljesjön eller Bysjön??

Vombsjöns V sida praktiskt taget fågeltom. Det var frisk pålandsvind, och mycket högt vattenstånd. Ett fåtal fisk/silvertärnor, my få sothöns, någon skrattmås. Vid Hjälmaröd (=sjöns NV hörn) lyfte 3 knölsvanar (2 ad 1 fjolårsfågel, mycket brun), och på diminutiv revel låg c 10 skrattmåsar. Någon tärna, trol. fisk. Några skäggdoppingar i NV hörnet, därtill 3 knipor varav åtminstone 1 ex var hanne med rund ögonfläck men brunaktigt huvud och inte väl utfärgad i dräkten (fjolårsfågel). På stranden ett gräsandpar och ett gravandpar. 1 gulärla lyfte, eljest praktiskt taget noll.

Inga förslog att vi skulle fara upp till Laugedammarna (Lågedammarna vid Hörby. Sagt och gjort. Vi for genaste vägen via Hjularöd - Östraby. Mycket trevlig och rik och lättöverskådlig lokal. Väder torrt och soligt och ganska varmt, äntligen, men det blåste friskt från SO ungefär. Obsar:

1 smådopping flera ex inne bland de tättstående tuvor där skrattmåsarna häckar i massor. Rätt lätta att fina, eftersom fåglarna skyggar så litet för folk; men de dök ofta. Nog såg vi 5-6-7 ex.

2 knölsvan: ett par häckade. Ena partnern låg på boet mitt ute i dammen och sov; den andra låg 40 - 50 därifrån, nära stranden

3 vigg hanne och hona höll ihopa, därtill en hona

4 glada 1 ex kretsade makligt över dammarna med omgivningar, var mycket lågt nere men blev då anfallen av kråka, de steg till c 75 m, varefter gladan reste norrut och kråkan efter välförrättat värv sänkte sig ner och försvann

5 sothöna allmän, ett par tre bon lågt fullständigt fritt synliga, ofta my nära stranden. Andra ex stod eller låg på tuvor med skrattmåsar, då gjorde dessa måsar ofta närgångna anfall så att sothönsen sträckte näbbarna rätt i vädret. Rätt många sothöns gick också på gräset på helt fast mark nära dammen, upp till 10 m från vattnet skulle jag tro. Totala antalet sothöns svårt att säga, kanske några tiotal.

6 rörhöns sedd simma 2 ggr mellan tuvorna, även previs intill svanboet.

7 skrattmås: mycket livlig och lättöverskådlig koloni. På de små men my. välavgränsade tuvorna låg fullt av dem, och i luften och på stranden fanns andra. Jag gjorde 2 snabb-räkningar och fick c 600 fåglar synliga (och mycket få fåglar kunde i denna koloni vara närvarande utan att synas. Även om min siffra är rätt, som jag tror den är, visar detta förstås inte nödvändigtvis att kolonin omfattar c 300 par. Men det såg förvisso ut som om skrattmåsarna hade tagit allt tillgängligt utrymme i besittning, och jag skulle inte bli förvånad om någon inventerare fick ihop 250 - 300 bon.

8 fiskmås. På en tuva i kolonins NÖ ytterkant fanns bara fiskmås. I vatt net precis intill låg ytterligare några. Det blev summa 10 varav minst 4 icke utfärgade. De lät höra sina läten, flög nära varandra, bytte plats etc.

9 gråtrut: på vattnet c 20 m från fiskmåsarna låg en helt utfärgad, gammal och grann gråtrut. Attackerades några ggr av andra måsar men lyfte inte för det.

10 hämpling: flög över den lilla biten fäladsmark med enebuskar mellan dammen och stora vägen mot Höör. Minst 2 ex.

11 kråka 1 ex, se under glada.

1978-05-14 forts.

Inga tidiga morgonobsar. Jag var ute och tittade över sjön ett par korta omgångar c [redacted] kl 0650 och 0800 men såg intet utöver det vanliga Över sjön, delvis på flera tiotal m höjd, dock en del svalor, ej minst hussvalor, och en tornsvala kom lågt förbi det var min andra obs i år.

Det var betydligt varmare än förut, omkring 7°C kl c 0700, och det var slöjigt solsken. Sikt på närhåll bra, men konturer på 3 - 5 km avstånd var matta.

Frukost c 0945-1010: intet märkligt; solskenet blir mattare. Temp nu c 10° C. En flock på exakt 10 gräsänder uppe och flög, delvis i sällskap med 3 skedänder (varav 2 hannar). Detta är den största gräsandflock jag sett på länge här. Det vittnar i sin mån om hur fattig sjön är på änder, åtminstone på individ-antalet. Artantalet däremot är uppenbarligen rätt fullständigt, med hänsyn till årstiden.

Efter frukost en rundtur via Vombs Ängar - Vombs södergård - Vombs by - Hjälmaröd - Hjularöd - Östraby - Laugedammarna (=Lågedammarna) vid Hörby. För obsar därstädes se särskilt papper. På återvägen for vi Hörby - Norrto - Löberöd - Hammarlunda - Revingeby - stugan. Start på turen mot Hörby (från stugan) 1030, tillbaka 1230. Vägen fram och åter delvis trevlig, delvis tråkig bygd, föga sett utom kråkfågel. Råka särskilt framträdande, flera kolonier sedda invid vår färdeväg.

[redacted] Omkring kl 1300 kaffe på verandan. Jag såg därvid en skärfläcka flyga nära förbi, den tenderade att cirkla längs sjön men vek plötsligt av och försvann mot SO. Mycket sällsynt i inlandet i Sverige.

se även Tillägg nr 15.5., sid. 288.

1978-05-15 annandag pingst.

Mycket fin och stilla morgon, men ingen
märnvärda obser gjordes förrän c 0900, då
jag dels hörde, dels såg en svarthätta all-
deles nära, en ♂. Svarthätte flugsnapparen
synes ovanligt men tycks ännu inte ha fått
någon f. - Vid frukosten kom en utsökt
lärkfalk (första för året för mig) alldeles
ovanför fönstret, kretsade ett slag. - På
myckets långt håll i NV låg 1+1+4
svanar; de 2 ensamma var bergtåkor
knölsvanar med vingarna "hållna upprätt",
de 4 i flock verkade små men var
vinterns knölsvan stötts alltså. Gick flera förbi. -
Uppe i Gomer 0950-1035. Mycket fint
och stilla väder, god sikt, temp c +10°C,
men solskenet nästan borta p.s.a. högt,
tjockt molntäcke. Jag fick delvis sällskap
i Gomer med Sören Svensson och hans pojke,
Alarik. Fågel:
skäggdopping spridd, jag såg ej över 22
samtidigt; häger 1 överflygande, knölsvan
1+1+1 i motsatta änden
av sjön, nära andra
inom synhåll

forts

1978-05-15 forts.

vigg 6 ♂♂ 1 ♀ på närmaste klarstycken.

brunand 7 ♂♂ 1 ♀ stora utanför närmaste klarstycken; därtill enstaka ♂ sedda (5 4-5) ornvik 1 kretsande över Silvikrashagen och 1 över skogen N om Sjön.

brun kärrhök idetjern sedd, bl.a. paret N om Tornet; här gick ♂ med bränt och eller gamb, ♀ kom upp, och först jag inte såg fjäderpaket, måste hon ha fått ett byte från ♂. Och efter några sekunder flög hon mot boplatsen (eller dess närhet) med ett lätt byte i klorna, sannolikt en smågnagare.

sothöna idag bara c 2 sedda

brushane: en flock hade fällts på den låga, nästan vegetationsfria bränken där det alltid brukar sitta flockar med skrotmåsar. Det gjorde det nu också, men därtill minst 13 brushanar utan c 8 ♂♂ 5 ♀♀. Beträffar på de ♀♀ jag såg hade två var orangegul. ♂♂: en med vit krage, minst 2 med blåsvarta kragar, en med mycket rödbrunt. Tendenser till äjel säges. (andra observatörer i Tornet hade sedd även

1978-05-15 forts.

I rödbena och några mossnäppa här) skrattmås: jag räknade de synliga 2 ggr och fick c 1150 och c 1300.
i skrattmås hörsel ute minst 4 st mjuka svängande omkring i kolonin (Andra observatörer (Strejen även i fjolårsfjol.) rapporterade två ex i augusti.
silltrut 1 ex i mycket dräkt flög förbi, sällsynt, flög förbi mycket fint i kikaren. Trodde först på 1976, allmänt dåligt på höjd när "ren" i dräkten, men det synes att den skulle bli svart. Vingspetsen mycket markerad mycket så

Obs ruggmönster-
luckan.
Vidare var stjärten mycket kontrastrik, lysande vit vid basen och ett stycke ut, men ytterst ett skarpt avsatt svart eller brunsvart band. Skrattens skrattjen mycket mindre än havstrut. Trots att en man (jag vet inte hans namn) ansåg fjädern som havstrut vidhåller jag min bestämning

1978-05-15 forts.

fisk/silverbärna säkert 18-20 grader över sjön, kanske flera.
i (svartbärna inte sedd av mig men av andra)

mycket sedd, sädesärla hörd, svalor sedda i mina ambal över vattnet, jag ser bl.a. ett par hussvalor. Sävsångare sjöng, lövsångare dito, svartvit flugsnappare dito, grådrossla dito, en koltrast flög upp från ett strandbuskage, bofink o sedd och hörd, kaja sedd, kråka sedd

Inga mj 2 gravänder flyga.
En dagboksanteckning från Torneå i går 14 maj var ovanligt innehållsrik med bl.a. skarv, labb och berglärka men gjorde åtminstone på Sören och mig ett vederhäftigt intryck.
— Hör kl. 1110.

forts. maskinskriven

1978-05-15 forts.

Efter 1110 tämligen sammanhängande obsar från verandan till kl 1315, då vi startade mot Lund. Fint väder. Föga nytt. Brun kärrhök dansade, storspov spelade, [illegible] sånglärka sjöng och sågs. Blåmes bygger i trädhålet i den krokiga alen, där entitan bott åtminstone vissa år. Sävsparv sedd. Gök. 1 stjärtmes flög förbi. 1 mink sprang utanför tomten, och när den blev skrämd sprang den genast ner i vassen.

På vägen mot Lund sågs följande 4 rovfåglar: 1 glada över Ivans backe, nästa glada kretsade över Kävlingeån mellan Kvinnevad och Revingehed, 1 ormvråk sågs vid Revingehed och [illegible] 1 ormvråk nära Skatteberga.

När vi stannade vid Zootis i Lund, flög 2 grönsiskor över.

S L U T 1978 - 05 - 15.

Tillägg till 14 maj: rödstjärt ♂, koltrast, sävsparv, nötskrika (1) och skata sågs också.

1978-05-16, fredag.

Jag bodde i natten natten till fredag och for på morgonen med tåg och buss till Falsterbo, skulle enligt överenskommelse träla med Mikael Kristersson om en film om invasionsfjärilar, som han avser att göra upp. Vi hade en lång överläggning härom och jag lånade honom en del litteratur. Det blev varmt och härligt vårväder, mest sol, och vi satte ute i Mikaels trädgård. Omkring kl. 1230 kom en spanskträ på stor höjd mot SV! Omkr. kl. 1300 sågs en ljus vråk med röd smärre jacka i ena vingen, jag är nästan säker på att det var en brunråk, Kort därefter sågs samma ex kretsa tillsammans med 2 normalfärgade ormvråkar. Och c. kl. 1345 kretsade en normalfärgad ormvråk och en extremljus, mycket grann ormvråk tillsammans. Den senare hade små i- formade kroppsfläckar, till stor del vitt på vingarnas ovansida och lysande vitt på stjärtens bas, m.l.m. kontrasterande mörknande mot spetsen.

Efter samtalet gick Mikael och jag och åt en pizza i pizzerian som är inrymd i det hus där förr Karin

1978-05-16 forts.

Månsson — av oss kallad Karin Månsdotter — hade sin butik. Sedan gick Mikael och jag en runda i stadsparken. Rik fågelsång och 1 grå flugsnappare, min första i år.

Jag tog bussen 1635 till Malmö och sedan tåg till Lund, ankomst 1805. Köpte lite mat och for hem. Inga var i bostaden; vi körde ut till stugan, stark c. 1915, ank. stugan 1950.

På ut vägen en observation av visst intresse: en strandskata på stort åkerfält med låg grön vegetation; detta nära den plats där vägen mot Östra Torn har av från stora vägen. Där har jag flera gånger på senare tiden sett en strandskata, [illegible] ofta har någon vitaktig fält runt sig.

Stugan: fin kväll. Rördrommen tutade i mycket flitig (liksom i förrkväll, enligt Inga). Skrattmåsarnas ansamling är nämnare storleksordning, men de kom i avsevärt stort antal; kl 2020 en flock över stugan på minst 2500 ex, och två flockar

~~(3)~~

1978-05-16 forts.

på c 500 ex per flock anlöp från N eller NNV. Alla fällde i SO-hörnets sassar. Nålbergal sjöng, sav-sångare orkeö, pök pol, och skrade-måsarnas kör var fyllig.

Kl. 2035 upptäckte jag av en slump två mycket högflygande Nyctalus noctula, minst 80–100 m upp, i kort däreffter minst 3 andra ex som flög på 10-50 m höjd.

Kl. 2042 upptäckte jag mot västerhimlen en stor svadrig fläck, i kikare upplöstes den i "punkter". Det var en mycket stor svärm svalor, att helt omöjlig att räkna. Över 1000 ex rörde. De följdes i kikare svärmade precis som svalor för, när de är talrika och tätt tillsammans. Flocken delade sig i två och försvann, blev osynlig även i kikare. Flera Nyctalus nära och långt borta.

1978-05-17, onsdag.

Ovanligt livlig fågelkör på natten. Jag vaknade 0030 och var vaken en rätt lång stund: rördrommen tutade i serier om 4 stötar, näktergalen sjöng nära stugan, sävsångaren sjöng synnerligen forcerat i vassen. Jag vaknade ett par gånger till och hörde då, genom stängda fönster, till och med "inandningen" som rördrommen har före varje stöt. Därav följer dock inte att själva basunstötarna hördes så överväldigande starkt. Näktergal och sävsångare var fortfarande igång, och när gryningen kom satte svartvita flugsnapparen igång, alldeles rastlöst; jag märkte att sångstrofen var ovanligt lång och ganska ordentligt olika från gång till gång.

Det var sol och utmärkt vackert och stilla kl 0630. När jag 0655 gick upp i tornet hade det blivit mest molnigt och starkt dis, så att motsatta änden av Krankesjön bara sågs svagt. Men fint och alldeles stilla var det fortfarande, och det kändes avgjort milt fast temp bara var omkring 7° C. Obsarna från tornet blev kortvariga, bara 10 minuter. Jag såg skäggdopping (knappast fåtaligare än vanligt), några få sothöns, tre knölsvanar varav 1 på klarvattnet några 100 m utanför Ö sidan, 1 i vasskanten rätt nära NO stranden (in på N sidan) och 1 långt bort i sjöns motsatta ände. Skrattmås massvis, och långt ute på klarvattnet över flög 2 svarttärnor. Inga andra måsar eller tärnor, och synnerligen få änder, men det säger föga eftersom obsarna blev så kortvariga. 1 grågås låg ute vid yttersta ruggarna på fritt vatten.

Svartvita flugsnappen var lika ivrig hela morgonen; bofinkar jagade varandra över trädgården, lövsångare sjöng.

- - - -

Efter arbete i Lund återkom vi till stugan c 1710. Jag var uppe i tornet 1715-1732 Det var grått, disigt, stilla, milt och skönt, temp c +13° C. Fågelliv föga aktivt. 1 tornfalk ryttlade över ängen halvvägs upp mot Silvåkra by, nära kanalen. I sjön skäggdopping, c 15 ex sedda men letade man länge och noga i vasskanterna fann man en del ex som annars förbisågs. Knölsvan 1 ex i vassen nära det kärrhöksbo som ligger ett par 100 m ungefär norrut från stugan, och 2 ex rätt nära varandra vid norra stranden; se skiss här. Gräsand 5 ex flygande och 2 ♂♂ simmande på närmsta klarvatten. Vigg 1 ♂, brunand 1 ♂ + 1 ♂, sothöna c 2 + 1 + 1 ex sedd Brun kärrhök ♂ ad i SO hörnet. Enkelbeckasin 1 ex flög runt i spelflykt, flera ggr rakt över tornet, gjorde [illegible] störtningar många ggr men ej så långa och branta som vanligt, och ingen ton hördes ([illegible] åtminstone i regel; möjligen antydningar ett par ggr. Se även nedan). Av skrattmås syntes c 1100 på kolonin incl. på vattnet därintill, deras kör var måttlig. Svarttärna 1 + 1 ex på olika håll, det ena ex flög mycket sirligt och graciöst runt över "tarmen". Rördrom tutade några ggr men ej efter 1730 (se även nedan). Den som hördes var långt borta i NV eller VNV. Rörsångare sjöng, lövsångare sågs och hördes, svartvita flugsnappen ♂ sjöng. 1 sädesärla på granntomten och angränsande mark. Kaja hörd, sävsparv sedd och hörd, ladusvala några få, tornsvala 2 ex sedda just när jag gick upp i tornet och senare 1 ex när vi åt middag, och ännu senare på nytt 2 ex sedda.

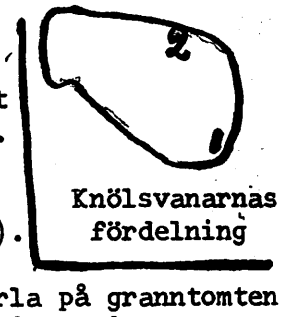

Knölsvanarnas fördelning

Inga for in till Lund igen kl 1810 för att avsluta OIKOS' räkenskaper. Jag stannade på verandan, gick ut i trädgården och vattnade etc. Ladusvalor några dussin över huset och ängen. 1 brun kärrhök ♂ ad flög kl 1900 in över ängen alldeles lågt. 1 tornfalk ryttlade där också. Stare några små flockar. Enkelbeckasin: det nyssnämnda ex horsade över vassen och dungen och tornet, flög mycket länge där, har absolut inte varit här förut.

Kl 1930 - 1945 var jag i tornet igen. Rördrom tutade ett par serier. Ladusvalor, backsvalor några ex, enkelbeckasinen fortsatte, spelade rakt över mig, [illegible] gång på gång. Brun kärrhök sedd, och på klarvattnet utanför Ö stranden låg nu 7 brunänder, därtill på andra ställen 2 + 1 brunänder; 1 vigg, 2 gräsänder, 1 ensam grågås långt ute på klarvattnet i NNV och 2 vuxna grågäss låg långt ute på klarvattnet ungefär i riktning mot Almen. [illegible] 2 grågäss ad med 5 dunungar kom simmande ut från en vassrugge i SO och simmade sedan synligt, mest längs vasskanter, väl 300 m innan de svängde in i vassen igen. Hela tiden 1 ad främst, sedan ungarna, och så den andra ad sist. Hela tiden var de gamla ytterst varska, spanade runt oavbrutet. Ungarna var helt duniga, [illegible] mindre än krickor i storlek. Mycket trevlig syn. - 1 + 1 + 1 hägrar flygande på olika håll.

En storvuxen chironomid stod i gles svärm (c 40 - 50 ex) över tornet.

forts.

1978-05-17 forts.

Starar i flockar på 5 - 100 ex/ flock kom mot SO-hörnet, över sjön från N och NV (men obs att jag ej har fri sikt runtom; flockar som kommer från Ö och S ses i regel inte när man obsar från verandan och endast ofullständigt från tornet). Summa högst 500 starar sedda på detta sätt före 1945. Rörsångare, sävsångare, [illegible] lövsångare hörda. Gök gol.

Kl 1952 kom 250 starar från NNV.

Kl 2000: det är grått, något ojämnt molntäcke, dis, alldeles stilla, + 11° C. Mycket fint väder. Klar eller åtminstone ljus strimma lågt i Nv-NNV, men ej vid horisonten.

Starflockar, inte många, kommer mot SO-hörnet, antal ex är 20 - 150 pr flock. Man ser tydligt att de "konvergerar" mot SO-hörnet. De flyger lågt, trots det alldeles stilla vädret. Några strö-ex, vid ett tillfälle också en flock på c 8 ex, ses sedan fara norrut från nattplatsen, över vassen.

Kl 2005 125 + 6 starar från NV mot SO-hörnet. Gök gal

2009 minst 12 fiskmåsar över S delen av sjön, lågt, flera ex är juv (d v s icke utfärgade), alla svänger norrut och fäller i sjön. Rätt stor starflock kommer. 1 gök flyger norrut över vassen. Rördrommen tutar serier om 4 stötar, och det är alltid tydligt längre uppehåll mellan stötarna 3 och 4 än mellan de övriga; det kan schematiskt anges så:

– – – –

Skrattmåsar kommer till sjön, glest, sedan en god stund, det blir många ex inalles (helst som de kommer från olika håll, och jag kan inte se alla från verandan).

Kl 2015 kommer en flock på över 30 ex från SO. Därefter flera.

2020 första Nyctalus, kommer nära.

2022 över 100 starar kommer. Alla eller nästan alla flockar har noterats. Rördrommen tutar som förut.

2024 75 + 120 starar från NV. Kärrhök ♂ ad skrämmer upp skrattmåsarna

2029 c 35 starar på samma sätt. Rördrom och gök hörs

2030 över 45 starar på samma sätt. Stor skrattmåsflock kommer till sjön

2040 gök hörs på flera håll. Måsarnas kör är mäktig, men sävsångarens sång hörs igenom. Rördrommen ger en serie på fem stötar:

2044 tät flock minst 60 starar kommer mycket lågt, precis över vasstopparna resp. över vattenytan – – – – –

2045 obsar avbryts. Det är relativt mörkt. Jag diskar upp i köket.

2108 obsar återupptagas.

2110 bevis för att det är två rördrommar. Ett ex tutade 5 stötar

– – – – –

långt bort i V eller NV. Precis när den slutade, började ett ex mycket närmare, i SO-hörnet; man hörde tydligt [illegible] inandningarna och det dämpade ljud som brukar komma strax innan första stöten. Även detta ex tutade 5 ggr, sålunda:

2113 de 2 drommarna tutar samtidigt, men så att stötarna alternerar:

den långt borta: – · – – – –

den närbelägna: – – – – – –

OBS att den sistnämnda lät höra en sjätte stöt, om ock mycket kort.

C (294)

1978-05-18, torsdag.

På natten var rördrommen (eller drommarna) aktiva, enligt Inga. Själv sov jag mest och hörde inte mycket. Morgonen var utmärkt fin, men jag hann inte upp i tornet. Svartvita flugsnapparens ♂ var oerhört aktiv, sjöng i ett kör och besökte omväxlande den holk som finns i trädgården och den som sitter i lilla aldungen. Kl 0725, när ♂ var inne i holken i trädgården, kom en ♀ och fällde i holkmynningen! ♂ dröjde någon halvminut, kom ut, men försökte inte driva bort den andra fågeln. (Jag tror därför att det var en ♀, men det kunde av dräkten att döma vara en ♂ i "Hemmungskleid").

(294)

Sävsångare hörd morgonen, och på inresan kl 0750 sågs 1 glada över Skatteberga.

Var i Lund rätt länge, körde ut c 1815-1845. Härligt, soligt och varmt och lugnt väder, men något disigt. Jag gick upp i tornet 1930-1945. Alldeles stilla, disigt, grått, svag röd sol lågt i VNV. Fågelliv föga aktivt: skäggdoppingar få, gravand ♂♀ nära, c 7 + 3 + 1 brunänder (mest ♂♂), 2 viggar ♂♂, c 3 obestämda dykänder. (OBS att gräsand ej sågs!!). Vidare brun kärrhök sedd, sothöna hörd och sedd, fiskmås några ex, skrattmås massor, ringduva sedd, svalor i stort antal (500 - 1000) lågt över sjön, trol. mest backsvalor, även om jag fick c 10 ladusvalor nära tornet. Lövsångare, [redacted] rörsångare sjöng, sävsparv hörd; stare några stora flockar över Silvåkra by c kl 1945; och kl c 2005 flög denna huvudmassa, som jag skattade till 3000 ex eller något däröver, mot NV längs sjön. Senare anlände flockar mot SO-hörnet från N och [redacted] NV, fällde delvis men svängde i regel bort mot N eller NV (månne därför att de inte fann andra artsfränder i vassen?). En del flockar splittrades. Jag såg åtminstone 4 flockar på c 75 - 100 ex komma från N och NV efter kl 2005 men före kl 2025. Det är uppenbart att starnas huvudmassa ikväll fällde i V änden av sjön.

Nere från tornet såg jag 1 brun kärrhök ♂ ad över ängen, mycket svårt ofredad av 2 kråkor, så att kärrhöken till sist drog sig ut över sjön. Senare flera kärrhökar aktiva över sjön, skrämde upp skrattmåsarna som vanligt. Inga såg en tornfalk över över ängen ikväll också.

Rördrom tyst. Men kl 2048 började näktergalen sjunga nära nedanför huset. Måsarnas kör pågick som vanligt, men eljest mycket tyst, endast näktergalen sjunger då och då.

Hit kl 2057.

1978-05-19, fredag.

Morgonen: intet besök i Gorneå. - I Lund säg jag omkr. kl. 1545 4 Gamsvaktar över vår bostad Sunnanvägen 18, och vid Zoetis minst 3 Gamsvaktar kl 1930.

Per Dorwes bjöd på fest: gott kött + ris + grekiskt rödvin på kvällen med anledning av att han fått en befattning som forskarassistent. Mycket trevligt, jag satt intill Astrid om Schmucks som jag gillar på det högsta. Jag blev uppe tidigt, redan omkring kl 2220, eftersom jag ville vara i form följande dag. -

Inga och Thomas gick på kvällen en löptur runt vid Kronbergsån ungefär från vår stuga till Stensoffastugan och åter, vid ungefär 1900 - 2130. Det var en varm och härlig dag, inte [redacted] minst på kvällen, och de hade flera fågelsångare hörde även svarthakad, härmsångare m.m. Rör-i drom hörde de flera gånger både under vandringen och senare, från verandan.

1978-05-20, lördag.

Vid Klosbergsåsen mötte vi Tommies. Inge kom kl. 1100 enligt överenskommelse och hämtade mig. Vi for till stugan, ankomst 1205, härligt varm dag, nästan sommarvärme, svag vind. Allt vid stugan följe sammanhängande obsar; det var ingen cumulus bildning och praktiskt taget helt fjäll i sikten. Nålbergsel sjöng mitt på dagen nedanför stugan. Gök sedd och hörd, 1 Tornfalk över ängen när vi kom, brun kärrhök sedd, elges större delen av dagen inlåst utanför det vanligaste. Stegvis sjöng vid stugan rätt länge ombr. kl. 1300. Stare bor även i den holk som hänger på björken närmast uthuset. Svartvita flugsnappare bor, sjunger flitigt, det ser ut som om 2 ej vore bor.

[redacted] Ulla och Jan kom ut kl. c. 1530 i sällskap med Eva Svartling. Vi satt på verandan och drack kaffe och avnjöt sommarvädret. De reste igen kl c. 1715. Och kl 1740, när

~~(2)~~

1978-05-20 forts.

Jag kör och lästa, bunkade det på
dörren: det var Johnny Karlsson
med fru, son och dotter! Vi
ordnade nytt kaffe, satt sedan ut
prstade till kl. c. 1900, då de
återvände till Reningeby.

Kl. 2017: en verklig vår var
florby rådet 4000-5000 ex, flög
mot NV och över husen och sjön.
Efter några kilometer delade sig
flocken, och nära hälften "föll
av" och stannade till bake, men
det var bara temporärt. - Löpte
upprab ~~Kvarnholmen~~ Sjötorp säps 2 vår-
florber på c. 300 + 400 ex. Jag
gick upp i Tomet men återsåg
icke svanarna, det är uppenbart
att flockarna fällde i V. ändens
vassar (åtminstone de allra flesta).

F.ö. gav vistelsen i Tomet kl.
2020 - 2043 en hel del. Skäpp-
dopping nära över 12 sedd, sothöns
icke sedd (!), ander på: gräsand
1 ♂, senare 2 ex till som fälldes, årta och
(på retur), sk 1 ♂, flög högt över den

3

1978-05-20 forts.

observerade vår kanalmynningen där den selas flera par första, sedan 2 ♂♂ nämsta klarsken, tvenne 2 ♂♂ dito + 1 ♀ på nästa avstånd från dem, oberörda under 5 ca längst ute. Knölsvan 2 ex längst i NO-hörnet:

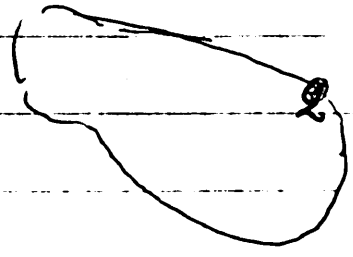

Gräsänder: mycket fina: precis på den plats där kanalen en kull simmade in i vassen, precis där simmade nu ut fyra ♂♂ + 5 pulli ungar, knappt så stora som knölar, sedan ♂♂ + 7 ungar, något mindre än de föregående, och sist 1 ad + 2 något större ungar. Alla kom ut från precis samma plats i vassbanken alla observationerna, första kullen hade knappast kommit mer än 25-30 m ut på klarskenet innan nästa kull kom ut, och båda svamlade därefter kom även den tredje kullen tillbyggnes.

Två kalorfar pojkar gick ner på banken vid kanalmynningen där ungdomar ofta står och fiskar. De sågs naturligtvis inte gräsänderna; vegetationen

1978-05-20 forts.

hindrade detta, men avståndet var inte mer än cirka 100 meter, och jag trodde gåsbullarna skulle skynda sig bort. Men de blev det inte de rörde sig på på vaken bara hela tiden därifrån.

Skrattmås massvis. Gravand 2 ex flygande skall tilläggas. Inga tärnor. Skrattmåsarna satt eller låg till största delen vid sin häckplats, men hundratals ex flög högt över vattnet och dog nästan såsom insekter i luften eller bauschar, sådana som belägges i vattnet och flög upp från ytan (eller flög upp till vattenytan).

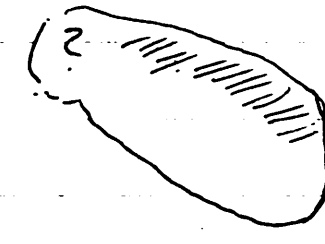

Fiskar mycket talrika över vara delen av sjön, de flög över det skyggade området och bauschar även över det som marbetades med? Att döma men jag tror att huvudmassan var bakom.

Vattnet 3000-5000 ex.

Rom kärrhök sedd. Nätterpal sjöng, vitögonand flög, gök hörd, även sedd

5

1978-05-20 forts.

stora vinan jag gick upp i Torneå. Kl. 2039 - 2040 observerade jag, hur svalorna plötsligt samlade sig och steg upp åt mot S, ganska brant och mycket fäbb, men rätt långt borta i VNV - NV, ej tillåtet att se i den begynnande skymningen. Det blev en imponerande svärm, min skattning på 3000 - 5000 fåglar ofördrad. Svalorna rörde sig ätlm. delvis mycket livligt, och strax efter 2040 såg jag hur en del störtade ned. därefter syntes inte mer av dem, otvivelaktigt fällde de bruk i vassen, som de brukar.

2043 gick jag ner från Torneå 2058 kom en mycket fäbb svärm på c. 30-40 fåglar över vassen, högt och bestämt och mycket fort. Skräntärnor? Eller bara förseningar?

Denna dag var det härligt sommarväder, svag vind, omkring +20°C i skuggan på middagen. Ingen cumulusbildning, uppenbarligen dålig termik, därför också mycket lite av karaktäristiska rovfågel. - På

1978-05-20 forts. (6)

kvällen kylde det av relativt starkt, och det började blåsa en svag vind omkring NO. Vi såg på planeterna Venus, Jupiter, Mars och Saturnus, som alla syns på västerhimlen efter solnedgången. Saturni ring syntes tydligt i tuben.

Juselbiv idag mycket vild, många djupa: Bilda allmän, en del fluger som såg ut som dlusciden liknade och chironomider av flera storlekar. Jag såg en Clerus formicarius på fönstret.

Artlistan bör kompletteras med vipa, fiskmås (1 icke utfärgad), ringduva, ladusvala, backsvala (bara på bergsåkra, men kunnat på kvällen nästan säkert backsvala), sångtrast, rödvingetrast (jmfr. bara ett ex när skogen), törnsångare, talgoxe, blåmes, stjärtmes (1 ex sedd morgonen, kolmes, trädkrypare, kungsfågel, större hackspett (överflygande med mat i klon), kråka (på ex. sedda över sjön). —

7

1978-05-20 forts.

På kvällen i mörkningen blev det alldeles omöjligt livlig dans av fladdermöss utanför stugan. Nyckfalus säges, flög högst som vanligt, men på lej högt och ofta alldeles utanför fönstren flög två arter, den ena nästan säkert Pipistrellus pipistrellus (inte enligt egen examination utan enligt uppgift från dem som sysslar med fladdermöss), den andra är större än P. pipistrellus och jag vet ej vilken art det är. Flyger ofta snabbt och flera ex fått efter varandra.

1978-05-21 söndag. (1)

Ett par korta obsar på morgonen gav intet utöver det allra vanligaste. Framåt 0900 och senare en del osammanhängande obsar: 1 bivråk flög mot N eller NNV över sjön mitt emot för året. Brun kärrhök sedd men syns ej bygga. Ormvråk 1 ljusfärgad, gladlik ljusfärgad längst i NV och senare sedd över sjön sakta glidande i motvinden. Det var sol och varmt och m.l.n. klöjig himmel och frisk vind omkring O eller NO. -

Omkr. kl. 1000 när jag såg ut över sjön, flög där en flock på 9 gravänder runt. Inga andra änder syntes då.

Senare: jag var i Tomelilla 1220-1245 i fin sommarvärme och bra sikt. Skjuthopping på (c 10 sedd, knappt flera fotos noggrann spaning), av änder bara 2+1+1 + ensbaka hanand då, 2+2+1+1+c 14 gravänder, alla då. Flocken på 14 fälde längst ute. En av flockarna på 2 ex innehöll en ♂ med mycket stor och lysande vit bröstfläck. Dräkten

(2)

1978-05-21 forts.

i övrigt var i grundmönstret normal o men de svarta partier som på en normal o är m(m silvergrå (pil strecke etc) i var hos detta ex mycket brunare i grundfärgen och allmänt mörkare, detta syns med blotta ögat på 200 m avstånd i solskenet, där gälla de på skissen svedstreckade partierna.

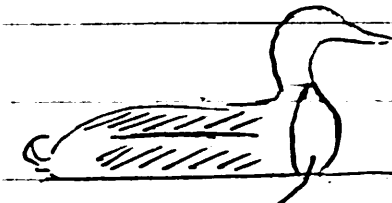

Vidare gravand o ♀ 1+1 vuxna var den ena mycket ljusfärgad en brunand o så att denne och hans sällskap (en annan o) följ till flyktens. Havstrasten: 1 ad på närmsta klapperstenen, en längre upp i NO, ad en obest. som länge höll innanför "Alnen". Brun kärrhök, sirpa 1 överflygande, skrattmås som vanligt, ungefär 1 ex, fiskgärna 1 ex, backsvalor runt allmänna (50-100 i sedd längre) ladusvala helt få, fönsvala 1 ex, mörkögon mjölk, sädesgärsn sedd flera ggr, stare, ~~kaja~~ kaja, kråka sedd.

1978-05-21 forts. (3)

F.ö. sågs resp hördes de närmaste timmarna skedand (2 ♂♂), storspov (1 överflygande), rödbena, gök, ännu en fiskmås, sädesärla nu både ♂ och ♀ vid stugan/tomten, lövsångare, ovanlig flygsnäppa ♂ utan vit vid näbbroten, koltrast ♂ (och dagen dessförinnan 2 koltrast ♂♂ flyga förbi precis efter varandra!), näbbergal sjöng då och då, blåmes, björkpipare. I fiskmås ad.

Det blev molnigt och delvis regnhotande, och ett par skurar föll på kvällen, enligt Inga. Mycket insekter i luften, om också mindre märkbart än igår p.g.a. av den friska vinden.

Vi åt middag c. 1600-1700, sedan kom Eva Almqvist på besök hon är kollega med Inga inom SKÖF. Hon är ytterst allmänintresserad och kunnig och trevlig vilken en aning för förvånad till sällskapet. Hon fick kaffe, satte nästan en timme och berättade om Örnens SKÖF-exkursion till Kvarnholmssjön och Ellenbergsjön och om sitt eget besök därefter vid Örnens akvarium och arkivdiskar. - När hon satt med oss

~~(4)~~

1978-05-21 forts.

på verandan. Flög en skrattmås ute över sjön med ett enormt långt vasstrå hängande snett efter sig; jag skulle uppskatta längden till 1,5 meter. Flög länge så, satte fram på, men tappade strået till sist.

Jag såg en skrattmås med helt normalt brunsvart huvud men på vingens framkant och ovansida stora delar kvar av ungpäfjälbeklädnad, och stjärten hade svart spetsband, mycket väl avsatt.

Senare: det mulnade snart och såg ut att bli åska. Omkring 1830 flög en skärfläcka i kort över närmsta klarvattnen, försvann för min syn och hörde fällde vid skrattmåskolonin.

Jag gick upp i tornet 1855. Skärfläckan återsågs ej, men jag såg 4 vigg och på stenen och de tre gräsänkullarna: 1 ad + 2 pull, 2 ad + 5 pull och 2 ad + 6 pull (ej 7, som sjön). Alla simmade ut på närmsta klarvatten, så delen mycket nära varandra. Över NÖ delen av sjön stor ehuru rätt

i int! kompost ekonomi Fackning! (2)

1978-05-21 forts.

ges svåra backsvalor, dock knappt mer än 300-400 ex därtill en del andra längre uppåt Renigebed. Jag gick snart mer från Tornet eftersom det började regna.

Kl 1925 sågs över Hjärtorp ett par fåtal svarthakar, säkert 1000 ex inalles om ej fler. Senare sågs stora (Trolsjön samma flock, men ev. annan) kl 1935 vissa omkring nära f.d. Almen, och 1957 kom c 400 svarta över huset mot NV. En del backsvalor uppe under den regnhotande och tunga himlen.

Den gamle ekbrenslyise bruna kärrhök såg i sydostkanten uppe och flyger även andra kärrhökar redda.

2004: c 100 svarta Tärnor och vita högt över sjön, "Tvehade" vita mycket om kvällen men torde rest mot Hjärtorp.

Kvällen kl 2025: Det blev alldeles lugnt, temp. nu + 12° C. Molnigt helt och hållet men regn blev det hittills bara helt kort i ett par omgångar.

1978-05-22 måndag.

Morgonen fin, dubbelt fin eftersom det regnat en del på natten. Jag hann ej upp i Tornet men såg eller hörde flera anmärkningsvärda arter på morgonen: trädgårdssångare sjöng, härmsångare sjöng, grå flugsnappare sågs, och en grönsångare fälldé på fallen med nya starhallen, flög dock bort efter några sekunder.

Vi for in till Lund, start c 0725, ank. Lodis c. 0753. Över Lund gott om Tornsvalor, över Lodis med ungefärligen säkert 20 ex (korta obsar!) och även i övrigt gansha rikligt, när jag gick ner till Bandläkaren på morgonen. - Eftersom jag skulle till Bandläkaren även tisdag morgon, skannade jag i staden över natten, inga fler fågelobsar, men det skall nämnas att det regnade ganska ordentligt på kvällen och delar av natten. Jag sov dåligt och hörde regnet plaska, om och med avbrott. Uppe vid U.B nästa morgon tydliga spår i sand och gångar efter rätt starkt strömmande vatten. Skönt efter denna långa Torka. SLUT

1978-05-23, Gösdag.

Illesbadets grötis och fuktighet och Länsbjörn stadet temperaturfall sedan i går. Gunsha mycket konversation över Lund.

Åkte ut med Johnny till stugan 1620 — 1645. Fältbyggnig prick, Johnny, full av vitalitet och idéer, och samtidigt vänlig och effektiv och mycket berättande. — På kvällen skulle SKOF ha styrelsemöte, och Inga, som är skattmästare, hade följaktligen mycket att bestyra för att få ekonomirapporten klar, den vänlas inte ut till stugan förrän sent i kväll.

Jag satt och sej ut över sjön en stund, lagade sedan middag, avåt den i lugn och ro och gick så småningom upp i Torneå, var där 1817-1840. Fåglar (mest, men ej bara, sedda från Torneå):

1. skäggdopping ≡ Σ minst 12 på vinterhåll därtill mycket längre ute en tät flock på ~~minst~~ 15 eller 16 ex. Icke-häckare?
2. knölsvan bara 1 ex, i kanten på en liten vassvägg N om närmsta klarvatten. Där ses sven Gunsha ofta,

1978-05-23 forts. (2)

och det finns åtminstone en möjlighet att där (eller i närheten) ligger ett bo. Den som lever får se.

3. grusand 2 ex i sällskap i "kanalen" in till "Tarnen"
4. grusand 4 ♂♂ nära klarsten, norra utloppet
5. brunand summa c 5 ♂♂ och Trolijen 1 ♀, ej fler.
— obestämd änder ≡ 4 ex längst ute
6. brun kärrhök ofta sedd. Paret som bor nära den ensamma torra busken i vassen N om Tarnen ses ibland sitta i busken eller i en ensam grön buske därintill, i vassen. Även annorstädes vid sjön har jag i år sett brunа kärrhökar i buskstoppar, men vanligt är det inte alls.
7. Trumpeln 1 ex nyttjande över ängen nära kanalen uppemot Silvåkra by.
8. sothöna i sjön 1+1 ex sedda, ej flera!
9. skrattmås massvis på bon nu, och i mindre antal även över sjön eller på vattnet på avstånd från kolonin. En

1978-05-23 forts. (3)

fjäl på närmsta klarsidan hade så mycket vita fjädrar i det mörka på huvudet, att hållan såg egendomligt ljusbrun eller svartmarmorerad ut; i övrigt såg inga sjön av ungdräkt eller abnorma fjäder.

10. ~~Fäs~~ grävmås 1 ex ad eller närmad flög på hall över sjön.
11. fiskgårna 1 ex länge sittande på en bojj i NO
12. Gransvala bara 1+1 ex sedda
13. bondsvala gansha allmän över sjön, högt, och mest i NO delen, där det var relativt lugnt (se nedan om vädret!).
14. ladusvala 1 ex sedd
15. sädesärla 1 ex flygfigen ♂, på Gropen. Grotjen såg även ♀
16. rörsångare sjöng i vassen vid nedanför skuppan.
17. svartvit flugsnappare sjöng ofta på Gropen
18. koltrast ♂ sedd, hyfsat på land inne i vassen, där den Grotjen häckar.
19. blåmes sedd.
20. skare små flockar, runt Gäla, på c 20-50 ex sedda flera ggr; även

1978-05-23 forts. (4)

ett par större flockar på 100–200 ex. Alla närz flög åt olika håll, kanske skedde dock en ansamling mot SO-hörnet eller ev. mot en "pre-roost" i Vråden närz Silvsjön by.

21. skata 1 ex sedd närz.

22. Björka några ex i sällskap högt över ossen

Tillägg

23 Nästkommande gång rätt flitigt när jag kom men ej senare. – Obs hur fri sångare som hördes.

Vädret var grått, dock delvis upplösande efter c 1450, det var god sikt och friska vind omkring NO. Solen dold av tjocka moln, himmel ljusare i N; därför relativt gott ljus över sjön (annars skulle jag inte kunnat bestämma skäggdoppingflocken, men den syntes utmärkt, även fåglar etc. i Tuben). Temp. kl 1900 c 13,5° C.

*

24 Kl. 1915 berättade en fiskmås att rätt när över sjön. – Större flockar flög åt

1978-05-23 forts. (5)

olika håll över vassen. Allen över ängen bakom skogen hade hundmassan samlats, säkert var där 4000 ex; de fällde men blev avlade av en brun kärrhök, lappfå och fjärrum över (eller vänster om) Jsms backe. Antal fyglen minst 5000.

Kl 1922 kom en brun kärrhök, uppenbart ♂ men alls ej ocker så utfärgad, började dansa och syna precis ovanför skogen, avstånd 75-120 meter, höjd 5-20 meter, gjorde underbara volter och slutade med att falla ner och försvinna i vassen där bona fyglen ligger. Alldeles samtidigt kom en annan brun kärrhök ♂, mera utfärgad, lägre över skratsmåskolonin och skränade upp massor av måsar.

Kl 1940 var säkert 5000 svanar församlade på ängen omedelbart S kanalen. Därtill kanske 1000 i trakten när kanalmynningen och dess omgivningar. Jag hade sett flera flockar på 100-300 ex komma norrifrån. Dessa flockar "slingrade" ofta i medvinden. - Ladusvalor kom norrut eller

1978-05-23 forts. (6)

rätta mot nordost alldeles utanför stugan, över vassen. I regel glest, men ett par förbimigar. Summa ca 40-50 sedda men obsar ej avbrutna åt det hållet. - Skarorna visade stor ov splittrades ofta men reste slutligen (anl. kl. 1955-2002) ut över sjön SO del, nu var de minst 7000 uppe. Grupperades av härflockar, "ormade sig" pressades ett par gånger samman mycket tätt. Långsträcka sjok, sidsträcka sjok bort. Kl 2005 kom 8 skeden över sjön; minst 6 var ad, alla fälldes i närmsta klarningen kl 2004-2008 skarflockar över sjön, stora, låg åt olika håll även upp över huset mot Ö ungefär.

kl 2009: mot den nu rätt ljusa himlen i VNV-NV-N kom, längst bort över sjön, en oregelbunden gråsvart klump, den var stor och hade flera förbimigar. Skattad antal ca 6000. Kom ungefär från NO, stördes vilt mer i

1978-05-23 forts. (7)

västandans vassar, det var som om de sugits ner i en tratt, i rasande snabb virvel. Alla försvann för min syn, men på mycket låg höjd kom de delvis tillbaka igen, högst några hela minuter, innan de försvann igen. Därefter kom några små flockar på ungefär samma sätt.

2014: av en slump upptäcker jag, mycket högre upp mot himlen och långt borta, en rätt stor samling svalor, kanske över 250, de är tätt samlade, svärmar om varandra, stiger, faller, kommer nog ser jag 500 inalles, men de försvinner i V, eller NV, högt, mycket långt bort.

2017 nättergalen börjar sjunga livligt. Mycket skräddare kommer till sjön från olika håll, men en del reser bort från sjön också. — Kaffrast 0 kommer från N till sin buske i vassen.

2021: c 400 svalor från N, fälles i vassen V om kanalen! Långt bort över väst-

(316)

1978-05-23 forts.

ändan ses också en större svarfläck, fäller därefter.

2025-2026 jag ser högst bort i VNV eller NV en vit svärmande flock småfjäl, små höjd, uppenbart svalor ibland täta, ibland expanderande plötsligt, flocken försvinner p.g.a. av stort avstånd, säkert sju ej. Skattar c. 400 svalor, kanske fler, i dagsljus skenbarar för sig högt över sjön.

2030 observ avbrytas.

1978-05-26, fredag.

På morgonen 0830-0930 sammanträdde museinämnden och därefter, 0930-1155, institutionsstyrelsen. Museinämnden sysslade mest med fallet Säwedal; inst-styrelsen hade dessutom ett par andra ärenden, delvis otroligt långdragna. Sammanträdena ägde rum i konferensrummet på Ekologihuset. Jag satt så att jag kunde se ut genom fönstren. Det var härligt och varmt väder, och jag såg rikligt med tornsvalor. De visade några gånger (men inte ofta) tendens att flyga tätt ihop med hög fart och under ivriga läten; detsamma såg jag förresten i morse nere på Klostergården. Jag har fått intrycket att tornsvalorna blivit allmänna över Lund först från igår; men de har setts över staden i m l m ringa antal åtminstone 10 dagar (ungefärligt).

Jag hade ärenden i staden omkring kl 1430 och stack sedan hem. Inga var hemma, hon skulle fara med Thomas Alerstam till Gotland med start kl c 1715. Jag hade överenskommit med Lena Tihkan att följa med till Tomelilla med start 1645. Saken var nämligen den att jag [redacted] för några månader sedan medverkade som statist i Hasse Alfredssons och Tage Danielssons film "Picassos äventyr" - detta berodde [redacted] ytterst på Patrick Meurling, som känner dessa herrar väl och fungerade som deras "talangscout" på Zootis för att besätta statistroller. Vi var flera stycken som nappade på den kroken, det kunde ju vara kul att se hur det går till i en sådan miljö, så helt olik den där man i regel rör sig. För ett par veckor sedan hade så ett papper kommit med posten med vänlig hälsning plus besked att papperet gällde som inträdesbiljett till en föreställning av filmen på Rio-Bio i Tomelilla fredag [redacted] 26 maj, och för två personer till på köpet. Jag frågade Lena i rätt god tid om hon ville följa med. Jag var inte säker på saken. Men hon tog det hela ytterst positivt, och iväg for vi. Jag hade fått erbjudande från kolleger på Zootis att medfölja, det var verkligen mycket vänligt, men det lutade mot att det skulle bli nachspiel med mat och dryck på hotellet, och det var jag inte pigg på, dagarna på slutet har varit [redacted] arbetsamma och jag har känt mig trött ganska ofta.

Alltså, iväg bar det kl 1645. Vi for via Östra Torn - S Sandby - Revingeby - Harlösa - Sjöbo. Det var den härligaste försommarafton. Väster om Revingeby kretsade en glada, annars inga rovfåglar inom [redacted] bestämbart håll. Vi stannade en gång några km före "Svampakorset", men bara kort. Kom därför till Tomelilla i synnerligen god tid, hade lätt att finna P-plats och fann utan svårighet Rio-Bio. Musiksällskapet Alte Kamereren gav några uppskattade nummer, och sedan gick vi in. Tage Danielsson hälsade alla välkomna, läste upp en travestering av Birger Sjöbergs 'lilla Paris' (rolig!), och så började föreställningen. Jag uppskattade den i allra högsta grad, jag gillar den sortens humor; den är bisarr , lindrigt sagt, men den är så samtidigt rolig och människovänlig och "salt" och åtminstone till [redacted] god del lundensiskt präglad. Och Lena var tydligen av samma åsikt. Och hela publiken, för den delen.

Vi återvände direkt efter föreställningens slut, start från Tomelilla 2105, for samma väg tillbaka ända till Harlösa, där vi vek ner söderut och körde fram till stugan vid Krankesjön, ankomst dit 2148. Härlig kväll, stjärnklar och fin, kändes varm, och jag blev verkligen förvånad när jag [redacted] fann att temp bara var vid pass 11,5 grader C. Rördrommen bölade flitigt, i serier om 4 stötar. Flera ggr hörde jag också "inandningen" före första stöten. Näktergalen sjöng vid stugan, skrattmåsarnas kör var stark, rörsångare hördes, och åtminstone ett okänt läte hördes flera ggr (svårbeskrivbart, kan ha kommit från en andfågel). - Vi åt aftonmål på verandan och fortsatte sedan till Lund, ankomst dit c 0030.

1978-05-27, lördag.

Ankomst stugan 1130. Härligt och varmt väder, snarare försommar- än vårpräglat (som jag noterade redan igår); dock såg jag att askarna ännu inte slagit ut, de såg kala ut.

Fågelkonserten var livlig. Först lista över vad som sågs från tornet där jag stod 1240 - 1305. Utmärkt sikt, varmt, frisk bris omkring SV (riktning osäker). Jag såg: skäggdopping summa c 25 ex varav 7 i en rätt tät samling strax utanför närmsta klarvatten. De övriga ensamma eller parvis, vitt spridda, men knappast möjligt att se eller bestämma vad som låg längst i V (där sågs dock knappt någon vattenfågel). De dopping ar som syntes var ofta synliga ~~barar ätt~~ kort tid, försvann sedan in i vassen (eller bakom vassen) igen. Rördrom hördes några ggr. Häger bara 1 ex flygande mycket långt bort, och 1 ad stående i vasskant på nära håll. Grågås 2 ad låg i sällskap långt ute på klarvattnet i Ö delen. Knölsvan först 4 sedda (de 4 i väster), senare blev 2 till synliga, se skiss här.

Gravand 2 sedda rätt nära, se nedan.

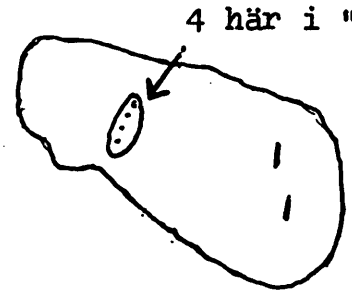

Gräsand bara 4 hannar i sällskap, N om norra mynningen på närmsta klarvatten, inte i sällskap med övriga änder (se nedan). Vigg minst 7 hannar. Brunand minst c 16 hannar och någon hona; med undantag av 2 + 1 hannar låg de i m l m tydlig flock med de flesta andra änderna, se nedan.

En av gravänderna, alla viggarna, de allra flesta brunänderna och minst 5 sothöns låg i närheten av varandra, ja, det var faktiskt på en flock om ock något gles. De simmade ut från en vassrugge strax utanför närmsta klarvatten, i my. gott ljus. Möjligen kan de ha blivit oroade av något djur (i så fall ett däggdjur) i vassruggen eller dess närhet (se skrattmås). Hur som helst låg de med bara ½ - 5 meters mellanrum och rörde sig åtminstone i början åt samma håll.

Brun kärrhök: bara den gamla mycket fint utfärgade hannen [illegible] i SO hörnet var uppe och flög ett slag. När den passerade my lågt över "tarmen" på lyfte här helt oväntat en vipa och började förfölja kärrhöken. Sothöna: inalles minst 11 ex sedda, se även ovan. Vipa se ovan. Rödbena 1 ex flög tyst över sjön, alldeles lågt. Skrattmås massvis på kolonin och där i närheten, på vattnet, som vanligt. Ett par tre hundra ex var länge uppe lågt fladdrande och karakteristiskt "virvlande" över samma plats, lågt. Så gör de inte när de störs av kärrhök men väl när ett däggdjur, rimligen oftast mink, är ute i kolonin. Att se orsaken var dock omöjligt. Rörsångare hördes sjunga i flera omgångar. Näktergal sjöng några ggr, dock endast kort. Gök gol flitigt och nästan outtröttligt. Kråka flög över men bara några få ggr och alltid ensamma eller ett par ggr 2 ex i sällskap. Stare flög ofta över sjön, alltid ensamma ex. Därtill åtminstone något par häckande i tornet.

Från tomten och dess närhet hade jag dessutom följande arter: fiskmås 2 - 3 ad just vid ankomsten, trädpiplärka sjungande flitigt alldeles vid huset, härmsångare sjöng, trädgårdssångare dito, svartvit flugsnapp hanne vid holken, nu nästan alldeles tyst, [illegible] men sågs fälla i holkmynningen och krypa in. Talgoxe sedd. [illegible] Sävsparv hörd sjunga (men bara ett par ggr), skata 1 ex kom och promenerade omkring vid tornet. Där hade varit väldigt mycket folk, och skatan fann raskt en stor äppelskrabba slängd vid foten på av den krokiga alen, här satte den igång att äta ivrigt och tog till sist skrotten och flög iväg med.

Skrattmås mycket ofta kretsande högt och i stort antal, stundvis även lågt och inte hela tiden koncentrerad till samma områden, långt

1978-05-27 forts.
därifrån. När jag kom, kretsade de nog mest över tornet, högt, några ex mycket högt. Ett par timmar senare var de fördelade mycket lägre och koncenterade över västra halvan av sjön (och hade ökat i antal, var nog nu 300 på vingarna mot 150 i början, men naturligtvis kan de ha kretsat i stort antal osynliga från min obs-plats). Det var tydligt att de tog insekter. Insektlivet hade undergått drastiska förändringar mot läget för några dagar sedan. En mycket storvuxen chironomid hade kläckts i massor, 25 - 50 satt per kvadratmeter väggyta på stugan. Och dessutom mängder av andra diptera, mest av mygg- och harkrankhabitus förutom flera som såg ut som chironomider. Fjärilar flög: Pieris, Citronfjäril, och flera arter odonater, både rätt små (men inte flicksländor) och stora, de senare såg ut precis som Aeshna. Även en medelstor metallgrön eller bronsgrön som jag inte tyckte mig känna igen. Humlor också etc etc. Intet tvivel om att insektproduktionen nu blivit mycket hög. Underligt att jag inte såg en enda svala eller tornsvala, åtminstone inte före 1715 då detta färdigskrives.

Många bekanta kom: Sören S + Kristina + deras flicka Vanja + en hel rad vänner till dem; sedan Lennart Cederholm med fru Ingegerd + minsta flickan (tror jag åtminstone). Kort därpå sågs Staffan uppe i tornet. Och talrika främlingar, somliga av dem talade jag med.

Gökhona hördes, gök sågs flera ggr, även en hanne som gol i flykten just när den flög förbi.

Några timmar (ungefär 1500 - 1900) föga aktiva studier. Jag såg en ladusvala över stugan och en tornsvala, f ö nästan inget utöver det vanliga. Bruna kärrhökar sågs dock my. ofta och i flera ex, även om de i regel var i motljus långt bort över sjön.

Kl 2010 - 2045 i tornet. Den mest ljuvliga kväll, nästan stilla, varmt (kl 2130 var detdrygt 13° C). Sikt god. Rördrommen tutade ganska ofta. Änder och doppingar och måsar studerades inte närmare, det var starkt motljus. Dock tyckte jag mig märka att ett större antal änder än vanligt låg långt ute på klarvattnet i V, om ock obestämbara i det skarpa motljuset. 1 häger flög mot SO mycket högt. 1 tornfalk flög söderut över sjön, nära. 1 ungtrut och 2 gamla trutar, nästan säkert gråtrut, flög västerut. 1 fisktärna med mat i näbbet flög förbi. 2 ringduvor flög också förbi. Gök sedd och ofta hörd. Sånglärka sedd på håll uppemot Silvåkra. Flera sångare incl lövsångare, eljest inga nya. Skata närgånget nere vid stranden, jag misstänker att den spanade efter fågelbon. Och så några verkligt trevliga obsar:
kl 2022 såg jag nere över Silvåkraskogen en dimartad fågelflock, som inte liknade de starflockar som ideligen rörde sig där och annorstädes. Kikaren upp: det var en flock på 90 prutgäss som i typisk formation (ingen plog men ett par m 1 m parallella linjer och en eller annan förtätning ungefär som en ejderflock) med hög fart reste mot O eller ONO. Kom mycket gynnsamt förbi N om tornet, ungefär enligt skissen. Jättetrevligt att få obs av vårsträcket i år igen. Vidare kom de två koltrasthannarna i hög fart förbi mot N nedanför tornet, den ena c 30 - 40 m före den andra. Underligt fall.

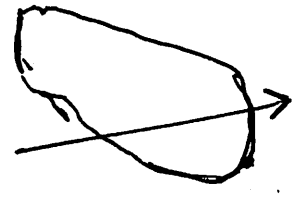

Stare slutligen mycket aktiv, inte följd i detalj, men flockar kom från N (NNV, NO) och Ö, föreföll "villrådiga" vart de skulle styra kosan men smälte småningom tillsammans till my. stor flock på flera tusen ex, som cirklade, ofta uppdelad i flera, över S sidans vass (detta dock först efter det att jag lämnat tornet, c 2055-2105).

En sak att observera: när jag stod här i tornet, kom en gång sju högflygande flygplan, stora trafikplan alltså, förbi nästan samtidigt, 4 mot S, 2 mot N och 1 mot NV ungefär. Inalles denna dryga halvtimme säkert 22 - 25 plan. Betänkligt! Hur många ton skit släpper ett sånt plan ut per timme måntro? - Efter 2050 vattnade jag i trädgården. - Oerhörd svärmning över björktopparna av stor chironomid från c 2010, tiotusental livligt svärmande. Även andra arter. -

1978-05-27 forts.

Kvällsobsarna från tornet gav också detta: skrattmåsar i rätt stort antal svärmade lågt över en viss plats i kolonin, så som skett även tidigare idag för övrigt. Nu såg jag att de mycket sakta försköts åt ett visst håll, [illegible] ungefär österut. Ansamlingen som väl var på c 150 ex, hölls över nordligaste delen av [illegible] vassen som avgränsar närmsta klarvatten. Nu kom de över mera öppet vatten, och se, där simmade ett däggdjur in mot land. Det låg djupt, man såg bara en rund "hätta", uppskattningsvis minst 15 - 18 cm lång. Mink förmodar jag, men säker är jag inte. Det [illegible] som syntes verkade att vara bara djurets huvud, närmare bestämt dess översida, och jag fick intrycket att djuret borde vara betydligt större än mink. Jag skall förhöra mig med Sam Erlinge. - "Svallvågorna" efter djuret var svaga, och det simmade inte fort men rakt och lugnt in till stranden dit det bör ha nått c 300 -500 m norr (egentligen NO) om tornet.

Jag observerade idag flera ggr att åtminstone två av de sedda bruna kärrhökarna, båda nästan säkert honor, hade börjat rugga i vingarna. Hade djupt men rätt smalt, symmetriskt placerat hack i [illegible] vingarna, ungefär så:

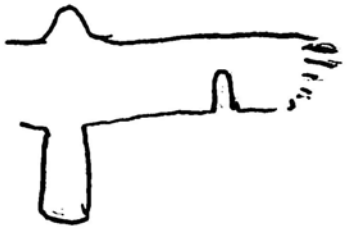

Bör kanske nämna också att den i mitt tycke otroligt löjlige fågelentusiasten Mats Håkansson med en obekant kollega stormade upp i tornet omkring kl 2015. Å Skrek i högform "hej Gustaf", tog i hand, och började sedan prata om allt möjligt på en gång. Vid ett tillfälle sade han något om att det var Linné-jubileum [illegible] i år och att det gällde att efterlikna Linné. Jag svarade stillsamt att det kanske inte skulle bli så lätt.

Tillägg till 26 maj: på kvällen kl 2145 då vi svängde av från allmänna vägen ner till stugan, sågs på den korta sträckan 3 kaniner. Även dessförinnan, alltifrån Harlösa, hade jag sett ett par kaniner. Inte mycket, men mera än jag sett på länge i denna trakt.

1978-05-28, söndag.

Jag ställde väckaren på 0230. Gick upp, det var härlig morgon, stilla och fint, temp omkring 8° C, sikt god, nästan inga moln, men lokal markdimma; även över V sjön en del dis eller låg dimma.

Var i tornet 0240 - 0310. Följande sågs och hördes: skäggdopping sedd (däremot inte hörd), rördrom hörd nästan hela tiden, stötar i serier på 4. Intensitet dock måttlig. Gräsand sedd, brunand sedd, gravand hördes 0305 (änder etc ej räknade, det var inte tillräckligt ljust). Fasan hörd 2 ggr. Skrattmås oavbruten kör förstås, sågs också och jag noterade att några ex kom ungefär österifrån till kolonin redan kl 0245! Antalet ex som lämnade kolonin var lågt. Gök hörd, delvis 2 samtidigt. Sävsångare hörd från 0240, torde sjungit m l m oavbrutet men ej lätt att avgöra p g av mås-kören och den starkt och nästan oavbrutet sjungande näktergalen. Trädgårdssångare sjöng några ggr från 0250. Svartvit flugsnapp hördes kort omkring 0245 men sjöng ordentligt 0253. Näktergal 1 ex sjöng my kraftigt och nästan oavbrutet, i aldungen alldeles vid stugan. Talgoxe hördes 0301. Sävsparv sjöng men hördes i regel bara svagt. Stare mycket trevlig att uppleva. Å Precis 0300 hördes ett dämpat men tydligt vingbrus, det var starana som lyfte från vassen med buskar ett par 100 m väster om kanalmynningen, nära "tarmen" alltså. Jag fick kvickt syn

1978-05-28 forts.
på flocken, det var minst 3500 ex i luften, varav c 500 snabbt fällde igen men alla de andra drog iväg i ett långt och rakt och svagt stigande "band" med kurs ungefär mot N (se skiss); viss spridning i sidled skedde men ej stark. Detta första uppflog är markerat med 1 på skissen här. Klockan 0303 nytt dån av vingar, och upp steg från samma plats säkert 5000 ex, beteende som nyss men de flög bort i riktning snarast NO (markerat med 2 på skissen). Sedan [illegible] inga starar förrän 0309, då c 1500 ex bröt upp, dessa kom med större spridning än förut och med my. tydligare kurs mot O - ONO än förut (siffra 3 på skissen). Starar kan ha gått åt andra håll också, de var svåra att i grådagern se mot mörk bakgrund, och sådan hade de ju (= Silvåkraskogen) så länge de flög my lågt. Men det är alldeles tydligt att de allra flesta eller alla flög bort som jag sagt.

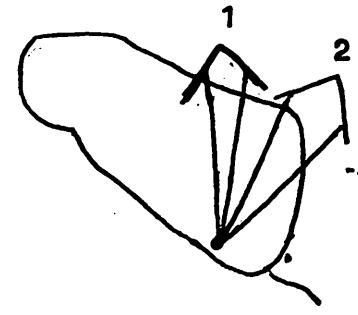

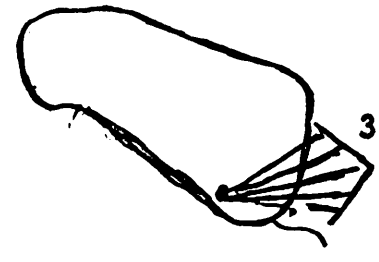

Förutom fågel sågs: 1 Nyctalus förbiflyg, en stor chironomid svärmade i stora, delvis mycket stora, svärmar över tornet och (mest) de närmaste stora björkarna, ja antagligen över hela björkdungen. Svagt surr hördes men djuren sågs med blotta ögat bara på my nära håll, däremot kunde man se dem skarpt om man ställde in kikarskärpan på de höga björktopparna och sedan sakta lyfte kikaren högre. Då sågs det att svärmarna var på tusentals djur och att antalet individer inom synhåll var femsiffrigt.

Rätt mycket insekter flög; jag såg [illegible] bl a Trichopterer, och på verandafönstret satt en smärt byggd, medelstor Plecopter, svartaktig, kroppslängd c 12 - 15 mm, kanske [illegible] drygt 15.

Jag lade mig igen, tog ett par piller som Björkelund ordinerat, och somnade snällt. Jag har märkt att jag blir mycket sömnig av dessa piller och har därför fått besked att inskränka på konsumtionen. Men nu var det ju söndag och ingen brådska. Jag ställde väckaren på 0845, vaknade också strax dessförinnan. Helt oväntat hade jag litet ont i halsen, med sveda. Steg upp, eftersom jag den 24 maj hört av ♀ Astrid Ulfstrand att hon med några bekanta [illegible] skulle komma till tornet på söndagen kl 9; vi hade faktiskt sagt att vi skulle träffas då. Rätt mycket folk kom, men ingen Astrid. Jag var i måttlig form, om ens det, rörde mig ute på tomten och tittade men såg föga.

Kl 1035 - 1055 upp i tornet: härligaste väder, stilla, klart, varmt, ännu ingen cumulusbildning. Såg inte extra mycket: räknade minst 23 skäggdoppingar, såg skedand hanne, såg minst 9 viggar, c 12 brunänder, 2 gravänder, [illegible] alla dessa utom några viggar låg m l m tydligt samlade vid de tre vassruggarna utanför närmsta klarvatten. Långt bort i V ännu ett gravandpar. Svanar och grågäss lyste med sin frånvaro. Inga svalor heller. Starar bor i tornet, flera par. Ett halv äggskal av stare låg nedanför den nyuppsatta holken på norra tallen på tomten. Grönfink flög förbi tornet.

Middagstimmarna c 1100 - 1530 var jag delvis inne men mest ute på tomten. Obsade men med måttlig effektivitet. Cumulusbildning började, blev snabbt stark, minskade ett slag omkring kl 1300 men tilltog på nytt och blev mycket stark ett slag. Föga fågelobsar av intresse, det mest märkbara var att skrattmåsar i mycket stort antal var uppe och kretsade, från lågt till jättehögt, ofta i m l m luckra flockar eller lokala koncentrationer. Dessa kunde snabbt växla plats. Fåglarna tog flygande insekter (sådana förekom rikligt på låg nivå, trol. även högt OCH JAG SÅG ATT MÅSARNA då och då gjorde snabba kast, rimligen för att

1978-05-28 forts.
ta insekter. Ofta fladdrade måsarna också kortvarigt i samband med kurs-
ändring, säkert också för att ta byte. Man kunde ju tänka sig att
kretsandet även hade andra funktioner, men jag vet ingen. Det var
mycket stora mängder mås uppe: säkert fyrsiffriga tal även om det inte
skulle varit lätt att räkna ihop 1000 stycken. Några hundra lätta att
se, ett par hundra högt så att de ej utan vidare syntes, och betydande
mängder på jättehöjd. Dessutom inte bara över sjön resp. inte bara inom
synhåll (vilket jag checkade flera ggr genom att se åt olika väder-
streck). En gång en icke utfärgad fiskmås sedd, annars bara skrattmås.
Ett fåtal ladusvalor sedda, trädgårdssångare sjöng, härmsångare hörd
kortvarigt. Rördrom nästan helt tyst, bara hörd svagt ett par tre ggr.

Kl 1540 - 1625 i tornet, fortfarande i det underbaraste
sommarväder: spegelblankt, temp omkring 24° C, rätt mycket cumuli, bl a
ett stort och mörkt länge framför solen. Upplöstes resp drev dock bort
omkring 1620 och senare, och sedan blev molnigheten snabbt och
starkt reducerad. Märkligare obsar från tornet: skäggdopping långt bort
i NV flock 11 eller 12 ex, därutöver minst 15 sedda spridda eller parvi
men det är tydligt att totalantalet är my större, många ex
och par ses bara kortvarigt. Rördrom tutade mycket sparsamt. Häger 2 ex
lyfte i sällskap längst i NV, följdes åt, flög mot mig, det ena
vek mot N, det andra fortsatte my långsamt, kom till måskolonin, måsar
na lyfte lika mycket som för en kärrhök, anföll (men som alltid my in-
effektivt), hägern fällde nära en delkoloni. Änder inte my nytt utom
att ett småskrakpar låg fint och fritt rätt nära utanför vassarna. Låg
där my länge. Glada lågt över sjön, my sakta krets, gick en gång
brant ner och snappade i ytan, jag såg att vattnet berördes men
såg inte att den fick något, den steg med lugna kraftiga slag till c
20 m höjd, började kretsa igen. Kärrhökar inte alls mycket att
se, bara den gamle fine hannen i SO. Knölsvan enligt
skiss, obs att den ene låg resp stod inne i "tarmen",
där fågel ses sällan i år (en sothöna brukat ses där
på slutet). Fasan hörd. Sothöna enstaka sedda, även
hörd. Grårut 1 ad fällt i NO. Svarttärna bara 1 ex
sågs, långt ute över klarvattnet. Kaja flög med matbit i
näbben, senare 2 ex sedda i sällskap. Skrattmåsar massvis
uppe, ibland i stora flockar rätt koncentrerade, c 200
eller 300 ex nära varandra.

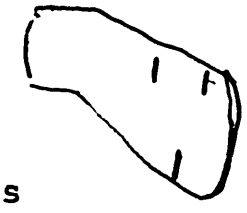

På e m och kvällen kände jag mig bättre, och fågelobsarna blev flitigare och säkerligen också mera effektiva. Jag obsade med my korta avbrott fram till 1850, därefter nästan inga obsar 1850-1935 men sedan oavbrutna fram till 2105; först från verandan men 2010-2105 från tornet

Flera my trevliga saker, främst dessa: fisktärna 1 ex flygande 2 ggr mot ONO med fisk i näbbet. Vattenfågel: kl 2020 räknade jag omsorgsfullt all på vattnet liggande fågel utom svan (bara 1 sedd) och skrattmås. Ingen gås sedd. Men summan vattenfågel blev 81, vartill kom att en flock på 10 gräsänder, nästan säkert bara hannar, kom och fällde öppet (men, betecknande nog, snart simmade in i en vassrugge och blev osynliga). Summa alltså 91 ex, siffran hög vilket delvis berodde på att det var absolut spegelblankt och att fåglar mycket långt bort i väständan av sjön kunde ses tydligt, och om de inte kunde bestämmas till arten så kunde jag åtminstone se om det var mås eller ej. Naturligtvis kunde många ex lätt bestämmas till arten. Men en del ex som låg på "mörkt vatten", d v s där skog speglade sig, torde varit omöjliga att se trots de f ö utmärkta obs-betingelserna. Vad var nu för arter representerade, och i vilket individantal? Ja rimligen omkring följande siffror (baserade på vad jag såg och vad jag kunde bestämma m l m detaljerat, och på vad jag vet är rimligt och kan vara närvarande i sjön vid denna tid). Skäggdopping säkert minst 30, gräsand de 10 och

1978-05-28 forts.
dessutom 2 andra hannar direkt sedda; knappast många dessutom. Vigg med säkerhet över 10, brunand säkert minst 20-25; sothöna några, knappast mer än 5-6 ex. Resten bör fördelas på de nämnda dykänderna; några få skedänder och möjligen andra Anas-arter kan ha funnits fast jag inte såg något som talade i den riktningen. Skägg kan ha legat högre än 30. Rätt kul siffra tycker jag, trots att artbestämningen oundvikligen blev ofullständig. Brun kärrhök: den [illegible] gamle silvergrå hannen jagade starar som satt i stora mängder, synliga från tornet, i [illegible] buskarna i vassen rätt nära "tarmen" (mer än 200 - 300 meter, snarare 500 meter väster om kanalmynningen i SO-hörnet, OBS DENNA RÄTTELSE). Vidare: brun kärrhök är kvällsaktiv, det har jag sett ofta och ej minst i vår. Flera ex uppe ända till 2055, därav 2 honor, ej i sällskap, som ruggade symmetriskt ungefär på gränsen mellan arm- och handpennor, men den ena hade större och framförallt djupare ruggningslucka. Uppe och kretsade i den blickstilla kvällen. Prutgås: kl 2043-2044 kom en härlig flock förbi, se skiss som med nödvändighet är approximativ. Men jag fann flocken långt i [illegible] V eller rättare VNV eller NV, ungefär över Sjötorp, långt borta, höjd my måttlig, knappt 100 meter. Kom i typisk oregelbunden formation förbi, kursen måste varit nästan rakt öster om inte [illegible] rentav en aning [illegible]"söder om ost", ty när den var rakt norr om mig (=norr om tornet alltså) var den på mycket njutbart håll, knappast mer än 800 [illegible] till 1000 m bort (kanske dock drygt). Kul att få den även ikväll! Gök gol, även hona hörd. Rördrom tyst ända till kl 2100 då ett diskret böl kom 4 ggr.

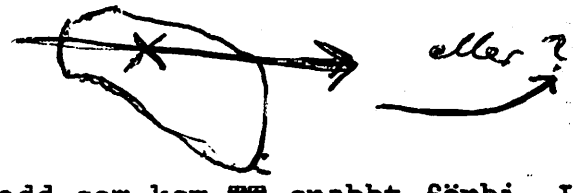

Ladusvala bara en flock på c 11 ex sedd som kom [illegible] snabbt förbi. Jag såg sedan många ggr mot det spegelblanka vattnet att inga svalor flög över sjön. Men kl 2101, när det redan mörknat mycket, fann jag att det rörde sig svalor över ett begränsat område långt ute, ungefär där jag satt ett kryss på skissen ovan. Art oklar men jag misstänker att back var i majoritet, individantal säkert några hundra ex. Näktergal tyst nästan hela tiden till kl c 2055, då började den, först några varningsläten, sedan sång men ej ivrig.

Starar hade börjat samlas redan före 1945. Kom i flockar av växlande storlek inom hela sektorn NV - N - NO - O - SO - kanske nästan S. Men lättast att se var flockarna ø som kom m l m från NV-N-NO, som vanl. De fällde [illegible] direkt i buskarna efterhand som de kom, åtminstone alls inga synliga "flyglekar", ingen tendens att flyga till ängen vid kanalen eller dylikt. OBS, rätt ofta kom ensamma ex. Flockarna kom delvis högt, delvis mycket lågt och tätt. Ett par täml stora flockar (för att vara såhär sent), d v s kanske 200 - 400 ex kom i rasande fart och kastande flykt, en sådan ännu 2055. Mycket nöjsamt att se brune kärrhökhannen jaga, han kom i forcerad flykt rakt mot de sittande flockarna, som lyfte och flög runt och kastade, han försökte flera ggr men fick inget. - När jag precis gått ner, kl 2107, och jag trodde att starna kommit till ro, lyfte hela svärmen kortvarigt, det var säkert 5000 - 7000 ex som jag såg, och ändå var ø hela flocken aldrig mot himlen.

Kl 2103 kom en Nyctalus i hög flykt förbi.

Även sedda idag; eller hörda: ormvråk dels 2 krets i N på f m, dels ett enda ex, mycket högt kretsande på middagen, [illegible] detta blev min enda behållning när jag letade högsträckare idag. Koltrast sedd förbiflygande på kvällen 1 hanne. Lövsångare hörd. Vipa 1 ex lyfte, kanske från "tarmen" på e m och drog med kraftfulla slag snabbt väst-nordväst ut. Skata sedd, bl a satt 2 ex i liten torr buske i vassen utanför stugan. - Storvuxen chironomid svärmade över tornet och björkarna, my stort antal, i full fart åtm från c 2030, kanske tidigare. Mycket insekter flugit hela dagen, diptera dominerar men även bl a coleoptera, Pieris m m m.m.

1978-05-29, måndag.

Beträffande dagens indelning se nedan. Här först tabell över sedda arter. A = morgonen i stugan incl obsar från tornet 0625 - 0638 samt fortsatta obsar vid stugan till min avmarsch 0755
B = vandringen från stugan längs järnvägen till Kvinnevad, tid 0755 - 0837.
C = vandringen tillbaka samma väg 1642 - 1725
D = obsar vid stugan 1735 - 1945
E = " från tornet 1945 - 2050 samt vid stugan till c 2145
F = " annorstädes

art	A	B	C	D	E	F
skäggdopp.	få	-	-	-	ej räkn	-
häger	-	-	-	1 sedd		-
rördrom	-	-	-	började tuta c 1830, se anm.		
prutgås	-	-	-	-	460 sträckte, se anm	
knölsvan	2 NO, se anm 1 N	-	-	-	-	-
gravand	-	-	-	-	11 + 10, se anm.	
gräsand	enst	-	2 hannar jagar 1 hona		-	-
vigg	sedd	-	-	-	ej räkn	-
brunand	sedd	-	-	-	ej räkn	-
obest. änder	-	-	-	-	7 + 12	-
brun kärrhök	sedd	-	-	sedd	flera sedda	-
ormvråk	-	-	2 krets	-	-	4, se anm.
tornfalk	-	-	-	1 ryttl över ängen		-
lärkfalk	-	-	-	-	1 ex, se anm	-
fasan	-	1 hanne	1 hanne	-	-	-
sothöna	4 sedda	-	-	-	ej räkn	-
strandskata	-	-	-	-	3 i flock, se anm	-
vipa	-	-	-	-	-	sedd Rev.dr
skrattmås	sedd	sedd	sedd	sedd	sedd	sedd
fiskmås	1 ad	-	-	-	-	-
gråtrut	3 ad mot NV	-	-	-	-	-
fisktärna	1 sedd	-	-	-	-	-
ringduva	-	sedd	sedd	-	-	?
gök	hörd	hörd	flera ex både hannar och honor	?	?	?
gröngöling	-	-	hörd länge	-	-	-
mindre hackspett	-	-	-	-	1 fr N, fällde i aldungen	-
sånglärka	-	många sjung.	t.många	-	-	ej noterad
trädlärka	-	2 sjungande,	se anm	-	-	-
ladusvala	-	-	-	-	några få	sedd 1 ex
hussvala	-	-	-	-	-	några i Lund
trädpiplärka	1 sjung	många sj.	hörd	-	ej noterad	-
sädesärla	1	-	1	-	"	-
gärdsmyg	-	1 sjung.	-	-	-	-
sävsångare	sjöng	-	-	-	ej noterad	-
rörsångare	sjöng	-	-	-	" "	-
härmsångare	-	sjöng	-	-	-	-
trädgårdssång	-	många sjung.	hörd	-	-	-
svarthätta	-	flera sjung.	hörd	-	-	-
ärtsångare	-	-	1 sjung.	-	-	-
lövsångare	sjöng	flera sjung.	hörd	?	ej noterad	ej noterad
grönsångare	-	2 sjung	1 sjung	-	-	-

FORTS.

1978-05-29 forts.

art	A	B	C	D	E	F
svartvit flugsnapp	1	3 - 4 sj	1	-	-	-
grå flugsnapp	-	1 Saltkråkan	-	-	-	-
näktergal	1	flera sjung	-	ej noterad	ej not.	-
koltrast	-	?	1	sedd	-	-
talgoxe	sedd & hörd	hörd	-	sedd	-	-
blåmes	hörd	hörd	hörd	?	?	-
bofink	-	flera sjung	-	1 sjung	?	-
hämpling	-	-	hörd	-	-	-
stare	allmän	allmän	allmän	sedd	ej noterad	?
nötskrika	1 förbiflyg.	-	-	-	-	-
skata	-	-	-	sedd	ej noterad	ej notera
kaja	-	sedd	sedd	-	" "	sedd
råka	-	sedd	över 6 ex	-	-	-
kråka	sedd	sedd	sedd	sedd	ej noterad	sedd
tillägg:						
tornsvala	-	-	-	-	-	några sågs i Lund, ej f.ö.

Dagens indelning: jag gick upp c 0610, härlig morgon, var i tornet 0625 - 0638, obsade f ö på morgonen till 0755 utom då jag lagade mat och fixade rummet. gick sedan på järnvägen upp till Kvinnevad, sakta (se även nedan), tog bussen där c 0845, for till Lund, men eftersom jag [illegible] kände mig ordentligt förkyld gick jag inte till Zootis utan hem, ringde därifrån genast till Roy Danielsson och meddelade läget samt gav honom besked om de ärenden jag kände till vilka borde uträttas under dagen. Jag hade sovit mycket dåligt, eller rättare [illegible] nästan inte alls på natten, vilade mig därför hemma, läste tidningar, gick och handlade, ringde Lars Svensson och meddelade att jag kunde läsa [illegible] det av honom nedsända korrekturet på 'Svenska Fågellokaler' (reservation för titelns exakta ordalydelse) och rätta det inom två timmar på villkor att rättelserna skrevs in med rött, likaså sakuppgifter etc som kunde vara relevanta, men att egentlig korrekturläsning med införande av alla rättelser med exakt ordval och på rätt plats inte kunde utlovas. Lasse, som är en mycket hygglig själ även om han ibland har litet kuriösa ideer, sade med glädje ja till detta, och kl 1525 postade jag korret på Lund 9, satte mig sedan på stadsbussen, for till centrum, och tog bussen ut med avgång 1605, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1642. Sedan vandrade jag ner till stugan, på järnvägen (som inte har någon ordinarie trafik). Väder nu mycket varmt, men jag kände mig likväl i form. Kom till stugan 1725, bytte kläder, obsade sedan nästan oavbrutet från verandan till 1945 och alldeles oavbrutet från tornet 1945 - 2050. Efter kort stund kom Stefan Lithner, ivrig ornitolog men enligt min åsikt en som "ser" litet [illegible] mer än man kan tro på. Dock ingen ovänskap oss emellan. Ikväll hade han sin syster med; [illegible] hon skulle följande dag ut på biologisk exkursion med sin klass (hon gick i gymnasiet i Eslöv, fick jag veta); och nu var hon alltså ute med [illegible] sin broder Stefan, som lovat att visa henne fågel och allmänt träna henne inför morgondagen - onekligen ett mycket sympatiskt drag. Vi pratade fågel ett slag. Senare kom även två obekanta herrar; den ene hade en mycket intressant observation som troligen passade in på min obs av den stora prutgåsflocken, se nedan. - Efter 2050 satt jag på [illegible] verandan till c 2145 och fortsatte obsarna, stundvis även utomhus. Därefter slut på obsarna, jag tillredde mitt kvällsmål.

Dagen innehållsrik. Morgonen kräver få kommentarer, men obs att tillägget i texten följande dag om knölsvan refererar till denna observation. Vandringen till Kvinnevad: mycket rik fågelsång, bland det

1978-05-29 forts.
finaste jag upplevt på flera år. Trädpiplärkor den ene efter den andre trädgårdssångare riklig, svarthätta flera, grönsångare 2 sjung i björkskogen t v om järnvägen när man går norrut, vid den sträcka där landsväg och järnväg går intill varandra. Trädlärka 2 ex, vilket numera är ♂ avgjort ovanligt, den förste sjöng ljuvligt och rikt precis där väg och järnväg löper bredvid varandra, den andra sjöng c 500 - 700 m längre norrut. Båda sågs, flög högt uppe, sången är bland det finaste jag vet. Stare allmän, inte minst på öppen sandmark mångenstädes, sökte föda åt sina ungar. Anteckningar noggrann men en och annan art nog utelämnad. OM kolumnerna i tabllen innehåller orden "ej noterad" eller beteckningen "?" är därför inte väsentligt.

På vägen in till Lund pr buss noterades föga, men V om Revingeby kretsade på måttlig höjd 4 ormvråkar i sällskap, och en av dem hade mycket tydliga och symmetriska men inte extra djupa ruggningsluckor i vingarna, ungefär på gränsen arm/handpennor.

I Lund föga obsar, några tornsvalor över Klostergården.

Återfärden pr buss till Revingehed/Kvinnevad inga obsar

Återvandringen Rev./Kvinnevad - stugan mycket skön i den varma eftermiddagen, men fågelkonserten var mycket mycket mattare än i morse. Sedda och hörda arter angivna i tabllen, inga kommentarer krävs utom en: på c 40 - 50 m sträcka på järnvägen, mellan Saltkråkan och den plats där järnvägen korsar vägen Silvåkra - Sandslätts- husen - Revingeby, låg många urätna måsägg och skalrester efter dylika. Säkert c 10-15 stora skalbitar, ungefär lika många smärre rester och ytterligare minst 10 små, äldre skalrester. Månne en plats där kråka (kråkor) brukaT ÄTA UPP SITT BYTE? OBS att mycket få personer går just på järnvägsbanken (och tåg går inga alls, utom en lokomotor med ett par godsvagnar varje kvartal, högst). Jag hade sett äggresterna även på morgonen, säkert var där 40 - 50 rester, och alla låg på en sträcka av 5 rälslängder à 10 meter, nästan alla på ungefär 35 - 40 meter.

Spår av rådjur och kronhjort sågs, se tillägg sist denna dag.

Efter återkomsten till stugan obsade jag nästan oavbrutet fram till 1945, då jag gick upp i tornet. Såg före 1945 (resp. hörde) vad som står i tabellen; kommentarer behövs endast till följande: rördrommen tutade sparsamt från c 1830, jag förblev osäker huruvida det var 1 eller 2 ex, tror att det bara var ett denna kväll.

Kl 1945 - 2050 obsar från tornet, mycket skoj, särskilt protokoll fördes, och det ser ut som följer, i renskrivet skick:

Upp i tornet 1945. Starflockar syntes redan från c 1930, de var ikväll påfallande många och ofta stora, och de flesta flög ungefär söderut V om tornet, ner mot den plats i SO hörnet V om kanalmynningen där de suttit sista tiden på natten, närmare bestämt i Salix buskar i vassen nära "tarmens" innersta ände.

Kl 1958 fann jag långt borta i V-VNV över Silvåkraskogen en jättefin gåsflock, naturligtvis misstänkte jag prutgås men avståndet var till att börja med för långt. Räknade fåglarna vilket gick bra i tub, fick 460, 470, 490 vid tre räkningar. Flocken bestod av ett par ♂ "hopklumpningar", bl a en främst, och därtill mellan dessa 2 - 3 ungefär parallella band av fåglar i enkelrad, och sist en enkelrad som till att börja med ej var så lång, men flocken tänjde ut sig och fick en jättelång enkelrad sist. Den kom närmare, se skiss, men inte mycket nära. Ett slag tog den upp betydligt mer än hela synfältet i kikaren, fåglarna blev lätta att räkna då, jag fick ♂ 480. Avståndet till flocken var då skattningsvis 1,7 till 2 km. Se skiss här. När flocken

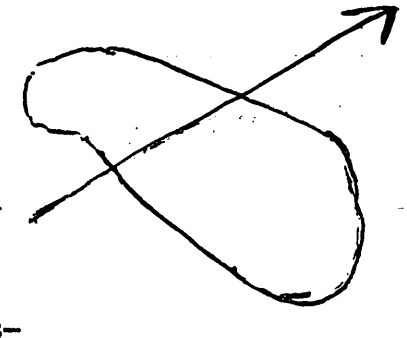

1978-05-29 forts.

var som allra mest [illegible] utdragen på längden tog den upp betydligt mer än ett synfält i kikaren i bredd; när den var som närmast hade den kontraherat sig en [illegible] del och tog upp just litet mer än ett synfält. Flyghöjd 200 - 250 m, ej mer. Rak kosa, hög fart, kurs föreföll mig vara mera NO (och mindre rakt O) än föregående flockar, men detta kan vara fel, det är omöjligt att så exakt avgöra flygriktningen om inga märken finns att hålla sig till. - Ungefär samtidigt med prutgässen kom en flock på 3 strandskator, kurs O eller ONO. Gåsflocken var inom synhåll 1958 - 2004 och hade säkert tillryggalagt omkring 8 km under dessa 6 minuter, vilket skulle ge 80 km/tim. Och det verkar rimligt.

2010 bara massor av nya starflockar konvergerande mot nattplatsen enligt ovan. Flockar kom även från V, NV etc, ofta högt; 200 - 300 ex/flock men både större och mindre sågs, även mycket små flockar och ensamma ex. Ute på vattnet låg 7 + 12 obestämda änder.

Långt i V - VNV [illegible] (ungefär) sågs fågelflock nalkas, höjd c 250 m minst. Ett tu tre kastade de sig i störtflykt nedåt, förlorade då minst 100 m i höjd och spridde sig i vilda kast, återtog så kursen och kom allt närmare och slutade det hela med en jättefin och mycket lång glidflykt i flackbana över större delen av sjön från V till NO hörnet, hade här nått låg höjd, skattat kanske 25 m, [illegible] svängde 180 grader, fällde mycket flackt, men just när de flesta fällt, steg de sista, och alla lyfte och fortsatte. Jag släppte dem då, eftersom andra saker hände.

Stefan Lithner kom nedanför tornet, medförande syster, mycket söt, som skulle undervisas av sin fågelkunnige broder inför skolexkursion nästa dag. De kom upp i tornet.

1 mindre hackspett kom nära förbi från N eller NO och fällde i aldungen, just där den brukade ropa tidigare i våras.

Inom kort kom också två för mig okända pojkar eller rättare unga män. Vi kom att samtala om [illegible]dagens prutgåsflock, varvid det befanns att en av dessa herrar hade sett en gåsflock över Lund klockan 1945! Flocken kom som ovan sagts förbi här [illegible] kl 1958 - 2004, vilket onekligen stämmer my bra. - Rörsångare sjunger. En gravandflock på exakt 10 ex flyger österifrån ut över sjön (jfr flock på 11 ex ovan!) Klockan 2049 kom en lärkfalk förbi på långt avstånd i N, närmade sig något, syntes fint, flög rätt högt. 1 + 1 bruna kärrhökar uppe nu också. Rördrom hörs sparsamt, långt håll. Jag går ner från tornet kl 2050. Då svärmar massvis med stora chironomider. Obsar fortsätter från marken (med mycket små avbrott) fram till 2140. Fin och varm kväll, temp kl 2130 är 18° C.

Satt på verandan. Klockan 2138 kom en påfallande tät flock fågel till sjön, kikaren röjde att det var skrattmås, c 125 ex, strax därpå kom en del till. Näktergal sjöng, sävsångare [illegible] dito.

Tillägg: på uppvägen längs järnvägen på morgonen såg jag ett kronhjortspår, det hade korsat järnvägen västerut några 100 m N om Saltkråkan. Jag tog mått och ritade av det noga. Längden var som här angivits, med några mm felmarginal eftersom spåret ej var absolut skarpt i sanden. Detsamma gäller bredden. Spårets form mycket noga avritad. Se skiss här:

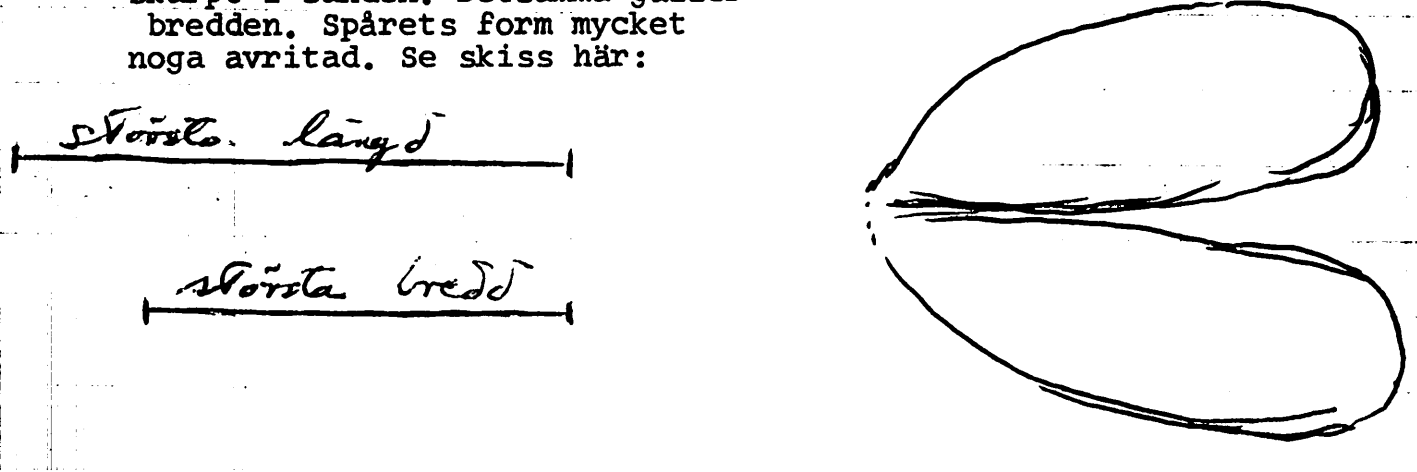

A

(328)

1978-05-30, tisdag.

Kl 0230 var jag ute ett slag. Det var c 8° C och klart, men över sjön låg rätt tät dimma, varför jag inte stannade uppe länge. I trädgården en kanin, som inte flyttade sig när jag lyste på den med ficklampan.

Sov till 0745, då gick jag upp, ordnade i stugan och lagade frukost Härlig stilla morgon, molnfritt men lätt slöjigt. Upp i tornet 0830 - 0855. Utmärkta möjligheter att bestämma vattenfågel på långt håll, men antalet fåglar på vattnet var inte stort. Någorlunda nära låg 6 + 2 gräsanddrakar, på öppnat vattnet låg 4 vigghanar, f ö sågs i ringa antal skäggdopping (knappt över 6 - 7 ex), gravand (1 + 1 + 1 ex på olika ställen), vigg (några få), brunand (högst 10 - 12 sedda). 4 knölsvanar låg, med c 250 - 400 m inbördes avstånd, i rad utefter norra stranden, alla i sjöns Ö halva, se skiss.

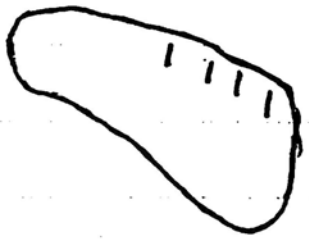

En stund tidigare hade jag sett även 1 ex i närmaste klarvatten. Mycket långt ute i NV låg en ensam grågås. Sothöns c 2 + 2 + 1 sedda. Skrattmås inte i stort antal på vattnet, även f ö föreföll de vara ganska fåtaligt närvarande, men de ligger ju på ägg nu och är inte lätta att se där vegetationen har hunnit upp ett stycke. Och de som inte ruvar tar ju sin föda på avstånd från sjön, åtminstone till stor del. Ett måttligt antal höga kretsare syntes på olika håll. Ormvråk 2 ex kretsande över sjön, ena ex anfölls av en skrattmås. Brun kärrhök hanne ad sedd långt bort i V ändan. Rördrommen tyst. 5 vipor flög lågt mot SO, kom nära, 1 ex "stannade upp" i flykten ett par ggr, om ock bara kortvarigt. Gök hörd, även hona, 1 ex flög förbi. Svalor inte sedda, jag tycker det lutar mot att de är fåtaliga i år (men måhända för tidigt att avgöra än). Sädesärla hanne på tomten, sävsångare sjöng, rörsångare sedd, trädgårdssångare hörd, lövsångare sedd, svartvit flugsnapp hanne sedd ofta, sjunger nu bara litet, och med långa mellanrum. Denna hanne har en vit fläck över näbbroten och är alltså inte den som var här ett slag i början. Näktergal sjöng, blåmes sågs, bofinkhona ofta sedd, fällde ibland på gräsmattan vid huset. Kaja flög över, skata sedd i vasskanten, kråka sedd ute över vassen.

Den skolexkursion, som jag fick höra talas om igårkväll, kom c kl 0900. Jag såg att Göran Fahlén var en av ledarna, men han såg inte mig, och jag gav mig inte tillkänna. I och för sig berättar jag gärna om Krankesjön och dess djur- och växtliv för en samling ungdomar, men då kan det lätt bli så att jag ser ut att "ta över" ledarskapet, och det har jag inte den ringaste lust till.

Mycket insekter flög: chironomider, harkrankar, flugor, jag såg en stor psychodid; Cantharis flög rätt allmänt, och flera odonater bl a såg jag en stor Aeshna; två ex flög "sammankopplade" men kopulationen hade inte börjat, och djuren separerade; ena ex var blått, det andra ungefär ljust bronsgrönt. Törnsångare sjöng; inte hörd ofta av mig hittills i år. Stararna i holken på tallen matar ungar mycket flitigt.

Kl 1020 fortfarande mycket fint och lugnt, temp 20° C, sol, men himmel till stor del slöjig av cirrusartade moln, (som delvis är rätt täta,) varför solskenet är något matt. - En rödbena flög förbi över vassen. - Göran Fahlén kom ner från tornet, vi hade ett kort men mycket trevligt samtal; vi var överens om att Zootis numera inte är vad det var i gamla dagar, den goda andan borta, intriger och djävelskap har kommit istället, (men vad kan man vänta annat med en sådan herre som Dahl som prefekt, för att nu bara nämna den värsta.

Jag gick upp i tornet igen 1040-1100, när det blivit tomt på folk. Inga sensationer på något sätt men likväl intressant som jämförelse med obsarna för ett par timmar sedan. Skäggdopping några par på öppet vatten, knappt över 8 ex sedda. Häger 1 ex stående i vasskant. Andfågel: 1 skedandhanne sedd, f ö ifråga om simänder och dykänder och

1978-05-30 forts.
gravand föga ändring. Grågås syntes ej, och av knölsvan bara 1 ex och det i närmsta klarvatten, helt nära! 1 brun kärrhök hanne ad uppe och kretsade högt bland skrattmåsar, blev ej alls mobbad. På långt håll i V - NV en ormvråk kretsande. Sothöns några få sedda. Skrattmås: under 100 ex låg på vattnet, däremot kretsade säkerligen 500 högt uppe, delvis mycket högt. Tämligen lika fördelade över himlen, men inte bara över sjön utan även [illegible] - och minst lika tätt - österut. [illegible] Totala antalet kan mycket väl ha varit uppåt 1000. Ringduva några få förbiflygande. Gök hanne hörd, hona hörd, 2 fåglar sedda förföljande varandra; flera ex fanns uppenbart i närheten. En ensam backsvala flög förbi! Trädpiplärka sjöng, rörsångare sjöng, törnsångare dito, svartvit flugsnapp hörd kort, talgoxe sedd vid sin holk, sävsparvhanne flög över vassen, bofink hanne + hona kom flera ggr till gräsmattan vid huset, stare matade både i holken och på flera ställen i tornet, kaja flög förbi med matbit i näbben.

Timmarna 1100 - 1340 tillbragte jag mest på verandan, klippte rent tidningsartiklar, tittade ut över sjön, talade med kommunalarbetarna som kom och [illegible] skötte om bekvämlighetsinrättningen, lagade lätt måltid etc. Det kom också en skolklass (barn i 10-12-årsåldern) från Kyrkheddinge; sedan de varit uppe i tornet kom några av dem blygt in på tomten och frågade om de kunde få var sitt glas vatten. Jag svarade förstås ja, och inom kort var där 15 barn som alla fick så mycket de ville. Väldigt rara ungar, flera av dem tackade mycket artigt.

Fågelliv dessa timmar: en glada kretsade över ängen rätt högt, kort därefter sågs ett ex (alls inte säkert att det var samma) på jättehöjd glida mot VNV över sjön. Blåmesen kom till sitt bohål i den krokiga alen, starar flögo med mat. Insektliv mycket rikt, flugor av många arter kom in på verandan där dörren hela tiden stod öppen, svävfluga sågs, två stora bromsar kom in, likaså några bin av olika arter och en parasitstekel med väldig äggläggare.

Kl 1340 - 1405 åter i tornet, alldeles ensam. Strålande väder: cirrusslöjorna har lättat mycket och praktiskt taget försvunnit på östra himmelshalvan, solsken mycket klart, cumulusbildning obefintlig så när som på några små moln nära horisonten i norr. Temp 24° C. Spegelblankt eller stundvis krusningar. Jag letade mycket efter högsträckare men fann ej en enda. Däremot kretsade kl 1340 en del skrattmås, om ock glest. Några minuter senare sågs ej en mås kretsa, men ännu några minuter därefter befanns mycket skrattmås kretsa över V ändan av sjön och däromkring, de flesta ej högt; några få mobbade en glada som sakta cirklade över sjön därborta. Sydosthörnets gamla fina bruna kärrhökhanne var uppe i krets ett slag. Inga andra rovfåglar sedda. - På sjön räknades 17 skäggdoppingar, f ö bara få ex av gräsand, skedand (1 hanne), vigg, brunand och sothöna. Dessutom 3 knölsvanar enligt skiss, den ena låg innerst i "tarmen". Skall bli spännande att se om de har kull.

Tillägg: häromdagen, jag tror inte det kom in i dagboken, såg jag 2 knölsvanar rätt nära varandra i NO hörnet av sjön. Inbördes avstånd kanske 100 - 150 m. Båda låg med [illegible] vingarna uppspända, alltså var väl båda hannar. Jag såg dem rätt länge, men de [illegible] drabbade inte samman, vad jag såg. -

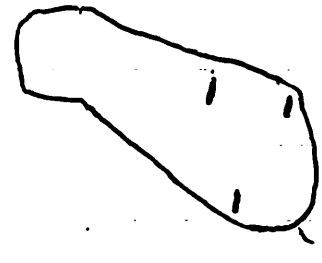

Forts. 1978-05-30: 1 häger sedd, och kl 1345 hördes två stötar av rördrom, kl 1404 likaledes två! En vipa drog över mot SO. Inga tärnor sedda trots my. letande. Gök hörd ideligen, ofta 2 hannar samtidigt, och honor upprepade ggr. En backsvala och (långt senare) en ladusvala kom förbi, den senare hade oerhört långa stjärtspröt. Törnsångare sjöng, rörsångare dito, en steglits flög förbi i all sin prakt, [illegible] lockade livligt. Skata sedd i träd och buskar precis vid vasskanten, den ser "närgången" ut!

1978-05-30 forts.

Vid middagstiden såg jag 1 ex Vanessa antiopa och 1 ex Anthocaris cardamines flyga. Humlor flyger. Jag har verandadörren öppen, och massvis av Diptera (mest flugor av talrika familjer) och en del steklar kommer in och rör sig sedan på fönstren mot solen. Jag samlar en del i sprit; började samla på samma sätt redan igår.

Snart kom ännu en klass barn i 10-11-årsåldern. De (eller åtm. några av dem) nalkades blygt. Jag frågade om de ville ha vatten. Nej tack, men de ville besöka en toalett. Det fick dom, och jag ställde ut tre handfat med vatten + tvål och handduk så att de kunde tvätta sig. Det blev många ungar, mycket nätta, de var fältbiologer i juniorklass, de hade sett glada berättade de glädjestrålande, och nu skulle de cykla till fältbiologernas stuga nära Stensoffa och övernatta där, och i morgon skulle de cykla tillbaka till Staffanstorp, som var deras hemort

Jag upp i tornet 1740-1805. Ett par intressanta saker. Gök mycke riklig, hane gal i flykten, kommer då rakt emot mig, just då ropar gökhona snett bort från mig räknat, den flygande hannen svänger genast åt det hållet. Kl 1745 slår 2-3 skrattmåsar (ej fler) efter ett osynlig djur bakom vassen, vid närmsta klarvattens norra ända. Flera måsar kommer, de blir ivriga, slår efter djuret, som kommer tillsynes, det är en mink som simmar ut till största delkolonin. Typisk oro för sådan situation, måsarna liksom virvlar runt över samma ställe eller flyttar sig mycket långsamt tydligen i takt med att djuret rör sig. Nog 150 måsar uppe, en del går ner på bona, ett par dussin lägger sig på vattnet nära kolonin, etc. Inga eller nästan inga högkretsande måsar! - Efter en stund rör sig måsarna, nu något färre, tillbaka mot den plats där minken klev iland, och min själ ser jag inte minken simma tillbaka nästan precis längs samma linje den kom ut på. Den simmade tillbaka kl 1803, var alltså 18 minuter i kolonin och rörde sig då något hundratal meter från landningsplatsen och åter.

Anmärkningsvärt: vid utresan simmade den bara någon meter förbi en på vattnet liggande skäggdopping, denna reagerade inte synbart. Vidare: när minken var ute i kolonin, sågs en stor fågel simma bort, diskret följande vasskanten. Det var en ensam grågås. Gravand hördes (gagagagagaga.....) ett par ggr, kanske oro p g av minken; kort därefter sågs 2 ex flyga bort och fälla i "tarmen".
En annan grågås låg långt ute på klarvattnet. Svanar: en i närmsta klarvatten, en skrattmås slog flera ggr hårt efter den men svanen reagerade inte synbart fast måsen passerade någon decimeter över dess huvud.
Tre andra svanar sedda, en i vassruggarna c 200 m utanför den vass som avgränsar närmsta klarvatten, en annan i ungefär sistnämnda vass-rugge-bälte men väl 400 m ungefär väster om den förstnämnda. Den tredje på öppet vatten rätt långt bort, dock i Ö halvan av sjön. Se skiss som är ungefärlig. -

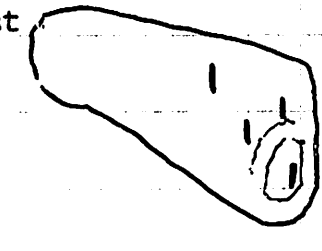

Brun kärrhök sågs flera ggr. (Före 1740, när jag diskade och alltså hade sikt genom köksfönstret mot ängen, kom 2 bruna kärrhökar här, vid olika tillfällen, mycket lågt jagande, den ene också my nära. De gjorde kvicka vändningar och slog ner eller gjorde ansats att slå ner flera ggr men jag såg dem ej ta byte. - En av bröderna Nilsson, jag tror det är Ingvar, kom i sin bil och gick och checkade ugglehäckningen i holken m m. Träffade honom kl 1805. Ingen uggla där, han visste ej om de två äggen var kvar men antagligen är kullen övergiven, i så fall kanske p g av att smågnagartillgången gått starkt ner. Han medförde en spyboll av kattuggla, den innehöll bland annat kranierester av en mullvad och en sork, art har jag glömt, därtill stora rester av en Carabus, troligen nemoralis. Nedanför tallen där bilen parkerat (d v s vid tornet) fann jag ett nedfallet mycket prydligt finkbo, enligt Nilsson troligen bofink. Precis samma plats där förra året ett steglitsbo föll ner, det boet hade jag ännu kvar, vi jämförde bona och fann många olikheter fast båda var synnerligen fint byggda.

1978-05-30 forts.

Från tornet sågs resp hördes även: rördrom mycket sparsamt, hade börjat redan omkring kl 1630 men sedan bara hörts ett par tre ggr; nu satte den igång y c 1750 igen, men flera minuter mellan serierna. Och när jag skriver på maskin hör1 jag inte om fågeln är igång.

En fisktärna med mat i näbben också sedd från tornet. Likaså en koltrasthanne, förbiflygande. Och härmsångare började sjunga, ivrigt men inte oavbrutet.

Tiden 1805 - 1940 mest på verandan, men obsar ej oavbrutna.

Kl 1940 upp i tornet, stannade till 2105. Protokoll fördes uppe i tornet, det återges här i renskrift.

1940 1 stjärtand och 3 gräsand ♂♂ uppskrämda av brun kärrhök ♂. 2 andra gräsand-♂♂ flyger; den ena har mycket skräpiga vingar:
1 häger vid yttre ruggarna, våldsamt förföljd, försökte fälla 5-6 ggr men misslyckades, flög därifrån. (Förföljd av skrattmås, antar jag, fast detta ej angivits. GR vid renskrivandet 1980-01-03). - Mycket stare! 1 brun kärrhök ♀, ruggar i vingen vid gränsen arm/handpennor.

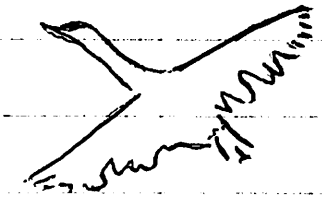

Knölsvanar ligger i sjön ungefär enligt skiss här:
1 obestämd svala. 1 backsvala.
2 icke utfärgade fiskmåsar.

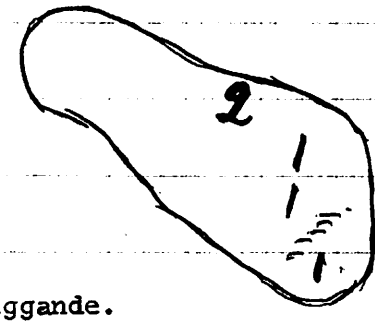

1956 rördrom hörs. Se sist i renskriften för alla rördromsläten hörda ikväll, med klockslag.
Måsar 2000 upp delvis, säkert för båt, som dock bara är väster om kolonierna. (Anm. vid renskriften: månne siffran 2000 betyder tidsangivelse eller antal fåglar? GR).
Gräsand ♂♂ 7 ex flygande + nog 2 + 3 + några liggande.
Stjärtand ♂ återsedd på närmsta klarvatten.
Gräsand 2 + 9 + 3 + 2 + 3 + 3. Bläsand ♂ adad 1 ex.
Vigg [redacted] några ♂♂ och brunand några ♂♂, summa över 10 ex. Skedand ♂♀ + ♂. obestämda änder 5 + några ex. Gravand 1. Sävsparv sjunger. Rörsångare dito.
2015 1 ladusvala. 2 kajor
2017 och senare: gräshoppsångare sjunger. (Men ej angivet när den slutade)!
2 + 6 ladusvalor högt. Starflockar ses; för en stund sedan en flock på c 700 ex). Starflockarna kommer från olika håll, både högt och lågt, ofta precis över vassen, se skiss här:

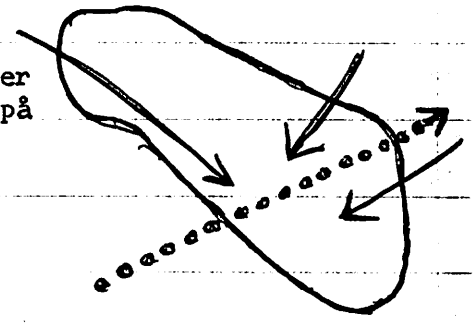

Koltrast tjattrar. Kärrhökar jagar, måsar flyger upp i massor. Tämligen mycket vattenfågel ses på vattnet, nog 65 ex exclusive skrattmås. Mycket är skäggdopping, relativt mycket är gräsand.
1 sädesärla.
2028 3 hägrar i sällskap kommer från öster
2029 flera kärrhökar är samtidigt uppe. - Några svalor ses långt bort.
2033 2 fisktärnor. 8 grågäss flyger som den grova streckade pilen visar. - En tät och mycket snabbflygande flock backsvalor kommer från öster, dock bara 12-15 ex.
2038 1 storspov mot [redacted] OSO, tyst.
2050-2053 trots allt stor svalflock, långt bort, men den anas i VNV, den stiger relativt tätt, är mycket långt borta, antal ex skattat 300 - 500 ex.
2 gravänder flygande
2057 näktergal börjar sjunga bra
2105 jag går ner från tornet. Obsar slut. Nu jättelik svärmning av chironomider!

OBS: för rördrommen se nästa sida!

1978-05-30, forts.

På kvällen denna dag, mellan kl 1940 och 2105, då jag var i tornet, hördes rördrom som följer:

Klockan	antal stötar	anmärkningar
1956	4	
2003	3	i NV, kanske ej samma som den som hördes 1956
2010	3	" " " " " " " "
2013	4	
2018	3 troligen	ytterst svagt hörd
2023	3 "	" " "
2026	4	
2028	3	
2038	2	
2041	3	
2052	2	
2055	osäkert, kanske bara 1	
2058	2	
2105	4	

Obsarna avbröts 2105.

1978-05-31, onsdag.

Tornet 0730 - 0750. Skäggdopping mycket få, c 6 sedda, därav 1 ex på bo. (Rördrom tyst). Gravand hanne och hona med 5 små pulli på närmaste å klarvatten, norra "mynningen"! Senare sågs 2 gravandhannar jaga varandra. Gräsand summa 6 ex ungefär, alla hannar. Skedand 2 hannar och 1 hona, alla flygande (annars är simfåglarna sedda simmande på vattnet, om ej annorlunda säges). Vigg några, c 4 + 2 ex. Brunand några, c 6-7 ex. Svan 1 + 1. Ormvråk 4 ex över Silvåkraskogen. Brun kärrhök honan av "norra paret" (d v s boende i vassen ett par tre 100 m ungefär N om tornet) sedd. Dessutom 1 hanne ad fällande med vasstrå i vassen strax V om Silvåkra gods' båtlæga. [illegible] Sothöna 1 ex sett! Vipa 1 ex mot V längs vattnet. Skrattmåsar flög med bomaterial, f ö ostörda utom en gång av brun kärrhök. Ringduva 1. Gök många, både hannar och honor. Trädpiplärka sjöng. Rörsångare hörd. Sävsångare hördes sjunga kl 0630, alltså innan jag gick upp i tornet. - Vidare: trädgårdssångare, svarthätta, svartvit flugsnapp, näktergal, blåmes, bofink alla sedda och/eller hörda. Stare pilade hit och dit, matar ungar. Kråka 1 + 1 ruggande ex sedda flygande över sjön.

0815 sävsångare sjunger. 2 småfåglar (svartvita flugsnapp?) jagar varandra vilt, en av dem slår hårt mot rutan i verandan eller mitt rum, jag letar mycket noga men finner intet (det är helt klart att fågeln inte blev svårt skadad, fortsätta kunde den i varje fall).

0915 - 1000 jag vandrar på järnvägen till Kvinnevad. Alldeles molnfritt, stilla, mycket varmt. Järnsparv sjöng på Ivans backe, pilfink ses på landsvägen vid järnvägskorsningen vid den överdrivet prydliga huset. Här även 2 starar. Trädgårdssångare, svarthätta, svartvit flugsnapp, lövsångare, 1 grönsångare, trädpiplärka, sånglärka, gök hanne och hona, råka 1 + 1, talgoxe; skrattmåsar kretsande, 1 ormvråk kretsande, näktergal, stare. Mycket stillsammare konsert än igår!
1 råbock, gaffelbock med basthorn, uppskrämd mycket nära.

Vid Kvinnevad 1 pilfink, 2 tornsvalor, 1 ladusvala, 2 + 5 backsvalor, samt 1 glada kretsande uppåt Harlösa.

Jag tog bussen till Lund.

Tillägg till gårdagen 30 maj: sånglärka.

forts.

1978-05-31 forts.

Efter jobbig dag i Lund 1043-1700 fick jag lift ut med Sören Svensson. Mycket varmt på middagen idag; stora cumulonimbus tätnade i O-NO men löstes upp eller drev bort.

Sören och jag kom till stugan c 1730. Vi satte oss på verandan och drack "Prinz Ottonel" och pratade till c 1815. Fågel: gök allmän, brun kärrhök, glada kom precis utanför huset. Obsar dock föga noggranna fram till 1940, då jag steg upp i tornet.

(334)

1940 upp i tornet. 1 storspov. Starflockar kommer mot SV ungefär, ofta stora flockar vilket är anmärkningsvärt. 1 svarttärna. Lövsångare sjöng, rörsångare dito.
Väder: molnfritt eller nästan molnfritt; lätt dis.

1945 jämnt 50 vattenfåglar ses, många ligger my. långt bort i V änden. Det är mest skäggdopping, gräsand, vigg och brunand. Svan ej inräknad i siffran; men bara 3 svanar ses, 1 ~~vid~~ N stranden och 2 i NO hörnet. 3 + 1 gravänder sedda. (nära)

1949 2 rörsångare. 1 tornfalk med mycket välfylld kräva flyger ↓ 1 sädesärla. 2 kajor. Rördrom tutar i serier om 3 stötar, men sparsamt

1955 näktergal börjar.
En del stare flyger i svängar över nattkvarteret, andra flockar fäller där, delvis efter kast. Se skiss:
2 tornsvalor kommer från Ö.
Massor av stare kommer hela tiden!

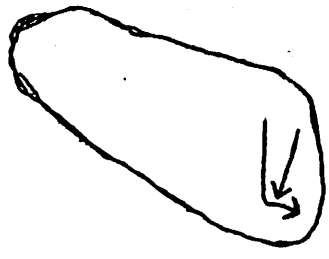

2003 nu c 58 vattenfåglar att se.
Gök ses/hörs

2013 2 hägrar kommer

2019 1 mink simmar ut till en vassrugge av begränsad storlek. Skrattmåsarna markerar på sedvanligt sätt; strax därpå flyger resp. simmar plötsligt 7 gräsänder ut mycket snabbt från den vassruggen.

2022 minken fortsätter från den vassruggen till måsarnas huvudkoloni; det orsakar stor oro på måsarna. 3 ladusvalor ses. Lövsångare.

2024 gräshoppsångare hörd, ljudet kommer ungefär från SV (vilket innebär att fågeln sitter i sjöns SO hörn). Skedand hanne och hona sedda.

2027 rördrom tutar 3 ggr. Några högflygande och snabba ladusvalor ses, även ses 1 tornsvala. Stare fortsätter! 2 gökar jagar varandra. 3 backsvalor flyger över.

2038 minst 30 ladusvalor flyger över, kvittrande. Måsar oroliga. Småflockar av gräsand på 3 ex, 4 ex, 5 ex, 3 ex, etc, flyger. Gravand hörd. Starflockar fortsätter att komma till 2046, då

2046 jag går ner från tornet. Då är 3 kärrhökar uppe, i sällskap. 1 tornfalk ryttlar. Chirrar(och/eller liknande djur) svärmar.

S L U T

1978-06-01, torsdag.

Tornet 0715 - 0745. Temp. 17 - 18 grader C, lätt dis, absolut stilla, ej en krusning på sjön utom vad som åstadkoms av en svan; endast en sådan syntes, den simmade med höghållna vingar i NÖ delen av sjön.

Kl 0750 summa på vattnet synliga fåglar c 32 ex, exklusive svanen och en gås. Dessa 32 bestod av 2 viggar, 4 brunänder, c 6 gräsanddrakar, 2 gravänder, 2 sothönor och 16 skäggdoppingar. Senare tillkom minst 3 brunänder, minst 6 gräsänder till (också bara hannar), 1 + 1 gravänder, 3 sothöns, någon skäggdopping,. Av skrattmås tämligen livlig trafik mot SO och åter. Konsert av småfågel matt. 1 trädpipl, 1 ärtsångare, 1 näktergal, lövsångare, gök, rörsångare, någon art därtill. (Rördrom tyst).

0800 - 0900: rördrom hörd svagt, etc

0905 jag gick mot Revinge. Trädpiplärka, trädgårdssångare, lövsångare, gök, ärtsångare; järnsparv sjunger på Ivans backe; fasan; brun kärrhök, dels 1 hanne ad välutfärgad, dels en annan hanne, mindre grant utfärgad. Talgoxe, blåmes, svartvit flugsnapp, grönsångare, 1 kretsande ormvråk, 20 skrattmåsar, några råkor.

Alldeles stilla, hett.

Trädlärka 1 ex sjunger (där landsväg och järnväg går intill varandra). Koltrast sjunger. Härmsångare 1 + 1 sj, trädpiplärka flera, gök. Backsvala nära sandtaget. Sädesärla. Stenskvätta nära Kvinnevad, går upp i sångflykt. Hämpling, 2 steglitsor flygande, kaja, backsvala, lövsångare etc. 2 strandskator flyger förbi neråt Kävlingeån, ropar.

1978-06-02, fredag.

Mycket att göra på museet som vanligt. Efter lunch for Roy och Berit och jag in till Mobilia i Malmö och köpte tre frysboxar för c 1700 kr pr styck. Museet behöver sådana, och det gäller att köpa fortast möjligt eftersom den s k deadline för inköp går vid den 5 juni, om man vill få pengarna från Universitetet i rimlig tid. Mycket annat också, men jag smet hem omkring 1430 och tog mig en vilotimme, eftersom det på kvällen kl 1900 skulle vara avskedsfest för Staffan Ulfstrand på Stensoffa. Patrick Meurling och jag fick lift ut med Gittan Skoog. Vi hämtade Rolf Elofsson i S Sandby. Det blev en alldeles ovanligt rolig kväll, avspänd och vänlig stämning och glatt humör och utmärkt mat och dito vitt vin från Kaiserstuhl (subventionerat av universitetet, varför kostnaden som man själv måste stå för [illegible]nnade vid 50 kronor; och det var sannerligen inte svårt att se att kalaset måste kosta mer än så per kuvert). Jag hade Ulla Holmberg till bords, och till vänster satt Astrid Ulfstrand, och mitt emot mig Gittan och Rolf.

Gräshoppsångare sjöng inom hörhåll från Stensoffa, näktergal också, men vi studerade inte fågel flitigt denna afton. Vi var överens om att återvända till Lund någorlunda tidigt, det blev omkring kl 2330.

Jag sov dåligt, som nästan alltid efter fester. Låg mest och läste, åtminstone efter kl 0400.

1978-06-03, lördag.

Jag stannade i våningen tills Inga kom hem från Gotland; jag trodde snarast att hon och Thomas ämnade köra bil direkt ner från Oskarshamn, dit båten kom omkring kl 2200. Men de tog hotellrum där, [illegible] startade först efter 0800 och kom till Lund c 1400. Thomas kom med in men bara helt kort; han skall fara till Ornitologkongressen i Berlin, med start från Lund i morgon söndag rätt tidigt. Jag reser inte dit, jag vill använda tiden till annat, och förresten har läget på museet kört ihop sig så till den grad att jag icke ens formellt hade haft lätt att vara borta: både "museigruppen" och [illegible] inst-styrelsen skall ha sammanträden kommande vecka.

Nåväl, efter ompackning och samtal om utbytet på Gotland, och ett telefonsamtal med Lisen avreste Inga och jag till stugan, start c 1545 och efter omväg via Zootis kom vi [illegible] till stugan 1645. Härligt väder, klart och molnfritt och alldeles stilla, men lätt torrdis och inte lika hett som t ex i torsdags.

På utvägen, V om Revingeby, såg jag en lärkfalk flyga alldeles nära över betesmarken; det är ingen art man ofta ser från bil.

Strax efter ankomsten till stugan sågs två svarttärnor ute över vattnet. Därefter en stunds läsning och så småningom middag. Noggranna obsar från verandan från c 2000, från tornet 2025 - 2105. Det var en ljuvlig kväll, stilla och fin, men [illegible] snarast förvånande stilla på den ornitologiska fronten: skrattmåsarnas kör var mycket svag. Jag vet ej hur långt häckningsbestyren fortskridit. Men jag kan tänka mig att biotopändringar spelat en roll. Det har ju varit så varmt på [illegible] slutet, efter en lång och kall vår tidigare, att växtligheten formligen exploderat. Och jag såg [illegible] genast från tornet hur mycket vegetationen av vattenörter i kolonin vuxit bara på ett par dagar (inga obsar gjorda av mig [illegible] sedan torsdags morse, och då bara kortvarigt). Kolonin syntes inte, eller rättare fåglarna syntes inte, åtminstone gällde detta kolonins huvuddelar. - Även f ö mycket dämpad fågellåt, näktergal sjöng på håll, en rörsångare filade ute i vassen, en trädgårdssångare hördes mycket kort, rördrom hördes 2 ggr synnerligen svagt och avbrutet (ena gången 2 eller kanske 3 små stötar, andra gången knappt mer än antydningar till 2 stötar). Änder, sothöns och doppingar tysta. Starar mycket talrika, kom redan långt före kl 2000 i stora flockar, ibland kilometerlånga om ock avbrutna och m l m glesa. Fällde i buskarna V om "tarmen". Flockar, både stora och små, kom ännu kl 2100. Totalantal inte räknat men jag såg många tusen.

1978-06-03 forts.

Nästan inga skrattmåsar låg på vattnet, däremot flög skattningsvis 100 -200 ex lågt, så att de nästan touchade vattenytan, och glest och spritt; rimligen för att fånga [illegible] insekter. Relativt litet oroade av kärrhök och i det hela så stillsamma att jag ej undrade om något hänt; men jag tror att häckningen fortskridit normalt. - Av vattenfågel på ytan 5 svanar enligt skiss, på de 2 i Ö låg med c 400 - 500 m inbördes avstånd, de 3 i NV låg mycket nära varandra, synbarligen helt lugnt. F ö några sothöns (minst 6 varav 2 i "tarmen"), ett par tiotal skäggdoppingar och av änder ungefär följande antal: gräsand ej mer än c 8-10 hannar, varav 4 kom flygande; bläsand 1 hanne ad mycket grann, brunand summa drygt 10 sedda, obestämda vattenfåglar högst 10 (rimligen skäggdopping + [illegible] vanliga änder). Grågås inte sedd. F ö sågs: [illegible] häger 1 flygande, gravand uteglömdes, 2 + 1 ex sedda (minst), brun kärrhök sedd 1 + 1, storspov en gång hörd ropa, rödbena hörd rätt nära, gök hanne och hona hörda men inte så ivriga som i vecksans början (fast det kan ju ännu vara tillfälligt); även sedd flyga förbi, och arten är avgjort vanlig även i år. Ladusvala sedd i ringa tal, obestämda svalor (jag tror majoriteten var backsvala) föreföll länge bli få, [illegible] c 2030 såg jag en väl avgränsad flock på c 110 ex lågt över det spegelblanka vattnet. Men från S och kanske annorstädes ifrån kom svalor, inte många sågs, men resultatet sågs: kl c 2045 fann jag ej att en stor, rätt smal men lång och välavgränsad flock rörde sig mot Ö my lågt över sjön, här var minst 1200 ex., glädjande nog.

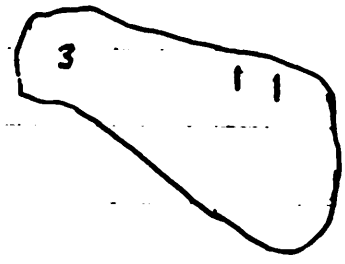

För övriga arter, som ej står här i syst ordn, se ovan. Jag såg inga kråkfåglar från tornet ikväll. Däremot såg jag en obestämbar andfågelflock som kl c 2035 flög mot Ö på mycket långt håll i N. Flockens form påminde inte litet om ejder eller prutgås, men fåglarna rörde vingarna mycket hastigare än gäss, och jag kunde inte ej klara dem även om det nästan säkert måste varit en dykand (ejder är tänkbar fältornitologiskt, kanske även andra relativt stora dykänder, men tidpunkten på året är egendomlig. Antal ex i flocken c 45 - 50).

Över tornet och de höga träden i närheten svärmade även i kväll en storvuxen chironomid i kolossala mängder. Svärmarna var mycket täta, ofta 3 - 5 m i diameter horisontellt och 8 - 10 m vertikalt och varje sådan svärm innehöll [illegible] många många tusen ex, skattningsvis kanske 10000 - 20000. Dessutom fanns mycket mindre och mycket glesare svärmar, både av [illegible] stora och småvuxna arter; ett par sådana svärmar på mycket nära håll innehöll knappt mer än 100 ex, andra 200 - 500. Jag såg tydligt att flera arter svärmade, och det fanns för resten också arter som inte bildade svärmar utan flög ensamma, ofta i snabb flykt. En insekt som jag tror var en trichopter svärmade mycket glest (i regel flera meter mellan exen) också över trädtopparna. - Diptersvärmarna, åtminstone de stora, var tydligt koncentrerade till platser över höga träd, t ex mycket mera över de högsta björkarna än över alarna mellan tornet och sjön.

De täta flockarna sågs, om man noga visste var de fanns, som en grå slöja över skymningshimlen, och surret hördes hela tiden som en "bakgrundston" men antagligen så pass svagt att de flesta människor inte skulle tänkt på det.

1978-06-04, söndag.

Jag hade tänkt att stiga upp tidigt, samtidigt med Inga som avsåg att fara till Fågelsångsdalen för inventering, med start omkring kl 0500. Men hon ångrade sig, hade inte kunnat somna förrän hon frampå småtimmarna tog en sömntablett. Och jag vaknade inte förrän 0715. Nästan inga obsar [illegible] före 0940, då vi åt frukost, och sedan var jag i tornet 1005 - 1020. Jag hann lagom göra en noggrann rundtitt innan en individrik miljögrupp från S Sandby - Revinge gjorde sin entré.

Det var samma varma och klara och torra och stilla väder, temp kl 1000 var 21° C. Himmel delvis med ganska tät vit eller gråvit slöja, men solsken var det, och sjön var som en spegel. Det var mycket måttlig eller rättare sagt [illegible]t låg fågelaktivitet. På sjöns yta [illegible] syntes två knölsvanar, en på öppna vattnet i Ö halvan, en långt i NV i vasskanten. (Jag har för resten sett rätt ofta att de på kort stund hinner simma långa sträckor, storleksordning 500 - 1000 m). Förutom svanarna och några tiotal skrattmåsar låg på sjön endast dessa fåglar synliga: skäggdopping summa 7 - 8, gravand 2, gräsand 2 hannar, skedand 1 hanne (i "tarmen"), brunand summa 6 spridda ex, mest hannar, och sothöna summa 5 ex varav 1 i "tarmen". Nästan alla inom 1 km från tornet, naturligtvis spridda men dock m 1 m i närheten av den vass som finnes mellan närmsta klarvatten och sjöns stora öppna yta. Detta är en stor vassyta, avbruten i många bitar men också delvis sammanhängande, men [illegible] den utgör dock bara en mindre del av sjöns hela yta. Trots utmärkta obsmöjligheter såg jag i V delen av sjön bara ett par tre ex obestämbara vattenfåglar. Skrattmås på kolonierna lugna; några tiotal skrattmåsar på växlande höjd uppe och kretsade. Brun kärrhök den gamle granne hannen kretsade lågt. En tornfalk [illegible] flög mot NO över sjön med något litet byte i klorna. Av småfågel hördes näktergal sjunga, rörsångare också ehuru föga ivrigt, trädpip sjöng, gök gol, gökhona "bubblade", lövsångare [illegible] hördes ett par ggr, starar matade. Ingen alls stor kör av småfågel. Svartvita flughannen fällde i holkmynningen på tomten. Rördrom tutade svagt i serier om 3 stötar, men bara 2 gånger. Sommar och rofylld stämning! Rätt mycket [illegible] insekter flög, av odonater bl a Aeshna sp och sådana som förr hette Calopteryx och flyger med [illegible] ungefär dagfjärillik flykt. Jag tror släktet har döpts om numera.

Himlen blev sakta allt vitare, just sådan som är mycket ljus och svår att se på utan mörka glasögon. Koltrast flög förbi. Blåmesen for till och från sitt hål i den krokiga alen. Skrattmåsar kretsade, delvis högt, några mycket högt. Rördrommen tutade flitigare än förut, hördes ofta men var inte nära. Kl 1120 flög en ormvråk långt bort i V över sjön, och strax därefter kom en lärkfalk med samma kurs, men den stannade upp, började kretsa, steg. Solskenet mattades nu hastigt och försvann faktiskt, men skrattmåsar i avsevärt antal kretsade över sjön och området Ö om sjön, delvis högt. Näktergal sjöng nära, satt nu ute i buskarna i vassen. 1 skata ute i de närbelägna Salixbuskarna i vassen; där har jag sett den flera ggr [illegible] även tidigare dagar 3 skedandhannar flygande, fäller i sjön. 1 häger ad flyger (1 häger ad skall tilläggas, sågs från tornet kl 1015, stod vid närmsta klarvatten). 2 tornsvalor flyger förbi.

Kl 1205-1225 ånyo i tornet. Först nästan inga skrattmåsar i luften, mot slutet av perioden åter minst 60 - 75 ex kretsande. Svag sol, några små cumuli har bildats under det höga vita - vitgrå täcket (som ännu har en del luckor). Rördrom hörs svagt, riktningen som vanligt mycket svår att ange (det är därför jag så sällan anger uppgifter därom), men det är möjligt att den som nu hördes satt i Silvåkrakärret. Skrattmåsarna i kolonin mycket lugna, de ses ej mycket nu p g av att vegetationen skjutit upp så högt. (Undantag: den låga och kala banken ungefär "rakt ut" från tornet). Synnerligen få fåglar på vattnet; förutom ett par tiotal skrattmåsar sågs endast följande vid första genomgången: 6 skäggdoppingar, 2 knölsvanar, 1 gravand, 1 brunand, 4 sothöns

1978-06-04 forts.
Och detta trots utmärkt sikt. 4 av skäggdoppingarna låg i flock långt bortåt f d Almen, annars var fåglarna spridda men i Ö hälften. En ny granskning gav som alltid ett antal nya individer som simmat fram eller dykt opp, samtidigt som naturligtvis någon/några försvunnit. Nu fick jag 7 skäggdoppingar, [illegible] 1 gravand, 2 brunänder och 7 sothöns. Därtill de båda svanarna, [illegible] varav 1 låg långt [illegible] bort i V, dock på öppet vatten, och den andra likaså på öppet vatten c 1000 m ut från tornet, V om närmsta klarvatten och de vassar som avgränsar det. Sothönsen låg spridda, dock 3 på ett ställe. Men vid en ensam simmade det ut en unge, väl så stor som en smådopping; [illegible] den fick mat, och ett tu tre simmade 4 lika stora ungar till ut, och en av dem simmade mot den gamla med låghållen hals men lyftat huvud (tiggeripose?), och den ungen fick också mat. Ingen enda obestämd vattenfågel sågs. 1 glada med mycket välmarkerade och symmetriska ruggningsluckor enligt skiss [illegible] Se nedan! kretsade i N. 1 storspov flög mot NV, ropade en gång, svängde mot S och försvann. Inga tärnor eller svarttärnor, och inte en mås förutom skrattmössen. Sädesärla lockade flera ggr, trädgårdssångare hördes på avstånd, lövsångare sedd och hörd, en hämpling for förbi, lockande, starar sågs ideligen flyga med/ mat.

Kl 1305 - 1315 åter i tornet för att ta ett par bilder av sjön; jag har inte fått så bra [illegible] fotos härifrån som jag önskat. Samtidigt fågelräkning på sjön: 1 + 1 knölsvanar, ej på samma ställen som förut; och av simmande fåglar f ö nu minst 11 skäggdoppingar och 1 gräsand hanne och 2 eller 3 obestämda fåglar långt bort (trol. skäggdopping, åtm. någon). En gammal fin grönfink hanne flög tyst förbi, gök hanne och hona hörda, även sedd; och högt över sjön kretsade en ormvråk, som blev attackerad av en av de få skrattmåsar som höll sig så högt. - En tornfalk ryttlade över ängen neråt kanalen, och en odonat av släktet Libellula (med medelkort men mycket bred bakkropp) flög förbi. Brun kärrhök sedd kretsa, den gamle fine hannen nära, ett annat ex långt bort. Det förefaller som om kärrhökarna nu ägnade sig mycket mindre åt måskolonierna, idag har jag överhuvudtaget inte sett något sådant, och inte hört det heller (ty det hörs genast på måsarna!). Man kan undra vad denna ändring beror på. Av [illegible] ett par tre skäl borde väl kärrhökarna [illegible] ha minst lika mycket att beställa i måskolonierna nu som tidigare på våren.

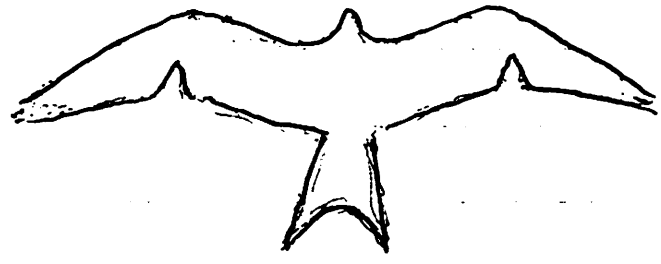

Omkr 1345 - 1410 tog vi en öl och en smörgås utomhus, i skuggan bakom stugan. Det har blivit blå himmel och klart solsken, skuggtemp 27° C. Talgoxe matar i sin hålk, starar matar, svartvit flugsnapp syns ej men sjunger ett par strofer (obs hur litet den sjunger nu). Sädesärla flyger förbi.

[illegible] Kl 1415 - 1440 åter i tornet. Fem knölsvanar låg som skissen visar, senare flyttade de sig dock mycket. Av simfågel sågs f ö ingen gräsand och ingen sothöna men väl c 12 skäggdoppingar och 2 eller kanske 3 brunänder. OBS hur mycket siffrorna växlar. Mycket trevlig upplevelse fick jag med gravand och fiskgjuse. Ett tu tre simmade [illegible] gravand hanne och hona plus sex dunungar ut på närmsta klarvatten norrifrån och fortsatte fritt synliga i vattnets längsriktning. Ungarna sam tätt, men oftast i rad, precis efter honan; hannen sam ett par meter snett framför honan. Det gick rätt fort undan. Plötsligt kom en fiskgjuse från öster, rakt ut över klarvattnet och gravandfamiljen. Jag

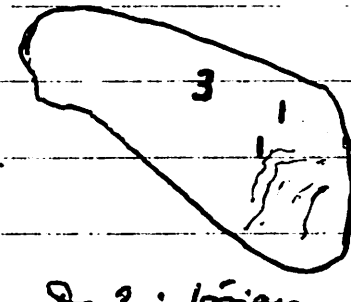

De 3 i början precis intill varandra.

1978-06-04 forts.

hörde ett par korta läten från gravänderna (eller kanske bara från dem ene); det låt som 'gråck' eller 'gåck' lågt nere i basen. Och vad hände mer? Jo, de sex små ungarna lade sig spritt, uppskattningsvis 1½ till högst 2 meter mellan varje unge!! De gamla låg med några m mellanrum, och de flesta men inte alla ungarna låg m 1 m mellan föräldrarna. Gjusen gled elegant däröver, höjd kanske 20 - 25 m, ej mer. Den gjorde inte minsta ansats att stanna upp, tvärtom fortsatte den ner till närmaste hörnet av klarvattnet, vid dubbelbusken, där stannade den tvärt i flykten, ryttlade någon sekund och föll sedan brant men alls inte lodrätt i vattnet. Det sprutade högt, och upp kom gjusen - med en tämligen stor fisk, säkert mört eller sarv, i klorna. Den flög lågt ett slag, svängde sedan och steg i kretsar; detta gick långsamt i denna väderlek med (förmodligen) varmluft högt upp; men gjusen gav sig inte, efter några minuter hade den kommit till c 250 m höjd, minst och också flyttat sig många hundra m mot NV, den var nu långt borta. En skrattmås anföll den, gjusen fortsatte att kretsa men gled sedan bort mot SV, dock, efter c 500 - 800 m glidflykt började den kretsa och stiga på nytt. Kom allt längre bort, tycktes dra sig m 1 m mot S men kunde tillsist ej följas längre. Då var den ännu avgjort högt uppe.

När gjusen försvunnit, kom inom kort 2 gravänder ad, säkert hanne och hona, och fällde vid kullen, som under tiden slutit sig något tätare samman. Allt kunde jag nu inte se bakom altopparna, men lätet "gagagagaga" hördes, de två nykomna exen lyfte efter ett par sekunder och "hemma-hannen" startade åtminstone förföljelse men vände mycket snart tillbaka. Honan med ungar låg kvar, jag kunde sedan inte se var de blev av (alarna har blivit för höga!). Men kullen hade simmat fullkomligt öppet minst 350 - 400 m, och när de förlorades ur sikte hade de minst 75 m till närmaste vasskant. - Trädgårdssångare sjöng, rördrom hördes svagt ett fåtal ggr. Gök ideligen. OBS att jag idag (inte nu senast men tidigare) flera ggr hört rörsångare men ej endA sävsångare. Måste vara synnerligen tunnsådd jämfört med förr i världen!

Eftermiddagen blev solig och stilla och mycket varm. Några små cumuli och en tyngre molnbildning som dock stod mycket långt borta i NO, men allt upplöstes. Jag låg och läste ett slag, somnade men vaknade av att jag hörde Inga samtala med en gäst. Det var Johnny. Vi hade en kul pratstund om läget på Zootis, på SkOF-fronten etc. Johnny skall ikväll åka tåg till ornitologkongressen i Berlin.

Ornitologiskt var det stilla timmar i trädgården. Några tornsvalor högt uppe, två fisktärnor livligt skriande över oss, flög rätt länge omkring (jag såg näbbens svarta spets). En ensam hussvala och en stund senare en flock på 6 backsvalor. Ensam kaja förbiflygande. Över vassen 2 kråkor. Föga aktivitet på skrattmåsarna. Det blev mycket skarpt och bländande motljus över sjön, varför jag ej gick upp i tornet

När Johnny for hem, körde Inga iväg för inventering av Fågelsångsdalen, ett jobb som hon deltagit i under många år. Flera personer är efter varandra engagerade i detta. Nu när Erik Nyholm far till Ammarnäs, lämnar han över till Inga, som förväntas göra åtminstone fem inventeringar på c en vecka. Arbetet gäller endast småfågel, men det är mycket trevligt, och Anders Enemar, som en gång startade det, påstår att det är världsetta ifråga om antalet år då undersökningar gjorts i svit. Nu ligger det visst på c 27 år tror jag. - -

Kl 1830 en bofink låter höra sin "Rulschton" (jag tror det heter så på tyska, det korta, rullande, rätt starka lätet).

- - -

Inga hade sagt mig att hon vid en kort promenad på järnvägen mot V idag på förmiddagen hade hört fyra kärrsångare sjunga, däribland även ett ex som sjöng erinrande om en härmsångare; en sådan hade vi där förra året, och det är ju rimligt att antaga att det är samma ex i år.

1978-06-04 forts.
Kl 1850 – 1930 gick jag därför långsamt på järnvägen västerut, efter kurvan gick jag in i tätningen t h, alltså mot stranden; här är höga örter och buskar och dessvärre två arealer planterade med gran som nu, i den mån den har tagit sig, har vuxit upp till ett par tre m höjd och blivit mycket tät. Gick fram till det odlade fältet, där växer oljeväxter i år. Gick sedan upp på järnvägen igen och mot V nästan till Silvåkraskogen, vände här och gick på järnvägen tillbaka. Härlig sommarkväll. På ängen ner mot allén, där det nu går boskap, syntes och hördes vipa och sånglärka. En vipa jagade bort 2 kråkor mycket kraftfullt. Gök hörd. Skrattmås ofta överflygande, [redacted] åt båda hållen, men nästan alltid ensamma ex. I strandskogen sjöng trädgårdssångare, lövsångare, svartvit flugsnapp (1), jag hörde en kort strof från en härmsångare. 2 talgoxar jagade varandra vilt. Koltrast varnade, antagl. 2 ex. Hörde kanske en kort strof från en kärrsångare inne från strandskogen. 1 rödbena flyger över, lockar. Fasan hörd. Taltrast sjunger flitigt. I buskvegetationen på gränsen till odlade fältet sjöng en kärrsångare mycket välljudande, den började med att härma skogssnäppa flitigt och högljutt och så träffande att jag letade efter snäppan i luften, härmade sedan andra fåglar, sjöng fint. Liten starflock kommer, försvinner men snart kommer en ny, och den fäller i Silvåkra allé. Grönfink hanne ses och hörs, gör sångflykt. Rapsfältet: de sista blommorna i blomställningarna är kvar, annars blomning förbi, fältet [redacted] ser grönt ut med gul färg bara som en tunn ton överst i toppen på varje planta. I motljuset ses att talrikt med små insekter, det är mest diptera, svärmar lågt [redacted] och jämnt fördelat. Ringduva 1 ex sett. Återvägen delvis samma som förut men ingen mer kärrsångare. 1 enkelbeckasin flög över.

Vid stugan vattnade jag växterna, det är mycket torrt men ännu är det inget katastrofläge. Mycket stare / kom som vanligt till nattplats i sälgbuskarna i vassen en bit V om kanalmynningen, men jag räknade inte flockarna. Bo Ebenman med flicka kom, vi pratade ett slag. Mycket trevlig och vänlig prick. En gröngöling flög förbi. Jag avsåg att gå upp i tornet, men mycket folk kom, och Bosse och hans flicka gick också upp.

Jag stannade på markplanet. En storspov spelade på avstånd. Rördrom tutade rätt ofta, en gång blev det 5 stötar i sträck (men alltid något längre avstånd mellan nr 3 och 4, och ännu något längre avstånd mellan nr 4 och 5, än mellan 1 och 2 ; och avståndet mellan 2 och 3 förefaller mig vara lika stort som mellan 1 och 2. Detta är en fast regel, brytes ytterst sällan, även om det händer att man hör "misslyckade" stötar etc som kan rubba rytmen, eller som utmärker sig genom rubbad rytm).

Kl 2045 gick allt folket. Jag upp i tornet, något sent, men intressant ändå. Inga sträckande flockar sågs. På vattnet låg, förutom 2 [redacted] knölsvanar och ett ringa antal skrattmåsar, minst 42 – 44 fåglar, därav 16 långt bort i V, ungefär utanför Almtornet. Detaljer ej möjliga att avgöra, men jag såg skäggdopping, gräsand, gravand, skedand, och brunand. Redan 2042 hade jag sett en del svalor över sjön relativt högt i det absolut stilla vädret; och en flock som kom nära bestod av drygt 20 back- och 2 ladusvalor. Strax därefter kom mycket fler back och några ladu till. Kl 2052, från tornet alltså, såg jag en stor men gles flock av svalor på relativt stor höjd (75 – 200 m) över sjön, säkert minst 350 – 400 ex, och praktiskt taget säkert stor majoritet av back! Samtidigt sågs, långt bort över V delen av sjön en stor flock (skattningsvis 200 – 400 ex, men kanske alla ej synliga [redacted] när de flög mot mörk bakgrund vilket delvis skedde) svalor ytterst lågt över vattnet. Troligen (mest) back. Jag släppte svalorna med kikaren, och när jag 2053 letade efter dem, fann jag dem ingenstans, varken lågt eller högt. Säkert hade de fällt; tiden föreföll lagom; de fäller när det blivit rätt djup skymning. – Brun kärrhök flyger över ett par av skrattmåsarnas delkolonier, skrämmer upp djuren som alltid (men måsar i angränsande delkolonier lyfter ej, även om de ligger så att de måste sett kärrhöken). Ännu kl 2101 kommer en flock på c 25 starar pilsnabbt förbi tornet till [redacted] natt-

1978-06-04 forts. En knölsvan ad nu i närmsta klarvatten!
platsen. Gräshoppsångare hörs från 2055, tydligt men inte mycket nära. - Inga återkom från sin inventering i Fågelsångsdalen kl 2057. Jag gick ner från tornet 2103.

Vi åt sen middag 2135 - 2210. Innan vi satte oss till bords, kl 2126, såg jag att en stor tät svärm stare var uppe i flyktsväng över nattplatsen, men de fällde strax, och det var alldeles för mörkt att ange antalet fåglar. Flocken syntes bara delvis, nämligen när den kom mot ljus bakgrund, och det gjorde aldrig hela flocken. Att det var tusentals ex uppe är dock klart.

Ungefär kl 2200 hördes plötsligt kattuggla, och strax efteråt kom ett ex utanför fönstret och fällde nära. Efter maten gick jag ut, och upp i tornet 2225 - 2240. Rördrom hördes igen, och nu mycket tydligt 2 ex, det ena i SO-hörnets vass alltså ungefär SV om tornet, det andra däremot i riktning NV från tornet. Båda stötte 4 ggr/serie. Gräshoppsångare hördes ånyo 2230. En gång gjorde rördrommen en serie på 5 stötar. (Uppgiften föregående sida om serien på 5 stötar refererar till denna sena tidpunkt, detta var nämligen enda gången idag då jag hörde en 5-serie).

Ikväll stod Saturnus och Mars ytterst nära varandra, den senare ungefär rakt under den förre. Mycket grant, vi tittade länge på dem, det lär väl dröja tills de står på samma sätt. Färgskillnaden mycket tydlig.

Denna dag kan tjäna som exempel på en mycket detaljerat förd dagbok, alla sedda arter nämnda även om obsarna i och för sig varit oviktiga. Men det kan ju hända att det i framtiden blir intressant att läsa vad man ser och hur mycket man ser (eller rättare: såg) om man obsar bara, eller nästan bara, från en punkt. Obsarna har visserligen varit flitiga men, som synes, alls inte lika obrutna som när jag stod på sträckstudier i Falsterbo och annorstädes.

Mycket stor chironomidsvärmning på kvällen igen.

1978-06-05, måndag.

Väckaren ställd på 0435. Inga skulle göra en morgoninventering i Fågelsång, i lagom tid för att avlämna mig i S Sandby vid första bussen till Lund; den avgår 0612. Jag ville också hinna med en titt från tornet. Var däruppe 0445 - 0507. Två man var däruppe, den ene ung och tyst, den andre tämligen ung och snackesalig utav fan; han påstod att han kände mig, och det må väl vara sant, men jag kunde inte placera honom. - Väder lika fint som förut, sol och spegelblankt; litet kvar av låga dimbankar över sjön, men de försvann inom c 10 minuter. Temp omkring 10° C. Fågel: i "tarmen" gravand hanne + hona + 6 ungar, rimligen samma kull som sågs igår. Därtill två par gräsand, hanne och hona, och i kanten stod en häger ad. Gökar, 4 hanne och hona, sedda och hörda, starar matar, skrattmåskoloni rätt stillsam, lövsångare sj, näktergal sj, 1 rördrom hörs rätt nära och i riktning ungefär mot norr (rättare: mot NO - NNO, måste stått i ostsidans vass), detta är en ny plats, den brukar aldrig höras från det hållet.
Knölsvan fler synliga än vanligt, enligt skiss. Obs att siffrorna måste stå approximativt på rätt plats och att de är stora i förhållande till sjön på en karta. Svanarnas antal och placering ovanlig. - Vigg 4 hannar i flock, först ute på klarvattnet, efter några minuter försvunna därifrån men låg istället på närmsta klarvatten, kort därpå lyfte även därifrån och försvann. Skäggdopping ej många, bara c 9 sedda, vilket var färre än jag trott. Brun kärrhök hannen i norra paret (vid döda busken) flög över vassen. Svanarna flyttar sig oväntat raskt utan att flyga, se undre skissen.
Minst 5 ses nu i V, antagligen någon till sedd kortvarigt.
Trädpiplärka sjunger, svarthätta hörd. Ej en sothöna ses!
Kl 0500 är alla spår av "rök" över vattnet borta.
1 gråtrut flyger lågt över sjön uppe i NO hörnet, den är ad. Ett par tre backsvalor över sjön. 1 tornsvala. Spov spelar på håll. 2 + 2 vipor flyger över mot SO, en liten stund senare kommer en vipa till på samma sätt.
De 4 viggarna flyger bort. 2 krickor flyger över sjön.

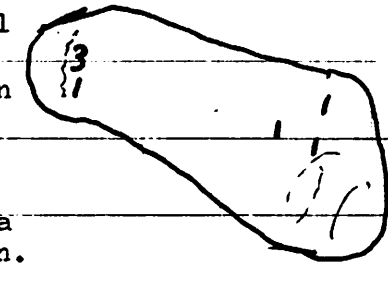

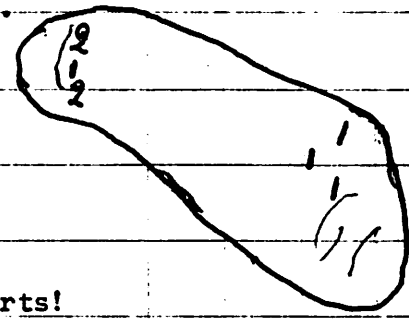

Forts!

1978-06-05 forts.

Den "norra" kärrhökshannen, alltså den som är föga utfärgad och bor vid torra busken i vassen, kommer flygande på några m höjd med vattensork i klorna. Honan kommer upp ur vassen, hannen kastar sorken som honan fångar i luften med stor elegans, se skiss. Det är alltid svårt att säga distanser i efterhand, åtminstone om man inte är ställd på att mäta dem med ögonen ända från början; men sorkens luftfärd var inte lång, den kastades i båge snett nedåt - brantare nedåt, knappast mer än 3 - 4 m vertikalfall, om ens det.

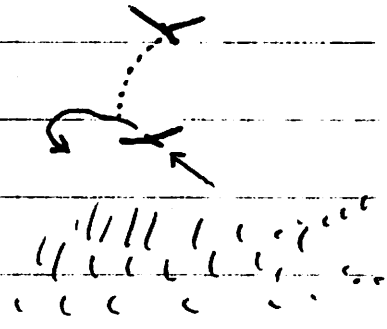

0507 jag går ner från tornet. Temp kl 0515 är 10° C.
Gula Iris blommar i sjön (har setts ett par dagar nu).
0553 start mot S Sandby och Fågelsång
0607 ankomst S Sandby, där jag hoppar av
0613 buss kommer
0615 buss avgår
0630 buss ankommer busstorget i Lund
0648 jag ankommer Zootis.

1978-06-07, onsdag. 1 brun kärrhök sedd vid ankomsten

Jag ankom pr buss till Revingeby kl 1633. Inga mötte enligt överenskommelse. Vi for till stugan. Det var varmt (gradtal uteglömt, men det var några få grader svalare än förut, jag tror jag såg +23° C), nästan lugnt, grått, och fuktigt efter lätt regn. Upp i tornet 1715, gjorde grundlig rundspaning 1715 - 1725 speciellt på vattenfågel och såg följande: skäggdopping summa 13, spridda; gräsand summa 10, varav alla eller [illegible] åtm. 9 var ♂♂, låg spridda, ibland dock 2 el 3 nära varandra. Knölsvan bara 1 sedd, låg ungefär enligt skiss här. Sothöna 4 spridda, och obestämda vattenfåglar långt bort i V också 4. Skrattmås stillsamt. 1 häger ad stod nära i närmsta klarvatten, mycket välutfärgad, flög snart bort. Sävsparv sj, rörsångare sj, näktergal sj. Gök hörd både ♂ och ♀. Storspov spelade en gång. Trädpiplärka sj, härmsångare sj, lövsångare sj. Stare sedd.

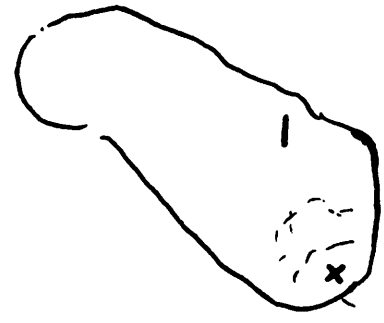

Kl 1725 och senare spanade jag runt på nytt och såg: 1 knölsvan även på närmsta klarvatten (kryss på skissen). 1 brun kärrhök ♀ (nästan säkert ♀) flög över. Flock [illegible] 6 starar pilade förbi. Gråtrut 1 ad och 1 subad [illegible] flög mot V - VNV. 1 Koltrast sj, svartvit flugsnapp sj, bofink hördes locka. 2 tornsvalor över sjön. - Iris blommar mycket rikligt utanför mynningen av kanalen; sparsamt har den börjat blomma även i kanten av vassen nedanför stugan och Anderssons. - 3 vipor mot V - VNV över sjön. 1 kråka lågt över sjön. Skrattmåsar hörs hela tiden men syns ej mycket eftersom vegetationen vuxit upp. Mycket få skrattmåsar i luften.

Kl 1737 blir det dock stor oro i skrattmåsarnas största delkoloni, säkert gick c 300 ex upp skrikande, flög runt men fällde delvis nästan genast, flög upp på nytt etc. Orons orsak okänd, men den berodde inte på kärrhök. - 1 vipa flyger runt över vatten och kärr utanför kanalmynningen, [illegible] fäller där; där är bara vatten, delvis med flytblad, och naturligtvis är vattnet kantat av vass, men den fäller ändå. Den gamle fine brune kärrhöken ♂ ad ad kretsar lågt över SO-hörnets vass. Ännu en vipa kommer, den flyger precis i ögonhöjd förbi tornet och [illegible] håller rak kurs mot den plats där den förra ♂ fällde (denna ses inte av mig, vass i vägen). Den nya fäller i samma biotop som föreg. och troligen helt nära denna. Några tornsvalor långt bort över sjön.

Kl 1742, just när jag går ner från tornet, kommer 2 vipor ungefär enligt skiss. 1 gravand har lagt sig i närmsta klarvatten, och 1 gök flyger förbi.

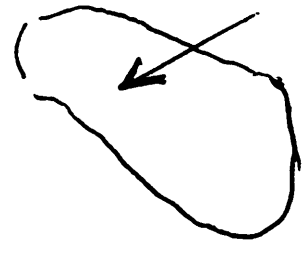

Middag c 1750 - 1835, därvid ♂♂ sågs 2 gravänder komma och fälla, och [illegible] 2 + 1 + 1 brunänder flög över sjön, därtill c 6 - 7 änder som nästan säkert också var brunänder.

Efter middagen gick Inga och jag på järnvägsbanken mot V till ungefär 500 m efter kurvans slut. Start c 1900, åter 1927. Starar samlades på ledningstrådarna över ängen och i Silvåkra allé. 2 vipor över ängen, den ene jagade med stor iver iväg en skrattmås som kom förbi.Sånglärka sjöng där. Kossor gick nu ej längre på den ängen utan bara S om Silvåkra allé, med kalvar. En del sprang [illegible] och kesade och såg djävligt dumma ut. - Kärrsångare sjöng i sälgbuske S om järnvägen [illegible] (nästan den enda buske som står på den sidan järnvägen), den står intill spåret). [illegible] Den kärrsångaren inledde med en bra härmning av lövsångare. På andra sidan spåret, i den täta trädvegetationen mot sjön, sjöng svartvit flugsnapp, lövsångare, näktergal, taltrast, kärrsångare (1 ex, kortvarigt), härmsångare (kort), trädgårdssångare. Även rörsångare hördes där på håll. Grönfink ♂ ad fällde i trädtopp, och törnsångare sjöng, nästan säkert 2 ex. 1 storspov flyger förbi på [illegible] avstånd, spelar en gång.

Det var mulet och stilla och delvis svagt regn, som dock upphörde ungefär när vi startade promenaden. Starar oroliga, ett par tre ggr lyfte flockar (rätt stora, kanske 200 resp 400 ex) uppe i allén och flög tätt och kastande. Ingen rovfågel sedd, jag såg bara 2 tornsvalor åt det hållet. 1 häger flög mot S, tog höjd över ängen bara precis så mycket att den strök över trädkronorna i allén. Ytterl. ett fåtal tornsvalor sedda.

Omkring 1910 blev det plötsligt svart i V, det tätnade så snabbt [illegible] där att man formligen såg hur det på någon minut blev skymning som det brukar vara omkring kl 2100 eller ett slag ännu mörkare. (Åtminstone fick vi det intrycket, och även

1978-06-07 forts.
om detta, på grund av ögats sätt att fungera, inte är strikt korrekt, så vet jag att jag aldrig förut sett så tydligt och klart, huru fullt dagsljus på någon minut försvagades drastiskt, så att man direkt fann att det blivit mörkt). Det blev inte alls lika mörkt i öster, och följden var att himlen nära horisonten i öster tydligt framstod som den ljusaste delen. Det var mulet där också, men inte mörkt. Otroligt mörkt i V. Det lutade mot åska och hårt regn tyckte vi förstås. Vi vände och gick hemåt. Inga sade sig ha hört
före 1850 → åska på avstånd. Men mer åska hördes inte, och regnet kom visserligen men blev inte hårt.

Kl 1916 kom c 400 - 500 starar från S, rätt högt, och fällde som en stormvind på vanliga nattplatsen V om kanalmynningen ett stycke. En minut därefter kom c 1000 ex lägre, de fällde också, liksom c 250 till strax därpå, också lågt. Och därtill några småflockar på 10, 40, 30 ex etc. Alla dessa flockar, stora och små, kom ungefär från S, alltså från Silvåkra allé och däromkring. Kl 1919 kom en flock på c 300 - 350 ex från SO, snarast i riktning från Silvåkra by, inte från allén; de fällde också. OBS denna effekt av det oerhört snabbt avtagande ljuset!

Vi vände, gick tillbaka från c kl 1919. Det blev lätt regn på oss och svag vind och ingen åska, det ljusnade i V, förblev djupt mulet men inte svart!

Föga fågel på återvägen: 1 kärrsångare, 1 härmsångare, etc. Kl 1946, när detta skrives, är det helgrått och småregn och har blåst upp, är 17° C men intet kolsvart i V och därför mycket ljusare än för en halvtimme sedan. Gök gal, lövsångare sj, spridda skrattmåsar ses. Ett par ringduvor flyger förbi.

Under promenaden och senare på tomten etc mycket rikligt med grodor av alla storlekar, från ytterst små till stora, samt flera vanliga paddor incl. ett par mycket stora ex. De hoppade både på gräsmark och i trädgården och på järnvägsbanken. Många tiotal sågs. Jag har just flera ggr på sista tiden i värmen funderat över den ringa förekomsten av grodor. Den nu mycket stora och plötsliga aktiviteten väl en följd av den fuktiga väderleken. Även vi människor tyckte det var mycket skönt väder, helst som det började regna igen omkring 1955.

Kl 1950 sprang en räv ute på ängen bara 75 meter bakom huset. Vipa oroläg, slog över den där den gick omkring i den rätt höga vegetationen. Jag kallade på Inga, då försvann räven men dök upp igen invid pansarvägen och korsade denna. Tre vipor slog över den och/eller fällde på vägen (inte alla tre). Räven korsade pansarvägen, syntes då utmärkt, den var mörk, rätt stor men tunt byggd och högbent, hade fyllig svans som dock var mycket spetsig, se ungefärlig skiss. När den stod på lur en gång höll den ryggen i krum och svansen bakåt, dess ytterhalva mjukt uppåtböjd, och fötterna uppenbart väl samlade under sig.

Det blev dålig sikt, dis på gränsen till dimma. Näktergal sjöng, rördrom tutade, den senare dock bara hörd ett par ggr.

Tillägg till 1978-06-05: en törnskatehanne satt i en buske vid vägen närmast N om Krankesjön, i avsnittet där skogen delvis är nyplanterad. Detta när vi på morgonen kl c 0555 körde förbi här. Min första törnskata för i år, vilket inte säger mycket. Men jag undrar om den ändå inte i stort sett avtagit. Och därtill stora möjligheter att individantalet fluktuerar från år till år i samband med vädret under vårflyttningen.

1978-06-08, torsdag.

Inga skulle inventera Fågelsång även idag. Jag upp 0530 och var i tornet 0535 - 0555. Mycket fint väder, sol, svagt dis, stilla, fuktigt, temp. + 15° C, nästan 16° C när jag kom ner. Det har tydligen regnat under natten.

Fågelliv föga märkligt. Artlista: skäggdopping c 6, häger 1, knölsvan summa 6 ex, se skiss. De 3 låg precis intill varandra. Gravand 1, senare 2 flygande. Gräsand summa minst (simmande,) 11 ex, några därav flygande; och alla sedda var hannar. Brunand c 5. Knappast någon obestämbar vattenfågel. Sothöna 1 + 1 + 1 på olika håll. Brun kärrhök bara 1 ex, nämligen ♀ i "norra" paret vid den ensamma torrbusken i vassen. Hon flög lågt ett par svängar över vassen och fällde sedan i en liten grön buske i vassen nära den döda busken. Denna hona var synnerligen "risig" och

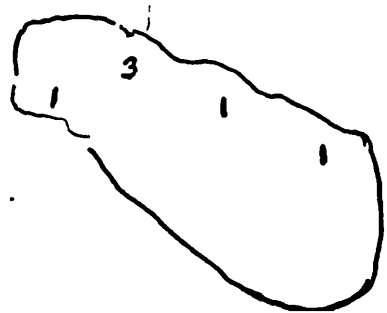

1978-06-08 forts.

ojämn i bakkanten på båda vingarna, och i hela deras längd: Full ruggning tydligen. Ungefär symmetriskt också, om än ej i detalj. Vipa 1 ex fällde på samma ställe som omtalades igår. Dessutom 4 ex mot SV och på annat håll ytterligare 2 ex som m l m tydligt flög västerut. Tidiga sträckare? Ja, troligen. Skrattmås stillsam kör, märktes föga eftersom bara få ex var på vingarna (arten) och mycket få låg på vattnet resp. stod synligt på pålar eller bankar. Fisktärna 1 ex sett, svarttärna 1 ex också.

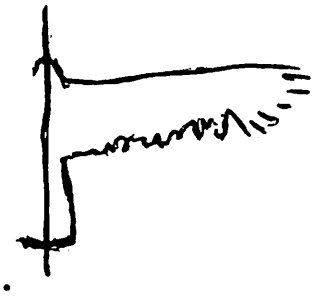

Ringduva 1 + 1 överflyg., gök sedd och hörd, tornsvala några få sedda, backsvala 2 + 1 + någon till över sjön. Trädpiplärka sj flitigt och nära, sädesärla sedd, svartvit flugsnapp hanne sedd, lövsångare sj, rörsångare sj, näktergal sj, talgoxe sedd, blåmes sedd. Stare matar flitigt men inga ungar utflugna än, kråka sedd över sjön, 1 kaja kom med ♂ krävan välfylld, flög förbi mot S.

På vägen upp mot Revingeby (start c 0705) sågs kaja och råka säkert 10 - 20 av vardera, och både årsungar och gamla. Även V om Revingeby råkor i dussintal på en äng. Och strax Ö om gamla storkplatsen Revingeby 8 flög en ormvråk lågt över fälten, mycket ilsket eftersatt av en lärkfalk, den slog som en skottspole.

Artlistan från tornet och stugan denna morgon troligen ej fullständig; jag minns tydligt att konserten av småfågel var rätt bra. Men antalet fåglar på vattnet är korrekt angivet, eller rättare, det sedda antalet är korrekt angivet.

Jag tog bussen i S Sandby 0725, ankomst Lund c 0740, gick upp till Zootis genom gamla kyrkogården och Botanicum och hörde där skorrandet av ungstarar från höga träd men såg ingen säker ungfågel.

När jag var i tornet rådde fint, mjukt solsken. Sikt inte kristallklar men acceptabel, för sjöns del fullt tillräcklig. Kort efter c 0620 mulnade det, blev skugga och nästan helt grått men fortfarande stilla och uppehållsväder och ljumt. Senare på dagen delvis regn, dock i Lund ej starkt.

Gårdagskvällens svarta moln i V (se protokoll) hade givit Lund starkt regn efter vad jag hörde av kollegerna på inst. på morgonen.

(347)

C

Notis eller tillägg beträffande besöket vid stugan och tornet vid Krankesjön, närmast före 14 juni 1978:

347

skäggdopping 7
gräsand några
sothöna någon
svan ingen
skedand 3 flygande ex
tornsvalor aktiva i kylan över sjön, men i mycket måttligt antal.

1978-06-14.

Ankom stugan kl 1800 i ösregn, som hållit på rätt länge men snart slutade. Det blev lugnt, god sikt, nästan mulet, kyligt: temp kl 1915 var 15° C. Näktergal sjöng, rörsångare dito, sävsparv hanne sedd och hörd. Brun kärrhök hona över måskolonin, det blev stort uppror. Stararna i holken på tallen matar fortfarande sina ungar; men det är nog på gränsen, ty Inga såg i morse att de inte matade och trodde därför att ungarna flugit ut. Gök s h. Några tornsvalor. Starflockar. 1 knölsvan på närmsta klarvatten.

1920 jag upp i tornet. Räknar skäggdoppingar från vänster mot höger, får 2 + 2 + 2 + 5 + 4 + 1, delvisø dock otydligt avgränsade. Gräsand: 1 hanne + 1 hanne + 1 hanne + 1 flygande hanne; skedand 2 hannar, sothöns 1 ex på närmsta klarvatten. De två koltrasthannarna flög förbi!! - Starar som bor i tornet matar. Blåmes matar my. ivrigt. Det är utmärkta obs-förhållanden, stilla, det blev spegelblankt, klart. Lövsångare sj. Mindre hackspett h norr om tornet

1936 lärkfalk flyger lågt ungefär norrut över sjön. Den relativt outfärgade brune kärrhökhannen ses, han hör till norra paret. Härmsångare sj, gök gal, lövsångare sj, sävsparv sj. Ännu 1 skäggdopping tillägges på närmsta klarvatten. Starflockar, som kommer, är oftast små; ankommande kurser se skissen:

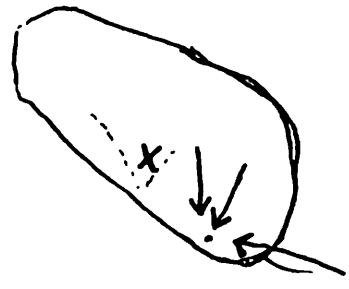

Vissa starflockar mycket glesa.
Vissa " som kommer från norr flyger rätt högt. En svag vind från N eller NO kan märkas, om ock knappt.

1944 2 gräsänder ses i SO, 1 sothöna där också. 1 skäggdopping i sjöns Ö del skall tilläggas,. 2 backsvalor, 3 tornsvalor. 2 grågäss ad med 4 stora pulli ses vid X på skissen; ungarna stora som gräsänder. 600 starar från N-NO. 1 gravand i "tarmen". 1 kaja flyger mot S. Gräsand hona med 5 medelstora ungar ses på närmsta klarvatten; ungarna är mindre än krickor. - 2 råkor flyger mot NNV över sjön. - Några få vattenfåglar ses långt bort i V änden

1955 c 1000 starar kommer tämligen högt så: 12 + 5 starar lågt. Brun kärrhök hanne adad ses över vassen. Många starflockar kommer. 1 brunand hanne sedd simmande. Ytterligare summa 4 - 7 skäggdoppingar och minst 3 gräsänder skall tilläggas. 3 kajor mot norr. Storspov spelar. 1 ladusvala kommer över, ivrigt kvittrande. 2 + 2 kajor till, mot norr ungefär. Kärrsångare sj, lövsångare sj. Starflockar fortsätter att komma. Sävsparv sj

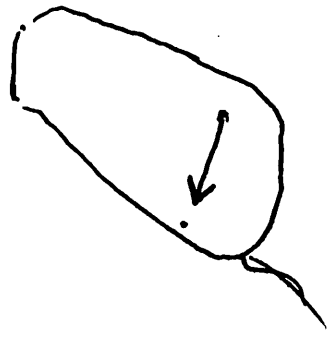

2006 jag ner från tornet

2010 temp är 10° C precis. Mycket kallt har det blivit. Det är lugnt och nästan mulet, utom i NV. Utmärkt sikt. - Jag sitter på verandan och ser tämligen många starflockar konvergera mot nattplatsen från N, NNO, NO. Både stora och små flockar. Brun kärrhök hona flyger förbi, den ruggar 1 vingarna ungefär enligt skiss:

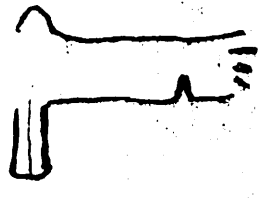

Den anfalles av 4 skrattmåsar varav en har jack symmetriskt i båda vingarna, rimligen ruggningslucka, enligt nedre skiss:

Många andra skrattmåsar som ses på närhåll saknar sådana luckor. - Några ladusvalor överflygande. Många skrattmåsar kommer till sjön, det är hundratals ex., de har inte heller sådana luckor i vingarna.

1978-06-14 forts.

2034 Det klarnar i V eller snarare NV; solen fram 2034, visserligen my. lågt, under molnbank. Därovanför blir det my. snabbt klart, med granna lätta moln. - Mycket skrattmås, delvis i regelrätta rader på 5 - 15 ex, kommer från V. Massor av måsar kommer till sjön, mest från V, även från S etc. På några minuter ser jag många hundra ankommande. 1 skrattmås ad har [redacted] lucka i vingarna ungefär enligt skiss: X)

X) 2043 inom en halv minut kom 5 flockar stare på resp 50 + 300 + 400 + 200 + 100, alla siffror approximativa, strax därpå kom flock på över 1000 ex. Massor av starflockar ej noterade och deras flygbeteende etc ej följt. 1 strandskata flyger mot V, ropar. Koltrast oerhört exalterad. 2 gravänder med små ungar ses på närmsta klarvatten. Stor chironomid svärmar. Solen ner.

2050 näktergal börjar sjunga. Det klarnar my. starkt, hela västerhimlen ljus, med små moln. Massor av mås kommer till sjön,

c 2100 [redacted] samtidigt som stor oro orsakas av kärrhök över kolonin.
Dimma stiger my. lågt över vassen i strandkanten, eljes mycket klar sikt, spegelblankt.

2120 nu är temp 8½ grader C! Ej oavbruten passning nu.

2127 plötsligt flyger 2000 + 1000 starar upp från nattplatsen, de reser i två täta men delvis orm-formade flockar mot N över sjön, flyger lågt

2131 kommer de tillbaka mot S lågt; dock inte möjligt att se om alla kom tillbaka

2132-2133 de gör ånyo en sväng upp mot N men vänder mot S över sjön, så:

Näktergal sj ivrigt. Gök gal.
Mycket livlig kör av skrattmås.

1978-06-15.

0558 de två koltrasthannarna flyger förbi; den bakre har trasig stjärt

0600 jättefint väder. (Jag upp i tornet). I "tarmen" 1 gravand. 1 sothöna ad med 3 stora pulli (på gränsen till juv). 1 skäggdopping. På närmare håll ännu 1 sothöna. På närmsta klarvatten 5 skäggdoppingar; jag ser en fågel inta hot-attityd som jag nog aldrig förut har sett, gjorde primitiv skiss i dagboken, återgiven på försök här:

1 bläsand hanne AD. 2 gravänder.
Stor aktivitet på skrattmåsarna, och stor kör av läten. Många stående och många flygande ex; liggande ex ses ej men det beror på vegetationen.
Längre ute ses 2 + 1 + 1 + 1 + 2 + 1 + 1 skäggdoppingar. -
Flygplan över. 1 + 1 + 3 + 1 + 2 skäggdoppingar (dessa måste uppenbart adderas till de föregående.).
1 rördrom flyger ungefär enligt skiss:

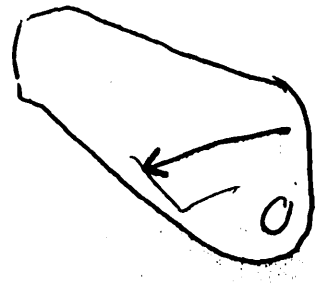

Den passerar över skrattmåskolonin; där lyfter på en plats 50-100 ex, någon slår efter drommen, alla andra fäller strax. Precis när drommen fäller, slår en där kretsande kärrhök hanne adad brant efter den, fortsätter att slå även efter det att drommen har fällt.
1 skedand hanne flyger över närmsta klarvatten

X)

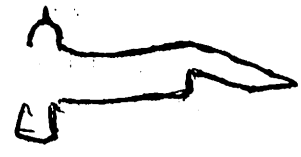

1978-06-15 forts.
1 sothöna ad med 4 ungar, stora som smådoppingar. 1 ensam större sothönsunge. Härmsångare sj. 1 + 1 obestämda vattenfåglar. Sjön spegelblank. Ytterl. 2 skäggdoppingar. OBS att jag ser tämligen många, spridda skäggdoppingar utan pulli. 2 ringduvor. OBS: ej en gräsand!! Stare kvar i tornet (d v s häckande par kvar, ungar ej utflugna). Några starar förbiflygande. 1 tornsvala dito. Sånglärka sj.

0710-0720 1 ungstare i hålet i holken på tallen. Minst 1 + 1 + 1 starar ad därutanför, de är nervösa. Ungen flög troligen ut 0720

0730 satt 1 nyutflugen starunge på ett trappsteg, c 40 steg från marken, i tornet. Tornet har 51 trappsteg, och vertikala avståndet mellan markplanet och tornets golv är 10 meter.

- - - - - -

1745 efter arbetsdag i Lund återkomst till stugan 1745. 1 häger flög över sjön. Fin, härlig kväll. Häger, gök etc (sågs resp. hördes), och skrattmåsarna var my. oroliga.

- - - - - -

1900-1915 jag i tornet. Underbart väder, stilla, men synnerligen starkt motljus, och (därför) ej möjligt att räkna eller obsa fågel bra (på vattnet). Skrattmås mest stilla. Brun kärrhök, norra paret: byte överslängdes från hannen till honan. 1 gräsand, ett par sothöns, 2 skäggdoppingar. Intet annat(!!!). Sävsparv sj.

1915 jag ner från tornet. Lövsångare, gök, härmsångare sj.
Efter middagen for INGA tillbaka till Lund för att jobba med SkOF (läs: säkerligen SkOF:s räkenskaper).

- - - - - -

c 2000 3 kajor och c 73 råkor vistades i sandtaget! 1 tornfalk ryttlade över ängen bakom stugan

- - - - - -

2040-2055 jag åter i tornet. Perfekt väder, absolut stilla, solen skarp till sista tiondels sekunden. Vattnet spegelblankt, men jag tycker mig se oerhört svaga "ringar", eventuellt uppkomna genom att någon insekt kläcks och/eller flyter upp till ytan? Skrattmåsar flyger oerhört lågt över öppna vattnet, ej mycket över vassen, och de förefaller tydligt ta insekter. 1 fiskmås, en starkt ruggande fjolårsfågel, flyger mot NV. Se skiss:

På vattnet ses 3 + 1 + 3 + 5 gräsänder, alla är troligen hannar; dessutom 1 flygande gräsandhanne, vidare c 9-10 skäggdoppingar, 1 sothöna. Ingen svan, men hanne och hona av gravand med 10 små pulli simmAR snabbt förbi i ytterkanten av närmsta klarvatten, de följdes i ⅄ kikare 250 m. Några få obestämda vattenfåglar, men på grund av sikt och stilla väder kunde fåglar bestämmas även långt bort i NV. Flock c 50-55 råkor uppe över Ivans backe, skränar. Jfr ovan.

2049 just när solen försvann, sågs långt uppe i NV c 150-200 svalor ytterst lågt över sjön. Högst en minut senare var de ej kvar där, inte en enda; men de anträffades 500-800 m längre mot S över sjön, lika lågt. Trol. backsvala. 3 ladusvalor flög över. Ett par stora starflockar, varav en på 2000-2500 ex, sedda. Inte en enda stare kvar i holken eller vid holken, ej heller vid tornet. Gök h, rörsångare sj. Jag tyckte mig höra sävsångare på håll. 1 fisktärna över "tarmen". Skrattmåsar relativt lugna.

2115 temp är nu drygt 9° C. Skrattmåsar kommer till sjön som vanligt.

2122 kom en tät flock på c 100 starar lågt och mycket snabbt ungefär norrifrån ner mot nattplatsen.

2128 c 500 starar far plötsligt jättesnabbt mot norr över sjön, lågt, kastande, slingrande, som igår kväll!

FORTS

1978-06-15 forts.

2131 kom staRARna tillbaka mot S, ytterst lågt, snabbt; jag såg bara c 200 - 250 ex, men det kan ha varit mycket flera.

2134 stor oro på 800 - 1000 starar, de flyger med rasande fart och lågt, flocken splittras, svänger, kastar, se skiss:

2135 7 starar söderut mot nattplatsen

2136 250 starar dito dito, med jättefart, lågt
Det blir svårt att se lågflygande starar på håll, trots att kvällen är ovanligt ljus.
Näktergal börjar sjunga intensivt. Jag sitter på verandan.

2145 ut på tomten! Härlig men kylig kväll. Rördrom låter höra en stöt plus en antydan till ännu en! Skrattmåsarnas kör är ovanligt stark och mäktig. Nyctalus flyger, och även en liten fladdermusart flyger.

S L U T

(352)

1978-06-16 kl 0620-0645 i härligaste väder, absolut stilla, nästan klart, kyligt (c 7 grader C)

skäggdopping c 30 s, varav 1 med 1 stor pull och 1 ensam pull juv
häger 1 flyg ej utfärgad, flög raktö över huset, månne årsung?
grågås 1 s
obest gäss: 1 i vattnet i NO, såg väldigt mörk ut trots fint ljus, spec huvudet, simmade i vattnet och bet hela tiden ner vass, åt bladen. Dessutom en överflygande i hög fart mot O, stor, grann, spetsvingad, flög väldigt fort trots att vingslagen inte föreföll så hastiga, jag fick den i tuben, art oklar men en gås var det, och liten var den inte. Ingen förväxl m skarv etc!
knölsvan 1 ad simmade N om närmsta klare, inga andra s
gravand 1 s nära ⊥ "tarmen"
gräsand c 3 + 4 + spridda (Summa av dessa c 5-6) ♂♂, däerill 2 ♀♀ som kom flygande och fällde närmsta klare, plus ännu 1 ♀
skedand 2 ♂♂ på olika håll, den ena flög
brunand 4 ♂♂ + 1 ♂ , ej flera sedda
brun kärrhök ♂ ad s och ngn till s. 1 ♀ satt i buske nära staranas nattplats, en ensam skrattmås slog efter den
fasan ♂ nära Saltkråkan när vi startat
sothöna flerstädes spridda,nog 7 - 9 sedda, minst, därav 1 med 1 rätt stor pull och på my långt håll i V likaså 1 ad med en halvstor unge
vipa sedd flyga på håll
storspov hördew flöjta, och en varnade för räven , se nedan den senare spoven sågs också
skrattmås stor mängd, rörliga, men kör ej så jättestarl som igår kväll. Oro p g av okänd fara (mink?) och p g av kråka och en kärrhök, den sistn ställde till mindre oro än kråkan
gök s h tornsvala helt enstaka ex sedda ng ggr
sånglärka sj stora heden
backsvala 2 sedda över sjön
rörsångare sj
ärtsångare sj
trädgårdssångare sj
härmsångare sj kort
lövsångare sj men med låg intensitet
svartvit flug sj en gång (häcker inte i holken på vänstra tallen)
näktergal?
taltrast flög förbi
koltrast: de 2 hannarna kom förbi 2 ggr, olika håll, mycket märkligt fall, fällde en gång i alarna mitt utanför stugan
blåmes matar ö (talgoxe ej sedd)
stare: jag trodde alla ungar flugit ut från högra holken på högra tallen, det såg ut så i gårkväll. Men idag kom 1 ad med mat flera ggr, och juv hördes därinne, dock kanske bara 1? F ö sågs flygande starar nära flera ggr, en gång 1 ad + 1 juv med ng m mellanrum. Tornet: tveksamt om någon juv kvar i bo där
kråka: enstaka ex ng ggr ute i måskolonin etc, men ej mer än c 3 sedda

räv: 1 sprang upp mot vägskälet, helt öppet, spov varnade. Jag såg i kikare. Räven stod på vägen, gick över upp mot stora heden, då dök det upp (även i min kikare) herrn med de 3 jättehundarna från andra hållet (obs: backkrön). Jag såg hur räven stelnade till, stod flera sekunder orörlig, sprang sedan snabbt men inte i fyrsprång flera 100 m, över ängen, upp i Silv kyrkogård i dess V kant, raskt men inte max-fart. Hundarna märkte inte räven när den sprang bort utan först senare, då stelnade den stora svarta hunden till men då var räven ö 450 - 500 m borta

(353)

1978-06-24, lördag, midsommardagen.

Jag var i Abisko; se särskilda anteckningar. När jag kom tillbaka till Lund - det var 28 juni - och fick höra om den felslagna häckningen av skrattmås i Krankesjön, tog jag kontakt även med Thomas Alerstam, som varit ute hos Inga och Lisen och Henrik 24 juni; jag hoppades få information av honom angående skrattmåsarnas beteende etc. Naturligtvis hade Inga berättat mycket av intresse, men jag tyckte att saken förtjänade noggrann analys och att all vederhäftig information kunde vara av värde.

Thomas informerade mig som följer. På kvällen 24 juni hade han och Inga gått en runda, och när de nalkades stugan hade de sagt sig: Herregud, inte en enda skrikande skrattmås hörs ju. De hade lyssnat och obsat och senare hört enstaka exemplar, men inte mera. Observera: detta var vad de hörde. Men de såg att [redacted] talrika skrattmåsar var kvar. Senare på natten hade de också konstaterat att det var alldeles tyst i kolonin; endast med långa mellanrum hade någon enstaka mås hörts.

Detta besked fick jag av Thomas pr telefon 1978-07-07.

1978-06-28.
Obsar från stugan och/eller tornet på kvällen:
skäggdopping 10 ex + enstaka pull/juv
häger 2 + 1
rördrom 1 ex. Jag såg den flyga en sträcka på 500 meter och observerade då att den hade grå vingfält, något som jag aldrig sett förut. Efter en stund kom drommen tillbaka, skrämde starar. OBS: undersök skinn etc!
grågås 6 ex varav 2 ad och 4 juv
gräsand mycket få
skedand flock 14 ex. Sågs 4 ggr, varvid jag räknade antalet till resp. 12 - 14 - 11 - 12. (art och antal bergsäkra, men det övriga något osäkert i ordalydelsen)
brunand 1 ex!
brun kärrhök
obestämd falk ett sent ex sett
fasan hörd
sothöna sedd och hörd
skogssnäppa hörd många ggr
skrattmås 1 ex, därefter noll, tyst. "Se diskussion" står det i originalet, men ingen diskussion finnes.
gråtrut 1 vix ad
fisktärna 1 + 1
skräntärna 2 ad, delvis jagande varandra mycket snyggt
ringduva
tornsvala
ladusvala
sädesärla
talgoxe
rörsångare flera ex,(men ingen sävsångare). Göran Högstedt kom och avlyssnade bl a rörsångare och de 2 följande fina arterna:
gräshoppsångare 1 sjöng
vassångare 1 ex sjöng länge
svartvit flugsnappare
koltrast
sävsparv hanne + hona + sång
stare: flera tusen ex fällt i de vanliga buskarna ungefär 300 m väster om kanalmynningen; de blev delvis uppskrämda då rördrommen flög över här.
skata
kaja
kråka

(355)

1978-06-29.

0520 fiskgjuse, kanin, stare, sädesärla 2-3 juv, svartvit flugsnapp, skrattmås plötsligt 15 + 2 ex, eljes O. Entita. Tornsvala plötsligt c 18 ex, sedan O. Talgoxe med unge.
Väder: lugnt, disigt, +10° C.
1 brushane hanne s, gök ½ h, sävsparv, lövsångare.

0535 upp i tornet. Skrattmås enstaka h, 2 överflyg. Trädpiplärka sj, härmsångare sj, fasan h, 6 skrattmåsar reser mot Ö. i "tarmen" ses 1 häger. På NK knölsvan hanne och hona med 2 ungar stora som gräsänder. Gräsand 2 + 4 + 1 = 7. Sothöna 1 ad!! Rörsångare ofta h, skäggdopping 1 ad med 1 halvstor pull. Gök h, kaja h, fisktärna 1 + 1 sedda, lövsångare sj, törnsångare sj, trädgårdssångare sj, sävsparv sj. 1 sothöna juv sedd. - På öppna vattnet utanför NK [illegible] skäggdopping: [illegible] 2 ad + 2 ad + 2 ad + 2 ad med 1 pull på olika platser. (Låg föryngring tycker jag, men jämförelser med några andra platser borde göras). 5 brunänder långt ute. 1 + 1 obestämda änder. 1 skäggdopping pull/juv + 1 skäggdopping ad i närheten anslöt (till änderna?? GR)

0548 35 starar kom rätt högt och glest enl. skiss: Säkerligen sträckflykt, tror jag.
2 ad och 1 pull skäggdopping ses och i deras närhet 2 sothöns ad nära varandra. Dessa sothöns och skäggdopp. ej förut noterade). Ena [illegible] sothönan jagas bort men bara några meter. Skata.

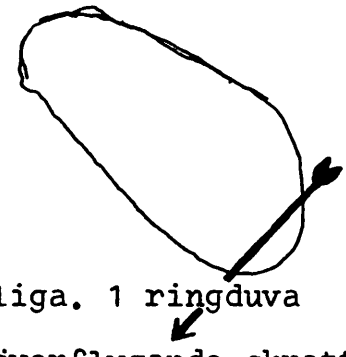

0552 5 - 6 tornsvalor. Några få skrattmåsar s h mesta tiden, det är [illegible] mellan 1 och 5 ex synliga. 1 ringduva överflygande. 2 gräsänder skall adderas till.
OBS[illegible]:en skrattmås vid kolonin på vattnet! De överflygande skrattmåsarna visade intet intresse för kolonin. 2 sothöns juv/pull [illegible] också sedda. Svartvit flugsnappare hona likaså.

0600 ner från tornet.

- - - - -

Obsar på e m och kvällen: vid stugan sågs nötväcka, bofink, silltrut, tornfalk; därutöver bara det vanliga.
En rundtur gjordes till Vombs ängar och Vombs fure. Inga anteckningar därifrån har jag funnit. Möjligen var det den gång då Ulf Sandnäs var med och tog ner halvstora ungar ur ett duvhöksbo i Furet for ringmärkning. Göran Högstedt märkte dem; jag tror att han funnit boet.
Därefter på nytt vid stugan: Gittan Skoog (som återtagit eller avser att återtaga sitt flicknamn, Sundin), vidare Göran Högstedt, Ulf Sandnäs, Magnus Sylvén; senare även Johnny Karlsson, och ännu senare Bo Wolfgang Svensson med sonen Anton. Jag såg brun kärrhök, ladusvala, gök, rörsångare, 2 fisktärnor, 1 skrattmås samt 3 mot SV flygande spovar (=storspovar). Vassångare var aktuell, möjligen gick några att lyssna efter den, men jag har särskilt antecknat att jag inte upplevde den ikväll.
Inga kvällsobsar gjorde från tornet.

(356)

1978-06-30.

Jag var i tornet 0630-0648. Väder: milt; mycket svagt duggregn, dis, lugnt och skönt, temp 13½ grader C . Fågel: 1 tornfalk satt ¢ länge i torrtopp på Ivans backe och bara skrek! Lövsångare, ormvråk, trädgårdssångare, talgoxe, flera tornsvalor, några ladusvalor. I sjön gravand med minst 5 stora pulli! Knölsvan 1, gräsand sedd, skäggdopping ¢ mycket få ex. Skrattmås: 3 ex flög över[illegible]!! Och det var alldeles dött i kolonin!! Grågås 2 ad med 4 stora ungar, dessa var större än gräsänder. Hela familjen simmade ut på öppet vatten norr om NK. Bofink, kråka, fisktärna, rörsångare också sedda. Stare 1 ex. Fria vattenytan på sjön nästan tom; mycket få skäggdoppingar (summa c 5) och gräsänder (summa c 3) ses, och de ligga på olika håll i vasskanter etc.

Koltrast hanne sedd. Inga berättade för mig att hon sett de 2 samman hållande hannarna av koltrast under den tid då jag var i Lappland.

Långt ute på sjön sågs ytterligare 1 + 1 skäggdoppingar ad.

1 brun kärrhök hona också sedd.

Regnet ökar.

Också angivet: "kanin ökar men ännu få".

(Detta avsnitt renskrivet 1981-08-22. Återstoden av dagen redan tidigare renskriven på maskin. GR)

F O R T S

1978-06-30 forts.

Jag hade en del ärenden i staden vid lunchdags; skulle bl a ta ut relativt mycket pengar [illegible] eftersom Inga fått veta av Staffan och Astrid att deras lilla Renault nu fanns till salu hos en bilhandlande i Hörby/. Han är förresten släkt med Astrid. Bilen hade varit mycket bra och var fortfarande i utmärkt skick, enligt uppgift, och den har bara körts av en ägare. Priset på begagnade bilar har också, efter va som säges, sjunkit på sistone i samband med minskad efterfrågan.

Nåväl, jag var alltså både på banken och posten och hemma i våningen också som hastigast. Inga skulle stanna längre i staden på kvällen, och jag var fullt beredd på att ta bussen ut till Revingeby och gå därifrån ner till stugan. Men jag träffade Lena Tihkan, som erbjöd sig att köra mig ut. Vi for ut med start omkring kl 1710, ankomst stugan c 1800. Vi kom genom S Sandby just efter det att en bilist kolliderat med en cyklist; [illegible] offret låg på vägen och erbjöd en skakande anblick. Folk [illegible] fanns runtomkring, och vi fick veta att ambulansen redan var på väg. Vi for vidare, men det var svårt att känna sig glad efter detta. Man får lära sig att man alltid balanserar på en knivsegg, egentligen. Lena återvände till staden efter kort stund, och kl 1830 gick jag upp i tornet, stannade till 1855.

Det var disigt, och svag/ men bländande sol bakom grå moln, "vitt" och ovanligt besvärligt motljus; dock blev det avsevärt bättre mot slutet när solen gick i mörka moln. Nästan vindstilla, temp glömde jag att se men det var behagligt, delvis en aning duggregn (som senare övergick till svagt eller måttligt regn). Fågel:
knölsvan 2 ad och 2 pull i närmsta klarvatten, my nära. Skedand 2 ex, nästan säkert hannar, på risbunke långt ute. Brunand 5 + 3 ex, alla eller nästan alla var hannar. Gräsand 2 + 9 + 1 ex sedda. Skäggdopping [illegible] 1 ad + 2 ad med 1 stor unge + 2 ad + 2 ad + 1 ex långt ute, alltså my få sedda. Fisktärna 3 ex ad i sällskap. [illegible] Skrattmås 2 ad överflygande mot Ö, en stund senare ånyo 2 dito dito, därutöver varken sedd eller hörd! Sothöna 2 ad, ej flera sedda; dessa simmade ut på närmsta klarvatten. Vipa 5 + 6 + 2 ex mot V - VNV, alla så nära varandra att de snarast bildade en flock. Brun kärrhök 1 hona med my. vitt på vingarnas framkanter jagade mycket nära, precis Ö om järnvägen, flög över litet område med högt gräs och hade tydligen spanat ut ett byte, [illegible] gick ner för att gripa det, med de långa tarserna nedåtsträckta, bytet sågs också ett ögonblick men arten såg jag inte; det blev dock miss, och kärrhöken fortsatte mycket lågt upp mot Silvåkra by. Senare 1 hanne ad över vassen med en hona i närheten, det såg ut som om byte överlämnades men honan tycktes missa, och hannen gick ner bakom vassen, kanske tog han upp bytet igen (men detta bara indirekt slutsats, det skulle stämt mycket bra med hannens beteende och den plats där han gick ner och strax kom upp; däremot kunde förloppet inte ses direkt, även om jag tyckte mig se att honan inte fick något i klorna vid första överlämningsförsöket). Jag såg att hannens stjärt befann sig i ruggning, [illegible] den var gles och delvis ojämn, däremot tycktes honans flygbild vara OK. Ringduva sedd. Gök sedd och hörd, både hanne och hona hördes på närhåll. Rörsångare sjöng, sävsparv sjöng, bofink sjöng några ggr, sädesärla sedd och hörd, har utflugna ungar vid stugan, lövsångare sjöng, trädgårdssångare sjöng på avstånd, småfågelkör dock mycket svag, flitigaste [illegible] var rörsångaren som dock bara hördes i 1-2-3 ex. Skogsduva sedd på håll, och precis innan jag gick upp i tornet flög en flock på minst 18 ex över f d sandtaget, det såg ut som om de fällde däruppe (det gör de ofta). Kl 1836 kom 100 + 10 starar ungefär rakt norrifrån mot vanliga sovplatsen i buskarna i vasskanten några 100 m V om kanalmynningen. Senare kom flera starflockar, c 200 + 50 + några flockar till, men följdes ej noga idag. 1 häger sågs på håll flyga över vassen. En gles flock på c 10 tornsvalor kom och började svärma m 1 m nära tornet. Storspov hördes först varna, en stund senare flöjtade ett ex länge men sågs ej. Rödbena lockade över sjön flera ggr men sågs ej, bara 1 ex. SLUT.

1978-07-01, lördag.

På natten, delvis även på kvällen efter c 2200, var det regn, som föll stilla och ej oavbrutet, men några millimeter blev det säkert. Kl 0410 var jag uppe; då var det grått och disigt och småregn.

Inga tidiga morgonobsar. Numera ligger jag gärna tämligen länge de morgnar jag har ledigt. Jag är trött helt enkelt, vilket nog är helt naturligt på grund av min ålder och därtill museijobbets natur.

Frukost c 0940-1000, därefter avfärd per bil till Hörby för att se på Staffans och Astrids Renault. Handlanden en pratsam men, såvitt jag kunde döma, effektiv och i jämförelse med talrika affärsmän hederlig person. Inga skötte förhandlingarna, helt naturligt eftersom hon har körkort och inte jag. Vi köpte bilen för 10200 kronor.

Vädret, som ännu kl 0900 var grått, klarnade och blev fint c kl 0940. Därefter solsken på hela resan. Uppvägen via Harlösa - Hjularöd - Östraby, nervägen via Västerstad - nästan fram till Löberöd - söderut till Harlösa. Inga märkliga fågelobsar: råkor vanliga, incl. unga fåglar på fälten; även kråka vanlig likaledes med ungfåglar. Ladusvala, hussvala, backsvala, tornsvala, gök; eljes intet nämnvärt.

Efter återkomsten till stugan åt vi en lätt måltid, och c 1240-1320 var jag i tornet. De två danska unga männen, som varit här flera dagar, stod däruppe sedan ett par timmar, eller kanske längre. Vädret var fint: sol, som dock småningom doldes genom att m l m typiska cumuli sammansmälte så att det blev helt molntäckt, stundvis med någon liten blå lucka. Mycket behagligt väder, men skuggtemp. bara c 16 - 17 grader C. Fågelliv mycket matt. Arter sedda eller hörda från tornet och f ö på tomten eller därinvid fram till kl 1500:

skäggdopping my. få, på närmaste klarvatten 2 ad med 1 stor unge, f ö c 2 ad + 2 ad + ännu 1 ad.
rördrom: 1 ex flög norrut över sjön c kl 1215
knölsvan 1 ad i närmsta klarvatten. Redan igår misstänkte jag att där fanns en ensam ad förutom familjen med 2 ungar
gräsand mycket få, högst c 8 sedda
brunand c 6 ex sedda
fiskgjuse 1 ex länge över Ö delen av sjön, delvis nära, gjorde flera icke fullföljda försök att slå byte, men det första fullföljda försöket gav till resultat en mycket liten fisk. Gjusen flög in i Silvåkraskogen med den.
tornfalk: 1 sedd ryttlande över heden och ängen nära allmänna vägen
brun kärrhök hanne ad jagade över stora heden, därtill åtm. 3-4 ex sedda över sjön, bl a ♀ ruggande i längsta handpennorna
sothöna 1 ad och i dess närhet 1 (nästan) fullväxt ungfågel (!!)
strandskata: 2 ex flög över sjön
storspov: flock 8 ex flög mot VNV eller NV över sjön, svängde mot SV långt borta över sjöns V del
skrattmås: helt enstaka ex, i regel ingen sedd!
fisktärna: ensamma ex eller 2 tillsammans sedda några ggr, alla ad
ringduva sedd
större hackspett: 1 ex flög förbi på f m
tornsvala ofta sedd men bara enstaka ex eller (oftast) några glea ex
gök sedd och hörd, ♂ och ♀
sånglärka sjöng
backsvala helt få ex över sjön
sädesärla har utflugna ungar på tomten
rörsångare sjöng ehuru föga flitigt
lövsångare likaså
trädgårdssångare hörd sjunga några ggr
svartvit flugsnappare ♂ och ♀ sedda ofta, de har ungar i holken vid dasset
entita sedd, kom många ggr till tallarna vid stugan och plockade i blomställningarna.
talgoxe sedd
sävsparv sedd och hörd
bofink sedd några ggr
stare sedd, även flockvis uppe på heden
kaja: 1 ex sågs flyga över med mat; därtill några ex i flock med råkor
råka: flock c 35-40 ex lyfte ett par ggr från heden och kom förbipå måttligt håll; jag såg att majoriteten var i stark ruggning i vingarna. Av 11 noga obsade exvar trol. 8 i sådan ruggn; de 3 övr absolut inte (alltså juv tror jag
KRÅKA sedd i ringa antal.

FORTS

1978-07-01 forts.

På e m c kl 1745-1815 var jag ånyo i tornet. Fåglar sedda därvid samt överhuvudtaget efter kl 1500 idag:

skäggdopping
häger 1 ex
rördrom flög från NO delen rakt över sjön, landade i vassen ett par hundra m NV om godsets båtlega (som den gjort förut också)
knölsvan 2 ad och 2 pulli
gräsand mycket få sedda
bläsand: en grann ♂ ad flög över sjön
brun kärrhök ofta sedd
fiskgjuse sedd på nytt, tog stor fisk i första försöket i sjöns SO hörn nära stora dubbelbusken och flög till Silvåkraskogen med bytet
fasan: en tupp på tomten på kvällen
sothöna: ett ex sågs!!
drillsnäppa: 1 ex hördes på kvällen kl 2210
storspov: 1 ex hördes spela, och c 3 + 4 ex sågs flyga mot VNV över sjön
skrattmås: 5 + 4 ex överflygande mot SV, de var tysta; därtill 1 + 1 ex sedda, alla var ad
fisktärna: 4 i sällskap, alla ad
ringduva sedd
skogsduva 1 sedd över f d sandtaget
gröngöling 1 förbiflygande
gök sedd och hörd
tornsvala spridda ex, aldrig över 10 eller högst 15 sedda samtidigt
sånglärka
fältpiplärka 1 ex spelade flera ggr i f d sandtaget inom 100 m avstånd från körsbärsträdet (som numera står ensamt på sandmark efter "terrängjusteringen" av området. Jag meddelade iakttagelsen till Göran Högstedt, som kom på kvällen, eftersom har arbetar bl a med fältpiplärkan. Här har arten absolut inte funnits tidigare i år
backsvala sedd
sädesärla likaså.
Nästan ingen sång av småfågel: lövsångare, rörsångare, svartvit flugsnapp, sävsparv, bofink, entita och kanske ytterligare någon art sedda och i ringa mån hörda.
stare sedd men ansamling på kvällen studerades ej
skata: 1 ex flög över vassen utanför tornet
kaja sedd
råka "
kråka "

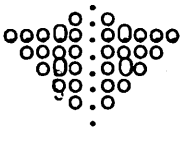

Tillägg 29 juni: på morgonen en del skrattmås ad och c 6 strandskator på gräsmarken (betesmarken) N om vägen Revingeby - Skatteberga. På e m också en del skrattmås där, men högst c 200 ex sedda

Tillägg 30 juni: på morgonen 1 glada sakta kretsande helt nära Revingeby, och skrattmåsar i ganska ringa antal sedda på nyssnämnda vägsträcka.

1978-07-02. (360)
Obsar från tornet 1340-1410:

skäggdopping c 10
häger 1 ad
rördrom 1 flygande mot ONO över sjön
gravand: kull med 2 ad och 3 eller 4 nästan vuxna juv!
gräsand 2 + 2
brunand 1
obest. vattenfågel 4 + 1 + 1
brun kärrhök: hannen i norra paret kom med sork som honan tog i luften. Paret vid södra stranden också sett.
sothöna 2 ad med 3 stora pull/juv. Troligen sågs någon sothöna därtill. 1 ad och 1 juv sågs bevisligen men kan ha varit en del av ovannämnda kull
skrattmås 12 ad } flock.
fiskmås 1 ad }
Därutöver sågs 2 skratt ad + + 1 fisk ad + ännu 1 skratt ad, dessa kom från norr, började kretsa, försvann snart
fisktärna 2
ringduva 2 + 3 + några till
gök
tornsvala
backsvala
härmsångare.

- - - -

Tidigare idag noterades:

trädkrypare 1 sedd
liten hackspett hörd
härmsångare sjöng
törnsångare sjöng sparsamt
trädpiplärka sjöng ett par ggr.

Obsar föga sammanhängande f ö, men jag har noterat:

kricka 7 ex
skata 2 ex

- - - -

Väderlek: växlande molnighet; uppehållsväder fram till e m. Då blev det lugnt och grått och c 16° C och mycket disigt. På kvällen regn, stilla, och ingen fågelsång.

1978-07-03, måndag.

Uppe i Torneå kl. 0653-0700 men observerade rätt noga även 0700-0730. Det hade varit klart och stilla och regn (åtm. delvis rätt svagt) nästan hela natten, och sikten var ännu kl 0650. Då klättade det så kl. att simmande fåglar även i V änden av sjön kunde bestämmas. Fågel från Torneå och f.ö. fram till **0730**:

Skäggdopping inalles minst 16 ad synliga. 2 av dem hade en unge i sällskap. Häger 1 ex sedd. Knölsvan 2 ad 2 pulli i "Tarmen". Den ena ungen red på honans (?) rygg, huvudet stack upp rätt långt bak, och sedan krop eller snarare gick ungen framåt på den gamla fågelns rygg. Trevlig. Grågås kl. 3+1+1 sedda. Vigg 5 ad i flock på vattnet; alla hade fyllig tofs, de flesta lång tofs men alla hade också kroppssidorna starkt mörka, dock "omramade" av vitt, ungefär som skissen visar. Dräkt mycket likartad hos alla fem. — Brunand 1 ♂ i sällskap med vigg-arna. Sothöna 1 ad sedd. Obest vadarfågel kl. 2 eller 3 ex. Större 1 överflyg. dog mot SV. [Skrattmås ej sedd!]. Fiskgjuse 1+1 ad. Ringduva sedd. Backsvala enstaka sedda. Rörsångare hörd men kl. kortvarigt. Lövsångare hörd. Stärnsångare sjöng vid flera

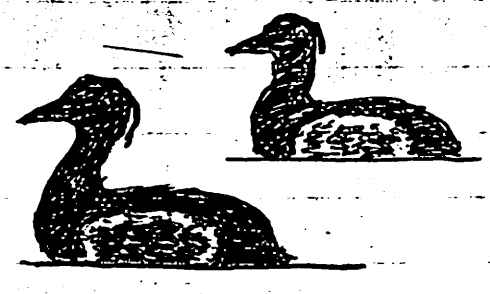

(2)

1978-07-03 forts.

Svarta flugsnappare på tomten, ej, obs att ungarna ännu ej är utflugna. Talgoxe, blåmes, entita redde, ett par visades, 1 ex av vardera i samma fall på tomten. Steglits 2 ex flög mellan alarna vid stranden.

Vid staden 0730 1 fasan ♂ på ängen. Brun kärrhök sedd över stora heden, myc. låg, stigande upp stadigt. Gök sedd mellan Rensjöby och Skatsberga ett par Tåta stående skottsnösplanar på c. 100 + 150 ex samt en mycket större och glesare flock på kanske 300-350 ex på nyplogen ängsmark. ~~Dar~~ Samtliga skottsnöar var ad. Där även c 6-8 rovsparvar och ≥2 stenskvättar samt på fält med ?? potatis stor men gles vipflock, c 150 ex kanske, även flockar av råka (ad + juv) och kråka (ad + juv, två flock nära Rensjöby 8, resp 40 ex) sågs. Det lättade men blev snart ängig mulen och småregn. Ankomst Lund 0755.

Efter jobb, bl.a. möte mellan Roy och mig i ena sidan och Birath och Smith å den andra om fallet Sävedal, återfärd till stugan med nya bilen, start ~~E~~ 1630, för hemom vinjetten, ankomst stugan c 1730. Gröt och

(8)

1978-07-03 forts.

stille ytterst svagt regn, +16°C, sikt mättig. Bofink, hämpling, lövsångare och trädgårdssångare sjöng, fick sedd, Gröngölingarna sade i kallen (där vi aldrig sett den förut). Skarpskytt sedd från c. 1830. Det var (mörkt). Skarpskytt även sedd mig. längst i V ändan av sjön. Kanske är anläggning av natthäxbarets på gång.

Kl 1900, efter middagsmaten, gick jag upp i Gamet, skannade hela 1942. Alldeles stilla, sikt över hela sjön men dis på längre håll mitt (c 14°5 kl 1945, men det kändes mitt). Inget regn. Spegelblankt. Svartsiskpluggsnapp hörd, svärtsnäppa sj, lövsångare sj, bofink sj, Gransångare 2 ex sedd, talltrast sj på sitt längsta håll. Svankullen 2 ad 2 pull i närmaste klarstycken. Den ensamma svanen ett par 100 m därifrån. 1 häger och 2 rothöns ad i "Tarmen", 3 brunänder ad, flyg. 3 grågäss simmande. Ytterl. 2 rothöns ad och 2 ad med 4 resp 6 ungar på andra ställen. Totalt minst 17 skäggdoppingar ad (de flesta längst i V), därtill 2 pulli. 4 ytterst under längst i V. De svartsiska flugsnapp-ungarna har flugits ut idag, 1 sedd, flera hörda. Brunkärrhök 1 ung. när, jag tror det är den minst uppfärgade ♂, men en av sjöns ♂♂ är svår att könsbestämma. Fiskgjusarna 2 ad länge sedd. — 1 storlom ad flög över,

1978-07-03 forts.

Det var enda sedd måsen! Gök & hörd och sedd. Mycket stilla och behagliga väder. Storspov hörd flygta en gång. Ett par tre sädesärlar sina. Grönpöling hörd nära. En korn kärrhök & ruggande i handpennorna kommer till närheten (de längsta av "norra vret" men fälter vidare Vridrid ej där vret kapat utan ≧ 75 m därifrån. Där mycket lätet byte med lång svans. 2 gravänder att kommer från 5 st vid 1930. Skarpskytt

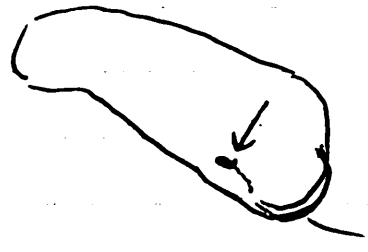

vallas mycket från N, se skiss, med ≡ nedplatsen; här jagas de redan sittande skarana upp av kärrhök, ♀-färgad, men den är inte årsung. Omkring 10 Gravänder kommer, jagar mycket glest. 6 gravänder nämnda klarvatten ej sedd förut, Sångare sj, 1 rörsångare sj, många kustsvalor; ett par tre sädesärlar ses. 1 bivråkarla flyger över.

Tillägg: i mose i närmsta klarvatten en gravandshull, delvis dold, men minst 4 ex varav 3 unge jun. Prot. fanns ett par ex till.

forts. se nästa sida.

1978-07-03 forts. (5)

Jag gick på järnvägen från Tibble ödetorp till Fiskeriet Ö om Fiskeriehagen och åter. Gick även ner till stranden (så nära man nu kan komma) vid ödetorp Fiskeriet Ö i kanten. Hörde flera gör sångare på avstånd, först så svagt att jag knappt kunde uppfatta det, sedan bättre, men aldrig när. Hörde tydligt den höga tonen, högre tonhöjd än hos gräshoppsångaren. Kattugglan i en sal på vedningstorp, flög ner i gräset, upp igen. Åt andra hållet hördes samtidigt kattugglan (vilka ungar, vår jag) skrika. Sånglärka sjöng, en enkelbeckasin hördes. Ej en mås sedd eller hörd. En Carabus granulatus såg springa på järnvägsbanken. Tar mått på att se skalbaggen, jag tog ej med hem men släppte den där. Tid för vandringen 2110 - 2140. Alldeles ok gick men stilla och behaglig väder.

1978-07-04.

0640 Efter mulet och grått väder var det nu uppklarnande; solen kom fram. Rätt svag vind omkring V. 1 fiskgjuse. 1 + 1 bruna kärrhökar. Rörsångare sjunger. 2 gökar gal.
En första överblick över sjön (från tornet) ger c 8 skäggdoppingar fördelade 2 + 1 + 2 + 2 + 1, vidare 2 + 4 + 1 gräsänder, 1 brunand hanne, 1 fisktärna, 3 + 2 + 1 obest. vattenfåglar på långt håll. 2 bortflygande hägrar långt borta. Skrattmås hörs men syns ej. 1 häger står i "tarmen". Därefter: 4 gräsänder tillkommer; trädgårdssångare sjunger, lövsångare sjunger.

0648 En närmare granskning av sjön med tub ger ytterligare några skäggdoppingar, bl a 1 ad med 2 medelstora dunungar långt ute. Summan synliga skäggdoppingar blir c 12 ad. De obestämda vattenfåglarna fortfarande my. långt ute bortåt andra änden på sjön. 1 sothöna sedd! - 1 blåmes juv. Gök hona hörd. Ett par starflockar på resp c 30 och 10 ex. Sånglärka sjunger. 1 skrattmås flyger mot VNV. 3 tornsvalor kommer. Ringduva kuttrar. Svartvita flugsnappare juv hörda. 3 råkor kommer nära, de flyger över mot NO; en av dem är i ruggning. Sothönsfamiljen: mmm 2 ad med 4 praktiskt taget vuxna juv simmar ut på NK.
Det klarnar my. avsevärt. Talgoxe juv samt lövsångare sedda i alarna

0655 rördrommen flyger i solen enligt skiss: bofink sjunger. 2 gräsänder fäller. 2 andra gräsänder upptäcks. 3 + 1 backsvalor ses. Flera rörsångare sjunger. Gök hanne och hona. En fjärde häger står tämligen nära.

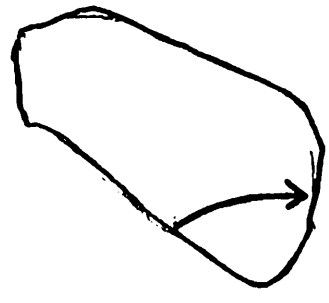

0702 ner från tornet. 1 kaja flyger norrut, den ruggar i vingarna. 1 kråka dito, flyger också ungefär norrut.

- - -

Frukost på verandan. Därvid sågs rördrommen flyga förbi i solen! På invägen mot Lund sågs på "vanliga" ängen väster om Revingeby och norr om landsvägen: c 25 storspovar och c 20 vipor, vidare 8 strandskator och c 200 skrattmåsar ad.
På den nyslagna ängen väster därom, där det nyligen var flera hundra skrattmåsar, fanns idag ej en mås.

- - -

Jag stannade i staden på kvällen för att se på Namib-programmet 1 TV. Det var jättefint. Jag fick information därom av Carita Brinck.

1978-07-05.

Jag var i tornet 1730-1800 i utmärkt fint [illegible] väder: god sikt, temp. 18° C, nästan lugnt, men mycket starkt motljus. Fågel:

skäggdopping: 7 glesa ad + 2 ad + 1 ad + 1 ad + 1 ad + 1 ad med 1 halvstor pull + ännu 1 ad med 1 halvstor pull + 1 ad med 2 rätt små pulli + troligen 1 ad med 1 nästan vuxen unge = summa 16 ad och 5 ungar/ungfåglar (incl. allt); därutöver i varje fall intet säkert.
knölsvan 1 ad samt 2 ad med 2 pulli
grågås: 18 + 10 + 4 = 32 ex. Flocken på 18 ex låg fritt på vattnet, de övriga låg långt bort i V
gräsand 3 + 2 + 1 + 1 + någon till, summa under 10 ex.
kricka 1 liggande och 4 flygande
(OBS: ej en enda dykand sedd!!)
(OBS: ej heller en enda SOTHÖNA!!)
} men enstaka obest. vattenfåglar sågs!
brushane 1 hanne kom, fällde
skogssnäppa: 1 ex, nästan säkert, flög förbi
skrattmås: 1 ad sedd!!
gråtrut: 1 ad, tyvärr något osäker
fisktärna 1 ad, därtill på långt håll 3 ex, troligen fisktärnor men för långt bort för kritisk bestämning.
ringduva
glada 1 ruggande ex kretsade över skogen
brun kärrhök: 1 ruggande hona + 1 annan ruggande hona bärande på långt strå, dessutom 2 kärrhökar långt ute, lågt över vattnet, de flög egendomligt, "nästan stannande upp i flykten".
trädpiplärka sedd
sädesärla 3 juv sedda
rörsångare sjöng
trädgårdssångare sjöng
härmsångare sjöng
lövsångare sjöng.

Senare på kvällen ej sammanhängande obsar. Mycket fin och stilla kväll. 1 fisktärna sedd med fisk i näbben. Starar: mycket få sedda, men förloppet ej följt. Traktens häckbestånd kanske begivit sig bort redan (utan att andra bestånd kommit från N ännu)?? Eller har kanske traktens bestånd tagit nytt nattkvarter?

Kl 2040: 120 svalor sedda
2045: över 220 svalor relativt nära, därav mest back men ladu sedd. Dessa svalor svärmade fint men försvann snart.

h=hörd, s=sedd, sj=hörd sjunga.
NK=närmsta klarvatten

368

1978-07-06.

0650 upp i tornet. Mulet, +11° C, svag vind, rätt god sikt. Det har regnat i natt. - Råka h, rörsångare sj livligt, härmsångare sj, lövsångare sj. 1 brun kärrhök sitter i buske. Gräsand 3, sothöna 1 (!!). Kråka h. Tornsvala c ett par tiotal ex s över vassen glest fördelade. Backsvala ungefär likaså.

368

4 kajor flyger förbi, 3 av dem ruggar symmetriskt i båda vingarna så ungefär:

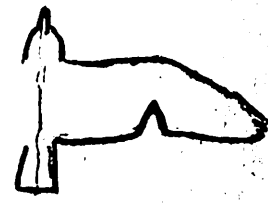

Skäggdoppingar ses, de ligger spridda och fördelade så: 1 ad; 1 ad med 1 pull; 2 ad; 1 ad; 1 ad med 1 pull; 2 ad; 2 ad med 2 stora pull; 3 ad med 1 stor pull. Kricka 1 flygande. Sothöna ses nu i 2 ex men de ligga ej i sällskap. Den ensamma svanen långt ute; den lyfter och flyger med starkt vingläte enligt skiss här:

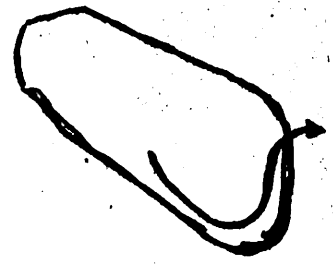

Svankullen skymtar vid kanalmynningen. Trädgårdssångare sj, sädesärlor juv s, gök gal på långt håll.

Ju längre man obsar dyker alltid
0702 något nytt upp. Exempelvis ser jag nu (0702) 1 + 1 skäggdoppingar, båda ad, som jag inte sett förut idag. Men förvisso är fågellivet fattigt!!
Ännu 1 gräsand + 1 till + 1 till.
Och 1 fiskmås ad
0710 ner från tornet. Rörsångare sj hela tiden. Väder: åska på håll! Näktergal: varningslätet hört. 1 häger ropar, ses, den blev antagligen ofredad av knölsvanhannen som är far till kullen. 1 brun kärrhök hanne ad nära. 4 tärnor långt ute; 2 eller 3 av dem ser trubbiga ut i vingarna, är nästan säkert juv. Även deras beteende är olika: de fladdrar lågt med nedböjda vingar. Ösregn börjar också 0710. Något tiotal backsvalor ses.

- - - -

På infärden till Lund sågs på vanliga platsen V om Revingeby c 6 strandskator, 5 spovar, 25 vipor och högst 50 skrattmåsar. Vidare sågs en kråkflock vid den gård som jag brukar kalla Revingeby 8, ty så hette den i forna tider när det häckade stork på taket. Där har uppehållit sig en tät kråkflock på sista tiden.

I Lund såg jag ånyo den vitbrokiga kråkan vid UB. Jag såg den rentav 3 ggr. Den är liten, slö och ointresserad. Den flög ej upp när jag kom på 3 m avstånd. När jag direkt skrämde upp den, flög den bara 1 - 3 m. Den har bakryggen osymmetriskt vitbrokig med oskarpa gränser (mellan vitt och mörkt). Vingpennorna är fläckiga i vitt, osymmetriskt (,) och ej alltid skarpa gränser (mellan vitt och mörkt) men mycket tydligt synligt, och - observera - även synligt ⊄ när vingarna är hopfällda. Vingpennor eventuellt smalare än vanligt, eller (m 1 m) kantställda; vingarna verkade "spretiga". Fågeln är en juv och ses alltid ensam.

På utvägen till stugan på e m sågs massor av råka och kaja på området väster om S Sandby.

Vid stugan noggranna obsar från 1840: stare noll till att börja med (se nedan). Gröngöling s, brun kärrhök s, rörsångare sj, sävsparv också sj, trädgårdssångare sj, härmsångare sj.

Tiden 1905-1943 sågs av stare: några ensamma ex + några småsällskap på 2-3-4 ex och därtill inalles c 13 flockar på summa c 900-1000 ex, därav en flock på c 300 ex, en flock på c 250 ex, övriga flockar var på minst 5 och högst 70 ex.

F O R T S

1940 upp i tornet. Starar sitter på vanliga platsen, se skiss här: (markerad X) Men de är svåra att se när de sitter. Några sädesärlor, 10 tornsvalor och troligen några backsvalor ses. Gravand 2 ad med 5 juv som nu är m l m vuxna. Gräsand 3 + 2 + 1 + enstaka. Fisktärna c 3 ex s. Skrattmås 1 ad!! Skäggdopping: 3 ad + 1 ad med 1 pull + 1 ad + 1 ad + 2 ad + 2 ad + 1 ad + 1 ad + 2 ad. (Jämför tidigare siffror! Återväxten förefaller klen!) - Bofonk sj. Entita h. 1 mindre hackspett flyger mot SV, fäller. Sothöna 2 ad med 2 stora pulli. Obestämda vattenfåglar 1 + 6 + 3 + 1 = 11 ex. Grågås 5 ex långt ute, det är nästan säkert 2 ad med 3 stora ungar. Knölsvan 1.

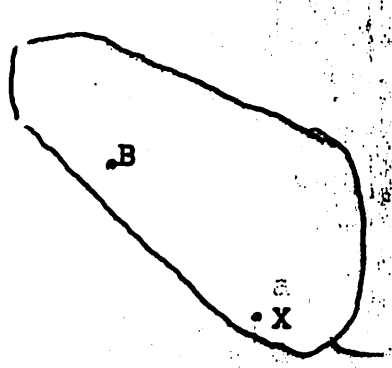

Spegelblankt, kallt, mest molntäckt. Sikt god över sjön men väster därom är det regn. - Järnsparv sj ett slag! Gök gal. Brun kärrhök 1 hanne och 1 hona men ej i sällskap. Fisktärna slår efter fällande kärrhök hona. Koltrast sj på avstånd

(1945-2000) Ej en starflock kommer på under tiden 1945-2000. I "tarmen" ses 1 ad och 2 juv sothöns.

2001 5 gräsänder flyger mot SO

2003 22 starar kommer från NNO. Några backsvalor snabbt mot Ö. En ensam svan ses även my. långt uppe i NV i sjön. 1 brunand hanne kommer till sjön. 8 brunänder varav minst 2 honor befinnas ligga i sjön, vid B på ovanstående skiss. 1 grönbena h, 1 skogssnäppa också h. - En ung pojke från KOF (=Kullabygdens Ornitologiska Förening) kommer upp i tornet. Prat med honom.

2017 jag ner från tornet. Ej en stare att se. Följande obsar säkert gjorda från stugans omgivningar eller ev. från verandan. (Ringduva sedd.)

2031 fisktärna med fisk i näbben flyger mot O-ONO, nära håll.

2034 spov (=storspov! GR) hörs mycket nära, många ggr, men ses ej. 6 skrattmåsar flyger högt mot V. Gök gal, flyger förbi 2 ggr, det är säkert olika ex. Fisktärna fiskar. Enstaka tornsvalor s.

2050 det är molnigt vid horisonten och ett stycke upp i V, och dis är det där. Men högre upp är det klar himmel och inte mörkt utan överraskande ljust. Ej en stare. Nästan intet alls att se. Stilla; temp. är 10½ grader C (detta är medeltalet mellan våra två termometrar, och jag har flera indicier på att detta blir mycket nära korrekt temp. GR). Alltså mycket kyligt!

2100 obsar slut.

Tillägg: på kvällen drog även en flock på 3 gluttar och en annan vadare, som nästan säkert var svartsnäppa, mot VSV. En stund senare kom en flock på 6 storspovar med samma kurs. (Tidpunkter ej angivna, men troligen kom dessa flockar efter kl 2100. GR vid renskrivningen 1981-08-16)

1978-07-07.

Mulen och lugn morgon. Härmsångare hördes sjunga. Kl 0655 såg (elle hörde!) jag 2 svanar vilt förföljande varandra över sjön; jag rusade ut och fann att en sångsvan förföljde en knölsvan länge och krokigt och i kastande flykt, ungefär som skissen antyder:

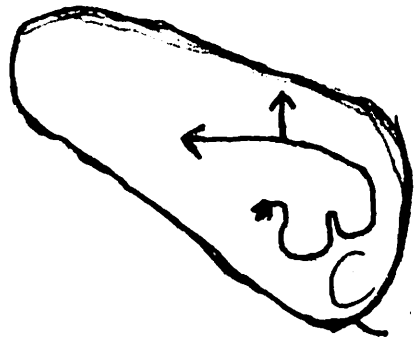

Slutligen separerade de, sångsvanen flög mot V, knölsvanen mot N.
Jag upp i tornet, såg då knölsvankullen ligga på NK. Såg även 7 knipor i flock. Såg gräsand, skäggdopping och brun kärrhök som vanligt. Men det blev bara en snabbtitt idag.

På vägen mot Lund, nära Sandslättshusen, sågs en fasanhöna med små kycklingar i vägkanten. - Väster om Revingeby några strandskator och högst 50 skrattmåsar samt en råka på ängen. Kråkflocken vid Revingeby 8 satt lika tätt samlad som vanligt, det var c 40-45 ex. Vad kan det vara som attraherar dem?

I Lund återsåg jag den svartvita kråkan i UB-parken. Idag hade jag Jan Löfqvist i sällskap. Han hade sett den flera dagar. Den var mycket orädd, idag (liksom förut).

På återvägen ut till stugan sågs vid Revingeby massor av råka och en del kaja. Även några få spovar men ej strandskata och ej vipa.

Ankomst till stugan 1840. Jag såg gjuse på långt håll. Upp i tornet kortvarigt; det var stilla, och synnerligen klar luft, granna moln, men mycket kyligt. (Temp. ej studerad nu, men kl 2040 var det knappt 11° C). Av fågel nu intet utöver det vanliga: ett skäggdopping långt i väster c 5 + 4 ex, därtill några andra skägg med ensamma ungar. Fiskgjuse kom nära, flög länge omkring, gjorde störtdykning och kom upp med stor fisk av hoptryckt form, flög med fisken ungefär söderut. Enstaka gräsänder sedda men ej andra änder. En svan flög långt bort i väster; den fällde, och sångsvan hördes starkt därifrån.

Kvällen: av stare kom mycket litet, högst [illegible] 350 eller 400 ex sedda (i "mitt" hörn av sjön, borde det nog ha stått. GR). Men kl 2020 syntes långt bort i V änden en flock på över 500 starar, och kl 2045 " en flock på över 1000 ex. Troligen nattkvarter där, i motsats till gårdagskvällen.

Några spovar flög mot SV, och c 10 + några andra vadare stora flög också mot SV i enkelrad långt borta, "säkert spov" (men ordalydelsen visar att jag inte var bergsäker. GR)

Tornsvala mycket glest, fisktärna 2-3. Skrattmås ej sedd. Brun kärrhök sedd på håll. Gröngöling flög förbi. 1 koltrast hanne likaså. Det var mycket tyst, men sävsparv och rörsångare sjöng. Kl 2102 flög en gök förbi. - Mycket storväxt chironomid (eller liknande?) svärmar i lugna, glesa svärmar som är relativt individfattiga, c 500 ex. Det är stilla och fint men my. kyligt. Kl 2105-2106 flyger 2 + några skrattmåsar ad mot SV och/eller VSV.

2120 jag upp i tornet. Spegelblankt. En del stora mörka moln i V-NV men kvällen föreföll i alla fall ljus. Rätt intressant stund i tornet. På närmsta klarvatten låg c 10 gräsänder, 3 eller 4 skäggdopp. ad, 2 obest. änder och en ad knölsvan med 2 pulli. Ad är troligen honan. Jfr morgonens kollision med sångsvanen. F ö få fåglar synliga; my. få på vattnet. Flera rörsångare sjunger påfallande ivrigt.

2122-2124 1 brun kärrhök över vassen lågt, den skrämmer upp starflockar och angriper dem halvhjärtat. OBS att stararna lyfter ur buskar i vassen nära hittillsvarande nattkvarter. Två skott dånar ur Silvåkraskogen, antagligen någon naturvårdare modell Schmitz. En häger flyger bort mot S efter skotten. Bläsand visslar flera ggr. Sånglärka sj ihållande på avstånd. Ett par obestämda änder flyger. Flock på c 20 svalor - det är säkerligen backsvalor - flyger snabbt och lågt över NK, kanske blev de uppskrämda av kärrhöken?

FORTS.

1978-07-07 forts.

2127 28 fiskmåsar flyger i tät flock ungefär mot VNV på rätt nära håll.
Den andra gamla knölsvanhannen upptäcks, den ligger minst 300 m från familjen
2131 c 25 - 27 måsar flyger tätt mot Ö, det är nästan säkert skratt-måsar på väg till Vombsjön (där jag antar att de har nattkvarter fast jag inte vet var det ligger). Bläsand ånyo hörd
2134 svanen ad med ungar förenas med den andra föräldern. Båda ungarna på ryggen på ena ad. Ungarna är ungefär så stora som gräsänder
2135 jag ner från tornet. Obsar slut. Det mörknar snabbt.

Tillägg: (a) tornfalk sedd vid Kvinnevad på utresan i e m
(b) 1 rapphöna sedd nära Mossavägen
(c) ladusvala sedd på ett par ställen
(d) ringduva sedd
(e) 2 skogsduvor flög mot NO på kvällen.

1978-07-08, lördag.

Tog det mycket lugnt på morgonen. Upp c 0915. Det var mest grått, då och då med blå luckor i molntäcket, sikt god, vind rätt svag. Ovanligt kallt, kl c 1000 var det knappt 12° C. Jag gick upp itornet helt kort då, bara ett par minuter, såg 1 rördrom komma från V och fälla i vassen på Ö stranden några 100 m N om tornet. Denna drom hade faktiskt ett påfallande blekt fält på vingens ovansida, ungefär enligt skissen. Rimligen måste det varit detta ex som Göran H och jag för en tid sedan såg från tornet en sen kväll mot mörk bakgrund (=Silvåkraskogen), vi såg då till vår förvåning att fågeln föreföll ha två nästan askgrå fält på vingarna, och hela fågeln tedde sig betydligt blekare än vi trott. - F ö synnerligen få fåglar att se: sothöna 1, gräsand c 3, skäggdopping några få, ingen räkning gjord. -

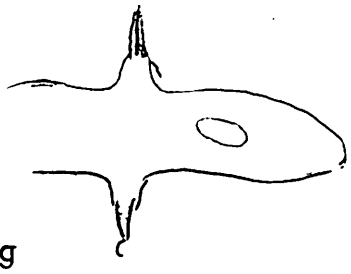

Senare från verandan brun kärrhök hona samt en del helt triviala saker. Jag satt på verandan och skrev rent dagboksanteckningar, men från c 1115 till 1245 höll jag noggrann vakt praktiskt taget oavbrutet. Det mulnade nu, blåste upp från S- SV och blev lätt regn ett slag, och himlen tedde sig my. mörk. En fiskgjuse kretsade och ryttlade c 10 minuter över sjön, sågs delvis nära, men sågs ej oavbrutet, sågs ej störtdyka. Rördrom sågs oväntat i 2 ex, ett flög mot S - SV över närmsta klarvatten, ett annat flög också mot S eller SV längre ute över sjön några få minuter senare. Omkring kl 1215 - 1230 kom i glesa flockar eller förband c 12 + minst 22 + 5 + 2 + 2 + 3 tornsvalor, alla mot S över sjön. 2 hussvalor också, därtill 2 skrattmåsar ad och 1 + 1 + 2 fiskmåsar ad. - På närmsta klarvatten upptäcktes gravandfamiljen, 2 ad och 5 nu vuxna ungfåglar, såg på håll ut som klara juv. Trevligt. 2 stora obestämda vadare, men inte storspov, flög SV över sjön. Fisktärna sedd, 1 ad. 1 häger ad också sedd.

1245: det ljusnar men är fortfarande mulet, och temp bara + 15° C, och knappt det. Gök flyger förbi. Jag obsar från verandan. Mycket litet händer. 8 + 6 skrattmåsar ad, många med ruggningslucka i vingarna (ungefär på gränsen mellan arm- och handpennor) flyger mot V eller VSV. Fiskmås 1 + 1 ad sedda. Fisktärna 2 ex. Med långa mellanrum kommer 3 + 3 + 7 tornsvalor mot S, den sista flocken kl 1345. Det är grått och kallt men god sikt och inte lika mörkt som för en timme sedan. 1 glada kretsar my långt bort i V, nalkas sakta över sjöns N del. Svartvita flugsnappens hona fäller på vertikala, grenfria tallstammen. Lockar eller kanske snarare varnar flitigt ett slag. Lövsångare sjunger en eller två ggr. Brun kärrhök hona sedd. Två ruggande kråkor lågt över sjön.
En rördrom flyger på c 20 m höjd (ovanligt högt!) rakt mot stugan, svänger mot NO.

Obsar oavbrutna till 1415, därefter ej lika flitiga. 6 skrattmåsar flyger SV.

Därmed slut på dagens anteckningar. Originalanteckningarna från resten av dagen antagligen förlorade.

1978-07-09, söndag.

Jag bodde i staden natten till söndagen, steg upp sent, ordnade bilder, monterade några nya färgdia (inte nytagna men sådana som inte varit monterade [illegible] i ramar förut), och fick lift med Lena Tihkan ner till Falsterbo vid 16-tiden, ankomst Falsterbo fågelstation 1710. Nyckeln låg på anvisad plats, det hade avtalats med Gunnar Roos. Vi satte oss i den tomma stationen,och jag gallrade mina bilder, jag visste att jag hade för många med mig. Jag skulle hålla föredrag eller rättare [illegible] kåseri inför FNF efter dess årsmöte, och mitt ämne var: Kärkevagge - Lund - Falsterbo - Kalahari. Ingen underrubrik given, men jag avsåg att visa en serie bilder och göra kommentarer därtill, dels i direkt anslutning till vad bilderna visade, dels mera [illegible] allmänt om livet och mitt jobb och tankar om framtiden etc etc.

Det var en vacker dag, ljuvlig sol. En övermåttan grann rödstjärthanne vistades vid stationen, tog föda, satte sig ibland på taknocken (där den inte kunde ses när man stod inne i huset, men jag såg dess skugga). En del mås, ja jag tror det var mycket mås, mest skrattmås ad men även fiskmås i osäkert antal, sträckte mot SV eller VSV. Direkta obsar över havet gjordes inte mycket, men på stor höjd över land - ungefär över Falsterbo kyrka - kom måsar ensamma eller i glesa förband eller ibland i välformade plogar eller snedlinjer.

Vi gick ner till stranden och tog ett bad, mycket kort. En del folk men oväntat få, om man betänker hur fint vädret var.

For via Mikael Kristersson, som lovat visa mina bilder (jag hade egen projektor med mig). Ingen hemma hos Mikael. Men i fritidsgården, dit vi kom redan omkring 184[illegible] där väntade han i dörren. Träffade Erland Sandström med fru och flera andra vänner, men [illegible] såg många gamla bekanta utan att tala med dem eftersom mötet började kl 1900. Louis Rydbeck med fru [illegible] talade jag med, det var flera år sedan vi sågs. Han var mycket lik sig. Mycket vänlig och trevlig människa.

Efter c 30 minuters förhandlingar, där många ärenden stadgeenligt måste upp men [illegible] nästan alltid behandlades snabbt, blev det tid för mitt kåseri. [illegible] Jag kände mig inte i bästa form i början och tyckte själv att det tog tid innan jag blev varm i kläderna, men det bättrade sig, och det hela avlöpte väl. Fick en jättestor blomster kvast av Erland när han tackade. Jag blev riktigt rörd. Anbud att stanna och prata, [illegible] dricka té etc fanns många, men jag skulle ha museijobb nästa morgon, så vi tackade ståndaktigt nej och for tillbaka till Lund, ankomst c 2245. (Mitt föredrag pågick c 1935 - 2105, och 60 bilder visades). Lena och jag satt i köket och åt en sen måltid, lätt men mycket god, vi var hungriga bägge två. Jag är aldrig hungrig [illegible] innan jag själv skall hålla föredrag eller föreläsning.

- - - - -

Inga bodde i stugan natten till söndagen. På morgonen och förmiddagen och ännu framåt kl 1500, när Thomas kom för att hämte henne till en biltur upp mot NV Skåne, var det ovanligt livlig småfågelsång, kanske för att det var den första vackra morgonen (resp. dagen) på länge och högre temp än förut. Inga noterade följande arter som sjöng: trädgårdssångare, härmsångare, lövsångare, törnsångare, rörsångare, järnsparv, bofink, sävsparv, koltrast och gök.

Tillägg: hittills har jag sett två årsunga skrattmåsar i år. Den första flög nära Hardeberga torsdag 6 juli, den andra stod bland många gamla ex V om Revingeby lördag 8 juli, när Inga på e m körde mig in till Lund. - Bland de (visserligen fåtaliga) skrattmåsar som på sista veckan flugit över Krankesjön med omgivningar har jag inte sett en enda ungfågel. Detta skrivet 1978-07-11.

1978-07-10.

2000 väder: halvklart efter vacker dag utan regn. Temp 16½ grader C. Svag vind.
2005 upp i tornet. 1 svan my. långt bort i N. 1 skäggdopping ad + 1 ad med 1 pull + ännu 1 ad med 1 pull + 2 ad! Flera rörsångare sj. Gök gal. 1 krickA. 1 obest. and. Gräsand: 1 + 3 + 2 + 2 + 2 + 1 + 5 ses = summa 16 ex, därtill sågs nyss 3 ex som flög bort. De flesta gräsänderna ligger på NK. 2 bruna kärrhökar långt bort. Mycket fattigt.
2014 Men långt bort i V, ungefär nedanför (f d) Almen, ligger en samlad flock på 15 skäggdoppingar ad. I "tarmen" ~~m~~ ses summa 1 gräsand och 2 sothöns! Några tornsvalor på långt håll. Sävsparv h. Några svalor långt bort också. 1 ad och 1 juv fisktärna flyger förbi.
2020 2 obest. änder långt ute. 1 skäggdopping ad utanför Ö stranden
2023 häger skriker. Rörsångare tysta. Ytterl. minst 4 gräsänder ses på nära håll, de simmar diskret i vasskant. Säkert har ~~I~~ jag nu i realiteten sett ~~MMM~~ inalles 25 gräsänder.
2025 en annan knölsvan på NK. 5 skrattmåsar ad kommer till sjön från Ö.
2029 utanför NK ses 1 ad skäggdopping med 2 vuxna ungar. Ännu minst 1 gräsand. 1 häger sedd
2033 skogssnäppa hörd 2 ggr och sedan många ggr. 1 fisktärna med fisk i näbben flyger med synnerligen kraftfulla och djupa ~~m~~ vingslag bort från sjön ungefär enligt skiss: Ytterl. 2 skäggdoppingar ad ses i NK. Rörsångare sj igen, flera ex. Ej en stare sedd från tornet (men se tillägg härnedan). Några få backsvalor ses. Koltrast sjunger på håll. 4 gräsänder ses långt bort i V delen av sjön.

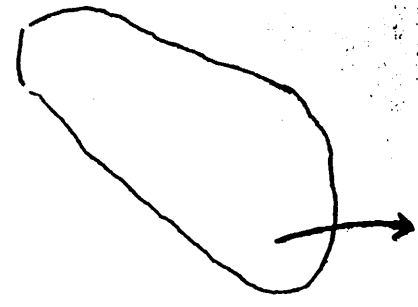

2045 jag ner från tornet.

Tillägg: ungefär kl 1930 såg jag två flockar stare på resp. c 12 och c 50 ex. Ej flera starflockar sedda trots fortsatta observationer.

S L U T

(375)

1978-07-11, tisdag.

Grå morgon, dock intet nämnvärt regn, och inte så kallt som tidigare. Temp kl 0700 var omkring 16° C. Från verandan omkr 0645 såg jag en flock på c 24 dykänder som gjorde flera snabba rundor över sjön, mest lågt, men därefter försvann. Art oklar. Inte ens när de flög mot mörk bakgrund kunde jag se något vitt på vingarna. Kan ha varit intressant art.

Tornet 0725-0735. Skäggdopping inalles c 15 ad, [illegible] och c 4 ungar. På ett ställe 2 ad med 2 halvstora ungar, på andra ställen 1 ad med 1 stor unge resp 1 ad med en nästan utvuxen unge (ej bergsäkert att det var en ungfågel). Övriga ad låg dels spridda, dels i flock på c 8 ex långt borta vid f d Almen. Häger 1 ad stod tämligen nära, länge stilla, med hållning snett framåt och hals rak. Knölsvan: 1 ad med de 2 dunungarna, som nu vuxit snabbt, låg i närmsta klarvatten; en annan ad, som uppenbart var hannen [illegible] i detta par att döma av vinghållningen, låg c 200 m därifrån. Dessutom mycket långt i NNV i vasskanten 1 svan ad, nästan säkert knölsvan. Gräsand: först såg det magert ut, men sedan kom flera ex och småflockar tillsynes, däribland en flock på 12 ex, några på 3-4, på ett par ställen 2 ex nära varandra, etc. Jag såg allra minst 25 - 30 ex, det kan ha varit flera, osäkerheten delvis beroende på att en flock på c 10 flög bort och jag inte vet om den hade räknats redan tidigare. Bläsand: flock 4 ex varav 1 ♂ ad sågs i närmsta klarvatten inemot kanalmynningen. En kort stund senare kom en gjuse över just här, då lyfte en flock på 8 bläsänder varav 3 hannar ad, mycket snyggt. Brunand: 1 ♂ + på annat ställe 2 ♂♂. Obestämda änder bara c 3 på långt håll. Brun kärrhök 1 ♀ ruggande i vingspetsarna sedd flera ggr. Man undrar hur lätt kärrhökarna har att finna byte till sig och sina ungar nu när skrattmåsarnas häckning slagit helt fel och de gamla också givit sig iväg (fast jag tror inte att gamla skrattmåsar ofta blir tagna!). Fiskgjuse kom från O - OSO ut över sjön, nära, ryttlade [illegible] sedan långt borta, sågs ej ta byte. Sothöna: 2 ad och 1 juv (ej i sällskap) sågs. Drillsnäppa: minst 3 ex sågs flyga (ej i sällskap) över vattnet, alldeles lågt. De var tysta. Skrattmås ej sedd från tornet men strax innan kom 5 ex ad mot SV - VSV över sjön. Gråtrut 1 ej utfärgad och 1 utfärgad sedda, ej i sällskap. Havstrut 1 ej utfärgad men med tämligen märk mantel sedd. Fisktärna 1 sedd. Ringduva sedd. Gök gol och sågs också. Tornsvala: viss aktivitet sågs, säkert ett par tiotal ex över sjön och stränderna, och dessutom på långt håll en svärm (dock knappt mer än 10 ex eller 15) över Silvåkraskogen. Backsvala sedd. Sånglärka hörd. Småfågel ej noggrant obsad, eftersom jag hade bråttom. Blåmes hörd, därutöver ✗ intet säkert.

Inga hade dock på morgonen hört trädgårdssångare, härmsångare, lövsångare [illegible] och gök.

På invägen fasan nära Sandslätthusen, 1 ♂, och V om Revingeby på ängsmarken åtminstone 2 strandskator, några vipor, många tiotal skrattmåsar men bara ad, samt en del råka och kaja.

FORTS!

1978-07-11 forts.

Start från Lund 1715, tog bensin i S Sandby, till stugan 1750. Massor av råkor V om Revingeby; här var en stor nyskördad äng, och på den och på angränsande betes- eller ängsmark fanns säkert 500 råkor. Litet kaja, stare, vipa också, men nästan inga måsar.

376

1845-1915 var jag i tornet, delvis i sällskap med Bosse Ebenman och hans flicka. Skäggdopping [illegible] som förut, incl. den relativt stora flocken långt i V. Häger 1 ad, [illegible] gräsand 22-25 ♂ ex på NK, därtill c 10 ex inalles längre ute. Bläsand sedd av Bosse E, men jag såg bara [illegible] gräsand i den flocken, dock flög framför de andra 2 ex som var något mindre och möjligen var bläsänder. - [illegible] Vigg 2 ex NK, troligen var båda hannar. Bivråk 1 ex flög söderut över sjön. Brun kärrhök flera ex sedda samtidigt, dels hanne + hona i norra paret, varav honan med en sork eller mus i klorna, därtill minst 2-3 ex till på avstånd. Sothöna c 3 sedda, ej fler!. Gles flock på c 25 skrattmåsar ad och 35-38 fiskmåsar ad + 1 icke utfärgad fiskmås (men inte en årsunge!) flög mot V så sakta, och efter dem kom ytterl. c 5 + 15 [illegible] fiskmåsar ad och 2 skrattmåsar ad med samma kurs. Ringduva. Spridda tornsvalor. Stare: några mycket små flockar (c 5 + 20 + 10 ex) och en flock på c 300 ex sedda, men ej flera. 1 fisktärna flög med mat mot ONO ungefär. Kråka 1 ex sett. Sävsparv kvintilerade litet. Rörsångare ej hörd.

- - - -

Jag gick ner från tornet 1915 men var däruppe igen c 2010-2030. Föga nytt. Men svanparet simmade över hela NK med en unge. Följdes 500 m, flera minuters tid, jag såg både honan och ungen dra upp långa växtrankor, kanske [illegible] Myriophyllum eller annan stor submers växt. Jag trodde i det längsta att andra ungen låg på honans rygg men det gjorde den inte . Några tornsvalor. Intet märkligt f ö. Rörsångare sjöng nu men föga sammanhängande. Inga stararar sedda, vilket är högst märkligt.

Efter 2030 fortsatte jag att obsa från verandan.

2040 gök flyger förbi
2042 gök gal
2048 6 fiskmåsar ad flyger mot V eller VNV
2102 ett par tre backsvalor flyger förbi. Temp nu 13° C. Svag till måttlig vind, övervägande klart, men delvis moln i V vid horisonten
2105 obsar slut. Men
2125-2135 satt 1 kattuggla på telefontråden längs järnvägen. Ugglan rörde sig något men satt kvar till 2135; då dök den brant till marken. Upp efter en minut, nästan säkert utan byte, fällde i björk.

Tillägg: i den dagbok som ligger i lådan i tornet, stod angivet att en "ägretthäger" setts bl a kl [illegible] 1440-1520 av två ornitologer från Älmhult. När detta skrives och när det renskrives har jag inte den boken tillgänglig. Den är givetvis SkOF:s egendom. Det är mig obekant om den nu finns kvar; jag minns att ett par av dessa "torn-böcker" blev stulna, så att föreningen slutligen avstod från att lägga upp flera. (GR vid renskrivningen 1981-08-22).

1978-07-12, onsdag.

Jag hade meddelat att jag ämnade stanna vid stugan hela dagen; min avsikt var att titta litet grundligare på Krankesjön. Reser man till staden kl 0730 och kommer tillbaka kl 1730, så blir det ju aldrig några obsar under förmiddags- och middagstimmarna. Jag hade dock också bestämt mig för att ta det lugnt, särskilt på morgonen, eftersom jag numera ofta känner mig trött, inte så mycket när arbetet pågår men väl före [illegible] och efter arbetstiden. I realiteten kommer jag nästan aldrig iväg kl 1600, när arbetstiden officiellt är slut, snarare är det så att vi sällan startar från Lund före kl 17, ibland betydligt senare.

Efter frukosten gick jag upp i tornet, c 0750-0810. Lugnt, torrt, mulet, temp bara c 13° C, steg sedan sakta. Fågel: inalles c 30 individer syntes ligga på vattnet, därav c 15 skäggdoppingar varav minst 2 + 1 + 1 årsungar, tillsammans med resp 2 + 1 + 1 ad. Vidare 3 knölsvanar ad, en mycket långt i V, en c 1 km utanför tornet, bortom vass[illegible]sen som avgränsar ö närmsta klarvatten, och en långt uppe [illegible] på klarvattnet i N delen av sjön, alltså låg de tre my. långt ifrån varandra. Gräsand c 7 sedda, glest, ibland 2 i sällskap. Sothöns 2 ad och 1 juv, denna ej i sällskap med de gamla. Långt ute ett paR obestämda fåglar, troligen 1 skäggdopping och 1 and. Långt bort lyfte en flock 7 gräsänder (ej inräknade bland de 30). På nära håll lyfte oväntat en stjärtand och kom nästan över tornet mot O-SO. [illegible] Hade ej praktdräkt, var troligen en hona. Vidare häger minst 4 ex sedda, brun kärrhök hona i "norra paret" sedd samt andra ex långt borta. Minst 4 fisktärnor fiskade på olika håll, den närmsta kom med en liten fisk mot NO som vanligt. Ingen mås sedd! Sävsparv och rörsångare sjöng, intensitet dock my måttlig. Gök hördes, både hanne (2 ex) [illegible] och hona, åoch 1 ex flög förbi.

Förmiddagen först vila (jag sov drygt [illegible] en timme), sedan obsar på tomten och åter i tornet c kl 1100-1120. Sjön gav intet nytt, men på telefontråden längs järnvägen satt 1 tornfalk, spillkråka hördes på långt håll, och rätt mycket småfågel fanns i trädgården med närmaste omgivning: bofink sjöng, trädpiplärka sågs, entita och blåmes och lövsångare likaså, och svarthätta sjöng fint ett slag.

Rättelse: sjön gav faktiskt en nyhet, ty en mink simmade mellan vassruggarna och skrämde ut 4 ruggande gräsanddrakar. 1 fisktärna slog ett par ggr över den sittande bruna kärrhökhonan i "norra paret". Ensam kråka flög över SO hörnet.

Tilläggas bör också att på morgonen ett litet antal tornsvalor sågs över sjön; på långt håll dessutom kanske [illegible] ett tiotal svalor, som nästan säkert var backsvalor.

Kl 1235 när jag drack kaffe på verandan kom en skogsduva mot S över sjön.

forts.

[illegible]

C (378) h = hörd, s = sedd, sj = sjöng.

1978-07-12 forts.

1300-1440 vandring till Silvåkraskogen. Järnsparv sj, storspov h, trädgårdssångare s tornfalk ♀ ruggande och lärkfalk ad (Här har originalanteckningarna ordet "kollision" men jag minns nu inga detaljer, GR vid renskrivningen 1981-06-11). Flera gulsparvar lockade och sjöng, grönfink s h, bofink sj, koltrast sj + varningsläte. Hämpling. Vid båtlegan 1 häger juv, 1 skäggdopping ad, 1 brun kärrhök ♂ adad som ruggade i handpennorna; några tornsvalor, koltrast. Myggen svåra! Väder: lugnt, torrt, grått, behagligt väder. Rödhake knäpper. Järnsparv. Härmsångare s h och varnar intensivt, jag trodde mig se ungfåglar också. Gröngöling h. Svartvit flugsnapp. Grönfink ses i sångflykt, den ses också sitta ute i fältet med oljeväxter mellan järnvägen och sjön omedelbart Ö om skogen. Sävsparv sitter också där. 1 sävsångare sj, och rörsångare s i skogsbrynet. Gök där också. Fiskmås, trädpiplärka, mesläte. Fasan ♀ flög upp vid järnvägen med minst 11 kycklingar, de var något större än koltrastar men mycket mindre än rapphöns. De flög (=spridde sig i flykten) solfjäderformigt så som skissen visar:
Hämpling, ringduvor, brun kärrhök ♂ ad från S med byte. Sädesärla juv.
Jag återkom hem (=till stugan) 1440, var sedan i tornet 1440-1500.
Därvid sågs 2 småspovar, 1 buskskvätta. Talgoxe. Svan med 1 pull.

På e m kom Ylva (Zachrison) och Ulla (Holmberg). Fågel: flock 17 råkor, alla ad. 18 fiskmåsar, alla ad. Talgoxe. 2 skogsduvor fällde på "låga banken" i sjön (en liten och mycket flat bank utan högre vegetation, belägen i västra kanten av närmsta klarvatten). Ovanligt beteende. 3 hägrar kom. 6 spovar. 1 brushane ♂. stare. Skrattmås dels 1 ad, dels 1 ad och 1 juv. Inga hörde gluttsnäppa.

Vi gick upp på stora heden. Såg stenskvätta, storspov, brun kärrhök ♀ med byte, säkert en smågnagare. Massor av blomster. Mot V flög 1 + 6 + några fiskmåsar ad samt 2 + c 4 skrattmåsar ad. Sånglärka. Vi gick fram och såg ut över Vombs ängar, från västra kanten. Såg kor men föga fågel. Gräset dels skördat, dels växande.

Tillägg: idag även sett 2 gröngölingar i sällskap! Ålder tyvärr ej angiven. Summa c 7 brunänder också sedda.

1978-07-13.

Upp i tornet 0630. Såg: häger 1 ad + 1 ad + 1 ex. 1 skrattmås ad. 1 skräntärna ad.
Fåglar på vattnet sålunda:
skäggdopping 7 - 8 ex
gräsand högst 10 spridda ex
sothöna 1 ex
knölsvan ♂♀ med 1 pull norr om närmsta klarvatten, simmande mot norr, samt 2 andra knölsvanar ad uppe i norr
vigg 3 ex

summa (synliga) fåglar på vattnet = 27-29 ex.

Vidare gök ♂♀, summa 3 ex sedda, de gol mycket. Rörsångare sjöng. Bofink lät höra sin s k 'Rulschton'. 1 fisktärna. Entita. 3 skrattmåsar flög mot V. Tornsvala 3 - 5 ex sedda. Backsvala några ex. Fasan ♂ hörd flera ggr.

1978-07-14, fredag.

Ankommit skuren 1750. Gick ett par korta sträcka, såg 1 dompalle & ruff.; flera unga rödstjärtar på fjunsträcken, eljes bara triviala typ. Vädret kort vårt under kl 1830: 1 gräsänder på vattnet, några få skäggdoppingar, 3 gräsänder i "Tarmen", 1 häger ad. Motorbåt på sjön, fiskare. 1 fiskeråna. — Senare (och tidigare) oftast från verandan men inte sedd sånär som på 0°+ brun kärrhök och 1 överflygande vigg som räknar räker kvick. Senare kväll 4-5 fiskmåsar ad + 2 skrattmåsar ad + 1 skrattmås med svart men vitsparkelig hund, "orca" Teckning på vingarnas översida, ruffande vingspetsar och svart spetsband på stjärten.
1 grönpärling d. Inga stare sedd!
Kl. 2040 c 350 svalor räknade kvick, i "grunda" flock som en del skrämde och sedan flög nästan som skarpskr över vattnet. Kl. 2052 (mulet väder) c. 100-150 svalor fått rivstarta.
Kallt (+13° C kl. 2045), mulet med solglimtar. Dimma, rätt frisk vind.

1978-07-15, lördag.

Vaknade sent (omkring 0815) och steg upp ännu senare (0930). Frukost c 1015 - 1045; därvid obsar från verandan men mycket litet sågs, dock kom en rördrom, som såg synnerligen ljus ut, flygande mot SV över sjön, delvis my lågt, delvis på 5 - 10 m höjd. Det hade varit mulet och rätt mörkt och kyligt var det fortfarande (c 14° C, steg sakta); nu kom [illegible] solen fram och lyste bland annat på rördrommen. - Andra obsar på morgonen och f m före 1145: gök hördes gala innan jag stigit upp, senare sågs gök flyga förbi ett par tre ggr; lövsångare sjöng en avgjort ofullkomlig strof (ungfågel??), trädgårdssångare hörd, svartvit flugsnapp hona sedd, sävsparv sedd, sädesärla juv sedda, ett fåtal backsvalor och någon enda tornsvala sedda, 2 ringduvor flög över, en spillkråka flög förbi mycket nära, och mindre hackspetten hördes.

Kl 1050 for Inga till Veberöd för att handla, och jag krattade ihopa gräset som Inga slagit kvällen innan med Stensoffas motorgräsklippare. Efteråt, omkring kl 1145, gick jag upp i tornet. Såg mycket litet: en fisktärna ad med liten fisk i näbbet, 1 en skrattmås ad och en fiskmås ad på närhåll samt långt bort några obest måsar. I närmsta klarvatten låg c 12 gräsänder synliga, glest fördelade om ock ett par m 1 m tydliga flockbildningar kunde ses, vidare 2 ad skäggdoppingar med 2 stora men fortfarande duniga ungar. I vasskanterna runt detta klarvatten minst 4 hägrar. Mycket långt borta en flock på 7 vattenfåglar som troligen var någon dykand, därtill 1 + 1 skäggdoppingar ad samt 2 knölsvanar ad, dessa intill varandra, men de var så långt borta att jag ej kunde se om de hade någon unge med sig (troligen inte!).

Kort efter vistelsen i tornet såg jag samtidigt 1 gjuse och 1 glada kretsa över SÖ delen av sjön, och snart därpå dessa [illegible] två och i deras närhet 1 brun kärrhök hanne ad. Mest mulet men glimtar av sol flera ggr, sikt god, torrväder, temp kl 1230 var drygt 16° C.

Brun kärrhök hona sedd. 2 skrattmåsar ad kom över. Gjusen flyger sakta över närmsta klarvatten och omgivningarna, stannar och [illegible] ryttlar på c 35 - 50 m höjd flera ggr men störtdyker ej; slutligen stannar den upp nära utanför "dubbelbusken", [illegible] sänker sig i två etapper, och störtar ner. Och upp kommer den med en stor fisk, flyger bortåt SV (varför jag inte ser tydligt hur fisken var formad), skakar av sig vattnet 2 ggr, och försvinner mot SV eller S. Talgoxe sedd, säkert ett par årsungar ex, såg my bleka ut. Näktergal varnar ett fåtal gånger. Koltrast hanne flyger förbi; jag har sett samma sak några ggr förut på sista tiden, men det har varit tillfällighetsobsar, och jag har inte varit säker på om "den andre hannen" ev. blivit förbisedd. Nu börjar jag tro att bara en hanne i detta underliga "par" finns kvar.

Kl 1325 - 1550 gjorde Inga och jag en rundtur. Det blev övervägande soligt och vackert, även om det hela tiden fanns rikligt med 1 cumulusmoln, och mot slutet blev det ett par skurar. Fin sikt, om ock ej kristallklar. Vi for stugan - Veberöd; tog fotos av Oenothera biennis på en sandig ängsmark nära Tvet och av en oerhört rikblommande äng med Hieracium (umbellatum??) och Iasione och delvis Rumex [illegible] som dominerande element precis vid infarten till Veberöd, fortsatte på vägen mot Skurup men vek in till Humlarödshus fälad. Stopp här, drack vårt medförda kaffe och åt ett par bullar och avnjöt utsikten och landskapstypen. For sedan via St Rödde - Blentarp - Sövde by - längs Ö sidan av flygfältet - Ilstorpsgården - Ilstorps kyrka - Björka - Övedskloster - - Vombsjöns NV hörn vid Hjälmaröd - sjöns V sida ner till "Furets hörna" - tillbaka samma väg till Hjälmaröd - Harlösa - stora sandtaget (Ö om vägskälet där vägen till Revinge tar av från vägen Harlösa—Veberöd); besökte detta sandtag - ner till stugan. Lyckad tur. Vi såg:

1 skäggdopping i NV hörnet av Vombsjön, där en otrolig djuprosa matta av Polygonum amphibium täckte vattnet; här sågs högst 10 [illegible] ex incl ett eller två ruvande ex. Enbart ad. Vattenstånd fortfarande högt.
2 grågås flock 11 ex betade på det trevliga fuktiga ängsområdet V om sjön N om lilla vägen till Norregård. Gässen gick bland boskap.

1978-07-15 forts.

3 gräsand vid Vombsjöns strand ♂ hona med 5 stora men ej fullväxta ungar. Dessutom här i närheten 2 flygande flockar på 4 resp c 8 ex.
4 vigg vid Hjälmaröd i vattnet c 6 ex, utanför väststranden flock 3 ex och vid "Furets hörna" flock på hela 46 ex (minst, de låg så att de delvis endast nätt och jämnt sågs över en vass). Dessa bestod nästan enbart av mörkfärgade ex, bara 1 ex såg (i stort sett) ut som hanne ad i praktdräkt.
5 knipa 1 ex i sistnämnda flock, sannolikt en hona.
6 glada 2 ex Blentarp precis över trädtopparna vid en gård nära kyrkan Därefter även sedd ett par ggr till, bl a 1 ex över sandtaget nära Kvinnevad
7 ormvråk 1 ex N om Veberöd, 1 ex sittande på staketstolpe nära Sövde flygfält
- bivråk? 1 ex nästan säkert överflygande mellan Kvinnevad och stugan
8 sparvhök 1 ex över skogen N om Vombsjön
9 tornfalk 2 ex i sällskap mellan Ilstorps kyrka och Sjöbo sommarby.
10 rapphöns 2 ex lyfte på flygfältet, där idag livlig verksamhet rådde, både segelflyg och bogserarplan och en "motor glider". Vi stannade ett slag och tittade på verksamheten.
11 sothöna mycket tät population i Vombsjöns NV hörn vid Hjälmaröd, i avsnittet som var täckt med Polygonum amphibium. På en yta av approx 100 * 100 m sågs här minst 30 ex, samtliga var ad, och några ruvande ex sågs ej men de kan ha funnits,ehuru osynliga, i vegetationen. Fallet borde följas upp; det är visserligen tydligt att lokalen är gynnsam för sothöns och att vattennivån är ovanligt hög (vilket också är gynnsamt), men jag är inte övertygad om att häckning pågick åtminstone inte i större omfattning. Inga tog foto av Polygonum-vegetationen i mycket fint solljus, helt otrolig färgprakt.
12 vipa flock av några dussin åtminstone till stor del ruggande ex vid grågåsflocken, invid betande boskap. Även i övrigt sedd på några ställen. Nära denna plats, på samma äng men på ett våtare avsnitt, gjorde f ö en vipa ilskna utfall mot en på marken sittande rödbena.
13 rödbena på nyssnämnda plats sågs summa 3 ex
14 enkelbeckasin 1 ex Hjälmaröd
15 skrattmås: häckningsbevis på lilla sandreveln som avgränsar hörnet av Vombsjön vid Hjälmaröd. Här sågs, förutom ett eller annat tiotal ad, även 1 flygg juv och en halvflygg unge som stod på marken och fläktade med vingarna. Dessutom sågs under dagen ett par tre flockar av ad dra över mot V eller VSV, exempelvis c 15 ex vid Humlarödshus
x) i sällskap med några fiskmåsar ad. Stor flock Vikens gård, se not.
16 fiskmås se föregående; enstaka andra sedda, bara ad
17 fisktärna sedd flerstädes vid Vombsjöns V strand incl Hjälmaröd, säkert summa 15 ex sedda inalles
18 ringduva sedd
19 tornsvala tämligen många över flygfältet vid Sövde och angränsande områden, upp mot Ilstorpsgården, men ingen massförekomst
20 sånglärka sjöng flerstädes
21 ladusvala sågs flerstädes och i tämligen hyggligt antal, både flygande och sittande på trådar. Mitt intryck att arten i år är fåtalig var kanske förhastat. Räkning gjordes ej, men nog såg jag c 100 ex inalles, snarast mera.

---

x) På plöjnad nära Vikens gård gick ett par tre hundra skrattmåsar, alldeles övervägande ad, men enstaka juv sedda

1978-07-15 forts.

22 hussvala också sedd flerstädes men knappast över 20 ex inalles, skulle jag tro

23 backsvala: förutom spridda ex på olika ställen sågs den i gles men rätt individrik ansamling över Vombsjön, jagande lågt över vattnet. Vidare sandtaget som ovan omtalats: här tages sand i stor skala, men vissa branter är tydligen undantagna, och här sågs inalles många tiotal bohål, även högst några tiotal ex flygande. - Sandtaget vid Ilstorps kyrka har blivit utplanat och har inte kvar några för backsvalan passande sandbranter.

Någon närmare analys av antalet häckande par i förstnämnda koloni gjorde jag inte; det är sannolikt att en del av bohålen inte är bebodda.

Allmänintrycket, trots att jag tyvärr inte räknade fåglarna, var att alla tre svalarterna förekom i större individantal än jag hade väntat.

24 stenskvätta sedd bl a vid Veberöd

25 gulsparv sågs och hördes sjunga på Humlarödshus fälad

26 grönfink gjorde sångflykt där, även sedd annorstädes

27 stare flock vid Björka invid vägen, säkert 50 ex, enbart juv sågs, och flocken var mycket nära och jag vet att jag hann se åtminstone nästan alla ex i flocken.

28 skata sedd vid Veberöd och Hjälmaröd

29 kråka sedd i ringa antal.

Tillägg:

30 brun kärrhök 1 ex kretsade S om Silvåkrakärret

31 mindre strandpipare hördes i sandtaget (Inga sade mig att Göran Högstedt anser platsen som säker häckplats för arten)

Väder på exk: mest sol, rikligt med cumuli, kl 1500 och senare tätnade molnen på avstånd och gav tydligen kraftiga skurar; vi kom precis i utkanten av två sådana men fick inte mer än mycket lätt regn på oss.

Efter hemkomsten gick jag ut och plockade Hypericum och rensade skörden och lade blommorna på brännvin. Det tog ett par timmar. Skrämde upp en trädpiplärka från ängen, den lät höra sitt höstläte som Rosenberg brukade härma med "psii med tjockt närkes-i", alltså på gränsen till"psee". Rörsångare sjöng i vassen. Rördrom sågs 2 ggr flyga över sjön, i solsken. OBS att jag ju ej vaktade oavbrutet. Över sjön sågs vid olika tillfällen skratt- och fiskmåsar, delvis dragande förbi, men inalles bara ett par tiotal sedda. Fisktärna några ad nästan konstant sedda, 1 ex flög som vanligt mot NO med fisk i näbbet. Ingen skräntärna sedd.

Jag avsåg att gå upp i tornet på kvällen en omgång, men därav blev intet. Först kom Göran Högstedt direkt från Norrland med många roliga redogörelser; när han ännu var kvar kom Johnny med Hanna, och hon hade inte varit inne många sekunder förrän hon satte kurs på skålen med gottis. Vi sade åt våra vänner att vi efter middagen lovat att gå till John och Bojan Andersson i huset intill och dricka kaffe. Så skedde också, och där satt vi c 2000 - 2200 och hade mycket trevligt. Han är kommunalman i Ystad och hade bl a många spännande ting att berätta om mellanhavanden med polackerna i samband med färjetrafikens öppnande och andra kontakter rörande handel m m.

Klockan 2145 hördes kattuggla alldeles utanför huset.

1978-07-16, söndag.

0315 sångsvan flyger runt över V änden på sjön, den hörs många ggr. Därutöver inga tidiga morgonobsar gjorda. Väder se nedan.

- På morgonen hörde Inga trädgårdssångare sjunga

1000 14 grågäss kom, hördes först, fällde i NK. Jag upp i tornet: i väster ses 2 knölsvanar och i NK 1 knölsvan ad. Ungefär 10 gräsänder sedda, och några skäggdoppingar. 1 svartsnäppa! Fisktärna sedd hela dagen, antal ex av misstag uteglömt, men det rörde sig säkerligen om lägst 3, högst 5-6. Enstaka skrattmåsar och enstaka fiskmåsar. Brun kärrhök hanne sedd, hona sedd, och (nästan) säkert mer än 2 ex sedda, åmen ingen juv. Fiskgjuse 1 ryttlande ex + 1 ryttlande ex (till?) + ett ex som tog fisk i första försöket + ett som ryttlade mycket länge förgäves (OBS: dessa obsar, i originalet skilda med tecknet +, betyder säkert inte att det var olika individer varje gång. Det rör sig om antalet tillfällen då jag såg fiskgjuse. Men detta sätt att anteckna är olämpligt! GR). Slutligen sågs 2 ex samtidigt, vilket särskilt angivits. Glada 1 ex över ängen bakom stugan. Tornfalk 1 ryttlande ex på kvällen!

1915 upp i tornet. Nu ytterst skarpt motljus. 2 knölsvanar ad på NK. Några få skäggdoppingar sedda. 1 gravand, c 12 gräsänder, 7 skedänder flygande tillsammans med 2 gräsänder. På långt håll 2 + 6 obestämda änder. Häger över 5 ex sedda. Tornsvala. Ringduva. 1 skogsduva lyfte från banken ute i sjön; säkert en mycket sällsynt iakttagelse! Backsvala. Svartvit flugsnapp matar ungar. Lövsångare. Sädesärla några få, backsvala också några få.

1925 skogssnäppa hörd! Rörsångare s h, sävsparv s h

1950 1 skräntärna ad över NK!!

- Vid flera tillfällen, och åtminstone delvis före 1950, sågs idag måsflockar draga ungefär mot SV långt borta i väster. Några obestämda överflygande vadarflockar har också setts vid olika tider idag.

- - - - -

Väder: 0315 var det mulet men torrt, och god sikt.
På morgonen var det delvis regn, sedan växlande väder men föga regn och i stort sett uppklarnande. På e m och kvällen var det oerhört klart, molnfritt utom i öster där en mörk bank länge stod kvar.
Vinden som varit frisk och omkring V-NV en stor del av dagen, mojnade snabbt c 1945-2000.
Möjligen drog det (sent?) på kvällen upp moln även i V; osäker anteckning finns därom.

- - - - -

På kvällen blev det jättestor svärmning av lågflygande chironomider; de uppträdde i "stillsamma", små eller medelstora svärmar som flög lågt över vassen. Men tusentals sådana svärmar observerades.

Kl 2045-2102 sågs c 1000 svalor, mest backsvala. Vidare måsar utan närmare uppgifter, samt spov (=storspov).

- - - - -

Det skall tilläggas, att ruggande ormvråk sågs vid middagstiden och att 2 bivråkar sågs.

S L U T

1978-07-17, måndag.

Upp 0630, upp i tornet 0645, stannade till 0705. Kyligt, temp c 11° C, svag vind, mycket god sikt, himmel delvis blå men rikligt med låga moln. Sol stundvis. Fågel:

1 skäggdopping: som vanligt bara enstaka ex sedda när man kommer upp i tornet. Spaning med tub runtom ger några ex till, och om man stannar en stund, simmar ytterligare ex fram. Idag sågs inalles c 5 spridda ensamma ad på olika håll (siffr approximativ), vidare långt i V flock på minst 5 ad i närheten av dykänder, samt dessutom, på olika håll 1 ad med 1 stor unge, 1 ad med 1 stor unge, 1 ad med 2 stora ungar samt 1 ad med 1 bara halvvuxen unge. Visserligen inte mycket, men något bättre återväxt än jag skulle trott

2 häger: minst 5 ex stod på olika ställen, alla rätt nära; total-antal närvarande vid sjön säkert högre

3 knölsvan: först ingen sedd, senare sågs på långt håll 2 ad flyga, de fällde ute på fritt vatten och simmade sedan mot S, sågs länge (även från verandan senare, när vi åt frukost)

4 gräsand: spridda ex inalles c 8 - 10, därtill flock 5 ex i närmsta klarvatten, även något ex på långt håll. Naturligtvis ligger många ex dolda, men det är helt klart att antalet gräsänder i sjön är lågt

5 vigg: i närheten av ovannämnda flock skäggdopping låg minst 6 viggar och några obestämda änder, troligen brunand (även vigg delvis tänkbar)

6 brunand: 1 ♂ flög över sjön. Se även vigg

- obestämda änder: se vigg

7 brun kärrhök: ett tu tre, när jag tittade ut över vassen i SO, steg en årsung, just flygg brun kärrhök upp över vasstopparna, flög en runda på väl 150 meter och fällde åter. Den flög rätt bra men när den fällde syntes det att den var nybörjare. Färg: mycket märk, enfärgat svartbrun eller svartaktigt rödbrun, med rödgul "hätta" och kanske en kant av ungefär samma färg en bit ut på vingarnas framkant. Efter c 5-8 minuter lyfte den igen, flög nu runt över vassen många varv i oregelbundna rundor med c 75 - 100 m diameter, hela tiden lågt. Manövrerad denna gång mycket bra, även om man såg att den var nybörjare. Man såg också att vingarna var något kortare än på en gammal fågel. Det måste ha varit bland de allra första gångerna detta exemplar var i luften. Den vistades över precis det område där de gamla fåglarna ofta setts gå ner i vår och i sommar. Ingen gammal fågel syntes där nu. - Däremot såg jag honan i "norra paret" flyga upp och bege sig lågt mot V över ♂ vassruggar och vatten. - Roligt att se att kärrhökarna fått åtminstone någon unge på vingarna även i år, trots att skrattmåsarnas häckning misslyckats.

8 sothöna: i vasskant en utvuxen ungfågel, på vattnet c 250 m därifrån 2 ad sedda. Fler ex ej sedda

9 skrattmås helt enstaka ad sedda, summa c 1 + 1 + 1, ej fler

10 gråtrut 1 ad i ren dräkt flög nära förbi tornet

11 fisktärna minst 3 ex fiskade på olika platser; sannolikt fanns något ex till långt ute

12 tornsvala: spridda ex över sjön, knappt mer än 10 sedda

13 backsvala: också spridda ex, ibland i små sällskap, kanske 20-25 sedda

14 sävsparv sedd och hörd i vassen

Inga, som hade vaknat omkring kl 0545, berättade att göken gol länge och fulltonigt. - När vi satt vid frukosten, kom en fiskgjuse i solskenet och kretsade över närmsta ♂ klarvatten, störtdök efter ett par minuter, men jag satt inte så att jag såg resultatet. - Från tomten hördes på avstånd större hackspett. - Från bilen, vid nära järnvägsövergången, 1 fasanhöna, eljest intet märkligt på invägen. Det var soligt men kyligt.

forts.

1978-07-17 forts.

Ankom till stugan kl 1645. Vi åt middag fortast, ty Knut och Nanna skulle komma senare på kvällen. Det var överenskommet att de inte skulle bjudas på middag utan på en lätt kvällsmåltid; sedan skulle de bo i stugan, varför Inga skulle ge mig en lift in till Lund sent på kvällen. Inga skulle ha semester nästa dag och då visa dem runt i sydöstra Skåne, incl. Ystads gamla kvarter.

Det var en utmärkt fin kväll, ovanligt klar luft, sol och härligt. Efter middagen gick Inga och jag en sväng uppom f d sandtaget. Blomsterrikedomen mycket stor. Över sandytan sjöng en fältpiplärka, och när vi gick ut på ytan, sprang en annan fältpip diskret framför oss, antagligen lämnade den boet (eller kanske snarare ungarna), varför vi ändrade kurs. Litet skrattmås och fiskmås ad kom över, det var sådana som inte stannar vid sjön utan tydligen är på sträck. En småspov flög västerut, lät höra sig bra 2 ggr; och kort därefter kom 1 skogssnäppa förbi. Sånglärka sjöng flitigt, sädesärla ♂ ad och ♀ ad syntes, 1 stenskvätta likaså.

Jag upp i tornet c 1900 i härligaste kvällssol och sällsport klar sikt. 2 vipor flög mot V, rörsångare sjöng rätt flitigt (men troligen bara 1 ex). 2 - 3 fisktärnor ad över sjön, men i regel inte i sällskap. Skratt- och fiskmås kom över mot V - VNV - VSV i ringa antal. Backsvala sedd i ringa antal, hussvala 1 - 2 ex sedda, tornsvala sedd men knappt mer än 15 ex. Stare: flock 6 ex och senare flock c 25 ex, därefter inte sedd(!!). Vattenfågel: knölsvan 2 ad närmsta klarvatten, ingen unge hade de med sig! Gräsand på närmsta klarvatten 5 glesa + 5 glesa 100 m bort + 4 tätt intill varandra, alla dessa liggande på vattnet; senare 2 ex flygande, se nedan. Skedand: 3 ex flygande i sällskap med 2 gräsänder. Vigg 3 ex flygande förbi nära, de såg ut som helt och hållet typiska hannar i praktdräkt, vilket måhända är anmärkningsvärt (undersök!). På långt håll i V låg (som vanligt nu på slutet) en relativt stor och välsamlad flock vattenfågel, den bestod nu av 24 ex, och jag tror att både skäggdopping, vigg och brunand ingick, men flocken får anföras som obestämd. Skäggdopping sedd i ringa antal, c 4 ensamma ad och på två ställen 1 ad med 1 unge vardera. Häger åtskilliga ex sedda, dock kanske ej över 5 - 6.

Obsar inte oavbrutna före tornbesöket (då vi åt middag) och inte heller efter detsamma (då Nanna och Knut kommit), men jag obsade dock flitigt från verandan. Såg inte mycket, av änder bara ett par flygande ex (gräsand + ngn obestämd). På håll drog 3 spovar förbi, troligen storspov. Ingen skräntärna trots eftersökning. Sävsparv sedd och hörd. Sent i skymningen stor flock på c 50-60 råkor((?)) högt mot N, långt i V.

Vi satt och pratade vid en lätt kvällsmåltid, och kl 2135 startade Inga och jag mot Lund. Fortfarande härlig sikt, och ovanligt ljus kväll, solen bländade ända tills bara en liten kant var synlig över horisonten. - När vi var på väg upp mot allmänna vägen kom en flock stora fåglar ner mot sjön från SO. Stopp genast: det var min själ 28 grågäss.

Inga återvände genast ut till stugan. Det var överenskommet att jag skulle stanna i staden även natten till 19 juli.

(386)

Dagarna 13, 14, 17 och 18 juli 1978 återsåg jag den vitbrokiga kråkan. Den vistades inom ett mycket begränsat område, sågs en dag i parkvegetationen mellan UB och biskopshuset, övriga dagar i parken bakom UB, delvis [illegible] nära UB-dammen, dock aldrig vid brädden av vattnet. Det slog mig att den alltid vistades på mycket skuggiga ställen. Den gick på marken i djup skugga under träden, ett par gånger rentav inne under buskar så att den inte var synlig på 2-3 meters avstånd, om man inte spanat ut den i förväg. Det som för övrigt väckte uppmärksamheten var [illegible] förstås fågelns ringa skygghet och dess färg. Det var svårt att få den att flyga upp. Nalkades man lugnt eller i vanlig promenadtakt gick den inte undan förrän på 3-4-5 m avstånd; kom man ännu närmare flög den upp, eller snarare flaxade upp men tog bara några vingslag, ofta halvt hoppande på marken, och fällde efter ett fåtal meter, ibland efter 2 meter. Den promenerade på marken, sökande och då och då plockande något smått och osynligt.

Jag var frestad att skrämma den mycket häftigt genom att rusa på den, men efter tvekan avstod jag. Om den blev häftigt skrämd skulle den sannolikt försvinna, visserligen inte genom att flyga långt bort, ty därtill var den säkert oförmögen, men kom den ut på gatan vore den snabbt tillspillogiven.

Beträffande färgen såg man, när fågeln gick på marken, att ett par pennor i vardera vingen var helt eller delvis vita. Dessa vita teckningar var lätta att se, och de var assymmetriska, men när fågeln höll vingarna hopslagna var den [illegible] inte starkt vitbrokig utan hade övervägande normal färg; de (synliga) vita fläckarna var uppskattningsvis någon cm breda och några cm långa.

När fågeln flög, syntes det att vingarna till stor del var vita. Gränsen mellan svart och vitt var inte överallt skarp, jag tyckte mig tydligt se ett par m l m ljusgrått melerade smärre fält. Men den utbredda vingen hade mycket vitt, framförallt var handpennorna vita utom i spetsarna; och åtminstone på de flesta, kanske alla, var [illegible] även en smal kant längs [illegible] innerfanet mörkt, alltså innerfanets längst från spolen. När vingarna hölls utbredda (men det gjordes inte ofta och framförallt inte långvarigt), blev de därför alldeles övervägande vita i sin distala del. Kanske var även ytterfanen mörka, helt eller delvis, det kunde jag inte se. Armpennorna hade vita fläckar som åtminstone delvis satt osymmetriskt. Bakryggen hade ett par vita fläckar, som stack av mycket tydligt mot den grå grundfärgen och också satt assymmetriskt.

Struktur och storlek: fågeln verkade alldeles avgjort liten, och vingarna verkade korta redan som hoplagda och mycket korta när de var utbredda; jag skulle tro att vingfånget var minst 7-8, [illegible] troligen 8-10 cm mindre än på en normal fågel, kanske mer än 10 cm rentav. De enskilda fjädrarna, jag tänker främst på handpennorna, såg smala ut, varför vingen , de ögonblick den var utspänd, blev starkt "flikig". Möjligen kan pennorna istället (eller: dessutom) ha suttit onormalt, "snett" infogade så att fanen inte låg i ungefär samma plan utan stod snett mot detta plan. Sådant är svårt att avgöra när man inte har fågeln i handen.

Man fick intrycket att fågeln var föga vital, och rimligen borde den vara utsatt för massor av faror från marklevande djur (och även andra djur för den delen), eftersom den reagerade så sent och svagt och hade så dålig flygförmåga.

Tanken gick naturligtvis till de två exemplar av vitbrokiga och små [illegible] kråkor som museet häromåret emottog levande från en person på Hallandsåsen (en dam som blev mycket sur när hon fick höra att vi inte kunde hålla fåglarna vid liv; [illegible] vi avlivade dem inte, men de dog i bur utomhus, oväntat fort, kanske höll fjäderdräkten värmen dåligt?).

Jag skall ta fram dessa skinn och mäta dem, det förefaller troligt att defekten var av samma slag, helst som det uttryckligen sades att de båda fåglarna vistats ett par tre veckor på ett litet avsnitt av betesmark rätt nära en väg. Jag minns att jag gjorde den reflektionen att det var underligt att de båda fåglarna överlevt så länge. Deras flygförmåga [illegible] var tydligen mycket klen och skyggheten ringa.

1978-07-19, onsdag.

Ankomst stugan 1800. Grått molntäcke med luckor, torrväder men nu troligen regn på avstånd. Sikt tämligen god, temp c 15° C. Behagligt väder, nästan stilla.

Obsar från verandan: en fisktärna flyger mot NO med fisk, ett par tre rätt stora starflockar (mycket approx. 300 + 1000 + 150 ex) ses flyga ungefär norrut långt bort över V änden av sjön; de fällde, delvis brant, i [illegible] NV delen av sjön ungefär nedanför kvarnen. En annan flock (men bara en flock!) kom mot NV över sjön ungefär över stugan, den flocken var på c 100 ex eller något mer. Några måsflockar kom mot V över sjön, nära håll. En flock bestod av c 20 skrattmåsar ad och 1 fiskmås ad, nästa flock av c 25 skratt ad och 4 fisk ad, därefter ytterligare några måsar, alla ad. Av gräsand sågs 4 + 7 flygande ex. 1 gravand [illegible] ad flög runt över SO delen och närmsta klarvatten. 1 svan (art oklar) flög runt i stora oregelbundna svängar över V änden av sjön, lågt över vassen, försvann in över kärren mot Stensoffa ungefär. 2 svanar ad låg långt ute (säkert knölsvan fast ej angivet i originaltexten). 1 lärkfalk kortvarigt synlig, kom över sjön mot SO, tämligen högt, rätt nära. Småfågel: nästan ingenting hördes, och föga syntes så när som på [illegible] några backsvalor. Ringduva sedd, 1 ♂brun kärrhök kretsade lågt över vassen, nästan säkert en juv. (se nedan).

Kl 1945 - 2015 var jag i tornet. Backsvalor c 40 ex flög snabbt österut, det såg ut som om de var skrämda. 1 kricka flygande. 6 brunänder, alla ♂♂, låg i flock på vattnet.♂ Gräsand c 12 synliga, kanske några till. Knölsvan 1 ad närmsta klarvatten , skäggdopping fåtalig: 5 ad + 1 halvstor unge, ungefärligt antal). Brun kärrhök 1 ♀ ad och 1 årsung fågel, båda i SO hörnet, den unga flög bra och vistades precis över samma område där jag såg den i måndags. Häger 1 ad, fasan hörd, sädesärla 2 + ett par ex till, delvis flygande över vassen. Ljungpipare 1 ex hördes länge, flög ungefär mot SV, sågs ej fast det föreföll som om den måste flugit så att den borde synts från tornet. Sävsparv hördes sjunga eller snarare kvittra, en och samma korta strof, dock, som vanligt när det gäller sävsparven, m l m varierande från en gång till nästa; detta hindrade dock inte att strofen verkade fattig och stereotyp. Rörsångare sjöng också men bara 1 ex. [illegible] Tornsvala sedd. Inga starar sedda.

Kl 1958 kom backsvalorna tillbaka österifrån ut över sjön, snabbt, glest. 1 fisktärna sedd, men inga skrattmåsar och inga starar. 2 trädpiplärkor flög rakt över tornet, 100 m avstånd inbördes, båda lät höra "flyttlätet", psii eller psee. De flög SV. - Det är kallt, och fortfarande grått med en del luckor.

2 knölsvanar ad ligger långt ute på klarvattnet ungefär NNV om mig, vilket innebär att de ligger i NO delen av sjön. 2 skäggdoppingar, varav 1 ad och 1 juv, samt ytterligare 4 - 6 gräsänder blir synliga. Kort därefter ses 3 fisktärnor, alla ad, ej i sällskap. En sävsparv kvittrar zipp, sysy, sirr, "i oändlighet", med variationer, det är uppenbart samma ex som förut. En brun kärrhök juv uppe och flyger lågt över SO vassen, tydligen samma ex som nyss; den fäller. Honan ad kommer strax efteråt dit, flyger runt flera varv över den plats där ungfågeln [illegible] fällt men fäller inte själv där utan flyger efter en del krokar bort till "tarmen" och fäller där i [illegible] kanten av öppet vatten. Gök gal kortvarigt ett par ggr. Sent!

På närmsta klarvatten upptäcks förutom den nämnda gamla knölsvanen även en annan knölsvan ad med en unge, dessa 2 ex ligger i hitre kanten av vassen och c 300 m från den ensamma fågeln. De förut omnämnda 2 ad ligger kvar i NO.

Kl 2017, precis som jag gått ner, har 2 knölsvanar ad lyft och flyger med starkt vingbrus förbi lågt. Man ser mycket tydligt att ena ex är större och grövre än det andra.

Göran Högstedt kommer, går upp i tornet, kommer snart ner, meddelar att han hört vassångare på håll; vi går alla ut på planen och lyssnar och hör den, ett par omgångar, men svagt.

Göran stannade på kaffe, bjöd själv på kakor. I skymningen kom en kattuggla över huset och [illegible] vidare ut över vassen, och något senare kom en flock gäss, Inga såg dem, de fällde uppenbart i närmsta klarvatten och hördes sedan därifrån, det var grågäss, antal omkring 15.

1978-07-20, torsdag.

Morgonen solig. Upp i tornet 0625, stannade till 0641. Svalt; hygglig sikt, svag vind, delvis sol men mycket moln ej minst mot slutet. Såg: knölsvan ♂♀ och en unge i närmsta klarvatten. Gräsand c 10 spridda på vattnet, brunand 6 ♂♂ i flock längre ute, sothöna 1 ad sedd, skäggdopping c 5 ad och 3 stora ungar. Gök gol vid tre tillfällen, rätt kort, men sista gången blev den ivrig och ropade som den brukar göra när en hona har låtit höra sig. Sädesärla 1. Backsvala c 2 ex, senare några till, fisktärna 1 ad med fisk flyger mot NO, fiskmås 1 ad flög mot V, kort därefter ännu 1 ad. Inte en skrattmås sedd. - Näktergal varnade flera ggr i aldungen t v (där den sjungit). Tornsvala först 2 sedda, senare glest förband på minst 6 ex. Gröngöling hörd. Häger 2 ad stod i vasskanter på olika ställen. En rördrom flög kl 0637 ungefär V eller VSV från östra stranden fritt över sjön. 1 grågås juv låg på fritt vatten N om vassen som avgränsar närmsta klarvatten, nära Ö stranden. Näbb mörk eller åtminstone inte alls så ljus som på ad, lättare att se än jag trott. Sävsparv hörs kort. Okänd småfågel varnar nära näktergalen; det kan ha varit något tiggeri-läte också. Kanske en vanlig art men jag kunde inte placera det säkert. 1 havstrut ad, mycket stor och grov, drar mot V över sjön, höjd c 100 m, i fint ljus. 2 obestämda änder flyger långt bort över sjön. Individantal ringa som vanligt! Ringduva sedd.

På invägen på ett plöjt eller upprivet fält några dussin skrattmåsar varav åtminstone några årsunga nära (jag hann ej granska alla ex). Råka c 20 vid Revingeby, men på fält nära Östra Torn fanns minst 250 råkor och kanske 50 kajor förutom, på håll, en hel del skrattmås. Ungfågel av skrattmås sedd, men huvudmassan på håll föreföll bestå av ad. Väder: det mulnar. Litet vipa sågs också på invägen, stod på fält.

forts.

1978-07-20 forts.

Åter till stugan 1810. Såg sävsparv. Gröngöling och drillsnäppa också konstaterade (men troligen bara hörda, fast detta ej angivits i kladden. GR). Väder: lätt regndis, men ej dålig sikt. Mycket kallt.

(389)

1925 upp i tornet. Gräsand summa 6 ex, skäggdopping 2 ad 1 juv + 1 ad 1 juv + 1 ad 1 juv + 1 ad + något ex till. Brunand 3 hannar + 1 hanne till + 2 hannar till, alla långt ute. Tornsvala: först 10 ex, sedan 30 ex, flög runt snabbt och lågt, tog nog insekter även om detta ej kunde ses direkt. Det är mörkt, mulet och stilla. Backsvala 10 ex, senare 30 ex. Ø Fisktärna 1 sedd. Häger [illegible] 1 ad + 1 ad till. Sädesärla flock på 16-18 [illegible]ex kom 1937. Knölsvan sågs: (a) hanne och hona och 1 pull på nära håll. (b) 2 ad mycket långt borta.
Stare: flock på över 500 ex långt borta i V, därtill flock på på c 50 ex överflygande mot NV.
Brun kärrhök 2 juv sedda i SO-hörnet, ena ex flygande, det andra satt i busktopp. Dessutom 1 hona sedd flygande; det var antagligen honan i norra paret. 2 skogsduvor flyger mot NO, högt i det stilla vädret. Flera ärlor kommer. Ytterligare gräsänder ses, summa summarum 15-19 ex. Rörsångare sjunger. Ringduva: 1 sedd, och 1 hörd.

1942 c 45 tornsvalor från NO, flyger runt, är snart borta.
1 sothöna i "tarmen". Koltrast sjunger. 1 flygande grågås

1948 1 fisktärna ad med fisk i näbben flyger mot NO, en annan fisktärna utan fisk flyger [illegible] också mot NO, en tredje dito utan fisk flyger mot O eller OSO (väderstreck ungefärliga).
Jag tycker mig höra vassångare. - Liten chironomid svärmar över tornet, nära, i måttligt antal

1952 alldeles stilla, grått, kyligt; mycket svagt regn börjar falla.
Rörsångare sjunger

1954 minst 40 glesa tornsvalor lågt över sjön

1957 ner från tornet.

Kvällsvandring 2055-2120 efter vassångare, men vi hörde den ej med säkerhet. Kl 2110 började det regna, och sedan föll ett tämligen ordentligt regn länge. Inga berättade, att det på natten, när jag sov, tydligen hade varit ösregn.

"Snöskatan" anges här utan kommentar. Jag har glömt om den observerades just denna dag

(390)

1978-07-21, fredag.

Morgonobsarna gav endast (a) mindre strandpipare, (b) råka, och (c) rörsångare som sjöng uppe i trädvegetationen vid stugan, visserligen nära vassen, men dock värt att nämna.

Eftermiddagen kl 1720-1740 gav 5 gravänder och några andra änder, vidare brun kärrhök, 1 fisktärna med mat samt 2 skräntärnor ad.

(390)

Kl 1755 sågs ånyo skräntärna men bara 1 ex.

Kl 1825 gick jag upp i tornet. Såg (i ungefärlig tidsföljd): 10 skäggdoppingar, 2 obest. småvadare, 5 gräsänder, 1 brun kärrhök juv, 10 skrattmåsar ad flygande ungefär mot V, 1 + 1 fiskmåsar ad. Rörsångare Fisktärna, 1 gråtrut, 2 hägrar ad, 3 + 1 sothöns ad, 4 viggar; knölsvan hanne och hona med en pull utanför sjöns N strand. 1 ruggande tornfalk, 2 skogsduvor, 5 skrattmåsar ad flygande mot VSV, 2 ringduvor; c 20 måsar på mycket långt håll i tät flock också flygande ungefär mot VSV (art oklar men i realiteten skratt- och/eller fiskmås). Bruna kärrhökhonan i "södra" paret fäller vid boplatsen. 1 ruggande tornfalk ryttlar ovanligt högt uppe, c 40 m. - Vidare skall tilläggas 2 obestämda änder och summa 4 skäggdoppingar ad. - Ner från tornet 1845.

Senare (men före kl 1930) sågs i skarpt motljus 1 tornsvala, och därtill en flock på 15 måsar flygande mot V. Se även nedan efter vädret!

Kl 1932 hördes storspov [redacted] varna. I mycket skarp kvällssol drog flera flockar med mås över: det var inalles c 50-60 skrattmåsar och c 10-15 fiskmåsar, troligen enbart ad. Inga andra arter.

Jag obsade sedan flitigt, om ock ej oavbrutet, från verandan och såg kl 2007 och därefter nog c 100 glesa svalor yrande omkring över sjön i skarpt motljus. OBS,: det var ej vindstilla. Vidare sågs skrattmåsar flyga mot SSV och/eller SV: det var några ex + 2 + 5 + några till. En liten vadare på rundflygning över sjön.

Väder: på morgonen regn, delvis störtregn. Temp kl 0715 c 10° C (ena termometern visade drygt 9°, andra knappt 11° C).

Sedan klarnande ehuru ostadigt, men en hel del sol och knappt något regn. Kl 1600 [redacted] dock ånyo störtregn, som höll på till 1615 och avlöstes av ösregn. Jag kom med buss från Lund till Revingeby 1645; där hämtades jag av Inga. Då var det [redacted] regn. På utvägen från Lund var det först fint väder ehuru regn på håll, [redacted] sedan ösregn igen.

Tillägg: skräntärnan (eller: skräntärnorna) flög i ösregn. Sedan klarnade det och blev sol kl 1910. Temp. var då 13½ grader C, och sikten var fin.

1978-07-22, lördag.

Upp 0300, rätt mörkt, men det ljusnar snabbt. Mest klart, men låga moln grå i V-NV. Temp 11° C. God sikt. Koltrast varnar. 0314 flyger 1 kattuggla förbi. Jag är på verandan 0300-0315.

0315 upp i tornet. Jag räknar skäggdoppingarna, får c 10 ex. Gräsand först 5, sedan över 10 ex; obestämda änder 5-8 ex, sothöns 2. 2 gökar gal 0315. 1 grågås simmar förbi.
0320 9 skrattmåsar och 3 fiskmåsar flyger mot V
0325 [redacted] 1 häger ad kommer [redacted] och fäller.
0335 vassångaren sjunger fr o m nu. 2 tornsvalor ses också 0335.
0333 8 skratt- och 2 fiskmåsar flyga mot V men svänga mot SV
0340 1 gök gal
0343 ringduva börjar kuttra
0345 OBS: ej stare, ej svalor, ej ärlor! Rörsångare sjöng i livlig kör "speciellt i början" (tidsangivelse ej klar men gäller troligen tiden närmast efter 0315). Kaniner sedda. Sävsparv sjunger, tidsangivelse otydlig men före 0345. Likaså före 0345 ses 1 skrattmås ad över SO hörnet. Knölsvan ej sedd, ej heller tärnor. Jag går ner från tornet 0345.
0345-0400 obsar fortsätter från verandan
0354 1 fisktärna sedd, likaså ses 2 obestämda svalor

FORTS

1978-07-22 forts.

0356 koltrast flyger förbi
0357 2 fisktärnor ses. Därefter intet sett före 0400, då obsarna avbröts

- - - - -

Senare på dagen obsade jag c 0730-0815, 0900-1000 och 1030-1130 men såg ytterst litet: några passerande skrattmåsar ad och fiskmåsar ad, 1-2 fisktärnor, en av dem flög med fisk mot NO som vanligt. Bakom stugan 1 ormvråk i rätt sällsynt dräkt: på 100 - 200 m avstånd verkade den småfläckig eller nästan "smårutig" i mörkt brunt och vitt. Den var troligen ♂ i ruggning i vingarna och tydligt något ruggande i stjärten. Kom troligen från Ivans backe. Några ladu i lä av träden ss ofta i kyligt väder.

Jag var i tornet 1145-1200. Det var grått men torrt. Det hade blåst upp avsevärt från V. Även nu ytterst litet att se: några gräsänder, några skäggdoppingar, 1 häger ad, 1 rörsångare hörd, 1 svartsnäppa locka de, jag fick syn på den av en slump. Den flög västerut, och nästan säkert flög den med tarserna framåtlagda (vilket jag har sett vid flera tillfällen, fast det är sällsynt. Flygbilden blir då mycket främmande, närmast beckasinartad).

Efter 1200: några få tornsvalor och backsvalor. Jag lagade kaffe kl 1240, och kl 1315 kom Inga. Obsar fortsatte, men nästan intet sågs: 3 flygande gräsänder, 1 + 1 + 1 skrattmåsar ad, 1 fiskmås ad [redacted] (!!)

Kl 1510 kom en halvstor fågel och fällde snabbt inne i en al [redacted] precis utanför verandan. Läte: sipp, sipp..... eller sitt, sitt....., kort och spetsigt och mycket [redacted] likt diverse småfågelläten. Lätet hördes ideligen, 3-4-5 gånger på 5 sekunder. Fågeln var en ung gök! Den satt länge kvar och tittade sig noga omkring. - 2 kråkor över sjön. Brun kärrhök hanne ad över ängen mellan stugan och byn.

Jag [redacted] obsade delvis även kl♂ 1500-1700 samt under middagen på verandan kl 1720-1830 och senare. Bara följande är noterat:
1740-1800 1 skräntärna ad. 1810 brun kärrhök hanne ad nära; dessutom sågs en hona och en annan hanne ad. 1855 1 fiskgjuse över sjön.

Väder: kallt, blåsigt och mulet, men torrt. Temp kl 1855 var 13½ grader C. Det klarnar nu delvis i väster men är ännu ej sol.

1978-07-23, söndag.

Jag observerade redan i går kväll att vädret lugnade. Idag söndag kl 0900: stilla, och varmt, 17° C, helt otroligt efter sista tidens kyla och rusk. Sikt måttlig, c 5-8 km.

0905 ut, upp i tornet. Ringduva kuttrar, näktergal varnar, kråka h, några gräsänder s, rörsångare sj. Det är spegelblankt! På vattnet på olika ställen 1 + 1 brunand. Och jag gör noggranna obsar på skäggdopping och finner följande fördelning: 2 ad + 2 ad med 2 juv + 1 ad med 1 juv + 1 ad + 1 ad + 1 ad med 1 juv + på avstånd 2 ex till som troligen är 1 ad med 1 juv. Av 12 ex som säkert bestämts till åldern är alltså 8 ad och 4 årsunga juv. Vidare ses 2 obestämda änder och 1 + 1 sothöns. 1 häger juv fäller i SO hörnet. 1 fisktärna. Bofink lockar i ett kör. Bruna kärrhöken hannen adad är uppe och flyger. Några backsvalor, c 15 ex. Några få ladu, c 5 ex. Knölsvanparet med en unge ses vid x på skissen. (Igår låg familjen vid y på skissen!). Ungen växer snabbt, den är nu stor som en gravand. Sävsparv h en gång. 1 skogssnäppa flyger tyst förbi, nära håll. 1 glada kretsar sakta vid z på skissen, glider sedan söderut över sjön. Den ruggar mycket symmetriskt enligt nedre skissen. 1 häger ad kommer från SO och fäller. 2 andra hägrar ad lyfter vid sjöns Ö strand.

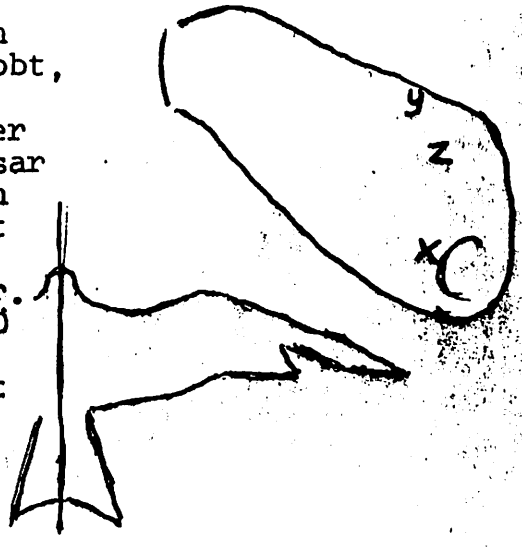

0929 häger nummer 5 ses flyga längre bort
0930 jag ner från tornet.

0935 2 hägrar varav 1 juv, den andra av obestämd ålder, flyger mot SO över sjön; den unga har halsen något utsträckt men den dras snart in. 100 meter från dem ses 1 fiskgjuse, som också nalkas. Nu lyfter från vassen en tredje häger, en juv, med halsen rakt utsträckt, säkert för gjusen! Oerfaren unghäger! Strax därefter såg Inga hur gjusen flög mot S med fisk. Entita, sädesärla också sedda, likaså 1 fiskmås ad. Rörsångare sj ivrigt.

(c 1000) vid frukosten sågs 10 + 11 + 6 flygande gräsänder samt några obestämda änder.

1030 Inga och jag startar på rundtur. Vombs ängar: intet utom kreatur och skit och slaget gräs, och en ruggande kråka. Vombs Norregård: koncentration av 50-100 tornsvalor samt en del svalor. Vombs fure: 1 sittande gjuse. Björka: 1 tornfalk; och vid Ilstorp 1 glada som ruggade i stjärten (mellersta paret eller paren var delvis borta eller åtm. glesa) och i vingarna. Efter Ilstorp över ett ännu ej skördat fält med oljeväxter flög nog c 200 tornsvalor samt en del svalor. Vid Assmåsa 2 kretsande gjusar! Väder: varmt, disigt, mulet men ljust. Svagt solsken börjar. Tämligen mycket kålfjärilar ses. Vallmo blommar massvis, har slagit ut idag. Vid Eneborg nära Krageholm: 1 glada kretsande, stenskvätta sedd, och kålfjärilar är mycket rikliga.

1130 Vi far ner via Vitesten till Ellestasjön, ankomst dit 1130. Törnskata hanne på vanliga platsen (=i buskmarken, där det vuxit skog, vid den mycket skarpa kurvan en kort bit före Ebbarps gård). Inga såg en snok vid Ebbarp.

Vi obsar ut över Ellestasjön, finner 3 fiskgjusar (a = en flygande, b och c = vardera en sittande, se skiss):

Ute på klarvattnet 6 viggar och 2 grågäss, men vid skuggat område på skiseen sågs över 100 grågäss! Spridda skäggdoppingar. Några få skrattmåsar och några få fisktärnor. Ingen sång av småfågel.

Efter kort stund ses alla 3 gjusarna kretsa tillsammans. 1 ormvråk kretsar i NO. Gulsparv sj! Rörsångare sj! 4 tornsvalor ses, men inga svalor. 1 + 2 hägrar.

Vi far tillbaka. På återvägen ses ladusvala vid Ebbarp, och bofink ses också. Därefter obsar från Krageholmssjöns västra strand, där vägen kommer nära stranden. Här ses 3 skäggdoppingar samt hanne och hona av grågås med 5 pulli.

Krageholmssjöns S spets, rastplatsen (eller snarare någon obsplats en bit upp på V sidan, räknat från S spetsen): summa 10 skäggdoppingar, 4 sothöns, 1 ryttlande ormvråk bl a över jättelikt klöverfält. Mot N: ladusvalor. Härlig ängsblom. Hussvala, ladusvala, sånglärka. OBS att praktiskt taget inte en enda and sågs i sjön!!

Vi fortsatte. Tog kaffepaus N om Knickarp. Värmedis. Inga kretsare. Mycket skratt- och fiskmås lågt över fält, det var 100-tals ex.

1258 Vi fortsatte. Gulsparv, hämpling, ärla. Svalor sedda vid många gårdar. Stenskvätta. Solskenet försvinner, himlen blir gråblåvit, ej en enda kretsare ses. Däremot ses skata, kråka, fasan-höna.

Vid Blentarp gråsparv. Vi fortsätter förbi Östarp (rättare: förbi avtagsvägen till Östarp och fram till stora vägen Vebenöd-Sjöbo. Vägvalet i detalj oklart en kort sträcka, men oviktigt). 1 kretsande fiskgjuse sedd!!!

Heljesjön: 4 båtar ute, några badande sedda. Ingen fågel. Vi fortsätter via Vombsjöns V strand: den är mycket fågeltom, summa 1 skrattmås ad sedd!

Vombsjöns NV hörn vid Hjälmaröd: c 100 skrattmåsar ses. Av 70 ex som granskades noga var 68 ad och 2 juv. 1 svarttärna ad! Fisktärna nog 10 ex sedda i NV hörnet. Sothöna ad med 2 små

ungar, därjämte en ensam späd sothönsunge sedd. På håll ytterligare några sothöns. Några få skäggdoppingar ad. Vigg. Några fiskmåsar ad. 1 skogsduva. Stare fåtalig, c 20 ex.

1330 ankomst Harlösa. Nu sol igen, och betydligt klarare sikt. Här även ett allmänt omdöme om exkursionen: fantastisk blomsterprakt överallt.

1400 åter vid stugan (före kl 1400). Kl 1400 är temp 22½ eller 23 grader C.

1405 upp i tornet! Jag räknar in: 1 knölsvan, 2 + 1 + 1 gräsänder, av skäggdopping 1 ad med 1 pull + ännu 1 ad med 1 pull + 2 ex + några till. Långt ute ligger 3 knipor, de lyfte efter ett par minuter och flög V. Fiskmås ad c 6-7 ex. 6 kärrsnäppor ad flyger västerut, lågt över sjön. Rörsångare sj. 1 fiskgjuse kretsar över sjön. Ladusvala s. 1 + 1 hägrar ses stående. Ett par gräsänder till. Pungmes hörd 2 ggr. Gjusen glider snabbt i flack bana, slår efter fågel som sitter osynlig i vassen, slår på nytt efter samma fågel, då lyfter den, det är en brun kärrhök hona ad! Och nu slår den efter gjusen, som dock blir föga oroad, gjusen går ner till vattnet och släpar klorna däri. Kort därpå ses en gjuse kretsa 200 m uppe; det kan vara samma gjuse men det är mycket tveksamt. Pungmes hörd 2 ggr till! Hanne och hona av brun kärrhök kretsar c 250 m uppe.

1424 2 fiskgjusar ses, den ena ruggar handpennorna men ej den andra; den ruggande flyger bort mot Ö, den andra är kvar länge över SO delen av sjön, kretsar. - Kålfjärilar ses.

1430 11 backsvalor kommer från Ö ut över sjön. Pungmes hörd 5 gånger till och därefter ännu en gång.

1435 gjusen har kretsat hela tiden men ej slagit efter byte. Jag avser att gå ner från tornet men ändrar mig.

1439 gjusen har nu gjort tre ej fullföljda slagförsök. Anfalles av en fiskmås ad, som dock ger upp efter 3-4 attacker. Gjusen [redacted] fortsätter kretsandet, men strax blir det ett brant slag i NK, och upp kommer den med en stor fisk som hänger ungefär enligt skiss:

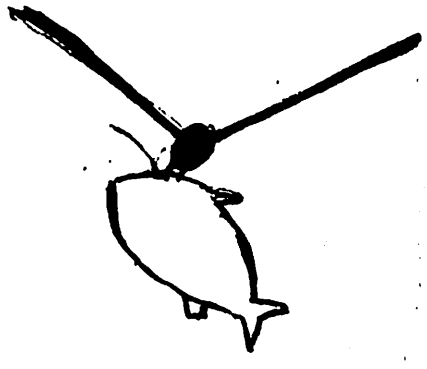

Gjusen flyger runt lågt och åt olika håll, stiger sedan i många krokar, passerar därvid nära förbi 1 skrattmås ad som ej reagerar alls! Efter många turer kommer gjusen upp till c 200 m höjd; fisken som är tagen över framryggen hänger som skissen visar.

1450 Slutligen flyger gjusen mot Ö, och jag går ner från tornet. 1 ormvråk ses långt bort och 1 brun kärrhök hanne ad ses på nära håll.

1453 1 skräntärna ad kommer alldeles nära

1455 skräntärnan flyger mot NV med rätt stor fisk!

1457 fiskgjuse ånyo över SO hörnet av sjön, nära, den ger sig mot NV. Det är nu 21° C, skuggigt av obrutet molntäcke men ljust och stilla och vänligt väder, varmt. - 1 vipa ses

1515 gjusen stiger upp utan byte, har missat i slaget.
- - (Paus i observationerna, ovisst hur länge)

1545 gjuse ryttlar mycket långt bort i NV över sjön. Jag släpper den med blicken i ½ - 1 minut, då är den [redacted] uppe med stor fisk!

1600 måsar har passerat, enstaka eller i glesa förband, oftast långt bort i V, ungefär enligt skiss:

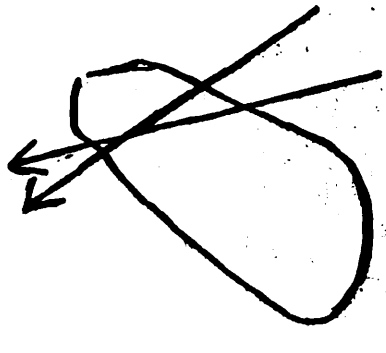

Nu kretsar 30 måsar i luckert förband över sjön, höjd 0 - 150 m. Det är fisk- och skrattmås. Även ser jag en fiskgjuse långt borta över västra [redacted] delen av sjön.

1978-07-23 forts.

(otvivelaktigt någon paus i obsarna!)

1650 Väder: grått, lugnt, fint; temp. nästan 20° C.
Fiskgjuse långt ute, den slår men missar
(ny paus i obsarna, dock kanske ej så långvarig?)

c 1745 fiskgjuse ses ånyo långt ute, den störtar i vattnet i tämligen flack bana, tar liten fisk, flyger bort mot S.
Göran Högstedt kom. Ulla Holmberg med dotter + dotters make kom också. Alla fick kaffe och kakor på verandan.

c 1840 kom en flock stare på [illegible] c 500-800 ex, alltså en jätte-stor flock, med kurs mot N mycket långt borta över V delen av sjön.
Bruna kärrhökar ses: hanne ad, hona ad, samt 1 juv.

1930 jag upp i tornet. Molnigt, lugnt, rätt varmt; lätt dis. Jag ser knölsvan 2 ad med 1 pull, skäggdopping summa minst [illegible] 10-12 ex, gräsand c 12-14 ex mycket spridda; obestämda dykänder 11 i flock, de ligger långt ute men nästan säkert är det vigg och brunand.

1935 Rörsångare sj. 1 más. Flock 50-75 ladusvalor kom plötsligt kl 1935, kanske var backsvalor också däri. 1 spillkråka flyger mot SV. Några sädesärlor. 1 + 3 fiskmåsar ad flyger ungefär mot VSV. Vattnet är spegelblankt. 1 + 1 starar flyger mot SV (!!!).
1 fisktärna. 1 häger ad. 1 brun kärrhök, en stor och grovt byggd juv, ses över SO hörnet.
Det pågår svärmning av rödmyra och av en mycket liten dipter.

1947 c 25-30 svalor över mig, det är back och ladu. 1 ringduva förbiflygande.

1948 nu ses 2 bruna kärrhökar juv i SO hörnet, de fälla på samma fläck efter att ha flugit runt mycket lågt och ej i sällskap.
5 skrattmåsar och 2 fiskmåsar flyger i sällskap mot V

1952 en stare (!!) flyger lågt ungefär mot S. Storspov hörd svagt.
1 ad och 1 juv skrattmås flyger mot Ö. - Svan-ungen är nu nästan så stor som en gås.

1955 3 storspovar flyger västerut. Deras näbbar är relativt korta och mycket flackt böjda, alltså juv. Hörs locka en gång.
7 fiskmåsar flyger mot V högt, troligen är alla ad. Ännu 1 häger sedd

2000 jag ner från tornet. Stilla. Naturen håller andan. Bara ett par kossor råmar på långt håll.

2005 temp är 15° C.

Tillägg (a) på morgonen vid ej angiven tidpunkt sågs fiskgjuse, talgoxe och bofink.
(b) backsvala sågs när vi passerade förbi gamla jägarbostället (Carl Nilssons bostad) vid Krageholm.
(c) OBS det helt obegripliga antalet iakttagelser av fiskgjuse idag! Undersök antalet sedda individer, maximum resp. minimum! Tabellera materialet. Och det kan vara väl värt att tänka över det noga, ty både antalet obsar och artens aktivitet idag måste varit något exceptionellt.

S L U T

1978-07-24, måndag.

Morgonen mulen och disig men stilla och snarast ljum. Sikt inte sämre än att man kunde se tvärs över sjön och längre; färger syntes dock dåligt.

Jag ut 0650, fann att det var oväntat rörligt i träd och buskar av lövsångare. Bofink, sädesärla också sedda.

Uppe i tornet 0655-0705, alltså mycket kort, men tillräckligt för en rundsyn. På vattnet sågs vid en snabb genomgång, dock givetvis så grundlig som möjligt, ungefär 35 fåglar, sålunda: på närmsta klarvatten knölsvan hanne hona och unge; den sistnämnda växer så det faktiskt nästan syns från en dag till nästa. Vidare på samma vatten c 8 gräsänder och 4 skäggdoppingar. En felkälla, inte stor men oundviklig och sakta växande, är denna: alarna framför tornet har nu dragit upp så högt att en ej obetydlig sektor av närmsta klarvatten döljes, hur och var man än ∅står i tornet. Detta bör ihågkommas vid sifferangivelser; det är underhand klart att ett par tre gräsänder och en eller två skäggdoppingar [illegible] kan ligga på klarvattnet (och ofta ligger där!) utan att synas. - På längre håll c 5 skäggdoppingar, en blandning av ad och årsungar, vidare ett par tre gräsänder samt långt ute två flockar dykänder på 6 resp 7 ex; ena flocken, den på 7, dök mycket ivrigt, ofta så att alla fåglarna var osynliga vissa moment eller bara 1 synlig. I dessa flockar fanns brunand och nästan säkert ett par tre viggar, men alla ex kunde ej bestämmas. Sothöna 1 ex sett. Därutöver sågs 1 + 1 häger, ett litet fåtal skrattmåsar varav bara en flög runt över sjön, de andra passerade mot V (alla var ad). Fiskmås några passerande, 1 ex (ad som de andra) satt på den påle uppe i NO som sticker upp någon decimeter över vattnet. Fisktärna 1 + 1, bara ad sedda hittills (utom vid ett tillfälle, om jag minns rätt). Fasan hörd på håll. Ringduva flög förbi. Gök gol två gånger, om ock rätt rätt kortvarigt: mycket sent! Liten hackspett hördes just när jag gick upp i tornet. Tornsvala bara några få, backsvala och ladu dito, rörsångare 1 ex sjöng ivrigt.

OBS:

På invägen tornsvalor lågt jagande flerstädes, inte tätt men aktivitet och antal dock större än vanligt. 7 gräsänder flög mot V över heden.

- - - -

[illegible] I Lund vid Zootis for tornsvalorna omkring i skrikande flock, antal c 15 - 18 ex, därtill flera på avstånd. Detta beteende hittills nästan inte alls sett i [illegible] sommar.

- - - -

Jag fick lift ut med Johnny, start kl 1530. Fint, stilla, varmt, disigt; diffust solljus, som var starkt och på gränsen till bländande Stor församling spridda kråkfåglar V om Revingeby: kråka, råka, kaja, ett par tre hundra inalles, kanske fler. En i inre handpennorna ruggande glada hängde över vägen här.

Vid ankomsten till stugan: 1 gröngöling flög förbi, skrek. Mycket fin sommardag, stilla, disigt men hygglig sikt, temp [illegible] något över 22° C. - Upp i tornet 1645 - 1710. Svankullen som i morse, några simmande och 2 flygande gräsänder, 6 flygande krickor, 17 simmande brunänder och 2 + 4 simmande viggar (brunand: många hannar; vigg: ingen såg ut som hanne). Skäggdopping 4 långt borta, 4 + c 3 närmare. Häger 1 + 1 + 1 flygande. Brun kärrhök hannen i "norra paret", den som inte är så elegant utfärgad, flög över vassen och fortsatte in över ängen. Rörsångare sjöng, 1 ex bara. Järnsparvens höga ton, som ibland upprepas 2 ggr i snabb följd men då ej i alldeles samma tonläge, hördes flera ggr. Fisktärna. Ett par tre måsar my. [illegible] långt borta. Några svalor på håll, troligen back. Stilla, fint, varmt, men fågelaktivitet ej stor, obs dock de relativt stora andsiffrorna.

Tillägg: i morse från tornet 1 gulärla, den första på mycket länge på den här platsen (brukar ngt senare komma i flockar, delvis tillsammans med sädesärlor, och fälla i vassen).

1978-07-24 forts.

Diset tätnade och blev vitaktigt, motsatta sidan av sjön blev allt mattare, så småningom (senast kl 1915) bara mycket svagt synlig, och små fåglar på långt håll i luften blev helt omöjliga (kontraster dåliga, den nedan nämnda stora och ofta glesa svalflocken kunde inte ses på längre håll än 1 km i kikare; siffran approximativ).

Inte en stare sågs på kvällen, men obs att eventuella flockar som kommer från N och V och S till sjöns västra ände absolut inte kunde ses ikväll. Och sådana flockar kommer i riklig mängd vissa tider, därmed inte sagt att jag tror de var rikliga ikväll fast jag såg ett par stora sådana flockar häromkvällen.

Svalorna blev [illegible] givande att studera ikväll. Redan c 1920-1930 såg jag ett par glesa men ivrigt rundflygande flockar på 50 - 100 ex, blandat ladu och back. De höll sig ovanligt nog mest över närmsta klarvatten varför det var lätt att bestämma de enskilda exx. [illegible] Framåt 1940 hade [illegible] denna flock vuxit till flera hundra, dock ej över [illegible] 500 skulle jag tro, fortf. en blandning av ladu och back. Långt ute över sjön sågs en mycket tät flock på c 200 - 250 ex, säkert back att döma av beteendet. [illegible] Kl 1955 hade antalet ökat till 1000 - 2000, de flög livligt över närmsta klarvatten och tornet etc men som vanligt "sköljde" de fram och tillbaka, var vissa minuter helt borta. Flög från vattnets nivå till mycket stor höjd. Ökade i antal.

Kl 2010 skyndade jag upp i tornet: alldeles stilla och ljuvlig [illegible] kväll, temp 17° C! Svalor i massor, [illegible] fortfarande koncentrerade över Ö halvan av sjön, kanske Ö fjärdedelen, men obs att sikten var dålig på håll [illegible] (se ovan). Gles, men mycket stor mängd, ivrigt [illegible] kvittrande, och nästan bara ladusvalor hördes. Jag såg att majoriteten var ladu, unga sådana fanns nu i stort antal. Långt i N över sjöns NO "hörn" svärmade talrikt med svalor [illegible] precis över vattenytan, dessa tror jag var back. På närmare håll mycket lätt att finna back även om ladu i majoritet. Ibland gick svalor i hundratal ner [illegible] till vattenytan på närmsta klarvatten. Totalantal sedda c 4000 eller kanske 5000, ej mer skulle jag tro. Vid ett tillfälle kl 2013 "sköljde" svalorna kraftigt mot Ö så att inga var synliga på 2-3-4 minuter, men sedan kom de tillbaka österifrån. De som var långt ute och precis över vattnet drog sig sakta västerut, vilket gjorde att jag ännu mer trodde att det var backsvalor, ty dessa brukar fälla i de yttersta vassruggarna i ungefärlig riktning mot Lottagården - Ellakvarn.

Svalorna var livliga och en del ex flög jättehögt. Detta pågick till 2025, när jag gick ner från tornet.

På närmsta klarvatten 16 + minst 8 gräsänder, relativt hög siffra numera! 2 änder kom flygande utifrån V mot NO delen av sjön, där då massor av svalor flög runt precis över vattnet. De två änderna såg små ut, och de var flera ggr på vippen [illegible] att fälla, men de ångrade sig varje gång, det såg ut som om de var besvärade av att flyga i en kringvirvlande mängd svalor. Därför fortsatte de och kom i fint bestämningshåll: det var 2 knipor, antagligen hanne och hona, men detta ej riktigt säkert.

Brun kärrhök troligen hona ad kretsade flera varv precis utanför tornet och stugan, lågt över vassen. Såg något i vassen, fällde där slutligen.

Kvällen och e m: talgoxe sedd, [illegible] sädesärlor, enstaka fiskmåsar ad, på håll glesa små skaror av måsar några få ggr. Sävsparv.
En talgoxe kom in på ytterverandan och började titta sig omkring, granskade en stor insekt som slog emot taket men tog den inte, började se på väggar och skrymslen (jämför tidigare år!!), men då jag gjorde en oförsiktig rörelse satt den stilla några sekunder och flög sedan sin väg.

S L U T

1978-07-25.

Morgonen före 0850: skata h, bläsand h.

0850-0910 jag i tornet. Väder: mörkgrått i V, ljusare i Ö; spegelblankt, ljumt: kl 0920 var temp 16° C. Sikten, som tidigare varit dålig p g av dis och lätt regn, bättrar sig nu. Noggrann spaning 7-8 minuter ger: ringduva s h, brun kärrhök 2 juv sedda i SO över sjön, skäggdopping summa 9 s, brunand 1 + 1 + 1 = 3 ex, gräsand summa 34 + 2 ex, mest låg de enstaka eller 2-3 ex tillsammans men en flock på 14 ex sågs. Obestämd andfågel c 4 ex. Sothöna 1 + 1 ex, häger 1 lyftande ad, ladusvala 2, hämpling 2 som flög mot S eller SV, grönfink flög över mot N, sjöng, rörsångare sjöng men bara 1 ex, gröngöling h, kråka h, fisktärna 1 + 1 ex sedda, spillkråka h, ännu 1 häger ses flyga.

Det är alldeles stilla. Mesläten hörs. 2 skrattmåsar ad sitter på pålarna i N. 1 + 1 hägrar, båda ad. Ytterl. 2 skäggdoppingar och 3 gräsänder. 10 + 2 backsvalor.

1 obestämd småfågel flyger rakt över med kurs mot SV. Läte: ett välljudande tyyy tyyy tyyy, melodiskt, med viss skärpa; lätena kom med omkring sekundlånga mellanrum. Art okänd för mig. Fågeln flög raskt och rakt, jag följde den i kikare många hundra meter. Den var stor som en bofink eller något större. Föreföll ha väl avgränsade ljusa färgfält på mörk botten. Hördes tidigt men upptäcktes några sekunder för sent och sågs bara bakifrån. Flög långt. (Allt detta direkt avskrivet ur kladden. Det skall bara tilläggas, att lätet hördes många gånger och att det hela tiden lät likadant och kom med liklånga eller nästan liklånga mellanrum. GR vid renskrivningen 1981-09-15).

0920 1 fiskmås ad

0930 det har mulnat och blivit sämre sikt; nu blir det regn.

0940 tätt regndis

0950 ösregn, usel sikt; regnet avtar snart men sikten förblir usel. Brun kärrhök hona s. Gröngöling.

Jag jobbade med skrattmås-excerpt ur dagboken. Regn. Temp.

1130 sjönk till 14° C. Klar 1130 med detta jobb, första etappen. Då lade jag mig att vila; var trött.

- - - - - -

1400 obsar från verandan. Väder starkt bättrat, svag sol. Några flocka änder kommer till sjön, det är c 10 + 6 + 7 + 12 + några till, totalt säkert 40 - 45 ex. Däri gräsand, ~~två~~ några skedänder, några obestämda.

1428 jag upp i tornet. Ser bara c 22 gräsänder, inga andra änder, men c 7 skäggdoppingar varav 1 eller 2 juv. Några högflygande måsar mot V

1435 hörs ett rätt mjukt läte, det låter på håll "pýv pýv" eller liknande, det är en strandskata som kommer från NO och fäller vid närmsta klarvatten. (Läte ej den vanliga klangfärgen!) 1 större hackspett h, talgoxe h, lövsångare lockar men ingen sång; senare hörs dock koltrast sjunga på mycket långt håll, den sjunger därefter länge. Också sedda: 1 skrattmås ad, 1 fiskmås ad, häger.

1445 1 fiskgjuse kommer från Ö, kretsar

1448 7 skrattmåsar mot V, höjd 150 m

1453 gjusen har sakta flugit i många krokar och rundor över sjön, ger sig nu bort mot Ö, se skiss:

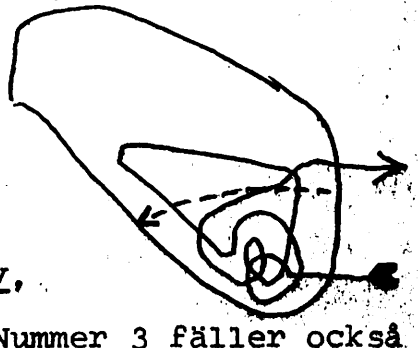

1 rördrom flyger lågt enligt streckad pil på skissen:

Borta vid S sidan där drommen landar ses 1 brun kärrhök hanne ad samt 3 juv, av vilka 2 fäller intill varandra i busktopp; de fäller mycket klumpigt. Nummer 3 fäller också men

1459 i lägre buske, men 1459 flyger den till de 2 andra, och alla 3 kommer att sitta intill varandra.

1502 1 knölsvan kommer ut, nära håll. Nu kretsar de 2 kärrhökarna juv

1978-07-25 forts.

som är barn till paret i SO-hörnet, tillsammans över vassen därnere. Fint solsken. Ungfåglarna stiger till 25-40 m, de rör sig c 300 m upp mot V - NV men vänder där. - Näktergal varnar några gånger.

(398)

1510 jag ner från tornet. Väder: temp sjönk till 14° C under förmiddagens regn. Men sedan har vädret bättrats mycket; från ungefär 1450 är det åter klar sol, och 1600 är temp drygt 20° C. Redan c 1500-1515 drev molnen bort, och det blev lysande väder. Jag arbetade med genomgång av dagböckerna för uppsats om skrattmåsarna, som Johnny och jag skall skriva. Det blev härlig solsken och utmärkt sikt. Jag obsade en del, såg viss aktivitet på änder, vid flera tillfällen flockar på 3, 7, 10 ex och en gång 20 ex, mest gräs, en gång 2 krickor, en gång 3 skedänder. 4 obestämda dykänder långt ute, troligast vigg men ej klara.

- - - - - -

På e m omkring kl 1700 hördes storspov kraftigt, tydligen flera ex.

- - - - - -

2015-2040 svalor sågs, delvis nära, här 100 - 500 ex, men mest uppe över NO delen av sjön, där 2000 - 3000 ex, allra mest ladu. Jag hörde bara ladu men såg även litet back. Spridda måsar. Av fisktärna sågs 1 ad och 1 juv flyga mot V.
En stare kom ut över sjön från Ö, den attackerades flera ggr av en ladusvala. Ingen annan stare sedd; jag tittade även mot V men såg intet.
Begränsad aktivitet på änder på kvällen; flera ggr flög småsällskap av gräsand på 5, 2, 3 etc ex mot O - SO. En flock på 8 gräsänder kom också till sjön, fällde.

2025 kom Göran Högstedt på besök, fick kaffe,

2155 han satt kvar till 2155.

Tillägg: idag, vid oviss tidpunkt, såg jag 2 hämplingar flyga mot S eller SSV, och grönfink har också setts och hörts sjunga idag.

s l u t

1978-07-26, onsdag.

0605 upp i tornet. Väder: absolut spegelblankt, molnfritt, utmärkt sikt; en dimbank över V änden av sjön håller på att lyfta. Fågel flera hundra backsvalor sitter, resp. fäller, i vassvipporna i en av de yttre ruggarna NV från tornet (ungefär). 7 drillsnäppor Ladusvala, tornsvala, råka, kaja, trädpiplärka. 4 bofinkar. Skäggdoppingar mycket få, 3 juv ses. Gräsand också mycket få. Brunand 1 hanne och 1 hona på olika ställen. En flock på c 50 fåglar flyger ungefär mot N eller NNO på enorm höjd, knappt synliga i kikare; art oklar, kanske en kråkfågel?? 2 bruna kärrhökar juv i sällskap. Sädesärla, talgoxe; 1 rörsångare sjunger, blåmes, lövsångare. Skogssnäppa hörd. Flera skäggdoppingar ad ses med (vardera) en mer eller mindre vuxen unge. Liten hackspett hörd. En tredje brunand ses, en hona, ej tillsammans med de övriga. En sånglärka kommer österifrån i flyktsväng men återgår österut (OBS så sällan den ses här under icke-sträck-tid, trots att den häckar helt nära i flera par, eller många par).

0625 jag ner från tornet. - Inga hade hört törnsångare sjunga. Vi äter frukost och far till Lund.

0805 runt Zootis i Lund vild svärmning av tornsvalor, de flög "mot väggarna" etc; dock knappt över 15 ex här.

1640 svärmade tornsvalor my. tätt över Växtfysiologen i Botanicums nedre hörna mot kyrkogården och Vallgatan; nog minst 25-30 ex, tätt och my. snabbt.

På utvägen mot stugan på e m sågs V om S Sandby 2 kretsande glador my. nära, en lägre ner, i rätt stark ruggning, en högre upp och ej eller otydligt ruggande. Detta var vid [illegible] den gamla "betningsstationen" väl drygt 1 km V om samhället. Sällsynt obs! På stor delvis nyslagen ängsmark mellan Revingeby 8 och Revingeby samhälle gick flera hundra kråkfåglar, därav minst 80 % råka. I ringa antal sågs även kaja och kråka. Denna flock, eller i varje fall en ungefär likadan, har setts här många ggr på sista 10-14 daGARNA[illegible]. - -

1755 vid stugan flög 1 gjuse förbi över NK med ovanligt stor fisk. Gjusen i ruggning i handpennorna.-Passningen när vi äter middag ej oavbruten men partiell och i regel god. Därvid:

1835 2 gluttar förbi mot S ungefär, de ropade, sågs och hördes.

1845 1 fiskgjuse ryttlar nära, den ruggar ej synbart.

1855 4 skedänder flyger från sjön ungefär mot O. 3 fisktärnor sedda. Liten obestämd vadarflock. Ett par rundflygande smärre svalflockar i snabb flykt.

2005 jag upp i tornet. Temp drygt 15° C. Klart, molnfritt, men solen står i horisontdis, bländar ej och kastar ej skugga. Frisk vind omkring O. - 4 gräsänder lyfter, flyger mot O eller SO. På vattnet ses vid första genomgång c 28 fåglar varav skäggdopping 1 ad med 1 juv + 1 ad med 1 juv + 2 ad med 1 juv + 1 ad. Gräsand summa c 17 spridda ex, sothöna 1 + 1 ex; några obest. fåglar.

2011 kommer plötsligt mycket en stor men ovanligt gles svärm ladusvalor: det är c 500 ex, men svärmen är c 500 m i diameter. De kommer från V eller NV, försvinner strax. 1 fisktärna ses men ej en mås, ej en häger, ej en rovfågel, ej en svan!!!

2016 upptäcks 1 + 1 hägrar stående långt borta. 8 obestämda änder skall tilläggas, de ligger my. långt borta i V änden på sjön. Några få sädesärlor.

2018 en del svalor nära, och mycket svalor på långt håll i norr. 2 + 2 skrattmåsar ad flyger österut. Ytterligare några gräsänder måste tilläggas, det är c 5 ex. 1 häger ad ses, står på nära [illegible] håll, det är exemplar nr 3 ikväll.
OBS att inte en stare sågs!!!

2025 jag ner från tornet.

(400)

1978-07-27, torsdag.

Kl 0645 sågs från verandan tre unga bruna kärrhökar [illegible] kretsa lågt över vassen, alldeles utanför stugan. Alla hade mycket likartad dräkt: synnerligen mörkt brun, lutande mot svart men samtidigt med ett stick i rödbrunt, enfärgad så när som på den kraftigt orangebruna hjässan.

Kl 0715 - 0725 uppe i tornet. En mycket fin och ljum morgon, temp c 16° C, mest molnfritt men bara svagt solsken. På vattnet summa 20 fåglar att se: skäggdopping 1 ensam ad + 1 ensam juv + ännu 1 ensam juv + 1 ad och 1 juv + 2 ex långt bort; gräsand summa [illegible] 7 exemplar, låg glest; brunand 4 ex i flock, sothöna 2 ex. På långt håll kanske något ex till, och obs att jag bara vistades 10 minuter i tornet; står man längre ser man flera ex komma framsimmande. Men siffran är ju ändå oerhört låg. 1 häger ad stod nära, en annan häger sågs på långt håll. 3 fisktärnor ad kom i närheten över närmsta klarvatten, plötsligt började 2 av dem ivrigt attackera ett djur som stod dolt bakom vassen. Tärnorna hade arga läten och slog mycket ilsket. Och upp kom den attackerade fågeln, en ung brun kärrhök. Den var på det högsta besvärad, flög bort förföljd av två tärnor, kastade mycket häftigt när de slog. Den for ner till precis det område [illegible] i sydosthörnet, där ett par häckat. Här fick den ett slag sällskap med ännu en juv. Väl otvivelaktigt ungfåglar från detta bo. Det verkade som om kärrhöken var helt ovan vid dylika attacker, den blev uppenbart mycket skrämd.

Några backsvalor och ladusvalor sedda. OBS att ingen svan sågs trots efterforskningar.

Jag måste ner redan kl 0725. Inga hade satt ut fällor för smågnagare, 25 stycken och kom nu tillbaka med dem. Hade mot förväntan inte fått ett enda ex. Vi åt frukost Därvid flög 2 grågäss över sjön, rätt högt. Bruna kärrhökar på nytt mobbade av fisktärna. Och en gjuse kom fint, ryttlade, fortsatte, försvann, sågs på nytt, försvann bakom alarna - men kom efter 20 sekunder fram med en stor fisk, formen verkade som gädda. Gjusen ruggade inte synbart. Kanske juv, men beviset i form av dräktkaraktärer kunde jag inte se.

Start mot Lund kl 0805. Då hörde jag grönbena från sjön. Nära Sandslättshusen kom en fasanhöna med 2 kycklingar, stora som rapphöns, över vägen. Fler kycklingar kan ha funnits. Efter korsandet av Ålabäck, vid närmaste huset där vägen går in till Ellakvarn, kretsade två icke ruggande ormvråkar mycket lågt, de satte sig i en björk, och där befanns ett tredje ex sitta. Klara juv, de två jag såg flyga.

På vägen in, efter Revingeby, en del svartfågel men mycket mindre än igår, därtill satt på två ställen några fiskmåsar ad (men ingen skrattmås). Nära Östra Torn minst 200 måsar efter en harv, det verkade vara skrattmås ad nära nog alltihop, men de var inte på närhåll, och vi ville inte stanna.

Tillägg: vid stugan åtskilliga lövsångare sedda, även rörsångare sedd i buskarna i vasskanten (syns där ofta!), en rörsångare ute i vassen sjöng också. Sävsparv hörd, blåmes och talgoxe sedda.

I Lund vid morgonkaffet, som togs ute i det fina men endast matt soliga vädret, var tornsvalorna mycket aktiva, flög inte i täta skriande svärmar men for omkring många i varandras närhet, ensamma eller 2 - 3 tillsammans, på mycket olika höjd. Minst 20 - 25 ex sedda här, trots att jag inte satt med fritt synfält.

- - - - -

Hade ärenden på staden i Lund. Kl 1330 på Helgonabacken, vad satt där om inte den halvalbinistiska kråkan! Jag gick rakt på den för att se beteendet. Den såg mig på c 7 - 8 m håll, stannade; och när jag var c 4 m bort lyfte den och flög mycket lågt (under en halv meters höjd) ungefär 15 - 18 meter, fällde sedan, hoppade några steg. Det framgick tydligt att den flög dåligt, mycket dåligt. En del nya karaktärer syntes: nacken, på gränsen mellan svart och grått, var ljusgrå till vitgrå, oskarpt avsatt mot det grå. Vingarna var tydligt vitare utåt, d v s handpennorna var övervägande vita (se tidigare beskrivningar), armpennorna åtminstone i huvudsak så mörka att de på närhåll i flykten inte tedde sig vita. De enkilda handpennorna var alldeles avgjort korta och föreföll utpräglat smala, så att de "spärrade" mycket starkt, långt in mot sin bas, Vingarna tedde sig synnerligen korta. Stjärten var helmörk och hade de mellersta pennorna kortare, se skiss här, som är halvschematisk. OBS att fågeln gick i djup skugga under stort träd. Flög ut i ljuset (himmel ljus men molntäckt).

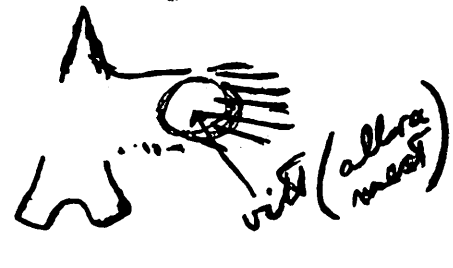

(401)

1978-07-28, fredag.

Omkr kl. 0650 över nämnda blanstrån 2 fiskgrämar ad och 1 svartgrämma juv. Jag tror inte att svartgrämmarna häckade i Kraubenjön i år, men möjligen i f.d. Tönejön.

Från Tornets beskrivning obsar c. 0710-0720 i lva och samt väder. På nämnda blanstrån låg knölsvan 1 ad + den andra ungen; c 200 m därifrån låg den andra gamla fjäln. 1 gräsänd sedd, och av andra fjäln på västra c 10 gräsänder, c 8 skäggdoppingar, 2 sothöns. Dessutom låg ute 7 dykänder, nästan säkert knipand, samt senare nämnda flygande gräsänder (≧ 8) och en flock på 7 skedänder flygande.

I Tönsheta (ej o'ad) i buskkopp lokom husen, på andra sidan jämnjön.

När vi startade 0746 hördes grönbena ett par gånger utifrån sjön. Artlista här ej fullständig.

(402)

1978-07-29.

Obsar vid stugan och från tornet 1705-1745. Väder: spegelblankt, klart (d v s molnfritt) men lätt slöjigt, och temp = 27° C. Utbyte:

häger 2
hussvala 7
tornsvala flock på 60 ex rundflygande högt uppe
gräsand 21
skäggdopping: 1 ad 1 juv + 1 ad 1 juv + 1 ad 1 juv + 1 ad 1 juv + 1 ad + 1 ad + 1 juv + 1 juv + minst 2 ex av obestämd ålder, summa alltså 12 åldersbestämda ex varav 6 ad och 6 juv.
knölsvan 2 ad med en mycket stor pull.
sothöna 1 (!!)
dykänder ej sedda (!!)
skrattmås på vattnet 4 ex varav troligen 2 juv
fiskmås på vattnet 1 ad

---

alltså summa fåglar av alla arter på vattnet = 44 ex, oerhört litet.

OBS att jag av gräsänder först såg bara c 14 ex och av sothöna intet e
än De övriga gräsänderna och den enda sothönan kom fram efter en stund.

Av hägrar bara 2 ex.

1 brun kärrhök juv tillhörande norra paret flög över och skrek, fällde sedan i busktopp i vassen vid detta pars häckplats, satt där fritt synlig.
Av småfågel sågs även bofink, grönfink och rörsångare.
Dessutom sågs 2 fisktärnor.

~~STUP~~ forts.

1978-07-29, Lördag. – forts.

Omkr. kl. 1750 kom flera tiotal svalor, åtminstone mest ladusvalor inkl. några juv., i närheten av Tornet. Jag observerade med ett par kortare avbrott till 1815, och sedan oavbrutet, mest från verandan, kl 1835 – 1930. Till att börja med hände inte mycket; ett par hundra svalor syntes över vassen runt längre bort, åtm. mest ladusvala. Som vanligt när det gäller dessa svalor på höstkanten, är de skymdis närvarande, ibland nära, andra stunder helt borta. Jag såg kl. c. 1900 en skarfliknande på ≦ 200 m som ungefär söderifrån kom upp och fälde i Kvarnbergets NV hörn (ungefär). Kl. 1910 sågs mycket. Kl. 1915 kom en skrikhäger längt över sjön, rätt nära som vanligt. Samtidigt kom en snedrad skara fiskgrisslor från NV. Det var 9 grisslor de flög rakt över mot SO. 5 stycken uppe och flög, 2+1 grisslor åt en, en fiskhägra med fisk i näbben flög NO delvis förföljd (om ork kanske) av c. 10 – 15 svalor. Enstaka gamla fiskmåsar sedda. Inom loppet av c 15 minuter

1978-07-29 forts.

Men yderligare 5 flockar voro nämn den observerade, fullt i NV. Avstånd mycket långt, passing på vare ej omöjligt, och därtill rörde läte sämedis, därför säkert en del flockar förbisedda. Flockstorlek 50-130 ex, approx. De flög snabbt och rakt men ej i "hopp", alla från S mycket.

Fyra ex stod stilla ej långt från flera hundra svarta åter borta. — Tre tillkommo flög mot NO med ny fart, släppte den utan att vara störd, flog den i stort knivskarpt nedåtbuet ving i mönstret och fortsatte mot NO!

Kl 1940 kom en mötkrika med i rak kurs över sjön enligt skiss. En ren slump att jag såg den, eftersom jag just satte på verandan och skrev denna dagbok. Högst 75 m upp, rak kurs, följdes 500 m. Ytterst osäkert.

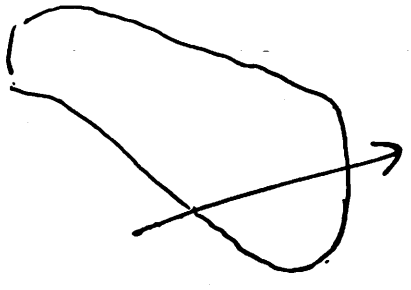

Speglande blankt, temp kl 1950 är +23°C. Molnfritt, lätt dis.

1978-07-29 forts.

När jag rusade ut för att följa nötkråkan så länge som möjligt, hördes ivrigt pipanden från unga. Unga beträbbar på "norra platsen", d.v.s. 300 m N om Tornet, där ett par sedan (rätt) regelbundet. Här flög nu 2 juv och 1 ad, några betydligt mer bra. Ej observerad från Tornet. Det förefaller klart att en buskpi måste 2 unger nått flygg ålder här ovanför. - En sångare sedd här och sjöng. En rätt oharmonisk men ovanligt modulerad visa, det lät som en ungfågel men alldeles för rik repertoar för vit- och ärtsångare, jag misstänker kärrsångare men vet ej. Rörsångare sjöng på avstånd i vassen, dock flera ihållande.

2000 - 2002 flög flera hundra svalor västerut över viken, alla åt N-NO. Mycket stor majoritet av ladusvala, högst 15 backsvalor sedda bland kanske 200 - 250 ladsvalor sammanlagt. Allra längst ute tycks förefalla mycket svalor som var obestämbara. Delvis flyger de mycket högt i den stilla luften! Några sädesärlor i vassen.

1978-07-29 forts.

Svalorna flög över sjön i omfångsrik men ovanlig glest svärm, jag kunde inte räkna ihop mer än 400-500 ex kl 2015, dock kom svalor glest och högt ungefär österifrån (samtidigt), men det var inte många (bl.a. sådana jag såg. Enbart ladu hördes därifrån. Kl 2017 sågs en välsamlad flock grävand på c 16 ex på närmsta blanksen, kl. 2020 var icke en enda svala inom synhåll. I övrig. småvatten fällor ute i sjön, på den "vanliga" boken, där det finns ett par minimala slam-ytor som passar för vadare.

Kl 2125, när jag tillade ut och lyssnade, var det mycket starka brus eller surr av svärmande Diptera. Temp. utomhus dropp +16° C [redacted] (först det hördes behagligt svalare); inomhus +23° C. Alldeles klart, alldeles stilla.

1978-07-30, söndag.

Sovmorgon. Trots att vi hade haft en mycket trivsam lördag, med frukost hos Kerstin Hadding i Steninge, i sällskap med Anders Nygren och Johnny Karlsson, och därefter hemfärd med Johnny på alla möjliga trevliga vägar, var vi mycket trötta när vi kom till stugan på lördags eftermiddagen. Delvis var det väl beroende på hettan. Hur som helst, vi gick till vila tidigt på lördagskvällen och sov länge. Och jag låg länge efter det jag vaknat. Ett par korta tittar över sjön gav intet utom två kretsande bruna kärrhökar juv och ett par tre hägrar.

Frukost c 0940-1000. Också mycket litet att se; även småfågel ovanligt litet. Häger minst 3 ex, brun kärrhök 2 juv.

Kl 1005 kom en sparvhök hanne juv lågt över vassen mot NO; arten ses sällan i relation till somliga andra arter rovfågel, som bekant.

Kl 1025 upp i tornet. Varmt, + 22° C, molnfritt men svagt slöjig himmel, ganska frisk vind omkring O. I närmsta klarvatten sågs c 26 gräsänder, de flesta stod på tuvor vid dybanken (som nu är mera bevuxen än tidigare år). Några få skäggdoppingar ad och juv, c 5 på närmsta klarvatten. 1 häger där. - Norra paret kärrhök: 1 juv satt i sin busktopp; honan ad kommer flygande utifrån sjön, benen hänger en aning men hon bär intet byte. Hon ruggar starkt. När juv får syn på henne, flyger den genast upp och jagar ifatt henne och tigger, men båda ex försvinner bakom träden. Av en underlig slump såg jag samtidigt en hona ad, också ruggande, flyga lågt över den plats i SO-hörnet, där ett par häckat och fått ut ungar, och likaså samtidigt en tredje hona ad bortom båtlegan vid sydsidan, denna sista hona är i sällskap med två ungfåglar! Klart att tre kullar kommit ut i denna halva av sjön. -

Vidare ses 1 hussvala, 1 tornsvala, 1 ensam flygande fiskmås ad; och över en vass sticker huvudet av en knölsvan upp. - På stora klarvattensytan nästan intet att se: 2 skäggdoppingar varav 1 juv, längre bort 3 + 1 skäggdoppingar ad och mycket långt bort ännu 1 ad. 4 fiskmåsar ligger på vattnet, därav 2 ad 1 icke ad och den fjärde troligen inte heller utfärgad. Mycket långt bort ligger c 8 dykänder varav 4 är brunand, en ensam brunand hanne kommer dessutom flygande och lägger sig där. De övriga är brunand eller vigg. På annan plats c 3 andra obestämda änder. 1 fisktärna ad flyger över sjön. Flock på 7 gräsänder kommer från Ö, fäller.

Kl 1045 ny räkning av gräsänderna: på närmsta klarvatten simmar fram en flock på 17 ex, därtill står 21 på tuvor som ovan, och i "tarmen" ligger 3 ex, summa 41 ex. Svanparet med sin enda unge simmar ut på närmsta klarvatten. Långt ute upptäcks ännu en skäggdopping med en icke fullvuxen unge samt på annan plats 4 sothöns varav 3 ad och en icke vuxen unge/ungfågel. Backsvala sedd några ex. Ännu en räkning ger 41 - 42 gräsänder, men därav är säkert åtminstone 2-3-4 ex inte räknade förut. 2 hägrar stod i närheten, därav 1 my. väl utfärgad ad.

Ner från tornet 1055. Kladd till ovanstående renskrives genast, kladd ej bevarad eftersom bläcket tog slut och den därför blev oläslig för alla utom för mig.

2 ringduvor flyger förbi. Ensam ungstare på tomten, ser ut att halta en aning.

Kl 1140 en fiskgjuse utanför stugan, lågt över närmsta klarvatten, flyger bort, ses på nytt ett par ggr, jag ser den icke ta byte. Jag satt sedan på verandan, läste en del men tittade mest ut. Härlig sommardag; värmen, som framåt kl 13 stigit till 24° C, mildrades av den friska ostliga brisen. Synnerligen få fåglar att se över sjön. Underligast var att en vitbrokig fågel flaxade ner och fällde på dybanken (som numera är mest bevuxen). Jag tittade till: då lyfte fågeln, flög 15 m och fällde åter. Det var en tamduva med mörk kropp men nästan helvita vingar!! - Skrattmås 1 ad och senare 1 juv sedda. Brun kärrhök juv kom förbi ett par ggr. Talgoxe.

Därmed slut på dagens anteckningar. Original-anteckningarna från resten av dagen antagligen förlorade.

1978-08-10, torsdag.

Kom hem till Lund kl 0815 efter semesterresa till München - Garmisch-Partenkirchen - Zugspitze, Engtal, Füssen - München - Würzburg. Hade semester även denna dag, var mest i våningen i staden. Inga hämtade mig kl 1650, vi ankom till stugan kl 1725. När vi åt, ungefär kl 1830, lyfte c 22 + 60 gräsänder + 2 stjärtänder och minst 4 hägrar ur sjön. 3 bruna kärrhökar, varav 1 ♀ ad och 2 ungfåglar, sågs också. Flera starflockar på 100 - 1000 ex/flock sågs i V änden av sjön; en del små flockar på 25 - 100 ex/flock sågs även på närmare håll, men inga starar fällde i sjöns SO hörn. Förlopp f ö ej närmare studerat. - Det var tydligt att ytterligare ett par hägrar fanns. När jag talade med Thomas Lindblad och Ulf Lundwall kom ärlor förbi. Några sädesärlor.

Upp i tornet kl 1940. Såg 1 grågås, ytterst få gräsänder, någon gräsand också hörd. 1 skäggdopping sedd, några svalor, ringduva, några ärlor. Knölsvan 1 ad och 1 unge!! Ytterst få skrattmåsar, kanske 5-6-7 ex sedda. Kl 1953 flög 13 tärnor mot VNV, troligen silvertärna. Ladusvalor högt, glest, få ex. Kl 1959 hördes ljungpipare flera ggr på långt håll.

Kl 2003 häger flera ex sedda. 25 ladusvalor högt och glest. Storspov hörd 20 ggr men ej sedd. Drillsnäppa hörd många ggr. Brun kärrhök ♂ ad, därtill 2 juv av "norra paret" tiggande eller åtminstone visslande. Gräsand simmar ut h o d, ej många, högst 15 ex sedda. Häger flera ex, de skriker mycket. Minst 40 måsar, troligen skratt, har fällt mycket långt ute på sjön, nära varandra. Bredvid dem 1 trut.

Kvar i tornet till 2010. Fin kväll, men så länge jag obsade sågs ytterst få ärlor och svalor; backsvala sedd. Av gräsänder däremot mer än vanligt idag (vilket inte innebär att siffrorna är stora!).

1978-08-11, fredag.

Inga tidiga morgonobsar. Före 0945 var det fint väder, blev utmärkt cumulushimmel. Lövsångare sj, sävsångare 1 ex i trädgården, brun kärrhök ofta sedd, bl a 1 ♂ ad och 2 ungfåglar/ vid S stranden. Fiskgjuse både nära och långt borta, fiskade men fick troligen intet byte. Kanske fanns mer än ett ex. 1 + 2 enkelbeckasiner.

Kl 0920 och därefter sågs 5 + 3 kretsande ormvråkar, därav 3 börringevråkar, och en av dessa hade absolut lysande vit stjärt i kikaren, dock sågs att den var mörk ytterst. Avstånd 1000 - 1500 m. Undersidan var helljus, översidan ljus men ej lika vit som på ett annat, samtidigt synligt ex, vars stjärt var mycket mindre vit. - 1 nötskrika, 5 skedänder, 1 grönbena, och ett par vanliga saker.

Kl 0940 hördes 1 ad och 1 juv skräntärna

Tornet 0945-1025. Härligt sommarväder, utmärkt cumulushimmel, mest sol; halo runt solen. Obsar från tornet:

skäggdopping högst 10 ex; enst ad med m 1 m vuxna juv sågs.
häger relativt allmän, säkert 8 - 10 ex sedda, ad och juv, men många ex var på m 1 m långt håll.
grågås: 2 juv simmade i sällskap utanför närmsta klarvatten.
knölsvan 2 ad med sin enda unge i kanten på " " .
gräsand: mycket få sågs på vattnet 0945 - 1005, då minst 25 + 45 + 4 ex, och senare 4 ex till, summa c 78 ex, kom från SO och fällde under vilda kast ⁄ på olika ställen, både i "tarmen" och i eller nära närmsta klarvatten och längre ute. De flesta blev osynliga när de fällt, kanske 15 sågs även därefter. ♀
OBS: icke en dykand, ej heller igår kväll såge någon enda sådan!!
fiskgjuse: först 1 ex som slog snett ner i vattnet (se skiss) och tog fisk; när den tagit bytet och flög bortåt, förföljdes den av brun kärrhök juv, svängde S, använde "termikblåsa" där 1 ormvråk och 1 brun kärrhök juv kretsade, försvann mot S. - Senare kom 3 fiskgjusar samtidigt, 1 ex slog miste, sågs länge, ofta nära. Var granna att se, troligen inte årsungar.

brun kärrhök: 3 juv i "norra parets" område, månne alla syskon?? Vidare 1 ♀ ad och 1 ♂ ad och (minst 1) juv på andra håll.
ormvråk: förutom kretsare enligt ovan sågs 1 normaltecknad + 1 ljus + någon till, kretsande, ofta nära; de flesta var säkert juv.
lärkfalk: 1 kretsande i SV över Silvåkraskogen. Mycket livligt i luften; vissa ex var högt uppe.
sothöna summa ett ex sett!!

FORTS.

1978-08-11 forts.

grönbena 1 flög förbi, hördes, [illegible] sågs.
skrattmås mycket få, enstaka, c 5-8 ex sedda på låg höjd, ofta m 1 m direkt på passage, därtill 3 tillsammans på jättehöjd.
fiskmås 2 ad sedda
gråtrut 1 ad sedd
fisktärna: minst 1 ad och 1 juv sedda; artbestämning nog OK
skräntärna: 2 personer i tornet, okända för mig, men det var far och dotter, hade sett och fotograferat 2 ex precis innan jag kom upp; se ovan; det var de 2 exemplaren som jag hörde.
ringduva 3 + 1 ex
större hackspett hörd från Ivans backe
ladusvala mycket få sedda
backsvala 1 ex sett
sädesärla några få sedda
lövsångare
bofink 1 ex hört
kråka 1 sedd.

Tätnande cumuli, mycket fint väder, temp drygt 20° C. Jag gick ner från tornet. Gick och plockade litet hallon. Fann därvid två utgrävda getingbon. Under tiden 1100 - 1400 sågs:

fasan ♀, enkelbeckasin 1 sedd, trädpiplärka hh, lövsångare, entita, talgoxe, sädesärla på järnvägsbanken, brun kärrhök ♂ ad över ängen, den jagas närgånget av en juv. Nötväcka 1 i träd och på marken vid järnvägen. Gräsänder kom över flera ggr; jag höll ej oavbruten passning men såg säkert 25 - 35 ex komma. Kricka 1 ex funnet dött, hade slagit ihjäl sig mot ledningstråd. Stare helt få. Härmsångare vid kanalen.

Det blev nästan helt molntäckt. Några regnstänk men bara fint. Nytt tornbesök c kl 1400, då sågs i "tarmen" c 18 gräsänder, därtill på andra ställen minst 7 andra ex, f ö intet nytt.

På e m kl 1500-1800 delvis ej obsar. Jag var trött, låg en del av tiden.

Från c kl 1800: små flockar av ladu (som växte i antal, se nedan). Minst 100, kanske 200 måsar kom till sjön, det var åtminstone till stor del fiskmås juv, men inte enbart juv. Häger flera ex. - Det var mulet ett slag men klarnade och blev alldeles lugnt. - Stare en flock på 1000 ex nära, en flock på c 200 ex långt bort i V. -

Tornet [illegible] igen från kl 1925. Såg:
85 fiskmåsar kom från S ut över sjön, svängde mot öster. Gräsand: i "tarmen" sågs 10, men fler fanns; på närmsta klarvatten en del, inalles sågs c 45 ex, därtill c 5 skedänder. Vidare 6 andra gräsänder [illegible] långt ute. 1 sothöna(!!). 1 skogssnäppa.
1 svartsnäppa länge rundflygande och lockande. 1 fisktärna.
Kl 1940: bortåt 1000 svalor lågt över närmsta klarvatten, allra mest ladu, flera backsvalor sedda, men bara ladu hörda. Vidare sågs ett par 100 svalor, därav tämligen mycket back, över sjöns NÖ del. Det var alldeles stilla. Alla svalor flög lågt, [illegible] vilket var oväntat i detta väder. Skäggdopping hörd. Hägrar nog 10 ex sedda. Gräsand på närmsta klarvatten mer än vanligt. 1 trut, troligast [illegible] havstrut, flög mot V. Ett fåtal ladu- och backsvalor högt uppe, kom ofta över tornet. - Rödmyra svärmar. - På närmsta klaRvatten nu c 50 gräsänder synliga. 1 ad knölsvan med sin unge där också. 1 brun kärrhök juv ur "norra paret". Svalor lågt:
nu, kl 1950, ses över 1000 ex, kanske 1500 ex.
kl 1952 stiger svalorna och "sköljer" rakt över tornet, 100-tals ex kommer nära, bara ladu hörs. Större hackspett hörd. 8 dykänder, kanske vigg, kommer från Ö, flyger långt bort mot V. 5 gräsänder flyger mot Ö. 6 fiskmåsar flyger mot Ö över sjön, alla är juv. 3 ringduvor och 1 skogsduva, alla i sällskap, flyger mot NNO ungefär.
De 9 dykänderna har fällt, det är troligen sjöorre, de utför allehanda turer med 4 skäggdoppingar. - Gräsänderna reser delvis mot O och SO. 1 stjärtand likaså.
En lärkfalk kommer, den får alla svalorna (som nyss var försvunna!) att stiga uppåt, tämligen tätt samlade; antalet svalor nu c 3500, ladusvala dominerar mycket starkt.
Ytterligare gräsänder flyger mot Ö - SÖ.
Kl 2010: svalor uppe, tätt samlade, skrämda. - Även långt ute på sjön ses smärre gräsandflockar; några av dem (5 + 4 + några ex) lyfter och flyger mot O - SO. Dykandflocken är kvar, det är 9 sjöorrar!!! Ladusvalor delvis ner (innebörd: de fäller i vassen. GRck vid renskrivningen), delvis [illegible] (under 1000 ex) flyger de omkring, mycket tätt samlade, på c 100 m höjd. Gräsänder simmar fram i

1978-08-11 forts.

småflockar. 3 obestämda vadare flyger mot SV. - Mycket fin, stilla kväll, rätt svalt; mest klar himmel, men mörka moln i SV-NV-N-NO. Mycket starkt surr av storvuxen chironomid som svärmar i tiotusental över björktopparna. - 12 + 3 gräsänder flyger mot O rakt över tornet.
Kl 2020. Jag ner från tornet. Minst 45 gräsänder ses på närmsta klarvatten.

C

4 (411)

1978-08-12, lördag.

Inga tidiga morgonobsar. Några korta obsar mellan 0700 och 0900, därefter flitiga ehuru inte helt oavbrutna obsar från verandan och tomten c 0900 - 1035, från tornet 1035 - 1055, och så på nytt från marken fram till 1120, då Magnus Sylvén kom för att höra om vi visste antalet utflugna ungar i de kullar brun kärrhök som häckat nära tornet. Det visste vi och gav besked om (se nedan). Magnus och jag satt en stund på verandan och gick sedan ut. Fint väder, rikligt med cumuli, måttlig vind från V eller NV, vid ett tillfälle omkring kl 1105 märknade molnen starkt och det blev några minuters glrst regn, men sedan blev det fint på nytt. - Mycket folk i tornet i flera omgångar.

Här artlista över vad jag såg före kl 1330:

1 skäggdopping fåtaligt sedd från tornet. Totalantal sedda c 10 varav några juv, dessa i ett par fall tillsammans med en ad, och aldrig låg mer än en juv nära en ad. Blåsten gjorde att det var svårt att se fågel på långt håll på vattnet, trots sol och fin sikt.

2 häger relativt riklig, nog 8 - 10 ex sedda, oftast stående i vasskanter, ensamma; ibland 1 - 2 ex flygande. Både ad och juv sedda. Totalantal närvarande vid sjön måste varit betydligt över 10 ex

3 knölsvan hittills idag bara 1 ad sedd

4 grågås också bara 1 ad sedd, stod på tuva i kanten av närmsta klarvatten

5 gräsand: alls inga mängder men likväl mera aktivitet än tidigare i sommar, och antalet sedda ex var (liksom igår) relativt högt. Från tornet sågs i "tarmen" minst 17 ex ligga, bredvid dem minst 8 krickor. I närmsta klarvatten sågs från tornet c 25-28 ex. Längre bort på olika ställen ett fåtal ex, kanske 6-8 inalles. - Redan innan jag gick upp i tornet hade jag sett några små flockar komma och fälla i sjön. De flesta blir osynliga när de fäller.

6 kricka: vid ett par tillfällen före kl 1030 sågs 4 + 15 ex flyga. Obsar från tornet se föreg. - Därefter åter sedd i flock , c 12 flygande ex

7 skedand: några flygande ex sedda ng ggr, totalt högst 8-9 ex

- obestämd and: minst 3 mycket långt ute.

- obs att inte en enda bestämd dykand sågs

8 fiskgjuse: snart sagt ideligen sedd, de flesta ex flög lågt och ryttlade efter fisk eller kretsande eller flög runt på spaning. Jag såg 1 ex ta en liten fisk i första försöket, det var ett måttligt brant snedslag; vidare såg jag två ggr hur fåglar slog men missade. Aldrig med säkerhet mer än 2 ex sedda samtidigt, men nästan säkert fanns mer än 2 vid sjön. - Ett par ggr, särskilt en gång omkr kl 1215, sågs en gjuse kretsa mycket högt och sedan (troligen) fara vidare, kanske en flyttare på passage.

9 ormvråk mycket ofta sedd; på närhåll kom flera ggr 1 eller 2 ex, normalfärgade, delvis över vassen lågt. Andra kretsade eller (i ett fall) stod mot vinden på stor höjd. Ytterligare andra kretsade på långt håll, bl a 3 ex nära varandra över Revingehed. Något ljust ex sett men ingen klar "Börringevråk" hittils idag

10 sparvhök: 1 ex nära förbi kl c 1205, ett annat ute över sjön, också lågt, c kl 1240, båda flög SV. Sträcktiden bör ha begynt, de första brukade komma i Falsterbo omkring 10 aug.

11 brun kärrhök ideligen sedd, mest juv, ibland 2-3 nära varandra, men hona ad sedd, och en gång långt i V sågs 2 typiska juv förfölja en mycket ljus och smäcker kärrhök med lysande vitt eller vitgult på huvudets ovansida; denna fågel såg också ut att ha ljust vid stjärtroten och vara mindre till storleken än de båda ungfåglarna. Vingarnas ovansida hade grå färg ungefär som hos en gammal brun hanne. Fågeln kan ha varit något mycket fint, men jag får inte karaktärerna stt stämma bra med någon art; kanske var det i alla fall en brun kärrhök ad i m l m ovanlig eller extrem dräkt.

Vi meddelade Magnus om våra två par i SO hörnet och att de fått

1978-08-12 forts.

ut resp 2 och 3 ungar, vidare att ett tredje par som häckat V om godsets båtlega fått ut åtminstone 2 ungar. -
Idag sågs bruna ungfåglar ofta kretsa på upp till 100 m höjd, och man kan väl misstänka att ungfåglar från de olika kullarna nu börjar röra sig över större områden (första tiden är de tydligen mycket "hemkära" och avlägsnar sig inte mer än kanske ett par hundra meter från det bo där de kläckts)

12 sothöna: från tornet 1 ad + 3 ex, av de sistnämnda var 2 bergsäkra ad och den tredje troligen också ad med vit pannsköld, men den såg ut att vara något mindre till storleken (kroppsstorleken alltså), och den vita bläsen föreföll också mindre. Något ljust i dräkten kunde däremot inte ses.

13 vipa: på morgonen 1 ex flygande över sjön mot NO

14 brushane: omkring kl 1200 kom en flock på 11 ex snabbt mot V - VNV

15 enkelbeckasin: på morgonen en gång en flock på 3 ex, senare 1 ensam fågel sedd flyga förbi

16 skrattmås: ofta sedd, allra mest fåglar som kom ensamma eller kanske 2 tillsammans och reste mot V ungefär. Ibland rundflygande, och de få ex jag såg nära var ad med huvudet delvis ljust och ibland tydliga ruggningsluckor i handpennorna, det såg ut som om det var lucka strax innanför de längsta pennorna. Inte mer än ett par tiotal ex sedda, eller högst 25-30 i varje fall

17 fiskmås: idag i ringa antal, enstaka ex eller 2-3 tillsammans, mest ad (jfr igår kväll!), flög oftast förbi mot V eller VSV m l m direkt. Några rundflygande över sjön sedda ett par tre ggr. Inalles före kl 1400 högst 20 sedda varav kanske 4 juv

18 havstrut 1 jättestor ad flög mot VNV kl 1315, följdes länge

19 fisktärna: 1 ad flög med mat mot NO en gång omkring kl 1210. Dessförinnan sågs tärnor, rimligen fisktärnor, flera ggr över sjön, i sällskap på upp till 4 ex. En ensam juv sedd rätt nära, och jag är praktiskt taget bergsäker på att alla de ad jag såg (inte många, för all del!) också var säkra fisktärnor

20 gröngöling 1 ex skrek oerhört ivrigt och flög, fortfarande storskrikande, förbi mot NO alldeles utanför stugan kl c 1110. Häftigt skrämd kanske, men av vad vet jag inte

21 ladusvala helt enstaka ex sedda ng ggr

22 backsvala 1 sedd

23 trädpiplärka: flyttlätet hört ett par ggr, men inte så ofta som igår

24 lövsångare ofta sedd, och flera hördes sjunga, däribland en som föreföll vara en tydlig nybörjare men likväl lät höra en strof som var mycket längre än en normal sång.

25 sävsparv sedd flyga över vassen

26 bofink 1 ex flög över när jag var i tornet

27 grönfink 1 ex dito dito

28 hämpling minst 1 ex dito dito

29 kråka 1 enda ex sett hittills idag, flög norrut över sjön helt lågt omkring kl 1200.

Tillägg: kl 1359, när detta renskrevs direkt, tittade jag ut och såg en gjuse kretsa med en stor grann fisk utanför huset. Den steg oväntat brant , inte nämnvärt i krets, men jag såg istället hur den ställde in sig mot den just då friska V vinden och snabbt steg från c 30 till c 100-120 m höjd; sedan flög den med rak kurs bort mot NO eller ONO, följdes länge.
Renskrivet hit kl 1415.

1978-08-12 forts.

Kl c 1440 - 1510 var jag i tornet. Sol och grant, och fortfarande rikligt med cumulusmoln, men vinden har ökat snabbt och är nu snarast hård. En del cumuli är på väg att blåsas sönder. Skuggtemp c 20° C. Rätt kul obsar från tornet, trots att det p g av vinden inte var möjligt att se fågel på stora avstånd på vattnet. Däremot kunde jag räkna de synliga fåglarna i "tarmen"; här stod 1 häger och här simmade minst 35 gräsänder och 10 skrickor. Tur hade jag med skräntärna kl 1448 kom 1 ad och 1 juv österifrån, lågt; ad fiskade i sydosthörnet och fick liten fisk som den nästan säkert svalde själv. Ungfågeln bestämdes till åldern på teckningen incl näbbfärgen, däremot hördes intet läte, den tiggde alltså inte, åtm. inte hörbart. De båda fåglarna flög lågt och oftast nära varandra över närmsta klarvatten, en gång "plöjde" den gamla med näbben i vattnet, därav bromsades den så att den höll på att stanna och bli liggande på vattnet, men innan det kom därhän tog den fart och fortsatte flykten: att lägga sig och simma är som bekant ingenting som friska vuxna tärnor brukar göra.

2 skrattmåsar ad och 1 dito juv samt minst 1 fiskmås ad fanns i närheten av tärnorna, men bara en gång blev det reaktion: den ena gamla skrattmåsen satte full fart och förföljde skräntärnan ad just när den tagit en fisk. Förföljandet avbröts efter c 100 - 130 m.

Över vattnet i övrigt glesa måsar, ibland dock några tillsammans; en gång sågs på långt håll 6-7 ex tillsammans, mest fiskmås tror jag men en mycket stor trut var med.

Bruna kärrhökar juv ofta sedda. Över Silvåkraskogen dök upp två lärkfalkar, de följde varandra m l m nära i flykten rätt länge, var ofta alldeles nära varandra men slog ej efter varandra. Det syntes my tydl att de var olika stora, hanne och hona alltså rimligen. Ytterligare två sparvhökar kom förbi mot SV med c 10 minuters mellanrum; den ena kom snabbt och lågt alldeles utanför tornet. En ensam ladusvala som råkade befinna sig c 25 m ovanför, satte en väldig fart och slog tydligen efter häken, men båda doldes snart bakom träd.

Det blev mindre molnigt, praktiskt taget oavbruten sol. Sikt fortfarande mycket god, vind inte ytterligare ökande. Kl 1550 - 1715 gick jag ut att plocka hallon; med måttlig framgång, men skönt var det. Jag gick mest på järnvägen till Silvåkraskogen och sedan i krokar tillbaka. Såg lärkfalk ad kretsa över mig, såg ormvråkar ng ggr, normaltecknade, såg först 2 bruna kärrh juv lekande med varandra över betesmarken mellan järnvägen och Silvåkra allé, såg här också en ytterst oväntad sak: från sagda betesmark lyfte under starkt "snärpande" en sädgås, sågs flyga 200 meter, doldes bakom träd och höjd, kom fram i utmärktaste medljus och sågs flyga 200 m till innan den försvann bakom strandskogen vid sjön (den flög ut över sjön). Såg färg precis perfekt, fågeln hade inte ett spår av grågåsens vingteckning, och jag såg näbben också förresten. Uppenbart en på något sätt efterbliven eller desorienterad fågel, men det är, trots jakt och skadskjutningar, alldeles oerhört sällan man ser sädgäss i Skåne mellan 15 maj och 10 september; jag vet inte om jag har någon enda säker obs från månaderna juni-juli-augusti; tror det knappt. Det bör anmärkas att fågeln lyfte lätt och flög bra. Ytterligare 1 hona ad med 2 flygga pipande juv av brun kärrhök sågs ungefär vid båtlegan (här har varit ett par, det berätade vi idag för Magnus Sylvén förresten), och 2 ungar har de fått ut). Vidare sågs ringduva enstaka, skata dito samt en flock c 40 starar vid kossorna på betesmarken. Flock c 10 bofinkar, eljest ovanligt litet småfågel, bara grönfink hörd, och en Sylvia (ärt tror jag) sedd. Glest med måsar (skratt, fisk) sågs över sjön och förbidragande, inalles kanske 15 - 18 ex. Svalor inte sedda, trädpiplärka inte hörd, etc Rätt konstigt. - Kort efter hemkomsten såg jag en brun kärrhök hanne ad segla lågt över "stora heden" och tallskogen ungefär bortom den rivna gården nära där kvarnen förr låg. En kråka kom efter den. Detta kl c 1735, därefter renskrift av ovanstående och därvid osammanhängande obsar.

P.S. Glutt hörd under vandringen. 1 enkelbeckasin sedd; grön-
gölimg skrek från Silvåkraskogen.

FORTS.

1978-08-12 forts.

Kvällen: av svalor ytterst få sedda. Stare 2 flockar långt i V (några 100 till högst 1000 ex), och bara c 500 + 50 ex över Ö delen av sjön. Om alls något nattkvarter i Ö delen av sjön, måste det varit föga besökt. Sädesärla några juv sedda. Obestämda ärlor 20 - 30 ex till sjön.

Väder: allra mest klart, men solen gick 1905 bakom mycket mörk molnbank i väster, denna upplöstes dock helt. Det blev lugnt. Brun kärrhök ♂ ad sågs bli förföljd av juv.

1978-08-13, söndag.

Jag satt kl 0515 - 0605 på verandan. Det var först dimma, som sakta upplöstes. Häger, talgoxe, lövsångare, blåmes; 20 - 30 ladusvalor, några backsvalor. Svalorna rundflygande. Enstaka skratt- och fiskmåsar, oftast bara 1 ex synligt åt gången. 1 ad och 3 juv fisktärnor kom ut över sjön, en juv tog (eller kanske fick??) en fisk, blev intensivt förföljd av flera 100 m av skrattmås ad, tärnan höll kvar fisken länge, men resultat ovisst. 2 + 2 vipor sedda. -

Vi åt frukost ute i det strålande vädret. Kråka 4 ex; ringduva 1; blåmes; entita flera ex incl. juv; enkelbeckasin, häger. De 2 svanarna med sin unge långt ute. Fiskgjuse sågs flera ggr. Kl 1013 tog den en fisk i första försöket. Ormvråk sedd. Gräsand: 2 + 15 ex kom till sjön. Inga såg en duvhök ♀.

Tornet kl 1020-1040 i underbart väder. Rika cumuli. Fågel:
en sommargylling ad kom från SV, fällde i björkarna. 1 svartmes. Sädgåsen stod där änderna brukar stå. Allt sett perfekt. Gräsand få synliga, högst 15 ex. Skäggdopping 1 ad 1 juv + 1 ad 1 juv + 2 juv + summa 6 ex till, långt ute, summa summarum alltså 12 ex sedda. Sothöna 2 ad!! c)
Häger några spridda. Brun kärrhök ♀ + 3 juv (av) norra paret, 2 juv sydsidan, ♂ ad + 1 juv i sydosthörnet = summa 8 ex sedda. Ormvråk: 1 ex kretsande, det är en börringevråk; långt bort ses flera kretsare. Rörsångare sjunger kortvarigt. Storspov 1 juv, den lockas att flyga runt av 2 pojkar i tornet som härmar dess läte. Svanparet med unge. Trädpiplärka, grönfink, enstaka skrattmåsar incl. 4 juv; enstaka fiskmåsar ad + juv. 6 brushanar varav 2 ♀♀ rundflygande, försvinner mot Ö.

På middagen gjorde Inga och jag en rundtur till Vombsjön och Frualid. Fint utbyte. Följande förkortningar användas härnedan.

F = Frualid SF = sjön vid Frualid VÄ = Vombs ängar

VNV = Vombsjöns nordvästra hörn (Hjälmaröd) V = Vombsjön f.ö. Ö = övrigt

skäggdopping 2 ad 2 juv VNV, längre ut på samma ställe fanns flera ex
häger: V, SF, flera ex
knölsvan SF kull 2 ad och 4 stora juv (eller väl rättare: 4 stora ungar)
gräsand V långt ute 200 - 300 ex sedda, SF c 15 sedda
kricka SF 13 ex
skedand SF 1 ex
fiskgjuse V 2 ex, SF sedd flera ggr
bivråk SF 1 ad, den ruggade mittersta stjärtpennor
glada F 3 ex sedda varav 1 ex i ruggning
sparvhök F 1 ex
ormvråk F, SF många ad och juv, även börringevråk sedd
brun kärrhök F 1 ♀ ad kretsande
fasan F hörd
trana F flock hörd men ej sedd
rörhöna SF 1 juv bland sothöns
sothöna 40 ex på vattnet SF, även några ex VNV
drillsnäppa SF många ex vid stranden, även 1 ex vid SF:s avlopp, under trädvalv
vipa VÄ två flockar 20 resp 40 ex
enkelbeckasin VNV 1 ex
skrattmås c 500 ex kretsande över skogen etc nordost om SF, därtill enstaka ex på många platser
fiskmås sedd bland skrattmåsarna SF, därtill enstaka sedda flerstädes
gråtrut VNV 1 ad
havstrut V 1 ad
fisktärna V några ex sedda

FORTS.

8 (415)

1978-08-13 forts.

ringduva VÄ några ex sedda
skogsduva VÄ 1 ex
spillkråka F 1 ex, och inne i Vombs Fure 1 ex
ladusvala fåtaligt sedd. Vid SF sågs 1 ladusvala attackera en fiskgjuse, en ovanlig syn såvitt jag kan minnas.
backsvala mycket få sedda
trädpiplärka hörd
sädesärla några ex på vägen vid Öved
gärdsmyg hörd flera ggr F
lövsångare flera sedda
rödhake 1 juv med fläckiga dräkten, den sågs i den [redacted] trädvegetation som "hänger över" SF:s avlopp som ett valv
entita F flera ex
talgoxe F " "
nötväcka 1 ex SF
trädkrypare hörd F
bofink flock minst 75 ex vid Vombs Norregård, en stor flock för årstiden!
hämpling vid Öbacken 2 ex
stare VÄ en del, men ej närmare undersökt
sommargylling: nära Öbacken sågs 2 flygande exemplar varav 1 ♂ ad och 1 som var ♀ eller juv att döma av dräkten
kaja många på VÄ
råka " " VÄ
kråka " " VÄ
korp SF 2 ex vid sjöns V ände, mycket fint.

Härligt väder. Massor av växter också:

Petasites ovatus, blad av helt otrolig storlek, se nedan.
Lunaria
myskmadra
Impatiens (springkorn)
stor blåklocka (rapunculoides?)
rik vegetation i vattnet i SF
liksvamp (Phallus impudicus)
röksvamp i skogen, art oklar

En skalbagge av släktet Phytodecta eller liknande, alltså en chrysomelid, på blad av Prunus??

Vi startade rundturen kl 1105, kom tillbaka till stugan kl 1440. Jättefin tur. Regn började kl 1445, fortsatte en god stund. Ulla Holmbergs flicka, Eva, kom på besök med sin make, vi samtalade rätt länge. Vädret bättrade sig starkt, blev lugnt, lättade mycket. Middag kl 1600-1630. Familjen Nyström kom kl 1730, stannade till 1900. När vi satt och pratade åed dem, kom en sparvhök förbi.

Kvällsobsar gjordes, delvis i samtal med Stefan Lithner och Göran Högstedt. Det blev kav lugnt och mycket fint väder. Vi stod i tornet en god stund. Såg inga starar. Av ladusvalor högst 30-40 ex sedda. Vidare: 1 sparvhök, 1 tyvärr ej helt säker nattskärra, brun kärrhök 2 eller kanske flera juv, vidare 1 ♂ adad, ej ruggande, som förföljdes av en tiggande juv. 5 något osäkra ljungpipare flög mot V. Drygt 100 änder, åtminstone mest [redacted] gräsand, låg långt bort i V delen av sjön. En del gräs även på närmsta klarvatten. Häger sedd. Övriga fåglar ej noterade resp. ej sedda. En del gräsänder flög mot Ö i skymningen. Tid för vistelsen i tornet ej angiven.

Omkring kl 2030: 2 rördrommar uppe, därav 1 i väster och 1 i sydost, eller kanske var det rentav 2 i väster [redacted] och 1 i sydost. En lång stund hördes lätet "kórr". Fåglarna sågs ej, bara hördes, och det var tydligt att de så småningom avlägsnade sig. - Drillsnäppa hörd, skogssnäppa hörd, enkelbeckasin hörd.

Kl 2110 [redacted] hördes kattuggla. - Fågelanteckningar slut, men se nästa blad för Petasites ovatus.

FORTS.

416

1978-08-13 forts.

Jag tog med mig ett blad av Petasites ovatus från växtplatsen vid Frualid, vid sjöns östra ände. Här några mått, med hänvisning till figuren.

A = bladets spets
B = bladets bas, d v s där bladskaftet övergår i bladskivan
C och D de punkter mellan vilka bladet har sin största bredd
E = en av de två punkter på bladskivan, varifrån avståndet till A är störst
F och G = de två "spetsarna" nära bladets bas
H = den punkt på bladskaftet, där skaftet skäres av en linje från E till dess motsvarighet på andra bladhalvan.

Några mått i rät linje:

A-B = 635 mm
A-C = c 640 mm
A-E = 820 mm
A-H = 822 mm
C-D = 1005 mm

F-G = 200 mm (men är ett sämre mått än de övriga, eftersom bladskivan ej är plan)

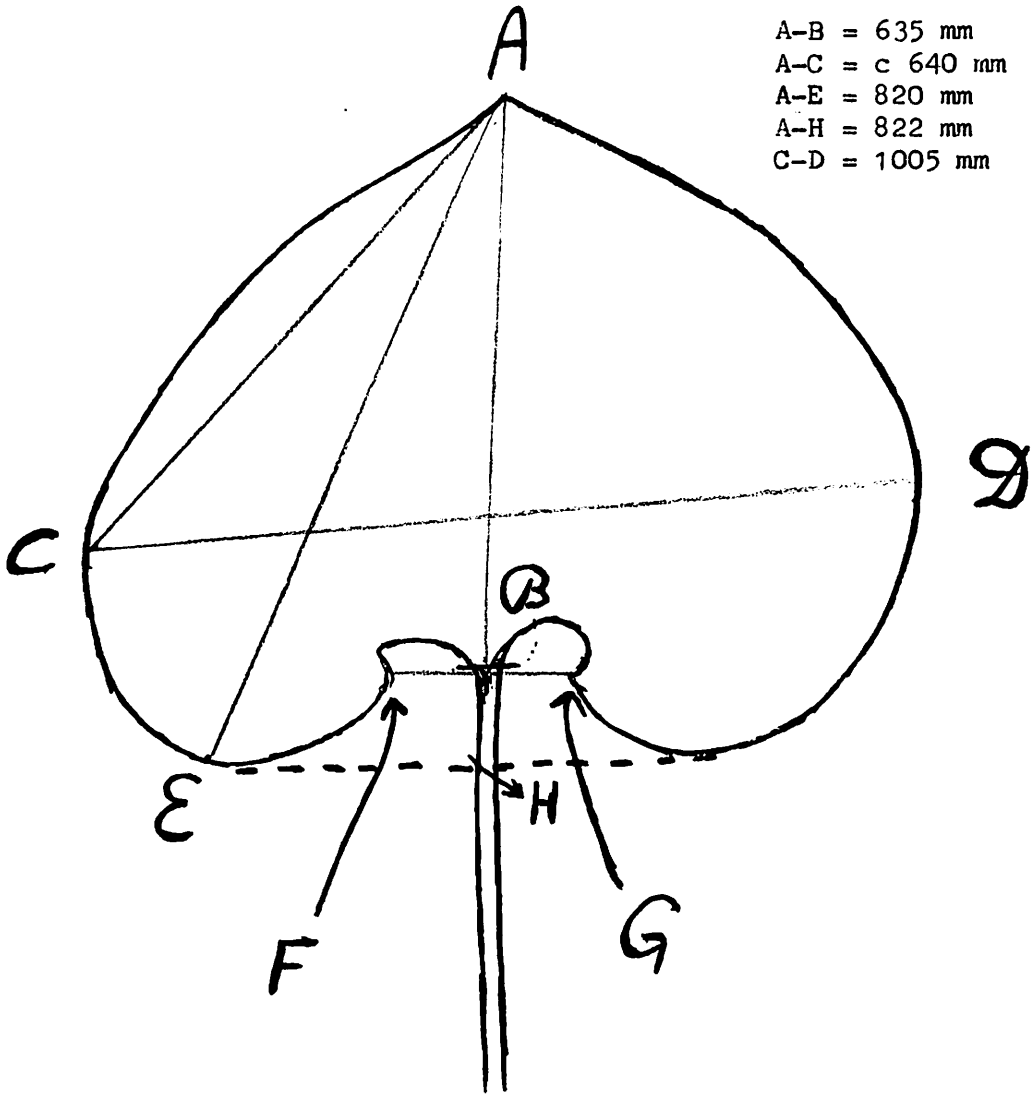

Vidare: skaftets längd från markytan till den punkt (B) där bladskivan börjar: 1540 mm!

Även bladskaftets grovlek är förvånande. Skissen härinvid visar ett tvärsnitt genom skaftet, som är rännformigt.
Pilen markerad a: längd 56 mm
" " b: " 52 mm

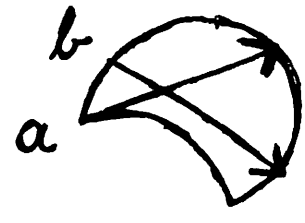

SLUT 1978-08-13.

1978-08-14, måndag.

Tornet 0615 - 0635. Fint väder, stilla, mest klart, fast det en halvtimme tidigare varit snarast helmulet. - Temp c 11° C. Arter:

1 skäggdopping summa c 11 sedda. Däri kanske 4 - 5 juv.
2 häger 6 sedda samtidigt, stående på olika ställen; fler fanns säkert
3 gräsand mycket få sedda från tornet, men se nedan.
4 kricka flock 4 ex flög runt
5 brun kärrhök 3 - 4 juv sedda
6 sparvhök sedd 2 ggr, den ena som flög mot [illegible] NO var hanne ad, den andra som flög åt ungefär motsatt håll, var långt ute och kunde ej bestämmas till kön eller ålder med säkerhet
7 sothöna 2 eller 3 ad sedda
8 enkelbeckasin: en flock på 17 ex flög förbi, svängde rätt nära över en brun kärrhök juv som just attackerades av sparvhöken hanne ad, men forts sedda ut över sjön. - Senare 2 sedda.
9 skrattmås flock på c 20 ex kom från Ö kl 0632, däri var över 10 juv, vilket bör observeras
10 fiskmås några ex sedda.
11 fisktärna 3 - 4 sedda, därav minst 1 juv. Art praktiskt taget säker
12 skräntärna 1 ad från Ö kom kl 0632, ett par 100 m från nyssnämnda skrattmåsflock. Kom in några 100 m norr om tornet, svängde ner mot S, passerade förbi, gick ner my lågt men stannade ej, sågs åtminstone efter 1 - 2 minuter långt borta i VNV, gjorde en ej fullföljd störtdykning, följdes nästan tills den försvann
13 ladusvala helt få [illegible] sedda
14 backsvala dito
15 trädpiplärka några ex flög mot [illegible] SV, sågs och hördes
16 gulärla hörd, flög över (OBS föga hittills denna säsong)
17 lövsångare många sedda i träd och buskar
18 näktergal varnade många ggr nära till vänster om tornet (i alsnåret där de brukat häcka). Jag var inte absolut säker på att lätet hade "rätt klangfärg";;med andra ord: jag var en aning osäker på artbestämningen. Men den var säkert OK, se nedan.
19 talgoxe sedd
20 stenknäck: först flög 1 ex mot NO, sågs en aning sent men var säkert helt OK. Ett par minuter senare flög 3 ex rakt över tornet mot SV, "knistrade" tydligt, vingteckning och allt sågs (möjligen hade 1 eller 2 ex ungdräkten, i så fall något som jag sett mycket få ggr). Någon minut senare kom min själ ännu 1 ex rakt över mot SV, höjd c 25 m över tornspetsen.

Efter 0635 inga obsar förrän 0705-0735 och [illegible] då mycket osammanhängande, men likväl såg jag då ett par omgångar gräsänder, inalles säkert 25 - 30 ex, komma från Ö och fälla i sjön.

Inresa till Lund: stare litet, vipa stor flock V om Revingeby, dels på naket jordfält (harvat fält säkerligen), dels på nyslagen gräsmark därintill, summa vipor här säkert 150 ex, kanske fler.

På det fält (likaledes harvat jordfält) Ö om Östra Torn, där det brukar gå ljungpipare på höstarna, gick nu en flock. Summa c 300 ex, [illegible] varav c 200 stod väl samlade tämligen mitt på det stora fältet, de andra [illegible] glesare, delvis mycket glesare utåt periferin. Stor majoritet ad; några ex, däribland ett antal som var helt nära vägen, [illegible] var praktfullt utfärgade ex av nordliga rasen, de övriga åtm till stor del i mondre grann dräkt, med svarta bukar men inte välavsatt svart upp i band på krävan-framhalsen. Men, å andra sidan, om dessa ad var av sydliga rasen eller av den nordliga och i senare fallet sådana som börjat rugga, det vågar jag inte säga. Säkert är i varje fall att juv var mycket fåtaliga i denna rätt stora flock. - På samma fält en del kråka och andra kråkfåglar samt glesa skratt- och fiskmåsar. -

1978-08-14 forts.

I Lund en del ärenden på staden och snabbt hemom våningen. Därhemma några få tornsvalor, likaså ng få vid Zootis. Över Zootis - Sölvegatan kom 1 sparvhök.

Reste buss ut till Revingehed (Kvinnevad), start 1605, ank 1640. Gick på järnvägen ner till stigan, tog god tid eftersom det fanns ett par härliga hallonställen längs järnvägen, helt orörda av människohand.

På utvägen på ett ställe nära S Sandby ett harvat fält med mycket fiskmås, [illegible] nog 100 ex sedda varav säkert 75 juv! - Kort efter vandringen från Kvinnevad 2 ryttlande tornfalkar rätt nära, ej i ruggning, nästan säkert ungfåglar. På vägen f ö: det stora grustaget gramskades ej närmare, men på ett par m 1 m vertikala ytor med backsvalehål flög backsvalor ut och in, visserligen bara några ex. Vissa hål var jättestora, diameter kanske 15 cm, och verkade utgrävda, men jag gick [illegible] ej dit. Ladusvala helt få sedda. Lövsångare, rödhake, koltrast, entita och trädkrypare sedda resp hörda på vägen. Där järnvägen går i skärning fann jag på c 200 m sträcka tre utgrävda jordgetingbon, i det ena var det fullt av Vespa rufa, i det [illegible] andra en annan art som var utan rödbrunt vid bakkroppens bas, och i det tredje sågs inga getingar alls. Alla bona var utgrävda av ett djur som gjort en bred gång i gräset från järnvägsbanken till boet, och knytnävsstora jordkokor med gräs på hade rivits upp och kastats [illegible] m 1 m åt sidan. Helt klart att detta måste gjorts av däggdjur, rimligen grävling.

Efter mat gick jag upp i tornet c 1825 - 1855. Skäggdopping högst 10, häger 3-4, knölsvan pappa mamma och enda barnet, gräsand låg dels i måttligt eller någorlunda hyggligt antal på närmsta klarvatten och i [illegible] "tarmen" dels i en flock på minst 45 långt [illegible]ute, dels spridda på andra ställen, summa sedda säkert 80 - 85 ex. OBS: ej en dykand idag heller! Fiskgjuse 1 rundflygande, fick ingenting, brun kärrhök ideligen sedd, 2 unga satt på olika ställen i busktoppar 1 - 3 m över vassens nivå. En gång kom 1 hanne ad ad från Ö med en täml stor långsvansad sak (vattensork??) i klorna, han blev genast mycket ivrigt attackerad eller påflugen av tre tiggande ungfåglar, han släppte bytet, men ungarna som flög bara ett par m m 1 m nedanför honom missade att ta det, de flög sedan runt över vass och vatten men plockade inte upp något så länge jag såg. Enkelbeckasin 1 ex, skrattmås c 15 - 20 på långt håll, fiskmås något enda ex, fisktärna (nästan säker) flock 8 [illegible]ex, därav 1 ad [illegible] och 1 juv nära. RingduvA 2, skogsduva 1, större hackspett hörd från Ivans backe, säddsärla ett par tiotal sedda, gulärla några, obestämda ärlor några, kråka sedd.

Göran kom när dettA skrevs rent, han gick upp i tornet, det mörknade nu my snabbt och var redan förut tämligen tätt dis. Ingen ansamling av svalor, åtminstone inte mer än ett par tiotal, och inte en stare sedd.

På kvällen (det blev snabbt my mörkt) lyfte rel mycket gräsand och flög österut, Göran hade sett c 80 gräs bara i närmsta klarvatten vilket är avgjort mycket, tydligen fanns 100-tals ex i sjön. Göran sett 8 småänder, varav 1 ex kom nära, det var en årta. Näktergal varnade, vilket jag hörde starkt många ggr och sedan Göran, då hade en annan näktergal svarat från NO.

Det blev en stunds regn omkring kl 2040-2055 eller längre. Jag tände ytterlampan, det blev mycket livlig svämmning av noctuider och småfjärilar (mott, mal, någon mätare tror jag), däremot inga skalbaggar och endast ett fåtal flugor och harkrankar och praktiskt taget ingen chironomid.

Omkring 35 - 40 minuter senare (d v s kl 2145) hade en del små lättbyggda diptera också kommit till ljuset, men fjärilar (noctuider och div småarter) var fortfarande mycket vanliga.

(419)

1978-08-15, tisdag.

På morgonen obsar från tornet 0610-0630. Väder fint, lugnt, disigt; temp. 15° C, vilket är ovanligt varmt. Jag såg:
skäggdopping c 6 ex, häger 1-2; knölsvan de 3 ex låg ungefär här:
OBS hur stora områden de rör sig över; härom-
dagen var de långt borta i V. Inga andra
svanar finns i sjön! - Gräsand ytterst få, c
10 ex. Bläsand 1 flygande ex, ej hanne ad,
Brun kärrhök 1 hanne ad samt 2 juv ex; ena
juv flög fram till hannen och tiggde antag-
ligen, men hannen jagade bort den intensivt:
flera hundra meter. Detta har jag inte sett
förut. Måsar: noll!! Svalor nästan noll!!
Lövsångare sedd, talgoxe dito. 2 sommargyllingar gnällde i björk-
topparna 0611, de lyfte och flög mot SV; det var en hanne [illegible] adad
och en mindre starkt färgad fågel. Näktergal varnade.
0630-0705 ej obsar, därefter tämligen noga obsar fram till 0740.
1 fiskgjuse över sjön före 0740.
På invägen till Lund flera stora vipflockar: 300 rastande +
50 flygande + över 100 rastande. Fältet med ljungpipare var
jämnat (harvat?); där fanns inga fåglar alls kvar.

Kvällen: jag blev avsläppt av Inga vid Kvinnevad, gick sedan
längs järnvägen ner till stugan. Plockade hallon på vägen, fick
rätt bra skörd. Det var en fin stilla kväll, rätt varm. Inga moln
men lätt dis (på måttliga avstånd) och tätt horisontdis.
Måsar flög glest mot Ö.
Vid Krankesjön några hundra svalor, bara ladu sågs. Minst 150
ärlor, delvis i små flockar, fällde ute i vassen. Inga starar sedda.
1955-2007 i tornet; jag ser resp. hör
c 5 skäggdoppingar
häger bara hörd
tärnor 2, säkerligen fisktärna
summa c 30-35 gräsänder sedda;
därtill långt i V c 15-20 obestämda vattenfåglar.
Näktergal varnade.

Sören Svensson med fru och dotter och mor samt två andra personer kom på besök.

2020 stort uppbrott av gräsänder, de flög mot SO - O (som vanligt)
2040 kattuggla skrek.

S L U T

1978-08-16, onsdag.

Fin och ljum morgon, kl 0745 var temp +17° C. Jag gick inte upp i tornet, men de få obsar jag gjorde blev delvis intressanta. De skedde c 0705 - 0735. Då sågs en skarv länge flyga runt i SV, upptäcktes av en slump långt borta men svängde och kom någorlunda nära, avlägsnade sig åter och försvann efter många bukter, delvis rätt skarpa, neråt SV. - Vidare: den utomordentligt ljusa bruna kärrhök som jag såg på långt håll i V häromdagen, kom idag nära. Den virvlade delvis om i luften med två ungfåglar. Den har följande kännetecken: (a) den är påfallande smäcker, mycket tydligt smalare i vingarna och även mindre till kroppsstorleken än de 2 juv som länge fanns helt inpå den; (b) den har inte rekordmässigt mycket grått på vingarnas översida; [illegible] de gamla hannarna som brukar ses nära tornet (jag tror det är två [illegible] sådana) har större gråa fält där, på ömse sidor om den bruna ryggen. Men (c) den har istället en mängd vitt eller gräddvitt"framp å kroppen": vingarnas framkant är i proximala delen lysande och brett vita (gräddvita), och (d) ännu konstigare: huvudet har till mycket stor del samma färg, särskilt ovanpå, så att det lyser som en lampa på långt håll om belysningen är passande (och det var den häromdagen, när jag länge tvekade om arten; det var första gången jag såg denna individ). Vidare (e) är stjärten grå, men inåt så plötsligt ljusare att det verkar väl avsatt vitt, och ganska smalt vitt, i god belysning på många 100 m håll; även den saken såg jag häromdagen och stod länge undrande inför. (f) undersidan såg jag bra idag, den ser ut som hos en [illegible], välutfärgad hanne.

normal,

Den ringa storleken, de smala vingarna, den vita [illegible] stjärtroten är ju tre karaktärer som länkar tanken mot blåhök eller kanske mot ännu smäckrare arter. Men de grå fälten på vingarnas ovansida [illegible] säger dock mycket om vad det måste vara. // Som en extra komplikation kommer så detta stora lysande ljusa fält framp å fågeln så som jag skrivit ovan. Jag tycker nog att fallet lutar mot en "onormal" färgvariant, men hur stor variationsbredden är i färg hos hannar ad vet jag inte i detalj. Gränsfall mellan "normal" och "onormal" färg finns ju också, och det inte så sällan hos vissa rovfåglar.

Näktergal varnade på morgonen.

Vid avresan kl c 0745 syntes minst 2 juv och 1 ♂ ad brun kärrhök över ängen mellan stugan och byn.

Inresan: föga av intresse före ljungpiparlokalen Ö om Östra Torn, men här var fint: på samma fält som sist (i förrgår var det väl) gick nu c 600 ljungpipare, stor majoritet för [illegible] ad; flockens huvudmassa väl samlad c 150 - 200 m från vägen, här kanske 450 ex, de övriga gick glest eller tämligen glest eller avgjort glest på andra delar av fältet, något tiotal gick nära vägen.

FORTS!

1978-08-16 forts.

Inresan till Lund gav my. få vipor men talrikt med råkor och några ljungpipare på ängsmarkerna V om Revingeby.

Lund: en del tornsvalor kvar; på morgonen sågs minst 15 ex vid Zootis.

Start från Lund 1700, ankomst stugan 1730. V om Revingeby 1 tornfalk som ryttlade högt uppe. Och fältet strax Ö om Östra Torn vid Lund var tomt, men strax efter det att vi passerat här kom 2 + c 25 + c 30 + c 40 + ytterligare några ljungpipare, totalt alltså minst 100 ex, i glesa skaror flygande över. Tydligen uppskrämda i närheten. En mycket hög procent av dem var ad.

Stugan: precis vid ankomsten 1 skräntärna och 1 fiskgjuse. Skräntärnan flög efter sväng bort mot V. Gjusen störtdök och kom upp med en my. stor och hög fisk, slet iväg med den mot S, steg bara mycket långsamt. Häger h.

Tornet 1731-1747. Jag såg i "tarmen" 17 gräsänder. På NK sågs c 45 gräsänder + några skedänder + 4 krickor. Långt ute 4 obestämda änder, dock i realiteten nästan säkert gräsand. Skäggdopping några ex nära och några ex långt ute. Knölsvan 1 ad + ungen. Den andra ad låg 150 m bort från dem; alla på NK. 3 enkelbeckasiner. 4 sothöns. 4 skrattmåsar och 3-4 obest. måsar. Det var fint väder och bra sikt, men ytterst litet att se utom på NK. Änderna "halvdök" flitigt. I vasskanten på NK minst 4 hägrar. 2 bruna kärrhökar juv satt delvis i busktoppar.

Jag obsade rätt noga från verandan 1747-1820 och sedan under middagen 1820-1910 och längre. 1 gjuse kom, slog i vattnet, fick intet, kom igen, slog igen, fick intet, försvann. 6 skogsduvor flög mot ONO över sjön. Gröngöling s my. nära. Starar samlades i sjöns V ände; förloppet kunde därför ej obsas noga p g av avståndet. Men 1905 var en flock på c 3000 - 4000 ex på rundflygning därborta i NV. OBS: ej i VNV. Stararna brukar fälla i NV. Denna flock, alltså 3000 - 4000 ex, var troligen allt som kommit. Kl 1907 jagade en lärkfalk rätt nära 2 ggr, resultat oklart. [illegible] Svalor samlades nu undan för undan; kl 1915 var det c 1500 - 2000 ex. Mer än 2 bruna kärrhökar juv sedda.

Väder: mycket [illegible] lugnt, klart, lätt horisontdis och i V vid horisonten distinkta cumulus-toppar. Temp kl 1930 = +17° C.

Redan kl 1910 reste 6 gräsänder mot O, och kl 1924 reste [illegible] c 9 gräsänder till åt samma håll. - Svalor glesa, med vissa undantag; de for fram och åter men ej hela styrkan på en gång. Antal svalor var knappast över 1500 ex. De sågs ännu kl 1930 då det var my. bra ljus trots att solen försvunnit i moln. Några måsar långt ute. 1 fisktärna. Endast en ärla hittills = kl 1933!!

De svalor som sågs och hördes var ladu. Backsvala hörd en gång. En del svalor mycket långt bort i V-NV; totalantal därför något osäkert. Kl 1935 sågs 2 ärlor.

1935 jag upp ½ i tornet igen. I "tarmen" nu intet synligt men på NK sågs 70 änder och långt ½ ute i V-NV summa c 35 vattenfåglar, säkerligen mest [illegible] gräsand, men en del skäggdopping syntes bra. På grund av lugnt väder och bra sikt fann jag att svalorna flög tätt och mycket lågt över vattnet här (=långt ute över sjön). Totalantalet svalor skattade jag nu till c 2500 ex. 10 ärlor kom från N. Koncentration av svalor sågs som skissen visar:

1945 nu är antalet svalor nog 3000. Rall h. 8 gräsänder flyger mot SO.

1950 de 3 svanarna ligger my. långt bort i NV, ett kikarsynfält t h om Ellakvarn. Minst 10-15 gräsänder simmar nu ut i "tarmen". Även annorstädes ses de, förutom i NK.

1952 de 4 krickorna lyfter, flyger mot Ö

1953 svalorna kvar i V-NV, lågt. Några ladusvalor kommer över tornet, det är drygt 15 ex. Plötsligt [illegible] viner det i luften: ett glest förband på c 38 tornsvalor kommer med toppfart mot SSV. Mycket trevligt.

FORTS

1978-08-16 forts.

De enskilda exemplaren kastar något i [illegible] flykten, men flockens kurs är mycket enhetlig och rak. Jag bedömer beteendet som klar sträckflykt.

1958 svalorna ses ännu. De är svåra att se, ej på grund av mörkret, ty det är bra ljus, men på grund av att de går mycket lågt och därför får mörk bakgrund. De flyger snabbt och tätt och ungefär mot S (just nu).

1959 spridda ladusvalor kom över tornet

2000 jämnt 10 ladusvalor kommer över tornet. - Stora chironomiden svärmar, det susar i luften över björkarna.

2001 ej en svala ses i väster eller eljes. Gräsänder snattrar en del

2006 minst 32 gräsänder lyfter från NK, flyger ungefär enligt skiss: (heldragen linje!): Många änder är kvar, men ovisst hur många eftersom alarna framför tornet döljer en hel del av NK.

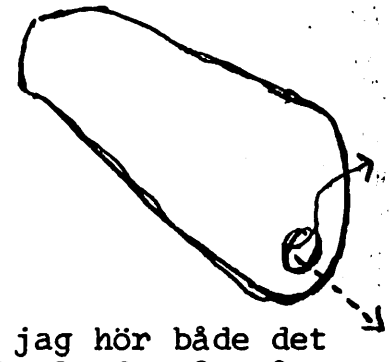

Kort därefter lyfter 12 nya gräsänder och flyger bort enligt streckad pil på skissen. 2 gräsänder kommer tillbaka. Ladusvala hörd. Det mörknar mycket, trots klar himmel, men det är fortfarande bra ljus. Rödmyra svärmar. Spegelblankt.

2011 3 gräsänder flyger bort. Näktergal varnar, jag hör både det torra lätet och det djupa, melodiska. - Ytterl. 3 + 2 + 2 gräsänder flyger bort mot O-SO, men en hel del änder kvar. Skäggdopping hörd.

2015 jag går ner från tornet. Underbar kväll.

1978-08-17, torsdag.

Korta morgonobsar 0605-0620 eller ♂ något längre. Jag ser/hör: skäggdopping, häger, knölsvan uppe i norr, gräsand summa 2 ex!!, kricka också 2, [illegible] obestämd and 7 ex, enkelbeckasin, skrattmås, obestämd mås, fisktärna 3 - 4 ex, ringduva hörd, ladusvala, trädpiplärka, rörsångare sj, sävsångare lockar, lövsångare, rödhake, näktergal, grönfink, hämpling. En kajflock hördes. Sädesärla.

Kl 0707 sågs fiskgjuse och 1 fiskmås juv.

Vid middagstiden i Lund sågs vid Zootis c 40 tornsvalor, på e m över stadsparken c 30 ex och vid Klostergården strax därefter drygt 30 ex, alltså allmän förekomst!

1978-08-18, fredag.

I Lund en del tornsvalor sedda på f m. Övriga anteckningar från denna dag se följande sidor.

1978-08-18, fredag.

Jag hade sagt ifrån i förväg på museet att jag hade ärende ut på landet för att tala med bekanta om anskaffning av museimaterial. Det var fullkomligt sant: jag hade sådana ärenden till Gunnar Nordqvist i Sjöbo, och jag besökte honom. Det blev en på många sätt givande dag, men mina ärenden rörande museimaterial fick jag just inte tillfälle att framföra.

Det var en härlig sommardag. Jag kom ut med buss till Sjöbo, ank. 1130, efter överenskommelse med Gunnar. Han mötte. Vi for till Stenänga. Efter en stunds samtal avsåg vi att göra en rundtur i S Skåne detta hade Gunnar själv föreslagit i förväg, utan att precisera målen. Men samtalet blev långvarigare än jag trott, och Gunnar ville ha té innan vi for. När vi just bänkat oss i hans av millioner prylar och burkar och fat och brev och bråte blockerade kök, vem kliver in (utan att knacka på dörren) om inte herr baronen Otto Ramel till Övedskloster, min antagonist för 35-40 år sedan i samband med regleringen av Kävlingeån och den planerade (men av mig hindrade) regleringen av Klingvallsån!!! Nåväl, antagonismen har för längesedan dämpats, och vi har träffats ett par tre gånger och samtalat i lugn om olika ting, men något gemensamt har vi inte. Gunnar fick honom att gå ut och sätta sig i salongen så att vi kunde äta färdigt. Sedan gick Gunnar in till honom, jag hörde att de pratade jakt och hundar och folk som jag ger fan i. Därför stannade jag i köket. Efter en rundlig pratstund kom Otto iväg, och Gunnar och jag kunde starta vår färd, detta omkring kl 1415 istället för kl c 1215 som jag trott. Vi for via Spjälla - Ilstorp - Kumlatofta - Blentarp - Stenberget - Skönabäck- - till Janstorp strax N om Skurup, där en herre vid namn Ivar Andersson hade en massa djur i bur, däribland en korsning mellan tamduva (svensk tumlett tror jag den odlingsformen hette) och turkduva. Vi beså den, den var större än turkduvan men lika blek, saknade nackband och hade oskarpt avsatta vita ytterfläckar på stjärtpennorna. Dessutom hade den rött öga. Långt prat av Gunnar om allt detta, han är ju oerhört erfaren skicklig duvodlare (började 1924 tror jag!!), och han redogjorde i detalj för snart sagt allt allt allt i samband med denna korsning. Djuret hade också delvis befjädrade tarser som svensk tumlett för fan. Herr Andersson var inte hemma men hans fru, som träffat Tutte förut, var mycket vänlig och lät oss gå och se på djuren. Jag fick inte full klarhet om korsningen trots allt som sades, exempelvis föreföll det som om [illegible] inte varit ren turkduva utan (åtminstone kanske) en korsning turkduva x skrattduva. Dessa kan korsas och bastarderna är fertila. Det var känt med säkerhet att en tumlett var moderdjuret.

På stället fanns också silkeshöns och dvärghöns och prydnadshöns (varav en del såg för groteska ut) och kaniner och ett otal angoramarsvin och två halvvuxna skolflickor som älskade djur och kelade med marsvinsungarna. Jag är som bekant inte särskilt entusiastisk för djur i bur, men faktum är att alla djuren såg ut att vara utmärkt väl hållna, rena och fina och i bästa kondition, och sådant är ju roligt att se.

Efter mycket långvarigt snack gå här fortsatte vi till Skurup, där Gunnars brorsdotter Margareta bor tillsammans med sin make, tandläkare Lantz, och fyra barn . Ungarna var för härliga, och vi fick té på Gunnars önskan, och vi pratade med Margareta och lekte med glyttarna (både hennes och andras) och Gunnar klagade i många omgångar över att de nyligen hade haft kåldolmar till middag utan att bjuda in honom, och Gunnar talade i tre kvart om vad vi sett hos Anderssons och Gunnar lämnade tvättkläder enligt överenskommelse pr telefon i förväg, och Margareta sade att hon och hennes make skulle vara på bjudning någonstans nära Beddinge kl 19, och klockan var redan 17 och blev 1735 och maken var inte hemkommen än och Margareta föreföll(åtminstone tyckte jag det) tydligt angelägen att vi inte skulle stanna för länge, och när vi äntligen sagt adjö och kom ut på trappan så kom naturligtvis maken hem och en god del av vad vi redan sagt måste upprepas för honom och det dröjde en bra stund till innan vi kom iväg. Och sedan for vi runt i Skurup med närmaste omgivningar och såg på platser där Gunnar

1978-08-18 ⁄forts.

blivit född och växt upp och haft bekanta etc etc etc etc och han berättade om sin släkt och sin släktforskning och vi svängde ner och kom i närheten av den gård (jag har glömt namnet just nu) där den store ärftlighetsforskaren Nils Herman Nilsson-Ehle blivit född (jag minns honom väl, gick på hans mycket originella föreläsningar och tenterade för honom för 41 år sedan).

Så småningom kom vi via Lindby - Hassle Bösarp och den oerhört fågelrika lilla sjön vid Torsjö ner till sydkusten och följde den, delvis under fågeltittande, till Ystad där vi hamnade i skymningen och där Gunnar stannade på en P-plats invid teatern (?) och ett par små tjusiga envåningslängor. Han sade: gå och ring på,där bor Löwis. Jag gjorde så, och Löwegren med fru var inne, och det blev först en stunds samtal om vad vi sett och gjort, och sedan, just när Gunnar sagt att måste ⁄ fara vidare, så hamnade han i sin malande [illegible] och ändlösa berättarjargong och talade om jakt och bra jakt och dålig jakt och en del bustyper som han kände och som skjutit 500 gräsänder per säsong efter att ha inmatat dem på något "lämpligt" ställe och det vart otroliga utläggningar om bröderna Alwén,särskilt den mest brutala jägartypen, och om duvor och dvärghöns och prydnadshöns, och så blev det givetvis tal om jätteklubben och de alldeles nyligen avlidna vännerna Victor Hasselblad och Herman Persson och en god stund gamla minnen och när vi äntligen kom iväg var klockan nästan 21!!! Icke desto mindre var detta sista besök på flera sätt det mest intressanta, och vi tyckte båda att Löwis med fru verkade ovanligt glada och harmoniska och uppiggade av besöket.

På grund av mörkret for vi direkt till Sjöbo (Gunnar sade att han egentligen tänkt fara tillbaka via Krageholmssjön - Ellestad-sjön men att vi ju blivit något försenade). I Sjöbo, på Stenänga, lagade vi mat (värmde djupfrysta köttbullar och kokade potatis), och sedan, [illegible] mellan 2210 och [illegible] 2310, redogjorde Gunnar ⁄ synnerligen utförligt för sina tre hobbies (duvodling, dvärghönsavel och jakthundavel) och hur dessa förlupit under de sista 54 åren, dock att han inte började med dvärghöns förrän omkring år 1945(??). Det råder inte minsta tvivel om att han är en världskapacitet på dessa områden och att hans [illegible] kunskaper och objektivitet gjort honom till en internationellt uppskattad domare vid utställningar av [illegible] sådana här djur. Han gick in i detalj till otrolighet i sin berättelse, nämnde tid och plats och namn på allt av betydelse när han skaffat nya avelsdjur och fått fram nya färgvarianter och att han haft upp till 18 stammar samtidigt [illegible] av dvärghöns och att han vid flera utställningar dominerat så totalt i prislistorna att de flesta dvärghönsodlare från Irland till [illegible] Rovaniemi resignerat; ja, jag tror läget varit ungefär detsamma för hundavlare och rasduveodlare också. Jag höll mig med möda vaken och var explosionsfärdig väl 25 gånger men ville inte grumla gammal vänskap utan satt och lyssnade, även om vakenheten var både si [illegible] och så. Äntligen äntligen äntligen blev det dock tid att bryta upp, Gunnar sade att han aldrig lade sig förrän halvtvå på natten och [illegible] att han nästan alltid kände sig i bäst form sent på kvällarna, och jag svarade att jag ofta kände mig trött numera men att hälsan var hygglig ännu så länge, dock att jag var mycket kvällssömnig. Efter en repetition om sina krämpor och de (ungefär 14) läkemedel som Gunnar tar, 7 av dem dagligen (med namn och dosering [illegible] mycket noga) sade han att han observerat att jag blivit litet sömnig. Och så körde han mig till stugan även detta enligt överenskommelse innan vi träffades ⁄. Till stugan kom jag kl 2340, trodde att ytterlampan skulle brinna eftersom Inga med säkerhet bodde där. Men allt var släckt. Inga hade somnat, i tron att jag blivit skjutsad till [illegible] Lund.

Ja, det var en underlig dag; exkursionen med Gunnar, som skulle ha skett c 1200 - 1800 (ungefär), kom att ske c 1415 - 2340 ⁄ istället. Gunnars oförmåga att sluta tala, och hans självupptagenhet på vissa områden, är väl rimligen ålderstecken, [illegible] och bräcklig är han till kroppen, men får man igång ett samtal med honom är han fortfarande mycket klar och slagfärdig och rolig. - Fågel m m se nästa sida.

1978-08-18 forts.

Sedda arter: skäggdopping smådopping häger knölsvan obestämd svan gräsand kricka ?stjärtand skedand vigg gladä fasan sothöna rörhöna gröbbena ljungpipare vipa skrattmås fiskmås gråtrut svarttärna ringduva skogsduva turkduva gök tornsvala sånglärka ladusvala hussvala backsvala sädesärla gulärla lövsångare stenskvätta steglits stare skata ~~j~~ kaja råka kråka.

Obsarna fördelade sig så: gladan flög förbi vid Blentarp. Backsvalor fanns, minst 250 - 300, kanske flera, vid det stora sandtaget vid Hassle-Bösarp, som jag aldrig haft en aning om förut. Stora arealer var utbrutna, andra var nyligen "återställda" (det hade skett alldeles nyss, avplaning etc, så att formen på landskapet blir m l m hyfsad men området helt omöjligt för backsvalor); men en sluttning med fin sand var ytterst [illegible] tätt besatt med backsvalehål, säkert 200 eller flera. En del hål besöktes av backsvalor. Stora branter i sandtaget bestod av alltför grovt material för att passa arten. Göken sågs härinvid.

Den lilla sjön vid Torsjö hyste fågel i massor: skäggdopping minst 6 sedda, smådopping 2 intill varandra, häger 1 eller 2, knölsvan en familj på 2 ad och 6. stora ungar, större än gäss men ~~g~~ halsarna ännu avsevärt kortare än på vuxna svanar. Obestämd svan: 1 tillsynes fullvuxen ungsvan låg för sig själv minst 75 - 100 m från familjen; jag blev ej helt klok på ~~m~~arten; det kan ha varit en sångsvan. Gräsand minst 700 - 800 i dammen, de lyfte i småflockar (3 - 25 ex, sällan flera samtidigt) och flög bort mot Ö eller SÖ; Gunnar sade att det fanns andra dammar därnere och att det var tänkbart att de inmatas där för att sedan kunna jagas när jakttiden kommer. Vi stod vid lokalen en god stund, nästan hela tiden lyfte änder men minst 300 synliga på vattnet när vi reste. Kricka bara c 3 sedda, stjärtand 1 osäker, skedand 1 + 5 sedda, vigg 1 (trol. juv) + 2 sedda. Sothöna jämte gräsanden [illegible] ytterst starkt dominerande, säkert sågs 700 ex, därav en rätt liten unge och några m l m vuxna juv med ungfågelns färg. Men de allra flesta såg ut som normala ad. Rörhöna 1 sedd. Skrattmås 3 - 4 ex, mest juv, ej flera. Svarttärna minst 7 flög över dammen, 1-2-3 ex satt då och då på låg påle och/eller på mattan av Polygonum amphibium. Ringduva allmän i träden i parken, säkert såg jag 50 ex. ~~f~~ Skogsduva 2 ex i sällskap, flög över dammen, kom ett slag nära, fällde några sekunder ute på vegetationsmattan av Polygonum men lyfte strax igen! En flock på 9 steglitsor flög förbi här! Starflockar men ej stora sågs~~ø~~/ också.

På plöjnader och fält en begränsad sträcka V om Ystad (nära Charlottenlund) var fågelrikedomen mycket stor. Tusental skrattmåsar, åtm. tämligen hög procent juv; fiskmås några hundra, [illegible] en del juv; en flock på 150 - 200 vipor med en ljungpipare i (!!), mängder av kråkfågel, särskilt en jättelik flock råkor på en plöjnad, säkert 500 ex, däribland ett fåtal kråkor men många tiotal ~~m~~kajor.

Vid [illegible] havsstranden ett par ansamlingar knölsvan ad, dock knappt mer än c 30 + 40 såvitt jag såg, därtill måsar förstås incl. massor av skrattmås men också en ansamling gråtrut på ett par 100 ex.

Tillägg: stenskvättan 1 ex sandtaget Hassle-Bösarp.
OBS att antalet vadare sedda vid den fina lokalen vid Torsjö var ytterligt ringa. Just när vi for därifrån såg jag summa en grönbena [illegible] (kortvarig obs men säkert OK); däremot sågs här varken vipor eller brushanar eller andra arter. Ett par ggr sprang små sumphöns (??) ut på vegetationstäcket, ut från högörter i kanten (Epilobium hirsutum, Typha etc), men artbestämning omöjlig tyvärr.

(426)

1978-08-19, lördag.

Inga tidiga morgonobsar. Jättefint väder. Kl c 0900 sågs: 1 to över sjön, 2 sparvhökar också över sjön högt uppe; svanarna [redacted] med sågs också. Hägrar sedda, och gröngöling hörd.

Omkr kl [redacted] 1000-1015 : 3 fiskgjusar över SO-hörnet, ofta mycl nära mig, även ideligen nära varandra, c 15-100 m; [redacted] de arbetade självständigt, störde ej varandra men fick ingenting trots att d ideligen ryttlade. De gjorde rätt få fullbordade slag. - Ett luckert förband på 50-60 måsar sågs också, Ingen gjuse var i ruggning. det var mest skrattmås juv[redacted], några skrattmåsar ad, några fiskmåsar juv.

Kl 1100 tornet: vid ett par tillfällen strax omkring kl 1100 sågs hundratals starar glest rundflygande "såsom svalor" över sjön, höjd 50 - 100 m, de tog nog svärmande insekter (myror kanske??). 1 fiskgjus sedd ett par ggr.

1107 gjusen slog i vattnet, tog medelstor fisk, flög mot [redacted] S

1107 och följande minuter: några tiotal glesa skrattmåsar, allra mest juv, [redacted] svärmar glest över sjön, blandat [redacted] med starar på samma sätt som angivits förut. Det är hundratals starar. Några hägrar. De 3 svanarna. Änder: bara 1 + 2 ex!

1111 6 hägrar ses samtidigt. Skäggdopping 1 ad och 1 juv i sällskap. Gräsand summa c 8 ex sedda! Därtill minst 18 obestämda änder långt ute, det är i realiteten säkert mest gräsand. - En fiskebåt i V änden på sjön, men trots detta ser jag ingenting av uppskrämda änder

1112 över [redacted] 110 måsar har fällt på vattnet långt ute i VNV, mycket glest. Inga måsar eller starar ses nu i luften

1116 trädpiplärka hörd. Brun kärrhök hona sedd, men ingen annan kärrhök!

1122 1 fisktärna ad

1125 1 brun kärrhök juv på "norra parets" plats

1127 nu 11 gräsänder på NK + 4 andra änder, som troligen är krickor, de ligger halvt dolda av alarna. 1 kråka i vassen där. Lövsångare sedd och hörd. Entita hörd.

1128 intet i luften utom 1 fiskgjuse som kommer nära men täml. högt. Näktergal varnar.

1130 jag ner från tornet.

- - - - -

I gästboken i tornet står idag om brun kärrhök:
Jan Olof Dahlström från Eslöv obsade 0600-0900 och såg 1 ex.
Hans Henrik Schön från Danmark obsade från c 0915 (och troligen till c 1040) och såg 3 ex. (Namn inte med säkerhet rätt tolkat).

- - - - -

Obsar skedde även senare. En artlista, som omfattar alla arter sedda på e m och kvällen, följer härnedan. Den är snabbt hopkommen i originalversionen, och det är inte säkert att den inkluderar [redacted] allt som sågs på förmiddagen enligt ovan. Här listan:

skäggdopping mycket få
häger tämligen många
knölsvan " de tre"; obs platsväxling (men ej närmare uppgifter)
gräsand på kvällen 15 ex
obest. små-and 6 ex
[redacted] fiskgjuse ofta sedd, tog fisk 2 ggr, missade flera ggr efter 1130. Ibland 1 ex, ibland 2 ex samtidigt, därtill 1 ex på jättehöjd. 1 bergsäker juv sedd
bivråk sedd
sparvhök ytterligare 1 + 1 ex på jättehöjd
brun kärrhök även hanne ad sedd; antalet sedda juv oklart men det var nog få ex?
lärkfalk på kvällen 1 ex, senare sågs 2 ex, de jagade svalor
trana 7 ex på jättehöjd, de flög söderut.
sothöna summa 1 ex!!

FORTS

enkelbeckasin på kvällen 1 + 2 ex
storspov hörd på f m
skrattmås: kl 1215-1230 ungefär 1000 ex (ettusen ex) rundflygande över sjönø och tog insekter. Därefter,kl 1330, var över 1000 ex över sjön och öster om tornet, också rundflygande och fångande insekter. Även på kvällen ett slag var tydligen skrattmåsar i farten men i mindre antal. - Av dagens skrattmåsar var en hög procent ungfåglar
fiskmås: en del bland föreg.
fisktärna 2 + 1 + enstaka ex
ringduva sedd
grönsångöling
större hackspett hörd
ladusvala: på kvällen 1915-1930 ökade de mycket starkt i antal över sjön. Kl 1935-1958 var antalet 6000 och ökade ytterligare till 8000 eller fler. De visade vild skräck först för en, sedan för två lärkfalkar. Oro länge, men nedstörtning i vassen skedde 1958; enstaka ex uppe ännu 2000-2002 etc.
(backsvala:osäkert om den sågs idag)
hussvala: flera ex hörda på middagen
sädesärla [illegible] sedd. Se även följ.
gulärla ofta hörd; över 100 ärlor fällde i vassen på kvällen (men proportionerna sädesärla:gulärla ej angivna)
lövsångare
stare: kl 1907 över 4000 i flock uppe i NV. Därefter ej sedd trots passning.

- - - -

OBS: idag såg jag hur 500-1000 starar var uppe och flög i blandning med c 1000 skratt måsar och tog svärmande insekter (över) Silvåkraskogen. Har sällan sett detta så utpräglat som idag. (Och se även anteckningarna på föregående sida. GR)

Jag har också antecknat att det var en mycket ljus kväll.

S L U T

1978-08-20 söndag.

Kort obs från soluppgångsstället kl c 0700: alldeles stilla, dimma över sjön. Därefter kortvarig obs kl 0825: det är spegelblankt och molnfritt och utmärkt sikt. 1+1 brunakärrhökar jiw kommer över vass, i vars kanter några gräsänder ligger (möjligen även ett par smärre vattenfåglar), men dessa vår sig inte. Trots att kärrhökarna kommer alldeles över, den ena fäller i vassen framför intill eller snett ovanför några gräsänder utan att dessa reagerar. - Rödhals knäpper.

Kl. 0900-0915 i Torneå, absolut spegelblankt och molnfritt och ovanligt ren luft, även om det på avstånd i NV-N står ett par rökpelare, det är halen som eldas upp. - Fågel från Torneå:

1 sländdoppingar ryg. ej knappt mer än 6 sedda
2 hägrar: åtskilliga sägs ofta i vassbanker etc, i regel ensamma, på ett ställe 2 nära varandra
3 knölsvan: ofta med sin enda unge kända längst bort i V, ungefär utanför Alm-Torneå (där när där jag ej dem senast i år kväll)
4 gravand: 2 jiw i sällskap på öppna vattnet
5 gräsand: nästan bara sedd på närmaste

(2)

1978-08-20 forts.

klarsikten och på ovan i kanten där, summa c 20-23 ex

6 brunand: låg i V 4 ex när svanarna, mycket närmare 2 ex. Inte haft dykänder alls annars på sista tiden

7 obest. and, närmare säkert knipa: c 8 ex låg i V.

8 fiskgjuse 1 ex, flydde jus, slog i den s k "tarmen" men fick inget, steg upp; i närheten flög 4 ladusvalor, en av dem mobbade gjusen ett par ggr men flyttade snart. Gjusen gjorde ett par ffa försök att ta byte, (snart igen) men tekniken var föga utvecklad, den gick ner flackt och, som jag tyckte, relativt långsamt. Flög även m l m horisontellt några meter över vattnet, relativt snabbt, liksom sökande, men slog ej. Alla fullföljda m. l. m. försök misslyckades. Fågeln gjorde knappt något flydligt försök att rycka.

9 ormvråk: på sitt långt håll över fiskökarsbergen 4 ex kretsande, på olika höjd men m. l. m. över varandra. Ett ex. mycket ljust.

3

1978-08-20 forts.

10 brun kärrhök: 2 juv kretsade högt över SO hönsh, steg, glid bortåt längs S sidan. Jag tror inte det var samma juv. jag sett tidigare idag, men detta omöjligt att bevisa.

11 sparvhök 1 ex kretsade ett slag strax över de två kärrhökarna.

- obest. rovfåglar: minst 3-4 sågs kretsa mycket långt bort V om sjön. Ormvråk och någon brun kärrhök fanns där nog bland dessa.

12 svartsnäppa 3 ex kom mot S över sjön, kvittade en gång, jag tycks se dem bakifrån med den vita bakkroppen skarpt framträdande. De flög mot ost per sno, alla tre höll därvid benen framåtsträckta så att de såg korta och "stubbade" ut i bakändan. Försvann mot S eller SO

13 enkelbekasin 2 tillsammans flygande.

14 skrattmås helt få, 3-4 vuxna. Därtill kanske 6-7 obest. mindre långt i V, troligen också skratt.

15 fiskgärna (praktiskt taget säker) 4-5 ex, både ad och juv; på långre

1978-08-20 forts.

håll sydostlig ca par frs ca.
16 Gotska nägra få spridda ca sedd
17 grängöling hörd
18 Ladusvala spridd ca, 10-15 sedd, eller kanske flera.
19 Grädgärdsärla hörd i ett par ex. – Thomas Lindblad, som denna morgon ensam bedrev nätfångst på vanlig plats en nedanför stugan, i vassen vid västra stora sälgbuske, berättade att fäml. mycket grädgärdsärla strömlar fädjde på morgonen. (Deras flyttning brukar börja på allvar först omkring 15-18 augusti).
20 gulärla hörd ett par ggr (strömlar brukar börja nästan precis samtidigt med grädgärdsärlans)
21 lövsångare sedd, några ordn hörd
22 nålsvalor vanliga några ggr
23 entita 1 sedd och hörd
24 bläsänder flög förbi
25 pilfink flög ordn förbi, hördes tydligt ett par ggr.
Detta nedskrivet kl 1040.

forts.

(5)

1978-08-20 forts.

Vi åt frukost ute i det underbara vädret. Därefter for Inga snart till Lund för att posta en del SkOF-korrespondens och hämta Lisen och Henrik. Jag satt på verandan och skrev ~~ut~~ morgonobsarna (hade inte skrivit någon tidigare). Lätt cumulusbildning började under kl. 1015. Jag såg bachassala (några ex), och en gång strax / utbredd björnpetrik + (hundra meter därbakom) en normalstorad ung ormvråk precis över mig, 40 m upp, i solskenet. Något senare sågs Σ 7 ormvråkar kretsa samtidigt, däribland en annan björnpetrik med symmetriskt välmarkerade fjäderfickor och mycket välavsatt vit stjärtbas (samma ex. omtalat tidigare). Vidare såg jag den gamle extremt ljuse brune björnhöken (med massor av vita spantill incl. på huvudet), och ~~flera~~ tvenne unga brune björnhökar. Och kl 1050 hörde plötsligt i övrigt tigger-tåte från en ung brunhök: den kom sakrande med hög fart och mycket snabba, grunda vingslag österifrån — rakt mot en pinpin så att som bar en långsträckt gnagare i klorna. Hanen

1978-08-20 forts. (6)

seglade runt, steg något men undvek ej; ungefär "följ in" ett par dm meter under (eller snett under) hamnen, denne öppnade till i sidled och släppte bytet, och ingen grep det perfekt i flykten, sänkte sig sedan ner mot sjön och fällde [illegible] försorum, fällde uppenbart med bytet. Sällan eller aldrig har sig ett förbipasserande lelavare.

Nötväcka upprepade många ggr från granbomben. — Cumulusbildning blev rikligt ett slag men dunnade ut igen före 1115. —

Peder Weibull kom till Ormet; vi hade kort samtal. Mycket svenskt prickar; vi stod på bomben och såg tre kärlekspar kretsa tillsammans över sjön, ända högt. — Peder kom direkt från Södersjön, där han sett (a) en gammal havsörn, (b) c 4-5 vanliga gladar, (c) en brun glada mycket nära, (d) en sannolik [illegible] bastard brun glada x vanlig glada, uppgavs fjol alltså ej årsunge. [Bastardparet har häckat där i år också men ej fått ungar i år, enl. Ulagnus Sylvén]. — Peder berättade slutligen att han

1978-08-20 forts.

helt nyligen vid färd söderifrån mot Landskrona haft en blåkråka som flög över vägen precis framför bilen! Återhörd ter, vilket han själv undersökte.] –

–

Inga och Lisen och Henrik kom kl 1135. Vi vistades ute nära nog ovalbrodet i det härliga vädret. Staffan Ulfstrand kom på kort besök strax därefter, var uppe i Norrland och stannade sedan 10 minuter och redogjorde för sin nya tillvaro i Uppsala.

–

Förtsatta obser. Jag såg bl.a. en fiskmås ad. över sjön. Kl. 1205 sågs den gamle brune kärrhökhannen med ny långsvans gnagare i klorna. Den blev uppmärksammad av två flygande juv denne färg, skärpta typen liksom färsk och en av ungfåglarna färg det mycket elegant. – Så stag var ett par Fre Fiskal skrattmåsar och nejsa fiskmåsar, både ad och juv i kretsa över sjön, men rätt borta. En flock på ≧ 15 backsvalor for snabbt förbi. Lärkfalk, ormvråk och (minst) 2 brune kärrhökar juv ängo sedd. Cumulusbildning avtog. Vissa stunder kom

1978-08-20 forts.

mycket friska vindar, men bara kortvariga. Mycket vilt insektsliv: getingar, diverse flugor (bl.a. svävflugor) och andra dipterа, talrikt med odonater både Aeshna och de mer småväxta men grant byggda arterna med m l:n svarta ringar runt bakkroppen; därtill fjärilar (Pieris, Vanessa m.m.). Trots flitigt spanande ej en enda björk eller annan högstrucken sedd.

Kl 1455-1555 gick jag en sväng bortom silverskogen och åter för att fånotera och plocka bär. Klarligt väder, men avtagande plockade bär inskränkte sig till c 25 hallon och 13 björnbär. Såg lärkfalk att sitta i toppen, sen barn kärrhök o.d., ormvråk jun, hörde gluttsnäppa, sex 2 hämpliga jun på telefonråd, rödstjärt och flertal bofink i bråka / över sjön. Underbart väder allmänt förstås helt vilt fortsatte utmärkt.

Kl 1620 middag x) bycklingsgrytа, Cuvée de Clarence, nötkaka med vispgrädde och färska bär (hallon, björnbär)

x) Drink: Danskt Kirschbrasvin.

1978-08-20 forts. (9)

och några droppar whisky påhälldes
överst. Fullt människovärdigt.
När vi åkt, kom först i starkt regnande
fiskgjuse och senare en som inte
regnade alls. – I det mycket starka
motljuset syns ibland vilken mängd
insekter som svärmar högt över vassen
och stranden f.ö. Man kan på måfå
se hur många det blir över sjön
om man andar i ett par kubikmeter
luft upp till exempelvis bara 3
m höjd över vassen.

Kl 1830 kände Inge in Lisen
och Henrik, det var jättetrevligt att
träffa dem efter så lång tid, det
var månader sedan jag sist såg dem.
Kl 1830 stora fiske sist jag i
mycket starkt motljus hur i luften
kämtade att komma med byte och upp-
hämtades av 2 fiskgjusar, bytet överlämnades
men byttes precis i riktning mot
solen varför inga detaljer kunde
ses, utom att de åtminstone flög bort,
och jag är nästan säker på att en
av ungfåglarna tappade bytet i luften.

1938-08-20 forts.

Kl 1835 kom 3 kranar västerifrån, började kretsa längs Norrås strandsida. En hel del svalor (lade ägn. mest) redan över sjön.

Kl 1850 ff svärmning av djävar över vassen ökad vanlig; främst var det mycket gott om insekter, ungefär likformigt fördelade plus enstaka svärmar, nu är det massor av fåtal svärmar, visserligen inte värre än men tusentals, ofta nära sammanflytande, från vassbeppare ett par tre-fyra meter upp. Absolut vindstilla. En del mycket på under, bl a 8 knickar; och många flera hundra låg över sjön, delvis upp till 50 m, men störst var de högre ur djävsvärmarna (annars är korrelationen mellan byteslägen och byteslägare alls inte alltid lätt att se). När en sparvhök drev längs mot S över vassen, samlades genast 300-400 svalor över den, och hundratals andra sågs på avstånd. Ett par smärre skarfflockar syntes nära (men inga alls större flockar). - Större dägräv (kl 1906)

1978-08-20 forts. (11)

ses verkligen en mindre skarpkork flyga norr-
ut långt bort över sjöns V ända, som vanligt
när de mattar därborta (nedslagsområdet måste ligga
i vassen i NV, ungefär mellanför Ellakvarn).
6 obest. vadare, två sorter, reser mot S. En
brun kärrhök drar långt över vassen åtföljd
av minst 100 svalor. Plötsligt blir det
liv på svalorna. Lärkfalk jagar långt
och vanligt när och i förbifarten långt läge.
Oerhört fart, slår i flackbana (flyger
högt redan från början) men missar,
slår igen eller två gånger förföljer honom tvärt
efter att ha skrämt med en syn "utför-
dörr", men missar igen. Slår efter att
ha stigit c 25 m upp, resultat orört,
försvinner bakom träden.

Kl 1915: jag upp i Ramen. På närmaste
klarsträcka räknas 101 änder incl. några
som står på land etc. i närheten.
Det är ungefär 15 sked, 12 knölar,
resten gräsand. Längre ute, på olika
håll, ligger 5 + 15 + 3 + 2 + 1 + 5 + 6 + 13
+ 2 svärmfåglar, nästan allt är änder
(förut. mest gräs samt några dykänder),

1978-08-20 forts. (12)

enstaka skeggdoppningar borde ha funnits häribland. Likväl blir summan under alltså omkring 101 + 52 ≈ 150, ovanligt hög. I ensam sothöna dessutom sedd. Några få skrattmåsar + ≦10 till kom från Ö. Svalor få, men kl. 1920 kom de igen. Bara ladusvala hörd. Skarvflock flög mot NV över fiskeläget + en flock till, c 150 + 50 ex. Myggen insekter svärmar, inte bara högt över vassen utan också högre upp. Flera ex av större natt-fly flyger snabbt över åt olika håll, kl 1922 slutar också helt. Ladusvala allmän men ej fler än under kl. 1905–1910. – 40 årter fällor. Några ses. Yttert. några årter kommer. Ny flock c 200 större flyger mot NV längs S stranden, annan flock på c 80 ex kommer mer från öster på än över sjön.

Kl 1925 svalor oväntat få, ses knappt alls. Djuren svärmar. Solen går ner. Molnfritt, stilla, klart; strök av brand-

1938-08-20 forts.

rök på några ställen längst borta.
Barr lärkträd syns ännu kl. 1929.
Jag letade noga men såg inga skarpfloder
utöver de nämnda.
Kl. 1931: 15° åter lyfter från nämnda
klarsträcken, det är sk. skedand varande en.
Gulärla hörs flera ggr. Svalor syns
inte alls mot himlen, men ladusvala
hörs på håll, och längs stranden över N
delen av sjön ses en del, dock under
500 ex (och det är inte de som hörs).
30 årder fäller i vassen. 15 årder
till dito. De 3 svanarna (ad + en stor unge) lyfter c 800-1000 m
västsyd.
Kl 1935: 300-400 ladusvalor stiger
mot S. Jag ämnar gå ner, men
kl 1938 kommer minst 1500 svalor
från NNV-NV, delvis nära, delvis
längst bort över sjön i V-NV; en
stor del är mycket längst bort, och
totalsiffran kan ex. mycket avsevärt
större än 1500. De flyger mot S.
Följs ej längre. Jag ner från tornet.

1978-08-20 forts.

Kl 1952 kommer några svalor i full fart över vassen utanför stugan, men jag har f.ö. slutat obsa kl. 1940.

Tillägg:

a) stånkorka sedd över bokesmarken, ett par 100 ex, i förmiddags

b) omkring kl. 1130 hörde och såg vi svanar i luften! 14 stycken kom österifrån med vild fart och fällde i sjön

c) fork & knipor sedd flyga en gång

d) grågåsliknande sedd 1 ex på långt håll

e) 3 ringduvor och 1 skogsduva flög mot SV över sjön kl. c. 1330

f) ett ringa antal vipor sågs över sjön i morse (c. 8+2).

g) vid middagstiden sågs kom. kärrhök ett ex över viken uppför "stora heden" och en ruggande ex ex kretsa nära Jons backe

h) Sylvia sp. hörts locka, ett par ggr men jag kan ej skilja dem säkert på lockrop. ormvingstonerna

i) Kl 2045 flög knölsvan över stugan, svarta vingfält.

SLUT

(442)

1978-08-21, måndag.

Strålande morgon, men relativt kylig: kl 0615 bara 8° C. Utmärkt sikt. Jag var i tornet 0645 - 0655, det är ingen lång stund men jag fick en bra överblick över fågellivet.

1 skäggdopping inte många synliga, bara c 6 - 7 ex. På närmsta klarvatten låg nära varandra 2 skäggdoppingar varav 1 juv, 2 gräsänder, 2 brunänder och 2 sothöns! Övriga skäggdoppingar längre ute; ex på mycket långt håll naturligtvis lätta att förbise och svåra att bestämma, men mycket få exx syntes.
2 häger några ex sedda
3 knölsvan: ♂♀ med sin stora unge låg c 100 m västerut. Inga andra sågs
4 gräsand summa c 20 sågs, de flesta på närmsta klarvatten. Några få flygande ex.
5 bläsand 1 ex, ej ♂ ad, låg i vattnet utanför kanalmynningen, nära dubbelbusken
6 kricka något enda ex sågs flyga
7 brunand: förutom de 2 (se skäggdopping) sågs ytterligare 1 ex ensamt, rätt långt ute. Detta såg ut som en ♂ i praktdräkt, och ena ex av de andra var också en ♂, nästan utfärgad
8 vigg: fin flock på 9 ex flög runt över sjön lågt, fällde långt ute. Det var 5 - 6 ♂♂ ad och resten ♀♀ (eller ungfåglar?).
9 brun kärrhök: ett par ungfåglar sedda lågt över vassen
10 sothöna förutom de 2 (se skäggdopping) sågs 1 + 1 ex längre ute
11 vipa 2 ex flög mot V eller VSV
12 enkelbeckasin flock 3 ex flög runt, slog följe med viggarna men kände sig tydligen inte hemma i sällskapet utan separerade efter några 100 m
13 skrattmås bara 1 ex sett från tornet; senare några få till (högst 6 - 7 ex)
14 fiskmås 1 ad på påle i NO sjön
15 gråtrut 1 ad simmade på vattnet rätt långt ute
16 fisktärna c 3 - 4 ex flög över vattnet; över närmsta klarvatten dock bara 1 ad och 1 juv. På pålar och något flytande föremål på avstånd satt c 2 - 3 ex till
17 spillkråka först hörd tidigt på morgonen, sedan hörd från tornet, och 1 ex flög förbi när vi åt frukost
18 ladusvala bara några spridda ex sedda
19 trädpiplärka hörd men bara 1 - 2 ggr
20 rörsångare hördes sjunga kortvarigt
21 sävsångare: locklätet (eller kanske snarare varningslätet) hört tydligt
22 lövsångare upprepade ggr sedd och hörd, även sång ganska klart framförd
23 sävsparv hörd från vassen några ggr
24 stare sedd i ring a antal.

På inresan till Lund: råka stora flockar på ett par ställen V om Revingeby; och på fält nära Lund (dels det "vanliga" strax Ö om Östra Torn, dels ett nyskördat och jordigt fält något närmare Hardeberga) gick vipor, bland annat i en tät flock, och ljungpipare, dessa nästan bara glest och knappt mer än 50 - 75 sedda. Men obsarna var kortvariga och det var p g av trafiken omöjligt att stanna, och dessutom var fälten stora och knappt överskådliga i hela sin utsträckning.

Lars.

1978-08-21 forts.

Vi for från Lund 1730. På fältet Ö om Ö Torn stod nog inalles 300 - 400 ljungpipare; siffra dock my approx., ty de stod glest fördelade, oftast 5 - 20 m mellan varje ex; och fältet är stort och svåröverskådligt i sin N del. Någon "lokal" förtätning förekom också. Många gamla med svarta undersidor sågs fint, men jag vet ej andelen ungfåglar. På utvägen f ö [illegible] en del vipor i flockar V om Revingeby, på nyslagen ängsmark.

Tornet kl 1905 - 1940. Stilla, mycket fint, temp c 15° C, eftermiddagen var klar men det tjocknade, om också avgjort långsamt, från V, och luften hade blivit lätt disig. Fågel: skäggdopping c 6 - 8 ex. Häger flera, mest stod de ensamma, men en gång sågs 5 ex samtidigt flyga långt i V. Knölsvan ♂♀ med sin enda unge rätt långt ute; obs hur stora områden de rör sig över. Månne detta beror på att de måste röra sig så mycket för att finna tillräckligt med mat, eller på att det inte finns andra svanor i sjön? Och månne inte just det faktum att det inte finns andra svanor i sjön beror på att maten är så knapp där? Gravand 2 ex flygande i sällskap, uppenbart ♂♀. Gräsand summa c 35 ex, högst, sedda, de flesta i närmsta klarvatten. Bläsand 6 ex, jag såg dem ligga mycket långt bort i andra ändan av sjön och avsåg just att uppföra dem som obestämda änder då de lyfte och kom ända till närmsta klarvatten, där de fällde! Ingen ♂ ad bland dem. Obestämda dykänder en flock på jämnt 30 ex långt ute, det var nästan säkert [illegible] brunand, kanske med en eller ett fåtal viggar inblandade. Långt i V låg förutom de 6 bläsänderna först bara 4 obestämda änder, men efter en [illegible] stund hade det blivit 20 (delvis störda och kanske vordna synliga genom att en kanot rörde sig därborta?). Ytterligare minst 2 + 1 ob änder. Det simmar alltid fram åtminstone litet änder om man väntar, d v s om man fortsätter att obsa en stund. Summan sedda änder nu (best + obest) blir alltså minst c 95 ex. Brun kärrhök juv 1 ex sågs flera ggr. Lärkfalk först 1 ex, några minuter senare 2 ex sedda intill varandra; det ensamma ex jagade men missade; en av de 2 sågs också jaga (svalor, [illegible] se nedan), men resultat oklart. - En långsträckt flock på 59 måsar flög från N sjön österut, detta kl 1920, flocken bestod mest av fiskmås, varav säkert 20 eller kanske 30 fisk juv. Även skrattmås ingick. Fisktärna 1 + något ex på håll. Trana hördes i stor kör från Vombs ängar kl 1925 - 1930. Ringduva 2 flygande förbi. LADUSVALA redan före kl 1900 sågs c 800 - 1000 (högst) över sjön i det lätta diset. Från tornet omkr kl 1910 säkert 1000 - 2000, stundvis borta men kom igen, som vanligt. Kl 1920 - [illegible] 1925 och omkring kl 1935 hade antalet stigit och var säkert 5000, ibland flög de lågt över sjöns yta, ibland högre, spridda ex mycket högt. De kunde ses mot vattnet och mot himlen när de flög högt, ty där var himlen ljus, men när de flög på säg 10 - 100 m höjd och på avstånd (även måttligt) var de mycket svåra att se på grund av att de då fick en mörk molnbank som bakgrund. De "sköljde" över tornet som de oftast gör när de är talrika, kom då i stort antal (men naturligtvis inte hela styrkan), var sedan borta ngn minut eller mer och kom så tillbaka. I kören av kvitter hördes oftast bara ladusvala, men två ggr hörde jag back mycket tydligt. Mycket stark dominans av ladu säker åtminstone ifråga om de mängder som kom någorlunda nära. Rätt mycket [illegible] höll sig på håll i V-NV. Efter 1935 sågs svalor knappt alls. Lärkfalk jagade dem, skrämsel framträdde starkt ett par ggr. Ärlor: flera flockar kom c 1850 - 1905 och fram till 1910 men ej senare, både sädesärla och gulärla hördes, inbördes talrikhet oklar men totalantal säkert 200, fällde i vassen, fler kan ha funnits.

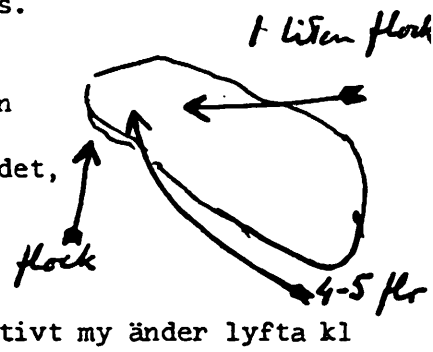

Stare kom enligt skiss, totalantal sedda ex var nog c 1000 eller [illegible] snarare c 1500, alla före kl 1915; men obs att de som kommer långt borta i V och m l m rakt söderifrån till nattplatsen är nära nog omöjliga att kontrollera från Silvåkratornet. Små flockar syns knappt alls på det avståndet, och ikväll mot den mörka bakgrunden var det extra svårt. - [illegible] OBS nattkvarterets ungefärliga plats. Ingen flock visade tendens att fälla i Ö eller SÖ vassarna i sjön. - Kråka 2 sedda, skrämdes upp ur vassen av kärrhök. - Mycket fin stämning. Efter 1940 föga obsar, dock sågs relativt my änder lyfta kl 2001 - 2005 och fram till 2012 (4 + 6 + 4 + c 5 + 16 + 10 + 5 + 6, trots att jag ej obsade oavbrutet eller kunde se allt). - 1 enkelbeckasin skall tilläggas c kl 1850.

1978-08-22, Vindsj.
För obs-Vider etc se nedan.

Art	morgon	kväll
skäggdopping	ng få sedd	ng få sedd, ungf. hörd
häger	flera sedd	nop ≧ 7 sedd, ofta hörd
sädgås	—	1 kom till sjön 1910
knölsvan	0+ unge sågs	0+ unge sågs, 500 m fr Vomb
grågås	ng. få	≧ 30 på närmsta ölarv.
skedand	—	≧ 4 —"— —"—
brunand	4	—
ob. dykand	—	20, tro. brunand
spovhöke	1 högt förbi	—
brun kärrhöke	c 2 j:ar	1 ad, minst 2 j:ar
lärkfalk	—	2 samtidigt, japade ej
sothöna	—	1 sedd
svartsnäppa	1 hörd	—
grönbena	1 hörd	—
enkelbeckasin	1+1 sedd	—
skrattmås	c 7 sedd	c 40 sedd
fiskmås	ngn sedd	ng få ad + j:ar. (Σ 8-10)
fiskgärna	sedd	1 högt högt ute
ringduva	2 sedd	—
Tornsvala	—	minst 8 sedd
sk. hackspett	hörd Jonsr Backe	—
grönsångare	hörd	—

2

1978-08-22 forts.

Art	morgon	kväll
ladusvala	ett par dussin	högst 1000
backsvala	—	hörd
sädesärla	någon sedd	sedd; se gulärla+anm
gulärla	—	minst 1000 - 1200
järnsparv	hörd flera ggr	—
rörsångare	1 sjöng ett slag	—
lövsångare	sedd och hörd	—
rödhake	hörd	—
näbbergal	hörd av Inga	
blåmes	(varnade för sparvhöken)	—
trädkrypare	hörd	—
stare	ps ex	$\Sigma \geq 1000$, obs betande
lärka	sedd	sedd

Kommentarer.

Morgonobsar mest p. Tornet 0650-0700; delvis även från Tornen. Förvisande varmt väder, c. +15° kl c 0640. stilla och fint. Men kl. 0500, när jag tillade ute var det rätt kallt här ännu.

Kvällsobsar: jag kom ut med Johnny till stugan kl 1715. klarligt, stilla, mycket varmt, kallt där men ej dåligt själv. Johnny fortsatte genast hem; jag hade en del småjobb utom-

1978-08-22 forts.

hus och lagade mat därefter, men redan c:a kl 1755 hade jag ätit och kl 1830 hade jag diskat. Före 1830 osammanhängande obsar, inte alls mycket säjs: lifet skvalmar i luften över sjön (15-20), några fjällmåsar, 2 brunkärrhökar jiw etc. Rävlort på ärter, både sädesärla och gulärla, förmärktes redan vid ankomsten kl 1715 och redan före 1820 säj jag ärtsflockar på mållen kanske 75-100 el gå mer i vassen väst näst men en annan fråga är om dessa flockar fälde dejnikib.

Jag stod i Tornet kl 1850-1923; det var c 18° C (kanske mer), alldeles stilla och ej "ordentliga" moln men dimgt. Rödmyror svärmade och hade de efter vanligheten fällt vinge på Tornet och de satte sig på mig alltså när jag kom upp dit. Det var så varmt att jag fick med nakna överkropp. Redan mellan 1820 och 1850 hade mycket ärtor kommit, gulärla dominerade nu uppenbart. Flockar fälde, en del gick upp; en gång gick minst 300-350 el upp samtidigt. - När jag stod i Tornet

1978-08-22 forts.

kom återkomma dit, det var tydligt att de i regel fällde i yttre kanten av närmaste ryss (och tofsen även på andra ställen). En del mindre-myror fångades, men säkert fällde mätte 1000 – 1200 ärter i sjön, kanske mycket mera. –

Sedan, nästan bara ladusvala efter bada hördes en pipa, ansamlades över sjön och "skröjde" en pipa nära sitt bo. Totalt blev det 1000 ex, eller knappt det. Ingen sannolikhet att större mängder var längt borta, på grunden till vad som kunde ses.

Lärkfalk: 2 ex i sällskap över Silverskogen, "lekte" tillsamm med varandra och drog sig västvärt V–NV, jagade ej sedan tofts att sedan fanns i närheten. – Senare på kvällen 1 lärkfalk i ganska långsam flykt precis över ryssen.

Stararna var intressanta. Några flockar på 40–500 ex kom på 50-talet mot västra änden, ungefär som vanligt. Oavbrutet passning på dessa flockar som på vanligen

1978-08-22 forts.

passerar på mycket långt avstånd, kunde inte göras. En flock kom på annat sätt ungefär kl 1905. Det var c 120 ex de kom österifrån, nära N om Torneå, och sänkte sig precis mot den plats ett par tre hundra m norrut där svanar ofta övernattar för om våren. Ingen fälldes dock utan flocken steg och reste ungefär västerut, men de flesta (c 80 ex) vände på nytt tillbaka mot den plats de först "sänkat in sig på". Inte heller nu fälldes de dock utan samlades och reste ungefär västerut, nu fått samlade och mycket högt. Ungefär samma hus hade även de andra flocken, de som aldrig vände.

OBS sädgåsen som kom, absolut obehindrat flög den, österifrån och över sjön, flög stor rund, fälldes synligt på stranden en knapp km NV från Torneå. Sägs observeras.

OBS att trädpiplärkan idag ej hörde eller sågs, ej heller på morgonen.

Mycket Aeshna flög i skymningen, och det sumpade fint i luften av stor chironomid

1978-08-22 forts

som svimade över björkarna inuti huset.
(Kanske flera arter ?)
OBS: Temp kl 2025 var drygt 17°C!

På vintern och våren sägs en del
kringgående på fältet Ö om Ö Torp,
mellan denna by och vägskälet österut
därom, norr om landsvägen. På mor-
gonen gick de gärna, Tofsalandet nyl.
approx. skattas till 200, på e.m.
stod de mycket mer samlade, men längre
bort, antal också skattat till 200
men detta nyl. gravt, ty vi svamade
ej för att räkna. På hösten
tur och in även kaja, räka och
skata sedda räka i avsevärt antal
Vipflockar iakttogs mer, stare sedd
i riklig antal liksom måsar och rovfåglar.

(450)

1978-08-23, onsdag.

Det blev regn på natten, jag skulle tro att det började omkring kl 0100, när jag var vaken en stund. Jag hörde också att det blåste upp. Men kl 0545 på morgonen, när jag tittade ut, var det utmärkt sikt, svag vind och alldeles övervägande klar himmel. Jag [illegible] upp i tornet 0600 - [illegible] 0615: skäggdopping några, häger flera, svanfamiljen på 3 ex låg utanför vassen en helt kort bit V om närmaste klarvatten. Gräsand få, skedand 3 ex, brun[illegible]and sedd. Ingen rovfågel sedd, Fasan hörd. Sothöna 1 + 1 + 1 ex, [illegible] ej i sällskap. Ljungpipare 7 ex mot V kl 0601 rakt över tornet. Skrattmås få, fiskmås mycket få, fisktärna 3 - 4; [illegible] sädesärla hörd, järnsparv hörd, lövsångare sedd och hörd, grå flugsnappare 1 ex i trädtoppar alldeles invid tornet, växlade plats ideligen. Näktergal hörd, blåmes 1 sedd, entita hörd, sävsparv hörd, bofink hörd, skata hörd, kaja hörd, råka hörd, kråka hörd och 1 även sedd.

Inresan: täml stora flockar råka och vipa V om Revingeby; en del ljungpipare på fältet Ö om Ö Torn, de flesta stod spridda och glest fördelade, men på ett ställe en ganska tät ehuru inte stor flock; [illegible] totalantal var nog minst ett par hundra ex, men delvis stod de långt borta från vägen.

Tillägg: från stugan, före [illegible] 0730, sågs även 1 brun kärrhök juv samt 2 ladusvalor.

- - - - - -

Efter jobbet återkomst till stugan 1755, jag obsade nästan ända från början från verandan, och det blev spännande obsar till en del. Ärlor var i farten tidigt, liksom kvällen innan, exakt tid för de första flockarna inte antecknad, men kl 1830 var [illegible] de talrika, flög runt över vassen och/eller kom dit, synbarligen från olika håll, i flockar av växlande storlek och fällde sedan, ofta brant, i vassen. Liksom igår och förut om åren fällde många flockar rakt utanför stugan i vassen hitom närmsta klarvatten (i regel i ytterkanten på denna vass, vilket ej syns från verandan men väl [illegible] från tornet). Tusentals i farten. Samtidigt (strax efter 1835, alltså relativt tidigt) såg jag borta över NV hörnet av sjön en mycket stor och tät starflock; det var utmärkt sikt och snabbt växlande molnighet, stundvis ljust, stundvis mörka och hotande moln, ibland solglimtar eller strålknippen från solen. Starflocken manövrerade elegant och tätt och var på minst 4000 - 5000 ex, troligen 5000. Kl 1830 - 1855 var det väldig cirkus av ärlor, säkert 3000 - 4000 över sjön även om inte alla var synliga på en gång. Synnerligen livliga rundflygningar. Skarpt motljus, och inte möjligt att se direkt vilka som var gul- resp sädesärla. - På långt håll i V en fiskgjuse, mycket närmare 2 bruna kärrhökar juv (eller flera) samt 1 brun hona och i deras omedelbara närhet en sparvhök, som [illegible] kretsade lågt men snart försvann. Hägrar ovanligt rörliga och tydligen ganska många närvarande, även om bara 1 - 2 brukade ses samtidigt. De ropade flitigt också. - Redan kl 1830 - 1840 bröt [illegible] ovanligt mycket änder upp, säkert över 100 sedda, steg som vanligt upp i småflockar och for österut, men tidpunkten var alls inte den vanliga utan mer än en timme tidigare. Se även nedan om obsarna från tornet.

När vi satt vid middagen, kom plötsligt en fasanhona med vuxna ungar gående förbi [illegible] precis utanför staketet. Jag såg 3-4 ungfåglar men flera fanns kanske.

- - - - - -

Tornet kl 1855 - 1921. Väder: som förut på e m, snabbt växlande molnighet, ibland ljust, solstråk, ibland mycket mörkt. Från kl 1917 regnade det men [illegible] bara en svag skur. Mycket bra sikt. Ärlor nu föga, de allra flesta har fällt. Starar inte sedda, de har säkert också fällt (som var att vänta). Svalor däremot stor överraskning: först noll, sedanomkring kl 1905 c 15, kl 1910 c 30, kl 1913 c 100, kl 1915 c 25. Dessa siffror skall inte adderas. Svalorna uppträdde i m l m tät flock och de for (som vanligt) ofta alla åt samma håll, så att de försvann för att snart åter visa sig. Oerhört [illegible] få svalor! Ingen antydan till att en större styrka vistades på långt håll i NV eller annorstädes. -

Knölsvan ♂♀ med barnet låg ett stycke västerut, rätt långt bort, simmade sedan raskt bort till vasskanten ungefär utanför Almtornet men gömde sig inte i vassen. [illegible] Härborta i vasskanten låg en flock på 23 dykänder, högst sannolikt brunand. Simänder ytterst få, vilket var oväntat; jag såg bara 11 + 1 + 1 gräsänder samt [illegible]

1978-08-23 forts.

2 krickor. Tydligen hade den stora majoriteten av simänder brutit upp och flugit österut mycket tidigare än vanligt (se ovan). Orsak: vädret kan spela in, men även det faktum att jakttiden på änder just börjat (21 aug) kan rimligen få dem att ändra vanor snabbt. - Skäggdopping några ex, däribland ett par mycket ljusa juv. Häger några ex, sothöna 2. Inga änder sågs på närmaste klarvatten, vilket är mycket oväntat, även om ändernas antal för all del är ringa, jämfört med många tidigare år. Fasan hörd.

Höstprägel på vädret. Temp kl 1930 var 14,5 grader C, vilket var mer än jag trott Byig, rätt frisk vind har börjat, åtminstone vissa stunder är den frisk.

Därefter inga obsar - trodde jag. Men kl 2015 ropade Inga: Är det inte rördrom som hörs, två stycken?! Jag ut, och minsann hördes inte det mäktiga "kårr" eller "gårr" (likt en havstrut) mycket tydligt. Västerhimlen var ännu rätt ljus, och jag fann 1 ex i kikaren, blott för att genast konstarera att den syntes för blotta ögat där den flög c 75 - 100 m upp, nära. Och intill den kom först 1 ex, sekunden därefter 2 ex till. Under rop höll de sig sedan mycket tätt tillhopa, ett par ggr gjorde ensamma ex en flyktsväng på några tiotal m men kom fort tillbaka till de andra. Alla tre kom rakt över oss och tornet i långsam och m l m tumlande flykt, men de tystnade och drog sig, fortfarande nära tillsammans, i rak kurs bort mot SO ungefär. Månne till Silvåkrakärret, som Inga framkastade!? En mycket fin upplevelse var det i alla fall. Kl c 2012 när Inga först hörde dem var de också nära. Följdes flera minuter, fram till c 2022.

1978-08-24, torsdag.

Morgon molnig men rätt ljus, temp kl 0600 var ungefär 13° C. Jag var i tornet bara drygt 5 minuter kl 0645 - 0652 och såg föga: några skäggdoppingar, svanarna med sin unge rätt långt bortemot Almen (nära den plats där de låg igårkväll när skymningen föll), ytterst få gräsänder, en flock på 8 krickor flygande långt borta, c-3 sothöns några spridda hägrar. Inte en enda rovfågel sedd, men det säger föga eftersom tiden var så kort. Svartsnäppa hörd flera ggr på håll. 2 - 3 fiskmåsar ad och enstaka skrattmåsar, ensamma ex, mest ad men 1 juv sedd. Någon tärna, rimligen fisktärna, mycket långt ute. Ett par ringduvor överflygande. Sädesärla och gulärla hörda, men bara något enda ex sågs. Egentligen borde man vara uppe i gryningen nu och se på uppbrottet av både ärlor, svalor och starar (och annat också, förstås), men det är svårt att genomföra.

På morgonen, dock ej från tornet, såg jag även 1 skogsduva och ett fåtal svalor, åtminstone mest ladusvalor.

För första gången på många månader, eller kanske på ännu längre tid, hade kaniner åstadkommit skada i trädgården. Jag fann det inte, men Inga gjorde det: de hade ätit ner Resedan fullständigt, så att inte en blomma och inte ett blad utan bara några stympade stänglar fanns kvar. Men skadan var i alla fall ringa, eftersom den nästan blommat ut.

På morgonen idag såg jag ingen kanin, annars har jag på sista tiden sett något enda ex vid olika tillfällen, vanligen har det varit en halvstor unge utanför tomten men häromdagen, jag tror det var i måndags, sågs dessutom ett fullvuxet ex vid tornet. Beståndet är ytterst litet jämfört med vad det var för ett par tre år sedan; jag tvivlar på att individantalet är mer än [illegible] 3 - 5 procent av dåvarande antal. Jag kan t o m tänka mig att decimeringen varit ännu större. En [illegible] annan sak är att detta inte behöver gälla utan inskränkning för större områden. Populationsendokrinologerna på Zootis säger t ex att beståndet i vissa skogsområden härute på Revingefältet är ganska stort även nu.

- - - - - -

På [illegible] invägen till Lund en hel del råka och ett par dussin kajor och några kråko på ängsmarkerna V om Revingeby; här gick även en stor vipflock, säkert 250 ex. Och på det tidigare nämnda jordfältet Ö om Ö Torn fanns fortfarande en del ljungpipare, de gick glest,och fältet är stort och i bortre delen oöverskådligt från vägen, men säkert fanns där ett par hundra ex, och jag såg att majoriteten bestod av ad med svarta undersidor (rasfrågan dock inte klar, detaljstudier ej gjorda).

1978-08-25, fredag.

Jag bodde i staden natten till fredagen, eftersom det var tänkbart att Mikael Kristersson ville träffa mig i Falsterbo på fredagsmorgonen för samtal och ev. filmupptagning för den fågelfilm han håller på med. Ingenting var bestämt om tid eller plats för mötet, men vi hade diskuterat saken pr telefon, omkring 20 aug. Jag ringde honom 8 ggr på onsdagen och 11 ggr [illegible] (elva gånger) på torsdagen men fick intet svar. Då fann jag saken hopplös [illegible] och stannade i Lund natten till fredagen. Naturligtvis hade det, enligt mitt förmenande, varit rimligt att Mikael själv ringt någon dag i förväg och meddelat sina önskemål. Men det gjorde han inte. Han är en mycket [illegible] trevlig och hänsynsfull person, mycket "mjuk" till psyket tror jag, och jag aktade mig därför för att anföra någon form av ogillande pr telefon eller på annat sätt.

Nåväl, jag jobbade på museet som vanligt på [illegible] fredagen. Kl 1720 kom Inga och hämtade mig, vi for nerom lägenheten och sedan till S Sandby, där vi köpte mat; ankomst till stugan 1850. På [illegible] e m hade det varit mycket växlande väder, stundom skarp sol, stundom mörkt och regnskurar, och på utvägen såg vi en my mörk molnbank i Ö, det blixtrade där ibland, men det var långt bortåt Hörby, och över vår färdväg sken solen.

Vi kom till stugan för sent för att se mycket av fåglarnas kvällsbeteende. Kl c 1900-1903 såg jag en stor starflock my långt bort i VNV, den gjorde allehanda flygkonster, antal fåglar däri kanske c 4000 eller mer; den försvann snart, och inga andra starar sågs senare utom 1 + 1 ex som kom nära över stugan mot V [illegible] ungefär. Vidare såg jag i skymningen en brun kärrhök hanne ad flyga mycket lågt över sjön, och omkr kl 1912 kom en lärkfalk med relativt sakta fart lågt över vassen, sågs my bra men jagade ej. Helt enstaka ärlor sedda över vassen, några svalor likaså, men intet mer i [illegible] fågelväg.

Den rekordhöga tisteln (Carduus crispus) vid vår veranda var alldeles sönderblåst och bruten när vi kom ut, även var flera blomställningar av Pelargonia avblåsta. Det måste blåst hårt här.

När vi ätit färdigt, d v s omkring kl 1930, mörknade det mycket plötsligt; det hade tidigare varit avgjort ljust i V - NV, även med mycket skarpa strålknippen av solsken, men nu som sagt mörknade det, och blixtar blev rätt häftiga i V och NV. Vissa blixtar var mycket kraftiga men syntes bara som bländande sken, och knallarna därefter dröjde påfallande länge eller var inte lätta att identifiera säkert. Jag slöt därav att det måste vara ett utpräglad höjdåska. Andra blixtar sågs i a, själva blixtstrålen sågs [illegible] alltså; men till att börja med var åskan inte nära, flera km borta eller (oftast) [illegible] ännu längre bort. Men den kom närmre, aldrig mycket nära utan minst någon km (= 3 sekunder) mellam blixt och knall. Den höll sig emellertid i närheten ända från c 1945 till 2115; många blixtar var övermåttan granna, ett par (på långt håll) hade en utpräglat grön resp röd ton och var tydligt långvariga för att [illegible] vara blixtar! I en viss konstant riktning, ungefär NV (det var i förlängningen av sjöns längsaxel) blixtrade det påfallande ofta och länge, men hela tiden långt bort.

Elektriska ströммen gick, det syntes att detta gällde hela bygden. Vi lade oss i mörker. Jag blir alltid upplivad av åska och var många ggr ute och gick runt huset (det regnade en del, oftast glest men kortvarigt ösregn förekom). Inga däremot är avgjort rädd för åska och utmålade riskerna: om det slog ner i stugan skulle ingenting bli kvar, etc. Jag instämde men kunde inte bli rädd och försökte dämpa oron, dock säkerligen utan framgång.

Tillägg: (a) på invägen på morgonen hade Inga haft ungefär lika my ljungpipare som förut på fältet Ö om Ö Torn

(b) vi hade på utvägen ett par stora rastande starflockar, därav en på c 1500 ex, [illegible] V om Revingeby; och på ung. samma plats ett par tre måttligt stora vipflockar, nog såg vi väl ett par tre hundra ex; fler kan ha funnits.

(c) temp. kl 1900 var c 14°C, sjönk my snabbt till 8° C (!) kl 2030, steg därpå till omkr 9½ grad kl 2115

1978-08-26, lördag.

Först artlista över vad som sågs fram till 1730: skäggdopping my få, häger ng, knölsvan pappa mamma barn långt bort i västligaste delen (vilket är värt att notera!), gräsand my få, brunand 1, fiskgjuse 1 morg; 1 annan, mycket symmetriskt ruggande (se skiss nedan) sedd på e m, tog my stor och hög fisk i första försöket och flög iväg, steg först till c 25 - 35 m höjd, stack därpå iväg mot SO med jättefart i den hårda medvinden, bivråk 1 sedd flyga mot N över sjön på midd, brun kärrhök sedd på morgon och f m, hanne ad en eller två, hona ad en, ungfågel en. Sothöna 2 i sjön på e m, intill varandra, enkelbeckasin 2 ex fr Ö kl c 1630, obestämda vadare ett par ex snabbt förbi på håll i den my hårda vinden, skrattmås flera men mest enstaka, syntes passera m l m direkt (som man ofta tycker sig se vid frisk vind, men undantag förekom), fiskmås ng ad och enst juv, gråtrut 1 ad, svarttärna 1 juv på m morgonen, fisktärna eller silvertärna minst 5 (ad och juv) på f m, skräntärna 1 ad kom kl 1550, forts direkt mot V-NV, ringduva sedd på morgonen, ladusvala bara 4-5-6 sedda, backsvala något ex sett, trä[illegible]iplärka hörd ett par ggr men ej mer, sädesärla sedd (på pansarvägen rastade 2-3-4 ex), gulärla hörd, lövsångare sedd, därutöver intet före kl 1730.

Efter kl 1730 sågs även tornsvala i ett par tre ex, vidare lärkfalk i minst 3 ex, en nästan säker stenfalk; [illegible] stare, svalor och ärlo[illegible] sågs på kvällssamling men mestadels i my. måttligt antal (se nedan).

Dagen blev rätt innehållsrik; fågellivet var intressant om ock utan större märkvärdigheter, men vädret och bärplockningen bidrog till utbytet, så ock besöken av ett par bekanta på kvällen.

Den tidiga morgonen var lugn och mest molnfri; jag såg ut över sjön kl 0530-0535 men såg intet utöver det vanliga i fågelväg. - Jag lade mig igen och somnade; vi steg upp sent, bl a eftersom Inga hade huvudvärk. Det har hon sällan, men det kommer någon gång efter åska. Frukost åts kl 0950 - 1020, då var vädret fortfarande mest klart men vinden hade blivit frisk nordvästlig och blev snart ganska hård, och vita cumulusmoln drog upp. Inga for till staden för att arbeta med SkOF:s räkenskaper, och jag gick ut att plocka björnbär. Trodde på klent resultat, eftersom [illegible] jag med säkerhet visste att de vanliga ställena i närheten bär mycket dåligt i år, de flesta buskar ingenting alls, enstaka buskar (kanske en på 100) ser helt annorlunda ut och kan ge hygglig skörd; men det finns ju åtskilliga innevånare i trakten som också plockar bär, och mina förhoppningar var inte stora.

Men det gick bättre än jag trott, fast det tog tid. Resultatet på de närmaste platserna blev magert. Så mycket bättre blev det uppe i kanten av Ivans backe, det område som blev "terrängjusterat" för ett par år sedan, när sandtäkten upphört och militären ville ha bort de tvära sluttningarna. Här var ett snår som bar rikt. Jag plockade och plockade och måste en gång gå hem och hämta en större spann. Det blåste mycket hårt, men solen sken klart när den inte doldes av små drivande, m l m sönderblåsta stackmoln. Så småningom inträffade [illegible] två saker: (1) jag började bli trött, särskilt i ryggen och knäna, eftersom jag nästan hela tiden måste intaga underliga ställningar för att komma åt bären inne i snåret, och (2) vädret förändrades sakta; vinden förblev hård, men över de drivande vita molnen drog upp en svag, i V dock allt tätare cirrusartad slöja, som gjorde himlen matt istället för djupblå, och halofenomen syntes runt solen, visserligen svaga. Jag hade börjat plocka bär kl 1050, nu var klockan 1500. Jag vacklade hem på mjuka knän, mycket trött och oerhört törstig. Satte mig på verandan, drack ett glas Cuvée de Marcoule och åt en brödbit med pepparost. Kände [illegible] mig högst belåten: hade fått c 3½ liter utmärkt fina bär, och därtill rätt ordentlig motion. Mycket fågelobsar hade det däremot inte blivit, nästan ingenting hade flugit över, och det går [illegible] dåligt att obsa vattenfågel på sjön när vinden är så hård.

1978-08-26 forts.

Tvärtemot vad jag väntat lättade det höga molntäcket igen, dessa moln blev mera cirro-cumulus-artade, inte [illegible] slöjiga, och himlen däremellan blev rent blå. Jag gick upp i fågeltornet och var där 1605 - 1640. Det mesta av vad som ovan angetts såsom sett före kl 1730 sågs då, och jag ger ingen utförligare artlista här. Däremot följer här en skiss av den fiskgjuse som jag såg ta en my stor fisk; den gjusen ruggade alldeles symmetriskt i båda vingarna och såg ut ungefär som på vidstående skiss:

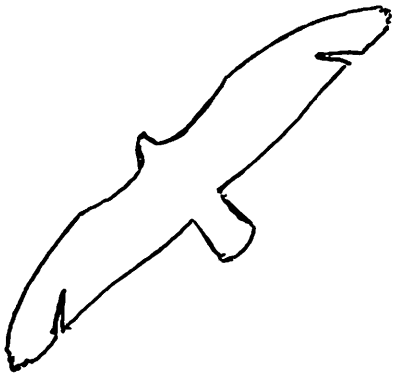

Fågellivet över sjön, och i sjön, var inte rikt. Enstaka måsar (skratt, fisk, på f m även en gråtrut) drog över mot V eller [illegible] ungefär V i den hårda vinden, de lyste ofta som lampor i den skarpa solen. Skräntärnan kom också förbi utan att stanna, flög lågt, följdes rätt länge i vinden. - På vattnet mycket få fåglar synliga. En andflock på drygt 20 ex flög i flera svängar över V sjön, kom aldrig nära.

Från 1730 noggranna obsar till c 1830, därefter blev programmet tyvärr något rubbat genom att Anders och Karin Dahm plötsligt uppenbarade sig utanför dörren och släpptes in för en pratstund. De satt tills det blev skymning, därefter åt Inga och jag middag, och just som vi börjat, stannade Göran Högstedt utanför. Han kom in och blev bjuden på mat, och ingen dålig mat heller: rökt röding med jättegod sallad på räkor och avocados och röd kaviar, därtill Prinz Ottonel (ett vitt vin vi gärna dricker), och som efterrätt färska björnbär med grädde.

Nåväl, kvällsobsarna av fågel gav följande: ett par tre tornsvalor över sjön. Av måsar intet nytt, av änder oväntat få sedda. Ärlor [illegible] mot förmodan nästan helt frånvarande till att börja med, så småningom kom några små flockar och fällde utanför [illegible] stugan i vassen, men bara c 50 - 75 inalles sedda, och detta trots att jag obsade noga vid den tid då de borde kommit. Stare: flock på högst 1000 ex långt i V, svängde och manövrerade i närheten av en (brun) kärrhök, fick påspädning från S en gång, en flock på högst 200 ex, men som vanligt inte möjligt att följa detta förlopp noga. Svalor: mycket glest länge; det hade blivit kyligt och mörka moln dragit upp, [illegible] men sikten var my klar, och jag väntade att de skulle samlas. Länge nästan tomt, seda[illegible] sågs, rätt högt mot molnen, en flock på c 200 som dock strax försvann, därefter blev obsarna störda och jag vet inte vad som hände, tror dock att svalorna verkligen var fåtaliga. - [illegible] En gång, på rätt långt håll, en brun kärrhök juv ivrigt följande en dito hanne ad (tiggeri? av fågel kläckt i sjön? Verkar åtm. sannolikt). - Lärkfalk sedd flera ggr låg över sjön, först 1 ex, sedan 2 ex nära varandra varav ett tagit byte, fåglarna följdes åt ett [illegible] slag men skildes sedan: en kort stund därpå sågs tre lärkfalkar samtidigt, my nära varandra ute över sjön; ingen av dessa hade byte. Dessutom, strax innan jag såg de tre tillsammans, kom en liten falk med avgjort spetsiga vingar men breda vingbaser och därför relativt sett kortare vingar flygande mot SO över sjön, jag såg den flyga minst 300 m i fördelaktig vinkel, men hållet var ganska långt. Fullt medveten om att man alltid måste vara strängt självkritisk vill jag [illegible] dock påstå att det var en nästan säker stenfalk.

OBS: (a) vinden stillnade plötsligt kl 1730, då blev det nästan omedelbart svärmning av en medelstor dipter över vassen, rikligt, varje svärm inte stor, men svärmar massvis. Sågs utmärkt just innan solen doldes bakom tjocka moln.

(b) kvällen blev kall, och efter mörkrets inbrott, när Göran satt kvar till 2145, kom ett par regnskurar. Dessemellan var det dock stjärnklart delvis, och my klar luft.

456

1978-08-27, söndag.

Kort obs kl c 0545 visade att det var mulet och regn, och kallt. Därefter blev det obsar först omkr kl 0930; det var då delvis ljus himmel men snabbt växlande molnighet, någon häftig skur, och fortfarande bara c 11° C. Obsade nu dels från verandan, dels från tornet. Såg: skäggdopping bara få, storskarv 6 ex flygande mot VNV-NV i flock, över hela sjön, länge rätt rak kurs, med korta glidflykts-intervall och några typiska små "stegringar" i flykten. Över NV sjön svängde de en del men torde fortsatt. Häger sedd, gräsand dito i mycket ringa tal (c 12). Bläsand: en fältornitologiskt rätt intressant obs. Jag tyckte mig se hur c 7-8 änder fällde bakom en vass, det blinkade vitt från vingarna på några av dem. Trodde på bläsand men ej säker, ty obsen var sekundsnabb. Upp i tornet: då såg jag bläsänderna ligga delvis synliga men svåra att se ordentligt. Då kom 1 brun kärrhök juv sakta och my lågt över vassen. Gräsänder lyfte inte för den, men bläsänderna reste hals allihopa, låg kvar länge även när höken var nära, men höken svängde sakta över vassen alldeles intill dem (naturligtvis utan att visa aggression mot änderna). Hur som helst, det blev för mycket, alla lyfte och reste västerut, det var 8 bläsänder varav 3 ♂♂ ad. Fiskgjuse sedd först på håll, sedan nära.

Kl 1035, när jag var i tornet, ✗ upptäcktes en flock på c 32 bivråkar ungefär enligt skiss. Det var grått och blåsigt och mycket kallt, utpräglade bymoln som dock just nu täckte nära nog hela himlen. I alla fall var bivråkarna på sträck!!! De gled mot VSV ungefär, började kretsa, drev då obevekligen med vinden som var ungefär NV, kom närmare, så att jag sprang ner och ropade på Inga, som kom ut och såg dem. En fågel begav sig iväg mot VSV efter kort kretsande, alla de andra kretsade rätt länge, höjd c 150 - 200 m, sedan"bröt de sig ut" ur kretsen och startade med rak kurs, sakta mot den hårda vinden. Nu hade de blivit 35, och klockan hade blivit 1045. Trevligt att se dem sträcka under sådant väder. Ormvråk 1 + 1 sedda lågt, ej sträckande, säkert var det hemmafåglar. På långt håll i N-NNV sågs enstaka andra kretsare, nästan säkert ormvråk.

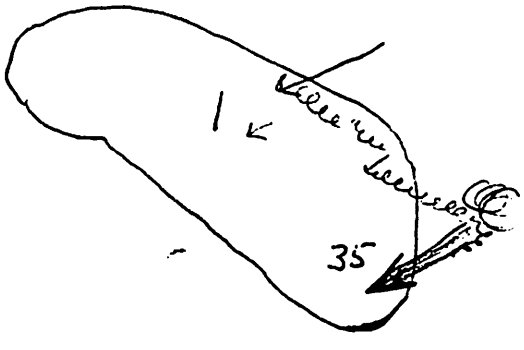

Obsar fortsatte ehuru inte oavbrutet. Brun kärrhök: 2 juv, 1 ♀ ad sedda; sparvhök hela 3 ex i krets kl 1130 över Silvåkraskogen. Mycket långt bort några obestämbara kretsare. Även sågs ng obest småvadare passera, och av skrattmås och fiskmås spridda ex, i regel ensamma; både ad och juv. Gråtrut 1 ad sedd. Fisk/silvertärna minst 4, ringduva s, tornsvala ett fåtal över sjön, ladusvala en flock på c 40 ex flög länge (redan 0930, kanske mycket tidigare) lågt i lä av de höga björkarna. Jag granskade flocken flera ggr och såg först bara ladu, en stund senare även 1 backsvala, ännu en god stund senare sågs 2 hussvalor också, dock föreföll de att hålla sig väl i utkanten, mera självständiga. Sädesärla sedd, sävsparv sedd. Mer ej sett före kl 1300. Det var delvis hemskt busväder, hårt regn, hård blåst omkring NV, och temp sjönk efter den värsta skuren till + 8° C!!! Steg dock sedan sakta till drygt 10°, senare ännu något mera.

Det var ösregn i två omgångar på middagen. Svalorna, nu 40 - 50, var kvar, nu några backsvalor och 1 + 1 hussvalor däri, alla mycket lågt över ängen, i lä. Vinden avtog hastigt just när det var som kallast. Ute över sjön, mestadels rätt högt, sågs spridda svalor, jag fann att de 2-3 närmaste var hus och tror att alla var hus.

Jag obsade ofta mot himlen men först kl 1310 fick jag in flera bivråkar: 3 ex kom mot VSV, och kl 1320 kom ännu en på samma sätt. Det var då fortfarande mycket grått och kallt och höstlikt.

Omkr kl 1400 klarnade det upp, blev delvis sol, och sikten var utmärkt klar. Kl 1420 kom 1 bivråk my lågt förbi (hade kanske fällt under busvädret?), och kl 1435 ännu 1 bi tämligen lågt. Trädpiplärka h, flock 5 enkelbeckasiner flög runt, viss oro på änder kunde märkas: 1 brunand uppe, några gräs snattrade ivrigt; även hägrar skrek ovanligt livligt ett slag. 8 ljungpipare snabbt mot SV. Entita och blåmes hördes. Flera mycket små obest småvadare sågs flyga mot V (små- el mo-?)

1978-08-27 forts.

Kl 1440: det har klarnat starkt, är svag vind, temp ännu bara +10° C. Rödhake hörd flera ggr. Väderleken var underligt labil, moln av cumulonimbus-typ fanns på avstånd, vinden ökade, var nu omkring V. Stundvis solsken. Jag obsade största delen av tiden.

1 Sk

Kl 1445 - 1520 i tornet, mest solsken, några regnstänk. Väder vänligare nu! Ingen bivråk. Skäggdopping summa 8 - 10, häger några, knölsvan ♂♀ med sin unge låg mycket långt i V. Gräsand summa 1 sedd!! Därtill något som jag aldrig sett i Krankesjön förut: på närmsta klarvatten, södra delen, utanför stora dubbelbusken, fritt synliga på vattnet strax hitom den vass som avgränsar klarvattnet [redacted] utåt, låg två gräsandvettar. Jag tyckte de såg misstänkta ut, låg för högt på vattnet, hade bakänden för mycket upp i vädret, svängde bara sakta fram och tillbaka, hållning på kroppen hela tiden oförändrad, honan främst, hannen någon meter bakom henne, och slutligen sågs i vattnet intill dem (någon meter [redacted] framför dem, tror jag), en liten "knöl" i vattnet, ungefär som en påle med spetsen bara några cm över ytan. Jag tittade på det hela med tub och såg då mycket tydligt att det var vettar, de var färgade ungefär som en hanne och en hona av gräsand, men de var för gråa, med ett underligt anflog av grått över dräkten. I den nu lätta vinden låg de stilla eller drev några dm åt olika håll, hela tiden m 1 m sakta svängande åt olika håll ungefär som skissen visar. - Ingen gräsand låg i närheten, däremot låg 4 skäggdoppingar c 25 m därifrån. Och en gång, när en brun kärrhök juv drog över, skrämdes en ensam kricka upp, flög ut och fällde på klarvattnet, dock ingalunda invid vettarna utan väl 50 m bort! Den lyfte strax på nytt när den brune kom för nära.

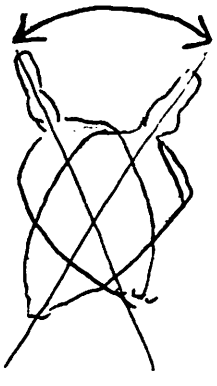

Underlägt fall, jag undrade naturligtvis om folk ämnade skjuta and för vettarna, eller om det möjligen kunde vara något etologiskt (-ekologiskt) experiment av någon av zoologerna på Stensoffa.

[redacted] Brunand, ormvråk, brun kärrhök juv sedda. En stund därefter kom en brun kärrhök ♂ ad från Ö, flög sakta över sjön och blev snart uppvaktad av en juv (troligen samma juv hela tiden), åtminstone trodde jag det först, men efter en stund sågs tre juv kretsa tillsammans utanför S stranden. 5 enkelbeckasiner uppskrämda av kärrhök. 3 + 1 sothönor s. Några obest vadare: TROLIGEN BÅDE LJUNGPIPARE och smärre arter, det är möjligt att jag hörde kärrsnäppa ett par ggr). Helt enstaka skrattmåsar ad och fiskmåsar juv (och trol ngn ad). Klockan 1513 kom från OSO en samlad flock på 33 skrattmåsar, allra mest ad. 1 + 2 + 1 fisk/silvertärnor på håll. 1 skräntärna ad kom från NO lågt, flög runt i många krokar över sjöns SO del, letade byte men jag såg den aldrig slå. Hade sannolikt mycket små, ungefär symmetriskt placerade jack i vingarna, i så fall skulle det varit någon av de inre handpennorna som fallit ut. Var borta efter några minuter. Flög bl a över vettarna my nära. Gröngöling hörd. Ladusvala, back, hus sedda, lövsångare sjöng en gång, sävsparv sedd, pungmes hördes flera ggr mycket bra från vassen eller kanske alarna vid stranden.

Kl 1530: temp nu +13° C. Hussvalor över sjön, glest, högt, ej många. Inga fler vråkar sedda. 1 kråka sedd, och dessutom hördes kråka ett fåtal ggr. En gång var en kajflock uppe över Silvåkra by.

E m klar, sikt lysande klar. Men kallt. Jag obsade noga från c 1745.

Kvällen från 1825 en del glesa och små ärleflockar, de flesta på 10 - 15 ex, några på 25 kanske. Däremot fann jag långt i V en ovanligt stor och tät starflock, väl samlad; kl 1835 säkert 6000 ex, och det kom flockar på 200 - 1500 ex och [redacted] anslöt både från S och från N, ej minst från N vilket inte brukar ses ofta. Det måste blivit minst 10000 starar, kanske avsevärt flera. Kärrhök ♂ ad ad, inte sett den förut idag. Två små starflockar på resp c 50 och 20 ex kom österifrån nära tornet med kurs ut över sjön men svängde ner mot den ofta använda [redacted] nattplatsen V om kanalmynningen. Kunde inte se om de fällde där; trol gjorde de inte det utan fortsatte mot V till stora nuvarande nattplatsen.

Tornet från kl 1850: vettarna borta!! Ärlor nu talrikare. Många flockar kom,

~~jag såg [redacted] ngr ärlor gräddla~~

1978-08-27 forts.
från olika håll, antal ex/flock upp till c 75. Bara några få flockar fällde ungefär rakt utanför stugan, i strandvassens yttre kant. De flesta flockar [illegible] föreföll fälla på olika ställen, ofta flera 100 m från tornet (kanske spelade vinden en roll??). Totala antalet sedda ärlor mycket svårt att säga, men 500 ex såg jag absolut, kanske betydligt flera. Sädesärla hörd och sedd, men det är praktiskt taget säkert att detta augustimaximum till allra största delen utgöres av gulärlor.

Ett underligt gräsandläte hördes från närmsta vass, jag trodde faktiskt i början att det var en härmning gjord av människa, men så var det inte, trots att klangfärgen lät betydligt mera spröd och "ihålig" än vanligt. Det bör anmärkas att inte en enda and [illegible] sågs på närmsta klarvatten! Storvuxen chironomid svärmar över tornet etc, svärmar glesa och individfattiga (50 - 100 såvitt jag såg), men i alla fall underligt att någon art svärmade denna kalla kväll.

Långt bort i V vid vassen utanför almtornet låg en flock på c 45 [illegible] änder, nästan säkert mest brunand. Längre norrut längs (utanför) V vassarna låg 6 + 15 + 10 änder till, troligen gräsand delvis. 1 tornsvala. Svalor ännu kl 1910 bara en liten flock på 15 - 20 ex sedda!!! OBS att det är en mycket ljus kväll. Helt oväntat upptäcks en knölsvan ad liggande utanför Ö strandens vass, c 700 m norr (NNO) om tornet. Den vanliga svanfamiljen ligger i andra änden på sjön.

På oerhört avstånd uppåt Revingeby ser jag stora fågelflockar, en del befinns vara måsar (skratt, fisk, proportioner ovissa) som flyger m l m tydligt österut, men en del stora, "flata" svärmar ser ut att vara vipa, eller kanske delvis ljungpipare. 1 lärkfalk ad kommer rakt över tornet, rätt sakta, flyger flera 100 m med den farten utan att jaga.

Kl 1923 lyfte den ensamma knölsvanen, flög en runda med starkt vingsus och satte kurs österut, kom då i kraftfull flykt 75 m N om tornet. Fortfarande inga svalor utom de oerhört få som nyss nämndes. Ljus kväll trots moln. Kl 1926 hörs skogssnäppa flera ggr. Totalantal änder långt bort i V [illegible] är c 100.

Kl 1927 kommer summa 12 svalor ungefär rakt över, kurs NV, fäller brant mot sjön (och torde faktiskt fällt i vassen). Därutöver inte en svala sedd. Månne de stuckit iväg på grund av det mycket kalla vädret? Möjligt men alls inte säkert. - Lärkfalk flyger lågt över sjön. Måsflockar på summa c 40 ex flyger mot Ö. Några gräsänder snattrar nära, 1 ex ses men inte fler (!!).

Kattuggla hördes på kvällen, eljest inte flera obsar. Rätt underlig [illegible] dag.

1978-08-28, måndag. -listan står också

Beträffande obs-tider se efter tabellen. Kommentarer till fågel[illegible] sist, när så angivits i tabellen.

Art	morgon	kväll	för övrigt	anm
skäggdopping	minst 8	sedd	-	
häger	några	några	-	
knölsvan	♂♀ungen	-	-	
gräsand	någon enda	-	-	
kricka	-	1 flygande	-	
bläsand	-	3 "	-	
bivråk	-	-	1 Skatteberga	
ormvråk	-	-	1 vid Ålabäcks utlopp	
glada	-	-	1 krets mellan Ålabäcks utl. och Ellakvarn	
brun kärrhök	?	♂ ad och ♀ ad	-	
lärkfalk	-	■ 2	1 ad V om Revingeby	se nedan
trana	-	2 mot S	-	se nedan
vipa	-	-	flockar V Revingeby	se nedan
glutt	hörd	-	-	
enkelbeckasin	5 + 2 flyg.	-	-	
skrattmås	mycket få	nog c 30 sedda	sedd	se nedan
fiskmås	mycket få	trol. över 30	sedd	se nedan
gråtrut	-	1 ad över sjön	sedd	
fisk/silvertärna	c 4 sedda	c 4 sedda	-	
ringduva	sedd	hördes kuttra	sedd	
skogsduva	-	2 flög förbi	-	
tornsvala	-	1 över sjön	någon sedd i Lund	
gröngöling	-	hörd, trol. 2 ex	-	
ladusvala	?	ytterst få	enstaka sedda	se nedan
hussvala	?	-	sedd?	se nedan
backsvala	?	2 sedda	-	se nedan
trädpiplärka	-	några hörda	-	
sädesärla	några ex	sedd	-	se nedan
gulärla	-	massor	-	se nedan
järnsparv	-	hörd många ggr	-	se nedan
sävsparv	sedd	-	-	
grönfink	hörd	1 sedd	-	
hämpling	-	hörd		
stare	-	3000-5000	sedd	se nedan
skata	-	-	sedd Skatteberga	
kaja	-	-	sedd på invägen	
råka	-	-	dito, rätt allmän	
kråka	-	-	dito, flerstädes sedd	

++

Morgon vacker och solig men kylig, fint väder även på inresan.
Återkomst till stugan c 1735. Mycket fint, sikt utomordentlig, men fortfarande kyligt.
OBS-tider: 0600-0615 från tornet. 0635-0735 obsar från verandan etc., med avbrott. Därefter som alltid obsar på inresan och utresan, ger ibland något trevligt, men de blir sällan viktiga, eftersom vi nästan aldrig stannar. Triviala ting sedda på dessa resor inte nedskrivna, åtminstone som regel inte. - 1735-1820 plockade jag björnbär i snåret på kanten av Ivans backe, obsade en del men såg föga. 1820-1850 rätt noggranna obsar från marken, 1850-1900 från tornet, 1900-1930 noggranna ehuru ej helt oavbrutna obsar från marken.

F O R T S

1978-08-28 forts.

Kommentarer:

trana: i skymningen kom 2 ex lågt över [illegible] Krankesjön mot S, my grant mot kvällshimlen. Den bakre fågeln hade påfallande trasiga vingar, mycket ojämna, och ojämnheterna verkade inte symmetriska, därför sannolikt skadad. Men den flög obehindrat.

vipa: flockar V om Revingeby på infarten på morgonen, men antal mycket mindre än kvällen innan. Då såg Inga, när hon for ut från Lund, stora flockar på vingarna här, säkert 500 ex eller flera. OBS min dagboksanteckning som visar att jag såg dessa flockar från tornet/stugan på jätteavstånd, förstås.

skrattmås och fiskmås: på kvällen en hel del mås, vissa flockar flög långt borta, andra samlades i sjön men lyfte åtminstone delvis senare och for österut (som man ofta ser). En del ex kom nära och var lätt bestämbara, men huvudmassan ej kritiskt bestämd. Både skratt och fisk fanns, ej minst fisk juv, och det totala antalet sedda måsar skall nästan säkert vara 100 eller mera. Dessutom sedda på vägen mellan Krankesjön och Lund och åter, men ej i större antal.

ladusvala, hussvala, backsvala: morgonen vid sjön slarvade jag med anteckningarna och har ingen klar minnesbild, men svalorna var fåtaliga, det är inte ens säkert att jag såg alla arterna. F ö bara my få ex sedda på [illegible] kvällen!

sädesärla och gulärla kom till sjön på kvällen från c 1825, flockar av högst olika storlek, somliga 5 ex, andra över 100 ex, enstaka spridda ex kom också. En mindre del fällde m l m nära i vassen utanför stugan, men jag såg i tub [illegible] stora mängder långt i V också, och jag såg att ärlor fällde på många ställen incl i vassruggar långt ute i sjön. Totalantal ärlor säkert 1000 - 1500, och huvudmassan var gulärla, antagligen 90 procent av alla, kanske ännu mer, men detta osäkert

järnsparv: på morgonen hördes lätet många ggr, det var inte det fina ringandet utan det långa höga pipet, som ibland kan bli dubbelt och då ej har alldeles samma tonhöjd och klangfärg när det upprepas andra gången. Har ej eller knappt hört detta läte på lång tid

stare: intressant. Ansamling skedde i V ändan eller NV ändan av sjön så som det brukat vara på sista tiden. En gång var tre flockar samtidigt uppe därborta, totalantal ex säkert 3000 - 4000, och flera flockar kom. Även från öster kom flockar, flera av dem med vinande fart alldeles över tornet där jag stod. Dessa flockar var små, 15 till 50 ex ungefär. De visade ingen tendens att fälla på de andra nattplatser [illegible] som starar brukar använda (N om tornet och ett par tre 100 m V om kanalmynningen) utan for med full fart västerut eller rättare NV ut, låt vara att de ibland gjorde en sväng så att de ungefär följde sjöns S strand. Jag trodde att nattkvarteret skulle bli därborta i V, men, sedan starar varit osynliga en god stund, uppenbarade sig en flock på väl 2000 över sjön nära utanför stugan, flocken gjorde ett par svängar och det såg ut som om de fällde på platsen V om kanalmynningen. Men ovisst om alla stararna kom hit (jag tror det knappt; ty jag tror att totala antalet ex måste varit uppåt 5000), och vidare är det ovisst om de verkligen stannade för natten på denna plats. Det har hänt att de i djup skymning skiftat nattkvarter, det har jag upplevat flera ggr.

Tillägg:

lärkfalk: sågs även på kvällen över sjön, och det flera ggr, vid två tillfällen 2 ex i sällskap. Det är möjligt, men naturligtvis inte säkert, att stararnas uppträdande över Ö sjön berodde på att de blivit skrämda av lärkfalkarna.

svalor: texten härovan illa formulerad. OBS att de var mycket fåtaliga på kvällen; jag såg [illegible] ett par tre tiotal fara österut, ivrigt kvittrande (ladu!), men därefter [illegible] nästan inte ett enda ex sett. Spanade med tub mot V sjön i gott ljus, kunde se ärleflockar fint på långt håll (se ovan) men fann inga svalor. Risken finns ju annars att de ibland koncentreras över V sjön och då kan vara svåra att se, eller bli helt förbisedda om man inte obsar mycket noga. Lågt över vattnet spanade jag också, utan resultat!

(461)

1978-08-29, tisdag.

Mulen morgon, småregn, sikt kl 0605 bara 2 km, man såg inte V änden av sjön; en stund senare hade sikten bättrats, och det [illegible] ljusnade, men [illegible] snart sämre igen, och småregn. Jag gick inte upp i tornet genast. Men kl 0615 ropade Inga att skräntärna hördes och syntes, och minsann flög inte 1 ad och 1 juv över SÖ delen, bara 150 - 200 m ut. Läten hördes, särskilt av den unga fågeln. F ö bara någon enda skrattmås och 1 fisk/silvertärna. Skräntärnorna flög bort, nästan säkert mot SO.

Kl 0650 upp i tornet: ytterst fattigt fågelliv: 2 + 2 + 1 skäggdoppingar, 1 ensam sothöna, 1 fiskmås ad, ♀ fisk/silvertärna. Inte en and synlig, inte heller i V, trots att sikten kl 0650 var god och det var nästan spegelblankt. Strax drog det dock upp regn, och sikten försämrades. Jag ner från tornet. Såg från verandan (obsar ej oavbrutna) 1 brun kärrhök ♀ ad, mycket ojämn i båda vingarna och även stjärten var i ruggning. Såg ett fåtal ladusvalor, någon enstaka lyftande eller fällande ärla, hörde trädkrypare många ggr, och hörde gröngöling skrika my upprört. Under frukosten flög gröngölingen förbi, en gjuse flög först i V, senare ryttlade den nära, och en skräntärna ad kom över sjön, föreföll att vilja attackera gjusen, men båda försvann bakom träden innan jag fick se resultatet. Skräntärnan blev inte synlig igen.
3 brunänder flög förbi. Ej en gräsand sedd, trots spaning på alla de platser där de brukar ligga. Jag avspanade f ö hela sjön, låt vara att det blev kortvarigt från tornet.

På invägen V om Revingeby en stor vipflock på jordigt fält, säkert 250 ex, vidare som vanligt en del råka och kråka och kaja, ett par tre skator, några starar etc, litet mås, samt likaledes V om Revingeby 1 tornfalk ryttlande. - Öster om Ö Torn på fältet där det förut var ljungpipare sågs idag glest med mås incl några gråtrutar, vidare ett fåtal vipor och starar och troligen ett ringa antal ljungpipare på håll. Fältet bearbetat, en del maskiner i arbete på avstånd.

(462)

1978-08-30.

Kvällsobsar vid stugan och tornet.

1750 fiskgjuse sedd

1815 Väder: oerhört klar sikt; regnmoln försvinner i Ö, västerhimlen är klar till 90-95 procent. Spegelblankt och mycket ljust

1819 i fullt solsken kommer gulärlor till sjön. Rödhake knäpper. 1 sparvhök över Ivans backe. I sjön ses 2 + 2 + 1 + 3 skäggdoppingar samt mycket få ex ~~dd~~ därtill. Brunand 1 hanne, gräsand 1 ex, häger 1, stare 25 ex i motljus, kråka h. 3 obestämda änder. Stor svärmning av diptera av flera arter.

1824 några sädesärlor. Ett tiotal ladusvalor över sjön. Stor svärmning av diptera från 0 (noll) till 15 meters höjd och högre i det absolut lugna vädret. Trädpiplärka h, större hackspett h från Ivans backe, gröngöling h från Silvåkraskogen. 1 brun kärrhök juv kommer från Ö. Ärlor fäller i vassen. 6-8 måsar ses långt ute, jag ser tydligt att minst 4 är skrattmås juv, och troligen är alla skrattmåsar. Mesläten h

1826 1 fiskgjuse och flock c 100 starar ~~d~~ ses i V änden på sjön. Ett tiotal backsvalor ses över tornet och dess närhet; de tog eventuellt svärmande diptera som i detta underbart lugna väder svärmade även relativt högt uppe. (Svalornas flyghöjd 20 m, eller kanske 20 m över tornet; oklar passus).

1831 c 75-100 starar lågt rundflygande över SO vassen. 1 fiskgjuse ses där också. Fasantupp h. 3 vipor flyger mot NO. Ett par fisk/silvertärnor sedda. 1 gluttsnäppa kommer ljudlöst från Ö, [redacted] den ropar först när den är långt ute över sjön

1835 gräsand h. 8 gräsänder flyger mot Ö. Fiskgjusen över SO hörnet; 3-5 tärnor där är irriterade av gjusens närvaro. Nu ses 100 svalor, de flyger glest och på medelhöjd. Ärlor ses och hörs men endast få. 3 fiskmåsar [redacted] juv flyger mot Ö.

Sikten är så klar att man ser telefontrådarna på sluttningen öster om Idaröd, alltså på N sidan om Kävlingeån.

1 brun kärrhök hanne ad sedd

1839 gjusen tar fisk, en tämligen liten en, i SO viken. Där rundflyger 100 starar. Kråka h. Ringduva s

1840 nya starar kommer: 100 från SO, de jämte 100 andra fäller i vassen V om kanalmynningen ut mot dubbelbusken.

1842 ärleflockar långt ute (över sjön), summa 75-100 ex. Starar konvergerar mot SO-hörnet (alltså nattplatsen eller dess närhet), antalet starar dock måttligt. En starflock ses även långt borta över V sjön, men det är ingen stor flock.

1844 200 + 500 starar kommer från Ö och NO till SO hörnet av sjön. Svalor ses på håll, men inte många är synliga nu. Gulärla h. 1 kricka flyger. 4 brunänder simmar. 1 + 2 sothöns på vattnet.

1848 ff 100 svalor ses i söder, men över 1000 ~~d~~ ses ytterst lågt över sjön i V och NV. Svalor till ett antal av mellan 50 och 150 kommer nära, de jagar ivrigt de svärmande diptera runt tornet, flyghöjden är högre än 15-18 meter, men denna insektjakt är bara kortvarig (Likväl av intresse, förstås, eftersom jag alls inte ofta ser denna näringskälla bli utnyttjad i nämnvärd omfattning! GR)

1852 svalorna borta! Sävsparv h ett par ggr

1855 nu mycket svalor över sjön, ytterst lågt, de far snabbt österut och tar därvid säkert inte byte, men då och då rundflyger de och tar ~~dd~~ eventuellt insekter. Backsvala torde dominera. Strax efter det att dessa ord skrivits kommer 20 svalor nära, det är mest back! Ett par starflockar till, men ej många hundra exemplar, de kommer ungefär från NO över land till nattplatsen. Ärlor hörs nu inte.

1855-1856 jag finner av en händelse svalor glest på kanonhöjd; ej oväntat egentligen i detta lugna väder. De är knappt synliga i kikare. 35 ärlor kommer från Ö, det är gulärla, åtminstone hör jag gulärla.

FORTS

1978-08-30 forts.

1859 8 - 10 starflockar med inalles c 1000
ex kommA enligt skiss, alltså ungefär
från N, mot nattplatsen:
Svalor högt uppe, [illegible] men de sjunker
till lägre höjd. Det blir dock ingen
ansamling av svalor på låg höjd.
Ärlor hörs.
1900 ner (säkerligen = jag går ner från tornet).
1901 mycket svalor flyger österut
1902 stor och [illegible] låggående rörelse av
backsvalor mot öster, de "sköljer" iväg, som jag brukar skriva,
ty det ser faktiskt ut så.
Efter ett par minuter kom de dock tillbaka från öster; där-
efter var nästan inga svalor synliga ett slag, men
1907-1910 är, trots sämre observationsbetingelser, hundratals
svalor synliga över sjön, och
1917-1920 ses c 1000 svalor fortfarande vara uppe, men därefter noll.
1 ormvråk ses, vilket är ovanligt sent på dagen.
Det är en extremt ljus kväll hittills, men nu drar det upp
mörka moln i väster, dock bara partiellt, och det börjar
1920 skymma
1925 3 enkelbeckasiner.

1978-08-31, torsdag.

Tornet kl 0550-0610. En kort stund innan jag gick ut, hördes skottet från en hagelbössa relativt nära; just när jag gick upp i tornet hördes ett nytt skott på avstånd och kl 0608 kom ett tredje skott. Ingen människa sågs, och jag kan inte bevisa att skotten avlossades invid sjön. Effekten torde varit mycket måttlig på de fåglar som fanns i närheten av tornet; jag hörde gräsand snattra efter andra skottet, men jag såg från tornet att en häger som stod i "tarmen" inte lyfte för det tredje. De två sista skotten torde avlossats åt olika håll från tornet räknat och på skattningsvis 300 - 500 m avstånd.

Mycket fin morgon, blå himmel, stilla, men dimma över sjöns V halva, som dock lättade när jag var i tornet. Därefter blev sikten utmärkt även mot V. Sol i daggen på spin-delnäten på ängen. Mycket kyligt, kl 0545 [illegible] stod gamla termometern på + 2° C (en aning drygt) och den nya på knappt + 4° C! (sedda

Från tornet: skäggdopping 2 + 2 + 3 + enstaka spridda, häger 1 + 1 + någon hörd, brunand 4 på närmsta klarvatten, låg nära 2 skäggdoppingar, dök flitigt liksom de, men ingen antagonism synbar. Gräsand bara hörd som ovan sades! Ljungpipare hörd, obestämd småvadare 3 ex flög västerut, skrattmås 1 eller 2 ad, fisk/silvertärna 2, ringduva kuttrade rätt flitigt, spillkråka hörd i ett par omgångar från Silvåkraskogen, ladusvala sedd i något tiotal ex, backsvala säkert 20 sedda, sädesärla hörd, gulärla hörd, järnsparv hörd (långa pipet), sävsparv sedd och hörd i ett par ex, kaja flock hörd på håll, kråka hörd. OBS: sikt bara c 700-1000 m, men där god.

Intressantaste obsen [illegible] från tornet kom att gälla stare. Precis kl 0600 bröt nämligen c 300 - 400 starar upp från vassen vid S änden på närmsta klarvatten, rätt nära stora dubbelbusken. De flesta flög mot O [illegible] och framförallt SO från nattplatsen, men något hundratal kom över tornet, alltså med m l m nordostlig kurs, och högst 50 flög m l m mot N. Uppbrottet skedde rätt samtidigt, men fåglarna spred sig så att de flög glest redan efter några 100 m (delvis oundvikligt eftersom de ju också spred sig "solfjäderformigt" åt olika håll). Jag var förvånad över att uppbrottet skedde så sent, trodde att de flesta redan brutit upp. Detta kan också mycket väl ha varit fallet, men faktiskt blev det uppbrott igen kl 0604, då c 30 ex lyfte och flög SO, och sedan, under loppet av en dryg minut eller högst två minuter, 0604-0606, lyfte starar från samma plats i vassen till ett antal av högst 1500 - 2000, de flesta flög SO, en del O, bara ett par hundra flög [illegible] mot NO eller m l m mot N. Det var härlig morgonsol och lättande dimma.

Därefter obsar från verandan en kort stund. Det hade nu blivit utmärkt sikt även mot V. Sol, stilla, nästan molnfritt. Såg knölsvan ♂♀ och barnet, de låg mycket långt bort i V. Brun kärrhök ♀ i ruggning sågs flyga lågt över vassen. Lövsångare hörd, hussvala hörd.

Kl c 0700 - 0745: obsar ej sammanhängande, men [illegible] följande sågs (utöver triviala obsar av redan sedda arter): gräsand flock 3 flygande, där i närheten en flock på hela 16 flygande bläsänder varav minst 7 ♂♂ ad. Fiskgjuse 1 långt bort i V i solen, en flock på 5 eller 6 brushanar kom över närmsta klarvatten, fällde tydligen där i kanten; glutt hörd av Inga, fiskmås 1 ad, tornsvala 1 nära; ladusvala rätt få men backsvala allmän; i en kraftig "stöt" av svalor som kom utifrån sjön (kanske var de skrämda av lärkfalk el dyl) var det mycket kraftig majoritet av backsvala, kanske 50 ex av totalt 60 svalor sedda [illegible] eller rättare kritiskt granskade. Rödhake hördes knäppa.

På inresan kl 0752 - 0815: 1 ormvråk vid Ålabäcks utlopp, och på tre ställen där plöjning eller andra åkerarbeten skedde var det oväntat mycket mås. På fält strax V om S Sandby säkert 150 måsar nära varav oväntat nog minst 75 gråtrutar, mest ad. På två fält närmare Lund, däribland det ofta omnämnda "ljungpiparfältet", var minst 200 + 300 måsar, däri säkert 30 gråtrutar, resten skratt- och fiskmås i osäkra proportioner, men jag tror att båda arterna var allmänna och att procenten juv var hög. Stare sedd i ringa natal, skata sedd Skatteberga etc, kaja, råka och kråka också sedda ehuru i mycket måttligt antal idag (summa av de 3 sistnämnda arterna kanske 50 - 75 ex). Däremot denna morgon inga ljungpipare sedda och inte heller några vipflockar, vilket bör noteras.

1978-08-31 forts.

I LUnd: till stor del vackert väder med blå himmel, måttlig vind och drivande cumulusmoln. Jag var inte ute mycket. Såg 1 + 1 [illegible] bivråkar, 1 ormvråk samt 1 + 1 tornsvalor, den ene av dessa flög in under en takpanna på Zoologiska Museets S sida, närmast takets kant, på en av de små utbyggnaderna för fönster.

For med buss till Revingehed, ankomst dit 1640, Inga mötte där och körde mig till stugan innan hon fortsatte till Lund för jobb med SkOF m m. Det hade kommit ett par häftiga skurar på e m men dessemellan var det fint, mycket klar luft och inte stark blåst. Mest solsken. Ett par skurar även efter kl 1700.

Jag obsade rätt noga c 1700 - 1730, lagade sedan middag och åt den; därunder en del obsar ehuru med avbrott. Såg föga; när jag var ute och plockade björnbär lyfte några trädpiplärkor; en [illegible] så gott som säker havstrut ad flög mot VNV, hussvala hördes. Från verandan kl 1750 såg jag en flock på c 24 gräsänder flyga mot O, det var inte märkvärdigt men dock värt att omtala eftersom jag just varit kort sväng uppom tornet, men tillräckligt länge för att se att praktiskt taget inga änder låg synliga på vattnet. Plötsligt regn körde ner mig från tornet. 1 skata i buske ute i vassen.

Efter 1810 intet regn så länge det var ljust (och inte heller senare, förrän på efternatten). Kvällen mest klar himmel, solljus starkt, korta stunder solen dold bakom molnbankar i V, som dock delvis upplöstes. Utmärkt sikt, mycket ljust. Temp kl 1900 var + 10° C.

Klockan 1820 - 1930 mycket noggranna obsar, först från tomten och stugans omedelbara närhet, sedan (från 1905) från tornet. Jag antecknade ikväll ingenting under obsarnas gång, med undantag av ett par klockslag då intressanta saker hände. [illegible] Därför blir naturligtvis en del uppgifter härnedan mindre exakta än vanligt, [illegible] men helheten blir kanske bättre fångad istället. Omedelbart efter 1930 skrev jag ner ett antal "stolpar" beträffande det viktigaste som hänt. Givande stund. Sedda arter: skäggdopping, häger, knölsvan, gräsand, bläsand [illegible] (hörd, därtill sannolikt sedd), obestämda änder, brunand, brun kärrhök, lärkfalk, trana, sothöna, kustpipare, enkelbeckasin, skrattmås, obestämda måsar, tornsvala, gröngöling (bara hörd), ladusvala, backsvala, sädesärla, gulärla, koltrast, stare.

Förloppet i stort:

1820 starflockar ses långt bort i V över andra ändan på sjön, det är flera flockar, de är tätt sammanslutna, storlek c 150 - 500 ex pr flock, de manövrerar oerhört kvickt, ett slag ses 7 sådana flockar samtidigt över eller bredvid varandra; de sluter sig inte samman trots att de är nära varandra. Man får intrycket att de är skrämda av lärkfalk eller liknande. Ärlor (det syns och hörs att det är mest gulärlor) börjar komma till sjön och flyga över vassarna, i flockar på 10 - 50 ex.

1830 starflockar kommer nu från olika håll (N, NO, O, men ej från V-NV) till sjöns SÖ hörn, men jag ser direkt att flockar är [illegible] kvar över V ändan. På långt håll ute över sjön ses även ärleflockar, det är skarpt ljus och man kan se mycket tydligt både på kroppsform och beteende att det just är ärlor. De ökar i antal.

1835 på my långt håll från V - VSV kommer tre måsflockar med kurs mot sjön, men jag ser dem inte fälla; antagligen gick de vidare m l m direkt mot Vombsjön. Totalantal skattat 75 ex, säkert skratt- eller fiskmås, eller bådadera, men kritisk bestämning omöjlig. Ärlor nu i tusental över sjön; en enda sammanhängande flock var på minst 900 ex, [illegible] och det fanns flera flockar om ock ej lika stora. Relativt sett my få ärlor fäller utanför [illegible] stugan, i vassen. Rundflygningar förekommer, och jag antar att även en del flockar, som fällt, lyfter igen p g av skrämsel eller oro. Mycket svårt att ange totala antalet ärlor, men ett par tusen har jag säkert sett nu. - Några rätt små starflockar kommer från NV, alltså antagligen från sjöns V ände, (eller åtminstone måste de ha flugit över däruppe) ner till SO-hörnet. Men starar fortf. kvar i NV. Svalor, som hittills i kväll setts i förvånande ringa antal (ett par tre tiotal kanske), visar sig i tämligen tät flock ute över sjön. Stiger. Summa högst 300 - 400 ex, försvinner fort.

1840 starar strömmar från N mot SO-hörnet, lågt, många flockar i så tät följd att de nästan hänger samman; [illegible] varje flock inte så stor (50 - 150 - 200 ex kanske), men totala antalet blir tämligen avsevärt, säkert ett par tusen.

F O R T S

1978-08-31 forts.

1842 säkert 1000 starar i en flock kommer lågt från NV mot SO-hörnet. Jag har sett ett par flockar på mycket långt håll flyga till [illegible] V sidan ungefär norrifrån, men nu är det tydligt att [illegible] stararna alltmer ansamlas till det ena stället, och det blir SO-hörnet. Sorl av stare hörs: [illegible] flockarna har fällt därute efterhand som de kommit. Försiktig skattning av antalet hittills sedda starar ikväll blir 7000 ex. Ärlor jätteflockar fram till c 1840, totalantal sedda kanske 4000 ex, allra mest gulärlor vilket setts direkt (och hörts, förstås) i de flockar som kommit nära. Stor och svåröverskådlig [illegible] rundflygning av ärlor, många fäller i vassen på [illegible] olika håll.

1845 nu har de flesta ärlor fällt, och det kommer bara litet nya

1845-1850 även stararna tar slut. Stor kör från vassen i SO-hörnet, de kan inte [illegible] sitta långt borta. Inga starar ses över V änden av sjön. Kustpipare hörs ett par ggr, rätt nära, ganska gäll i tonen, jag [illegible] får syn på fågeln, den kommer med hög fart från Ö, sänker sig ganska brant på sina långa, mycket spetsiga, låghållna vingar, ropar, svänger, tar litet höjd, dyker ett par tiotal meter my brant men fäller inte, gör flera svängar med utomordentlig elegans och precision, tappas, torde ha fortsatt mot V.

1900 svalor börjar uppträda igen, eller rättare sagt, jag finner att svalor är koncentrerade över NO delen av sjön, delvis [illegible] rätt nära. Några hundra högst, men de ses inte så bra från marken. Jag [illegible] går därför upp i tornet. Över sjön har svalor praktiskt taget inte alls setts sedan c 1835.

1905 upp i tornet. För vanliga arter i sjön se kort samnanfattning nedan. Svalorna ökar i antal. Jag tror att det är [illegible] mindre än hälften ladu och mer än hälften back. De är mycket livliga, flyger delvis på måttlig, delvis på låg höjd å men inte precis över vattenytan. Ett par starka stötar kommer virvlande förbi mig från Ö, däri är mest backsvala, men jag hör mycket ladu från andra flockar eller delar av huvudmassan. Antalet svalor ökar, de blir synnerligen livliga, de börjar svärma precis över vattnet som de ofta gör när kvällen lidit en stund, de är mest konc över N sjön, inte mycket över NO "hörnet" men väl [illegible] längre västerut. Ibland stiger de brant eller i svängar, därvid bildar de åtminstone korta stunder tydliga koncentrationer på mer än ett ställe, jag ser 2 - 3 sådana koncentrationer som är mycket täta, nästan som starflockar. Jag har länge haft den uppfattningen att dessa [illegible] maximalt täta flockar består av back, och det ser ut så även ikväll; en gång kom en sådan konc. på kanske 400-500 ex ovanligt nära, och då hördes därur bara (eller praktiskt taget bara?) backsvala. Totala antalet svalor räknas flera ggr, jag kan se de lågflygande bra mot vattnet och de högflygande mot himlen. Jag får c 2000 ex kl 1915, de är oerhört livliga, de lågflygande stiger uppåt ett par ggr, ibland ser man en enda stor svärm, ibland 2-3 m l m välskilda; somliga delflockar far runt som tusan.

1917 från nu tycker jag mig se tydlig intention hos svalorna (de flesta flyger på [illegible] 50 - 150 m höjd) att kasta sig ner, d v s att fälla. Men det blir ingenting av. Skrämselreaktioner syns ej säkert. Antalet svalor skattat [illegible] till 2500, ett par minuter senare till 3000, god skattning anser jag, baserad på många noggranna granskningar.

1923 det ser ut som om svalorna nu vore mycket pigga på att störta [illegible] (=fälla i vassen), men åtminstone huvudmassan stannar uppe

1925 lärkfalk under den flock som jag just obsar! Dessa svalor stiger brant, falken jagar dem ej utan sticker iväg åt annat håll, där [illegible] svalor flyger mycket lågt över vassen och vattnet, [illegible] gör ett halvhjärtat försök mot en svala men ger upp, sätter sedan vansinnig fart alltmedan den sänker sig i flackbana, jag ser att svalor yr undan, men när falken kommer mot vassen (=mörk bakgrund) kan jag inte följa den mer. [illegible] Svalor sluter sig samman, stiger delvis i sicksack i täta flockar men sjunker snart, åtm. somliga, och

1928-1929 fäller nästan alla svalorna. En del har setts svärma mycket tätt och lågt över vissa yttre vassruggar (eller intill dem), just de ruggar där jag tidigare år sett backsvalor övernatta.

1930 2 tranor flyger ungefär österut över sjön, ett stycke uppe i N. Jag ner.

FORTS

1978-08-31 forts.

Kort kommentar om övriga sedda arter, plus något tillägg:
skäggdopping få sedda
häger också bara några ex sedda, stående och flygande; ropade ofta
knölsvan ♂♀ och barnet sedda, [illegible]
gräsand: flock på 3 sågs flyga samtidigt med en flock på 13 flygande änder, se följ.
bläsand: hörd mycket tydligt. En flygande flock på 13 ex som sågs senare bestod nästan säkert av bläsand; de flög runt länge, men sågs ej fälla
brunand 2 ex i närmsta klarvatten, därtill något ex
obest. änder: förutom de 13 (se bläs) sågs [illegible] senare, från tornet, 14 + 5 + 6 änder ligga långt ute i sjön; de 14 var så gott som säkert dykänder, rimligen brunand eller vigg eller blandning
brun kärrhök: den tidigare i aug omnämnda fågeln med nästan vitlysande huvud och vingframkanter och en del grått på vingarna, rimligen en ♂ ad, sågs ikväll flyga över sjön. Dessutom en juv sedd.
lärkfalk bara 1, se föreg. sida
trana se ovan kl 1930
sothöna 1 sedd från tornet, kanske något ex till längre ute
rall (uteglömd i artlistan ovan): hördes skrika tre gånger mellan kl 1915 och 1930, alla gångerna från olika riktningar. Inte vanligt numera!
kustpipare 1 se ovan, nästan säkert en ad
enkelbeckasin 2 i sällskap sedda flygande ett par tre ggr
skrattmås enstaka säkert bestämda ex sedda, helt få, flög över sjön; på långt håll även några få i sällskap. Jag tror inte jag såg någon bergsäker fiskmås.
obest måsar se ovan
tornsvala 1 enda ex flög med stor hastighet runt bland svalorna ett slag nära invid tornet
gröngöling bara hörd på håll
koltrast hörd kl 1930.

Som ovan sagts blev det en delvis häftig skur som slutade c 1810. Regnet föll delvis i solsken, och det var en intressant och oväntad upplevelse att se på det [illegible] fallande regnet när det belystes av solen. Man fick ett intryck av vilket fullständigt svindlande antal droppar som faller varje sekund. Aldrig sett detta förut. Det blåste också ett slag på kvällen, men när blåsten lagt sig och regnet upphört dröjde det inte många sekunder förrän diptera började svärma över vassen, dels relativt glest och jämnfördelat, dels i små eller rätt små svärmar. Lustigt att se hur fort de kom igång! Hur länge de höll på var inte lätt att säga, ty solen gick i moln strax efteråt och utan solsken var de knappt möjliga att se. Det är möjligt [illegible] att de lågflygande svalorna över sjön utnyttjade denna födoämneskälla, men i regel "sköljde" svalorna fram och åter, snabbt och relativt rakt, och alla åt m l m samma håll, och därvid tror jag inte att de tar [illegible] byte.

1978-09-01, fredag.

På dagen alltifrån morgonen mycket regn. Efter arbetets slut for vi ut till stugan, start 1710, handlade mat i S Sandby, kom till stugan 1750.

Efter omkring 1730 var det fortfarande helt molntäckt och relativt mörkt men klar luft och intet regn. Frisk V vind. Jag obsade från c 1805 och gjorde knapphändiga noteringar sålunda:

1810 starflockar över V änden av sjön, det är stora flockar, säkert c 2000 + 4000 ex; de verkar häftigt skrämda , delar upp sig i flera (c 8 - 10) smärre flockar, som är ytterst täta och beskriver bisarra mönster i luften när de kastar åt olika håll. Ibland ser det ut som snabba ringlande ormar, ibland som stora "frågetecken" i luften. Försöker kasta sig ner, men ovisst om detta beror på att det är kväll och "sovdags" eller om de blir attackerade eller hotade av någon rovfågel. Jag såg på långt håll någon kretsare därbortåt, rimligen brun kärrhök, men ingen som anföll stararna såg jag. Hållet är ju långt och detaljobsar inte möjliga att göra. Hur som helst satte sig stararna inte för gott, de fällde nästan säkert helt eller delvis men var snart uppe igen. - Ärlor i flockar ses också långt ute över sjön. Svalor syns ytterst litet, bara en gång omkring 1825 sågs en flock på c 25 ex på medelhöjd, inte nära.

1830 ärlor uppe i avsevärt antal, kanske stort antal , men inte nära. Bara ett par smärre flockar kommer nära tornet.

1840 jag har intrycket att aktiviteten är slut för dagen både hos starar och ärlor. Men det är fel, ty

1843 ses en utomordentligt stor flock ärlor uppe och flyga över sjön, långt ute, men mycket lätt att se. Minst 1000 ex far runt. Svalor praktiskt taget inte alls synliga. Starar ej noga bokförda, men observera att ingen eller nästan ingen ansamling skedde till sjöns SO del, nära tornet, där de ju vissa tider på året övernattar i mängd, antingen i vassen ett par tre hundra meter ungefär norrut från tornet, eller i vass och/eller buskar längre ner i SO hörnet, väster om kanalens mynning i sjön.

1858 flock c 140 svalor störtar ner; en annan flock på c 20 ex är ännu kvar mot himlen. Den ses strax därefter igen, har nu vuxit till c 40 ex (om det nu var samma flock. Hur som helst är ju antalet svalor mycket ringa).

1906 flock 130 svalor störtar.

1908 flock 150 " " . Eftersom siffrorna kl 1858, 1906 och 1908 är så lika varandra i storlek, kan man väl tänka sig att det var samma flock som fällt men lyft ett par ggr och störtat på nytt, kanske som följd av skrämsel. Men detta icke säkert.

1910 obsar slut. Det är omöjligt att se fåglarna mot mörk bakgrund och nu även mot vattnet, eftersom det är frisk vind och vattenytan inte ljus. Det är fortfarande mulet och kvällen tämligen mörk, men intet regn, sikt god, vind frisk. Temp kl 1930 är + 10° C.

Senare, på kvällen omkring kl 22 (?) eller ev. ännu senare, blev det regn på nytt.

1978-09-02. (469)

Obsar vid stugan. Kl 1135-1220 var jag i tornet och såg: 11 gräsänder, 6 krickor, 2 bläsänder, 1 brunand, 2 + 3 + 2 sothöns, c 4 skäggdoppingar, hanne och hona och unge av knölsvan. 1 brun kärrhök hanne, den hade ett litet och grått, välavsatt fält långt ute på vardera vingen, stjärt brun. Det var ingen "hemmafågel". Den var aggressiv mot änder (vilket jag ej ser ofta; jag har haft intrycket att endast krickor blir verkligt skrämda av en uppdykande brun kärrhök. GR). 1 tornfalk med röd stjärt. 2 ormvråkar kretsande i norr. 1 bivråk drog mot SV eller SSV på c 150 m höjd.

1158 sågs på kanonhöjd en trana och en hök, som jag med någon tvekan utnämnde till sparvhök; men duvhök är tänkbar; denna hök flög mot S-SSV, och tranan försvann nästan säkert in i molnen.

Väder: hård NV vind, växlande molnighet, mest sol, utmärkt sikt.

1 lärkfalk på 200 m höjd, senare 2 lärkfalkar på c 400 m höjd mot vinden.

1 fisk/silvertärna, 1 skrattmås ad, 1 fiskmås juv; 1 havstrut ad som fäller men lyfter och jagar fiskmåsen. 3 + 1 hägrar.

Efter 1220 gjorde jag obsar endast stundvis. Före 1630 noterades brun kärrhök hona ad, brun kärrhök 2 juv lekande med varandra, skrattmås, fiskmås, gråtrut, skata, kråka, ringduva, sädesärla.

1630-1700 ånyo i tornet. En båt var inne i "tarmen"; detta ses ytterst sällan. Jag räknade 11 skäggdoppingar, några gräsänder, 2 sothöns, häger. Fattigt!

Därefter passning igen från 1800:

1808 1000 starar kommer till sjöns V ände

1812 400 starar likaså, men halva denna flock fortsätter till SO-hörnet, dit andra småflockar också kommer från N och från Ö. Svalor och ärlor helt få. Vind avtar snabbt

1820 solskenet slut, solen in bakom molnbank. Diptera startar svärmning genast när vinden sackar av. Långt bort i V ses 2 starflockar rundflygande. En del starar kommer till SO-hörnet både från V (rättare NV kanske, eftersom sjöns V ände ju ligger ungefär i NV räknat från tornet) och från N.

1821 400 starar från V till SO men flera flockar, inalles c 1000 ex, är kvar över V änden. En del flockar kommer direkt från N till SO hörnet, säkert ser jag 300 ex göra så. En del ex rundflygande. 100 + 200 ex kommer från V till SO hörnet. En del ärlor och svalor rundflygande över sjön, summa 100 ex men ej fler. De virrar omkring

1824-1825 8 flockar stare med inalles 1200 ex kommer mycket högt från NV, störtar ner till SO hörnet. Ytterligare c 10 flockar på inalles över 1000 ex kommer m 1 m högt från NV till SO, därtill 500 ex till samt flera oskarpt skilda flockar på inalles c 2000 ex, samma beteende. Ärlor: ej över 50 sedda. Men

1829 ses 200 ärlor på rundflygning. Mycket stare kvar i NV. 2 små starflockar på resp 30 och 50 ex kommer från S till NV delen av sjön. 600 starar kommer från NV (till SO hörnet, antar jag.GR), och 20 starar från N (likaledes till SO hörnet, antar jag, GR). En del svalor glest och högt.

11 osäkra tärnor stiger brant, de är smäckra och ser ut som vadaresvalor men måste väl rimligen varit tärnor; efter att ha stigit en bra bit flyger de mot SSV ungefär.

Nu lugnt! Starar rasar in, säkert några tusen ex före 1834;

1834 de flesta kommer från NV men många flockar är kvar däruppe och rundflyger, troligen är de skrämda av rovfågel, ty de far omkring som fan, tätt samlade.

250 + 150 + 75 + summa 2000 starar i flera flockar, alla dessa kommer från NV, oroliga, flyger delvis högt. Högst 100 starar kom från N. Över 100 ärlor på rundflygning.

1840 nu 800 ärlor rundflygande nära tornet; andra stora flockar kan anas uppe i NV över sjön. Svalor kanske ett par hundra ex, de flyger glest. Fortfarande ses en del stare i NV, grovt skattat c 500 - 1000 ex. Temp 1840: 10½ grader C. Nästan vindstilla,

● FORTS

1978-09-02 forts.

1843 jag upp i tornet. Har tidigare, från 1800, obsat från marken. Ytterligare 1000 starar (kommer). Ärlor slut 1843. Svalor få.

1845 100 gulärlor. Nu 200 svalor, mycket backsvala hörs, ladu hörs. 60 skrattmåsar har samlats ute på sjön. 14 skäggdoppingar har samlats i flock strax NV om närmsta klarvatten, se skiss:
Svalor ökar i öster. Därefter är svalorna borta ett slag

1855 de 60 eller rättare 65 måsarna flyger mot Ö. Det är c 15 fiskmåsar och 48-50 skrattmåsar: skrattmåsar av oklar åldersfördelning, fiskmåsar nästan juv.
Inga svalor ses flyga lågt över vattnet.
Diptera svärmar. Vind svag, men det är ej vindstilla.

1900 de sista 10 måsarna ute på sjön lyfter, glyger mot Ö. Svalor glest, högst 200 ex sedda. 30 starar rundflygande, men de finner vägen till sist. Rall skriker

1905 40 starar lågt, de fäller hos de övriga. Gulärla hörd.
Nu ses inga svalor alls! Men

1907 nu finner jag 220 svalor uppe i NNV, mycket långt bort; och från SV kommer c 400 och från Ö kommer 50 svalor.
Svalorna bildar två täta flockar, stiger, flockarna sluter sig samman till en, antal ex däri är 600 varav både mycket back och mycket ladu. Svalorna är oroliga och svåra att se på långt håll.
På låg höjd, så att de avtecknar sig mot vattnet, ses dels 1 lärkfalk, dels 1 annan lärkfalk, den senare med byte, och så kommer lärkfalk nummer 3, jagar [illegible]. Kanske jagar den en av sina artfränder; jag misstänker att bytet överlämnades men kunde inte se det.

1915 jag ner från tornet. Vind svag men kylig. Temp nu knappt 10° C.

Tillägg: idag, före kl 1135, sågs även: kråka, ladusvala, backsvala, hussvala dels 1 ex, dels enstaka andra. Även sävsparv och rödhake sedda.

S L U T

1978-09-03, söndag.

0435 upp och ut. Molntäckt i SV-V-N men mest klart och rätt ljust. Svag vind, +9° C. Sikt OK. Rödhake knäpper. 1 fladdermus flera ggr utanför huset. Sothöna h, häger h

0455 upp i tornet. Skäggdopping 4 + 2 + någon/några till. Häger s h, kajor h

(471)

0500 ensam stare flyger mot S. 1 gulärla h. 1 ladusvala s h, sävsparv h. 1 fiskmås juv. 2 gulärlor s och många gulärlor h. Kråka h och entita h

0506 starar h från vassen. kråka h, trädpiplärka h och h på nytt, många gulärlor h. 1 ormvråk vid Ivans backe

0509 många trädpiplärkor hörs livligt, kanske bryter de just upp till sträckflykt?. Starar h, gröngöling h

0511 ormvråken skriker mycket länge och ivrigt

0512 1 gräsand och 4 obestämda änder

0516 1 havstrut ad sedd. 1 kaja flyger mot S. Stararna i vassen h hela tiden. 1 + 1 gräsänder s. 15 gulärlor s. 2 + 5 ladusvalor kommer förbi. 1 kråka flyger ungefär mot S. Gulärla h.

0525 oroade av brun kärrhök juv lyfta stararna, skattningsvis ✗ 7000 ex är det, och alla gå mot NV enligt skiss utom några hundra som rör sig ungefär mot NO, se skiss:

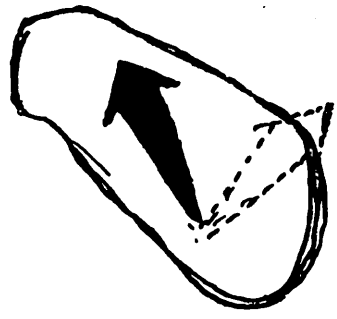

0526-0527 3000 starar till gå upp, gå mot NV ✗ ungefär

0529 3000 nya starar upp, gå också mot NV eller kanske NNV; därtill 2000 som resa ungefär mot OSO. Ett fåtal starar flyga mot NNO. Gröngöling tjoar. Bara få starar kvar. Den brune kärrhöken juv jagar; 200 starar bryta upp och flyga ungefär mot NV. Häger s h, sädesärla h; det är nu fullt dagsljus, och solen skiner på cumulusmoln i SV men ej på landskapet. Några svalor flyger mot V. 2 ringduvor ses. Talgoxe h. Trädkrypare hörd många ggr. 3 glesa kajor mot S, kort därpå 2 till. OBS så litet jag såg och hörde av gulärla och svalor (man borde kunnat vänta uppbrott från nattkvarteret här, och betydande eller rentav my. stora mängder av individer. GR). - De 2 hägrar som ses fritt är ad

0538 jag ner från tornet. Knölsvan: hannen + honan + barnet ses långt bort i V änden. Gröngöling juv fäller på nedre tallen i trädgården. - 2 rörsångare ses i kanten av vassen.

- - - -

1 em

Obsar senare på morgonen och på f m sporadiska. Talrikt med regnskurar, ofta kortvariga men rätt intensiva. Därnellan klarare stunder. Mycket instabilt väderläge.
Sparvhök jagar sädesärla bakom huset!

Inga kom c kl 1200. Klarare väder då, och det blev fint ett par tre timmar, om ock hela tiden en del bymoln och cumuli och som tätnade framåt e m. Se nedan.

Obsar f ö på f m: snöskata s, backsvalor s, 1 + 1 sparvhökar sedda varav ett ex jagade sädesärla (redan angivet ovan!). Brun kärrhök sedd, både hanne ad, och hona , och juv. Svanfamiljen bestående av hanne och hona och ett barn låg c kl 1100 i NK!

1330 Inga och jag startade rundtur, avfärd från stugan 1330. Öster om om Silvåkrakärret 1 brun kärrhök juv. Strax S om Vombs Södergård sågs 2 ryttlande ormvråkar, vilket onekligen är en osannolik koincidens. Inga tranor på Vombs ängar. Vi far den s k Norra Vombvägen genom furet. Ingenting sett förrän vid Björka där 1 sparvhök sågs, och kort därpå 1 tornfalk. Vi forts. till Ilstorp och tar där till höger mot ✗ Kumlatofta. Väder: det är stark sol och mycket utpräglade "gator" av cumulusmoln.

1405 Bron över Klingavälsån vid Kumlatofta. Stopp. 1 tornfalk på håll. Vi fortsätter strax. 2 ormvråkar i sällskap my. lågt. Nytt stopp vid Everlövs kyrka. Här ses 1 sorgmantel, Vanessa antiopa! Kyrkan låst, varför vi fortsatte. Såg snart 1 glada. Här och

där ses svalor, de som kan bestämmas är ladu. Blentarp passeras utan att stanna. 1 tornfalk ses, men inga kretsare ses trots härligt väder.

1425 58 tranor i högkrets av oregelbunden skapnad långt i NO. 1 tornfalk sedd. Vi far mot Frihult. Ser 3 ormvråkar i sällskap varav 1 börringevråk. 6 tranor till + 1 + 1 + 4 till, alla resa mot V. Frisk vind; tre regnbyar ses, en i NV, en i V, en i SO.

1442 tranorna fäller vid Frihultsbacken. - I Sövdesjöns SV vik en flock på [illegible] 45 sothöns. 1 svärta hanne ad ad fäller i sjön. Sothönsen följer den. OBS: mycket sällsynt att se svärta i sydskånska sjöar. - 2 viggar ses också i sjön. 1 glutt. Av skäggdoppingar ses 1 + 2 + 9 + 12 = 24 ex. 10 krickor och 1 gräsand. Ungefär 10 obestämda änder. Flerstädes ses ladusvalor i antal. 1 + 1 bivråkar rastande i skogen . 1 ormvråk, 1 tornfalk och 1 osäker glada också sedda

1507 regnby kommer 1507, när vi är vid kvarnruinen. I ösregn och blåst kör vi Pengabacksvägen - Snogeholm - S om Snogeholmssjön - Assmåsa - gamla vägen till Tågra och in i Fyledalen.

1528-1530 ljusnar det hastigt, regnet upphör, men det blir ej sol. Sikten god. Vi stannar Ö om Tannhuset, dricker kaffe som vi haft med oss. Vi fortsätter via Eriksdal - upp till stora vägen från Simrishamn till Sjöbo - följer denna väg till Sjöbo och fortsätter via Öved till Frualid.

1600 Från 1600 sol igen. På mycket kort stund sågs här (a) 1 glada och 2 ormvråkar, (b) 2 + 1 glador till, (c) 1 bivråk och 1 obestämd vråk, och (d) ytterligare 2 glador. Detta sågs dels från bilen, dels när vi promenerade till den långsmala dammen. Därvid sågs även flera hundra svalor, det var mest ladu men en mindre del hus också. Ännu 1 obestämd vråk sedd.

1628 Ankomst Vombsjöns NV hörn vid Hjälmaröd. Sol! Sjön starkt sänkt, hela NV hörnet (innanför den markerade sandbanken) är torrlagt. På den blottade bottnen växer Polygonum amphibium i mängd. Här och längre mot söder massor av backsvalor, flera hundra ex sågs (och denna siffra gäller kanske bara en del av sträckan?). Även 1 glutt här, och c 100 skrattmåsar samt 2 tärnor (fisk- eller silver). I vattnet enstaka skäggdoppingar samt längre mot S i Vombsjön c 5 + några viggar.
Vombs ängar: 1 sparvhök. Vidare en del kråka, råka och kaja samt stare. På marken öster om Silvåkrakärret (det är m 1 m fuktig ängsmark, ibland använd som betesmark) sågs på en yta av c 50 x 50 meter summa 18 kaniner, de satt i solen. 1 stenskvätta här också.

c 1650 åter vid stugan. Sol och fint väder. 1 brun kärrhök juv över sjön. Enstaka tornsvalor ses. Anders Dahm med fru här.

- - - -

Nu paus i observationerna. Men 1730 börjar jag obsa igen:

1730 starar börjar (komma). Väder: sol och fint, vinden har mojnat, det är stilla. Stor dipter-svärmning.

1745 8 stora gäss har lagt sig i NV delen av sjön

1800 inga svalor före 1800. (Inga närmare anteckningar om svalor)

1801 de 8 gässen lyfter. Det är kanadagäss. Ett eller kanske två ex i flocken har längre hals än de övriga; detta ses på 2 km avstånd när de ligga på vattnet. Månne en kull?! Kanadagässen reser mot S. - Ärlor i måttligt antal. En sparvhök gör ett blixtkast ner i vassen där starar och ärlor fällt, och jag tror den knep ett byte fast jag inte kunde se det direkt. - 1 brushane ses, 1 gråtrut ad ses, och enkelbeckasin hörs.

1805 solen går i moln

1810 c 1000 starar nu över sjöns SO hörn (eller delvis fällt där? Ej angivet). Även uppe i NV ses nu ett par stora starflockar, jag skattar antalet ex mycket approximativt till 1500.

FORTS

Trädkrypare hörd. På sjön ses 5 doppingar + 6 obestämda änder + flera doppingar + 5 gräsänder + ytterligare flera doppingar.

1813-1815 kommer från öster följande änder: 40 + 3 + 23 + 14 + 20 + 3 + 8 = summa 111 änder. Flocken på 14 ex består av 13 bläsänder och en (trolig) gräsand. Dessa änder fäller fritt synliga på vattnet på olika ställen. När de ligger på vattnet granskar jag dem på nytt och finner däri: 13 + 6 bläsänder, 1 stjärtand, 1 kricka, och resten gräsand

1816 de ovannämnda 8 kanadagässen passerar över sjön mot NO! (Åtminstone finner jag det rimligt att antaga att det är den nyssnämnda flocken). Se skiss:

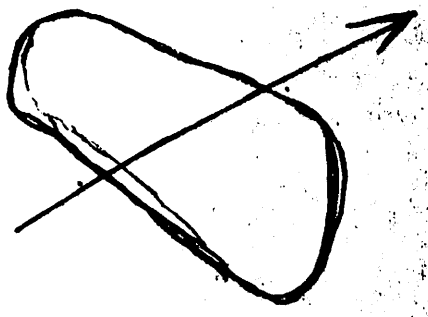

Nu kommer flera tusen starar från NV och N. 2 enkla beckasiner. En del ärlor och svalor. Flera hägrar.
50 måsar som legat ute på öppna sjön lyfter och flyger österut. Det är mest fiskmås juv, men skrattmås finns också bland de 50.
Flera hundra starar kommer även från NO.

1820-1840 Johnny Karlsson med fru och barn har kommit. Johnny kapar träd (som håller på att dölja sikten från tornet. Det gäller några av alarna alldeles framför tornet). Nu blir det kaffe med Johnny + familj.
Massor av stare kommer från NV, litet stare kommer även från andra håll. Nog kom c 10000 (tiotusen) starar. 1 brun kärrhök hanne ad sedd.

c 1830 Ett kort slag omkring 1830 kommer ett par tre hundra ärlor eller kanske fler.

1840 moln drar upp, vinden blir häftig. Svalor susar mot öster i medvinden, antal sedda svalor dock bara c 100 - 200 ex.

1846 lärkfalken jagar lågt. 250 gulärlor ses. Sädesärla hörd. 10 krickor flyger över NK, fäller.
Det blev molnigt medan vi fikade. Nu är det mycket mörkare, och vinden är hård!

1855 högst 150 svalor kommer från öster, mot vinden alltså. De flyger tämligen högt och tämligen tätt.

1858 1 lärkfalk ad passerar 15 m över tornet. - Det är kallt. Stor regnby i norr. Det börjar regna. Vinden är mycket hård.

1904 2 bläsänder kommer från Ö.

1905 jag ner från tornet. Göran Högstedt kom också och gjorde oss sällskap på kvällen.

1978-09-04, måndag.

Inga morgonobsar. Östregn. Några ladusvalor flyger i lä av träden. Vi far in till Lund i regn, östregn, sydöstregn.

I Lund mycket regn, men ej oavbrutet. Jag går i Botaniska över UB-parken.

Utresa 1735-1805. Mulet, regnhotande, mot slutet av resan synnerligen mörkt och östregn. Sikt över sjön mycket nedsatt av regnet. Svalor hade börjat komma när jag startade obsarna kl ≡ 1807. Flera stora flockar kom från NV och rätt många små från NNV, N, NO. De sistnämnda konvergerade tydligt mot natt-platsen i SO. Flockarna fällde efterhand. En flock på c 2000 ex fr NV kl 1812. Därefter bara smärre flockar fram till 1825, samt ett par stör- ex kl 1833.

Ärlor var talrika c 1810-1822. Trots nedsatt sikt sågs säkert ≷ 400-600 ex, och rel. många fällde i vassen utanför stugan. Kan förstås ha börjat komma innan jag började obsa. Flock 10 ex fällde 1827, sedan ej sedd.

Forsor passerade Tycks ej alls sedd före 1825, då c 300-400 flög i lucker flock rätt nära över sjön. Sedan började (nästan) helt till 1843, då c 400-500 sågs och 1853 då jag såg en flock på kanske 200. - Vädret blev ljusare och sikten mycket bättre c 1845-1853; därefter ännu regn. Nästan vindstilla. Inget utom svalorna sågs när det ljusnade. Några små andflockar uppe och flög. Stenfamiljen på närmsta klarvattnen. - Jag var ej i Torneå.

C

(475)

1978-09-05, tisdag.

skäggdopping, häger, knölsvan, gräsand, bläsand, kricka, brunand, obest and, sparvhök, brun kärrhök, sothöna, enkelbeckasin, skrattmås, obest mås, fisk/silvertärna, ringduva, kattuggla, gröngöling, spillkråka, ladusvala, backsvala, sävsparv, skata, råka.

Invägen: bivråk, brun kärrhök, tornfalk, vipa, skrattmås, gråtrut, obest mås, kaja, kråka.

Jag var i tornet 0555-0610. Härligaste morgon, stilla, nästan molnfritt, fint solsken, bra sikt, inte kallt. Skäggdoppingar syntes på några ställen, två ex var också uppe och flög lågt över sjön; summa sedda c 12 ex. OBS: ej i flockar på 4-10 ex eller mera utan ensamma och parvis. Häger bara 2 sedda stående i solbelysta vasskanter. Knölsvan: ♂♀barn låg rätt nära, strax V om vassen som avgränsar närmsta klarvatten. Gräsand avgjort fåtalig, några på närmsta klarvatten, några få i kanten av vassar längre bort, ingen i "tarmen" (här bara en av hågrarna), summa sedda gräs kanske 15. Bläsand 4 i flock simmade på närmsta klarvatten, ingen ♂ ad däri. Kricka några, c 5 ex, på samma område, i kanten, nära gräsänder, (bläsarna höll sig för sig själva). Brunand bara 1 ♂ sedd. Obest änder: noggrann spaning gav en flock på c 30 ex längst bort i NV precis hitom vassen, art oklar trots god belysning, men jag tror snarare på gräs- och/eller andra simänder än på dykänder. Sparvhök 1 kom ytterst diskret smygande norrifrån över vassen nära, in i dubbelbusken, försvann, sågs sedan flera minuter senare komma upp från en vasskant med litet byte i klorna och flyga in till stranden ungefär vid kanalmynningen. Brun kärrhök 2 ex sedda, varav 1 klar juv och en rätt mörk fågel som dock hade tydlig början till grå fält på vingarnas ovansida, ute på handpennorna (inte stort fält och inte starkt kontrasterande, men tydligt synbart). Sothöna c 3 sedda. Enkelbeckasin 1 ex förbiflygande när jag kommit ner från tornet. Skrattmås mycket få över sjön, bara ett par tre ensamma ex (ad de jag såg bra) och långt ute 2-3 i sällskap, m l m säkert bestämbara. Obest mås: se föreg, fiskmås fanns nog på långt håll men bara enstaka ex. Därtill 1 ad flygande förbi, såg stor ut men jag blev aldrig klar över om det var fiskmås eller gråtrut. Fisk/silvertärna 2 juv rätt nära, jag tror på fisktärna. Ringduva 2 förbiflygande. Kattuggla ej sedd eller hörd av mig, men Inga berättade att den varit mycket aktiv och ropat flitigt, troligen mer än 1 ex, utanför huset omkring kl 0230 och framåt. Gröngöling hörd förbiflygande innan jag gick upp i tornet. Spillkråka hörd från tornet. Ladusvala några sedda, både över ången bakom huset och över sjön, backsvala några över sjön, en del obest svalor (men säkert några av de 2 nämnda) på långt håll, men bara några tiotal högst. Sävsparv hörd och sedd. Skata 1 ex satt i dubbelbusken i morgonsolen. Råka hörd i flera ex från S-SO, neråt Silvåkra by.

Inresan i fortsatt finfint sensommarväder: 1 bivråk flög ungefär söderut över sjön just när vi startade kl 0735, borde alltså anföras i föregående stycke. Senare, strax V om S Sandby, sågs 3 bivråkar kretsa på c 100 m höjd. Inte att undra på om de är sträck-ivriga nu efter dessa dagar med miserabelt väder! Brun kärrhök 1 ♂ ad flög stadigt västerut vid Skatteberga, jag fick intryck att den var på sträck. Tornfalk 1 ex ryttlande mellan Revingeby och Skatteberga, ofredades av 3 kajor. Vipa några få tiotal på stort fält Ö om Ö Torn, tillsamans med måsar. Skrattmås och gråtrut och kanske fiskmås fanns glest på det fältet, men många måsar på långt håll inte bestämda (det var glest med mås). Kaja se ovan. Kråka sedd i mycket få ex.

Tillägg till gårdagen 4 sept: på de stora ängarna V om Revingeby gick minst 2 storspovar i regnet, kanske fanns mycket flera, ljuset var uselt och sikten också. Råkor gick där, och en ensam vipa flög över. -

1978-09-06 onsdag.

Fick lift med Johnny till stugan enligt överenskommelse, ank. kl 1710. Kort besök i Gomer gav ytterst litet, eller snarast intet alls. Jag gick ut och plockade björnbär, fick ett par portioner. Passade på att se vad som kom till nytt österifrån av stare, årlor och svalor, detta ungefär under tiden 1735 - 1815. Det kom österifrån 2 stora starflockar, c 550 + 700 el vidare litet årlor, av svalor såg vi visserligen inte så mycket direkt angående, men svalor var vanliga över ängen mellan stugan och Lövåkra by, ofta 100 - 200 ex där, mest ladu, en del bachs. — Jag såg alltså det kom stare till nytt från N redan c 1730, och 1740 kom på en minut från NV en hel rad flockar, delvis halvt sammanhängande, summa säkert 2200 ex på den minuten. Även från N kom ett par medelstora flockar. Övr. arter intet märkligt.

Det var fint väder, nästan lugnt,

~~(2)~~

1978-09-06 forts.

gott sikte, nästan molnfritt men helt
dimfritt och behagligt, Temp. (kl. 1905)
+ 13°C dygn.

Efter björnbärsplockning åter till
Tornet. Hilkka Lindskog där; mycket
trevlig och duktig pojke, redan
erfaren fältmen inte minst från
Valsörarbo. Jag var nu i Tornet c.
1820 – 1905. Mycket intressant.
Såg ingen skäggdopping, vilket kan ha
varit en slump. Fåglar 2-3 ex,
bl.a. skrattmås ett ex i vassbuke gjorde
när svalor i tusental föll ner
i vild skärflyktsomkring.
Knölsvan ♂ ♀ barn på närmaste
lekplatsen i V kanten. Grågås
på mellersta hållet 2 + 12 + c 5 ex,
längst i V nere ex (se nedan
under observ. ex.) Knipa m.l.m.
närz flock c 20 ex + 2 ex till
(minst). Längst i V ungefär
mitt för "Almen" en andflock på
c 77 ex varav säkert en betydande del knipa. Brunand: norr
om sistn. flock ett par 5 ex m.l.m.

1978-09-06 forts.

sammanflytande andfloher på c 70 + c 20 + c 15 ek; en stor del härav kunde bestämmas till brunand (fläkten Lindskog sig det tydligt, jag sig mingel och tydligt). Obest. änder: om jag räknar att jag sett inalles c 17 sädra gräänder och c. 50 kricker och c 50 brunänder, så blir summan obest. änder därutöver = c 100 ex, så totala antalet sedda änder var c 210–220. Högst troligt skall de fördelas på gräs, kricka, brunand i huvudsak. Brun kärrhök 1 juv (över sjön, följdes ibland av fåtal skrar svalor som höll sig ovanför och sedan bakom häckningen, i huvudsak. Törkapelk 1 ex kom ett par ggr nära på tvärt under. kl 1840 och 1850. Dessutom kl. 1902–1905, när svalorna fallit, flög 1 ex lågt över den vass där svalor satt sig men lyckades inte hitta upp dem. Det sig ut som om fallen tog insekter i flykten (men bytena osynliga). Sothöns inte

1978-09-06 forts.
observerad med säkerhet! Drillsnäppa
hörd av mig; Skäkan L. sej flyttpi
3 ex flyga över mig. Svartsnäppa
1 ex hördes på håll. Vipa sedd
i c. 15 ex flygande mot NO innan
jag gick upp i Tornet. Skrattmås
sparad allmän från min ankomst
en stund framåt, säkert flyg Σ
75-90 ex mot Ö; även senare
sedd enstn i mindre antal av mig,
Skäkan sej mindre. Fiskmås sedd
fåtalig av mig bland skrattmåsarna.
Kattuggla hörd flera ggr en kort stund
efter det att jag lämnat Tornet.
Svalor: uppenbarligen fin ansamling,
bestående mycket fåtalig, se nedan.
Gulärla: allmän, en hel del rätt
nya fynd sedda men närmare mitt
efter 1825. Totalantal kan ej an-
ges eftersom jag ej spanade över
mitt när huvudmassan här ha an-
länt (dvs c 1800-1815) men det
står klart att arten förekommer
var allmän, många hundra sedda.
Relativt många (Σ kanske 100)

1978-09-06 forts.

fällde i vassen utanför ekogen, som vanligt då i vassens yttre kant, mot klarvattnet. Sädesärla sedd och hörd i flockarna men i mycket antal. Rödhake knäppte men bara 1-2 ex. - Stare: av samma skäl som för gulärla inte möjligt att få någon fullständig ansamlingen började också nu tidigt kanske innan jag började obsa, men det är bekräftat att antalet flockar var stort och att huvudmassan kom från NV (ungefär längs strandlinjen) och drog vidare mot SV (ungefär parallellt med den). Siffrorna som meddelats av andra observatörer i området visar att massor av stare måste samlats på Gissen på mellan 10000 och 20000.

Svalor: storartat skådespel. Stort mängd antal, kanske 200-400, hade samlats över NÖ delen av sjön redan c 1735. Förlopet därefter ej följt i detalj till att börja med, men antalet stort. Det

1978-09-06 forts.

var som vanligt svårt att röja vårfåglarna, de kommer för fort för att hålla och "upp-fångas" i fönstren över natten, men denna förmiddag var det ofta att olika håll och kan ibland vara helt svårt att skilja en eller några minuter i taget.

1835 - 1855 var en intressant period. Svalorna var allmänna, redan 1835 var det fråga om tusentals, jag fann c 2000. Bach ofta här, två par fann också fönsterfönster nära Fårhi Tornet (visserligen några stora fönster); men ladu i avsevärt mängder. Hussvala här en fåg omkr 1830. Efter 1835 - 1840 blev det klart att antalet svalor var mycket högt, en del flög lägst längs vattnet, de flesta i en i en vidsträckt massor, oftast mot N-NV från Tornet, men en hel del flög högt, vissa ex fältehöjd i den lugna och fina luften. Kl. 1845 anser jag att förekomsten märke

1978-09-06 forts.

lägga på 4000-5000, men sedan stig antalet i snabbare tempo. Enbart, mycket fåtal mot av svalor sågs över sjön, på mättlig höjd i regel, men dessa på mig, stort sett i NV-NNV. Sto per dygn sig ju tre hundratusen, betyg att det måste vara 10000 ex. och per dygn "skådade" mesta mot 0 fast. skrämde av lärkfalk, men kom snart tillbaka.

Kl 1850 skattade jag antalet till 15000-18000, sedan 20000. Tendenser till nedströmning sågs: visse små flockar kom från fastl. Tornet rätt brant ner mot vassen.

1855 flygliga iakttagelser som visade att de "ville" stanna och 1858 stannade flera tusen ner i vassen vid N delen av närmsta klarvattnen. Här stod högen mätt i "grytdrag". Det befanns dock att de som stannade 1858 var utgjorde en liten del av totala antalet. Bakom de nedstannade,

1978-09-06 forts.
räknat från Tornet, var huvudmassan kvar uppe mot den mörknande himlen. Det var en otrolig syn och ljud, vinlande massa. Kl 1853 stärkte en del, och kl 1900-1901 föll resten (= de flesta). Ungefär på samma ställe som förut. Vissa flockar steg upp ett ögonblick i sen, eller flög i fåtet, andra "strök" högt över staden, men helt förlorade på detta mycket fort, sträckte de sista 10000 på en halv eller högst en minut. Sedan kl. 1902, syns bara 10-15 ex högt, lätt plötsligt för fort men tog intet; avslöna försvann nästa ögonblick. Jag tror att totala siffran måste vara minst 20000, högst 25000.

Kl 1905 var från Tornet i sällskap med Stefan Lindskog.

Kl. 2140 när detta förtydligskrives, syns en kattugga "ho! hohohohoo" flera ggr.

~~(9)~~

1978-09-06 forts.

Tillägg: (1) redan vid ankomsten till stugan i sällskap med Johnny sågs en gök. Sedd även senare flera ggr på gräsmattan på framsidan och i närheten.

(2) vall hördes skrika vid två tillfällen när jag var i Torneå med Håkan Lindskog.

(3) en enda fiskmås sågs i skymningen vid mitt Torneå. Svalorna var ännu uppe; det måste vara under 1850-1855

(4) kl 2144 började backtuggla ropa "klävitt", och senare på kvällen hördes backtuggor flitigt en stund.

(5) via Inga och Johnny fick jag höra att Magnus Sylvén idag sett särgens första sädgäss, c 50 på Vambs ängar och "en flock" på Sandby mosse. - Lennerstedt kom till Torneå kort och berättade också om de 50 på Vambs ängar. Vidsjö! - Ingen sädgås kom till syn på kvällen. -

(485)

1978-09-07, torsdag.

Var i tornet 0620-0635. Fin, lugn, halvklar morgon. Ganska god sikt, temp c 8° C. En första rundblick på sjön gav av vattenfågal c 2 + 1 + 1 + 1 skäggdoppingar, svanfamiljen, en flock på 17 brunänder, en annan på drygt 10 obest änder resp vattenfågla längst bort i andra änden på sjön, vidare 6 brunänder till täml nära de 17, samt 3 gräsänder (!). Häger sedd och hörd. Sothöna hörd en gång. – Som vanligt när man står en stund och tittar, ökar antalet sedda vattenfåglar, ibland för att man förbisåg dem första gången, men huvudsakligen emedan fåglar, som tidigare varit osynliga, kommer simmande fram bakom vasskanter, eller kanske lyfter efter att ha legat dolda.

Min lista för hela perioden, omfattande även annat än vattenfågel, blev denna:

1 skäggdopping summa minst 8 sedda
2 häger bara ett par ex sedda resp hörda
3 knölsvan ♂♀ med ungen låg V om närmsta klarvatten, mycket nära flocken på 17 brunänder, så småningom inne bland brunänderna!
4 gräsand ej mer än c 6 sedda!
5 brunand 17 + 6 + 1 sedda
– obestämda änder/vattenfåglar drygt 10 enligt ovan
6 brun kärrhök 1 juv sedd, men detta [illegible] när vi åt frukost. Från tornet sågs idag ingen [illegible] rovfågel
7 sothöna hörd en gång
8 skrattmås sedd i ringa antal på håll
9 gröngöling hörd
10 större hackspett hörd från Ivans backe (som vanligt)
11 ladusvala sedd i ringa antal. Det hade varit frestande att gå upp tidigt och studera uppfloget av stare, ärlor och svalor, men jag försov mig, vaknade en halvtimme för sent
12 gulärla enstaka ex sedda flygande över tornet etc
13 järnsparv hörd, den fina dallrande klocktonen, just när jag gick upp i tornet, upprepades flera ggr, mycket nära
14 bofink hördes locka diskret ett par ggr, det var flygande ex
?15 domherre: det melodiska lätet hördes minst 12 – 15 ggr från tornet, föreföll komma från ett eller kanske 2 överflygande ex, men dessa kunde ej upptäckas. Lätet föreföll OK men jag anfäktas dock av ett lätt tvivel: ett par ggr upprepades lätet 2 ggr i följd så snabbt att jag inte tycker det riktigt stämde med domherre. Men det kan förstås ha varit 2 ex som lockade. Ej bergsäker!
16 kaja några få överflygande
17 råka dito, 4 – 5 ex
18 kråka bara hörd
19 efter tornbesöket, vid frukosten: en trädkrypare på ena tallen i trädgården

– – –

På inresan 1 ormvråk uppemot Kvinnevad, satt i träd, i träd nära satt 1 kråka. Därefter ett par måsflockar sedda, [illegible] knappast mer än 25 ex sedda noga, men de var skrattmås nästan alla och innehöll hög procent ungfåglar.

Över UB-parken i Lund 1 tornsvala.

1978-09-08, fredag.

Fysiografiska sällskapet anordnade exkursion till Vanås. I mulet väder samlades vi på Clemenstorget och avreste (försenade) c 0905 mot målet. Två bussar fulla, bortåt 90 personer. [illegible] utflykt. En av denna typ, varje år till olika mål, sker traditionellt, och då deltar medlemmarna "med damer". Inga följde därför med.

Vi for upp via Kristianstads V utkant (Karpalund - Färlöv). Vädret bättrade sig. Vid framkomsten c 1025 var det härligt, och när greve C A Wachtmeister hälsade välkommen på trappan, [illegible] kretsade fem ormvråkar över slottet, under de drivande cumulusmolnen. Hans inledning, med redogörelse för slottets historia och tavelsamlingens tillkomst och övriga öden, var synnerligen givande och sympatiskt framförd. Sedan sträckte han ut en arm mot församlingen och sade: "Nu får jag be dem som står till vänster härom att följa med mej och dem som står till höger att följa med min fru; vi är nämligen för många för att gå i en grupp." Vi [illegible] (Inga och jag och en del andra bekanta samt många obekanta) följde med grevinnan, en högst charmerande dam. Det var en av de mäktigaste konstupplevelser jag haft, ja jag tror inte jag känt något liknande sedan jag såg Wienutställningen i Köpenhamn efter kriget. Samlingen består huvudsakligen av holländare från 1600-talet, och den är sammanbragt av en greve Sparre som levde ungefär 1746 - 1794 och uppenbarligen hade en oerhört förnämlig smak [illegible] och säker estetisk känsla.

Det blir för långt att redogöra [illegible] närmare för denna stora upplevelse. Men det skall sägas att även slottets närmaste omgivningar (både byggnader och natur) var utomordentligt vackra och harmoniska. - Därefter lunch Broby Gästis!

På uppresan såg jag efter fågel, ej minst efter vipflockar och [illegible] ljungpipare på sträckan före Hurva; såg en del vipor men intet nämnvärt f ö. - Nerresan gick via Stoby - Höör - Rolsberga - Hurva - Lund; även då obsade jag under vägen och hade god lycka sista biten: mellan Hurva och Gårdstånga en flock på säkert 1000 ljungpipare ovanligt jämnt fördelade på ett fält, där och i närheten också vipor, minst 100, kanske mycket flera på avstånd. Och mellan Gårdstånga och Lund dels en (just uppskrämd) vipflock på c 1200 ex med ett par medelstora koncentrationer av ljungpipare däri, jämte spridda ex inblandade; total siffra ljungpipare här minst 300 ex; dels en flock på c 300 vipor och i dess närhet c 100 ljungpipare. Siffrorna för båda arterna är i underkant hela vägen Hurva - Lund, särskilt sträckan Gårdstånga [illegible] - Lund.

Vi återkom till Lund c 1550. Köpte mat, for hem, bytte kläder och for sedan raka vägen till stugan, ankomst dit c 1750. Fin kväll. Astrid Ulfstrand med sonen David samt en bekant dam (men för oss okänd) i tornet. Jag gick upp till dem och gjorde trevliga obsar men endast knapphändiga anteckningar, sålunda:

stare [illegible] hade börjat komma redan innan jag började obsa; Astrid hade sett många flockar. Hela tiden [illegible] 1800 - 1845 kom stare, men ett tydligt maximum inträffade 1810 - 1830. Massor kom från NV. Jag räknade resp. skattade antalet anländande under fem minuter, 1815 - 1820, och fick c 7000 ex, hela rader av fina flockar. Från andra håll kom endast smärre kvantiteter, men ej räknade.

ärlor (gulärla dominerar, men sädes börjar samlas) några hundra sedda, ofta rundflygande flockar på 20 - 75 ex, maximal aktivitet skedde 1815 - 1835.

svalor [illegible] (nog c 700 - 1000 ex, antalet steg sedan till högst 2500 ex. De anfölls ofta av lärkfalk (antagligen 2 ex) och en sparvhök. Kl 1902 fällde en stor del av svalorna i vild störtflykt förbi en lågflygande lärkfalk, dock kan jag omöjligt ange hur nära svalorna den var just när de ramlade ner. Dessa svalor fällde rätt långt västerut i sjön, i vassen vid S sidan. Är av intresse eftersom de åtm. ej alltid fäller [illegible] där och eftersom det visar att svalor kan finnas i stort antal vid sjön utan att synas (nästan!); ty om de både svärmar över V ändan av sjön och sedan fäller där, så syns de knappt från tornet och blir nog helt osynliga om sikten är klen. Därefter såg jag svalor fälla brant [illegible] även kl 1904 och 1905/06, sedan sågs 200 ännu vara kvar i luften men tappades snart.

[illegible] Härefter ett uppehåll i ankomsten av nattgäster till kl 1913, då hördes sädgäss, mina första för i höst, och c 60 ex kom från Ö och fällde i sjön!

Övriga fåglar sedda resp hörda: brun kärrhök 1, ormvråk 1, häger några, obestämda änder långt ute c 110 ex inalles. Måsar samlades långt ute på sjön som

1978-09-08 forts.
man ofta ser på kvällarna (men alls inte alla kvällar!). Mer än c 30 ex blev det dock knappt ikväll; det var svårt att komma till helt säkra artbestämningar, men nästan säkert var både skratt- och fiskmås representerade. Klockan 1900 bröt alla upp och reste österut; jag är nästan säker på att de nattar i Vombsjön; på sista tiden har jag träffat folk i tornet som kommit direkt från Vombsjön på kvällen och meddelat att stora mängder mås setts där (upp till 1000 ex har skattats). - Rall hördes i tre omgångar. Rödhake knäppte kl 1855.

Kvällen molnfri men med lätt dis, stilla, mycket fint, temp kl 1910 var c 12° C.

(488)

1978-09-09, lördag.

Inga tidiga morgonobsar. Från 0810 till 0950 en del obsar från verandan, men ej sammanhängande. Från 0950 till 1140 gick jag och plockade björnbär på de vanliga platserna nära stugan, vid järnvägsspåret upp mot Harlösa så långt som till Saltkråkan samt åt motsatt håll några 100 m väster om kanalen; dessutom på sluttningen av Ivans backe, där jag fick en bra skörd. På övriga platser svag till måttlig tillgång, delvis praktiskt taget inte ett bär, och det beroende på att fruktsättningen slagit fel, inte på att andra personer varit ute och plockat före mig. Under dessa timmar spridda obsar mest på småfågel. Därefter i tornet c 1200 - 1250, rätt trevligt.

Efter 1250 åter en del osammanhängande obsar från huset och tomten, men bara fram till c 1315. Dittills hade det varit torrväder, ganska behagligt, luften disig men sikten inte hopplös. Efter c 1315 blev det regn stundvis och mycket tätt dis, så att sikten över sjön inskränktes till c 1 km, eller ännu mindre. Artlista följer här; för kommentarer se nedan. Om ej annat säges i listan, är obsen gjord från tornet.

Art

1 skäggdopping: bara 1 i närmsta klarvatten, men långt ute sågs minst 2 + 4 ex. Därtill från järnvägsbron över kanalen 1 ad sedd i kanalen, nära. Dök efter ½ minut och försvann.

2 häger: spridda ex sedda flera ggr. 1 utpräglad ad med brett svart genom ögat och mycket markerad vit mitt på hjässan ställde sig i hitre delen av närmsta klarvatten på så djupt vatten att man ej såg spår av benen; kroppens undersida berörde vattnet i hela sin längd

3 sädgås: på morgonen flög 5 ex mot V. Kl c 1015 flög 17 ex söderut på avstånd, antagligen mot Vombs ängar

4 knölsvan. Kl 0822 flög 8 snövita svanar mot VNV-NV över sjön, långt borta, intet vingbrus kunde höras på det avståndet. Långt i NV "tvekade" flocken ett slag men svängde mot V eller SV, fortsatte, följdes tills den försvann i kikaren. Eftersom obsar av sångsvan i flock är helt okända vid denna tid på året tar jag för givet att det var knölsvan. - Vidare (men bara efter 0845) sågs den vanliga familjen i sjön, låg mest på närmsta klarvatten men även norr därom.

5 gräsand: redan c 0840 viss oro på gräsänder, säkert 40 ex uppe och flög. Senare: från tornet sågs en rel. stor flock obest änder långt i VNV (se nedan). Jag trodde det var gräsand åtm. delvis, och faktiskt kom sedan gräsandflockar från V flygande, summa minst 50-60 ex, fällde i flockar på 3, 5 14, 20 etc i Ö delen av sjön.

6 bläsand: 1 ex morgonen flygande; från tornet sågs (sedan) 3 ex i flock i närmsta klarvatten, det var först 2 men ett tredje anslöt. Inte ex var hanne ad. Möjligen flera bläsänder på håll

7 kricka enstaka ex sedda flygande. Kl 1300 sågs minst 5 + 3 flyg.

8 skedand: i en flock på c 7 änder långt ute kunde jag se att 1 var bergsäker skedand, antagligen var de flesta av denna art

9 brunand: rätt långt ute flock c 20 ex, därtill enstaka simmande och flygande. En stund senare hade flocken på 20 vuxit till drygt 60, en hög siffra för Krankesjön numera.

10 vigg: i flocken på 20 brunänder sågs 1 vigghanne

11 knipa: på morgonen 1 ensam flygande nära, på middagen sågs en flock på 4 ex flyga förbi

- obest. änder: när jag kom upp i tornet och obsade mot motsatta änden av sjön, fann jag en flock på minst 90 ex + ännu en på c 20. Se ovan, gräsand. Jag skulle uppskatta att jag, utöver alla de änder jag kunde bestämma, såg c 50 obestämbara änder i sjön. Det innebär att totalsumman sedda änder, såväl bestämda som andra, uppgår till c 200. Lägre siffra tror jag inte på.

1978-09-09 forts.

12 glada 1 ex över "stora heden" och den lågvuxna tallskogen däruppe omkr kl 1020
13 sparvhök 2 ex över sjön på morgonen c 0830, delvis "lekte" de med varandra men separerade snart. Senare sedd i ensamma ex flera ggr trots osammanhängande obsar
14 ormvråk 1 ex sett flera ggr, även ute över sjön. Normaltecknat med tydligt bröstband; rätt troligt att det var samma ex alla gångerna
15 brun kärrhök: den mycket granna gamla hannen som är extremt ljus framtill, på huvudets ovansida och på vingarnas framkant, samtidigt som den har grå fält på vingarna och grå stjärt, sedd från tornet; jagade lågt över vassen, skrämde därvid upp en häger som stod, osynlig, bara någon meter under kärrhöken.
16 lärkfalk 1 ex flög förbi när vi åt frukost
17 sothöna 1 ex sett!
18 fiskmås juv 1 ex sett omkring kl 1310; dessförinnan inte en mås sedd, åtminstone ingen bestämbar mås
19 ringduva 1 ex förbiflygande
20 tornsvala 2 ex sedda utanför huset c 1315, just när regnet började och diset tätnade
21 gröngöling 1 ex flög förbi c [illegible] 1230.
22 större hackspett ropade mycket livligt och i tät följd från [illegible] Ivans backe när jag gick därnedanför och plockade bär.
23 ladusvala bara 2-3-4 ex sedda
24 [illegible] backsvala 1 sedd
25 ängspiplärka hörd en gång [illegible] vid Ivans backe
26 järnsparv hörd nära Saltkråkan
27 kungsfågel hörd också därstädes
28 rödhake knäppte där ett par ggr
29 entita hörd och sedd där, [illegible] lockade eller varnade my. ivrigt
30 svartmes lät höra sitt "tiht tiht" från Ivans backe
31 gulsparv hörd och sedd på två ställen när jag plockade bär
32 sävsparv sedd flera ggr från verandan, enstaka ex eller två tills.
33 bofink hörd och sedd, ett par ggr i småsällskap på [illegible] c 5 ex
34 råka hörd överflygande och sedd flyga förbi i 3 ex över sjön
35 kaja 1 ex sett

Tillägg:
36 enkelbeckasin: ensamma ex (samma hela tiden??) sedda från tornet ett par tre ggr, och 3 ex flög förbi kl 1455
37 törnskata 1 ex ute i vassen 1450 och framåt, fällde ett par ggr på toppen av torr buske.

- - - -

Hela e m blev grå (mycket grå!),och sikten starkt nedsatt. Då och då regn, men kortvarigt, och många mm föll säkert inte. Mörkt! Temp kl 16 var 13° C, kl 17 ingen märkbar ändring. Jag obsade inte oavbrutet före 1640, delvis var sikten så dålig att det knappt lönte sig, delvis hade jag bestämt mig för att ta en paus i obsandet. Men till min förvåning kom redan kl 1638 en flock på c 30 ärlor över vassen, kl 1640 kom två smärre starflockar från N resp O, och kl 1641 - 1645 kom minst 5 flockar, mest från N (ungefär) och med totalt c 250 - 300 ex. Fler kan ha kommit osedda p g av den dåliga sikten. En del svalor redan över vassen och sjön, flera tiotal sågs (och flera anades i diset); det var påfallande mycket back men flera ladu sedda, och en hussvala bland de andra. Minst 2 tornsvalor lågt över vassen. - Efter 1645 sågs inga starar komma förrän 1655, då c 50 kom från N, därtill spridda ensamma ex eller 2-3-5 i sällskap, ej antecknade. Kl 1658 fällde c 35 ärlor (gul, säkert) i vassen utanför stugan. Rundflygning av ärlor hade då [illegible] förekommit i flera minuter, kanske 50 - 60 sedda inalles. På långt

1978-09-09 forts.

håll, ytterst svagt synliga i dimman (diset), sågs tre rovfåglar intill varandra, delvis "lekande" i luften ett slag, det kan ha varit vråk eller brun kärrhök men särskilt det ena ex hade rätt tunga vingslag och var kanske någon sällsynt art (storleken verkade ungefär lika för alla tre). Två kråkor flög över vassen, en skata gjorde sammalunda, och en sparvhök kretsade lågt på hyggligt håll; svalorna reagerade [illegible] synbart, men höken försvann snart. Ett slag (ungefär kl 1645-1700) var det livligt i luften över sjön, rundflygande ärleflockar, tämligen mycket svalor som dock "flög individuellt" som de brukar göra i början av kvällssamlingen, och så ett par ggr starflockar som sköt igenom mot sin nattplats. En fiskmås juv och [illegible] en obestämd mås, troligen fiskmås ad, sedda i diset. Därefter mycket mera tomt på fågel minst en kvart, men det behöver bara innebära att de drog sig några få hundratal meter västerut, så blev de osynliga.

Jag obsar hela tiden men försöker inte räkna starflockarna: just på sista kvarten har jag inte sett några, och det är högst tveksamt om jag kan se de flockar som kommer från NV m l m längs sjöns S strand (och så brukar majoriteten komma). Mycket disigt, men stilla.

Kl 1723 kom drygt 100 svalor glest men snabbt ungefär mot S, därefter praktiskt taget ingen svala synlig. En ärleflock på c 20 ex sedd, gulärla hörd, sädesärla sedd (ensam, inte i flocken). Minst 3 [illegible] tornsvalor synnerligen snabbt jagande utanför stugan över vassen.

Kl 1735 jag upp i tornet. Ärlor bryter upp från vassen nedanför, väl 200 ex, mest gul, men sädesärlor flera s h, flocken uppåt SO men återgår åtm. delvis. Tornsvalor flera ex susar förbi, 3-4 sedda samtidigt, nog 10 inalles. 5 sädgäss lagt sig i sjön. 2 bruna kärrhökar, båda är hannar med grå fält på vingarna, nära varandra my lågt över vassen. Svalor ses bara då och då, någon "stöt" kommer ibland förbi lågt, men högst några tiotal minalles sedda. Stare intressant: en del flockar kommer från N ungefär, alla mycket lågt, oftast längs vattnet, många flockar är my små, 5 - 25 ex, några är omkring 50 - 80 ex, en flock är på c 250 högst. Ett [illegible] par flockar (c 20 + 40 + några my små) kommer m l m rakt över tornet och susar brant ner, precis över trädtopparna resp över vassen. Ingen enda flock kommer från V-NV; jämför gårdagen och hela sista tiden då 90 - 98 procemt av kvällsantalet kommit därifrån. En flock på c 300 sågs sent, just när den skulle fälla på vanliga stället (alla flockar fäller efterhand som de kommer!); den kan ha kommit från vilket håll som helst. Men å andra sidan vaktade jag nu noga och utan avbrott (förutom sådana som måste ske när man skriver eller ser på något) särskilt flitigt mot V-NV och såg inte en stare komma från det hållet, ej heller i fortsättningen; se nedan.

Kl 1747-1749: c 200 ärlor rundflygande, månne samma som ovan?

Kl 1751: de 5 sädgässen bryter upp, reser österut. Några tornsvalor ses praktiskt taget oavbrutet, om ock ibland bara 1 eller 2, de far med vild fart runt, ofta nära tornet, nästan alltid lägre än 25 - 30 m. Svalor ses inte alls hela tiden och, när de ses, bara i ringa antal. Sikt dålig och mycket kan flyga osynligt på 1000 meters avstånd eller mer, eller mindre, men det är praktiskt taget klart att totala antalet svalor ännu är ringa, skattningsvis högst 100 - 200. Att de vissa korta stunder är helt osynliga är [illegible] bara att vänta; så brukar de [illegible] ju bete sig. Små flockar stare kommer från N, antal ex my ringa.

Kl 1755: starkt regn börjar plötsligt, men det blir my kortvarigt. Sikt dålig hela tiden, man kan inte se flygande svalor på 500 - 700 m, skulle jag tro. Dessutom blåser det upp plötsligt från V eller omkring V, kanske rentav på VSV; det blir snabbt my frisk vind. 8 skrattmåsar flyger mot V, jag tror de allra flesta är juv. Strax därpå 1 skrattmås juv nära, mot V. Efter c 1752 ingen stare [illegible] sedd, ingen kommer, och de som satt sig ses överhuvudtaget inte gå upp igen ikväll.

1978-09-09 forts.
Svalor ses ett par ggr, då är det antingen några som pilar förbi tornet helt lågt, eller något litet sällskap på högst [illegible] 15 - 20 ex ute i diset över sjön. Tornsvala ses nära nog oavbrutet, och även om viss rundflygning säkerligen förekommer tycker jag mig också se [illegible] en rörelse mot S eller SV. Säkert har jag tills nu sett 15 - 20 ex, kanske fler (se nedan).

Kl 1810 kommer 11 sädgäss från Ö, fäller ett stycke utanför (NV om) närmsta klarvatten. Men kl [illegible] 1817 lyfter de, reser tillbaka mot Ö.

Kl 1818: sikt bättras, det låga grå molntäcket är obrutet men det ljusnar i V. Vind fortfarande mycket frisk. Ännu en kortvarig regnskur har kommit (bara en minut, skattningsvis). Litet ärlor uppe (har ej varit uppe oavbrutet, eller åtm. ej setts oavbrutet). Vinden ökar, blir hård, men jag tycker inte det är särskilt kallt. - 1 fiskmås juv mot V. 22 sädgäss [illegible] flyger my lågt över sjön mot V-NV, försvinner. Svanfamiljen pappa mamma och ett barn ligger nu rätt långt V om närmsta klarvatten, dock givet i Ö halvan av sjön. OBS hur stort område de rör sig över, ofta på förvånande kort stund. Nu (1820) 4 tornsvalor runt tornet. Strax därefter är det 5 ex. Nu tror jag de i huvudsak flyger runt, men de rör sig ofta ytterst [illegible] snabbt och kraftfullt, och visst är det möjligt att det sker en viss omsättning. - 16 + 18 sädgäss kommer från Ö, 1 km mellan flockarna, båda störtar ner i sjöns Ö del, rätt nära norr om närmsta klarvatten. Hård vind! Men tydligt ljusare i V, [illegible] och sikten mycket tydligt bättre än för en stund sedan. Men himmel fortfarande helt mulen av låga moln, man ser att molntrasor driver med vinden (det gjorde man inte för en stund sedan). Och sikten är som sagt bättre, men god är den inte. Motsatt ände av sjön, som förut praktiskt taget var osynlig, åtminstone ur ornitologisk synpunkt helt osynlig, är nu tydligt synlig. Men en ljus kväll är det inte.

Kl 1824 kommer en stare från N, det är den första på drygt en halv timme. Och trots noggrann passning och bättre sikt ej en stare sedd komma från NV-VNV-V. - Plötsligt ses c 200 svalor väl samlade, höjd c 100 m, rätt nära över sjön. Kan [illegible] vara flera. Men absolut ingen storsamling synlig ikväll, och jag tror inte alls att någon sådan sker heller.

Kl 1826 ner från tornet. Kl 1830-1835 blir sikten ånyo sämre. Viss rörelse på sädgäss, c 15 + 25 ex [illegible] fäller på närmsta klarvatten, men om detta är nykomlingar till sjön eller om det är de redan ankomna flockarna som flyttar sig, det vet jag inte. Ärlor [illegible] några ex sedda och hörda, har säkert inte varit uppe oavbrutet.

Kl 1840: drygt 250 svalor relativt [illegible] tätt, höjd c 100 m. Flyger livligt omkring, jag tycker mig kunna spåra det beteende som brukar föregå nedstörtandet. Jag letar efter fler svalor men finner inga.

Kl 1844, när jag fortfarande har svalflocken i kikaren, störtar fåglarna ner, mycket brant. Störtningen sker SV om min obs-plats, det måste varit nära starарnas nattplats, alltså inte samma plats som jag sett svalorna fälla på sista tiden (låt vara att jag vanligen inte kunnat bli säker på att alla svalor fällt på samma plats; ty nedstörtandet sker mycket plötsligt, och om svalorna är talrika eller förekommer i massor, kanske rentav i flera stora flockar nära varandra just när nedstörtandet nalkas, då är det oftast omöjligt att se om alla fäller på samma ställe. Snarare får man ibland intrycket att de fördelar sig på flera platser i vassen).

Kl 1845 börjar jag skriva rent avsnittet från 1735 och framåt, [illegible] efter en helt oläslig sönderregnad kladd. Tittar ut men ser intet nytt Men kl 1925, just när natten faller på allvar, då ser jag att himlen klarnar starkt i V, det blir molnfritt vid horisonten, och molntäcket får en skarp nedre gräns [illegible] c 10 grader över horisonten. - Temp kl 1930 är + 13° C, en aning knappt kanske, men praktiskt taget samma som kl 16 och kl 17.

1978-09-09 forts.

Det klarnade mycket snabbt och var inom en kort stund stjärnklart åtminstone upp till zenit och något längre mot öster.

Tillägg: (a) svalorna ikväll bestod av ladu och back, proportionen ovissa men backsvalor utgjorde åtminstone en rätt avsevärd procent, skattningsvis kanske 20 - 25 % back.

(b) flera ggr idag såg jag hägrar som jagade varandra, om också i regel bara kortvarigt. På e m dock en långvarig förföljelseflygning nära utanför stugan: en ad jagade en juv i flera omgångar (ej oavbrutet synliga) och över flera hundra meters sträcka. Revirhållning? - Det händer inte så sällan att jag ser en häger lyfta när en annan nalkas och vill fälla. Rimligen har det väl att göra med bevakning av näringsrevir. Jag har i regel inte tänkt på om det varit ad som förjagat juv.

(493)

1978-09-10, söndag.

Jag vaknade 0458 och gick upp, mest bara för att se på läget helt kort. Det var mulet och grått (trots uppklarnandet sent igårkväll), det var disigt, men sikt c 3 km. Fågellivet började nästan genast, om jag får uttrycka mig så. - Temp avläst 0520: är 12° C.

0501 c 50 sädgäss lyfter, flyger österut, hörs innan de syns. De är fördelade på 3 flockar

0505 ytterligare 33 sädgäss , beteende likadant; men 3 ex tycktes bryta sig ut och resa mot SO eller S (osäkert, kunde ej följas)

0511 1 svala och 1 and är uppe och flyger

0512 2 svalor! 1 brun kärrhök juv lågt över vassen

0513 minst 30 svalor rätt långt ute över sjön, stiger brant mot N, de har tydligen lyft just från det område där svalorna sågs fälla igårkväll. Sikt ej helt fri däråt

0514 26 skrattmåsar flyger lågt ungefär mot V - VSV
flera svalor uppe, närmare, har lyft ungefär som de föregående. Svalorna "yr" upp, c 20 ex sedda. - 1 brun kärrhök hona ad, my. ljus framtill, stjärten ruggar ännu något; även vingarna förefaller något ojämna [illegible] nära spetsarna. Även 1 brun kärrhök [illegible] hanne ad sedd

0517 1 + 1 fiskmås juv. [illegible] 2 ärlor uppe. Ungefär 60 gräsänder ses fälla i närmsta klarvatten. Se nedan!

0521 jag upp i tornet! Ärleflock hörs. Det befinnes att 95 gräsänder fällt på närmsta klarvatten. Starar hörs, sitter fortfarande i vassen, på precis samma ställe där de suttit sista tiden, i SO-hörnet, V om kanalens mynningsfåra men i vassen närmast denna, alltså inte mer än 100 - 150 m (skattat) från den stora inre dubbelbusken.

Det lättar snabbt, blir delvis blå himmel. Gulärlor [illegible] hörs. Ytterligare 4 gräsänder kommer. En brun kärrhök hanne ad (ej densamma som nyss) flyger lågt över närmsta klarvatten med spikrak [illegible] kurs på starарnas nattkvarter. Höken passerar därvid 1 meter (knappt!) över en fritt liggande flock gräsänder, men dessa lyfter inte, ej heller andra flockar i närheten. Stararna blir skrämda, ett par tusen upp ur vassen men ner igen

[illegible] Häger sedd och hörd. 2 skäggdoppingar på närmsta klare. 4 sothöns litet längre ute, flyger häftigt upp när kärrhöken visar sig men tycks bli lugna igen [illegible] efter att ha flaxat längs vattnet 100 m. - Nu kommer 2 bruna kärrhökhannar ad i sällskap mot starplatsen,

0524-0526 stararna upp, först kanske 2000, kort därpå en jättelik "flod" av starar upp, lågt, reser liksom de föregående allra mest mot N-NNV-NV, jag tror särskilt NNV, se skiss. Sista flocken på minst 12000 ex, skattning relativt svår eftersom de [illegible] delflockar som viker av åt andra håll (NO = ung. över tornet,och SO) försvinner my. snabbt. Dessa delflockar är dock my begränsade, jag tror att högst 1000 ex for åt NO + O + SO. Det blir en sammanhängande flock av ett par tre km längd som far iväg mot NNV. Skattningen kan vara för låg

0530-0531 nästa uppbrott, se nästa sida.

Resten av renskriften gjord på min tjänstemaskin på Zootis!

GRck
1978-09-11

1978-09-10 forts.

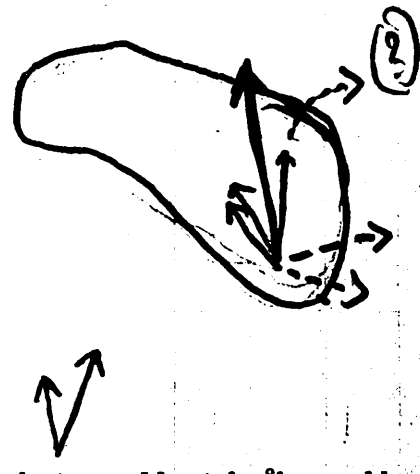

0530-0531 nytt jättestort uppbrott, nog är det 10000 (tiotusen) ex, de flyger allra mest inom här angiven sektor, alltså ungefär som huvudmassan nyss. Det är möjligt eller troligt att en del viker av m l m österut uppe i norr (streckad pil), men detta gäller endast få ex, relativt sett. Några små flockar, mycket glesare än huvudmassan, reser ungefär österut. Se skiss här.

0532-0533 ärlor bryter upp, far omkring. Ytterligare 500 starar upp, far ungefär norrut, de är glest fördelade. (NNV-NNO, ungefär).

7 + 40 gräsänder kommer från Ö, fäller i sjön. 1 skata sedd, 1 kråka sedd och en annan hörd. Gröngöling flyger förbi. 3 sothöns till upptäcks, ligger i sällskap. 1 bläsand funnen bland gräsänderna, som nu delvis ligger osynliga bakom vassar; c 50 ex är fortf. synliga. 1 ringduva passerar. 4 sädgäss kommer ungefär från NO, fäller i närmsta klarvatten invid gräsänderna.

0540 23 gräsänder kommer österifrån, fäller

0543 de 4 sädgässen lyfter, reser österut, kommer my [redacted] nära tornet. 1 kaja ses. Rödhake hörs, ringduva sedd. 5 ladusvalor flyger [redacted] söderut, högt.

0544 3 starar bryter upp! Kajor hörs.

0547 summa 55 obestämda änder ses långt bort i V i sjön. 3 gräsänder kommer. 1 fiskgjuse ryttlar också i V. Vid noggrann granskning ser jag att en del av de 55 änderna är brunand, en del är obestämbar. Rall hörs. Knölsvanfamiljen ♂♀ unge ligger i vasskanten vid S stranden, ungefär halvvägs mellan V och SÖ ändarna på sjön.

ø0554 rall hörs igen. Jag går ner, ser precis dessförinnan att c 60 änder nu ligger synliga på närmsta klarvatten och i dess närhet. 2 tornsvalor passerar. Brun kärrhök ♀ sedd igen, ruggar, är uppenbart samma ex som omtalades igår.

- - - -

Därefter osammanhängande obsar. Jag ser svalor, fiskgjuse, brun kärrhök juv, och brunand. Från c 0615 till 0655 dock nästan oavbruten vakt. Morgonfika!

0632 1 stare lyfter från vassen rakt nedanför stugan (alltså ej samma nattkvarter som de andra!). Den ligger snett i luften, vilket syns tydligt. Men den kan flyga någorlunda bra, kan stiga, far bort; dock tycker jag mig se att flykten är mera ansträngd och vingslagen hastigare än normalt, och flyghastigheten sannolikt lägre.

- - - -

0700 Jag lägger mig igen, belåten med morgonens utbyte. Det går dåligt att sova. Läser Williams: Insect Migration, som jag läst flera ggr förut, men nu skall jag repetera den eftersom jag skall hålla seminarium i Uppsala 10 oktober över ämnet "Synpunkter på insektflyttning". - Sover en stund omkring kl 0830-0900. Sedan upp. Vädret har blivit mycket sämre. Obsar endast sporadiskt tiden 1000 - c 1200, ser därvid en tornfalk och konstaterar en viss oro på änderna, små eller medelstora flockar är flera ggr uppe och flyger. Det blir regn, [redacted] delvis rätt starkt.

c 1200 Sitter på verandan, skriver rent anteckningarna från gårdagen, obsar ehuru ej oavbrutet. Mycket litet ses, enstaka smärre andflockar (gräs!).

c 1245 Inga kommer ut. Vi har överenskommit att fara in till Lisen, som numera bor i Malmö på Andrégatan 10 a. Vi kör från stugan c 1355 via Lund och motorvägen och är framme redan c 1435, trots oundviklig körning i stad och trots att vi inte visste exakt var Andrégatan låg. Överenskommen mötestid var kl 1500. Men Lisen var hemma. Hon hade inrett det mycket trevligt, och vi satt c [redacted] en och en halv timme i samspråk om hennes framtidsplaner m m. [redacted]

[redacted]

1978-09-10 forts.

Lisen bjöd på thé och smör och bröd och ost. Hon hade gjort en jätterolig sak i stengods: en arkeolog-grävare [illegible] i verksamhet framför en utgrävning. (eller rättare sagt två utgrävningar vid sidan av varandra, en stenålder/bronsålder och en [illegible] yngre); där låg dödskalle och ben och krukskärvor och [illegible] rester av boplats och mur, och där stod thermosflaska och låg en smörgåspacke och stod en transistorradio, och spade och korp fanns på plats, och gräs växte på murkanten, och precis bakom grävaren kom en jättelik grävskopa redo att pulvrisera allting av kulturellt intresse och därtill, alldeles gratis, spruta oväsen av 90 decibel i örat på arkeologen. Alltigenom en utmärkt välgjord och skarpt träffad sak!

c 1700 via kl 1740.

Medan vi satt hos Lisen blev det sol och fint. Vi for därifrån [illegible] Staffanstorp - Dalby - norrut före Veberöd - Tvet - Silvåkra. Ankomst stugan [illegible] Sol och grant, men det har blåst upp starkt. Rune Gerell var i tornet med sin pojke, sade att det blåste så hårt att ingen fågel syntes. Väder f ö soligt, lätt dis men sikt dock god vilket vi nogsamt sett exempelvis när vi korsade Romeleåsen. [illegible]

Redan vid ankomsten 1740 sågs starflockar komma högt i den friska ungefär NV vinden (=medvind, eller sned medvind), många flockar var relativt glesa och oregelbundna, [illegible] bundna, verkade "sönderblåsta", andra var täta, somliga runda och kastande, andra åter slingrande och ofta bisarrt formade. Även från N kom relativt mycket stare. Jag räknade inte stararna, men det kom mängder! Mycket mås på avstånd över sjön, jag såg att andelen juv var hög, säkerligen mest skrattmås, men fiskmås sedd.

1740-1800 Kl c 1740-1800 kom väldiga starflockar, och många: ofta sågs 5-6-7 flockar samtidigt nalkas på olika avstånd från NV, [illegible] vissa flockar otydligt skilda, många kastade brant (ibland som störtande svalor) ner till sjöns nivå, detta rätt ofta innan de var framme vid nattplatsen. Mycket stare fortfarande från N och relativt sett påfallande mycket från ungefär NO och O, dessa flockar kom ofta lågt och m l m rakt [illegible] över tornet/stugan.

1806 Kl 1806 räknade jag stararna inom synhåll: det blev 5 - 6 flockar med säkerligen 5000 ex inalles (femtusen ex), alla dessa från NV ungefär. 9 brushanar kom helt oväntat rätt nära och svängde över sjön, jag såg att det fanns både ♂♂ och ♀♀ i flocken.

1810 Kl 1810: [illegible] brushane ♂ och ♀ i sällskap rundflyger, fäller ej. Stare fortsätter att komma, ofta bisarra former på flockarna som "slingrar" och kastar i blåsten. Mycket ärlor uppträder, säkert 200 sedda, fördelade på några flockar, rundflygande. Svalor hittills i kväll mycket litet, bara några spridda ex. En hel del mås långt ute, artbestämning svår i blåst och motljus, men jag såg några bergsäkra fiskmåsar juv och en trut juv. Ärlor mycket, rundflyger flitigt, mest gulärla. Lärkfalk sedd på avstånd, brun kärrhök ♂ ad sedd nära.

1815 Kl 1815 ärlor fortfarande rundflygande, även långt ute över sjön/vassen. Vissa starflockar täta, kastande, andra my. glesa. Nu kommer inga stora starflockar. 20 måsar i flock mot V, fisk och skratt, [illegible], mest juv av båda arterna nästan säkert. 1 gråtrut ad flyger över. - Det blåser my. friskt, det har nu varit sol ett par timmar och my blå himmel; nu drar det upp mest moln men fortf. en del blå himmel Ljus kväll.

1821 Kl 1821 kommer 50 + 30 starar (mycket aprroximativt) från NV

1826 Kl 1826 " 30 starar från NO. Svalor fortfarande lika med noll, ärlor har nu mest fällt efter långvariga rundflygningar

1830-1850 ej noggranna obsar. Men från 1850 noga igen. Kl 1850 ses snabbt virvlande svalfloc långt ute över sjön i blåsten, my approx 300 ex men kan ha varit my större, var så långt borta att den syntes med möda i kikaren. Flocken stiger högt i vinden, kommer närmare, rätt nära men är då bara på c 100 ex, tappas då ur sikte emot mörkt moln.

1904 Kl 1904 [illegible] hörs sädgås, stor flock [illegible] kommer från Ö ungefär, fäller, jag upp i tornet, räknar fåglarna, får 90, därtill låg säkert några osynliga.

1907 Kl 1907 ses ovanligt mycket mås i skymningen, rundflygande lågt över sjön, långt ute i det hårda vädret.

1914-1915 [illegible] Kl 1914 sågs sekundsnabbt i den djupa skymningen en lärkfalk helt nära, och min själ kom den inte tillbaka kl 1915, nu mycket nära och fint, men [illegible] detta var också nödvändigt om den skulle synas alls, så mörkt hade det blivit nu.

S L U T

1978-09-11, måndag.

Kl 0505 hördes sädgäss; rimligen var det uppbrottet från sjön jag hörde.

Kl 0635-0650 var jag i tornet. Nästan mulet; det har regnat i natt men är nu torrväder. Himmel lättande, blå fläckar syns, men mycket blått blir det inte. Rätt god sikt. Inte kallt, jag tror termometern stod på 12° C. Fågelliv i sjön: skäggdopping summa 6, fördelade 2 + 1 + 1 + 1 + 1, på olika håll. Häger bara 1 flygande och 1 stående. Gräsand först bara 2 på närmsta klarvatten och inga andra; senare 1 ensamt ex i "tarmen" och 2 fällande ett gott stycke ute. Summa 5 ex! Brunand flock 6 ex tätt samlade rätt långt ute. Obestämda änder, alla långt bort i V - NV: 24 + 5 + 1 + 1 + 7 = 38 ex, jag är nästan säker på att de flesta var brunänder, men minst 15 var helt obestämbara. Fiskgjuse 1 ex flygande på håll över sjön; en stund senare när jag kommit ner från tornet sågs den flyga mot SO med rätt stor fisk. Brun kärrhök ♂ ad, väl utfärgad, lågt över vassen i SO-hörnet, sedan flög den i norrut och vidare, stigande, mot Ö, antagligen för att jaga över stora heden och angränsande marker, eller kanske Vombs ängar förstås. Tornfalk 1 ex nära tornet. Sothöna 2 i sällskap. Enkelbeckasin 2 flygande över sjön. Skrattmås 1 ad, inte fler! Fisk/silvertärna 1 juv över NÖ delen av sjön, skarpa ungfågelteckningar väl synliga trots avståndet, jag har för mig att detta tyder på fisktärna. Gröngöling hörd. Svalor helt få, långt ute över vattnet, artbestämning knappast klar. Trädpiplärka 1 ex flög lockande mot V-SV, eller bör kanske lätet (=det vanliga flyttningslätet) denna gång uppfattas som varningsläte. Tornfalken flög nämligen nästan rakt under piplärkan. Sävsparv hörd och sedd. Bofink flock 5 ex flög SV nära, månne höstens första sträckflock? ?! Skata 2 sedda. Kråka 3 ex samtidigt ute över vassen, obs att denna art på senare tid setts i ringa antal här.

Senare, fram till 0725, endast oregelbundna obsar, mycket litet sett: 3 kajor flög förbi, 6 måsar långt borta etc. OBS att nästan inga sångare setts på slutet, inte heller har de hörts från vassen. Flock 3 enkelbeckasiner.

Kl 0726 gick jag upp i tornet för att placera en bunt SkOF-prospekt och giroinbetalningskort i lådan där anteckningsboken ligger. Nu hade jag tur, ty just de tre minuter jag vistades i tornet kom en rad fina flockar av änder österifrån och fällde i sjön, dels på närmsta klarvatten, dels utanför detsamma. Summa minst 150 änder, och jag hann [illegible] urskilja 3 krickor, 2 skedänder och 1 bläsand, allt det övriga (eller nästan allt) var gräsand. Det föreföll som om någon flock gräsand hade kommit före 0726 och fällt på närmsta klarvatten, i varje fall blev antalet i sjön sedda gräsänder säkert något över 150.

Kl 0735 start mot Lund. Några råkor i f d sandtaget. Mulet men torrväder, nästan inga blå fläckar på himlen men rätt behagligt. Förhållandevis stor aktivitet på fågel på inresan. Väster om Revingeby drog 2 + 1 bivråkar mot S; jag tycker jag sett oväntat få sådana på slutet trots att det just är sträcktid förbidem. Vidare kom 1 lärkfalk rakt över vägen med kurs mot talldungarna (där jag tror arten häckat, enligt Göran). Denna fågel hade byte i klorna. På en del fält rätt mycket mås, mest skrattmås varav mycket juv, säkert flera tiotal sedda, även fiskmås sedd. Två stora flockar sädesärlor sågs, en Ö om Östra Torn, den andra mellan Ö Torn och stadsbebyggelsen, just [illegible] V om motorvägen. Nog 35 - 50 ex pr flock. En stenskvätta lyfte [illegible] c 2 km Ö om Östra Torn. Stare en del på fälten, skata sedd, kaja, råka och kråka likaså ehuru i måttligt antal.

(497)

1978-09-12, tisdag.

Vi bodde i staden på natten. - Vid Zootis sågs på f m en och ett par timmar senare två tornsvalor. Sent, men inget rekord förstås. Vädret blev soligt och grant.

Kl 1145 hände något oväntat. En busschaufför i Lund vid namn Lyding ringde; det är en mycket trevlig och pigg prick, påfallande lik Anders Enemar till utseende och rörelsemönster och även till sättet. Eftersom jag åker relativt mycket buss i staden hade jag träffat Lyding många ggr och ofta talat med honom om natur och fågel. Han har stort intresse för sådana saker. Däremot måste jag erkänna att jag först idag lärde mig vad han hette.

Och Lydings ärende? Jo, han hade kört skolbuss uppe vid Håstad nära Örtofta och därvid sett en "bredstjärtad labb" på ett åkerfält intill vägen. Fågeln hade stått ett fåtal meter från vägen och lagt sig ner att vila trots att Lyding stannat och tittat på den. Oerhört orädd hade den varit, och L bedömde det som mycket sannolikt att den var kvar. Han erbjöd sig att hämta mig och köra ut, och han var omtänksam nog att säga att jag ju kunde ta bilder av den eller ta med folk som hade kamera. Jag tog tacksamt emot erbjudandet, hade visserligen ingen bra fågelkamera själv men ringde Johnny och frågade vilka ornitologer som fanns tillgängliga genast. Det fanns tyvärr ingen alls, så när Lyding kom kl 1200 var det bara jag som följde med till Håstad.

Fågeln var kvar på samma plats där L sett den ett par omgångar mellan kl 0720 och c 0900. Det var ett slätt jordfält någon km V om Håstad utefter vägen mot V Hoby. Fågeln låg stilla men hade normal hållning på hals och huvud. Det sågs genast att det var en ung labb. Lyding hade inte åldern klar för sig; han hade bestämt den till bredstjärtad eftersom någon fågelbok, jag tror det var Durangos, avbildar arten i gammal dräkt med markerade tvärband på kroppssidorna, och sådana tvärteckningar tyckte sig Lyding se även på detta ex.

Jag gjorde noggranna obsar, delvis på 3 m avstånd, ty labben låg lugnt kvar! En gång reste den sig och visade benfärgen m m, sedan lade den sig på nytt. Lyding hade själv kamera och tog flera bilder, tills filmen tog slut. Det var färgbilder, men inte för diapositiv, sade han.

Av mig sedda karaktärer: huvud ovan rätt mörkt brunt (men inte mycket mörkt), denna färg övergick oskarpt i mycket blekare brun (matt gulbrun, "buffy brown" färg på halsens sidor och bakhalsen. Hela översidan på den liggande fågeln med myväl markerade brungula/gulbruna fjäderkanter på mörkbrun botten; de ljusa fjäderkanterna var breda och gjorde att översidan såg ut att vara rikt fläckig, när fågeln sågs på nära håll och i gott ljus (som vi gjorde, i högsta grad). Undersida inte lika bra synlig, var brunaktig, bukmitten sannolikt ljusare (vitaktig??). Bröstet var brunt, rätt jämnt färgat, åtminstone lateralt.

Ben blekt blågrå, denna färg var ljus och stack rätt kraftigt i blått vilket jag såg genast den reste sig upp. Simhuden var åtminstone delvis mörk, jag tyckte mig se att framkanten av simhuden var m l m svartaktig (och detta bekräftades helt vid senare granskning av litteratur). Näbben blågrå, spetsen mörkare, snarast svartaktig, även undernäbbens undre del föreföll mörkare, allt sett från sidan. Jag såg noga på näbbens form och fann att näbbryggen inte var parallell med näbbens undre gräns utan framåtlutande fram till den väl avsatta spetsen, ungefär som skissen här visar. (Se nedan!)

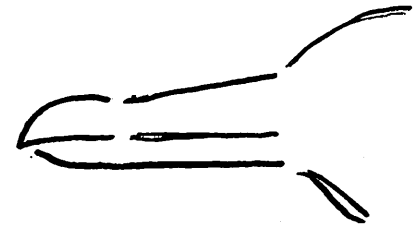

Undre stjärttäckare starkt tvärbandade i mörkt och ljust, det syntes inte bra i början men när fågeln stod upp och vinden - som var rätt hård - spelade i fjäderdräkten. Övre stjärttäckare var i varje fall inte alls lika skarpt kontrastteckнade som de undre, åtm. sågs ingen kontrast ens på 5 - 10 m avstånd, och när fågeln flög en kort bit i bra ljus föreföll bakrygg och stjärt enfärgade, åtminstone ungefärligt. Stjärtpennorna var tillsynes enfärgat mörkbruna, och trots att jag obsade noga såg jag inte att det mellersta paret var nämnvärt längre, kanske kunde det ses, om ock med svårighet, när fågeln flög; men tveksamt.

FORTS.

1978-09-12 forts.

När fågeln låg och stod stilla, såg jag mycket tydligt att vingspetsarna sköt flera cm förbi stjärtspetsen. Handpennorna var mörka (brunsvarta skrev jag, borde kanske hellre ha skrivit mörkbruna), [illegible] med tämligen svag men fin oljegrön glans. Allmänfärg på labben var i brunt och "buff", alls ej i askgrått.

När vi kom på mellan 2 och 3 m avstånd, reste sig labben (den hade [illegible] lagt sig strax innan!) och flög lätt och fint några tiotal m i blåsten, fällde så åter på samma fält. Stjärtpennorna ej synligt förlängda (korrektion av det ovan sagda). Vita handpennspolar, som jag genast letade efter när fågeln lyfte, var synliga och, åtminstone den yttersta, d v s den på längsta pennan, var också [illegible] vit en lång bit utåt, men de följande var inte vita lika långt, och alla var [illegible] smalt vita, mycket smalt, så att man inte fick intrycket, ens på detta korta håll, att vingen hade en skarp vit fläck (Här menas naturligtvis inte att alla handpennor hade vit spole utan att de pennor som [illegible] överhuvudtaget hade vit spole, hade smalt vitt på den,och jag kan så gott som säkert säga att bara spolen var vit, inte fanet intill).Jag tyckte att det fanns 3 synliga vita spolar men det kan ha funnits fyra. Dessa vita streck var alltså, kort sagt, smala och bara synliga på närhåll. Ej bildande ett "vitt fält" ens på mycket nära håll.

Vingens undersida var försedd med ett ljust fält utåt, placerat ungefär som på bilden av ljus fas av [illegible] bredstjärtad labb ad på plansch 138 i Witherby och ungefär lika ~~s~~ tydligt avstickande mot det mörka, med andra ord, fältet var tydligt ~~s~~ men inte mycket skarpt kontrasterande.

Lyding gick fram till den liggande fågeln och tog flera bilder, tills filmen tog slut.

Jag observerade att labben gjorde ett smäckert intryck, rakt inte någon tung fågel. Stor som en skrattmås ungefär. Skrattmåsar kom förbi ett par ggr enstaka i motvinden, en gång helt nära, men reagerade inte för labben. Lyding sade att han på morgonen sett måsar som reagerat och m l m tydligt ofredat den.

Ja, detta var en lång beskrivning, snabbt nedtrummad efter fältanteckningarna, med ett och annat förtydligande. Men skall man anteckna fältkaraktärer på en kritisk fågel, [illegible] i avsikt att senare bestämma den till arten med hjälp av anteckningarna, så är det nog bra att vara utförlig. Jag ångrar att jag inte gick så att jag i början fick se fågeln rakt framifrån, men i övrigt tycker jag det mesta blev väl observerat. Min slutsats är att det var en juv av "vanlig labb", Stercorarius parasiticus. Talade utförligt med Lyding härom och sade att fyndet i alla fall var högst intressant.

OBS att bilden i Witherby p. 131 faktiskt tydligt indikerar att vanlig labb skall ha näbben avsmalnande (näbbrygg framåtsluttande), under det att bredstjärtad [illegible] skall ha näbbens övre och undre gräns parallella. Månne bergsäker karaktär, och synlig även på juv??

FORTS

1978-09-12 forts.

Vid återkomsten till Lund, efter den trevliga färden till labben, såg jag 1 + 2 tornsvalor. Därefter arbete på Zootis som vanligt, och sedan färd till stugan vid Krankesjön, ankomst dit c 1720. På utvägen 1 tornfalk vid sjöns NO del och ännu 1 tornfalk vid sandtaget?; inga andra rovfåglar sedda på utvägen.

Väder kl 1720: jätteklart, nästan molnfritt, dock mäktiga cumuli mycket långt borta vid V horisonten. Temp + 14° C. Frisk V vind. Jag upp i tornet kl 1730 för ett kort besök. Såg då: långt i V en flock c 30 obestämda änder, 1 + 7 skäggdoppingar, 100 + 20 måsar (skratt, fisk, samt 1 trut juv), dessa måsar låg på eller nära det stråk i sjön som vid frisk vind kontrasterar mot resten av sjöns yta; jag tror att där är grundare vatten. Detta stråk löper i sjöns längsriktning ungefär parallellt med N stranden, grovt skattat c 500 m från den stranden. Kanske finns här bra med mat, eller mera lättillgänglig mat, för måsar? Vore intressant att veta mera om detta, liksom om sjöns djupförhållanden i övrigt, även om vi alla vet att sjön är avgjort grund. - Snart ner från tornet.

Vidare: 1 brun kärrhök juv. Flock 500 starar kommer. Jag plockar björnbär en stund. Såg därvid ett par starflockar (summa c 400 ex) komma från SO och OSO, alltså ungefär över Silvåkra by, till sjön. Ett par flockar, men ej mera, kom också ungefär rakt österifrån. - 2 ormvråkar sedda.

1820 - 1830: starar kommer från NV

1830 ärlor hörs. En del svalor från Ö. Jättestora starflockar från NV kl c 1836-37!

1838 upp i tornet igen. Jag ser 43 + 30 gräsänder och 50 obest änder. En del svalor (hundratals inalles) kommer från Ö. 1 brun kärrhök ♂ ad och 1 ungfågel ses. 1 lärkfalk ses lågt. Måsarna borta. Stararna har fällt, c 1000 ex är dock ännu uppe, m l m skrämda. Svalor förgäves eftersökta, men

1845 upptäcker jag c 50 + 100 ex, inte fler; senare dock c 70 till, högst.

1850 ses flock c 900 svalor högt uppe, snabbt rundflygande, de tappas ur sikte, me

1858 ser jag av en slump hur de störtar ner i vassen, nära den plats där stararna har sitt nattkvarter.

OBS: ärlor ikväll nästan = noll. Hörda kl 1830 enligt ovan, men ej mer, och ej sedda.

1903 2o sädgäss kom

1910 över 50 sädgäss kom, österifrån såsom de förra

1911 dubbelt hagelskott hörs, alla gässen upp, men de torde ej ha lämnat sjön

1916 c 175 sädgäss kommer, fäller på närmsta klarvatten.

Obsar slut, dock hördes gäss flera ggr senare: kl 1955, kl 2020 - 2030 ett par ggr, helt klart att lätena kom från sjön (och inte från nyanländande flockar, något som ju vore tänkbart för denna art). Även kl 2120 hördes sädgäss, de låg på närmsta klarvatten.

1978-09-13, onsdag.

Obsade 0645 - 0705 från tornet. Halvklart, sikt OK. Såg på vattnet 54 + 16 + ytterligare 8 spridda änder, däri ingick brunand och bläsand, och en vigg sågs; gräsand osäkert, men torde ha funnits, om ock i my ringa antal. Kort därefter sågs 9 gräsänder. Av knölsvan 2 ad samt på annat ställe 2 ad ihop med 1 juv (= det häckar de paret med sin numera enda unge). 3 enkelbeckasiner. Sävsparv 1 uppe och flög. Liten flock 7 bofinkar kom över mot SV, säkerligen sträck. 1 + 1 trädpiplärka. Häger. Ladusvala, backsvala, summa svalor c 30 - 40 sedda. 19 kajor flög mot N. 1 fiskgjuse kretsar tämligen högt över land öster om sjön, glider sedan i kretsar mot Ö. Kråka. 1 brun kärrhök juv. Trut 2 ex sedda, måsar sedda. - När jag kommer ner från tornet är temp + 10° C, vinden omkring V, rätt frisk, sval. "Halo-fläck" syns i lätt moln, såsom ofta är fallet bara man ser efter. Rakt t h eller t v om solen, regnbågsfärgad fläck, på samma avstånd som den vanliga halo-ringens radie, antar jag åtminstone.

(500)

1978-09-14, torsdag.

Regn en stor del av dagen, delvis ösregn. Vid Zootis på middagen 1 tornsvala. På kvällen kl 1730 gick jag ner till utgrävningen vid St. Södergatan, där en stor medeltidskyrka kommit i dagen och där man funnit c 2000 skelett på dithörande kyrkogård, förutom lämningar efter en mycket äldre kyrka och många andra intressanta saker. Tomten skall nu bebyggas, och denna kväll kl 18 redogjorde stadsantikvarien (jag tror han heter Mårtensson) för fynden. Ett synnerligen innehållsrikt och trevligt anförande, som gav klar bild både av utgrävningens metodik och av resultaten, satta i historiskt perspektiv. Många människor hade samlats, säkert 250 - 300, till denna sista visning innan kyrkogrunden avlägsnas. Här var bl a Jan Bergström (paleontologen), Löwegren med fru, boktryckare Håkan Olsson och andra bekanta. Just i lagom tid före föreläsningen slutade regnet. När jag ystod där, såg jag bl a 2 tornsvalor samt en kringflygande flock ringduvor på c 60 - 65 ex, den första tydliga flock jag sett i höst tror jag. Efter föredraget fick publiken gå ner i utgrävningsområdet och se på kyrkogrunden m m på närhåll. Föreläsaren upplyste att man hittills funnit 1997 skelett men att en liten grävning återstod att göra varför man med visshet skulle komma upp i över 2000. Många visade svårtolkade sjukdomsskador på skelettet, kanske av spetälska, kanske av syfilis, i sistnämnda fall en vetenskaplig sensation eftersom det hittills ansetts att syfilis inte förekommit i Europa förrän efter Columbus' resor till Amerika. Skelettmaterialet skall förstås undersökas närmare och man hoppas på högintressanta resultat beträffande åldersfördelning dödlighet, dödsorsaker, befolkningsdynamik etc, delvis just eftersom primärmaterialet är så stort. Jag tror att Ove Persson skall svara för den osteologiska undersökningen. - Jag förmodar att det var förbjudet att bortföra fynd från platsen, men jag tog i alla fall en liten bit av ett horn av ett hjortdjur; det var uppenbart av gammalt datum men avsågat och rätt skört, och jag tyckte det var bättre att rädda det åt vetenskapen än att det skulle trampas sönder av folket.

1978-09-15, fredag.

Efter diverse telefonsamtal (delvis framgångsrika, delvis motsatsen) avreste Magnus Sylvén och jag och Ingvar Säveland i den sistnämndes bil till Frihult för att hämta två glador, som anträffats liggande döda intill varandra och nära sitt bo omkring 1 maj i år. De tillvaratogs av skogsarbetare. Fyndet gjordes på Krageholms ägor vid ett bo långt söderut på godsets mark, och fåglarna hamnade i frysen hos en familj Lembke som bebor en gård i Frihult. Jag hade inte fått telefonkontakt med dem idag men vi reste i alla fall kl c 1115. Magnus Sylvén arbetar med rovfågel, inte minst glada, inom Revingefältet och angränsande områden och var ytterst angelägen att vara med från början. Vi for ut i ösregn, delvis störtregn, fann gården efter en del sökande. Mycket originell och trevlig familj, maken var läkare och kände en del folk som jag också var (eller varit) bekant med, bl a uppfinnaren Peter Petersen. Vi blev högst vänligt mottagna och hade ett givande samtal med familjen. De bodde så att de hade tranor betande utanför fönstret nu på morgnarna och de var uppenbart lyckliga att bo så. Vi fick fåglarna och fick också adressen till jägare Gustafsson som arbetar på Krageholms gods men bor i Frihult nära familjen Lembke. Vi for dit efteråt, och där hade vi ett nytt samtal av stort intresse, kanske allra mest för Magnus, ty jägaren visste gott besked om många ting inclusive glador och andra rovfåglar. Vi for tillbaka till Lund och var där kl 1405, och det ösregnade hela tiden. Blåste gjorde det också, friskt och kyligt. Fågelutbyte: vid hämtningen av gladorna såg jag på håll en flock på minst 8 tranor flyga i blåsten och regnet. Och både på ut- och tillbaka vägen såg vi flerstädes ladusvalor som flög snabbt i lä av dungar och parker nära vägen, oftast några stycken nära var-

1978-09-15 forts.
andra, ofta [illegible] också över själva vägen, snabbt svängande och slingrande i blåsten och regnet alldeles framför och över bilarna. Vi märkte också att de på flera ställen flög på samma sätt både när vi for ut och for hem. Det flyger ju få eller inga insekter i sådant här busväder men tydligen flyger några i alla fall just i lä av träd etc, eftersom man så regelbundet ser svalor jaga på sådana ställen i regn och blåst. - På ett ställe mellan Östarp och Blentarp såg jag också en ovanligt stor flock stare, säkert 700 - 800 eller uppåt 1000 ex. Annars intet att se. I ösregn kom vi hem, vägde gladorna (de var oväntat lätta, tyckte jag) och lade dem med etiketter i en av [illegible] museets frysar. Magnus åtog sig att ringa Tjelvar Odsjö på Riksmuseet angående gift-analys, jag ringde polisen och berättade [illegible] vad jag fått in av fridlyst villebråd. Och till Magnus sade jag att han fick sköta gift-frågorna men bara på villkor att fåglarna hamnade på [illegible] Zootis' museum!

Efter jobbet [illegible] for Inga och jag hemom våningen, köpte sedan mat och for i skymningen ut till stugan, kom dit 1855, det hade varit hårt regn delvis på utvägen, nu var [illegible] regnet svagt men det var alldeles ovanligt mörkt och fortfarande högst regntungt. [illegible] Inga fågelobsar; det hade ju varit tänkbart att gässen skulle kommit till sjön efter vår ankomst till stugan, och då skulle de ju åtminstone ha hörts; men därav blev intet. Vi åt middag i stugan; sedan åkte Inga till staden igen för att sköta SkOFs räkenskaper och kanske göra någon utflykt, om vädret tilläte. Jag stannade ensam i stugan och hade lugnt och skönt. Molnen lättade, och månen kom fram ett slag, men det blåste mycket friskt, med hårda byar.

1978-09-16, lördag.
Jag vaknade kl c 0300, hade svårt att somna om, låg och läste till 0445, då jag steg upp. Obsar från 0455. Detta händer: (jag i tornet!):

0501 rödhake hörd. 1 häger står ljus mot vassen, överraskande väl synlig trots den tidiga morgonen. Eljes ej ett liv sett i sjön trots att det är relativt ljust: [illegible] österhimlen är överväg. klar; däremot mörka låga moln i V, de drar upp. Häger h.
0508 rall skriker
0510 nu ses 2 hägrar
0514 sädgås hörd långt bort, ses ej; jag tror de hördes från NV och flög ungefär mot [illegible] Ö och därvid doldes av träden N om tornet. 35 skrattmåsar, mest juv, kom i tät och låg flock mot VNV, flög i sjöns längsriktning, tätt samlade, och vid ankomsten till sjön sänkte de sig precis till vattnets nivå. Inget vanligt beteende här
0518 1 brun kärrhök juv ses. 4 fiskmåsar(?) mot VNV

0520 65 sädgäss, hörs först, kommer rakt mot tornet, har lyft långt ute, passerar ungefär enl. skiss:

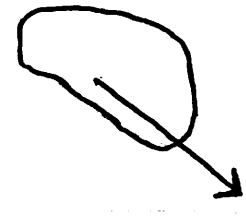

15 + 100 måsar kom mot VNV lågt och tätt och snabbt, liksom föreg. flock. Blandat skratt- och fiskmås, åtm. av fiskmås är det mycket juv. 1 ensam fiskmås på samma sätt.

1 gråtrut ad, mycket stor, flyger förbi mot NO, nära. - 1 ormvråk ses
0525 80 + 10 + 5 + summa c 10 måsar förbi, beteende som förut, lågt, tätt. En blandning av skratt och fiskmås, [illegible] och mycket juv ingår. Sävsparv h. Några svalor skymtar lågt. 1 lärkfalk likaså.
0528 280 sädgäss lyfter långt ute, flyger ungefär enligt skissen:

1978-09-16 forts.

några starar skymtar. sädesärla h. 1 kråka s. 1 börringevråk över Silvåkraskogen (utpräglad ljus typ, vitlysande delvis)

0532 220 vipor högt över sjön, därinvid upptäcks en tät svalflock på högst 150 ex

0533 brun kärrhök juv går ner i vassen där stararna brukar övernatta. Inga starar ses dock

0535 c 4000 starar lyfter därifrån men de flesta fäller igen; en del, kanske 1000 ex, reser iväg mot NV

0535-0537 oerhört med stare lyfter, säkert 25000 ex, de flesta flyger lågt över vassen och tätt emot NV, ungefär parallellt med sjöns S strand alltså (och alltså i den riktning, ungefär, varifrån de brukar anlända på kvällarna). Ett mindre antal, skattat c 3000 - 5000, reser mot N-NO och även O (men träd döljer sikten i en sektor där, och jag får därför oftast inte någon bra siffra på dem som från början sätter kurs mot Ö och SÖ).
3 bruna kärrhökar hannar ad och 1 juv flyger lågt över stararnas nattplats, jag ser dem jaga men inte ta byte. 1 sparvhök kommer förbi tornet, "smyger" lågt ditbort också. Gulärla h. 50 måsar flyger som angetts ovan. Vipflock sedd. 1 sädgås flyger mot NV ut över sjön, återgår snart. 2 backsvalor ses. Nu 2 bruna kärrhökar juv synliga. Ett par 100 starar iväg. Talgoxe s h.
60 vipor flyger österut i medvinden. 70 andra vipor i tät flock rundflyger i underliga krokar över sjön [illegible] högt uppe men samlar sig och reser mot Ö (ovisst hur länge). 2 skäggdoppingar på närmsta klarvatten. Högst 1000 starar iväg, sprider sig över sektorn NV - N - NO. Brun kärrhök hona sedd. Ytterligare 2000 starar iväg, sprider sig över ungefär samma sektor NV - N - NO.

0545 ormvråk s. Några backsvalor. Gulärla h. Nu ses [illegible] sex bruna kärrhökar: 2 hannar ad, 2 honor ad, 2 juv!!!

0550 småflockar stare upp ur vassen. Ytterligare c 200 starar "yr upp" skrämda av kärrhökarna.(Nu ses åtta kärrhökar!/ Eller också har jag avsett att skriva att inalles 8 olika bruna kärrhökar setts denna morgon). Ytterligare 200 starar upp

0555 2 sothöns sedda. - Långt bort i V, ungefär utanför Almen, ses en flock på c 50 - 60 obestämda änder ligga. (Förmodligen brunand åtminstone mest). OBS att dessförinnan ingen and blev sedd!!

0600 jag ner från tornet.

- - - -

Därefter tillredning av morgonmål, ej oavbruten passning, men en del obsar av intresse gjordes. 1 fiskgjuse över sjön. Kl 0630 fällde 2 svanar ad utanför almen, tuben visade att det var knölsvan, de flög bort igen kl 0647 men låg där ånyo kl 0705.
Kl 0715 flög en bivråk, en ej avgjort blek fågel, sannolikt juv, lågt över sjön mot SSV eller SV.

0718-0720 4 vita svanar flyger ungefär enligt skiss, långt borta. Höjd ringa, 50 eller högst 100 m. De visade ingen anrydan till att vilja rasta i sjön, trots att de 2 ovannämnda knölsvanarna låg där [illegible] (ungefär vid x). Inte heller reagerade dessa 2 synbart. - St hackspett hörd. Blåmes, sävsparv, fiskmås 1 ad, skrattmås 1 ad, några kajor.

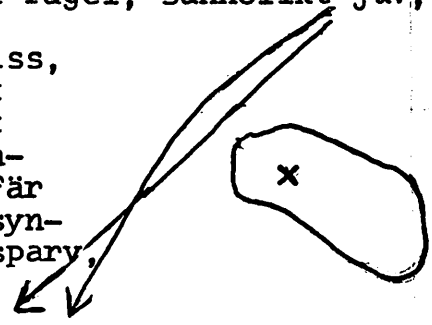

0735 15 vipor mot SV, strax därpå c 30 ringduvor likaså (knappt bergsäkra), och långt bort i VNV - V kretsar 2 vråkar som sedan också reser SV.
1 enkelbeckasin mot SV över sjön, fäller brant.

1978-09-16 forts.

0737 1 sparvhök kretsar långt bort i VNV, lågt, sedan mot SV
0741 ännu 1 sparvhök mot SV därborta, lågt
Talgoxe, entita och blåmes ses i buskarna vid stranden, korsar det öppna [illegible] gattet genom vilket vi ser sjön, flyger mot N (rättare NO). Först c 2-3 talgoxar och 2 entitor och blåmes hörd, men det blev en påfallande stor flock, eller rättare ett glest förband, jag räknade 15 ex och det bara fortsatte, jag skattade över 25 ex men det var sannolikt över 30. Inte sett sådant tidigare denna höst.
I vasskant ses 5 skäggdoppingar (alla är "vita") och 4 sothöns
0751 1 ormvråk lågt mot SV över sjön; artbestämning kanske inte helt hundraprocentig. Bivråk är en möjlighet
0758 ännu 1 sparvhök mot SV lågt ss de föreg
0805 1 skogsduva flyger SV rätt nära
0808 änder kommer från Ö (eller var möjligen uppskrämda: se nedan). [illegible] Jag ser nog inte alla, men minst c 50 gräsänder i 3 - 4 flockar [illegible] sågs fälla, mycket brunand också uppe, etc. Jag upp i tornet: de flesta av de gräsänder, som jag precis sett fälla, ligger redan osynliga inne i vassar eller bakom vassar. (Och detta är en fråga om någon enda minut, alltså). Däremot ser jag en flock på 10 gräs på annat ställe, där jag inte såg änder fälla. Summan gräs alltså minst c 60. 12 bläsänder som nyss sågs flyga förbi har fällt i [illegible] "tarmen"; åtminstone någon hanne ad är där. 95 + 10 = 105 brunänder ligger utanför Almen, går bra att bestämma i det fina ljuset. Ovanligt stor flock för nuv. förhållanden!
2 + 2 + några skäggdoppingar sedda, 2 av dem är ad och ser ut åtminstone ungefär som i häckningsdräkt, de andra är juv [illegible] , mycket vita. - 1 tärna juv över närmsta klarvatten, fisk/silver (se nedan). 1 liten sparvhök hanne juv, översidans fjäderkanter [illegible] och brunaktiga grundfärg sågs tydligt; [illegible] höken kom mot SV my nära över vassen. 1 gråtrut ad, mycket stor och tung och grann, över sjön. Sävsparv s h. 4 råkor flög mot N.
0825 motorbåt med 2 man långt i bort i andra ändan på sjön, skrämmer upp änderna där: alla brunänderna, minst 3 + 5 viggar, säkert 50 gräsänder utöver vad jag förut sett, däribland 1 storvuxet ex, tydligen hanne, [illegible] med stor vit halvmånformig fläck på framhalsen och kroppen eljes m l m helmörk, svartblå eller svartgrå, men detaljer sågs inte, och någon mönstring i andra färger kan visst ha funnits. Kanske var dominerande färgen nästan svart.

1 ormvråk borta i V
0839 1 sparvhök juv har fällt i träd nära stugan, ser mig, lyfter [illegible] jättekvickt och far SV.

0845- maskinskrivning på verandan. Obsar my ofullständiga. 1 fiskgjuse
0945 flyger SV över sjön omkring 0945.

0945- björnbärsplockning, rätt bra resultat. Såg flera jättegranna
1120 stolta fjällskivlingar men tog ingen svamp. Johnny, med lilla Hanna i bilen, kom körande och meddelade att en lärkfalk just [illegible] fångat insekter över huvudet på mig. Vi såg oss omkring, och på en stolpe satt lärkfalken, en juv. Var sedan uppe på insektfångst ofta mycket nära; jag såg att odonater av släktet Aeshna flög i solskenet, helst i lä förstås.
1120- Jag hem, tillredde lätt måltid, såg en praktfull glada över sjön,
[illegible] såg enstaka ormvråkar och 1 sparvhök och några obestämbara kret-
c 1330 sare på långt håll, därtill över sjön flera bruna kärrhökar på växlande avstånd. 1 rödstjärt vid huset (jag tycker jag ser den i mycket mindre antal än förr). - Fiskebåten länge ute på sjön, skrämde änder upprepade ggr, jag såg över 100 gräsänder, samt en kricka! Över närmsta klarvatten 1 ungtärna och 1 lärkfalk, i vattnet 1 knölsvan ad. Bruna kärrhökhannen med extremljus ving-

1978-09-16 forts.
framkant och likaledes extremt ljust huvud, åtminstone på ovansidan, sedd över vassen; jag har svårt att tro att det kan finnas mer än ett sådant ex inom rimligt avstånd.

Johnny Karlsson kom enligt överenskommelse tillbaka c kl 1330 för att byta ut en del fönsterlister. Han gjorde jobbet med stor elegans. Omkring kl 1430 kom Göran, han var ute för studier av tornfalk och märkning av sådana, särskilt gamla fåglar. Vi stod mest ute men gjorde en skön kafferast omkring kl 15. Sedan [illegible] for Göran kl 1530 och Johnny kl 1625, efter finfint jobb. Dessa timmar blev det visserligen mest utevistelse men inte oavbrutna obsar. Viss aktivitet på rovfågel, som ju var märkbar redan från morgonen, fortsatte uppenbart, men antalet sedda vråkar [illegible] (och individer av andra arter) blev ringa, däremot var artantalet ganska bra.

Resten av dagen renskriven i Lund.

Under dessa timmar, fram till 1625, sågs inte mycket: kl 1430 kom 2 vråkar, nästan säkert ormvråk, på stor höjd och med sydlig kurs; en bergsäker [illegible] ormvråk kom samtidigt, men mycket lägre, mot SV. Över Silvåkraskogen sågs ett slag 2 lärkfalkar samtidigt. 1 brun kärrhök ♂ ad sedd. Över sjön en del måsar, spridda, skrattmås och fiskmås, och mycket långt uppe i andra änden av sjön såg jag att många måsar flög just utanför vasskanten, säkert flera tiotal. De var för långt bort för säker bestämning i blåsten, men av vad som passerade på rimligt håll syntes tydligt att både skratt- och fiskmås var vanliga och att det fanns gott om juv av båda arterna.

Ytterligare bruna kärrhökar sedda, och någon fjärran vråk, och några gånger kom en lärkfalk alldeles över huset. Jag går upp i tornet kl 1625, när Johnny far hem.

Väder: mest sol, och drivande vita moln, därovanför höga slöjor av cirrus-typ, även en del litet "tyngre", höga moln. Vind frisk omkring V eller SV, den avtog på [illegible] e m. Men i NV - V - S stiger tjock och kompakt grå molnbank upp, den är tät och enfärgad. Kl 1645 går solen bakom den, vinden friskar samtidigt mycket avsevärt, och just när solen försvinner ser jag i motljuset att mycket insekter är uppe och flyger och driver snabbt med vinden. Bland dessa insekter är ej minst Aphodius, en grågul, fint mörkspräcklig art som är mycket vanlig, [illegible] möjligen heter den inquinatus. (Redan när vi stod på gårdsplanen såg vi flera ex som fällt på oss och på andra ställen)

En "stöt" ladu- och backsvalor kommer från öster mot vinden.

I den ökande vinden mycket skratt- och fiskmås över sjön, delvis stiger de upp och kretsar och går sedan österut. Ännu 1 ormvråk mot SV.

Väderförsämring hotar mycket tydligt. 1 ungtrut flyger mot V. 1 brun kärrhök ♀ sedd. 2 enkelbeckasiner uppe. 1 sothöna sedd. Änder: bara långt bort ungefär utanför almen, nästan osynliga, sannolikast är det brunandflocken som brukar ligga där. Inte en enda and på närmsta klarvatten eller däromkring.

Det blir skugga, men sikten är klar. Sädesärlor ses. 1 knölsvan ad och ungfågeln ligger i den trånga "rännan" utanför kanalmynningen, c 150 m (eller ngt mer) från järnvägsbron, och c 150 m längre ute finner jag också den andra gamla fågeln.

Kl 1654 kommer 5 starar till nattplatsen, det är de första jag sett. Kråka över vassen. Hägrar ses, bl a 1 grann ad. Jag ner från Tornet 1655.

Det mulnar från V, blir helt grått men ej så tjockt som jag trott och ej omedelbart regnhotande. Temp c 13° C. Vinden avtar mycket plötsligt, det blir lugnt! Sikt fortf. god. Stare: efter den nyssnämnda lilla flocken dröjde det tills flera visade sig. Kl [illegible] 1715 - 1725 kom en del smärre flockar, antal inte räknat, men det var avgjort små mängder. Kl 1725 kom tusentals; 1725 - 1730 kom flera tusen och 1730 - 1735 många tusen. Mycket mås i V delen av sjön, de flyger nu delvis österut. Svalor samlas, det blir nog 1000 ex, de flesta håller sig över södra sidan av sjön och på avsevärt håll (siffra därför my approx!).

Kl 1735 - 1740 kom säkert 10000 (tiotusen) starar. Liksom förut kom de allra flesta från NV, de kom i flockar på 200 - 5000 ex/flock. Säkert 90 % av totalantalet kom på så sätt, kanske ännu fler. En del stare, i flockar på 50 - 300 ex/flock, kom m l m rakt norrifrån, och en liten del kom ungefär från NO, ibland rakt över tornet.

1978-09-16 forts.

Dessa kom i små eller medelstora flockar, c 30 - 200 ex/flock; inte många flockar sågs komma härifrån, men även när man står i tornet har man sämre översikt över vad som händer Ö och S om en, eftersom träden är så höga. Därför blir siffrorna på vad som kommer från Ö, SO och S inte fullständiga, snarast mycket bristfälliga. Att huvudmängden kommer från NV är dock absolut säkert, det syns [illegible] dels direkt, dels över nattplatsen, att inga stora mängder kommer från andra håll.

Kl 1740 ett par hundra ärlor fäller, andelen sädesärla oviss, men tidpunkten på hösten är nu sådan att huvudmassan av gulärlor absolut [illegible] bör ha passerat. - Redan ankomna starflockar oroliga, i kväll mycket mer än vanligt (i regel brukar de fälla efterhand och sedan inte synas mycket eller bara lyfta delvis och kortvarigt om de blir skrämda t ex av rovfågel). Idag flyger stora flockar norrut och virrar omkring m l m länge, återgår sedan, lågt. Flockarna som kommer från NV kommer [illegible] däremot ofta högt, och det händer gång på gång att flockarna är m l m oskarpt avgränsade, ibland ses förstås flockar flera 100 m från närmaste flock, men ideligen ses hur stora flockar är fördelade på 2 eller 3 nivåer, delvis "förbundna" med tunnare "strängar" av fågel, man får intrycket av ett oregelbundet nätverk.

Ofta 6-10 flr samtidigt i antågande.

Kl 1743: nu kommer bara mycket mindre starflockar, men nog har inalles 30000 (trettiotusen) starar anlänt, kanske fler. Brun kärrhök ♂, ♀ och juv ses. Kråka s.

Kl 1750 - 1805: jag åter i tornet. Kl 1750 - 1755 kommer några 100 starar, därefter kommer c 500 kl 1757, sedan nästan inga starar mera. Svalor blir nog inalles 3000. Kl 1759 ser jag särskilt efter om några svalor flyger lågt [illegible] över det lugna vattnet, men inte en svala ses där. Kl 1800 är där fullt! Som ofta är fallet "sköljer" de fram och åter. Ärlor i flockar, bl a c 50 ex kl 1803, men några större mängder ej sedda. 1 tornfalk långt uppe i NV, ryttlande. 2 enkelbeckasiner ses flyga förbi. Vipor sedda på håll. Ännu 1 enkelbeckasin. Hussvala hörd en gång. F ö ladusvalor oftast sedda bland de svalor som kunde bestämmas, jag tror ladu var i god majoritet ikväll. Back sågs flera ggr.

Efter få minuter skattar jag svalorna till 5000 ex, det är mycket vanligt att deras antal stiger brant just mot slutet av aktivitetsperioden. Lärkfalk jagar. Några starflockar kom kl 1813, men de var rätt små. 11 sädgäss flyger kacklande över sjön mot NV - VNV kl 1815. Storspov börjar ropa livligt kl 1817 och det blir en mycket livlig och långvarig flöjtkonsert av spov, fram till 1827. Jag ser 5 [illegible] fåglar rundflygande över sjön långt ute, troligen är det spov, men f ö inte sedd, egendomligt nog, trots att de uppenbart var inom hyggligt håll, åtminstone lät det så. Rall hörd en gång. Svalor ökar otroligt till c 9000 - 10000, skattning gjord 3 ggr efter varandra, det är ladu och back, de bildar flera täta huvudmassor (åtm. tre flockar ses samtidigt). 2 bruna kärrhökar juv ses, en har byte, anfalles eller ofredas av den andre och troligen av lärkfalken, som [illegible] ggr slår brant och ilsket mot något osynligt (djur) som sitter stilla i vassen. (många)

Chironomid, storväxt, svärmar i ringa antal (små, individfattiga svärmar) över tornet och ett par björktoppar. Järnsparv hörd. Hägrar ses och hörs, ett par ggr 2 ex intill varandra, men knappt mer än 5-6 ex sedda inalles. Rödhake knäpper.

Kl 1833 ses mycket tät flock på c 150 (etthundrafemtio) svalor, de rör sig snabbt och stiger uppåt i sicksack, i "Z-form", men tappas snart. Ej sedda mera, inte heller sågs när huvudmassan störtade ner.

Kl 1849 hörs sädgäss: 140 ex i flera flockar kommer rakt över huset från Ö-OSO, vilt kackel, de störtar när de ø kommit en kort bit ut över sjön men fäller först [illegible] rätt långt ute (ej sett exakt plats). Kl 1853 kommer c 110 sädgäss till på ungefär samma sätt, därtill hörs en flock i N som är dold bakom träden, skattningsvis c 30 eller 40 ex däri. Kl 1854 kommer 45 sädgäss till.

Mulen men stilla och fin kväll, temp kl [illegible] 1900 är 12,5 grader C. Mörkret faller, det är torrväder, behagligt.

Obsar avbryts men jag lämnar dörren öppen för att höra ev gäss. Intet hörs dock förrän kl 1955, i kolmörker, då helt oväntat en flock sädgäss kommer, det hörs att de kommer från NO eller O. Skattat c 50 - 60 ex, av kacklet att döma. Månne nyanländande sträckare?

Kl 2030: kattuggla skriker nära. Det är en fin kväll, en hel del insekter flög på ytterlampan, allra mest diptera, jag tog några som såg skojiga ut.

Tillägg: ringduva sedd idag men bara c 2 + 2 ex, inga flockar.

(506)

1978-09-18, söndag.

Jag bodde i stugan på natten. Inga tidiga morgonobsar, men från 0745 till 0830 och från c 0915 till 1045 (och senare) rätt flitiga [illegible] obsar, incl. vistelse i tornet 1010 - 1030. Morgon mulen, senare blåste det upp starkt från V och blev klart Efter 0900 skyigt av snabbt drivande cumuli som ett slag täckte nästan hela himlen. Från c 1000 dock på nytt mest solsken. Temp kl 0745 var 13° C, kl 1045 var den 13,5 grader C.

Artlista före 1045: häger några få, knölsvan ♂♀ och barnet, de låg i den trånga mynningskanalen där de brukat ligga sista dagarna, kanske som en följd av att ett främmande par knölsvanar häromdagen sågs i sjön (se anteckningar därom; obs dock att igår kväll simmade familjen ut på närmsta klarvatten!). Gräsand 1 + 2 ex [illegible] (!!!). Obestämda änder några tiotal långt bort i andra änden (rimligen brunandflocken, men säker bestämning omöjlig både p g av avstånd och vind). Fiskgjuse 1 kl 1020. sparvhök 3 sedda före 1045, ormvråk inte många, ingen alls före 1010 då jag fann [illegible] 4 + 2 + ett par enstaka ex kretsande på olika ställen, delvis mycket högt. Brun kärrhök ♂ ad, ♀ ad och [illegible] en juv sedda. Lärkfalk 1 juv jagade större insekter över vassen och stranden utanför stugan. Vipa c kl 0815 6 eller något flera över sjön, glest, gjorde individuella flyglekar, kastade brant (ofta m l m lodrätt) nedåt och gjorde därvid fullkomligt blixtsnabba vändningar runt sin egen längdaxel, så att man formligen hade svårt att följa med och nästan vägrade begripa snabbheten i rörelserna. Signifikans av detta beteende??? - Enkelbeckasin [illegible] 1 + 1 ex, skratt mås flera sedda, fiskmås dito, ad + juv, gråtrut 1 ad stor jätte, mycket grant utfärgad. Fisk/silvertärna 2 ex närmsta klarvatten, jag blev ej alldeles klar över ålder och dräkt men endera av dessa arter var det absolut (Göran anser, efter egna obsar, att dessa sena tärnor är allra mest silvertärna). Backsvala 1, obestämd svala några få ex, sånglärka 4 ex flög mot SSV eller SV över sjön (första i höst med detta beteende) i motvinden, gulärla hörd, sädesärla hörd, rödhake 1 sedd, blåmes hörd, sävsparv sedd, bofink 3 + några + c 10 ex, kanske några till, delvis flygande mot NO, kråka 2 - 3 över sjön.

Senare: 1 gök fällde som sparvhök rätt lågt i aldungen, for iväg som en blixt när den såg mig. Det blåste småspik nu, omkring SV. Ett par korta regnskurar.

Inga kom omkring kl 1300. Efter lätt måltid for vi hem via Veberöd - Dörröd - Stenberget - Häckeberga - Genarp - Dalby. Start från stugan 1520, ankomst hem 1640, alltså endast korta stoppar. Vi for nerom Häckebergakärret. Oerhört klar sikt, skarp sol, hård vind. Noterade rovfågel och litet annat, sålunda:

ormvråk 5 mellan stugan och Veberöd, lågt, därefter till min stora förvåning bara 1 ex nära Häckebergakärret! Jag hade väntat my flera. Sparvhök 1 före Veberö sedan 2 i sällskap S om Häckeberga. Tornfalk 1 före Veberöd, 1 på åsen rätt nära Stenberget och ännu 1 före Häckeberga. Brun kärrhök 1 ex över odlingslandskapet V om Dalby, lågt, trol en juv.

Dessutom, av andra grupper: skrattmås och fiskmås några medelstora och ett par mycket stora flockar på fälten, hög procent juv sågs. Vipflock, säkert 200 ex, mellan Dalby och Lund på fält tills.m. mycket mås. Ringduva enstaka ex. Ladusvala här och där svängande lågt i blåsten.

Slutligen, vid vägskälet där vägarna mot Dörröd och Stenberget/Skurup skiljs åt inne på Häckebergas [illegible] marker, stod en vit fasan. Stod i halvhögt gräs nära vägen och var p g av sin färg lättsynlig på håll, hade annars säkert inte blivit observerad. Var tupp eller väl utvuxen höna, sTjärten var lång eller tämligen lång. Inga ville inte stanna, men hon körde sakta och jag såg fågeln mycket bra. OBS enda sedda fasanen idag! Jämför med läget för några år sedan!

Vid stugan gick Inga en runda och fann oerhört med fin svamp: grynsopp, rodnande fjällskivling, champinjoner och mycket annat. Rensades hemma på kvällen, en liten del användes till matlagningen på kvällen (till fläskfilén), det mesta frystes in.

(507) S

1978-09-19, tisdag.

Obsade enbart i Lund. Vid Zootis sålunda:

tid	antal sträckande ormvråk	sparvhök	kurs och övr. kommentarer
0940-0944	6	0	väst
0944-1000	0	0	
1000-1010			ej obsar
1010-1015	2	0	VSV-SV
samt	7	1	kretsande, gled därefter mot VSV
1015-1040			ej obsar
1040-1045	0	0	
1045-1050	6	0	kretsade my. högt, gled sedan mot NV, dock kanske bara delvis
samt	1	0	kretsade på lägre höjd
1050-1052	2	0	kretsade på jättehöjd
1052-1100	0	0	
1100-1140			ej obsar
1140-1200	4	1	dessa 5 ex kom kl 1144, kretsade, gled sedan mot SV. En av vråkarna var en börringevråk.

Övriga obsar: före kl 1100 sågs flera finkflockar, säkerligen bofink, samt en flock på 6 grönsiskor, de flög över [illegible], men riktning oviss. NV? NO trol. Några svalor också sedda. Vidare först 2, sedan 4 tornsvalor. En tornsvala flög två gånger in i hål på Zootis'vägg, vilket är anmärkningsvärt. - Kl 1144 sågs 3 svalor. -

Väder: ej ett moln på himlen, jätteklar sikt, måttlig NV vind. Omkring kl 1145 börjar små cumulusmoln bildas, men jag finner inga vråkar kretsande under dem. Kl 1200 står stora cumulusmoln i V.

Obsar fortsatte till 1210: en sparvhök sedd, intet annat.

Kl 1210-1240 ej obsar. Kl 1240-1300 obsar på nytt; cumulusmoln nu täml. rikliga, härligt väder, svag vind. Därvid ses: kl 1247 1 sparvhök mot VSV högt. Kl 1253-1256 sågs 1 ormvråk på kanonhöjd och 3 andra ormvråkar högt uppe, vidare 1 sparvhök och 1 blå kärrhök, inte ♂ ad, alla dessa rovfåglar kretsade, "föll" (d v s för vinden) - mot O - SO, gled sedan m l m tydligt mot VSV.

En tornsvala flög för tredje gången in i ett hål i Zootis' vägg!!

SLUT

1978-09-20, onsdag.

På morgonen vid Klostergården 1 tornsvala sedd. Vidare kom kl 0750 en flock på 10 knölsvanar mot V.

Vid Zootis 2 tornsvalor. Jag gjorde obsar 1015-1030. Därvid kom en gles rad av 3 + 2 + 3 ormvråkar mot SV (avstånd mellan första och sista ex skattat till 2 km), vidare kom 1 ormvråk mot V, sedan 4 + 2 ormvråkar mot SV och 1 ormvråk mot V, samt slutligen 1 ormvråk av typ börringevråk mot NV, men den vände troligen mot SV. Summa alltså 17 ormvråkar. OBS: alla dessa kom mellan kl 1016 och 1022, därefter inte ett enda ex sett så länge obsarna varade.

Redan när jag gjorde dessa obsar hade himlen blivit delvis slöjig, rätt tätt, och stor halo syntes runt solen. Det blev tätare, men jag reste i alla fall per buss till Kvinnevad, avresa 1245, ank 1320. Över Lund inga vråkar när jag gick ner till busstationen. "Fröken Väder" angav,(tvärtemot prognosen igårkväll i TV) att det skulle mulnam l m fullständigt och ikväll bli lätt regn.

Vandring Kvinnevad - stugan under obsande och björnbärsplockning, kl 1320-1440. Delvis svagt solsken på vandringen. Jag var sedan i tornet 1450 - 1510, fortsatte så rundvandringen till kanalen etc 1510 - 1550. Vissa klara stråk kvarstod i öster på den i övrigt grå himlen, vinden avtog och blev svag, och framåt 1515-1530 blev det klara på himlen allt större, bredde sig västerut. Temp kl 1600 c 9° C. Sikt my. god. Arter föRe 1600:
skäggdopping 3 eller 4, häger 3, sädgås exakt 25 flög SSO kl 1530, knölsvan ♂♀ och unge i kanalmynningen; ungen har alldeles dunig hals som dessutom är 15-20 cm kortare än hos ad. Jag smög nära inpå familjen. Gräsand på närmsta klarvatten c 25 ex. Obest. änder långt ute c 15 ex. Ormvråk 3 + 1 + 2 + 2 + 2 på nervägen, alla utom 2 ex flög lågt. Ej sträck. Tornfalk Kvinnevad 2, sedan 1, sedan över nästa öppna område 2 eller 3 ex, och mellan stugan och Silvåkra by 3 till, summa alltså c 8 sedda. De som kunde åldersbestämmas var juv. Trana: flock på 4 ex flög mot SO eller OSO långt nere i S kl c 1500. Sothöna 2 i sjön. Enkelbeckasin 4 i flock. Fiskmås enstaka ad + juv, fisk/silvertärna 1 långt ute, ringduva sedd men inga flockar. Tornsvala 1 sedd, gröngöling 1 sedd och hörd, ängspipl. hörd, ladusvala rätt många rundflygande, backsvala dito, hussvala 1 sedd, sädesärla några hörda. Järnsparv hörd många ggr på vandringen och vid stugan. Taltrast sedd, 4 + 1 + 1 skrämdes upp på vandringen. Rödhake knäppte, talgoxe många ex, och entita flera hörda vid kanalmynningen, svartmes hörd från Ivans backe, tofsmes hörd i Kvinnevadsskogen, trädkrypare likaså, sävsparv sedd, grönsiska minst 17 + 12 + några till, steglits flock c 18 ex vid Kvinnevad. Hämpling: kl 1515 satt en flock på 60 ex på telefontråden över ängen, kl 1545 var det c 80 ex där. Stare 3, skata 1 + 1, varav 1 på stugtaket. Kaja 2 + några ex, råka hörd, kråka enstaka sedda och hörda, men ej över 5 eller 6 inalles. - Denna lista skrevs på verandan kl 1600-1615. Genast därefter sågs en del svalor rundflygande över sjön; ladusvala ses i några tiotal ex. 1 sparvhök flyger lågt mot SV.

Upp i tornet kl 1630, eftersom svan m m sågs i NV i sjön. Där ligger 3 knölsvanar ad, där flyger 1 blåhök ♂ ad och 1 annan blåhök. Vattnet är my. lugnt; jag ser spridda 2 + 1 skäggdoppingar utöver de nämnda samt 9 stycken i flock på vattnet bortåt almen, där även minst 2 viggar och c 10 obest. änder syns + några obest. ex till. Närmsta klarvatten 1 bläsand samt 2 knölsvanar ad utan unge. Tärnan sedd långt ute. 6 trutar flyger mot V. Svartsnäppa hörd 4 ggr, flyger mot V eller NV, rall hörd också.

Alldeles stilla, men lågt grått molntäcke drar upp i V.

1644 100 starar kommer, svänger över nattplatsen, bort igen, men 200 kommer strax tillbaka. 2 av de 3 svanarna i V flyger bort, vingbrus hördes. Över 15 måsar flyger mot Ö, mest fiskmås ad och juv, några skratt också. Kajflock hörd.

1654 nu 800 starar, ofredade av brun kärrhök juv. 1 tornfalk flyger över, och 1 sparvhök ♀ ses nära. 1 pipare (säkerligen ljungpip. ad) flyger mot VNV. Ungsvanen simmar ut till sina föräldrar.

1657 nu 2000 starar rundflyg. Gärdsmyg hörd. 40 nya måsar på sjön långt ute, mest fiskmås. Svalor och sädesärlor i några tiotal, hämpling hörd. ~~300~~ 350 starar kommer från S.

FORTS

1978-09-20 forts.

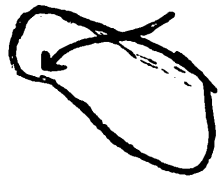

1700 nu 2 bruna kärrhökar juv. 5 sädgäss flyger mycket lågt: 1 obest. småvadare mot V. Sädesärla hörd många ggr.

1704 nu 115 måsar på klarvattnet, de reser sedan mot Ö; därav är c 80 fiskmåsar (70 juv), resten skrattmås. Dessa siffror approx. Större hackspett hörd. Ett par 100 starar kommer från N, ej mer. 1 spillkråka flyger mot SV alldeles nära. Gröngöling h. Några småflockar gräsand uppe. 25 starar från NO, precis över tornet. 50 starar till på samma sätt.

1705-1715 c 50 starar från N och högst 300 från NV. 1 brun kärrhök ♀ [redacted] också sedd. 30 sädesärlor fäller. Några backsvalor ses. De 5 gässen har fällt i V i sjön. Ingen fart på stararna, små flockar på 4-75 exfrån N, bara c 250 ex från NV. Svalor my. få. Några smärre starflockarfrån NO-O också, ofta över tornet. 500 starar från NV. 2 sparvhökar, den ena jagar stare, får ingenting. 1 ormvråk kommer från NO ut över SO delen av sjön, blir "fångad" i starflocken, som nu är på c 2000 ex och är uppe och svänger; vråken svänger inne i flocken men bara kort, blir fri, forts. mot SV. Rel. många, men små starflockar från NO, över tornet, Ytterst få från NV.

1725 1000 starar från NV. 1 sparvhök ♂ jagar 1000 starar, de bildar tät "kula", en fågel kommer några meter utanför/under de övriga, den blir genast tagen; sparvhöken med sitt byte går ned snett mot skogen och försvinner.

1729 nu kommer stora starflockar från NV, men summa ex dock knappt över 2500. Även över väständan av sjön ses starflockar, och jag ser att de jagas av rovfågel, de far och slingrar i luften.

1735-1745 mycket stare kommer från NV, c 5000 ex, inte flera. 40 sädgäss kommer till sjön men far tillbaka mot Ö. Just då kommer 25 nya sädgäss från Ö, flockarna möts. Gulärla hörd. [redacted] 50 sädesärlor.

1755-1758 200 sädgäss kommer. 2 krickor och 50 gräsänder sedda, men beteende oklart, ej angivet.

1800 OBS så tidigt gässen kom. Ett par 100 svalor ses på håll, kanske flera. Mycket backsvala kommer förbi. Jag går ner från tornet 1800.

1800-1815 Allmänintryck hittills ikväll: stare mycket färre än vanligt, kom i småflockar utom på slutet, summa troligen högst 10000 (tiotusen) ex. Gäss kom mycket tidigt. Ärlor nu mest sädes, c 100 sedda. Gulärla hörd en gång. Svalor 100 - 300 ex rätt länge, siffra skattad; men kl 1805-1815 blev det minst 2000-3000 ex. - 6 sädgäss kommer.

1820 3000 svalor ovanligt nära, mest ladu (90 % eller mer). Svalorna skräms av lärkfalk.

1821 20 sädgäss från SO. - Stilla; mulet, men hög luft, god sikt, inte extra mörkt. Kallt är det: kl 1820 visade termometern + 7° C.

1823 500 svalor rundflygande, nära att störta

1825 55 sädgäss från Ö, de störtar. En ensam virrande svala flyger lågt.

1829 17 + några sädgäss

1833 liten flock sädgäss kom, + ytterligare minst 35 gäss, som störtar fint

1837 65 + 13 gäss, störtar också fint, brant, nära

1838 40 till på samma sätt + 50 till likaså. Möjligen därtill någon förbisedd flock. De på sjön liggande gässen kacklar.

1844 ytterligare summa 70 sädgäss kom.

1845 En okänd obsare i tornet säger mig att 600 - 650 gäss hade kommit till sjön. Skulle stämma bra med min skattning. (Detta skrivet omedelbart, innan jag räknat samman gässen enligt protokollet ovan; som synes är överensstämmelsen synnerligen god).
OBS att mina obsar efter kl 1800 gjordes från marken.

SLUT

(510)

1978-09-23, lördag.

Jag hade sedan länge avsett att fara till Falsterbo söndag 24 sept och stanna ett par tre dagar, kanske till torsdagen 28 sept. Men på middagen 22 sept fick jag en påminnelse från Agneta Herlitz (högnitisk och radikal miljövårdare och lika nitisk men tyvärr inte lika vederhäftig kritiker av nästan allt på Zootis; däremot alls inte otrevlig i det personliga umgänget eller vid samtal om naturvård etc), att jag lovat ställa upp och demonstrera fågelsträcket i Falsterbo på söndag morgon tidigt för styrelseledamöterna i Svenska Naturskyddsföreningen, som just sammanträtt i Höör, av alla platser. Jag kunde faktiskt inte påminna mig denna överenskommelse, ej heller hade jag minsta minnesanteckning eller dylikt. Men jag ställde gärna upp. Beslöt att fara ner till Falsterbo redan lördag e m. Fick lift av Lena Tihkan. Vi startade från Lund 1405, for via Klågerup - Holmeja - till Fjällfotasjön (stopp) - Norra Börringesjön (stopp) - Havgårdssjön (stopp) - punkt 106 (ej stopp, granskogen på kullen har nu blivit hög, och kullen duger ej som utsiktspunkt) - Gärdslöv (stopp nära Tärnö etc.) - Önnarp - Äspö - Smygehamn - sydkusten västerut till Falsterbo, ankomst dit 1745.

Väder: mulet, delvis småregn men alldeles stilla, och luft mycket klar. Fågel:

art	Fjällfota-sjön	N Börr.-sjön	Havgårds-sjön	Näsbyholms-området	Syd-kusten	övrigt
skäggdopp	0	2	3	0	2	0
storskarv	0	0	0	0	2 mot V och c 60 i enkårad mot Ö vid Skåre	
häger	0	0	0	0	0	1 flyg. Yddinge
knölsvan	0	3 juv + 1 ad med 5 juv	0	0	några smärre flockar	se komm
gräsand	0 (!)	400 varav 2 abnorma i färg	9, se komm.	0	0	se kommentar
BRUNAND	0	0	26 nästan säkra	0	0	0
småskrake	0	0	0	0	7 nära Skåre	
ejder	0	0	0	0	en stor flock mot V vid Skåre	
sädgås	0	c 10 flyg.	0	200 uppskrämda	0	0
grågås	1	0	0	0	0	0
ormvråk	1	0	mycket få	1	några	2 vid Yddinge totalt c 15 sedd
obest örn	1 ?	0	0	0	0	se komm
sparvhök	summa c 10 ex sedda på hela färden, knappt flera					
tornfalk	0	0	0	1	1	summa bara 2
stenfalk	nära Källstorp-Jordberga flög en stenfalk snabbt västerut; annars ej sedd					
fasan	0	0	2	2	0	summa 4 ex (!!)
sothöna	0	2	0	0	0	se kommentar
vipa	0	0	0	1500	25	
skrattmås	en del sedda, olika ställen			c 1000		mycket allmän
fiskmås	" " " " "			c 1000		mycket allmän
gråtrut	noll eller nästan noll			c 200		mycket allmän
havstrut	0	0	0	0		några ad sedda
ringduva	flock 200	300 + 500	sedd	flock sedd	fåtalig	se kommentar

ängspiplärka ofta sedd på färden, bl a flock 30 ex nära Havgård
sädesärla sedd då och då på färden, ofta på vägen, som vanligt
fink, rimligen allra mest bofink: från Börringe till Näsbyholm flera mycket stora flockar lyftande från åkrar, summa 1000 ex eller fler
varfågel summa 2 ex sedda, en nära Fjällfotasjön, den andra nära Havgård.
stare: ett par någorlunda stora flockar
skata kaja råka kråka sedda men i mycket måttligt antal

FORTS

A

(511)

1978-09-23 forts.

Tillägg och kommentarer:

1 Vid sydkusten stannade vi på en plats med god utsikt, nära Skåre läge. Eljest bara ett par korta uppehåll

2 OBS att N Börringesjön, som är så liten, hyste (minst) två svankullar på 3 resp 5 ungar. Jämför Krankesjön. Skaffa besked från Björkesåkrasjön från Johnny!

3 beträffande gräsand en, eller rättare två, mycket ovanliga obsar, sålunda: Över N Börringesjön , som var full med gräsand, flög bl a en flock på 9 ex varav två var abnormt färgade: de hade vingspetsarna vita. Det ena ex hade, uppskattningsvis, de fem yttersta handpennorna vita; det andra ex hade mycket mera vitt, säkerligen åtminstone de 7-8 yttersta handpennorna vita, kanske ännu mera. Redan om bara 5 pennor är vita (de 5 yttersta) blir det ju en my. stor [illegible] vit fläck, och om 7-8 pennor är vita, blir [illegible] snart sagt halva vingen vit. Färgen i övrigt avvek inte synbart från det normala, och det vita var åtminstone ungefär symmetriskt på båda exx. Flocken flög runt över sjön. - En kvart senare när vi stannat vid Havgårdssjön mellan säteriet och vattnet, på allmänna vägen, [illegible] vad flyger över sjön om inte en flock på 9 gräsänder med två vitbrokiga ex precis som ovan?! I praktiken är det ju givet att det måste vara samma fåglar. Påfallande länge flög de runt utan att fälla, jag minns att det pågick flera minuter.

4 obestämd örn: när vi stannat vid Fjällfotasjön, med sikt över sjön och med endas en enkel rad träd mellan sjön och omgivande fält, kom en brun rovfågel på c 10 m höjd över fältet med kurs mot sjön. Nära håll, jag hann se starkt avstickande gul vaxhud och spärrande handpennor och allmänt brun kroppsfärg, inte extra mörk, och jag tyckte mig också se klart att fågeln var liten för att vara en örn. Vinghållning nästan säkert låg - inte önsketänkande, men fågeln flög in mot trädraden; försvann men jag bedömde att den måste bli synlig fritt över vattnet. Men där hade jag fel, den kom aldrig fram! [illegible] Lena gick dit, en ormvråk flög upp på närhåll. Obsen för kortvarig för att närmare diskussion skall löna sig, men jag tror själv att jag såg en Aquila-örn, Inga fläckar eller andra [illegible] färg-karaktärer, och eftersom fågeln kom ungefär emot mig på låg höjd såg jag inte heller vingens form närmare.

5 en fiskgjuse skall tilläggas, sågs flyga förbi vid N Börringesjön

6 sothöna: bara 2 sedda i N Börringesjön, men observera att obsarna här var relativt kortvariga. De var fullt tillräckliga för att visa att sjön var rik på vattenfågel, men vi stannade inte för att analysera fågelflockarna närmare, eller för att vänta ut fåglar som låg m l m dolda i vassen

7 ringduva: OBS att flera flockar av hygglig storlek sågs, avstånd växlande, delvis stort; men det är tydligt att sträcket kommit igång nu

8 det skall tilläggas att finkflockar sågs även annorstädes än vad som nämndes på föreg. sida; så t ex en stor flock nära Hyby, lyftande från åkerfält. Även skall sägas att ängspiplärka och sädesärla var snarast allmänna.

9 de mycket stora mängderna mås vid Näsbyholmsområdet lyfte från [illegible] stort öppet område, dock var själva platsen där de stått [illegible] dold bakom en skogskant. Sannolikt uppskrämda från en soptipp eller eventuellt från fält som bearbetades med tunga maskiner. Den stora mängden skrattmås m fl faktorer tyder väl på att de inte kom från en soptipp, när jag närmare tänker efter! - Vid sydkusten var måsar av alla dessa tre arter mycket allmänna, flerstädes stora rastande flockar på hundraden, ja på något fält säkert 500 ex eller fler.

(512)

1978-09-26.
OBS-plats Falsterbo. Utmärkt sträckdag. Artlista:

(512)

storlom några bergsäkra.
smålom 2 bergsäkra
skäggdopping s
storskarv ofta s
häger 1 sträckande

grågås 800
obest. gås 8
knölsvan ofta, bara ad
gravand 5 + enstaka
gräsand c 10

kricka 25
bläsand mycket över 100
stjärtand högst 10
brunand 15
ejder 1000

småskrake 4000!
sparvhök 400
ormvråk 5
fjällvråk 4 + 1
bivråk 3

blåhök 3
stenfalk över 15!
tornfalk över 6
strandskata 2
ljungpipare 2 i skogsduveflock

kustpipare 20
vipa 100
kärrsnäppa 1000
brushane 1
sandlöpare 3

grönbena 1
myrspov 1
enkelbeckasin 1
dvärgmås minst 10
skrattmås allmän

fiskmås enstaka
gråtrut 100-tals
havstrut 10
kentsk tärna 40
fisk/silvertärna 1

ringduva 3
skogsduva 300
turkduva 5
tornsvala 3
sånglärka 15

trädlärka 3
ladusvala 100
hussvala 1
backsvala 10
ängspiplärka 200

rödstrupig piplärka 1 + 1
trädpiplärka c 5
gulärla minst 25
sädesärla 100
varfågel 1

gärdsmyg 1
järnsparv ofta
lövsångare 2
kungsfågel ofta hörd
rödhake s

rödstjärt 1
taltrast några
blåmes 100
talgoxe 1
sävsparv hörd

bofink c 100 000
bergfink 100
grönfink ofta
grönsiska högst 10
hämpling 500

steglits 10
stenknäck 1 eller 2
gråsparv 1 hona
pilfink 50
stare 5000

skata 20
kaja 20
råka 10
kråka 20

- - - - - - - - - - -

Andra personer hade därutöver noterat:

turturduva 1
skäggmes 2
dvärgsparv hörd

För kommentarer till såväl egna som andras obsar se följande sida.

Σ 77 arter bergsäkert sedda av mig.

1978-09-26 forts.

Det var ett mycket brokigt och innehållsrikt sträck. Hästens första storsträck av bofink, vidare det hittills bästa sträcket av kärrsnäppor juv, med inblandning av enstaka ad med starkt svart undersida. OBS också det fina sträcket av skogsduva, de kom i flockar på upp till 40 ex; säkert såg jag 20 flockar på inalles 300 ex före kl 1130, och sträcket fortsatte längre än så.

513

OBS bl a att det kl 1440 kom en flock kärrsnäppa på 35 ex över Falsterbo kyrka med kurs V eller VNV. Sådant ses mycket sällan (fast det naturligtvis blir förbisett om ingen observerar där).

Grågås: stort infall från NV till Måkläppen. En kollega fick summa 620 ex, jag fick 650, Gunnar Roos fick bara 400; men jag har observer sedan länge att han får lägre siffror än andra, ibland absolut för låga. Detta ej som kritik, han är ytterst omsorgsfull och vederhäftig men har tydligen den uppfattningen att det är bättre att köra med för låga värden. - Efter det att ovannämnda siffror för grågås uppnåtts kom ytterl. 150 ex från NV och c 100 från norr. Av dessa 100 kom en flock på 40 enligt skiss: Den gick högt. OBS kursen! Jag misstänker att det var sträckflykt.

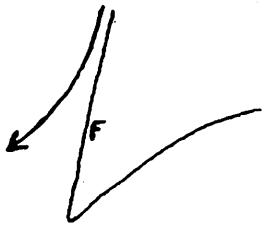

Ejdersträck OK men ej som söndagens.

Småskrake: ett par ggr var 4000 (fyratusen) ex uppe och flög Ö om Måkläppen, senare var c 2500 upppe V om Måkläppen. Småflockar sågs flyga mot N, mot S, mot Ö, mot V; men tveksamt om något sträck observerades.

OBSERVERA den nästan totala frånvaron av (a) ringduva och (b) ormvråk. Jämför mina tidigare åsikter, framlagda i avhandlingen 1950, de fick verkligen fint stöd idag.

Bofinksträcket, med inblandning av bergfink, ängspiplärka etc, var utmärkt. Siffrorna från Nabben torde sällan blivit högre än 400 ex per minut enligt Gunnar. Själv fick jag vid obsar på Nabben upp till 700 ex/minut. Men Bengt Bengtsson som stod uppe vid fyrträdgården hade varit uppe i 700-1200 ex/minut, vilket jag livligt tror på. Och klockan c 0830, när sträcket hade avtagit en hel del, fick Bengt Bengtsson och jag resp. 300 och 450 ex/minut. Mycket av finksträcket gick ut norr om fyren, delvis nästan osynligt, alltså som denna skiss visar i princip: (Och naturligtvis kan sträckande fågel ha lämnat land ännu längre norrut, helt osynligt för en observatör både från fyren och från Nabben). Bergfink sedd och hörd men fåtalig. Hämpling relativt mycket fåtalig. Grönsiska bara några exemplar, steglits sedd/hörd 2 - 3 gånger, därav en flock. Stenknäck sedd och hörd en gång, dock bara knappt konstaterad av mig, jag fick syn på den för sent för att själv kunna bestämma den, men jag tog dock med den i min egen artlista ovan. - Blåmes kom i flockar framåt förmiddagen. Pilfinkar mycket oroliga, en gråsparvhona sedd. Stenfalk sedd i ovanligt många ex, och sparvhök kom i massor, men de torde till stor del ha gått ut långt från fyren eller norr därom och därför förblivit osynliga för Gunnar Roos. Stare: enligt Gunnar var detta första goda dagen på mycket länge OBS oron på skator, siffran bör kanske snarast vara 25 ex. Och litet rörelse av övriga kråkfåglar. OBS också att jag ej har studerat ringmärkarnas protokoll. Jätteintressant dag.

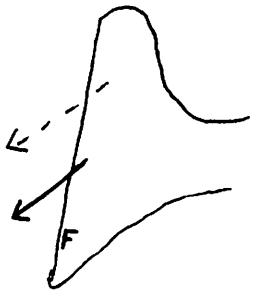

Småtillägg om ett par arter i listan: blåhök: det var 2 hannar ad och en hona eller juv. Grönbena: dagens enda ex anträffades inblandad i en kärrsnäppe-flock. Lätt att förbise!! Tornsvala: de 3 ex sågs över busshållplatsen kl 1530.

OBSARNA AV TURTURDUVA: jag tror Bengt Bengtsson såg den. Trol. OK!

" " SKÄGGMES OCH DVÄRGSPARV (åtm. den sistnämnda) gjordes av för mig okända personer. Kanske duktiga; men jag var närvarande när de sade sig höra dvärgsparv, och vi hörde inte ett dugg. Och jag är jätteskeptisk på dessa svenskar och danskar som ständigt ser och hör märkvärdigheter. SLUT

(tills. m. många kolleger)

kända

A (514) S 111

1978-09-27, onsdag.

Semester även denna dag. Stannade hemma ett par timmar efter frukost men gick ut en runda 1010-1130; gick ner till järnvägsbron över Höjeå och vidare längs ån bara några 100 m nedströms, så att jag kunde se vad som låg i den andra dammen räknat från järnvägsbron (i den första dammen, d v s den närmast bron, var vattenståndet lågt och inte en fågel låg där, trots att den på ytan flytande vegetationen, bl a av Lemna, var mycket riklig och sammandriven av vinden till [illegible] dammens östra del).

Blå himmel, god sikt, frisk vind omkring V, riklig cumulusbildning, [illegible] som delvis blev tung och grå, delvis lättare. På avstånd mäktiga välutvecklade cumuli. Mest solsken. Svalt. Jag obsade mycket flitigt mot himlen i förhoppning att se sträckande rovfågel m m och såg följande:

tidrymd	sparvhök	ormvråk	obest.vråk	tornfalk
1015 - 1030	1 krets.	1 lågflyg.	-	-
1030 - 1045	-	summa 7	-	-
1045 - 1100	-	8	3	-
1100 - 1115	1 el. 2	1	-	1
1115 - 1130	-	3	-	-

Deb först obsade ormvråken torde varit uppskrämd och ej sträckande; även tornfalken föreföll vara stationär, om ock osäkert. Om dessa borträknas, blir antalet sträckare = minst 2 sparvhökar, 19 ormvråkar, 3 obestämda vråkar. Vråkarna kom ensamma eller maximalt 3 i [illegible] sällskap. Ofta ren sträckflykt på måttlig till rätt stor höjd, och jag såg att flygriktningen varierade starkt, mellan ungefär VSV (eller nästan rakt V) och rakt S. De 2 sista flög rakt S. En del kretsande förekom förstås, och det var ett par ggr svårt att veta om man, sedan man släppt ett visst ex för att [illegible] leta åt andra håll, därefter återsåg det förstnämnda ex eller om ett nytt [illegible] hade kommit inom synhåll. Siffror dock uppenbart nära ✗ rätt. Vråkarna gick inte [illegible] alls på samma stråk utan, som väntat, på bredfront, d v s de kom på upp till en dryg km avstånd från mig åt endera hållet, eller närmare. Med andra ord: jag ansåg mig kunna överblicka en frontbredd på drygt 2 km och inom den frontbredden gick de "på bredfront".

F ö sågs: i dammen närmast järnvägen inte en fågel. I nästa damm nedströms, den som ligger rakt nedanför reningsverket, låg 37 knölsvanar ad, 42 sothöns, 5 små-[illegible] doppingar och en obestämd and, troligen gräsand, som snart försvann. OBS tätheten på djur. Svanarna låg spridda, ehuru alls inte jämnt spridda, på vattnet, men c 17 ex stod oerhört tätt inpå varandra på stranden, så tätt att antalet kunde avgöras först när de skrämdes av en traktor och simmade ut. En skrattmås flög lågt över och visade intresse för vattenytan, försvann strax. På avstånd måsflockar efter plog etc. Smådoppingarna låg fint i kanten av dammen, först sågs 2, sedan 3, slutligen 5. OBS fattigdomen på änder!

Övriga sedda arter, och hörda: fasan en ♂ lyfte från järnvägsbanken, tornsvala sågs fem gånger när jag granskade himlen, alltid ett ex, men åt helt olika håll. Sent. Jag tror det var samma ex men detta spekulativt. Sånglärka sedd och hörd, ladusvala först 1-2-5 ex, senare [illegible] minst 25 i gles flock; backsvala flera ex. Rödstrupig piplärka flög rakt över 2 ggr, mycket fint, med 10 minuters mellanrum. [illegible] Grönsiska 3 ex överflygande, anmärkningsvärt eftersom den på sträck varit ytterst fåtalig hittills i höst. Stare sedd i ringa antal, satt bl a på högspänningsledningarna. Skata, kaja, råka, kråka sedda i ringa eller måttligt antal. Ett par ggr sågs [illegible] obestämda småfåglar mycket högt, summa c 1 + 2 + 1, men alltså inte en enda småfågelflock på sträck.

Jag gick västerut till ungefär mitten på stora (=andra) dammen, gick sedan samma väg tillbaka. For på e m ut till Krankesjön, se nästa sida.

FORTS

1978-09-27 forts.

Jag avsåg att fara till Krankesjön med buss med avgångstid 1245 från Lund. Men det blev mycket mörkt och regnigt, varför jag stannade i lägenheten en timme extra och for kl 1345 istället. Delvis regn på vägen, men när jag kl 1420 steg av vid Kvinn vad var det härlig sol, stilla, utmärkt sikt, mest klart men en mycket mörk molnbank i NO - O. Vandring till stugan sakta, tittade mig noga omkring, ankomst stugan 1515. Gick en kort sväng och plockade björnbär, gick sedan upp i tornet kl 1600 och stod där (med ett kort avbrott, se nedan) fram till 1845. Fin afton, härlig kväll, intressant fågelliv, massor av gäss, även annat.

Vandringen Kvinnevad ♂ - stugan: nära Kvinnevad 2 eller (trol.) 3 tornfalkar. Glesa förband av måsar (åtm. mest skratt) flög österut, skarpt solbelysta med den mörka molnbanken som bakgrund; de lyste som lampor på långt håll. Över Vombs ängar på långt håll sågs en vipflock, bara c 30 ex. Småflockar sädgäss sedda ett par ggr. Ur dunge lyfte flock 18 snöskator. Någon km S om Kvinnevad sågs samtidigt 6 tornfalkar stå och ryttla, alla inom 400 m från mig. Totala antalet här var sannolkt 8 ex, bra! 1utsökt fjällvråk kom sakta österifrån. 3 ormvråkar kretsade på mycket långt håll uppåt [redacted] Revingehed-Revingeby. 1 blåhök ♀ eller juv sakta avpatrullerande gräsmarken. 3 sparvhökar. 3 tornfalkar över ängen mellan stugan och Silvåkra by! Ängspiplärka, en del svalor, 1 + c 2 + flock c 15 grönsiskor. Bergfink, entita, järnsparv, rödhake, bofink sedda resp hörda, men inga flockar av fink på mer än c 5 - 7 ex. Ännu 1 fjällvråk kom förbi stugan. 1 brun kärrhök ,färgad som en [redacted] klar juv men med vitt på huvudets ovansida och på främre övre vingtäckarna, flög mycket nära. Längre ute över vassen en annan brun kärrhök, ålder och kön ej möjliga att se i motljuset.

Tornet från kl 1600. Avspaning av sjön. Utmärkt vackert väder, skarp sol, [redacted] nästan vindstilla. På vattnet sågs 15 bläsänder i flock, 122 brunänder i flock, 1 + 6 + 1 + 1 gräsänder, 2 + 2 + 2 sothöns, ytterligare 17 bläsänder i annan flock, 2 + 2 grågäss; alla dessa vattenfåglar rätt nära, nästan alla låg strax utanför närmsta klarvatten. Vidare 2 + 2 + 1 + 1 + 2 + [redacted] 1 + 2 +1 + 5 = summa 17 skäggdoppingar av dessa bara c 5 m 1 m nära, de andra delvis långt ute. Slutligen 20 obestämda änder mycket långt borta, invid de 5 skäggdoppingarna. 9 gräsänder till blev synliga täml. nära. 1 knölsvan ad kom ut bakom vassrugge (Åtta) också strax utanför närmsta klarvatten. Kajflock hörs mycket länge och ivrigt ungefär från Silvåkra by. Råka hörd, flock c 15 ex sågs flyga på håll.

Kl 1616: långt i N upptäcks fågelflock, det är 48 prutgäss, (siffra med [redacted] felmarginal på högst 2 ex), de flyger ungefär enligt skiss, höjd kanske 200 m, ej mer. Magnifik syn.

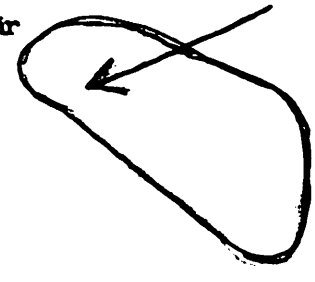

1 håger ♂ flyger över sjön.

3 storspovar upptäcks, efter det att de hörts flöjta ljudligt och länge, de flyger ungefär enligt denna skiss: Mycket melodiska rop hela tiden.

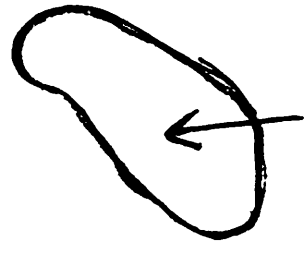

Redan kl 1612 såg jag c 40 ladu- och c 10 backsvalor över sjön i flock i underbar höstsol, nästan stilla sånär som på lätta cirro-cumulus och fjärran cumulusmoln. 1 + 1 ormvråkar kretsar, den ena högt.

1 sparvhök alldeles lågt över vassen, "skär" över SO-hörnet enligt skiss:

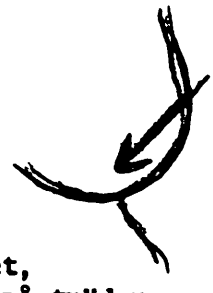

1625 sävsparv hörd. En del fisk- och skrattmås över sjön, reser mot Ö, summa c 25 ex (blev nog flera tror jag).

Några Aeshna flyger, ett ex kommer mycket nära flera ggr, tar små diptera i flykten ibland bara 2 - 4 m från tornet, fäller slutligen (dock bara kortvarigt) på trädgren ungefär i min ögonhöjd, d v s c 11,7 m över marken; den är rikt mönstrad i svart och gröngult på bakkroppen, och thorax har lateralt ett mycket brett och tydligt, snedställt grängult band. Stor art, men inte mer än vanligt. - Mycket diptera ♂ flyger, även högt (= i min ögonhöjd och kanske högre), relativt glest och inga tydliga svärmbildningar, rätt småväxta djur, väldigt tydligt synliga i motljuset. Därtill 1 eller 2 små svärmar av storväxt art.

1978-09-27 forts.
1 skata i vassen. Ännu 1 häger står i "tarmen".
1633 1 gråtrut ad flyger västerut. Svalor komma från Ö hela tiden, mest ladusvala, en del back, nu är inalles över 250 ex över sjön. Rall skriker. Sädesärla hörd.
1640 icke en stare ännu. talgoxe hörd, sedan sedd i 2 ex; gärdsmyg hörd, rörsångare troligen hörd. Råka och kaja överflygande. 9 skäggdoppingar i flock ligga ute på klarvattnet. Skrattmåsar på sjön.
Det är spegelblankt. Mycket rikligt med smådiptera. - Gröngöling hörd.
1 brun kärrhök färgad som juv, men hättan mycket matt och mörk, genomsatt av (eller spräcklig i) mörkbrunt.
1646 1 tärna juv över sjön, det är fisk- eller silvertärna. Alla, eller nästan alla, änder och grågäss är fortfarande synliga. 1 skedand flyger, fäller.
1 blåhök ♂ ad och 1 blåhök som troligen är ♀ ad komma nära varandra från O eller ONO enligt skiss:
Större hackspett hörd. Svalor osynliga för blotta ögat sedan en stund men ses i kikare över Silvåkraskogen. Kråka hörd, det är det aggressiva lätet: ut kommer 1 blåhök ♂ ad med kråkan efter sig, kråkan slår länge men höken undviker mjukt och verkar föga störd. Efter 300-400 m svänger kråkan bort. 50 - 100 måsar komma till sjön från S och SV, det är skratt- och fiskmås. Enkelbeckasin hörd. Hussvala hörd, därefter 1 eller ev. 2 ex sedda. Brun kärrhök nummer 3, det är ♀ med jack i ena vingen, sedd. Hämpling hörd, ringduva 3-4 ex sedda.
1658 en stare kommer!!! Brun kärrhök ♀ med trasig vinge viker redan på 25-50 m avstånd tvärt av för blåhök ♂ ad. Rall skriker och "tickar". 22 vipor mot V. Trädkrypare hörd.
1704 2 + 6 + 11 starar komma från NV mot sjöns SO hörn. 22 andra starar komma från NO mot samma hörn. Svalor nog 1000 ex nu (i sektorn) mellan S och VNV. Nu 300 starar. Ungsvanen sedd på nära håll, den andra gamla svanen ses 100 m därifrån. Kungsfiskare hörd flera gånger.
En korsning mellan gräsand och stjärtand, en ♂, ses ligga på vattnet. Se skiss härintill med färgangivelser!

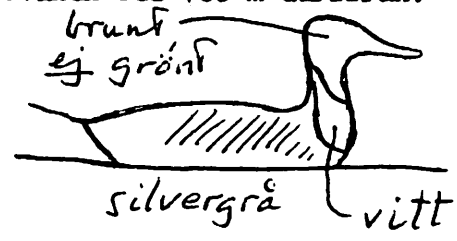

1710-1720 starar vimlar, (högst) 1000-1500 ex; en del starflockar kommer norrifrån. Svalor (ses).
1720 starflockar kommer, 1000 ex. - 100 måsar flyga österut, det är skratt- och [fisk] en del.
Sädesärlor höras ivrigt. 35 gäss komma från söder och störta mot sjön men svänga och fortsätta enligt skiss:

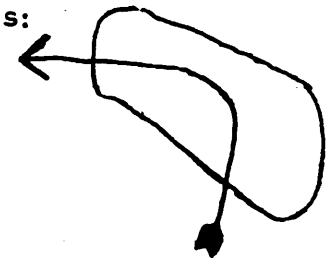

Art ej klar, det var kanske grågäss.
En ensam sädgås rundflygande! Ladusvala, backsvala och stare vimlar.
1725 och senare: kungsfiskare ropar i ett kör. 32 grågäss fäller. 10 gräsänder tilläggas. Nu nog 1000 svalor. Jag går ner från tornet för att leta efter kungsfiskaren. Denna ses ej, men 2 blåhökar och 2 stenfalkar ses. Massor av stare kommer, men osäkert hur mycket.
1740 flera tusen starar kommer. Flock sädesärlor.
1740-1800 massor av svalor, massor av stare kommer fortfarande. 5000 starar. 2 stenfalkar. 7 grågäss fällde. Minst 5000 svalor över sjöns västra del. 85 prutgäss mot V eller VSV, deras kurs är mot (f d) Almen men de svänga efterhand mera mot SV. Blåhök ♂ ad, blåhök ♀ sedda. Kungsfiskare hörd. Några tiotal sädgäss ha fällt. 220 + 135 prutgäss passera med kurs ungefär SV, ena flocken N om mig, andra flocken S om mig. - Nyctalus 1. 46 prutgäss.
"Middag" (men ingen uppgift om avbrottets längd. GR vid renskrivningen 1981-04-02). 5 kanadagäss. 21 blässgäss. Summa 1500 sädgäss kom, allra mest från Vikens gård (eller åtm. från det hållet). 220 änder ligger i sjön. Taltrast.
1829 170+330 gäss till, + 50 änder. - 3 skedänder mot Ö. 20+20+350 sädgäss till. 100 gäss + några till. 1 drillsnäppa hörd mycket länge. Summa 25 gäss till
1835 jag skattar att 3000-3100 gäss ligger på sjön; och 70+10+25 komma nu. Kort därefter komma ytterl. några dussin gäss.
1845 jag ner från tornet. NYCTALUS sedd. - Göran Högstedt och Hakon Persson kom. De fick kaffe hos oss i stugan.

S L U T

1978-09-30, lördag.

Start från Lund 1020, i torrt och delvis soligt väder, men vinden är O eller SO och avgjort frisk. På utvägen nära Revinge 1 tornfalk och nära Ellakvarn 2 kretsande ormvråkar, men inga vipflockar och praktiskt taget inga måsar sedda. Ankomst stugan 1055. Inga körde tillbaka nästan genast för att städa i lägenheten och sedan göra en utfärd med Thomas. Jag gick upp i tornet [illegible] 1105, träffade där två trevliga prickar från Alingsås, stannade däruppe till 1225. Därvid hände sig: påfallande stor rörelse på gäss, de kom i par eller småflockar eller flockar på upp till 45 - 50, nästan alltid från VNV - NV - NNV, kom ofta nära tornet, fortsatte mot SO - OSO, ungefär mot S delen av Vombs ängar alltså. Säkert kom [illegible] minst 200 gäss på det sättet före kl 1225. De flesta var sädgäss, men en gång kom 8 bläsgäss rakt över och 2 ggr senare hörde jag bläsgäss. Se även nedan. Några få par eller små flocka eller ensamma ex kom åt andra håll. Inga fällde i sjön nu. I sjön låg, strax utanför närmsta klarvatten, c 70 brunänder (säkerligen flera, men flock delvis dold bakom vass), [illegible] vidare c 35 bläsänder och c 15 gräsänder. Efter en stund kom en flock på c 26 bläsänder varav bara 3 hannar ad, och fällde långt ute. Knölsvan 2 ad i sällskap simmade länge fritt synliga, ingen juv sedd. Skäggdopping sedd men vatten ej stilla tillräckligt för att se eller räkna antalet. Obest änder ej sedda på sjön, däremot kom c kl 1155 en flock på troligen c 30 änder eller eventuellt gäss på alldeles oerhörd höjd mot V - VNV över sjön, så höga att de bara anades, men beteendet visade att det säkert var en andfågel, flocken kastade en gång som inte minst gäss ofta gör utan synbar orsak även när de flyger högt. Rovfågel: sparvhök sedd 2 - 3 ggr, en tornfalk juv, blekt ex, satt på tråden resp ryttlade över ängen; enstaka ormvråkar sedda 3 ggr, alltid normalfärgade; en gång såg jag en fin ryttlande fjällvråk my långt bort i NV. 2 sothöns intill varandra. Småfågel: bofink och grönsiska ofta sedda, rörde sig i små flr (5 - 25 ex för [illegible] bofink, och ett par små flr och en flock på c 22 ex för grönsiska) mycket entydigt mot NO, nära förbi tornet, höjd 10 - 20 m. Återgång efter normalriktat morgonsträck, eller kanske redan från början felriktat sträck p g av vindriktningen? F ö sågs från torne 1 ljungpipare y flög mot Ö, skrattmås helt få ad (högst 3-4 ex), fiskmå minst 1 ad och 4 juv, gråtrut 1 ad med mycket symmetrisk V-formad ruggningslucka i vardera vingen, samt några få (c 3) juv. Ringduva några enstaka ex samt en enda flock på skattningsvis 200 ex flygande mot S eller SV mycket långt bort i V. Ladusvala ett par dussin ex kanske, ängspiplärka ofta s h, trädpiplärka 1 ex sågs, hördes också, flög rakt över, järnsparv hörd, taltrast sedd flera ggr 1 - 4 ex, förbiflygande. Talgoxe sedd, entita nästan säkert hörd, skata sedd 1 ex, kråka några få sedda. Häger 1 + 1 sedda, minst.

Kl 1225 ner från tornet, jag gick en långsam runda och plockade björnbär med oväntat gott resultat, obsade fågel hela tiden men givetvis med små avbrott ofta. Fågelliv avgjort intressant. Rörelse på gäss fortsatte hela tiden, de flesta kom - i små flockar, stundom parvis - ungefär från NV mot SO, enstaka par eller småflockar m l m tydligt åt motsatt håll. Flera ggr fällde smärre flockar i sjön, så att där kunde ligga minst 40 - 45 samtidigt, men de bröt snart upp igen. Bland uppflygande resp överflygande småflockar såg jag 1 + 3 mycket små ex, de stack [illegible] av tvärt emot de "normala" sädgässen; men det enda av dessa små ex som kom rätt nära och som flög i underlig sicksackkurs ihop med två sädgäss, sinsemellan också olika stora, tror jag faktiskt också var en sådgås ehuru uppseendeväckande liten. Några smärre andflockar (gräs, bläs) uppe och flög ett par tre ggr. På närmsta [illegible] klarvatten syntes nu minst 50 gräsänder (närmare se nedan). Tornfalk nu 2 ex (däribland den bleka ungfågeln) över ängen. Fjällvråk 1 krets. mycket nära. Brun kärrhök 1 över vassen, delvis ofredad av 5 kråkor. 1 lärkfalk kom över Ivans backe, alldeles framför en sakta seglande

1978-09-30 forts.
sparvhök, som dock reagerade föga eller intet; falken tog en stor flygande insekt över talltopparna. Nästan säkert var falken ad (det var skugga nu och inte ljust, nästan helt mulet men god sikt). Helt oväntat hörde jag större strandpipare 2 ggr nu. Ett tu tre hörde jag starka melodiska läten från fjärran, tänkte först på trana, tittade upp och fann en stor flock på mycket stor höjd - men när jag lyfte kikaren befanns det att flocken bestod av 40 eller 42 svanar, och alldeles samtidigt hörde jag sångsvanläten, därefter flera ggr. Räknade flocken igen, fick 41 ex. Flög med avgjort sydlig kurs, SSV eller kanske rakt S, jättehögt mot mörka moln med ett par luckor, lyste vita i vissa ögonblick i lämpligt ljus, men när de började ses snett bakifrån och underifrån var de svåra att se mot molnen. Uppenbart en sångsvanflock, flög först i oregelbundet V med några "i klump" utanför, därefter ordnade sig nära nog alla på snedlinje. Mycket tidigt datum. Omöjligt att säga hur många som var juv, men jag fick uppfattningen att majoriteten bestod av vita fåglar. -

Hem till stugan c 1345, då kom fortfarande en flock bofink lågt mot NO, c 25 ex, och kl 1405 ännu en dito dito, denna dock ute över sjön, höjd bara 10 - 15 m. På jättehåll uppåt Revingeby sågs en väldig fågelflock lyfta, den ordnade sig i flera m 1 m tydliga delflockar med viss horisontell och "flat" utbredning, därför tror jag det var vipa, säkert c 1000 ex, och bestämningen blev till visshet (åtminstone för majoriteten av fåglar) då en delflock på 40 vipor kom därifrån över sjön mot Ö, lågt i motvinden.

Kaffe med smörgås på verandan c 1400-1505, varvid jag obsade men samtidigt skrev mycket av ovanstående. Gäss fortsatte ungefär som förut, många hundra måste nu ha kommit mot SO, ungefär. Jag börjar tro att det är nyanländande fåglar för hösten, som av den ostliga vinden drivits längre mot V än vanligt och nu kompenserar avdriften, när de nalkas kända rastplatser. Bläsgäss hörda och sedda.

Kl 1505 - 1542 i tornet. 31 + 19 + 16 gäss, säd, men bläsgås skrek ljudligt ur flockarna, dock säkert bara 1 eller ett par ex. Dessa (den ena av) flockar, summa alltså 66 ex, kom nästan rakt från N, svängde SO. 1 blåhök hanne ad flyger längs S sidan. 2 bruna kärrhökar, alldeles förvånande lika i dräkten: mörka; hätta inte tydligt avstickande ljus, men övre främre vingtäckare på båda ex rätt varmt och kraftigt rödgula eller orangegula. Ena ex hade en lucka ytterst i V vinge, liten men tydlig. Ex med hela vingar flög drygt 10 minuter, om ock med ett par helt korta avbrott, över liggande gräsänder, bläsänder, brunänder och sothöns och störtdök mot dem från c 2 - 3 m höjd. Fåglarna reagerade intressant: sothönsen dök, men bara den eller de som var just under höken. Ibland samlades de 7 sothönsen och simmade med sträckta halsar och höghållna bakdelar tätt intill varandra. Brunänder, det var 6 i flock, slöt sig också tätt samman och simmade m 1 m tydligt i sicksack. Gräsänderna slöt sig inte samman men lyfte inte heller, och höken fullföljde inte. En ensam kricka for däremot upp ur vassen och höken efter med berömvärd acceleration (!!!!) men gav upp efter ett fåtal meter. Efter att ha blivit ofredade my. länge lyfte de 6 brunänderna, och därefter lyfte också en del bläsänder och minst 75 gräsänder, dessa dock ej alla samtidigt utan delvis efterhand som höken kom m 1 m rakt ovanför dem. Redan på mycket kort håll från höken blev en hel del gräsänder kvarliggande, på alerten men tydligen inte nämnvärt rädda; det räckte med att vara uppmärksam. - Änder: intressant Räknades noga, resultat: c 115 gräsänder synliga, c 60 bläsänder dito, drygt 15 krickor flygande (sågs först när de lyfte), 4 skedänder dito, varav 1 såg ut som hanne i nästan färdig praktdräkt, de andra såg ut som honor; vidare c 60 brunänder synliga. Alla de nämnda änderna låg invid de vassar och vassruggar som avgränsar närmsta klarvatten; ett fåtal gräsänder låg på detta vatten. På sjön f ö inga änder sedda utom

1978-09-30 forts.
mycket långt bort i andra änden, där jag fann c 25 + minst 40 obest. änder. Sothöna: flock på 7 täml nära, invid änder (se kärrhöken ovan), annan flock på 5 längre bort. Skäggdopping: jag räknar inalles 18 ex varav två flockar på 3 ex vardera; en stund senare ser jag två flockar på 4 ex vardera plus flera spridda ex och troligen 2 "par", siffran 18 duger men måste vara hårt minimum. Flock 30 ringduvor och 1 skogsduva samt strax därefter flock 15 ringduvor passerar mot S eller SV, nära. 2 rel. stora bofinkflockar flyger lågt mot NO omkr kl 1540, det är c 30 + 40 ex, flyger my lågt, ses ovanifrån, alla är bofink. Flock 7 dubbeltrastar passerar mot SV, nära. Minst 1 + 1 + 1 hägrar sedda.

Kl 1550 och senare satt jag på verandan och fortsatte renskrivningen och tittade ut. Gäss rör sig fortfarande ovanligt mycket, i små flockar eller högst c 25 ex/flock, oftast my färre. Bläsgås hörd ett par ggr. Småflockar lägger sig i sjön men är tydligen rastlösa, de flesta eller troligen alla går snart upp igen.

Kl 1620 kommer Magnus Sylvén med 2 obekanta ornitologer, trevliga prickar. Magnus hade ärende angående de 2 vid Sövdesjön funna gladorna som vi hämtade för en tid sedan; de skall analyseras på gift i Stockholm, på Riksmuseet. Jag bjöd Magnus med sällskap på kaffe och kanelbullar och skorpor med smör och plommonmarmelad. De satt till 1735. Under denna tid blev det mycket mulet, regnskurar på avstånd, tydligen my. tjockt molntäcke, mörkt blev det, vind fortfarande frisk till hård, omkring SO. Starar började komma, delvis for de i täta flockar lågt över vassen, delvis kom de i medvind störtande från stor höjd; hur mycket som kom från NV och andra håll vet jag inte, dels p g av att jag talade med mina gäster, dels därför att det var svårt att se (men jag såg en del stora flockar, och ofta flockar som var på kanske 100 - 300 ex/flock och verkade mycket skrämda, tätt packade). Totalsiffran sedda starar bara några få tusen. Svalor ett par täta flockar, men bara på c 50 - 60 ex; för mörkt för att se om de samlades på håll. En del "sköljande" fram och åter sågs som vanligt, de är alltså helt borta vissa minuter men ett tu tre far en rel tät flock förbi. Totalantal sedda avgjort lågt, men kan vara vilseledande. - En del småflockar gäss kommer till sjön och fäller strax utanför närmsta klarvatten, här ligger ett slag över 100 gäss, kanske 150. Började komma senast 1645, fler kom, men c 1715 blev det uppbrott (hade nog varit även tidigaRE?), och c 100 ex sågs flyga bort mot Ö eller NO. Omkring 1730 kommer småflockar på nytt till sjön, fäller efter fin störtning, och de blir liggande. Mycket mörkt. Antalet växer rel. långsamt, men det är ju ännu tidigt på kvällen, för gässen vill säga, låt vara att det har blivit en avgjort mörk kväll, djupt mulen.

1755 upp i tornet igen. Omkring 400 gäss har lagt sig i sjön.
1756 c 200 gäss kommer från NO (ungefär, kanske egentligen ONO; på detta sätt kommer de allra flesta ikväll). Se skiss. Bläsgås hörd några ggr
1758 325 till, gässen kommer i flockar på 5 - 75, men så tätt att det vissa minuter eller längre perioder blir nästan en ström, som störtar ner i sjön
1800-1802 c 460 ex till
1802-1803 500 + 5 + 5 + 17, de sista 17 kom österifrån rakt över tornet. 1 Nyctalus flyger förbi
1804 59 + 16 + 20 + 5; bläsgås hörd men det är helt omöjligt att se dem, bl a eftersom de störtar redan långt borta i N, när de kommer ut över sjön. OBS att de har medvind, hård!
Ytterligare 100 + 12 + 5 samt på närmare håll 135 + 35 + 15 + 1.
Längre i N kommer summa c 235 + 70

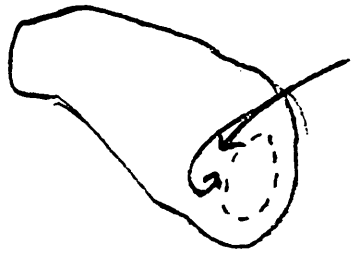

FORTS

1978-09-30 forts.

1806 30 + 17 + 50 + över 60 gäss kommer.
Änder, som ses ligga i rätt stort antal på sjön, har på de sista minuterna börjat flyga bort i småflockar mot O - ONO.
1808 6 + 100 + 17 gäss i små flockar i "ström". Sedan 40 till.

Det är mörkt i relation till tidpunkten. Hård SO vind. När jag gick upp i tornet var det mellan 8 och 9 plusgrader C.

1810 8 + summa c 275 gäss! Detta efter en paus på knappt 2 minuter.
1811 100 till. Gässen syns inte särskilt bra mot himlen och inte alls mot mörk bakgrund, t ex skog (då syns i bästa fall korta ljusa "blixtar" när de störtande och kastande gässen visar undersidan). Mot vattnet, när de lagt sig, syns de däremot fortfarande bra.

100 till kommer
1813 ytterligare 100 kommer. Därefter paus. Jag skattar, eller rättare räknar i hundratal, de gäss som ligger synligt på vattnet. Praktiskt taget samtliga ligger relativt nära, i smalt eller täml smalt men tätt och mycket långt band precis utanför närmsta klarvatten från trakten av godsets båtlega till nära mitten på östra stranden, men inte ända in till någondera stranden. Jag får 3400 synliga gäss.
1816 c 70 gäss kommer. Jag upptäcker att en flock på c 10 vita svanar ligger uppe i NO delen, det är nu så mörkt att de bara ses i kikare. Tre danskar är i tornet. När jag visar dem på svanarna och vi alla ser på dem, lyfter de just, dock kanske inte alla. Intet läte hört. Andflockar flyger österut.
1819 c 13 gäss kommer över tornet. Det blir mycket mörkt. Jag avser att gå ner, men
1825 kommer 8 gäss, de är synliga mot himlen bara p g av att de kommer på nära håll N om tornet. Eventuellt ankommande flockar på längre håll i N eller annorstädes kan nu inte ses ens mot himlen. Men det är nästan säkert att inga sådana flockar kommer, det skulle ha hörts. Gässen i sjön kacklar typiskt, inte högljutt.
Det har mörknat mycket snabbt. Hård vind, nu även svagt regn. Men sikt OK.
1826 ner från tornet.

Tillägg: jag gjorde två skattningar av antalet liggande gäss, fick första ggn 3400 enligt ovan, nästa gång 3300, omedelbart efteråt.
Vidare: när vi satt på verandan vid kaffe och samtal, kom en glada över sjön, lågt. Magnus såg genast att den var juv.
På kvällen sågs även före kl 1755 sparvhök, 1 ormvråk, den bleka tornfalken, hägrar flera ggr flygande, ett måttligt antal måsar (kanske 25 sedda, trol. mest fisk juv) långt ute, de flög österut efter vanligheten), ängspiplärka s h liksom även många ggr tidigare på dagen; rödhake hörd kvällen; sävsparv sedd i ett par ex lyftande från vassen. Ännu kl 1630 sågs två mot NO flygande finkflockar, relativt stora. Uppgiften härovan om 2 flockar kl 1540 bör utgå; visserligen pågick säkert sådant sträck även vid den tidpunkten men min originalanteckning gäller kl 1630. Kaja några sedda. Skata sedd. Ingen kanin sedd idagø och inte heller i onsdags om jag minns rätt. Ingen ärla sedd eller hörd idag.

(521)

A

1978-10-01, söndag.

Jag bodde i stugan på natten. Vaken från 0415. Stjärnklart; vinden har avtagit mycket. Gäss hörs hela tiden från sjön, mest sädgäss förstås men bläsgäss också ideligen, och det hörs att de måste vara relativt vanliga. (Magnus Sylvén sade igår att "ett par hundra" bläsgäss setts av honom på Vombs ängar, jämte approx. 2000 sädgäss, allt igår). Jag etablerade mig på verandan för öppen dörr från 0500. Det ljusnar sakta. Gäss hörs alldeles oavbrutet.

0522 rödhake knäpper
0526 25 gäss upp, det är bläs, rakt över kommer de
0528-0529 uppbrott av c 400 - 500 gäss, de resa ungefär österut. Kör (av kvarliggande gäss) hela tiden obruten
0530-0532 ett par småflockar resa ungefär österut
0534-0535 c 1000 gäss likaså, några kom rakt över
0537 c 1500 gäss, eller färre, likaså
0539-0540 2000 gäss upp mycket nära, från närmsta klarvatten, kurs som de föregående ungefär mot Ö eller kanske ONO. Jättelik, oerhörd kör, men bara, eller [nästan bara kanske,], sädgäss.
0540-0541 några gäss m 1 m rundflygande
0542 nästan tyst. Rödhake knäpper. Några taltrastar ses, och 1 häger ses
0543 13 vita svanar lyfter långt ute, flyger
1 stor sväng, def. flygriktning ungefär syd:
Sångsvan hörs en gång.
c 10 sädgäss lyfter nära
0545 c 30 " " "
0546 c 18 " " " , allt är sädgäss
0551 brun kärrhök hona över vassen, sätter full fart mot starar-nas nattplats. Starar, antal c 2000 ex, gå upp tätt men ~~mm~~ håller sig kvar där till 0554
0554 nu reser de c 2000 stararna mot NV. 3 blåhökar kommer, därav dock ingen hanne ad.
0556-0557 säkert 10000 (tiotusen) starar upp, de gå mot NV-V, men (an-tagligen) mest mot NV
0558-0559 högst 3000 starar upp, resa mest mot NV. 2 bruna och 2 blå kärrhökar är där men får inget. 55 vipor över sjön.
0602 obsar slut. Nej:
0604-0606 nu "yr" minst ~~mm~~ 5000 starar upp ur vassen, går NV - N.
0607 några skrattmåsar och vipor mycket lågt mot NNV över vattnet. Några svalor rundflygande. Några finkar flyger mot NO (!!!). Bergfink hörs.
0611 De 2 bruna kärrhökarna flyga över stararnas nattplats, då flyger 3 starar upp därifrån. Fiskmås juv sedd.
0615-0700 satt jag på verandan med ett par korta avbrott. Finkflockar flög mot NO flera gånger!!! De kom m 1 m lågt över sjön och vassen. Svalor, det är ladusvalor, ses några gånger, antal c 10 + 20 etc, delvis flyger de också ungefär mot NO, m 1 m tydligt. Backsvala sedd. Taltrast sedd, järnsparv hörd, vidare ses spridda sädgäss + en flock på 10 (sädgäss), dess-utom flygande flockar av brunand och bläsand. 3 blåhökar ses samtidigt, dock ingen hanne ad. Brun kärrhök sedd. 4 duv-flockar på c 50 + 20 + 30 + 20 ex flög högt mot SV eller SSV, alla dessa flockar kom rätt långt väster om mig. Jämför småfåglarnas beteende! Några skrattmåsar sedda, och 1 sparv-hök.

c 0800-0845 delvis obsar. 7 knölsvanar högt. Ormvråkar, tornfalk, 5 stjärtänder, en ensam knölsvan nära. Småfåglar flyger (fortfarande) mot NO eller NNO (!!!). Duvflockar (sedda).

0900 jag går upp i tornet. Ser mycket approximativt 100 bläsänder, 100 gräsänder, 100 brunänder, samt 9+3+1+1+1+1+1 = 17 skägg-doppingar, därtill 7 sothöns.

0920 1 havsörn ad kommer, den kör upp allt. (Jag ser) häger, änder i V delen av sjön och i Ö delen av sjön (eller möjligen innebär den oklara texten att änderna flög dels mot V, dels mot Ö ??).

1978-10-01 forts.
Vidare ses enkelbeckasin, 1 rödvingetrast, måsar. Rovfåglar slår (efter örnen?). För andra gången ses 7 knölsvanar!

1005 Jag startar en vandring till kanten av Vombs ängar. Åter vid stugan 1120. Det är vind omkring O eller SO, frisk. Mest sol men rätt rikligt med mörka låga moln drar upp i SO. Sikt god. Jag ser ormvråk, tornfalk, 1 duvhök. Hela tiden glest sträck av fink - det är bo- och bergfink - mot NO ungefär (!!!). Jag ser också taltrast, 1 sånglärka, ladusvala, rödstjärt, samt i tallskogen rastande bofinkflock. Tiden 1025 - 1105 kom 22 duvflockar, varav 4 flockar på jättehåll i öster, alla dessa 4 [illegible] var synliga kl 1028. På närmare håll kl 1029-1030 kom 3 flockar, [illegible] ytterl. många flockar i öster. En flock på 650 ex kom rakt över, vidare kom (flockar på) 500 + 350 + 175 + 100. Summa 17 flockar under de första 17 minuterna, d v s tiden 1028-1045. Senare kom på jättelikt håll i öster en flock på skattat 2000 ex, väldigt lång flock. Flera tornfalkar sedda. Gäss 250 ex på ängarna norr om oljevägen. Till dessa kom efterhand småflockar från norr, så att antalet gäss kl 1100 hade vuxit till c 400.

Vidare sågs: ängspiplärka allmän, men ej sträckande. 2 hämplingar. Kungsfågel, kaja, en flock på 20 grönsiskor.

1120 denna rundvandring slut.

1130 jag obsar från verandan. [illegible] Ser en jätteflock vipa [illegible] långt uppe i VNV, tillsammans med dem nästan säkert också c 200 ljungpipare. Duvor fortsätter, 4 flockar före 1215, därav en mycket stor, på c 1000 ex. Finkar flyger fortfarande mot NO, bofink sedd i solskenet [illegible] (!!). Gäss sedda, börringevråk också sedd, och en brun kärrhök med orange hätta, d v s detta var exemplar nummer 3 idag. Trollsländor av släktet Aeshna flög i lä. Enstaka gäss och småflockar av sädgäss, enstaka obestämda änder och obestämda andflockar också sedda. Någon obestämd and var troligen knipa. Ännu 1250 fortsatte småfågel mot NO, jag såg att det var bofink! -

Spridda vråkar mycket högt kretsande, delvis m l m osynliga mot de grå molnen. En del blå himmel med cumulusmoln är kvar. Temp kl 1300 är + 9° C. Blåmes och entita i alarna. Dipterer svärmar, det är en (något osäker?) Bibio och en mycket liten mygga, de är oåtkomliga.

2 knölsvanar ad men ingen juv på närmsta klarvatten. Detta är samma läge som igår. 1 knipa hanne sedd. 2 korpar över sjön. Skrattmås, fiskmås och gråtrut sedda.

1325 Inga kommer.

1330 småfågel flyger fortfarande mot NO över sjön!!

1400 en skrikörn upptäcks av en slump oerhört långt bort i VNV; när jag [illegible] fick syn på den var det helt otänkbart att avgöra arten ens approximativt, men när den någon gång rörde [illegible] vingarna syntes det att det var en mycket större fågel än en vråk, [illegible] fågeln nalkades mycket sakta, länge i nästan rak kurs, var först rätt högt, sänkte sig mot Krankesjön, kom precis ner över vassen, se skiss. Den ryttlade ideligen över vassen på 3-4 olika ställen. Följdes 1400-1420, släpptes 1420 men återsågs 1425-1428, dock är det alls inte säkert att det var samma ex andra gången!! När den kommit lågt över sjön anfölls den av brun kärrhök, ormvråk och 2 kråkor m fl fåglar. Örnen hade gul vaxhud. Kroppsfärgen var mellanbrun, ej mycket mörk och ej fläckig. På vingens ovansida hade den en mycket väl synlig ljus fläck, ej stor och ej skarpt avsatt, och vid stjärtens bas fanns ett ljust fält, [illegible] visserligen ej skarpt avsatt men väl synligt. Se skiss nästa sida.

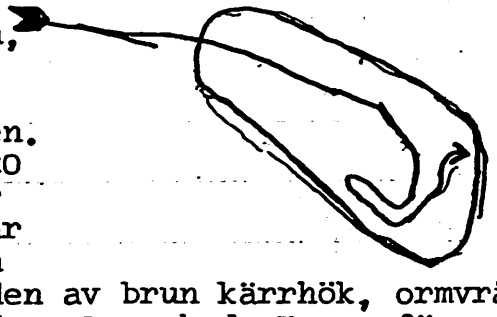

1978-10-01 forts.
Vingens undersida hade ett mycket otydligt och ej alls väl avsatt ljust [illegible] längsstreck, se nedre skissen här.
Vingarna verkade relativt korta men breda, se enkla skisser härnedan. Fågeln var avgjort liten, för att vara en örn nota bene.
Jag skattade avståndet till den, när jag fann den; det torde varit c 3 km.
Jag trodde snarast på mindre skrikörn men blev aldrig säker, detta trots att fågeln hölls i sikte så länge och att avståndet var mycket resonabelt hela den stund då örnen ryttlade och flög mycket sakta över vassen.

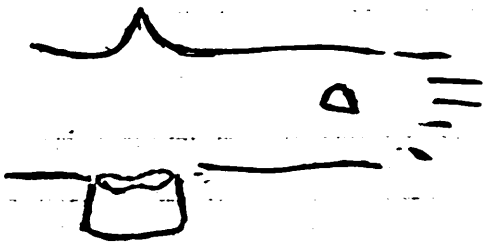

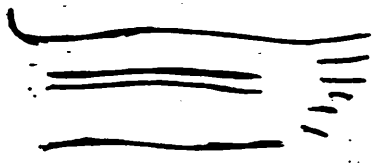

- - - - - -

Vidare:
1 brushane sedd. Måsar över sjön, gäss, bläsand. - Göran Högstedt m kom.
2 knölsvanar ad kom med rak kurs över sjön, ungefär så:

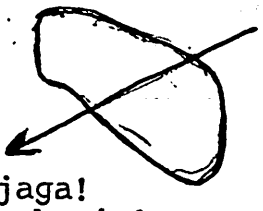

Ladusvala sedd.

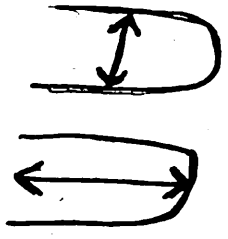

överst: vingens översida. obs fläckens plats
därunder: vingens undersida med oskarpt avsatt band.
underst: kort, bred vinge!

1 stenfalk sågs jaga!
Göran såg dvärgbeckasin!
Jag såg också: skäggdopping, och allra minst 7 hägrar, detta tack vare örnen som skrämde upp dem.
Sädgås, bläsgås, 7 + 7 [illegible] + 2 samt 2 i sjön liggande [illegible] knölsvanar, vidare 400 gräsänder, över 100 bläsänder, c 10 kricko[illegible], 4-5 stjärtänder, över 100 brunänder, 1 knipa hanne; ormvråk, sparvhök allra minst 3 ex utöver de nämnda skall tilläggas för middagen och eftermiddagen, duvhök 1, havsörn 1 ad, skrikörnen (i originalanteckningarna kallad mindre skrikörn); tornfalk flera ex skall tilläggas; stenfalk, fasan sedd Vombs ängar, sothöna 6-7 ex, vipa, brushane 1, enkelbeckasin, dvärgbeckasin (bara sedd av Göran Högstedt), skrattmås; fiskmås, av denna bl a på hemvägen vid Kvinnevad en flock på 30 ex mot öster, därav en mycket hög procent juv. Gråtrut, skogsduva 1 Vombs ängar. ringduva skattat c 9000 ex sedda när sträcket slutade. Vidare sånglärka, ängspiplärka, kungsfågel, rödstjärt, taltrast, varfågel 1 ex nära Hardeberga på hemvägen, rödvingetrast 1, koltrast, rödhake, rödstjärt, [illegible] blåmes, entita, sävsparv, bofink, bergfink, grönsiska flera flockar, hämpling en flock men därutöver mycket få ex sedda. Skata, kaja, kråka sedda.
(Det är uppenbart att denna långa uppräkning omfattar alla arter som setts idag, även sådana som bara sågs på morgonen och förmiddagen. GR vid renskrivningen 1981-04-17).
1655 Vi lämnar stugan. När vi kör [illegible] iväg, har starar börjat anlända. En starflock kom mot SO över området Ålabäck-Revingehed, när vi passerade där.
Väster om Revingeby, söder om vägen, sågs på hemvägen 900 vipor, 50 ljungpipare, 200 starar och 70 skrattmåsar varav en hög procent [illegible] ad.

S L U T

524

1978-10-04, onsdag.

Mulen och disig morgon. En tornsvala flög runt över Lund, vid stadsparkens östra ände, där S Esplanaden möter Malmövägen, när vi körde upp till Zootis kl 0750. Mycket sent datum; och jag har sett arten så många gånger nu på sista [illegible] tio dagarna, ungefär, att jag nog tror på en rubbning i sträcket. En annan fråga är hur rubbningen åstadkommits; kanske blev en del kullar mycket sena på grund av de underliga väderleksförhållandena på senvåren och större delen av sommaren? Eller kanske någon insekt eller insektgrupp förekommit ovanligt rikligt nu på sista tiden?

524

A

1978-10-07, lördag.

Eftersom vädret klarnade upp framåt 9-10-tiden, bog jag raskt ut till skogen, ank. 1405. Mötte Peder Weibull precis där Tavin skramade (vid vägskylten: Fägelbron). Talade en stund med honom (se nedan), gick så till skogen, observ. ett skott från verandan och 1510-1535 från Tornet. Mycket svag vind omkring V, mest solsken, kallt där men ej besvärande för observ. vid sjön; temp +15°, alltså mycket varmare än förut. Från Tornet observ. jag myc. noga, räknade synliga observationsfåglar två gånger med c 15 minuters mellanrum, härnedan betecknade A och B. Fågel före kl 1600:

skäggdopping A 17, B 21. Större flock 8, de flesta övr. spridda
knipa minst 3 ex
sädgås flock c 25 ex överflygande, senare kom 8 ex + 1 blågås och fällde gles, men reste sedan igen. Smärre flockar på håll
blågås 1 ad, se förut.
knölsvan 1 ad närmaste klarvattnen, ej fler.

A

1978-10-07 forts.

grässand A 60, B >80
kricka A 3 B 3
skedand A 2 B 2 ♂♂
brunand A 13 B 18
krickja A 0 B 1 bland grässänd.
obest. änder A 2 B ≧ 11
spovhök 1 ex vid ankomsten över f.d. sandtagen, 1 ex över nyön kl 1550, anpilat av kricka
ormvrik 2 ex kretsa kl 1425
blåhök 1 ♂ ad bortåt Almen kl 1550, i dess närhet nästan säkert även 1 ♀ eller juv
fiskgjuse vid ank. 3 ex nyss, två nära över heden, senare 1 ex nära sjögren
sothöna A 17 B 18
obest storspov 1 flock SSV över nyön
skrattmås relativt allmän över nyön, flygande, delvis fällande, säkert 40-50 ex sedd. Även många juv
fiskmås flera sedda, Σ c 8-10 ex, både ad och juv
svartbuk flock c 40 ex över fiskräka-

(527)

A

1978-10-07 forts

[illegible] skogen enstaka andra sedd.
Sällsynta näpa på ägen
ladusvala 1 ex 1+1 ex sedd
ängspiplärka hörd
rödstjärt 1 ex i trädgården
rödhake flera ex —"—
Talgoxe sedd —"—
sävsparv hörd
grönsiska ett ensamt ex. överflyg.
hämpling näpa ex i vägkanten vid
f.d. sandtaget
lärka 2+1 sedd
lärkor näpa på över ägen

forts. —

1978-10-07 forts.

(Anteckningarna före kl 1600 renskrivna för hand)

1645 första starflocken, vilket är relativt sent på dagen.
1650-1715 kom inalles högst 5000 (femtusen starar), delvis flög den med krokig kurs. En flock på högst 200 ex följde en brun kärrhök i luften länge.
100 måsar flög mot Ö.
Av blå kärrhök sågs 1 hanne ad och 2 andra; även 1 sparvhök.
1715-1725 några hundra gäss, vilket är tidigt på dagen.
1715 3 Nyctalus högt.
Väder: grått och milt.
Starar kommer [illegible] som vanligt mest från NV, därtill kommer småflockar från N och NO.
1720-1725 flera tusen starar från NV. Järnsparv hörd flera ggr. Rödhake sedd och hörd. Duvflockar. Hägrar.
1725 nu har ungefär 500 gäss kommit och fällt, delvis från NV. 13 blåhökar kretsar i väster (ungefär från Almen och ut över kärrmarken vid sjöns V ände)!!!
1727 nu paus. Av de 13 blåhökarna är minst 4 hannar ad. Färgen kan ej med säkerhet ses på de ex som är längst bort.
1730-1733 svalor, en flock på c 120 - 140 ex därnere över stugan.
1736 gässen lyfter. Jag räknar c 420 ex. Alla flyger mot VNV, de flyger långt bort men tycks fälla längst upp i sjöns NV ände.
1 blåhök hona eller juv sedd.
1740 200 andra gäss kommer från SSO, fäller men lyfter delvis [illegible] igen. Däri hörs bläsgås.
1743 minst 160 av de sist ankomna lyfter tvärt, de reser mot V men svänger mot S och kanske vidare mot SO.
1745-1746 20 gäss från NO och 25 från OSO
1747 (oklart, kanske kom gäss)
1750 c 300 gäss från SO, 50 fäller (?). 5 + 40 gäss komma från NO. Inga gäss kommer över tornet.
1751 en stare!
1752 160 gäss från SSO-S. Nyctalus sedd. Rödhake hörs mycket livligt.
1754 4 gäss från O. Partiellt uppbrott och rundflygning av 50 - 70 ex; oklart beteende delvis eftersom jag inte hinner följa allt som händer. Sedan kommer 95 nya gäss från SO och 250 gäss kommer rakt över tornet
1757 Bläsgäss härs däri. Sedan kommer [illegible] 500 gäss till, däri är bara ytterst få bläsgäss. Alla dessa 500 ex kom rakt över tornet. Därefter kom 30 gäss till från Ö och 50 från SO, och sedan över 150 ex till från Ö, kom nära.
1801 150 + 50 + 10 gäss till; häri hörs bläsgås många ggr.
1802 15 gäss
1803 1000 gäss till! Nu hörs skott (på håll, och säkerligen inte riktade mot gässen, men) alla gäss på sjön lyfter p g av skotten, dock torde de ha fällt (igen utan att ha lämnat sjön).
1804 400 + 10 + 100 + 20 + 200 gäss till! Skott hörs igen. Ytterligare 25 [illegible] gäss kommer. Men gässen på sjön lyfter partiellt. En flock på 28 är kanske nykomlingar. De flesta gäss (av dem som lyft p g av skott sist) fäller på nytt.
1809 130 + 300 + 15 + 70 (nya gäss kommer).
1811 1000 gäss lyfter, skrämda. 100 nya gäss kommer. Skrämseln flera ggr gör räkning svår.
1814, 1820, 1821: kl 1814 kommer 11 gäss, kl 1820 kommer 15 gäss, och kl 1821 kommer c 8 bläsgäss. Någon oro igen på gässen. Eventuellt kommer litet gäss till. Kör livlig mycket länge, men nästan säkert kom inga eller nästan inga nya! Bläsgås ofta rel. framträdande i kören, t ex kl 1920 - 1930. - Enkelbeckasin sedd. 200 duvor också. Totalsumman stare högst 15000.

S L U T

1978-10-08, söndag. Obs-plats: stugan vid Krankesjön.

0510 Obsar börjar. Det är stilla väder och +10° C. Måttlig kör av gäss. Gräsänder hörda.

0520-0528 mycket stark kör av gäss, nästan som vid uppbrott, men jag tror ej att något sådant skedde

0527 kattuggla skriker precis vid huset. Bläsgås hörs mycket ofta i kören av sädgäss

0534 enkelbeckasin hörs flerag ggr

0535 rödvingetrast hörd. Det har börjat gry. I kikare ses gässen på NK (=närmsta klarvatten), de ligger delvis mycket nära. Ej flera tusen ex där, men längre ute, utanför vassen, ses också gäss, dock är det ännu för mörkt för att räkna dem. Det är alldeles stilla, torrt och grått.

0537 rödhake hörs många ggr

0540 järnsparv hörs " " . Gäss fortsätter med rätt stor kör. Nyctalus flyger precis över tornet. Nu syns gässen bra med blotta ögat, det gäller dem som ligger på NK. Koltrast h (=hörd). Jag räknar liggande gäss, tror ej jag ser mer än 1500; men vissa avsnitt mot mörk bakgrund är omöjliga. Flera rödhakar knäpper. Sävsparv h flera ställen i vassen , eventuellt även flygande ex?

0550 häger h, gräsand h, men kören av gäss är hela tiden rätt stark, (så att) gräsanden "drunknar" m l m däri. Gärdsmyg h.

0555 jag räknar högst 1600 synliga gäss. Därtill ligger förstås en del gäss dolda också, men intrycket är att antalet gäss måste vara lägre än sist. Rödhake hh. Kungsfiskare h. Ungsvanen upptäcks av en slump, den ligger i norra änden av NK. 2 vita svanar ligger 500 m bort (art oklar, men se nedan 0606). - Nu läs-ljust, och änder kan ses på 500 m avstånd på vattnet.

0601 9 sädgäss kommer från NV och fäller på NK (!). Liten fågel á la sumphöna flyger lågt mellan två vassar, art oklar.

0602 en gås lyfter, men ej flera. Nu ses färger etc.

0604 kör av gäss svag. Starar hörs bra. Gäss och starar hörs samtidigt. Nyctalus flyger. Mesar h. Rödhake h. 2 hägrar ses.

0606 de ovannämnda 2 vita svanarna är knölsvan

0609 ny räkning ger 2200 gäss. Ljuset är bra. Rödhake sjunger. 11 sädgäss komma från V, höjd c 75 m, de flyga mot Ö. De ha alltså inte lyft nära. 4 bläsgäss flyga också mot Ö. En flock på över 40 gäss passerar ungefär enligt skiss: Flocken har lyft långt bort i väster eller kanske annorstädes, men inte i närheten. Entita h.

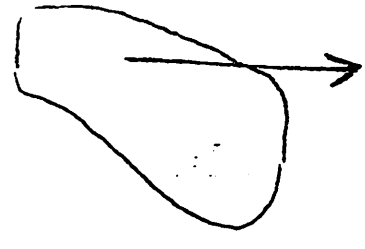

0612 100 gäss stiga upp från sjöns NO "hörn" och flyga mot Ö. Några gåsflockar på inalles c 50 ex komma från V och flyga också mot Ö.

OBS: Stora flockar (gäss) ses i västra änden (av Krankesjön).

0615 70 bläsgäss passera också ungefär mot Ö; se skissen, som dock ej ger visshet om huruvida flocken lyft långt bort i V eller närmare. 50 sädgäss flyga mot OSO-SO; det är oklart var de lyfte. 500 gäss lyfta från "tarmen" etc, x)

0616-0617 500 andra gäss flyga mot Ö. En tät måsflock kommer från Ö. Nyctalus flyger.

0618 stort nytt uppbrott, c 900 gäss flyga mot ONO och O och OSO

x) dessa 500 ex, som lyfte från "tarmen" och dess närhet, flög åtminstone delvis ungefär mot söder.

1978-10-08 forts.

(530)

ytterligare 500 gäss upp, resa också mot ONO och O och OSO (ungefär!). Dessutom kommer 200 gäss från väster och passera mot öster, de komma norr om mig (troligen rätt långt uppe). Dessutom kommer ett "oklart antal" (svårläsligt ord, kanske annan innebörd). Blåhökar hannar ad (minst 2 alltså!). Flera flockar gäss på 10-25 ex/flock ligger kvar på olika ställen, även nära tornet. 100 vipor rundflygande. 6 starar flyger men fäller. 75 sädgäss kommer från V och passerar mot Ö. Bergfink hörd. De små gåsflockarna på nära håll lyfter. En flock på 50 ex (låg) bakom en vass. Summa 130 gäss lyfter nu sist. Bofink h. En sädesärla också h. Gäss ligger i V, långt bort.

0626 4 + 4 + 4 + 5 + 15 + 5 sädgäss + flera till flyga mot Ö. Stor kör av gäss hörs i S. Bergfinkflockar på 20 + 30 ex flyga förbi ungefär mot SV. Ängspiplärka h.

0631 2 sädgäss lyfter och flyger söderut. Grönsiska hörd, 1 ex flyger över.

11 sädgäss kommer med rak kurs så:
OBS: skissen visar att de lyft långt borta i V, eller kanske ännu delen av Krankesjön längre bort.
25 + 30 vipor kommer nära, de kastar i flykten, tätt samlade, det dånar från vingarna.

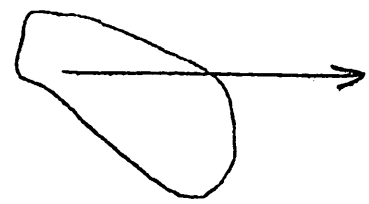

0634 starar bryta upp, ett par hundra ex, glest, de flyga mot N - NO - ONO, de spridas snabbt inom sektorn: Bofink, siska. Gulsparv h. Några småfågelflockar flyga mot SV. Starar är kvar (i vassen). 40 starar komma till nattplatsen från N. 1 sparvhök flyger mot SV eller SSV över sjön, se skiss. Den jagar ej. 35 ringduvor. 7 bläsänder. Över 18 skäggdoppingar. Fink. 75 gräsänder, 30 brunänder, 15 sothöns. 1 koltrast. Siska.

0647 starar upp, 12000 (tolvtusen) ex eller flera, de spridas inom sektorn NV-N-NO såsom skissen visar, egentligen inom större sektor än 90 grader, men mest mot NV. Siffran 12000 är oklar eftersom diset tätnat och de lågflygande flockarna därför är svåra att se, de försvann snabbt ur synhåll. - Grönföling. Kaja hörd. Några duvor. Kråka.

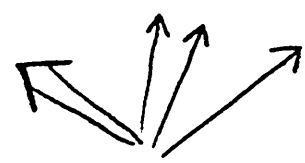

0650 24 skedänder flygande

0650-0651 150 svalor, det är bara ladusvala. 1 brun kärrhök juv. ses över vassen. Diset tätnar snabbt.

0655 Jag ner från tornet.

Obsarna fortsatte. Resten av dagens anteckningar renskrevs direkt med bläck och har kopierats på vanligt sätt.

forts.

1978-10-08 forts.

Efter morgonobsarna från Tornet satte jag på verandan c 0700-0750, obsade med avbrott; såg mycket lite, vilket mest berodde på att dimet tätnade; sikten, som först varit flera km, blev nu 1-2 km, och det var avsjort svårt att se småfågel även på korta håll. Några strick av småfågel (bofink, bergfink) förekomma; gulärlehjärta sågs, dock ej strickande (c 20 ex), och en brun kärrhök jakt sågs högt över ossen. - Kl c 0750-0835 lagade jag mitt morgonmål och åt på verandan; siktn usel, en del ladusvalor i rörelse över ossen, skjerts mycket lite att se. Det är f.ö. alldeles lugnt och ovanligt varmt, +11°C avlästes jag, men exakt tid vet jag inte.

Kl c 0835-1045 låg jag och läste; sov också minst en timme. Mycket skönt. Jag beslöt att gå till fots ner till Veberöd, i så god tid att jag skulle hinna obsa på vägen, och ta en buss i Veberöd kl 1418, ank. Lund c 1455.

Gjorde i ordning i stugan, packade grejor att ta med till Lund, diskade; avsåg att på uppi i Tornet, men detta måste inhiberas eftersom det kom en exkursion med 6 bilar fulla med folk, förutom många andra besökare. Såg föga, dock 3 kricker flygande.

Kl 1225 startade jag i grått och lugnt och mycket milt väder, dimtyt men ej dimma.

1978-10-08 forts.

Lägre mot bäcken, grått, ett par ggr med små luckor. Sång följande på sträckan:
häger 1, rödgäs ett par hack små flygande flockar, några bekanta vid fiskeriet eller annorstädes; ormvråk: 1 bönjevråk Jonas Bacha, 1+1 normalfärgade nära Tvet, det ena ex, som hade vingmärke (Sylvéns Trol.), flög ivrigt skrikande över marken. Fjällvråk 1 ex nära fiskeriet. Sparvhök 1 ex, kortvingig mobbad av kaja (ur flock på 6). Kornpipa 1+1 sedda; vipflock sedd flygande nära stugan (c. 40 ex + Trol.-flock), skrattmås i vinterdräkt flygande nära sjön, fiskmås ensk. ex. sedda, svartbuk ensk. ex, gråtrut flög förbi nära stugan just vid starten (den skrek förfärligt, delvis "skar" den upp i falsett), sångtrastar flera, även i små-flockar, björktrast rätt allmän, rödvingetrast flera, 1 ex rapade ivrigt och tuppen stog skarpt upp i dikkanten (jag har hört det många ggr förut, men sällan är det inte), kaja en hel del sedda nära Tvet, skata 2-3 ex sedda, talgoxe sedd, snöskata flock 5 ex flög förbi, rödvingetrast hörd,

1978-10-08 forts.

rödhake mycket ofta hörd, bofink 1 sedd, järnsparv hörd, rödvingetrast 1 sedd, ängspiplärka ofta sedd och hörd, vanligen uppflugande i enbuskar ex där jag gick fram, stare sedd i några antal, grönfink ung ex i lövskogsbryn i Silvåkers by, hämpling flera sedda även över jag och jag hörde en sång flera på betesmarken nära byn, men jag såg den aldrig, grönsiska hörd, bofink flitigt sedd, (mest bland småfjällvidden nu), pilfink sedd i ≧ 12 ex vid gård i Silvåkers by.

På stigen från byn ner mot Sveg, strax väster från byn och c 700-800 m söderut, flög mycket troligt med Aphodius; av 10 med handen fångna ex var 9 av den mellersta arten med grågula fläckningar med mycket oskarpa mörka teckningar och blekt grågula ben, och ett ex av en mindre art med tydligare grågula fläckningar med vidare svarta fläckar, och med svarta ben.

1978-10-08 forts.

Även andra insekter flög, bl.a. barkborrar, mycket sparsamt dock, men skalbaggar dominerade starkt och bland dem uppenbart Aphodius. Dessa flög lägst, ca. 0,5 - 2 m.

På stor höjd (c 30 m en gång, c 100 m 2-3 ggr) flög Nyctalus, dock bara $\sum$ 4 ex sedda. Tog fyndigen byte; jag undrar vilka insekter som flyger så högt, kan vara att det idag är ovanligt lugnt och milt, och därtill väl fuktigt, väder.

När jag gick stora S om fältvärdarna, vem mötte jag om inte Staffan och Astrid Ulfstrand! De kom i bil; vi talades vid ett slag, jag blev erbjuden skjuts men tackade nej. Jag skall i morgon resa till Uppsala och träffa Staffan (+) doktorander m.fl. ge ett seminarium med titeln "synpunkter på insektsflyttning."

Detta var ett underligt sammanträffande, men sjutalet mötliga var väl som bäst 40 minuter senare. Då kom Lisen och Henrik

1978-10-08 forts.

i bil söderifrån. De har bråda dagar nästa beräknas alldeles nyss, läsen för bara 4 dagar sedan; och nu kom de i en av stenrika kyrkor bil för att hälsa på mig i stugan. De hade också från allahelgona vår observatorium vid Jävan och så till Veberöd, och just den enda gång på flera år, då jag är på väg till torp från stugan till Veberöd, just då kommer de på den vägbiten från motsatt håll! En chans på miljonen, tycker man.

Jag tog emot deras erbjudande att ge mig lift till Lund. Vi for till bilen, sedan över Vambs ängar - Vambs by - västra Vambsjöstranden - Harlösa - Flumeberga - Revingeby - [illegible] S Sandby - - Lund, ank. 1445.

Vambs ängar vilar på fina synliga, vilar gärde när vägen. Vem Vambsjön är lite lite, Vikens gård är lite lite.

I Vambsjön (nästa begränsad) c 130 gräsänder och 2 skäggdoppingar och

1978-10-08 forts.

en grävmaskin ad. Ytterst på gården: flera stora stenhögar på avstånd. Vid vikens gård, där gården ofta går, var en flock på c 1000 vipor och, delvis bland viporna, mindre c 150 storspov- och fjällmåsar. V om Vambjön längst ute på fältet också en vipflock, främst större; och V om Renugeby en del vipor. På nästnämnda platsen också två mycket stora, och f.ö: vita storkar, svärtor, skrakar och två stora flockar av storspov- och fjällmåsar på ett par hundra andra ställen också. När vi nalkades S Sandby, blev det mulet och dåligt väder och mattblå, grå, tråkig himmel. Detta väder höll sig till Lund.

Vi åkte en fika + skorpor med marmelad och bullar hemma i vagnen, fiken hämtade en del grejor, sedan körde hon och Henrik till Malmö. Förfärligt att möta dem i dag.

(537)

1978-10-13, fredag.

Jag ankom till stugan vid Krankesjön 1720 tillsammans med Lena. På utvägen, ungefär vid Abusa, flög summa c 100 gäss mot S, vilket ej ses ofta här på hösten.

(537)

Sjön: väldig kör av starar som redan fällt; de hade bytt nattplats sedan sist, den nya nattplatsen var i vassen ungefär utanför Nicolins stuga, alltså ett par tre hundra meter ungefär norr om tornet, se enkel skiss här. Kanalen från Silvåkrakärret är angiven på skissen. Inalles sågs c 200 änder i sjön (men inga bestämda arter angivna i originalet. GR). Några skäggdoppingar. Några rundflygande starflockar. Ungefär 300 - 400 gäss flög upp från sjön omkring kl 1720 när vi kom.

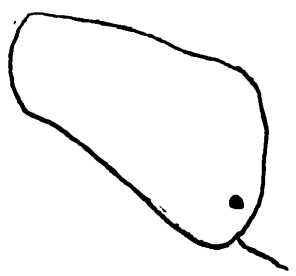

1730 900 + 100 gäss komma från OSO och c 100 från ONO. - I närmsta klarvatten ligger 2 ad och 1 juv knölsvan, den ena ad hotar med höga vingar mot en ensam där liggande gås. - Alla de anländande gässen fällde långt ute på klarvattnet, jag checkade antalet och fick 1050

1735 2 + 27 gäss från SO. Hittills bara sädgäss. Rödhake hörs. 1 häger och 1 Nyctalus ses. Det är alldeles klart (=molnfritt), men disigt, och relativt varmt. Stararna flyger i låga flockar 500 meter ut, då och då, men de flesta kvar (på eller invid den ovan angivna nattplatsen).

1735 och följande minuter: en lågt flygande ström av stare far från nattplatsen såsom skissen visar. Den håller på i många minuter.

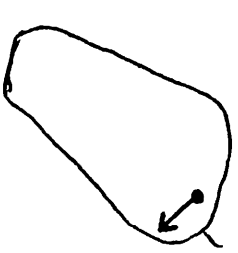

1744 en rördrom flyger i sväng över sjön:

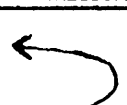

1747 10 + 50 + 420 sädgäss från sydost. Några änder flygande. Ytterl. 6 sädgäss. - 5 enkelbeckasiner flyga mot Ö. Flera Nyctalus sedda. Rördrommen sedd igen, upptäcktes på c 800 m avstånd, kom inom 100 m avstånd.

1750 16 + 11 sädgäss från OSO + 5 till

1753 17 + 11 + 30 sädgäss från SO, därefter 2 + 9 till

1756 8 sädgäss komma, de fälla i närmsta klarvatten liksom de sista småflockarna dessförinnan.

1758 11 gäss till

1759 2 till. Allt är sädgäss. Änder flyger mot Ö. Häger hörs flera ggr. Gässen på sjön är tysta!

1800 Det är mycket svårt att se (fågel) emot N, även om de avtecknar sig mot himlen.

1805 Nu kommer högst 75 sädgäss däruppe i N

1808 smärre uppflog av gäss under kackel. Inga nya gäss anländer.

1811 c 75 gäss lyfter men fäller på närmsta klarvatten. En del kackel, men inga nya kommer, och inga bläsgäss hörs.

1816 25 gäss från SO och skattat c 300 från ONO. Bläsgås hörs sparsamt. 35 gäss komma från OSO (ovisst om dessa, eller snarast en del av dem, var bläsgäss). Det är nu mycket djup skymning, trots ljus kväll. Horisontdis, molnfritt, starkt månsken.

1820-1830 hördes kattuggla delvis [nära] [mycket], lätet är "hó, ho~~~~ (=dallrande). Gäss hörs.

Gäss hördes också kl 1930, 2030 etc, mest liggande, men nya flockar kan ha anlänt.

S L U T

(538)

1978-10-14, lördag.

Jag bodde i stugan på natten, men eftersom det var tät dimma gick jag inte upp i gryningen. Gäss bröt upp 0630-0650, speciellt 0632, 0635 [illegible], 0640, 0644. Men, så när som på en flock på 7 ♀ exemplar, som flög ungefär österut, sågs ej en enda ♂ gås. Uppbrott skedde mycket tydligt vid ovan angivna klockslag, speciellt 0635 och 0644. Men rundflygningar förekom nog. I dimman hördes grönsiska, kungsfågel, bergfink, häger; vissa av dem sågs också. Det var en lugn morgon, dimman låg kvar (men hur länge har jag ej angivit).

(538)

Lena kom och hämtade mig och vi gjorde en rundtur. Före starten från stugan: sånglärka, taltrast, kungsfågel. I sjön i dimman några gräsänder samt 1 rörhöna, intet annat. Spillkråka, järnsparv, gärdsmyg.

Vombs ängar: inga gäss! Men 1 glada, fjällvråk sedd, 1 varfågel, 2 gräsänder, några skrattmåsar och fiskmåsar, 500 vipor. Vid Fiskar Bergströms (=Kävlingeåns utlopp ur Vombsjön) 1 tornfalk.

Vombsjöns SÖ hörn: 5 hägrar, 130 sädgäss, 400 vipor, 2 + 1 nötskrikor. 100 kajor, kråka sedd, 1 glada till sedd, hämpling hörd, sävsparv [illegible] hörd, flock rödvingetrast sedd. Här sågs också 6 ormvråkar kretsa, de kom från olika håll och började kretsa när solen bröt igenom. Bergfink hördes. Flock rödvingetrast (antagligen annan flock än nyss).

Vi for till Ilstorp. Här 1300 gäss varav c 900 granskades; av dessa var minst ♂ 40 - 45 bläsgäss. F ö sågs bara ett par [illegible] smärre gåsflockar. Inga gäss vid Tågra och ej heller S om vägen Ilstorps by (kyrka) - Ilstorpsgården - Spjälla. Duvflock sedd, 1 sparvhök dito. Bergfinkflockar sedda. 1 normalfärgad ormvråk + ännu en dito dito. Vid Halarp 1 glada, 100 bergfinkar och 50 sånglärkor och strax därefter flera hundra bergfinkar, 100 hämplingar, 100 sånglärkor och 1 fjällvråk. Även 1 ängspiplärka.

Vid Assmåsa kråkfågel och fasan.

Ellestasjön hyste 1 svan, 1 + 1 skäggdoppingar, 30 gräsänder etc., men obs-möjligheter begränsade på grund av disigt solsken (och troligen bara kortvariga iakttagelser. GR)

Krageholm kl 1420: över 1000 gäss kom till sjön! Skäggdopping och gräsand sedda. 3 bläsgäss. Nötväcka, Nyctalus, duvor, 500 måsar flög ungefär söderut (art ej angiven, underligt nog. GR). Kl 1445 hade antalet gäss ökat till 2500. 1 svan, 1 ormvråk, 1 fjällvråk,.

Ebbarp: 1 sparvhök, 200 ringduvor, [illegible] gäss flygande. Gulsparv, sävsparv, 2 hägrar.

Fyledalen: 1 spillkråka, 1 ormvråk, 1 fjällvråk.

Övrabyborg: 1 blåhök hanne, ännu 1 fjällvråk.

Tosterup: 1 mörk ormvråk och 1 + 1 normalfärgade ormvråkar.

Hammenhög: koltrast.

Tillägg: vid Krageholmssjön hördes snöskata, och 1 ladusvala sågs.

S L U T

1978-10-15, söndag.

Bodde på Hammenhögs Gästgifvaregård på natten. Upp c 0815, packade grejorna, åt lätt frukost med Lena 0900. Mulen och disig morgon, alldeles stilla, rätt ljumt, och sikten visserligen nedsatt men dock c 1000 meter. Utanför fönstren råkor i trädtopparna, rikligt förekommande; även kråka, kaja; och en del mås (fisk- och skratt-) flög ungefär norrut, rätt mycket, i m l m glesa flockar. Vi startade sedan mot Sandhammaren. Vid Borrby flock 150 vipor, kanske fler på avstånd. På avstånd över fälten också ett par stora finkflockar.

Sandhammaren: vi körde ner till P-platsen vid fyren och gick sedan norrut längs stranden ett par km, därefter tillbaka, delvis längs vattnet, delvis, särskilt på återvägen, på dynen eller vid dynens fot mot havet, däremot gick vi inte in i skogen; vi skulle gärna gjort det, men det hände så pass mycket vid stranden att det inte [illegible] blev tid till annat. Ankomst Sandhammarens fyr c 1020, for därifrån 1230. Det första jag såg vid stranden var oväntat stora flockar sädesärla, säkert 100 ex inalles här. En viss ansamling i Skånes SO hörn är givetvis inte oväntad eftersom arten till stor del reser mot SO, men tidpunkten är ju så sen att jag trodde [illegible] att endast få sädesärlor skulle vara kvar. Vid vandringen vid stranden sågs senare endast mycket få ex. Stranden var nästan folktom, till att börja med inte en människa, senare kom några få i grupper om 2 eller 4 längs stranden. Detta spelade en viss roll eftersom de skrämde upp vadarflockarna och andra fåglar (se nedan).

Vid stranden stod, precis i vattenkanten eller ett fåtal m därifrån, en flock på c 45 kustpipare (ingen svart undertill), c 25 kärrsnäppor (ett ex helsvart undertill), 3 eller 4 större strandpipare, 5 sandlöpare. Samtliga kustpipare och de flesta av de övriga höll åtminstone temporärt ihop i en flock, men en viss omsättning resp. ett visst utbyte mellan flockar som inte sågs samtidigt ägde tydligen rum; vi såg t ex först bara c 15 kärrsnäppor och 1, resp. 3 sandlöpare. Vadarna blev uppskrämda av folk ett par tre ggr och flög då, ibland uppdelade på 2 - 3 delflockar, snabbt ut över det alldeles lugna havet; [illegible] flyghöjd då bara 10 - 25 cm som regel, och de kom oftast tillbaka [illegible] ungefär till utgångspunkten efter någon minut.

Några 100 m N om vadarflocken vistades en stor ansamling av trut: c 250 ex, därav c 5 havstrutar ad, resten gråtrut och av dem minst 50-60 procent ungfåglar. Stod först på stranden, skrämdes, flög då ut och lade sig rätt kort utanför. Efter långt letande fann jag 1 + 1 silltrut juv,och 1 ad och 1 juv fiskmås; [illegible] de 2 sistnämnda förbiflygande. Några få skrattmåsar ad hib flög också utanför stranden, och till min förvåning vistades här 2 unga tärnor, de sågs många ggr, fiskade 25 - 75 m från stranden, och båda hade skarpt vit panna, snarast helsvart näbb och mycket tydligt kontrasterande ungfågelteckningar på vingarna; jag tror på fisktärna rätt bestämt.

Praktiskt taget intet sträck av vattenfågel sågs längs kusten. Just när vi kom ner såg jag en flock på minst 7 stora fåglar flyga västerut i diset (skarv???), och senare kom 4 småskrakar mot V, ännu senare 6 knipor varav 2 ♂♂ med hon-teckning; ännu något senare flög dock 5 knipor varav 2 dylika hannar, åt motsatt håll. Kanske förekom glest sträck av trut, gråtrut juv och ad, men [illegible] huvudmassan var tydligt stationär.

En gång såg jag en stenfalk på avstånd, den orsakade oro bland vadarna men försvann snabbt mot N eller NO. En stund senare ryttlade en [illegible] fjällvråk c 500 m bort över skogen, just nära dynen, och betydligt senare sågs ännu en fjällvråk, sannolikt inte samma ex.

Som vi gick där och trivdes med stillheten och fåglarna och alla trevliga småsaker som man alltid finner på en havsstrand, så lyfte jag slumpvis [illegible] mina blickar uppåt. Då kom på c 20 m höjd och med kanske 30 - 40 [illegible] meters inbördes avstånd två fåglar förbi mot NO, precis [illegible] utanför stranden. Den ena fågeln var en skrattmås ad, men den andra var en styltlöpare!!! Den mest perfekta observation. Ungefär så som på skissen här tedde den sig. Jag såg att bakhuvudet och halsens baksida inte var vita utan grå, möjligen med ett avbrott på halsen. Huvud, hals och undersida vita, vingar knallsvarta även undertill, benen m l m ljusa men inte starkt röda. Benen hängde som fig. visar.

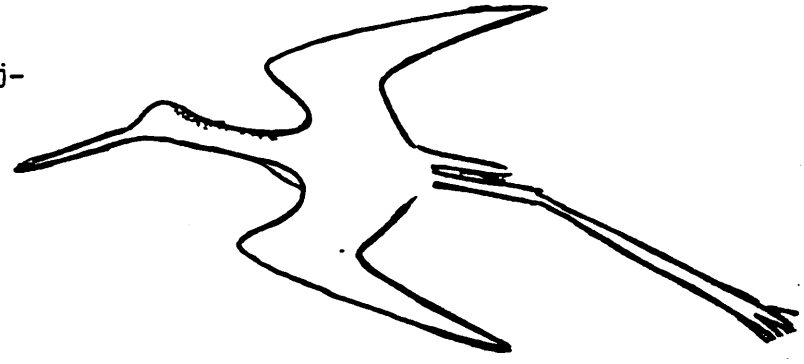

1978-10-15 forts.

Fågeln flög med låg fart mot NO parallellt med stranden, och knappast mer än 20 eller 25 m utanför vattenlinjen. Några 100 m norrut flög just vadarflockens huvudstyrka omkring, precis längs vattnet, och uppdelad i två delar varav den ena innehöll c 15 kustpipare och den andra c 30 kustpipare och 20 kärrsnäppor och kanske någon annan småväxt vadare. Det verkade precis som om styltlöparen sökte kontakt med den större av dessa flockar, ty när den hunnit fram ungefär över dem, kastade den sig brant nedåt. Jag fick uppfattningen att flockarna (åtminstone den större; den var nu mycket närmare) blev skrämda och splittrades m l m tydligt; men styltlöparen anslöt i alla fall eller följde i varje fall med de andra, och flocken satte fart mot NO och försvann. En stund senare, när vi gått kanske 700 - 1000 m längre, såg vi att en del vadare stod på stranden vid vattnet, vi bekikade dem noga, men det var bara c 15 kustpipare och ett par tre kärrsnäppor. Styltlöparen återsågs inte.

En underlig upplevelse var det, på flera sätt. Här har jag stått väl omkring tusen dagar i Falsterbo och sett ett mäktigt sträck, och därtill massor av rastande naturligtvis, och visst fick jag då några för mig nya arter, t ex stor piplärka, klykstjärtad stormsvala, ormörn, skrikörnar (om ock, på den tiden, sällan eller aldrig entydigt bestämbara till arten), och väl någon därutöver. Men när jag för första gången på väl 25 år kommer till Sandhammaren en disig höstdag på ett två timmar långt besök, så flyger en styltlöpare förbi, just i det ögonblick då jag lyfter blicken uppåt. Underligt. Man tycker sig förstå, hur mycket som ideligen måste hända, inte bara på andra platser, där man inte kan vistas, utan också på den plats där man just befinner sig, kanske några hundra meter borta, kanske precis bakom ryggen på en.

Beträffande styltlöparen bör jag kanske tillägga, att jag har mycket stor erfarenhet av arten från Afrika (Syd-, Ost- och Västafrika), och även i Ryska Centralasien såg vi den. Men jag tror mig kunna försäkra att den skulle varit lika lätt bestämbar idag, även om jag aldrig sett den förut.

Datum för obsen är också anmärkningsvärt; om jag minns rätt har de tidigare obsarna i Sverige gjorts i maj-juni (men alla obsar kan jag inte utantill).

Fågelliv f ö: på havet låg 2 skäggdoppingar, och en ensam gräsand ♂ sågs flyga därute, rätt nära förresten. Vid ett tillfälle, just när kustpiparna flög runt och lät höra sig (om ock lågmält och sparsamt, som städse var fallet idag), hördes plötsligt ett annat läte: ljungpipare. Jag letade förstås först i vadarflocken, men där fanns den inte. Den kom istället in från havet, ensam, flygande vinkelrätt in mot stranden, lockade rätt flitigt, och sökte inte anslutning till vadarflocken som flög nära nog rakt under den. - Landfågel sparsamt: 15 + c 60 grönsiskor, en gång 3 ängspiplärkor lyftande ur gräset, 2 + 1 sävsparvar uppe, lockande; 3 ringduvor sedda (men inte flera här).

På dynens högsta delar på helt kort sträcka (c 200 m) 4 ex av liksvamp, som föreföll mig vara habituellt mycket lik den vanliga Phallus impudicus, om ock något mindre; alltså mycket större och grövre än den lilla fina Phallus (Ityphallus) hadriani, som jag fann på dynen mellan Klubbhuset och Nabben i Falsterbo hösten 1944 och som då var ny för Sverige. Den ser helt annorlunda ut: spormassan vid spetsen är m l m röd eller gulröd, och vävnaden därunder är inte tillnärmelsevis så "skulpterad" som hos impudicus, om jag minns rätt; därtill är "skaftet" inte rakt utan böjt i slak båge. Dagens svamp här på Sandhammaren hade rakt skaft, sporerna var nästan borta och vävnaden därunder var skulpterad eller nätådrig. Denna svamp var luktlös. Jag måste undersöka om det är en spännande nyhet eller om impudicus kan växa på ren sand också.

Vi for vidare till Ystad, på den väg som går närmast kusten. Stannade inte nämnvärt och gjorde inga avvikelser till trevliga platser, eftersom vi ville se en del av Skånes inre innan det blev kväll. På vägen till Ystad sågs 3 fjällvråkar, 1 ormvråk, 2 obestämbara vråkar, och 3 tornfalkar. OBS att det var grått och disigt och alldeles lugnt, sikt begränsad till c 500 - 1500 m, och avgjort olämpligt väder för kretsande och termikflygande fåglar. Massor av kråkfågel mångenstädes, särskilt råka; även massor av mås: gråtrut på flera åkrar etc, på några ställen även fisk- och skrattmås. Skata.

I Ystad: vi fikade. Såg summa en turkduva flyga över, när vi startat och var på väg (men ännu inne i staden) upp mot Sövestad. Väder oförändrat. På vägen här 1 orm- och 1 fjällvråk, sittande såsom alla föregående utom de 2 ryttlande fjäll vid Sandhammaren. Svängde in mot Krageholm: bergfinkflock på c 25 ex i trädtopp, däri en

1978-10-15 forts. Här även hämpling sedd och hörd flerstädes!
bofink, som flög ut och tycktes ta en flygande insekt (vi hade flerstädes sett svärmande trichocerider, även ensamma ex av stora Tipulider samt vid Sandhammaren en hel del ex av en lugnt flygande fluga, sannolikt tångfluga). Måsar fåtaliga. På stort höstsädesfält N om vägen Sövestad - Krageholms slott gick minst 700 synliga gäss, fältet kuperat och uppenbart en del gäss osynliga bakom kullar och krön, totalantal c 900. Av de bortåt 700 som granskades i tub var c 30 blässgäss. Flock 100 ringduvor flög över. Stannade vid Krageholmssjön S spets, utsiktsplatsen. Kav lugnt; måttligt dis. På vattnet rätt nära låg summa 1 skäggdopping och 1 gräsand ♂, intet annat sågs på vattnet, men jag vet att de flesta fåglar brukar fälla på den del av sjön som inte syns från utsiktsplatsen. Några småflockar gäss flög över på olika håll i diset; sikt dock över 1000 m. Fortsatte mot Skårby, såg 1 koltrast och 2 rödvingetrastar, körde Skårby - Rögla - Knickarp, såg nästan intet på den sträckan, men efter Knickarp, där vi tog av mot höger mot Bellinga lagård, stannade vi och stod en stund i det grå men lugna och fina vädret. Fortfarande avgjort olämpligt [illegible] för fjärrobsar, och likaledes olämpligt för flygande rovfåglar etc överhuvudtaget. Såg här 1 spillkråka flyga mot S, såg flera bergfinkflockar med kanske 100 ex inalles; gulsparv sågs och hördes flyga över, flera ex, 1 ormvråk sittande i trädtopp långt bort och 1 sparvhök flög nära förbi mot V.

Bellinga lagård - Snogeholm - Sövdeborg: intet att se. For upp på stora vägen S om f d Sövdeborgs station och fortsatte på denna väg till Spjälla. Stora dräneringsdiken i markerna här, men det gäller praktiskt taget bara odlad mark eller betesmark. Vid Spjälla for vi in mot Ilstorpsgården, stannade här eftersom en gåsflock [illegible] nalkades. Det var 65 blässgäss, de kom högljutt kacklande nästan rakt över och fortsatte mot Karups ängar (ungefär). På olika håll lyfte nu flera vipflockar, en på c 250, en på c 100, en längre bort i V, mycket utdragen och smal i horisontalled, säkert bortåt 700 ex, summan blev i varje fall över 1000, troligen över 1200. På längre håll en flock, blandflock, av c 50 ringduvor och c 100 starar! Plötsligt kom en glada bortifrån Spjälla, sakta glidande och seglande över fälten, 50 - 100 m höjd. Den blev förföljd av flocken på 250 vipor, hela flocken flög bakom gladan, med de närmaste fåglarna bara 5 - 15 m efter den, då och då slog de (en i taget) [illegible] efter gladan, som dock verkade föga besvärad, men nog tycker jag att den skulle haft svårt att leta mat i det läget. Vipflocken tröttnade så småningom, men c 20 ex var uthålliga och följde med väl 500 m eller längre! Detta hände kl 1530 - 1540. Vi fortsatte via Ilstorps kyrka - Sjöbo [illegible] sommarby - över stora vägen - Björka - Övedskloster - Harlösa. På denna sträcka 1 + 1 + 2 ormvråkar, en del starflockar [illegible] (tidigare idag starar i my ringa tal, ofta bara 1 - 2 - 5 i småflockar på telefontrådar etc, månne inte sådana som enligt Johnny är infekterade med en [illegible] Acanthocephal(?) och är m l m dömda att förgås??).

I Harlösa telefonerade jag hem, men Inga var inte hemma än. Ringde då Lisen, talade med henne. - Lena och jag for ner till stugan. Här 1 sparvhök kl 1625 vid ankomsten; gärdsmyg hörd, en gröngöling flög skrikande förbi. Upp i tornet, jag räknade 11 gräsänder i flock nära och c 30 obest änder längre ute, men sikten var dålig, [illegible] vad som låg utanför närmsta klarvatten var svårt att se, med undantag dock för en tät rad gäss på c 150 ex som redan fällt långt ute. Häger hörd, rall hörd skrika, starar kom i täta och snabba och låga och oftast medelstora (= 50 - 250 ex/flock) flockar från N över vassen mot SO-hörnet; några flockar, delvis stora, kom från NV, och några kom i vinande fart rakt över tornet ungefär från NO eller delvis O. - På närmsta klarvatten 1 + 1 skäggdopping, längre [illegible] ute ng få till, även sågs där 2 ad och 1 juv svan (rimligen knölsvanparet med sin enda unge). Ytterligare 130 gäss kom från Ö. 1 tornfalk satt på telefontråd bakom huset. Stararna kom i mycket låga och snabba flockar, ofta mot vassen så att de inte syntes i diset och skymningen, men då syntes spegelbilden av flockarna i närmsta klarvatten! 1 blåhök ♀ eller juv kom lågt från Ö, ut över vassen, ner till SO hörnet, skrämde stararna som nog i [illegible] början knappt var mer än 3000 (åtm. inte flera uppe samtidigt), men snart var antalet säkert 5000, och många flockar fortsatte att komma från N speciellt. Ytterligare c 90 gäss kom från Ö, däri hördes blässgås men bara 1 eller 2 troliga, och i [illegible] andra flockarna hördes enbart sädgäss. - Vi inväntade inte mörkret, fick alltså ingen slutsiffra på gäss, och inte heller på stare förresten, i kväll. For till Lund Lena lämnade av mig hemma; Inga hade kommit från Holland och Danmark en kvart tidigare!! Hon var [illegible] nöjd och hade mycket att berätta.

→ högeligen →

SLUT

1978-10-15, tillägg:

1) i trädgården vid Hammenhögs gästis sågs på morgonen en fasantupp med smal vit halsring. En föga märklig observation, men värd att ihågkomma ändå: det var nämligen den enda fasan vi såg på hela färden idag. Fasanens minskning är utomordentligt stark i de delar av Skåne där jag rör mig. Jag har hört att många av mina kolleger anser detsamma; jag har också hört att forskning efter orsakerna pågår (riktig forskning alltså, inte jägarforskning), men att någon klarhet ännu inte vunnits.

2) vid stranden på Sandhammaren, c 30 - 40 m från vattenlinjen och halvt begravd i sand, fann jag en uggla. Den hade inte varit död extra länge, var rutten och blöt, och fjädrarna på kropp och ben lossnade när man tog i dem. Horn- eller jorduggla var det, jag tog en serie handpennor och (som jag tror) alla stjärtpennorna, men arten ännu inte examinerad.

1978-10-17, tisdag.

Jag var på Zootis hela dagen fram till 1515. Väderleksutvecklingen på förmiddagen följde jag inte noga, men jag observerade att morgonen var mulen och att det inte klarnade upp förrän jag vistats på inst. minst ett par timmar, kanske längre. Vädret blev vackert under några middagstimmar, med stora stackmoln mot blå himmel. Ett par mycket korta obsar genom fönstret omkring kl 1100 gav intet. Men kl 1230, när jag satt vid telefonen och lyfte blicken uppåt, såg jag några mycket små prickar cirkla under ett stort mörkt cumulusmoln, väldigt högt. Jag fick slut på samtalet kvickt, och det var inte småsaker jag fick se. Mot molnet, som hade mörk [illegible] undersida, kretsade c 30 vråkar och 1 sparvhök. Flera tiotal vråkar hade [illegible] redan lämnat kretsen och gled bort mot SV (ungefär, riktning över UB:s [illegible]vänstra del). Nya vråkar kom från NO, däribland en välavgränsad, smal "ström" på c 25 ex på oerhörd höjd. Även på ett par andra ställen kretsade vråkar mot molnen. Alla var högt så när som på 3 ex, och av dem var en praktfull fjällvråk, de 2 andra normaltecknade ormvråkar. Jag gick ut på gården och fann Torsten Malmberg stående där och tittande uppåt. Ytterligare ett antal vråkar kom från NO, [illegible] medelhöjd, därav hann jag bestämma 1 fjällvråk och 5 ormvråkar. En sparvhök kretsade ensam för sig på rätt stor höjd. Allt detta hände före 1247, och 1250 var inga rovfåglar i sikte. Summan sedda blev c 180 vråkar, alla inräknade, samt 2 sparvhökar.

Efter 1250 fortsatte jag obsarna, visserligen med korta avbrott men [illegible] flitigt fram till 1330 och med stickprov även senare men såg inte en vråk till, trots att vädret fortfarande var mycket fint.

Kl 1515 gick jag ner i staden. Fortfarande en del blå himmel och stora granna moln men de var mörka och tycktes alltmera övergå till cumulo-nimbus- typ. Efter ett par korta ärenden gick jag och klippte mig, som vanligt hos Sune Anderssons frisérsalong på Bullis, och när jag kom ut därifrån kl 1615, var det regn, som dock snart slutade. Jag gick hem till Sunnanväg; nu var det alldeles övervägande mulet, och ett slag kom regn på nytt, som en svag skur.

Intressant med denna starka passage av vråk, fast beklagligt att obsarna inte började tidigare.

(543)

1978-10-20.

Ankom till stugan 1703; fick lift med Johnny. Väder vid ankomsten [illegible] mulet och blött efter regn. Måttlig V vind. Kl 1710-1740 mycket starkt klarnande, 1740 var mer än västra himmelshalvan molnfri. Tempe- [illegible] ratur 1810: +8° C. Gäss kom till sjön sålunda:

(543)

1708-1715	250 från Ö, några från S, därtill 300 måsar
1717-1719	1000 från V, fäller i V delen av sjön
1721	120 från SO
1724-1725	730 från SO, därefter 2 till
1726	45 från Ö, 20 från SO
1728	25 från Ö, 40 från SO, ytterl. 20 från Ö; bläsgås hörd här Häger hörd, gärdsmyg hörd. Rördrom 75 meter ut, den flyger på c 1 m höjd, fäller! - 5 gäss från SO.
1730-1731	155 från Ö, kommer rakt över. Sedan 5 + 17 gäss till; från flocken på 17 ex hörs bläsgås, men trol. [illegible] bara 1-2 ex. Därefter kommer 2 sädgäss
1732	6 från S
1733	4 + 47 från O
1735	2 från O
1736	26 från O, därefter 4 till
1738	2 till.
	1 uggla ses, det är horn- eller jorduggla.
	6 fåglar flyger förbi mot S, det är kanske kajor
1745	12 gäss från O
1745	1 + 2 gäss till. Passning fortsätter
1805	passning slutar.

En preliminär addition, gjord i originalet, ger summa 2582 gäss. Därtill kan man ju fråga sig om några kanske hade kommit före kl 1703, då jag anlände. Inte särskilt sannolikt måhända, men dock möjligt.
OBS den mycket stora flocken som kom från V 1717-1719. Den fällde också långt bort i V och kom följaktligen aldrig i närheten av min obsplats.

544

1978-10-21, lördag.

Bodde i stugan på natten. Kl 0530 var det klart och molnfritt, frisk vind omkring NV, mycket klar luft, och temp +2° C. Svag men tydlig [illegible] gryning, därtill skarpt månsken, månen högt i söder. Häger och sädgäss hördes.

544

0600 upp i tornet. Just [illegible] då kom c 12 änder (från Ö)
0601 11 sädgäss kom till sjön från Ö, rakt över tornet. Mycket kallt.
0603 15 gäss kom till sjön! Massor med gäss ligger på NK samt i "tarmen". De vita gumparna lyser. RöDhake h
0604 en gås lyfter, flyger bort mot O-SO. Koltrast h
0607 8 gäss kommer från SO till sjön!
0608 2 gäss till, kommer till sjön! Allt som har kommit och flugit är sädgäss, och bara sädgäss hörs från sjön. Många gäss "halvdyker"; då blixtrar det till från den vita ändan, denna blir högre och ter sig spetsig
0609 2 gäss iväg mot O-OSO. Bläsgås hörd (men inte från de 2).
0610 det är ytterst klart, man ser färger mycket bra redan nu, 0610
0614 en gås mot Ö
0615 c 355 gäss går snabbt upp, flyger rätt utpräglat mot SO
0617 35 gäss upp men tvekar, en del gick tydligen ungefär mot Ö, men en del gick sannolikt mot N eller rentav NV, dock hann jag inte se detta säkert
0618 320 gäss upp från "tarmen"
0619 c 1200 gäss eller kanske c 1300, de ger sig ej direkt österut utan svänger ungefär enligt skiss (mycket approx):

Några gäss kvar (men eventuellt kan en del förstås ligga osynliga bakom vass)
Massor av stare oroade, antal mycket approx. c 10000 (tiotusen).
[illegible] Några gäss kommer från V, och (de eller andra??) reser mot S
0623 28 gäss bort, nu ses 2 + 6 gäss ligga kvar.
Starar lyfter nu från nattplatsen och flyger bort ungefär enligt skiss:

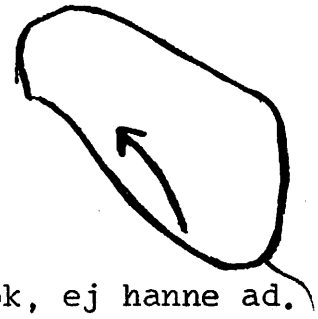

75 måsar flyger västerut; andra (mås-) flockar ses långt bort. 1 ormvråk sedd.
0625 c 10000 (tiotusen) starar kommer rakt över tornet med kurs mot NO!
0627 250 starar till, också mot [illegible] NO.
0629 100 starar. 4 gäss. Domherrar. Rester (av) starar. 40 gräsänder. 1 blåhök.
0633 5 sädgäss varav 1 trasig. 16 vipor. 1 blåhök, ej hanne ad. Bergfink h. Grönsiska s. 40 vipor mot Ö.
0638 jag ner från tornet. Det är mycket ljust, men iskallt
0640 temp visar +2° C. Solen är ej uppe än.

0640-0650 flera måsflockar mot V eller VNV; det är fisk- och skrattmås. Även lösa förband av fiskmås med samma kurs. Flera små ringduveflockar mot SV på medelhöjd, det är c 20 + 15 + 8 + 25 + 10 ex. Häger s. 2 enkelbeckasiner flygande. Några småflockar sädgäss flyger åt olika håll
0655 solen lyser på Krankesjöns V del men syns ännu ej från stugan, den är på väg upp bakom "stora heden". 1 fjällvråk ryttlar där. Solen blir exceptionellt stark. Sikt utmärkt
0703 jag upp i tornet igen, stannar till 0710. Jag såg 1 + 1 + 1 + 5 skäggdoppingar, 12 + c 20 + ytterligare några gräsänder, högst 1o krickor, några obest. änder, samt en del mås, mest skrattmås, över V sjön. 1 kråka, 1 enkelbeckasin. [illegible] Gröngöling hörd, 3 gäss sedda, bara sädgäss[illegible]; vidare 1 ad och 1 juv häger samt 2 hägrar som ej kunde bestämmas till åldern. Även 1 blåhök, ej hanne ad.
0710 jag ner igen. Stor gåsflock, rätt grovt skattad till 300-500 ex, ses långt bort väster om sjön, funnen av en slump. 1 blåhök sedd igen, ej hanne ad. Ett par små täta vipflockar över sjön. Oerhört skarp sol.

1978-10-21 forts.

Härefter uppehåll i obsarna. - Temp 0740: +4° C. Jag lade mig 0740 och vilade till 0900, gick upp igen och såg otrolig syn i väster: sol, grant väder, underbar sikt, men i väster bortom sjön gråsvart molnvägg som räckte ända till marken. Det var uppenbart ett bymoln. Med detta som bakgrund kretsade flera måsflockar, skarpt belysta av solen, det var 10 + 10 + några ex + flera etc. Vidare flera vipflockar i arttypiska horisontella formeringar, summa kanske c 300 ex; allt detta långt borta men det lyste som lampor i det starka solskenet. Över Silvåkraskogen 1 blåhök hanne ad, vidare sågs 1 ormvråk, 1 fjällvråk i strålande sol, kråkfågel etc.

(545)

Byn nalkas. Just då ses c 30 obestämda änder som är uppe och flyger, kanske var det brunand. Byn nalkas my. snabbt. Kl 0910 är det skugga, snödrev nalkas med starkt ökande västlig vind, 0915 är det fullt med yrsnö i luften. Men snön blir ej liggande. Det blir grått och mycket mörkt, man ser väldiga "ridåer" av snö, ren decemberstämning. Men efter ett par tre minuter, närmare bestämt 0918, ser man att det lättar i väster, det ljusnar snabbt, byn drar över, kl 0922 är det delvis blått i väster, och 0925 är det övervägande blå himmel och sol och utmärkt sikt, och de vanliga rökarna (från fabriker bortåt Flyinge etc) syns. Medan byn passerade sågs en svartfågelflock flyga mot V.

Efter det att byn passerat sågs 5 sångsvanar, det var 2 ad och 3 juv, de kom över enligt skissen här. Vidare sågs 1 + 1 + 1 + 2 + 1 ormvråkar och därefter ytterligare 4 ormvråkar och 1 sparvhök, alla flyger ungefär mot SV, de flesta ute över sjön, 1 ex närmare. På skissen har svanarnas kurs ritats med heldragen linje, ormvråkarnas och sparvhökens med streckade linjer.

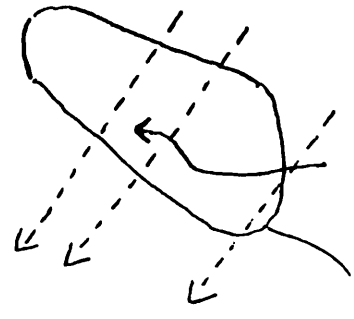

Alla rovfåglarna i utmärkt ljus, höjd under 75 m, oftast bara 30-40 m. Småfågelflockar med ungefär sydvästlig kurs kan anas. 2 enkelbeckasiner rundflygande; några kråkor mot SV. 1 knölsvan ad ses i sjön. 15 gräsänder flygande. Stor aktivitet på fågellivet. OBS: temp kl 0930 var +2° C igen. - Koltrast sedd. Tät flock på c 35 rödvingetrastar flög förbi, nästan så tätt som starar (vilket jag bedömer som ovanligt!). 20 kajor, 1 råka och 2 skator också sedda. Obsar oavbrutna. Kl 1020 flög 4 skedänder över sjön.

Härligt väder. Obsar fortsätter. Jag upp i tornet igen, är där 1035-1050. Ser på närmsta klarvatten 1 sothöna, 4 skedänder; 1 knölsvan ad kom också simmande dit. Långt ute ses 1 + 2 + 4 + 1 + 1 + 5 + 2 + 3 + 1 = summa 20 skäggdoppingar. Även några flygande gräsänder.

Kretsande fåglar: 1 fjällvråk och 1 sparvhök.
Överglidande mot S: 1 + 1 ormvråkar.
På håll ses ytterligare 2 ormvråkar, de kretsar. Långt ute på vattnet ännu 1 sothöna. Flock på c 20 vipor flyger mot Ö. Ett par tiotal flygande rödvingetrastar. 1 blåmes.

Lena kom enligt överenskommelse och hämtade mig för en rundtur. Vi startade 1120. Dessförinnan sågs, från stugan, 1 fjällvråk, 2 ormvråkar och 1 sparvhök hanne.

1120 start. Rundan ej antecknad i detalj (av skäl som blir uppenbara härnedan), men vi for från stugan ner till Veberöd och vidare via Dörröd - Svarvartorp - Rockarp - Lemmeströ (stopp); sedan till S delen av Börringesjön (stopp troligen vid det vägskäl mellan Börringe och Anderslöv, där en allmän väg tar av mot Havgård och en enskild väg mot Markiehage). Sedan till Fjällfotasjön, där vi som vanligt stannade där allmänna vägen går alldeles intill sjöns västra sida. Vidare upp genom Bökeberg och förbi Holmeja till Hyby (stopp) och så Hyby - Vismarlöv - Häckeberga - Dörröd - Veberöd - stugan vid Krankesjön, ankomst dit 1525. Det blev en oerhört laddad runda. På nästa sida först en uppställning över sedda rovfåglar, därefter besked om övriga fåglar och om väderlek m m.

1978-10-21 forts.

art	stugan-Veberöd-till Lemmeströ	uppe-håll Lemme-strö	uppe-håll Börr-sjön S	uppeh. Fjäll-fota-sjön	Bökeb-Hol-meja-Hyby	Hyby-Vism.-Häcke-berga	Häck.-Dör-röd	Dörr-Vebe-röd	Veb.-stu-gan	Σ
ormvråk	20	c 30	2	20	1	12	17	1	4	107
fjällvråk	2	4	0	1	0	0	2	0	0	9
obest.vråk	4	c 5	0	0	2	2	> 3	0	0	> 16
sparvhök	3	2	0	2	0	1	2	0	0	10
duvhök	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
havsörn	0	2 juv	0	0	0	0	0	0	0	2
kungsörn	0	1 juv	0	0	0	0	0	0	0	1
större skrikörn	0	1 ad	0	0	0	0	0	0	0	1
obest. skrikörn	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
blåhök	0	0	0	ej σad[1]	0	0	0	0	0	1
tornfalk	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
summa	30	46	2	24	3	15	25	1	4	150

Se tillägg nedan!

Kommentarer till ovanstående:

(a) av de 20 ormvråkarna sedda mellan stugan och Lemmeströ var en börringevråk. Inga sådana antecknade senare på dagen.

(b) de 20 ormvråkarna noterade vid Fjällfotasjön inkluderar åtminstone något ex som ej blev bergsäkert bestämt.

(c) ormvråken sedd mellan Dörröd och Veberöd blev jagad av svartfågel

(d) väderleken viktig: vid starten från stugan sol och grant, men frisk vind (ej närmare antecknat). Ännu efter ankomsten till Lemmeströ-lokalen var det solsken och utmärkt sikt, och det var helt fantastiskt att se nära nog alla ovan nämnda rovfåglar på den platsen samtidigt. De kretsade och/eller stod mot vinden, och obs-möjligheterna var de allra bästa. Men ett tu tre drog det upp en snöby från V eller SV, och detta just när jag hade hunnit granska den ena skrikörnen noga men den andra inte tillräckligt noga (se vidare nedan!). Det blev en tät by, sikten blev usel, och detta fortsatte när vi ferit vidare till Börringesjön. Därefter bättrade sig vädret, sikten blev bra igen, och från kl 1355, när vi lämnat Fjällfotasjön, var det åter soleken!

(e) en ormvråk skall tilläggas, den sågs vid Norra Börringesjön, den lokal som ofta kallas Klosterviken. Inga andra rovfåglar sågs där. Summan ormvråkar alltså 108, summan rovfåglar 151.

1978-10-21 forts.

Fortsättning på kommentarerna:

(f) Rovfågelaktiviteten var som synes utomordentligt stor, så stor att jag sällan sett dess like. Ormvråkar sågs ideligen, och andra arter var också väl företrädda. Särskilt spännande var förstås läget vid Lemmeströ, där vi som vanligt stannade vid landsvägen mellan E 14 och järnvägen, med god sikt österut över sänkan, där järnvägen går, och kullarna öster därom. Ett par kretsar av ormvråk sågs på rätt långt håll i fint solsken, andra vråkar av båda arterna sågs på närhåll. Örnarna var bara delvis synliga i början: de 2 havsörnarna juv nära varandra, kungsörnen juv ett stycke därifrån, avstånd först måttligt, sedan kom de närmare. Skrikörnarna ej synliga när vi anlände, men ett tu tre kom de fram över kullarna i SO, helt nära varandra. Höjd c 50-100 m, ej mer, d v s ungefär samma höjd som de flesta andra. Jag granskade skrikörnarna och fann att de var alldeles utomordentligt lika i form och färg. Det ena ex var helmörkt, det separerade från sin partner och kom allt närmare, och jag tror inte jag behöver skriva mycket om karaktärerna f ö; [illegible] det var faktiskt en klar större skrikörn ad. Det andra exemplaret, ja, jag skulle just detaljgranska det då något oväntat [illegible] hände: en snöby drog upp från SV-V, och örnen gjorde intet försök att undvika denna utan gled den tillmötes; den hade kommit alltmera i söder, belysningen blev sämre, och ungefär samtidigt med att solljuset mattades försvann örnen in i snöbyn, blev synlig som en matt gestalt och snart helt osynlig.

Jag var svårt frestad, när jag skrev min ovanligt kortfattade kladd, att helt enkelt ange 2 större skrikörnar, ty jag är nästan övertygad om att det var så. Men med kännedom om svårigheten vid bestämningen av somliga örnar, ej minst skrikörnar, beslöt jag att anföra detta ex som obestämd skrikörn, och detta ändrar jag inte vid renskriften! Det skall sägas, att inga ljusa teckningar syntes på detta ex så länge det var i hygglig belysning.

Beträffande övriga rovfågel-obsar: märk att utbytet på ett par sträckor, [illegible] särskilt vid S och N Börringesjön, var ovanligt magert, särskilt med hänsyn till fåglarnas aktivitet just idag. Men förklaringen är enkel: på denna sträcka rådde fortfarande dåligt väder med snö och usel sikt. Fast snart bättrade det sig. Mindre klart är det varför antalet rovfåglar blev så lågt vid Bökeberg-Hyby och efter Dörröd.

Och nu en förteckning över övriga fåglar sedda på rundturen. Alla sådana arter anförda härnedan, men närmare uppgifter finnas bara för ett begränsat antal.

skäggdopping Norra Börringesjön
gräsand " " och flock c 80 ex Fjällfotasjön
obestämd svan " "
sothöna " "
skrattmås 1 enda ex sågs vid Lemmeströ, därutöver sedd på "några ställen"
fiskmås: både ad och juv sedda flerstädes; enda angivna plats är mellan Hyby och Häckeberga.
duvor (läs: ringduva och kanske även skogsduva) sedda i "måttligt antal"
sånglärka sedd på första sträckan, d v s stugan → Lemmeströ
ladusvala: 1 ex på sistnämnda sträcka, därutöver ej noterad
forsärla 1 ex vid djupt dike eller snarare kanaliserad bäck, övervuxen av tät [illegible] buskvegetation, alldeles nära Hyby. Har av mig setts mycket sällan på dylika lokaler på slätten (fast jag haft några sträckande ex vid Falsterbo, däribland de första som överhuvud setts sträcka där, år 1945 om jag minns rätt).

1978-10-21 forts.

varfågel 1 ex på första sträckan, alltså mellan stugan och Lemmeströ
rödvingetrast: många flockar sågs på rundturen, visserligen ofta rätt små flockar. Men för uppehållet vid Börringesjöns S del finns särskilt angivet: mycket rödvinge. Kanske gäller detta även Lemmeströ; anteckningen otydlig i det hänseendet.
obestämd trast sedd åtm. ett par ställen
bofink fåtaligt sedd
grönsiska: någon flock sedd
obestämd småfågel: inte mycket
stare: bara ett par flockar
skata: några sedda
svartfågel utan närmare bestämning: i måttligt antal, bl a sedda på sträckan Häckeberga - Dörröd.

Tillägg: en snabb addition av de gäss som på morgonen sågs lyfta från Krankesjön, ser ut så: 1 + 2 + 1 + 355 + 35 + 320 + 1200 + 28 + 4 + 5 = 1951 ex. Provisorisk siffra.

549

1978-10-22, söndag.

SkOF-exkursion till Krageholmssjön och Ellestasjön. Resultat:

art	Krageholmssjön	Ellestasjön	övr.platser
skäggdopp	några	nog 20 ex	-
häger	1	c 4	-
sädgås	småflockar ofta + 300 på avstånd	dito	-
bläsgås	2 + 2	-	-
vitkindad	1 + 65 !!	-	-
obest.svan	-	[redacted] V, [redacted]	flock 11 ex mot SV nära Svedal
gräsand	högst 50	minst 300	-
knipa	8 + 5	-	-
salskrak	10, ej hannar ad	10 flygande, samma som Krag?	-
sparvhök	3	1	c 3
duvhök	1	1	-
ormvråk	några + några	enstaka	många
fjällvråk	5	-	få
glada	-	-	sedd vid Skårby på utresan
obest. örn	1	-	-
fasan	få	få	några
vipa	-	-	Lund-Malmö-Svedala måttl. anta
skrattmås	sedd	sedd	många
fiskmås	100-tals	sedd	mycket allmän
gråtrut	1 överflygande	1 juv sedd	
ringduva	flera flockar	flera flockar	sedd . Ingen flock idag större än 200 ex
turkduva	-	-	sedd i Malmö
spillkråka	1	-	-
sånglärka	ja	ja	ja
ladusvala	1	2	-
ängspiplärka	1	1	-
varfågel	1	-	-
järnsparv	några sedda och hörda	några sedda och hörda	-
rödvinge	småflr ofta sedda	dito dito	sedd
dubbeltrast	3	-	-
koltrast	sedd	sedd	sedd
nötväcka	hörd	-	-
gulsparv	ofta	flera	-
bofink	ja	ja	-
bergfink	?	?	-
grönsiska	hörd	20 + 15 [redacted]	-
grönfink	hörd	överflygande	-
stare	flock 10 ex	-	ofta sedd men måttl. antal
skata	sedd	sedd	sedd
kaja	sedd	sedd	sedd
råka	sedd	sedd	sedd
kråka	sedd	sedd	allmän

Inga andra originalanteckningar finns (utom möjligen en i ANSER publicerad exkursionsredogörelse, något som bör efterforskas)

(550)

1978-10-24.

Jag gick från bostaden på Klostergården ner till Höjeå och vidare förbi reningsverket och åter. Tid c 1130 - 1300. Såg:

2 ormvråkar och 1 fjällvråk, 1 sparvhök jagad av 4 kråkor. Steglits. 3 skrattmåsar varav 1 ad hib och 2 juv. - Därefter vid damm 1: 2 knölsvanar ad.

Och vid resp. i) damm 2: 2 knölsvanar ad som vistades för sig själv. På annat ställe 1 knölsvan juv. 2 smådoppingar. 2 viggar juv. 38 knölsvanar ad och 5 dito juv tillsammans, därav c 24 ad och alla juv tätt tillsammans. Fiskmås juv. Hämpling. Flera skrattmåsar. 1 skadad sothöna. 2 smådoppingar. 32 sothöns tillsammans med [illegible] 1 kricka. -

Nu ses 2 fjällvråkar. Gärdsmyg hörd. 1 sävsparv sedd och hörd. Några rödvingetrastar flyger över, 1 ex hördes också.

6 ljungpipare flyger mot NO. Ringduvor ses, dels spridda ex, dels småflockar. Flock turkduva på c 10 ex. Råka, skata.

Damm 3: 2 knölsvanar ad,och helt nära fanns 1 tornfalk och 1 ormvråk; dessutom sågs här [illegible] 2 grönfinkar.

Återvägen: 2 starar, 1 ormvråk, 1 tornfalk.

Alla flygande fåglar lågt. Intet sträck.

Kajor, råka. Vid järnvägsbron gräsand 2 hannar 2 honor. Flock på 15 steglitsor. Bofink sedd, bergfink sedd, grönfink sedd, pilfink sedd dels minst 4 ex, dels en flock på 10. Hämpling 2, rödvingetrast några.

Blåmes 1, talgoxe några få, skata, kaja. I kardborrständen grönfink och steglits.

S L U T

(551)

1978-10-28, lördag.

Lena och jag for från Lund 1115 med kurs mot söder. Före Staffanstorp sågs 1 + 1 + 1 tornfalkar och 1 fjällvråk. Vid karusellen nära Höjeå 300 vipor. Fasan sedd. N om Klågerup flera hundra vipor och måsar på plöjnader. Hyby: 1 ormvråk. Holmeja: 1 ormvråk över Yddinge och 1 ryttlande fjällvråk på nära håll. Norra utkanten av Bökeberg: 3 ormvråkar. Vi tog av västerut på vägen S Yddingen, alltså mot Skabersjö[illegible]. Stopp på öppna marken mellan Yddingen och dammarna S om vägen. Här stod vi 10 minuter. 1 havsörn juv drog sakta mot S eller SV c 500 m väster om oss. 2 ormvråkar, 2 ringduvor samt 1 fjällvråk sedda här, den sistnämnda på 10 m avstånd.

Murvelro (Waldemar Bulows sommarställe i gamla dagar): stannade här 1220-1240. I Yddingen 60 + 250 gräsänder, 2 bläsänder (ej hannar ad), och 1 storskrak. Fiskmås 1 ad + 1 juv; skrattmås 1 ad.

Vi fortsatte till Fjällfotasjön, stopp på vanliga platsen där vägen går intill sjöns V sida. Här 9 storskrak samt 5 + 3 + 2 + 2 gräsänder, därtill 175 gräsänder som av okänd anledning simmade ut ur vassbältet!! Vi fortsatte, [illegible] sågs 1 fjällvråk och efter 500 m 2 normala ormvråkar och 1 börringevråk. Kråka, råka, kaja, summa [illegible] 250 ex av dessa tre, mest kaja och råka. 50 fiskmåsar, några skrattmåsar, 50-75 starar och 1 gråtrut juv.

Norra Börringesjön (=Klosterviken), ank.1320. Här mer än 200 sothöns, mer än 200 gräsänder, några få knipor, 1 vigg sedd. Av knölsvan: (a) 2 ad 3 juv, (b) 4 juv, (c) c 12 spridda ad. 1 blåhök hona eller juv. 37 ringduvor. OBS: stora Börringesjön undersöktes ej idag.

Havgårdssjön och däromkring: 1 tornfalk vid Börringe gård, 1 ormvråk och c 30 ringduvor. Havgårdssjön ofullständigt studerad, men jag såg ej att det på en stor yta inte låg någon fågel. Vid sjöns Ö sida kom 1 duvhök förbi fint. - Vi tog lunchrast vid Lemmeströ örnplats (jämför 21 oktober!!). Här ryttlade 2 fjällvråkar och vi såg 1 större hackspett flyga mot S. Även några få kråkor etc.

Rockarp-Kullaröd: c 300 kråkfåglar varav kråka 150, råka över 50, kaja också över 50, skata några ex. Stare [illegible] sedd. 1 börringevråk + ännu en dylik + 1 normal ormvråk. 40 kråkor. Ännu 1 duvhök!!

Häckebergasjön: vi gick ner till stranden, och på en grov lövträdsstock, rätt rutten och sannolikt av bok, fann vi en alldeles utsökt stor och grann koralltaggsvamp, en art som jag aldrig förut sett! I sjön också 600 gräsänder, 7 brunänder, 1 storskrak och några knipor! 3 svanar sågs, det var troligen sångsvan. Några duvor etc.

Fr o m nu blev det regndis. Vi for Häckeberga - Veberöd - Silvåkra. På denna sträcka ej en enda ormvråk sedd, ej heller annan vråk, men 1 blåhök hona eller juv. Vi for mot Krankesjön, såg 1 spillkråka.

Ankomst stugan 1555. Starflock, 1 blåhök vid ankomsten, ej hanne ad. Kort därefter 2 blåhökar ej hannar ad. 1 häger sedd, andra [illegible] eller åtminstone 1 till hörd, gärdsmyg hörd. I sjön c 40 gräsänder sedda, även stare, 1 större hackspett sedda, och c kl 1620 sågs där flera tusen starar och 2 ormvråkar. Av stararna en gråblek fågel, mycket blek! 1 gröngöling också sedd. OBSAR OAVBRUTNA.

1622 9 sädgäss kom från Ö, flög tillbaka mot Ö.
1654 70 + 450 gäss från SO
1656 c 280 gäss till på samma sätt. 1 häger från Ö
1700 1 ormvråk mot Ivans backe. [illegible] Sent på dagen!!
1703 summa 550 gäss (kom), bläsgås hörd däri
1704-1706 380 gäss till, bläsgås hörd flera ggr. Alla från O-OSO. OBS: regndis, men 3 km sikt. Svagt regn. Temp + 9° C.
1708-1709 450 + 65 + 20 gäss kom, bläsgäss hördes ofta däri
1710 ytterl. 110 gäss kom, däri mest bläsgås!
1712 135 gäss kom, däri bläsgås, samt 30 till varav mest bläsgås
1713 35 gäss kom, mest sädgås. Därefter ej fler gäss anländande.
1745 start mot Lund.

Tillägg: (a) även sedda: grönsiskeflock vid Yddingen, bofink vid Krankesjön, obestämda finkar ett fåtal vid Krankesjön, samt talgoxe vid Börringe.

(b) en addition visar att summa 2584 gäss kom till Krankesjön, bläsgäss däri inräknade.

SLUT

(552)

1978-10-31, tisdag.

Ankomst Revinge (Revingehed, Kvinnevad) 1420 med buss, gick ner till stugan. Dis, [illegible] stilla, fuktigt; mycket milt väder. På nervägen såg jag på järnvägsbanken mycket rikligt med rådjursspår av olika storlek samt ett älgspår, återgivet härnedan i naturlig storlek Ormvråk 1 + 1, blåhök hona eller juv 1 ex lågt jagande, 1 häger flög över, 1 annan häger hörd. Gärdsmyg hörd 1 ex, grönsiska sedd i 2 flockar om c 30 + 35 ex. Grönfink hörd 2 ggr, och en flock på mer än 3 blåmesar och mer än 5 tagloxar sedd. Kungsfågel hörd.

552

1505 ankomst stugan. 1510 upp i tornet. Sikten, som förut varit bara 500 - 1000 m, [illegible] hade nu ökats till 1500 m. Flock c 12 stjärtmesar nära, koltrast 1 + 1, bofink s h, gärdsmyg h.

På närmsta klarvatten 5 gräsänder, i bortre kanten 2 knölsvanar ad, c 250 m därifrån 1 knölsvan juv. 2 enkelbeckasiner stod fritt på banken nära svanarna. Skäggdopping: 1 närmsta klarvatten, 2 norr [illegible] därom i sjöns Ö del, samt 1 ex c 1000 m ut. En ungsvan, men kanske inte samma som nyss angavs, simmade troligen ut mot NV. De 2 knölsvanarna ad lyfte [illegible] 1525 och flög över ungfågeln ut mot NV och försvann i diset. 1 smådopping simmar förbi. 1 blåhök hanne ad med rätt starkt brunt anflog på ryggen flög lågt över vassen.

Det blir sakta bättre sikt men är fortfarande helt mulet och disig

1535 västra änden av sjön ses ett slag. 2 hägrar ad ses på olika ställen. 58 + 5 gräsänder långt ute, några få därav ej helt säkert bestämda.

1540 ner från tornet. Entita hörd. - Jag sågade [illegible] ner en al i vänstra kanten av "luckan" mot sjön. Major Richter med 2 underbefäl kom för att se på vår granntomt, där de två gamla damerna har sina miniatyrhus. Jag hörde att deras arrende [illegible] är kr. 100:- per år men att det nu måste höjas. - Jag såg 1 blåhök hona eller juv samt 1 blåhök hanne ad, 1 sparvhök, samt 1 fjällvråk sittande i trädtopp. Vid huset 1 gärdsmyg, den försökte flyga in men [illegible] misslyckades. Starar kom, de ansamlades men p g av diset kunde jag ej följa förloppet. Såg dock att flockar kom lågt från norr och (i ringa grad) från öster. Starnas huvudmassa höll sig uppe länge:

x) 1615 skattade jag antalet till 2500 - 3000

1630 " " " " 3000 - 3500, kanske fler. Småflockar kom fortfarande. Stora flocken ibland splittrad. 1630 kom också 1 blåhök hona eller juv lågt med kurs mot nattplatsen (som är belägen vid sjöns V ände). 1 fasantupp mycket nära nedanför stugan

1632 1 Nyctalus flög över

x) Tillägg: kl 1620 flög 4 gäss över mot NV, sädgäss hördes.

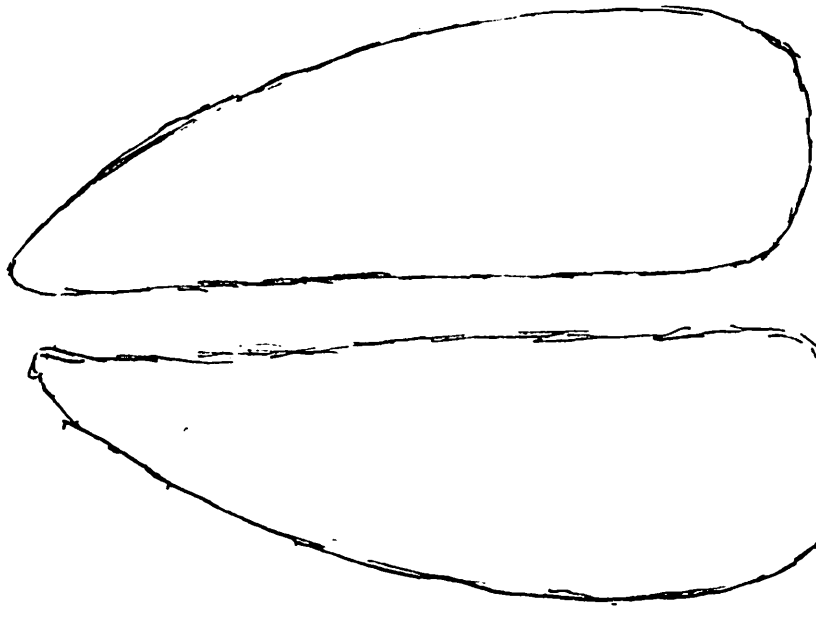

Här en bild av älgspåret i naturlig storlek

1978-10-31 forts.

1635-1650 var jag i tornet. Såg 3000 starar, delvis jagade av 1 blåhök ej hanne ad. Gärdsmyg h. Alldeles stilla, my. disigt, +10° C. Ungsvan låg på närmsta klarvatten.

553

1653 gäss kommer: c 200 sädgäss, men bläsgås hördes också, + c 20 + 20 + 4 sädgäss till

1655 4 sädgäss

1656 delflock - ungefär 50 eller 60 ex - av de gäss som nyss fällt, däribland bläsgäss, lyfter, kacklar, fäller några 100 meter längre ute. Sikt nu 500-700 m. Gäss har hittills kommit från Ö-OSO,

1657 men nu kommer 520 sädgäss från SO; en del av dem, c 200 ex, fäller på närmsta klarvatten. 4 vipor mot NV. 3 andra vipor också mot NV, relativt högt i diset

1700 koltrast skriker

1701 28 sädgäss från SO, nära, störtar vilt. Sedan kommer 12 + 18 + 12 + 55 + 30 + 26 (här hörs bläsgås!) + 2 + 90 (här hörs också bläsgås!), de kommer mycket fint, allting m 1 m över tornet och strax S därom; slut 1702.

1706 35 + 190 + 15 sädgäss från OSO-SO. 26 (dito) till, och 60 till, däribland bläsgäss, och så 3 till

1707 25 gäss till, det är bara sädgäss. 3 änder rundflygande

1709 5 sädgäss + 30 + 12, alla är sädgäss, kommer från Ö m 1 m; därefter kommer 35 + 5 + 7 + 10 + 40 (häri hörs bläs!) + 49 + 52 + 5 + 60 (häri hörs också bläs!) + 110 (häri hörs mycket bläs!).

1711 52, häri hörs bläs

1712 summa 800 ex, häri hörs bläs flerstädes. Alla rakt över

1714-1715 165 gäss till, vari många bläs

1716 35 (bläs hörd häri) + 6 + 5 + 2. En gåsflock kommer söder om mig den hörs störta men ses ej. Den är ej stor. Det är nu djup skymning. En gåsflock på 300-500 m avstånd sidlänges från min obsplats ses ej, eller knappt.
Kackel från sjön är livligt; bläsgås rätt framträdande.

1720 5 gäss kom.

1740 jag fortsätter passningen till 1740. Talade med ett mycket sympatiskt yngre par, som stod i tornet när alla gässen kom; själv stod jag på marken då. De kom och for i en bil med registreringsnumret HOB 432, nästan säkert en BMW. -
Jag lagade mat.
Mycket milt och stilla och disigt, men ej dimma. Trevlig fångst av insekter och spindlar. Fjärilar (jag vet ej säkert om det var nattflyn eller spinnare) togs av spindlarna trots att fjärilarna var förhållandevis mycket stora och tjocka. Även flugor, skalbaggar, en skinnbagge av familjen Pentatomidae. Insektfångsten höll på till 1940.
Kattuggla tjöt 1925.

På natten kl 2315, 0100 och 0345 (bland annat) och sedan hela tiden hördes gäss från sjön, bläsgäss mycket framträdande. Det är tydligt att mycket gäss ligger i närmsta klarvatten.

En preliminär addition visar att c 2885 gäss kom till sjön på kvällen, bläsgäss däri inräknade.

554

1978-11-01, onsdag.

För gåsläten på natten se föregående sida. - Jag gick upp 0515; då hördes kör av gåsläten liksom flera ggr tidigare på natten. OBSERVERA att jakttiden på gäss börjar idag.

554

0520 obsar börjar

0555 en hel rad jägare kommer. Jag såg bilen, och jägarna gick från P-platsen ner mot kanalmynningen; de gick på järnvägen. Det var mörkt, men gevären syntes mot ljusen i Silvåkra by. Kör av gäss [illegible] nu liksom hela natten förut; bläsgås framträdande hela tiden.

0600 ensam skäggig yngre man med gevär och hund och WWF-emblem på dräkten kommer förbi. Jag hälsade och frågade om han och de andra skulle skjuta gäss. "Ja, men de är inte så lätta att träffa", svarade han. 5 bilar står på (eller kom till) P-platsen.

0614 plötsligt en my. markerad ökning av gåskören. Sädgås dominerar, men bläsgås hörs oavbrutet

0622 jag upp i tornet. Väder: mulet, svaga fläktar, milt. Temp kl 0600 var +7° C. Sikt måttlig [illegible] men tydligt bättre än igårkväll. Massor av gäss syns i kikare på närmsta klarvatten. Det är nästan mörkt men ljusnar snabbt

0632 nu syns ett gässen med blotta ögat. Snabbräkning av de synliga gässen ger åtminstone 2000 ex, mest i närmsta klarvattens S del, men c 500 ex ligger norr om detta klarvatten.

0633 gärdsmyg h. Gåskör måttlig, i vissa ögonblick stark.

0635 gärdsmyg sjunger

0636 koltrast h

0637 gärdsmyg sjunger. Mycket gäss nu även på norra delen av närmsta klarvatten

0639 ny snabbräkning ger 2400 synliga ex. Nu syns simmande gäss med blotta ögat på 500 m avstånd. Gräsand h

0643 plötsligt en mäktig kör av sädgäss från norra delen av närmsta klarvatten. Lätena kom från ett begränsat område, det hela varade 5 - 10 sekunder; sedan bara det vanliga.

0645 gott ljus: [illegible] man kan läsa små bokstäver på ½ m avstånd. Sikt 3 km. Koltrast h. Massor av gäss på närmsta klarvatten (skisser finnas i originalanteckningarna men visar intet härutöver). Gässen ligger stilla eller simmar sakta mot S

0649 [illegible] de gäss, som ligger på norra delen av närmsta klarvatten, Av simmar nu de flesta mot söder

0651 plötsligt "utbrott" av begränsad "klick" av sädgäss, [illegible] som ligger på norra delen av närmsta klarvatten. 1 ungsvan och 1 gräsandhanne (OBS: en gräsandhanne!) ses i SO-hörnet. 50 änder långt ute, obestämbara.

0653 på långt håll i sydost (riktning ungefärlig förstås) hörs två skott

0654 skott hörs i väster. Gäss går upp

0654-0657 händer allt: se härnedan.

Skott hörs på många håll, först några skott som kanske avgavs på rimliga håll, sedan mot flockar på 50 - 100 m höjd. De allra flesta gässen gick, efter en lov, mot sydost. Starar går upp, mycket skrämda. 1 blåhök. Snöskata hörd. - När skotten föll 0654, lyfte alla gässen. Om jag varit helt ovetande om min egen räkning av gässen föregående kväll, skulle jag säkerligen ha skattat antalet till 3000 - 3500 ex. Några hundra gäss - högst - flög från närmsta klarvatten m 1 m direkt mot SO. De fick fem skott mot sig av det jägarlag jag sett. Troligen var det för långt håll. Dessa gäss fortsatte mot SO. Men 90 procent av gässen lyfte ungefär enl. skiss; de gjorde alltså en stor rörelse mot NV men svängde sedan mot SO - O.

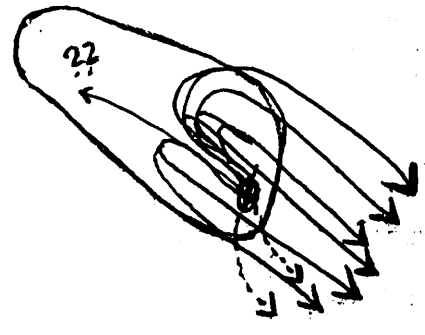

På grund av sikten omöjligt att veta om en del av gässen ev. reste mot väster m 1 m definitivt. Säkert är att åtminstone 2500 gäss flög utåt sjön, spriddes därvid ut som stora [illegible]

555

gåsflockar alltid gör, och återvände sedan i väldig mängd mot SO-OSO. Skott från flera håll i V, NV etc. Enligt jägarna även från båtar på sjön, men jag är osäker. När dessa gäss kom över SO-hörnet (där de jägare stod som jag sett och mött), blev det flera skott trots att gässen nu flög 50 - 100 m högt; de allra flesta flög på större höjd än 75 m. -

Starar stegrade sig brant i stora flockar. De hade (nästan) säkert suttit i vassen norr om tornet. Jag såg igår kväll att de röjde visst intresse för den platsen. Stare: maximalt 2500 ex sedda, men fler kan ha funnits; allt gick så snabbt.

1 blåhök hona eller juv sedd över vassen; den blev skrämd, men en kort stund senare sågs den lugnt jaga över vassen.

Jag mötte alla jägarna utom en, när de gick tillbaka till sina fem bilar. Ingen gås hade de fått 'De flög för högt' etc., se ovan. Bilnumren var AWZ 958, DUE 303, EWC 564, HXF 516, HZS 737.

Vidare: bergfink s h, grönsiskeflock s, 1 häger kom från SO. Svanen kvar. Skäggdopping sedd efter skottlossningen.

0710 sista bilen far bort. Ingen hade fått något. "De gick för högt", "det låg folk ute på sjön och sköt", "dom som har jakten på Silvåkra låg i vassen och sköt", sade man.

(0658 ff) OBS: 0658-0709 ej en gås att se. 0709 flög c 15 ex mot öster relativt högt.

Vidare sågs: 1 ormvråk över vassen, 1 fjällvråk på ängen i ensamma trädet, 1 sparvhök vid stugan. Senare också 2 + enstaka kråkor, bofink, grönsiska, talgoxe, blåmes i alarna.

- - - - - -

(Här otvivelaktigt avbrott i obsarna, ehuru ej direkt antecknat)

0825-0830 sångsvan hörd flera ggr från sjön, men sågs ej. 1 fiskmås ad över sjön.

0855-0935 var jag i tornet. Det lättar my. sakta, himlen i zenit är ett slag delvis blå. Lugnt, grått, disigt, temp +8° C, som stiger till +9° C kl 1000. - Rätt intressant. I ungefärlig tidsföljd hände följande. Jag granskar sjön, ser 2 storskrakar på närmsta klarvatten; det är ej hannar ad. Därtill 1 skäggdopping och på olika ställen summa 3 gräsänder (!!!). Sävsparv h, gärdsmyg h. Några ringduvor, det är 6-8 ex, ses långt nere över Silvåkraskogen. Ett par hägrar ses.

0857 1 sädgås, helt perfekt till utseendet, kommer från SO, fäller utanför närmsta klarvatten. Öppnar och sluter näbben några ggr. Intet läte. - Långt uppe i NO delen av sjön i diset finner jag några gräsänder och en flock på 14 skäggdoppingar. Där ligger också en ensam ungsvan, art oklar; den är snart borta. 6 vipor flyger mot VNV.

0900 1 havsörn juv, mörk men med delvis ljus rygg, seglar över sjön, skrämmer upp hägrar som flyger med halsen sträckt. Örnen kommer rätt nära den plats där gåsen fällde men ser intet, svänger, och fäller på lilla dybanken. 5 enkelbeckasiner lyfter här sedan örnen fällt, flyger bort, ses senare på rundflygning. 1 ormvråk flyger raskt mot N över vassen längs sjöns Ö kant, nära. 1 fjällvråk över ängen, flyger mot Ivans backe, fäller där. 3 gräsänder flygande. Spillkråka hörs i S-SV. 11 dubbeltrastar flyger lågt mot SV. Ungefär 55 grönsiskor likaså, och 3 ängspiplärkor dito. Koltrast i buskarna i vassen. Talgoxe och blåmes sedda. Av koltrast tydligen flera ex. Bofink sedd, bergfink hörd, vinterhämpling hörd flera ggr, överflygande. 6 ängspiplärkor mot SV. Ensam gås mot VNV, den kacklar. Några minuter senare kommer en ensam gås åt motsatt håll, tyst. Ungefär 10 grönfinkar flyger lågt mot S. Kaja hörs neråt Silvåkra by. Skott, flera stycken hörs på rätt långt håll bortom Silvåkra. Stort gåskackel på håll, men bara en gås kommer, den har ena benet hängande snett, flyger kacklande över sjön, ses ej fälla. När den ännu är inom synhåll flyger en annan sädgås mot SO, den lyfte nästan säkert från sjön. Mer skott hörs, men bara på långt håll.

1978-11-01 forts.

0926 örnen lyftar, viden flyger mot NV-V in mot (f d) Almen, försvinner i diset. Hägrar sedda flera ggr. Ett ex flög 2 ggr över örnens sittplats, sträckte hals. Jag såg minst 2 ad och 2 juv hägrar. Hackspett hörs, hörs hacka och hörs ropa, men ses ej. Rimligen större hackspett. Någon kråka sedd, och kaja hördes på nytt från Silvåkrahållet. Gräsänder: något ökad aktivitet: 6 + 3 ses flyga, och c 20 ses på vattnet, där de ej låg nyss. Enstaka andra sedda på olika ställen, delvis i par. Summa 35 gräsänder. 10 vipor i gles formering mot Ö, och därefter flock 14 vipor tätt samlade, också mot Ö.

\- - -

1000-1100: det klarbar starkt, himlen blir blå, solen kommer fram, men diset nära marken kvarstår. Kl 1050 är sikten 3-4 km. - 1 häger flyger mot S på c 150 m höjd. Summa c 85 sädgäss kommer från NV kl 1025, de är fördelade på 7-8 småflockar. [illegible] ormvråk sedd över vassen. Kl 1030 oro på gräsänder, c 25 ex sågs, och oro på hägrar, 3-4 ex sågs. Orsak: havsörnen juv (har kommit tillbaka och) sitter på sin dybank men försvinner strax. En sädgås med mycket liten oregelbundenhet i höger vinge flyger över. SE skiss:

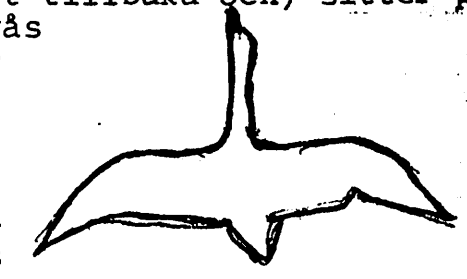

28 vipor kommer i lekande flykt mot VNV, men över sjön svänger de mot SV. Minst 5-6-7 [illegible] fiskmåsar ad över sjön. 2 korpar flyger mot NO över sjön, jättesnyggt. Innan de kom inom synhåll hördes underliga läten: klangfullt "orr-klick-klick", där "klick" lät som när man drar upp en kork. Även andra läten.

1055 1 sparvhök mot SSV-SV på 100 m höjd, troligen hanne
1058 1 " " " " " 100 m " , säkert hona.

1100-1130 jag i tornet igen. Väder: sol, blå himmel, blått vatten, dis. I sjön är c 170 gräsänder synliga, varav 20 i närmsta klarvatten, resten i norr i flera flockar. Summa 155 sädgäss mot SO över sjön. En sädgås, en stor ad, hade ovanligt starkt vitt vid näbbroten, brett även lateralt, det syntes på långt håll. Fiskmås säkert 20 ex. Häger 5 ad varav 4 intill varandra. Gröngöling hörd, mindre hackspett hörd nära. 1 sparvhök flyger mot SV över närmsta klarvatten, alldeles lågt. 1 + 1 ungsvanar ses, den ene går upp på dybanken, den andre ligger 250 m därifrån. Noggrann räkning av synliga änder på sjön ger c 180 gräsänder uppe i norr samt 5 + 5 på närmare håll, summa alltså 190; därtill minst 15 viggar varav några hannar ad; ett ex har mycket vitt vid näbbroten. 10 - 15 fiskmåsar ad. 1 större hackspett flög mot S eller SSV.

Det grånar igen, blir skugga. Grått i väster. Svag till måttlig V vind blåser upp, den ökar. - Gulsparv flyger över.

1130 jag ner från tornet. Passning fortsätter till 1150. Jag ser c 60 sädgäss flyga mot SO. Eljest föga nytt.

1150-1255 ej passning förutom glimtvis.

1255 avgång till fots till stora heden. Väder: silkesgråblått, mycket milt, disigt, sikt 2 - 3 km. Delvis svag sol.
På vandringen från stugan ut över heden ser jag fjällvråk, häger, ormvråk, varfågel, nötskrika (2 ex flög mot SSV), sävsparv, några sädgäss på håll, 1 skrattmås, 2 råkor, 5 kråkor, ännu 1 fjällvråk, en ryttlande varfågel, 250 gäss som var enbart sädgäss, samt 1 halvljus ormvråk. Gnagare hade tagit ekollon. I sand på stora heden såg jag ett älgspår, se enkel skiss här:

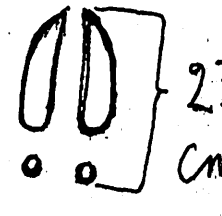

Spårets längd från spetsen till bakersta punkten på hättklövarna var 23 cm, vilket förefaller mig vara ett stort spår!
Vidare sågs: flera kaniner, 1 blåhök juv, några få skator, några få kajor, samt 10 rödvingetrastar.

Jag tittade ut över Vombs ängar och såg: c 1400 vipor uppskrämda och bland dem minst

1978-11-01 forts.

20 ljungpipare och kanske 250 starar. Flocken delade sig, flög delvis ungefär mot N, delvis mot S, men återgick. 1 Nyctalus kom rakt över, mycket stor och fin. Ängspiplärka hörd. 2 + 1 blåhökar men ingen av dessa var hanne ad. Ännu 1 Nyctalus. Liten flock på 8 gäss, däri bläsgås!
OBSERVERA att jag gick ut över stora heden så att jag fick fri sikt över Vombs ängar. Därefter gick jag upp till Revingehed (Kvinnevad) längs med Klingavälsån eller nära denna en god bit av vägen. 1 hämpling flög över. 1 tornfalk satt på tråd. Nära Kvinnevad sågs 1 fjällvråk och 1 ormvråk

1445 ankomst Kvinnevad
1445-1455 flera tiotal fiskmåsar flög österut
1505 bussen hemåt startar
c 1515 på betesmarken V om Revingeby ser jag 1 ormvråk och 1 blåhök hanne ad, båda sittande på marken!
1540 ankomst Lund.

S L U T

(558)

1978-11-02, torsdag.

Kl 1445 gick jag ut från bostaden på Sunnanväg 18 L. Gick nerom reningsdammarna. Väder: stilla, +10° C, disigt: sikt 1 km.

Vid porten 1 gärdsmyg. Såg sedan kråka, råka, kaja, skata, grönfink, pilfink, fasanhöna, skrattmås, fiskmås, 2 fjällvråkar, 1 sparvhök.

(558)

I nedanstående anteckningar är dammarna längs Höjeå numrerade med siffrorna 1-2-3-4-5, varvid nr 1 betecknar den som är närmast nedströms från järnvägsbron.

Damm 1: inte en fågel

" 2: vid kanten 2 forsärlor!!! De lyfte, flög långt bort, återkom men vände för andra gången och försvann. Mycket sällsynt art här, jag har bara en tidigare observation, om jag minns rätt. Fåglarna uppskrämdes vid den rätt branta kanten av dammen. Lockade flitigt, sågs flyga många hundra meter. Vidare här i dammen mycket knölsvan, nämligen: 1 juv + 5 ad + 3 ad + en flock på 23 ad och 5 juv = summa 37 ex varav 6 juv. På kanten 10 skrattmåsar varav 9 ad 1 juv. Fiskmås allmän, överflygande. Gråtrut 1 ex. Svartfågel summa 75 ex. Sothöns minst 39 ex. Knölsvan "knirrar". Smådopping 1 ex ! Häger 1 ad, fasan 1 tupp, vigg 4 ex ♂♂ varav ingen hanne ad.
Den nyssnämnda hägern ad flyttade sig till damm 4.
I damm 2 (som är lång och där man inte, eller inte alltid, kan räkna alla fåglar på en gång) låg ytterligare 10 knölsvanar mycket nära varandra. M Smådoppingen simmade precis inpå ett par svanar, det var bara 2-3 decimeter emellan.
2 gräsänder flög över mot V. Ännu 1 gärdsmyg.

Damm 3: på kanten 2 knölsvanar ad; de pillade sig. 1 skrattmås juv.

" 4: ingen fågel nämnd utom den häger som kom från damm 2.

" 5: här stod en annan häger ad, men inga andra fåglar fanns.

Allmänt: koltrast hörd. Fjällvråken är oerhört orädd för tågen!
Väder: bättre, solen ses som en skarp, brunvit/ljust skiva bakom tunna moln, och jag ser att solen har många fläckar i nedre halvan.

Precis öster om järnvägsbron sågs 1 ormvråk. Gråsparv sedd.
Jag gick uppom affären vid Klostergårdens centrum. Kaniner, 1 + 4 + 1 ex, sågs vid kanten av friluftsbadets område och i planteringen mellan vår bostad och centrum.
Hem kl 1615.

S L U T

(559)

1978-11-03.

Lena och jag startade från Lund 1100, for söderut på vägen mot Staf-
fanstorp - Klågerup. Vid S:t Lars 1 ormvråk. Därefter intet sett förrän
N om Klågerup, där 1 tornfalk sågs, och på den "vanliga platsen" i
sänkan före Klågerup sågs c 2500 vipor och c 800 ljungpipare. Vidare
2 + 1 ormvråkar och ännu 1 tornfalk. Före ankomsten till [illegible] Hyby an-
träffades till vänster om vägen (d v s öster om vägen) 800 gäss på
jordigt fält, närmare granskning ej möjlig. Ytterl. 150 gäss kom från
norr. 1 fjällvråk sittande och 1 dito flygande, därtill 1 obestämd vråk
50 vipor på fält. 1 mörk ormvråk sittande. 1 kretsande fjällvråk, den
blev anfallen av 2 kråkor. Vid Holmeja 1 tornfalk sittande på tråd,
1 kretsande obestämd vråk samt några ringduvor.

Söder om Yddingen 1 kretsande ormvråk, vidare 1 obestämd vråk flygan
de mot SV, 1 kretsande sparvhök, 1 fjällvråk stående mot vinden, 1 kret
sande gråtrut ad samt 1 Nyctalus. Därefter: 1 varfågel på staket, den
flög ner i gräset, kom upp igen. 1 kråka, 1 råka, sånglärka, 4 ring-
duvor. 1 fjällvråk kom, kretsade och ryttlade. Ny Nyctalus. OBS: mycket
skarp sol! Steglits 4 + minst 10 ex sedda. Kråka, råka, kaja, skata
sedda men bara i få ex, överflygande. Skrattmås sedd.

Vi for via Svedala norra vägkors, alltså inte förbi Fjällfotasjöns
S sida; och fortsatte mot Börringe. På vägen några starar, kråka före-
kom allmänt, och jag såg 3 sittande ormvråkar och 1 obestämd vråk dock
troligen fjällvråk.

Norra Börringesjön (=Klosterviken): svan, gräsand, vigg, sothöna,
skäggdopping ungefär som förra gången.
Därtill 1 knipa hanne ad.

Över stora Börringesjön mycket mås, c 75 - 100 ex, glest fördelade
i motljuset. Här även 1 havsörn juv, 4 + 2 ormvråkar, 1 stor duvhök,
måsar, stora sånglärkeflockar samt 1 snöskata som satt och åt bär av
Crataegus. Bortåt punkt 106 sågs 3 kretsande fjällvråkar. 15 råkor
flög över mot NV, och mycket skratt- och fiskmås drog över mot V.
Själva sjön ej granskad, men 200 gräsänder lyfte. Havsörnen var länge
kvar. 1 sparvhök, mycket sånglärka. 100-tals måsar kretsande. 15 gäss
av oklar art flög västerut långt uppe i norr. 50 - 80 pilfinkar sedda.
Kråka sedd.

Havgård: 1 börringevråk, den hade undersidan vit, stjärtbasen också
vit, men översidan ej vit. I högsta boken på kullen bakom Havgårds
säteri satt 1 ormvråk. Över Havgårdssjön flög 13 krickor. 1 sparvhök
mot V, 1 duvhök kretsar, 1 + 2 nya ormvråkar samt 1 ny fjällvråk ses
också. 1 havsörn juv kretsar på stor höjd, kommer närmare, bildar krets
tillsammans med 1 sparvhök, 1 duvhök och 3 ormvråkar; men de 5 sist-
nämnda exemplaren hade räknats strax [illegible] innan, alltså ej "nya".
Duvflock [illegible] 100 ex, svartfågelflock 75 ex, starflock 150 ex.

V sidan av Havgårdssjön: jag ser ett glest band av 30 sothöns, [illegible]
därtill 3 krickor och minst 7 skäggdoppingar samt 3 salskrakar varav
dock ingen hanne ad. Havsörn nr 2 , är juv, högkretsar nu på c 500 m.

1320 ankomst till den bekanta obs-platsen i "Lemmeström-backen" ett
par tre hundra m norr om järnvägen. Stopp för kaffe. Härligt väder,
men den svaga V vinden upphör, och inte en rovfågel ses så när som på
en uppskrämd ormvråk. Länge intet mera, men sedan sågs mycket långt
bort i Ö 4 kretsande vråkar; rimligen [illegible] hade ingen av dem noterats
förut, och alla var ormvråk (eller kanske: rimligen ormvråk). 1 duvhök
sedd, men det var troligen samma ex som förut.

1345 1 sparvhök kretsar, säkert en "ny". Kråka och kaja ses, och
en flock på 75 ringduvor fäller. Vi fortsätter i riktning mot Näsby-
holm, fotograferar en av de fina s k paraplybokar som växer här nära
vägen. (Vi for alltså lilla vägen, ej upp på E 14).

På den mark som förr i världen utgjorde botten i Näsbyholmssjön
sågs en flock på c 2000 vipor. Här 1 sittande fjällvråk och 1 + 1
sittande ormvråkar, därtill 1 blåhök juv flygande. Sånglärkor allmänna,
och litet stare sågs nära Näsbyholms slott. Här också ännu 1 blåhök
juv [illegible] sedd. 1 ormvråk med byte sågs, och intressant nog kom 4 andra
ormvråkar dit på sekunden!! Kråkor sågs, men inga gäss.

1450 Svenstorps kyrka. Ännu 1 ormvråk, normalfärgad som alla såvitt
intet annat säges. Inga gäss att se. Vi kommer igenom Skurup, stannar

1978-11-03 forts.

bara helt kort, ser 1 turkduva. Fortsätter 1510, ser 1 blåhök på nära håll, men jag blev ej klar över huruvida det var en juv eller en hona ad. Vi far mot Marsvinsholm. 1 fjällvråk ryttlar. Söder om Skårby sitter 1 glada på stolpe och 1 ormvråk på stubbåker. 9 ringduvor. Ännu 1 fjällvråk sedd, den satt på en telefontråd. 15 sädgäss flyger ungefär mot S.

Vid Krageholmssjön c 2000 måsar, mycket hög siffra, det var åtm. allra mest skratt- och fiskmås ehuru proportioner ovissa. Vidare 500 gräsänder och minst 10 skäggdoppingar. Gulsparv överflygande. 1 varfågel anfaller småfågel i luften men missar. 60 ringduvor sågs fälla i ekar. 2 Nyctalus sedda här också.

Vi for vidare via Sövestad - Lyckås - Benestad - Tomelilla till Gärsnäs. Såg på vägen pilfink flock 50 ex, bofink, kråka 100 + 40 ex. Även måsar sedda, men inga gäss. Därtill en högintressant observation:

Kl 1645-1648 kom 43 glador och fällde i Örups almskog! Mycket roligt att få uppleva detta.

Kl 1655 sågs en kajflock öster om Tomelilla.

Kl 1727 ankom vi till Gärsnäs och tog in på hotellet.

Tillägg: ungefär vid Svenstorps kyrka kom 2 sångsvanar ad med kurs mot söder (ej sydväst).

(561)

1978-11-04.

Vi bodde på Gärsnäs hotell på natten. 0702-0703 såg jag massor av råka och kaja över hotellet, summa 400 - 500 ex. Kråka hörd. Efter frukost avresa via Bolshög - förbi Glimmingehus - Ö Hoby - Skillinge, ankomst dit 0920. På vägen flera stora ansamlingar av mås, delvis efter plöjare; det var skrattmås och fiskmås (vardera i) några hundratal, samt några gråtrutar. 1 blåhök juv jagad av kråka.

I havet vid Skillinge: ejder 2 + 15, gräsand 10, vigg 20 varav ingen hanne ad, knölsvan 5 ad varav ett ex hade blått halsband med numret YA 90. Vidare högst något tiotal sothöns, 7 smådoppingar, 50 skrattmåsar ad hib, gråtrut 150 ex varav en hel del juv, havstrut 1 ad, alfågel 1 hanne. - Från S kommer nu c 500 måsar, det är skrattmås och gråtrut men ej fiskmås. Över samhället 5 ladusvalor och 1 hussvala; detta datum för hussvala är nog mitt senaste såvitt jag kan minnas (GR vid renskrivningen 1981.10-10). Vidare 1 ungsvan av osäker art samt 1 storskrak, ej hanne ad. Inom kort anlände ytterligare 2 storskrakar, ej heller hannar ad. 1 alfågel hona juv sedd.

Vi fortsatte mot S. Massor av mås sågs, skrattmås och gråtrut, dels satt de på stenar, dels flög de. 12 vipor i flock, och 2 fasantuppar sågs också på vägen. Före Sandhammaren var havet i regel inte synligt, och vi såg bara skator och 1 kretsande ormvråk. Väder: dis, och alldeles grått.

1000 ankomst Sandhammaren. 3 knipor flög mot V. Gråtrutar ad och juv flög västerut i glesa förband, likaså skrattmåsar ad i glesa förband. På sanden stod en flock gråtrutar incl. 2 havstrutar ad. 16 snäsparvar på sanden, avstånd 5 m! 2 storskrakar sedda, det var hanne och hona. 4 skrattmåsar (ad) och 1 fiskmås ad mot V, 1 småskrak likaså. ~~1 ex~~ prutgäss i vattnet i gles flock. 1 kungsörn juv över kratt-skogen. 1 knipa hanne flög mot V. 11 prutgäss lyfter men fäller igen; däri är 3 ex med vit halsfläck. De 4 andra när prutgässen lyfter, jag ser att ingen av dem har vitt på halsen. En ejderflock på c 110 ex flyger västerut, däri är 2 hannar ad, nämligen nr 20 framifrån och nr 12 bakifrån.

21 kustpipare lyfter vid stranden!! 1 kungsörn juv över skogen, det är troligen inte samma ex som nyss, det sist sedda har mera vitt och annan form på de vita vingfläckarna. 4 småskrakar mot V, 1 gräsand dito 7 bläsänder dito, däri 1 hanne ad. Strödda måsar ses, men bara gråtrut och skrattmås. 1 ljus fjällvråk.

1110 vi vänder tillbaka mot bilen efter att ha gått en bit längs stranden, skattningsvis c 1½ km. 1 ängspiplärka. 7 dvärgmåsar kommer mot V alldeles längs stranden, det är 6 ad och 1 juv!! Kungsörn sedd för tredje gången (men ej nytt ex). Trutar flyger mot V, incl. några havstrutar ad och vix ad. Skrattmås sedd men ingen fiskmås utöver den nämnda. Kustpiparna samt del av prutgåsflocken återsågs, Lena tog fotos, de var mycket orädda. 80 småfåglar mot SV, det var delvis bergfink. Flock på c 100 gråsiskor fällde i altopp; alla ex dock ej kritiskt bestämda. 12 sånglärkor mot V längs vattenlinjen. Vinterhämpling troligen hörd och/eller sedd. 2 + 1 lommar låg i vattnet, de hade vinterdräkt och m l m ljus näbb, troligen var det storlom. 2 storskrakar mot V, och kort därpå 10 skrakar till också mot V mycket längre ute, troligen också storskrak.

1220 start från Sandhammarens fyr. 1 ormvråk på 2 m avstånd. Väder mycket disigt, lugnt och milt. Flera fasantuppar. Flock c 50 kråkor. Bara få måsar, det var gråtrut och skrattmås, men nu också några fiskmåsar ad. Mycket kråkfågel på fuktäng, c 200 ex. Därefter en lång sträcka intet att se utom råka, kråka, skata och mås (i måttligt eller litet antal). Vid Kabusa 1 tornfalk, därefter ånyo lång sträcka där nästan intet sågs förutom mås incl. fiskmås.

Ystad: vi köpte läsk. Turkduva allmän i staden som vanligt. Sedan ut ur staden i riktning Sjöbo. 2 ormvråkar förföljde varandra. OBS så litet fågel man ser!! Dock var sikten dålig.

1322 Sövestad: solen bryter fram kortvarigt. Vi tar in på den enskilda vägen mot Vitesten, ser 1 ormvråk samt en del måsar men inga gäss.

1978-11-04 forts.

Vid Vitesten 1 kungsörn juv anfallen av 2 kråkor. I sjön gräsand och 7 storskrakar. Vi fortsätter mot Ebbarp: här 1 havsörn juv flygande, 1 flygande och 1 sittande ormvråk samt 2 korpar, som hördes innan de sågs. 1 häger, 1 sparvhök. Grönsiska hörd. Måsar högt uppe. OBS: vädret lättade.

Ellestasjöns S del, där den lilla vägen når fram och där det finns en båtbrygga: 2 hägrar, 2 gräsänder, 1 vigg, 1 knipa, men över 20 glest fördelade skäggdoppingar. Nästan hela sjöns yta kunde granskas härifrån. OBS det förvånande ringa antalet andfåglar! - Gärdsmyg hörd, gulsparv flyger över, 1 blåhök hona eller juv kom över skog och betesmark. Ytterligare 5-8 skäggdoppingar. Mycket måsar på håll över sjön; allt jag såg var fiskmås. Talgox-flock. 1 ex av [illegible] flugan Lipoptena cervi, som är ektoparasit på hjortdjur, anträffades sittande på min hand!!! Togs för vidare befordran till Zootis' entomologiska museum. 1 större hackspett flög förbi.

Vi for tillbaka till Krageholmssjön men följde [illegible] vägen väster om denna sjö. I sjön sågs skäggdopping, men en stor mängd av gräsänder och más låg vid SV stranden, antalet nog c 500 gräsänder och minst 500, kanske c 1000, måsar.

Vid det vackra Jägarehuset 1 varfågel. 2 gäss flög norrut.

Bellinga lagård: 1 ormvråk på telefonstolpe. Nu är kl 1445, och det har åter blivit disigt. - Knickarp 1 ormvråk. [illegible] Frihult: 15 snöskator lyfte. Mycket kråka! Skator. Sövdesjöns SV del, obsad från vanliga platsen nära den lilla längan som jag tror bebos av en dansk: 1 häger, 3 skäggdoppingar, 2 ad och 1 juv knölsvan, hanne och hona av gräsand, 18 bläsänder, c 7 viggar. 1 fjällvråk.

1510 det lättar på nytt. Jag ser inga gäss här. Stort område kan undersökas härifrån, men en liten sektor bakom Holmabacken är förstås [illegible] osynlig. 35 snöskator.

Vi fortsätter genom den mörka granskogen till kvarnruinen. Rätt bra sikt, men enarna på backen är numera så höga att man inte ser mycket av sjön. Intet att se här. - Vid Sövdeborg 1 häger i björktopp. Vi for vidare raka vägen via Ilstorpsgården - Ilstorp - Björka - utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn (jag tror platsen kallas "Eskebeskan"). På vägen hit 1 blåhök hona eller juv vid Ilstorp, 1 häger norr om Ilstorp samt 1 osäker vråk på samma ställe.

1558 ankomst angiven [illegible] plats vid Vombsjön SO. En vandrare på vallen vid sjöns låga strand kör upp massor av más, c 300 ex, nog mest gråtrut och fiskmås, [illegible] men även 1 havstrut ad. Skata etc sågs, men alla sådana förekomster ej noterade idag. Vi stod här 1558-1608, startade sedan och for på den s k Norra Vombvägen genom furet. Några få kaniner sedda, [illegible] inalles 6-7 ex. Precis vid starten sågs [illegible] en ljust silvergrå kanin med svarta öron och eventuellt något svart runt ögonen etc. Aldrig sett en sådan kanin i det fria förut. (När vi senare samtalat om saken har vi brukat använda ordet "silverkaninen"). - 2 rådjur i furet.

Vombs ängar: inga gäss här heller. Men observera att det finns många kända gåsplatser som vi idag inte besökt. Dessutom skall sägas att sikten idag till stor del varit klen, luften disig. 1 blåhök hanne ad flög över ängarna i riktning mot Krankesjön. En ensam gås flög också m 1 m tydligt åt det hållet. 1 ryttlande fjällvråk och 1 sittande ormvråk också sedda.

1625 vi stannar på "stora heden" för att få ev gåsobsar. 20 starar flyger lågt mot Krankesjön. 1 blåhök, ej hanne ad, också lågt över heden. Disig skymning.

1655 2 gäss från SO (!!). Fler gäss hörs mycket långt bort i V eller NV över sjön, dock ingen stor kör utan bara någon flock.

1702 första gåsflocken från SO, det är 140 ex som kommer relativt högt. Därefter kommer 2 + 45 ex rakt över oss. Sånglärka hörd, rödvinge trast hörd. Gåskör hörs från Krankesjön: det är möjligt att nya flockar kom dit från andra håll, i så fall ungefär från N, men mycket kan inte ha kommit. Och över vår obsplats kom ingenting mer

1713 någon gås kommer nog, men det är mycket mörkt, och intet ses. Från sektorn NO-SO kommer ingenting. Nu tyst från sjön.

FORTS

563

1978-11-04 forts.

563

1722 några sädgäss och en liten flock bläsgäss hörs, men ses ej, dess flygriktning blev ej helt klar.

Tillägg: (a) idag 4 nov. sågs koltrast vid Sandhammaren. Därmed tror jag att dagens artlista är fullständig.
(b) igår 3 nov. sågs en flock på c 30 grönsiskor vid Havgård.

(564)

1978-11-06, måndag.

Jag gick på eftermiddagen en runda nerom reningsdammarna. Dammen närmast järnvägen innehöll som vanligt ingen fågel; jag antar att vattnet är för smutsigt här men har tyvärr inte reda på hur reningen går till. Borde göra en rundvandring i reningsverket, under sakkunnig ledning.

Näst översta dammen, som också är den största, hyste som vanligt ett rikt fågelliv. Här låg:

1 knölsvan summa 29 ad 5 juv, därav [illegible] 2 ad och 1 juv någorlunda nära varandra och, inte långt därifrån men glest fördelade, låg ytterligare c 10 ad. I nedre änden, mycket tätt samlade, låg [illegible] intill varandra och precis bredvid dem och likaledes my. tätt, övriga ad. (4 juv)

2 vigg flock 10 ex, knappast någon helt utfärgad ♂, låg nära svanarnas koncentration

3 sothöna summa 54 låg i nedre hälften av dammen, dels i m l m täta flockar, dels glesare. Ett ex låg för sig själv mycket längre mot övre (=östra) änden, detta ex var skadat och rörde sig tungt och liksom "pulserande" när det simmade

4 smådopping 2 ex intill varandra, delvis nära ett par svanar

Vidare sågs:

5 fjällvråk 1 + 1 ex

6 vipa flock 55 ex kom österifrån, tätt samlade

7 skrattmås
8 fiskmås
9 gråtrut } flera blandflockar på c 20 ex vardera + en flock på c 235 ex, alla överflygande mot V, SV, ungefär S; av gråtrut bara c 4 ex sedda, de 2 andra arterna var båda allmänna. Se även nedan!

10 forsärla 1 ex lyfte från största sammens kant eller möjligen från någon av byggnaderna därinnanför; flög ivrigt lockande bort ungefär mot V eller NV

11 tornfalk 1 ex över bebyggelsen nära vår bostad, ej vid dammarna idag

12 fasan 5 ex (2 ♂♂ 3 ♀♀ eller 3 ♂♂ 2 ♀♀) lyfte ur ogräset vid kolonilotterna

13 pilfink flock i ogräset

14 gråsparv bara 1 ensam ♀ sedd nära bostadsbebyggelsen

15 kaja
16 råka
17 kråka } stora förband, i regel glesa, drog mot nattplatsen i träden runt S:t Lars säkert ett par 100 ex, arter blandade om varandra, alla före kl [illegible] 161[illegible], sedan lång paus, men kl 1629 och 1631 kom också stora glesa blandflockar åt samma håll.

(a) Tillägg: Kl 1631 kom, efter utpräglad paus, ännu en måsflock av blandat fisk- och skrattmås, på summa c 100 ex.

(b) Tillägg: dagarna 27 och 28 oktober, när jag hade ärenden i dagsljus till Klostergården, sågs sparvhök över husen här.

(c) Tillägg: även 14 november på morgonen kl 0750 när vi gick ut till bilen för att köra till Zootis, kom en sparvhök över Sunnanväg 18, den gjorde en lång och ytterst snabb dykning ner mot gatan Sunnanväg, jag tyckte mig se att den satte efter en flyende småfågel, men jaktens resultat okänt.

(d) Tillägg: 15 november kl 0755, när vi kom ut från bostaden, hördes sädgäss, och en flock på 12 ex flög [illegible] rakt västerut, höjd c 75 m.

18 (e) Tillägg: till ovanstående lista för 6 november skall läggas en häger ad, som stod vid åfåran nedanför reningsverket.

1978-11-11, lördag.

Bilfär med Lena Vihkan, start från Lund 0930 för Ståndby - Tvedöra - Silvåkra (ej ner till stugan) - över Vambs ängar - Norra Vambsvägen genom Tvärek - sydöstra hörnet av Vambsjön - upp mot Övedskloster - till höger mot Hjärlöv för att se efter bevarade gärde - Hjärlöv - Ilsborgs gård - Ilsborgs kyrka - vägen mot Everlöv till höger över Klingavälsån, stopp här, vände sedan Tillbaka - Ilsborgs kyrka - körande väg 12 - Björka - ängar upp längs vägen å om Vambsjön - svängde av till vänster - förbi Övedskloster - norr om Vambsjön - Vambsjöns västra strand - åter över Vambs ängar - Silvåkra by - stugan, ank. kl 1400. Lena forbsatte kl 1430 Till Lund, jag stannade i stugan.
Väder: hela dagen stilla, mild (+9°C i Lund på morgonen. +8°C vid stugan kl 1500), men dysigt hela tiden dimma, sikt 500-1000 m, mycket svaga ljus och svårt att se fåglar och kontrastar även på 300-500 m håll. Icke desto mindre blev resultatet lyckat, särskilt som ett huvudsyfte var att söka efter gäss nu under jakttiden.

1978-11-11 forts.

Artlista för tiden före ank. till skogen:

1. knägr minst 3 på fält Ö om Vombsjön (två nära pumphuset på vallen i SO)
2. sädgäs: minst 700 på Vombs ängar, S om kvarnvägen. En del (>100) nya kom från Ö där senare kyrkbe gässen i småflockar och försvann mycket söderut i dimman. Tackorna att skudera även i fält. Trots det nya gässen. Blårgäss (se neden) kalla att urskilja, men av. betydligt andra arter knappast möjliga att diskutera ann. — Senare vid andra passagen förbi Vombsjöns Ö sida fann vi stor flock sädgäss i dimman helt nära högarna (se ovan). Säkert minst 400-500 här, förutom blårgäss. Alla dessa gäss gick på betfält där betorna skördats men där stora knölar och "strängar" av ännu grön betbladsr låg kvar. Trots många försök var det omöjligt att säkert se om gässen åt betbladen eller om de kom annan föda. — Inga gäss sågs f.ö., trots att jag vet att ~~många~~ några undersökta lokaler ofta hyser gäss, exempelvis fälten mellan Övedskloster och

1978-11-11 forts.

Torps gärd (både N och S om vägen), mellan Spjälla kors och Ilsbergs gärd och vidare mot Ilsbergs kyrka. Klingavälsåns dal och angränsande fält V om Ilsbergs kyrka bort till landsvägsbron där vägen går till Svedvi etc; ej heller på fälten och fuktområdet närmast V om Vombsjön gick gräs. Det märke dock ihågkommas att sikten var dålig, delvis mycket dålig.

3. blärgås: bland sädgässen på Vombs ängar rätt mycket blärgäss både hörde och sedde; fäml. jämnt inblandade, säkert 100 blärgäss här, kanske flera. Fäml. rikligt även på andra gärsplatsen, Ö om Vombsjön, kanske ≡ 50 blärgäss här jämsides de 400-500 sädgässen.

Gässen var vaksa och gick eller stod oftast med högresta halsar (gällde både arterna)

4. gräsand: Vombsjöns SV hörn ("Svarts hörna") c. 25 ex i skymningen. Därtill obestämda änder längre ute i dimman.

5. gladä 1 ex nära f.d. Öveds järnvägsstation, ängsmarken mot sjön. Flög högt.

1978-11-11 forts.

6. ormvråk samma 8 ex redd på
samdan, de flesta Vombs ängar - Vombs
södersjön, ett par ex Ilsborg etc.
Ett ex vid Vombs södersjön var en
utfärgad Rörmyrevråk, satt på marken
med 2 normalfärgade ex alldeles
nära. Dessa 3 och minst 2 andra
förde jagat dagpmask.
7. fjällvråk 1 ex Fiskebäckshalvön, 1 ex
Vombs ängar. Ej flera.
8. blåhök 1 ungfågel ad mot landsvägsbron över Klingavälsån, kom för O,
fälde ng. nära vägen på ängen, fortsatte mot V.
9. stenfalk 1 ex på telefontråd nära
Ilsborgs kyrka.
10. vipa minst 400 Vombs ängar. Flock
bara delvis synlig i dimman, kan ha
varit mycket större. - Stor men relativt
gles flock orlek nära Ilsborg, räknat
200 redd, gick på höstvädersfält.
11. kärrsnäppa: på Vombs ängar, bland
viporna minst 80-90 ex redd;
mycket fler kan ha funnits.

1978-11-11 forts.

[– skogssnäppa? När vi oboade gåsflocken på Vombs ängar, hörde jag 4 ggr ebs låte som prakbiotb fågel ekade sköna med skogssnäppans! Fyssir ej bergsåkers, lelangspigen en aning dubiös klauske, och spjeln ej ssss, förspöll flygge förbi mycket nära S.]

12. skrattmås 1 ex med svart spetsband på stjärten och ej helt utspärrad på översidan sågs vid Kävlingeåns utlopp ur Vombsjön. Dagens end. mås.
13. mindre 1 ex flög förbi vid Bjärka.
14. bofink ebs per ex redda
15. snösparv 1 ex nära Tvedörs, i förbiflygg nära vägen.
16. gulspov 2 ex flög över vid Vombsjön SO.
17. större flock c 35 ex Vombs ängar; annan, glesare flock (ej större) på avstånd.
18 kaja } se knäcka
19 råka }
20 knäcka. På fält nära Ilstorps kyrka en välavgränsad flock på minst 120 kråkor,

(570)

1978-11-11 forts.

Där en ringa inblandning av kaja (5-10 högst) och råka (5-8 högst). En del obestämbara bråkspåar noteras, delvis i flockar i buskagen på längre håll i dimman

21. skratta redd ng ggr

22. korp roparde flitigt i dimman vid Vombsjöns SO hörn. Satt nog i skogskanten här. Ropet är ett sonort "kerrrrp" rätt många ggr men oftast med längre uppehåll mellan varje ggr.

Tillägg: När vi åkade gårdagen på Vomb ängar kl. c. 1005 - 1025 hördes skottlossning från hagelbössor på längre håll i S flera ggr, men gissen kysste inte för skotten.

Obsar efter kl 1400, alla vid stugan, incl. en kort visit kl ■ 1515-1605 i Tornet. Vår dimma hela e m tills mörkret fallit; mild, stilla, avgjort svagt tjus.

(a) Skjutdoppingar 2 ex närmsta kl:arna, längre ut syn man inget.

~~(7)~~

1978-11-11 forts.

(b) häger hörd i Dimman 1 ex sägs flyga, fälldes nära, kl 1634.

(c) blishöke 1 ex, ej ö.d. flög förbi kl 1510.

(d) för kvällsobsar av gäss och änder se nedan.

(e) grönsöling hördes nära kl 1625

(f) gärdsmyg 1 ex hördes kl c 1545

(g) kolbrasa: ett par ex kom, ensamma, till den närmaste sälgbusken i ossen i sluggningen

(h) talgoxe ny ex (3-4 redd.) } Tills.
(i) blåmes minst 4 redd. } kl. 1530

(k) entita hörd flera ggr

(l) rörare: kl 1610 kom c 75 ex och gjorde en sväng över alarna nära Tornet. Kl. 1612 sågs c 75 ex flyga över ossen med kurs mot gamla vattenverket V om kanalsluggningen. Kunde ej ses slå ner p.g.a. dimman. Kanske samma flock som kl. 1610. — Kl. 1614 kom en flock på c 100 ex från Ö, mycket samma kurs som förr. Efter 1620 för mörkt för att se rörare på >200 m håll, och hela e.m. omöjligt att se flockar som ev. kom från andra håll än över Tornet.

1978-11-11 forts.

Före 1640 inte en gås sedd eller hörd vid sjön. Det var dimma, sikt ca 1600 var kanske 400-500 m, minskade sedan snart till 300 m horisontellt; dessutom var det mycket mörkt.

Kl 1641 sädgås hörd ny gå ej kom nog fr. Ö
1644 grågrand hördes svagt från sjön
1646 —"— —"— —"— —"— —"—
1646 några få sädgäss kom fr Ö, bara hörda (som alltid i skrift om ej annat sägas)
1646-47 enkelbeckasin hörd många ggr
1649 2 sädgäss från Ö, olika förlöpe, var i sällskap. Enkelbeckasin hörd.
Det är nu kär dimma och mycket mörkt. — Inget hörs sedan före
1654-55 gåskackel från sjön, Prologen kommer en ny flock, skattad antal 10-20 ex
1655 sädgäss hörs i Ö; jag skattar att 20-30 nya ex kommer, samtidigt som de redan komna ex — de är inte många — kackla en del från sjön.
1657-59 stor kör av sädgäss i Ö, några blågäss däri, de kommer; skattat antal 200-300
1700-1701 stor blågåsflock kommer från Ö, skattat antal 50-75 (ev. fler?)
1701 medelstor flock sädgäss från 0-50.

1978-11-11 forts.

2 gäss + delar av någon flock sägs i dimman men bara ytterst svagt och kortvarigt, och de var synliga bara om de kom m.l.m. rakt över skepan resp. Tornet och på högst 50 m höjd. Vertikal sikt ofta (oftast?) under 50 m.

1659 – 1701 hördes Grolijen en hel del gäss komma till sjön även från V, men svårt att avgöra eftersom det var sådant liv i luften på nära håll.

1703 hörs tydligt en mängd gäss länge i V, säkerligen var det flockar som kom från V. (sinlijen Sandby mosse och kringliggande marker). Dessa gäss hördes tydligt eftersom det var tillfälligt lugnt på nära håll

1704–05 gäss hörs, men åtminstone mest sådana som redan fällt

1705–06 många nya sidgäss, skattas c 100 st, kommer från Ö–ONO. Det är mycket märkt

1707 alldeles tyst ett stup

1708 stort kackel länge i V. Grolijen nyanlända fjällar sinsemellan men även av mindflygande flockar och/eller sådana som fällt länge inte fast de kanske kommit från Ö (eller andra håll)

(574)

~~(10)~~

1978-11-11 forts.

1710 mycket svåra kör i ö sädgärs + enbaka blägärs, Gysbner ett slag, men

1711 kommer de till nytt. Skattas antal 75 el knappast färre

1712 proffsande kommer en del sädgärs, skattas 50 eller ev. färre

1713 blägärs hörd

1714-15 nästan Gysb; svagt kackel länge borta. Jag tror inte att några nyanlända fåglar kommer

- 1730. Jag passar till 1730, inga nykomlingar; i stort sett Gysb från nytt, enbaka gärs hörs men ej nära. Ibland några ex, ibland paus.

Kl 1800 befanns överraskande att månen bröt igenom, dimman tydligt lättare, vilket bl.a. ses på belysningen i Silveråkra by. Gärs hörs svagt

Kl 1820: månen syns skymtvis; det blir svåra kör av sädgärs från nytt, men jag tror inga ex. Gysber.

575

1978-11-12, söndag.

Bodde i stugan. Upp 0545. Gäss hörs sparsamt och ej nära. Även bläsgäss hörs. Omkring 0640 hördes kattuggla.

0645 upp i tornet. Det är gryning, disigt, men sikt betydligt bättre än igår. Fåtaliga gäss på NK. Gräsand hörs, lyfter. Flygande knipa hörs också, tydligen flera ex. Gäss hörs på långt håll i sjön. Kattuggla hörd

0648 vipa hörd ett par ggr

0650 sånglärka hörd

0652-0653 fasan hörd flera ggr, starkt. Gärdsmyg också hörd. Gäss ses ligga på sjön, mest utanför yttre vassarna. Sikten är c 2 km. Koltrast hörd många ggr, gräsand hörd, 2 gärdsmygar likaså

0657 nu hör jag nog över 3 gärdsmygar. Koltrast hörd ivrigt igen. Gräsand hörd. Rall troligen hörd. Tamhund och tupp hördes också

0659 fasan kacklar nära, den lämnar nog nattkvisten nu. Gäss i bra flockar ses långt ute

0700 c 150 gäss lyfter ungefär enligt skiss, flyger västerut; det är bara sädgäss, men bland de kvarliggande hörs både säd- och bläsgås. Häger skriker, rall skriker. Ute på vattnet ses ett par stora flottiljer gäss, mycket grovt skattat antal är 130 + 250; därtill flerA smärre flockar, delvis dolda av vass. På närmsta klarvatten ses bara c 19 + 2 gäss. Bofink, gärdsmyg och gräsand hörs; gärdsmyg sjunger också.

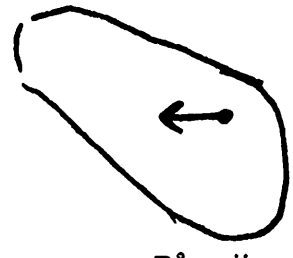

0709 vråk jamar långt bort

0710 vråk jamar nära, vid Ivans backe. Det har ljusnat mycket

0711 3 skott hörs långt bort i öster. Gässen på sjön alldeles tysta. De 19 gässen på NK är bläsgäss, de lyfter kacklande 0711. Minst 115 andra gäss, som till största delen legat dolda bakom vassar, lyfter också. Det är sädgäss. Av alla dessa reser bara 25 ex mot öster, de övriga ungefär mot väster och försvinner i diset. Huvudmassan av gäss har nu samlats i en my. långsträckt flock, som ligger kvar ungefär enligt skiss.

0715 starar hördes ett slag, men nu (0715) är de tysta.

0716 uppbrott av gäss börjar därute: 6 + 7 + 1 + 1 gäss flyga m l m i riktning mot tornet, de stiger brant, kurs O-SO. Blir ej beskjutna. Ytterligare 2 sädgäss dito dito. Knipa hörd, vinglätet av flygande ex, flera ex är det. Grönsiskor hörs, ses också, de flyger runt. Säkert 500 gäss kvar långt ute. Knipans vingläte hörs starkt och länge, men jag ser inga knipor. Kvarvarande fågel på NK är 5 storskrakar och 6 gräsänder.

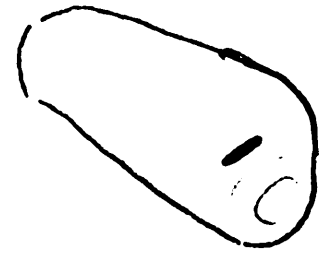

0722 nu är det ljust. Gärdsmyg och koltrast hörs, och gråsiska hörs flyga över.

0722-0723 minst 150-180 gäss lyfter långt ute, de flyger mot V, och de hörs bara mycket svagt. 1 häger står nära, vid stora träden i vattnet

0727 3 gäss flyger österut. Den västligaste av de kvarliggande gåsflockarna lyfter nu, det är 73 ex varav c 70 bläsgäss. Alla far mot SO, kommer rakt över tornet

0729 återstående gäss lyfter, det är 260 ex, allra mest bläs! De flyger i praktfull flock ungefär enligt skiss:

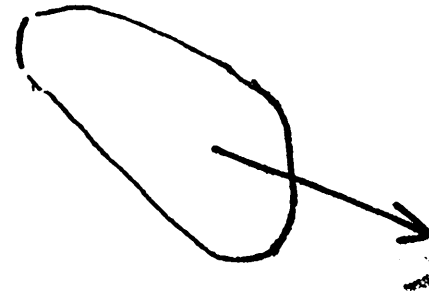

0732 7 gäss ligger kvar. Stora andflockar flygande och liggande.

0734 de sistnämnda 7 gässen lyfter. 1 ex fäller igen(!), 2 ex försvinner, 4 ex flyger österut, det är sädgäss, varav en med mycket trasig vinge.

576 Tillägg: kl 0900-1000 kom tätt ny. ungdomar men sikt dålig, och jag tror inte de såg mycket

576

1978-11-12 forts.

Inga skott avlossades vid sjön. - Stora andflockar liggande på vattnet, delvis lyftande. 3 storskrakar. 1 skäggdopping på NK, 4 andra skäggdoppingar i NO. Bergfink hörd. 7 sädgäss kommer mot VNV på c 120 m höjd. Grönsiskeflock 15 ex. 13 + 1 + 1 vipor flyger mot Ö

0743 ensam rundflygande vipa över sjön, den ropar. - Gäss hörs i öster och [illegible] på andra håll, troligen uppskrämda. Men bara få skott har hörts, och inga vid sjön. Säkert 150 änder långt ute, de ligger i 2-3 flockar, obestämda, är bara svagt synliga. Nu 8 storskrakar på NK

0750-0805 ff starärnas uppbrott förbisett; jag obsade änder och fann c 50 + 50 gräsänder = summa 100; c 95 + 40 + 10 knipor = summa 145 (stor siffra för Krankesjön), samt c 200 obestämda änder, därtill 10 skäggdoppingar.

0805-0825 2 smådoppingar på NK, jag har hört dem drilla. Litet grönsiska. Gröngöling hörd, större hackspett hörd. 1 blåhök, ej hanne ad, över sjön. - Jag granskar änderna på nytt, sedan de uppskrämts av roddbåt, och får över 100 gräsänder och över 145 knipor rundflygande, de flög bort men kom tillbaka med ett jättelikt vinande. Vidare över 200 obestämda änder, sannolikt var det Aythya och gräsänder (d v s i realiteten vigg och/eller brunänder, samt gräsänder). - På NK ligger nu 7 storskrakar förutom de 8 ovannämnda, och dessutom 3 salskrakar. 1 kustpipare mot V! Den hördes mycket länge men jag fann den inte med ögonen. Ungefär 160 vipor och summa c 45 ljungpipare flög däremot österut. 1 skata, 1 kråka. Flock 5 ringduvor och 1 skogsduva flög ungefär mot SSV, kort därpå 4 ringduvor likadant. Flera hägrar. Oro på gäss, det hörs och syns, några små flockar sädgäss flyga högt mot V - VNV - NV, och flock 22 sädgäss mot Ö. Bläsgås ofta hörd.

Väder: diset lättar alltmera. Det ljusnar svagt i V. Sikt nu 3 km. Men tyvärr reste de obestämda andflockarna, som blev skrämda av båten, innan jag hann bestämma dem.

Stort brusande och "sjungande" i luften då 50-100 knipor, oftast fördelade på småflockar, for runt, mot V, mot Ö, etc. Hög procent hannar ad bland dessa knipor, vilket sågs även på de delflockar som kunde bestämmas innan de skrämdes upp.

0825 jag ner från tornet.

OBS: temp kl 0640 var +7° C, kl 0840 likaledes +7° C.

Tillägg till ovanstående,: c 0745 sågs 1 fiskmås juv, och c 0800 hördes snöskata.

- - - - -

c 0845 mesflock i alarna vid tornet: några få talgoxar, några få blåmesar, 1 entita sågs, [illegible] och 1 trädkrypare likaså.

0900 från nu är jag ute i trädgården, krattar etc. Stilla väder; ej ljusare än förut, men sikten är c 3 km. Enstaka små gåsflockar sedda; 20 vipor mot V, etc. - Jag arbetar i trädgården, krattar ihop torra löv och slaget gräs. Grönfink h. 1 sädgås med ett [illegible] hängande ben flyger mot V. 500 m bakom kommer 9 sädgäss.

1005-1040 var jag åter i tornet, delvis i sällskap med den man som ordnar SkOF-resor till Rügen. Det tätnar igen, sikten blir 2 km, och kl 1145 har den sjunkit till under 1 km. Några vipor. 12 rundflygande knipor och 16 dito viggar. Flera hägrar; de som sågs bra var ad. 3 steglitsor.

1040-1130 jag jobbar i trädgården, krattar ihop gräs, bär bort det etc. 1 fjällvråk (träd på ängen) i. Sikt usel. - 1130-1200 satt jag vid fönstret på verandan. Sikt allt sämre. Låg och läste 1200-1320. Såg 1 ormvråk nära Silvåkra by. 1320 kom Inga. Efter att ha gjort i ordning i stugan reste vi hem, start 1355, ankomst Lund 1425. På vägen 1 fjällvråk och 3 ormvråkar, samt flock 20 måsar (det var skratt och fisk) vid Revinge. Vid Skatteberga fasaner: 3 tuppar och 2 hönor. Tät, delvis mycket tät dimma på hela hemfärden. I Lund hemma på e m och kvällen. Kl 2030 hördes sädgåsflock flyga över.

Tillägg: vid stugan kl 1330 var temp knappt +7 grader C.

S L U T

1978-11-18, Lördag.

Biltur med Lena Tibkan: start fr. Lund 1040, for via S Sandby - Silvåkra - Vombs ängar - Norra Vombvägen genom Tuved - Björka - Ilstorp - Hjärup - stora vägen till Södertad. Köpte en del trevliga frisvaror hos Söve-konst. Fortsatte sedan till Israelssons, Munkamöllan i Svenstorp; här var fåraherna av ovanordentligt god beskaffenhet, och vi köpte lifvet där också. Sedan tillbaka mot V via Borrie - Södertad, stannade kl c 1410 vid utsiktsplatsen vid Kryssholmssjöns S sida, drack kaffe, gingade över vägen. For sedan upp V om sjön till den ensamma stugan, gick därifrån ner till sjön, den enda fina utsiktsplatsen på hela V sidan. Stod här en god stund, återvände till bilen, for N om sjön - V-ändan - stora vägen till Hjärup - Övedkloster - Harlösa - Revingeby - Lund. Det märkade mycket avsevärt redan före kl. 1600 (se vidare nedan). Hela dagen friskt vind fr V, mycket mulet och ofta dypregn, sikt bara c 1000-2000 m, men ej dimma. Redan vid Hjärup var det djup skymning (omkr 1615).

På vägen stopp bara på Vombs ängar, här stod Urban Emanuelsson och en pojke vid namn Axelsson och tittade på fågl.

Dagens övriga observ gjordes nästan bara

1978-11-18 forts.

vid Krapcholussjön; därbortom noterade jag knappt annat än fotbalandaket sedda vräkar.

Åker:

(a) Vombs ängar: S om vägen gick c 300 gäss på så nära håll att de kunde granskas noga, därav var c 235 sädgäss och c 65 blärgäss, och jag fann 2 spetsbergsgäss, uppskattades p.g.a. sin blekgrå ryggfärg och i någon mån det starkt kontrasterande mörka huvudet; de låg först och ett ex hade sömnrus samt med huvudet under vingen; men när de reste sig såg jag näbbens form och färg tydligt. Långesedan sist. —

Norr om vägen, också på rätt nära håll, stod en flock på c 80 blärgäss. Fler gäss på längre håll, även smärlor flygande, men ej möjligt att studera noga. En fjällvrak när större gåsflocken.

i obs Urban E. sade att det fanns tre havsörnar inv i Fräkten och "alltid kungsörn vid S sidan av fiskvikslearet".

(b) Krapcholussjön: från utsiktspunkten i S sågs på nära håll 1 salskrake, 1+3 knipor samt 1 skäggdopping. Dessutom kom

1978-11-18 forts.

från Ö 6 stugvarar ad och fälldt rätt långt ute, vid V stranden. Vidare, och ej minst viktigt, såg jag att det låg mycket stora ansamlingar ute på sjön, rätt långt i N. Ut per dörrspegel; och från vägen där den går nära sjön samt från ovannämnda utsiktsplats såg vi följande:

skäggdopping c 10 sprickor ex, delvis nära;
svärta ett skaftskjutet ex simmade ut ur närmsta vass; skog med vingarna, en vingpenn fram, kunde ej flyga, simmade ut till vassen vid Lybeck;
gräsand c 700-750 ex;
bergand c 15 sedda; flera hanar fram vrol.;
vigg c 200-250 ex;
knipa myc. få; c 5 hanar, därav en ad;
storskrake 14+2+c 5 = 19 eller fler; ≧ 2 ad;
salskrake sprickor, minst 6-7 varav 2 ad;
obest. änder minst 200 ex, majoriteten säkerligen gräsand och vigg, men såg flockar nio se brunänder (fuligula), och avstånden var för långa och ljuset alldeles för svagt för detaljstudier. Summa änder i sjön c 1200-1300, många fler. Flockarna nära SO delen endast mycket svagt synliga.

Vidare från dessa observationer: mycket mer kom

1978-11-18 forts.

Till sjön från olika håll, det blev 400, småningom mer myr. flora. Majoritet fjällmår samt åtminstone hög procent ad; minoritet skuggmår ad.

Vid utsiktsplatsen kom en dvärkbi förbi. N om Vitesten, just när vi kom ut ur skogen, krokade en örn i respektive på medelavstånd var kanske fjät, bl. var nu 1553-1554, Det var myr, svagt sluttning, örnen flög in över skogen och var mot på väg till nästkvisten. Vid Enebyn bl. 1602 en ormbunke flygande (c) örnfot: totalt sågs idag bara en fjällorre (nämnd ovan!) och summa 7 ormbunkar varav en nära Baldringe och en nära Kragelunds slott bilar Rörnipe vuxna, mycket äkta resp. gulgröna / brungröna. Ormbunken bl. 1602 ej återfunnen, arten kunde bestämmas men ej fågeln.

(d) mösar och svartfjäll sedda men ej studerade. Flock ≥ 20 skator nära Sövestad och ytterl. ett par små flockar sedda.

(e) i skogen V om Kragelundsjön två vitsippor i blom, den ena fullt utslagen; den andra, som stod 2 m från den förstnämnda, hade kronbladen nästan sammanlagda men var fullt utvecklad, mycket sällsynt; jag tror mig ej ha sett denna postflorescens på ett par decennier.

SLUT

(581)

1978-11-20. (kl 1300.)

Biltur med Inga ut till stugan etc.; start [illegible]. På utvägen mås men ingen rovfågel. Vid Krankesjön efter ankomsten men före 1335: 1 fjällvråk, 1 varfågel. 11 överflygande sädgäss varav 1 med skadad vingspets, ungefär enligt skiss:

I sjön 2 + 3 + några skäggdoppingar, vidare 6 storskrakar, 9 + 12 + 2 + 2 + 2 gräsänder. 5 hägrar varav 3 ad och 1 juv och 1 av oklar ålder. Ungfågeln blev förföljd av 1 ad. Fiskmås summa 15 + 35 ex, havstrut 1 ad, skata, blåmes, gärdsmyg, 10 grönsiskor.

Tornet 1335-1407. Därvid bättrade sig sikten en stund, 1345-1400. Varfågeln jagade blåmes. 2 skator. - Kaffe på verandan c 1410-1440.

1445 start från stugan, for via Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöstranden - Hjälmaröd - Harlösa - Revingeby - Lund. - På Vombs ängar 12 sädgäss; dessa gick plötsligt upp tillsammans med mycket kråkfågel, det var summa c 150 råkor, högst 100 kajor samt c 25 kråkor. På my. lång håll även 1 vipflock. Vidare på ängarna 2 fjällvråkar [illegible] samt vid Södergård 2 mörka ormvråkar och 1 ormvråk modell börringe, alla 3 i sällskap på fält. Vid Bysjön 2 ormvråkar och vid Vombsjöns V sida ännu 1 ormvråk. I Vombsjön (nära V stranden) 1 knipa och 32 viggar samt ytterl. enstaka knipor och en [illegible] ytterst sällsynt syn, nämligen 1 knölsvan ad och 1 sångsvan ad i [illegible] sällskap, 2-4 m från varandra. 50 m från dem 1 skäggdopping, eljest intet i närheten. Inga änder sågs långt ute på sjön, men på revlar vid sjöns NV hörn minst 290 gräsänder, 10 skrattmåsar och några fiskmåsar samt i vattnet i närheten ytterl. 20 gräsänder. På den trevliga våtmarken utanför Norregård (d v s mellan Norregård och Vombsjön) gick 51 vitkindade gäss, undersköna. Ytterligare så många vråkar att det inalles hittills blev 8 orm- och 6 fjällvråkar. Därefter, d v s väster om Harlösa, blev det ytterligare 1 fjällvråk och sedan 2 ormvråkar, d v s summa summarum idag 10 orm och 7 fjäll. Mellan Harlösa och Revingeby 2 ryttlande tornfalkar. Och nära Hardeberga på hemvägen 1 stenfalk; ses ej ofta nu.

Kråka: stor flock på det nu nästan torrlagda området vid Vombsjöns NV hörn. Sjön hade lågt vatten! Här vistades säkert 45-50 kråkor men inga andra kråkfåglar.

OBS: en ormvråk (inräknad härovan!) som satt på stolpe där "stora ladan" stod förr i världen (vid V vombsjöstranden) hade i det stora hela nästan normal kroppsfärg men huvudet var så ljust, eller, rättare sagt, till så stor del vitt att fågelns färg påminte om en fiskgjuse, för att använda Ingas egna ord.

OBS: 4 hägrar stod på fältet V om Vombsjön, därav 3 ad och 1 ex av oviss ålder.

OBS: på utvägen ingen rovfågel [illegible] förrän vid f d sandtaget strax vid stugan; där 1 fjällvråk, antecknad ovan. Och på hemvägen ingen rovfågel efter Revingeby, så när som på stenfalken nära Hardeberga-Kungsmarkens golfbana, också antecknad ovan. Rätt intressant.

Kl 1530-1540, när vi var på hemväg, blev det mycket [illegible] uppklarnande, med små blå fläckar; men sedan blev det snabbt mörkt och duggregn och usel sikt.

Kl 1300, när vi startade från Lund, var temp +11° C.

- - - - - -

Artlista idag: skäggdopping häger sädgås vitkindad gås knölsvan sångsvan gräsand vigg knipa storskrak ormvråk fjällvråk tornfalk stenfalk vipa skrattmås fiskmås (gråtrut nästan säker) havstrut varfågel gärdsmyg koltrast 1 sedd i Harlösa blåmes (talgoxe nästan säker) grönsiska skata kaja råka kråka. Summa 27 bergsäkert sedda arter.

582

1978-11-21, tisdag.

Hämtade sädgäss till museet vid Sövdeborg. For dit i sällskap med Berit Olsson och Ingvar Säveland, start 0910. Mulet, delvis regn, en del torrare perioder med rätt bra sikt. For Lund-Dalby-Veberöd-Blentar-Sövde-ner förbi Saxeröd-Kvarnruinen till det hus som familjen von Schmuck hyr. Där stannade vi och fikade, for sedan tillbaka till slottet, ankomst 1020. Ingen var där. Efter diverse turer fick jag fatt på jägare Borgströms fru, for tillbaka till slottet och hämtade 5 sädgäss. Hemvägen Sövdeborg-Tågra-Spjälla-Ilstorp-korsade väg 12 - Björka - den s k norra Vombvägen genom furet - Vombs by - Vombs ängar -stugan och Silvåkratornet - Tvet-Torna Hällestad-Stensoffatornet- -S Sandby-Lund, ankomst dit 1430.

På utvägen mest regn, såg 1 tornfalk nära Råby och 3 ormvråkar på "mask-ängen" V om Veberöd. (Denna ängs- eller betesmark omedelbart S om vägen har enligt uppgifter från många kolleger i Lund varit mycket rikligt besökt av ormvråkar, upp till 20 ex på en öppen yta av kanske 500 x 150 m, och vråkarna har plockat daggmask som tydligen varit till gängliga på markytan i stora mängder). - Inga gäss på nervägen, intet konstigt i skogen etc. I Sövdeborgssjön c 70 gräsänder och 5 storskrakar. Enda trevliga obs i Sövdesjön var 35 sothöns i viken vid Sövde by. Inga änder låg i denna vik. - För hemvägen se härnedan, där även fåglarna i Sövdeborgssjön har medtagits

art	Sövdeborg + omgivn.	Vombs ängar	från Silv-åkratornet	fr. Stensoffa-tornet + omg.	övrigt + anm.
häger	1		1	1	
sädgås	små överfl. flr, summa 25 ex	3 flygande	1 flygande		♂ få ex
gräsand	75 enl.ovan		högst 200	5	
knipa			25		
storskrak	5 enl.ovan		6 + 4		
salskrak			6	2	inga hannar
obest.änder			50		
ormvråk	sedd	c 4 ex	minst 6	sedd	3 hemvägen, 1 Börr
fjällvråk			1		
havsörn		3 juv			
kungsörn			1 ad		
blåhök					1 väster om Kr, ej ♂ ad
fasan	hörd	sedd			
sothöns	35 enl.ovan				
vipa		1800 !!			
ljungpipare		130			
skrattmås					sedd
fiskmås			ad sedda	ad ♂sedda	sedd
obest.trut					sedd
ringduva			sedd		
varfågel			1		
snöskata	flock				stor flock
koltrast					sedd
blåmes	sedd		sedd	sedd	
svartmes	hörd				
bergfink	överflyg.				
grönsiska			hörd		
stare		100			
domherre				2 ex: ♂♀	
skata					sedd
råka					sedd

forts.

1978-11-21 forts.

Tillägg och kommentarer:

(a) följande arter skall tilläggas: en gröngöling sågs på sträckan Ilstorp-Björka-Vombs fure. Kaja sågs flerstädes, både på en del av de angivna lokalerna och på andra ställen, bl a en stor flock nära (Lilla) Abusa. Kråka sågs i flera rätt stora flockar, både på en del av de angivna lokalerna och på andra ställen, bl a vid Tvedöra.

(b) sädgås sågs även på sträckan Tågra-Ilstorp, här 10 + 12 + 2 ex samt därtill 2 ex med halsband, tyvärr har jag varit slarvig nog att ej ange halsbandens färg eller form. Vidare sågs sädgäss flygande i småflockar på sträckan Ilstorp-Björka-Vombs fure. OBS alltså att inga stora flockar sågs idag.

(c) ormvråk sågs även (i ett eller högst c 2 ex) på sträckan Tågra - Ilstorp och i 2 ex på sträckan Ilstorp-Björka-Vombs fure. Och beträffande de under rubriken "övrigt" anförda 3 exemplaren [redacted] kan jag inte ange exakta lokaler, men ett ex [redacted] av dessa 3 var en s k börringevråk.

1978-11-24, fredag.

Jag hade semester denna dag. Var hemma till c 1100. Det var regn och dis och mild. Uträttade sedan en del ärenden i staden. Regnet upphörde. Jag avsåg att resa buss till Revinge 1245 (eller 1345, om vädret förblev dåligt), men efter telefonsamtal med Lena Tibkan överenskoms att hon skulle hämta mig när hon slutat skolundervisningen för dagen. Hon kom kl 1355, vi for ut till stugan via S Sandby - Revinge - Hed - Kvinnerup. Ank. stugan 1425. Mulet och grått, temp. +6° C (drygt); men stilla var god och det var ej regn. Satte först c 10 minuter på verandan, därifrån sågs fågel. Sedan uppe i Tornet c 1440 - 1535. Lena for tillbaka till Lund 1535, jag stod åter i Tornet 1540 - 1645 och förhörde obsarna från stugan till 1700 och ännu längre. Kl. 1610-1615 var det redan tydligt skymning, kl 1635 var det djup skymning, kl 1650 var det så mörkt att en från flygande gärdsmyg-knappast kunde ses på 200 m avstånd snett uppåt; och kl 1700 var det natt mörkt.

—

På utvägen i fjällvik Hardeberga i dito nära Skatseberga, ännu i dito nära nedfarten till stugan; i Svenstalk nära Revingeby, och i vårfjäl i ensam buske på "stora heden", nära landsvägen.

1978-11-24 forts.

Obsar från Tornedsområdena.

(1) skäggdopping: länge bara 1 sedd i närmaste klarvatten, därefter 1 längre ute och en flock på minst 6 ex mycket länge ute.

(2) häger: enstaka sedda stående och flygande, en gång 2 i sällskap. De ex (rimligen minst 2), som fått sig bra var ad.

(3) sädgås. Kl 1605 kom 2 ex fr OSO, flög över sjön, ropade livligt. 500 m bakom dem kom en ensam blågås, ropade också, flög åt samma håll. Därefter hörde följande, i tidsföljd:

1609: 26 gäss nästan säkert bara säd, kom till sjön från NNO, en mycket oordnad riktning. Flög runt, ropade, fällde 1615

1614: 7 säd fr SO

1618: 13 säd och kanske 1 blå fr OSO

1622: minst 250 gäss endast säd hördes, kom till sjön från V eller VNV. Flockarna sågs, en del ex (60-75) fällde länge i V. resten fällde närmare mig, delvis efter runtflygning

1625: 3 sädgäss fr SO

1630: 5 —"— fr O

1631: 12 —"— fr OSO. — Det är möjligt att en del nya gäss nu kom också säsberistan, men ej troligt.

1978-11-24 forts.

1633:	9 rödgäss	alla ungefär från OSO, de flesta mycket nära Torneå, höjd 40–75 m i regel. Ur stora massan hördes en del blår, men ingen ren blårgåsflock av någon storlek hördes eller sågs
1634:	6+3+24 rödgäss	
1635:	16 —"—	
1637:	c 380 säd och 22 blårgäss	
1638:	c 900 säd i många delflockar nära varandra	
1639:	c 55 rödgäss	
1640:	30 —"—	
1641:	7 —"—	
1642:	40+4 —"—	
1644:	115+10+23 +2 rödgäss	
1645:	7+7+11 säd	
1647:	22 rödgäss	
1651:	5 —"—	
1655:	minst 15 säd	

1700–1800 och senare: kören från nyår livlig, sköndis mycket livlig. Hundmassan hade fällt nära, delvis i närmaste lokalområdet. Blårgäss hördes ofta mycket sparsamt. Det är troligt att (enstaka?) blårgäss var uppe och flög, vilket ej behöver innebära att de anlände först nu

(4) blårgås: se föregående

1978-11-24 forts.

(-) obest. sträv: 2 ex löj mycket långt i V.

(5) grässand: en räkning c 1445–1450 gav c 5+65+7+8+30+10+1 synliga ex, = Σ c 126 ex. De löj mycket spridda, de större flockarna var glesa. Én ny räkning c 1520 (och upprepad c 1600) gav Σ 90 ex.

(6) vigg: flock 4 synliga kl 1445

(-) obest. änder: minst 30 långt ute

(7) storskrake flock å öster om räkn nära, blev svårt bedömbar av 25–30 fiskmåsar. Senare återsågs 8–9 storskrakar, säkert samma flock

(8) salskrake: 1 ex flög från nyön mot SO kl 1525. Ej österut.

(9) blåhök: redan kl 1440 sågs ju samtidigt 5 ex kretsa högt över Ölmen, därav 1 österut. – Sedd senare men då högst 3 ex samtidigt. Kl. 1600 kom en blåhök, säkert samma, över närmsta klarsträcket, höjd 10–15 cm, full fart mot skärarnes mass, skrämde upp skrattmås, c 400 ex (= sannolikt alla som då fanns) men fick ingenting så länge jag såg på.

(10) fasan: enstaka kackel hörde 3–4 ggr på kvällen, tät ej Tagen.

(11) vipa: kl 1510 kom 31 vipor mot S

1978-11-24 forts.

över sjön, högst 100 m. Där i närheten 5 + ny ek till, dvs. En stund senare 3 till på samma sätt.

(11) enkelbeckasin hörde 2 ggr kl 1630

(12) skrattmås : se följande

(13) fiskmås. Se storskrake för de första observ. Senare ökade den flocken i storlek till minst 45. Redan kl 1510, när vi först kom, befanns c 120 andra måsar kretsa i N, de drog sig snabbt mot Vombsjön. Det var mest fiskmås ad + juv men minst 20 skrattm där. Betydligt senare befanns väl 500 måsar, mest fiskm, ha fallit på sjön. Flocken låg långt ute. Den ökade i storlek till c 1100 ex; med fiskmås ad + juv i stark dominans och ännu kl 1612 samma dag att denna flock låg kvar. Det skymde nu, och det var omöjligt att se om måsarna stack iväg eller stannade för natten.

(14) havsörn 1 ad på sjön, låg ett stycke västra stockarna. Sågs sedan ligga på annan plats. Kl. 1558 flög havsörnen österut.

(15) ugglа, sannolikt kattuggla, 1 ex flög över kl 1631, sågs länge fritt men bara m l m bakifrån. Vingarna

Se 3 noteser av måsfåglar 1520, 1735 ex.

1978-11-24 forts.

verkade dock avgjort kortare och bredare, och jag kan faktiskt inte alls påminna mig huruvida det var någon asiatisk. Jag anser själen som kantoggle men erkänner att bestämningen är något "indirekt."

(16) gropöljing skrek kl 1602

(17) kolkråka: enstaka sedda

(18) gärdsmyg hörd många ggr i vasskanten

(19) svåra: redan kl 1455 liten flock förbipasserade över vassen. Kl. 1515-1545 sågs med mellanrum några flockar på högst 120 ex, men kl 1545 sågs som högst c. 180 + 100 + 15 ex. Jag skattade [antalet] [totala] sedda till c 400 ex men påstod att fler kunde ha anlänt osedda. Kl 1600, när en blåhök körde upp svanarna ur vassen vid närmaste klarsträcken just V om kantmynningen (ett stycke ut!), lyssnade dock ej mer än 400, högst 450 ex.

Det blev mycket snart duggregn och slask, och rätt kallt kändes det, men temp. visade dock + 5°,5 C när jag kom ner från tornet.

Gässen pöste mycket, likaså kor, stundvis med skarpt inslag av blåsjärs, när jag åt (c 1730-1750) och senare, fram till kl. c 1930, när jag lade mig. Lyssnade också

1978-11-24 forts.

senare, fram till 2030 samt c 2220, och kören var fortfarande stark och blåsarsen högljudda.

Tillägg:

(20) ett par stegltrar flög förbi Dorner omkr. kl. 1500. En gång kom några mesar i närheten, men de stannade ej närmare. Allt intryck var att småfåglar förekom påfallande sparsamt: inte en finkflock, inte en trast så när som på 2-3 koltrastar, etc.

SLUT

591

1978-11-25, lördag.

Jag bodde i stugan på natten. Var uppe 0230 och lyssnade och hörde gäss förstås, men då var kören svag, och vissa moment var det helt tyst. Gräsand hörd. - Från 0500 var jag vaken igen, gäss hördes hela tiden, och precis 0600 blev det ett våldsamt kackel av både säd- och bläsgäss; jaG [redacted] trodde fåglarna blev uppskrämda. Men så var ej [redacted] fallet; kacklandet avtog plötsligt efter kanske ½ minut.

Därefter obsar från 0640. Halvklart, temp +2 eller 2½ grader C. Stark kör av gäss, vissa moment jättestark kör.

0655 hördes gåskackel i fjärran i väster. Kanske uppbrott där
0656 jag upp i tornet. Massor av gäss på NK och norr därom
0701 åter hörs kackel och vingbrus i fjärran, uppbrott sannolikt, (men ingenting kan ses. Jag räknar de synliga gässen och får c 1500 ex. De ligger (kl 0700) ungefär jämnt fördelade över hela NK, men 0710 ligger de tätt samlade i "sträng" på västra hälften av NK, se skisser:

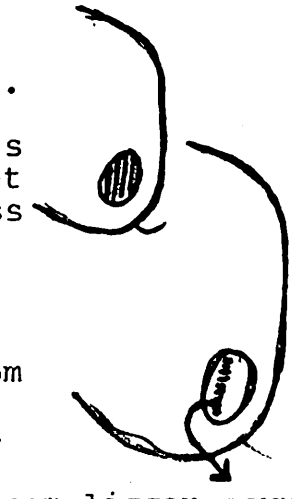

De simmade alltså utåt, räknat från tornet.
10 ex flög rentav c 100 m men fällde igen.
0711 koltrast skriker. Gärdsmyg sjunger och hörs "locka" (om det nu är rätt benämning på det vanliga, starka m l m surrande lätet). Gäss kacklar, syns bra nu, antal synliga ex nu c 1300. Vissa ögonblick är gässen tysta.
1 gärdsmyg sjunger, 2 andra gärdsmygar lockar och sjunger också litet
Gässen på NK ligger fortfarande ungefär som på nedre skissen härinvid, men bandet är ännu [redacted] smalare och mera kompakt, fåglarna ligger tätare, antalet skattar jag till c 1000 (men därtill kan komma en del som ligger osynligt).
0716 de 55 sydligaste gässen lyfter, gör kort sväng över huvudena på c 300 andra gäss, försvinner mot SO (markerat med krokig pil på nedre skissen). Inga andra gäss går upp nu.- De 55 är sädgäss!
Väder: molnbank vid horisonten i Ö, därför relativt långsamt ljusnande. Låga dimbankar lokalt över vass etc, mest över V sjön, stör ej sikten för mig.
0721 häger hörd
0723 de 425 sydligaste gässen upp, reser mot SO. Ett fåtal bläsgäss hörs däri, f ö sädgäss. - Ett jetplan passerar relativt lågt över med kurs mot NNO (ungefär!). Ingen synbar reaktion från gässen.
0725 mycket stort gåskackel hörs ungefär söderifrån, alltså inte från gässen på sjön. Snarast låter det som om gäss fällt på betesmarken Ö om Silvåkrakärret, mellan detta kärr och allmänna vägen.
Jag kan nu räkna 1350 gäss kvar på sjön, därav 500 utanför NK, närmare bestämt ungefär N och NV om NK (NK= närmsta klarvatten!).
OBS att detta inte visar att tidigare räkningar varit felaktiga men väl att mycket gäss tidigare legat osynliga, dolda bakom vassruggar etc.
0729 i tub ses att 2 skäggdoppingar ligger invid gässen. Mycket tät formation på c 400 gäss simmar söderut på NK. 1 häger kommer från S. 30 gäss längst i norr bryter upp men 10 av dem fäller strax igen. I tub ser jag bläsgäss bland sädgässen
0732 200 gäss bryter upp och flyger lågt mot V,
600 andra gäss bryter upp och flyger mot SO;
se skiss här. Bland de 600 är mycket bläsgäss.

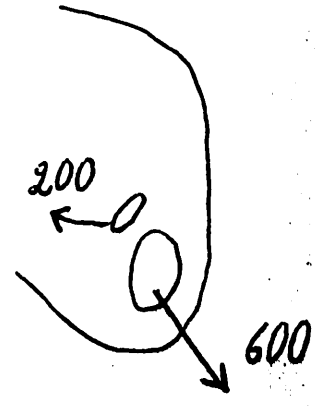

Fasan hörd. - Det är en stilla morgon.
180 måsar flyger högt mot V, däri är 10 trutar.
Nu är bara 45 gäss kvar på NK men många hundra gäss ligger kvar utanför NK. 300 måsar (beteende ej angivet, men säkerligen flög de mot V).
3 blåhökar ses. 3 storskrakar, hannar.
0739 800 gäss upp, reser mot SO! Grönsiskor (ses).
Måsar flyger mot V.

1978-11-25 forts.

0742 100 gäss mot väster och 55 + 13 gäss mot SO. Allt är sädgäss. 2 blåhökar ses, och 2 hägrar.
Stora (gås-) flockar i väster (, de) torde ej brutit upp från östra sjön (den del som jag bäst kan överskåda från tornet).

0744 11 sädgäss mot Ö och 7 sädgäss mot SO. Jättelik kör av gäss hörs mycket långt bort i väster. Över 900 gäss lyfter där och reser mot väster. 200 + 200 måsar mot V. Kärrhök 6 (måste betyda: dagens sjätte blå kärrhök iakttagen. GR)

0747 8 sädgäss upp från NK. 200 måsar (ses, går otvivelaktigt ~~ø¢k§å~~ mot V ss föregående flockar). 60 vipor. 15 grönsiskor. Enstaka gäss rundflygande. 7 stora trastar flyger mot S eller SSV

0749 1 sädgås med skadat ben lyfter, far mot S. Kaja hörd. 70 måsar.

0753 2 sädgäss rundflygande. 1 + 1 rallar hörda. 50 vipor mot Ö. Låga dimbankar över sjön. Änder ses, men bara få. 47 vipor mot öster. Grönfink.

0758 2 knölsvanar kommer från Ö, vinglätet hördes 1 kilometer.

0759 gåskackel i söder, troligen från uppskrämda gäss. Strödda högflygande måsar flyger mot SV, det är åtminstone delvis trutar. 24 gräsänder flyger mot Ö. Domherre hörd eller sedd. 1 gråsiska flygande. 3 salskrakar. 1 ungtrut. - Sjön spegelblank.

0808 30 + 15 + 40 + 53 vipor mot VNV. - Väder: fin sikt, men lokala mycket låga dimbankar på sjön. 25 obestämda änder sedda. Ytterligare 45 vipor (beteende som de föregående). 1 kråka flyger söderut. Bergfink hörd.

0813 gulsparv hörd. Härligt väder, fin sikt, kyligt, lokala dimbankar

0820 1 havsörn juv kommer från NO, se skiss:
3 vipor flög ifatt örnen över sjön, och de 2 främsta viporna mobbade den kortvarigt en gång. - 20 + 25 vipor mot Ö. 45 grönsiskor. - 41 vipor mot Ö. 2 vipor rundflygande. Kråka. Vipflockar rundflygande. 1 blåmes, 1 entita, bergfink, trädkrypare.

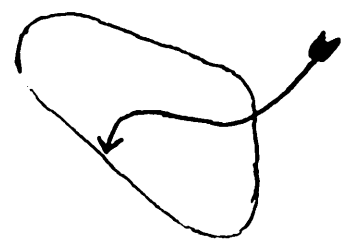

0830 140 ljungpiparе mot SV, de flög mycket högt i solskenet. - Mycket ungdomar kom till tornet, bl a fältbiologer från Hässleholm.

0835 jag ner från tornet. - Var ute en stund till, såg 2 entitor, flera talgoxar, c 2 blåmesar. Flocken med grönsiskor på c 50 ex innehöll nu även några få steglitsor. Vipflockar flög dels mot V, dels mot Ö; även upplösta och rundflygande vipflockar sågs. Även måsar, några få storskrakar, etc.

0900 temp är till min förvåning c 1½ grader C. OBS: på natten var det 2 - 2½ grader C. - Vädret utvecklade sig underligt. Ett slag omkring 0830-0845 var det klar sol, himmel delvis klar ehuru m l m slöjig, delvis höga läckra moln, lätta, rosiga, krenelerade. Lokala låga dimbankar över sjön. Dimma bildades även öster om stugan.

c 0920-0930 var jag i tornet på ▮▮ nytt men såg föga. Sikten över sjön delvis klar, men dimma bildades sakta även över närmsta klarvatten.

0930 jag ner från tornet; nu visade den nya termometern (som alltid avses om ej annat säges) bara +1° C, och den gamla termometern visade noll grader, men jag har klart för mig att den visade för lågt.
Jag hade avsett att gå en sväng uppom "stora heden" och vidare förbi Silvåkrakärret men ▮▮▮▮ stannade hemma eftersom sikten blev så usel. Det var alldeles vindstilla.

1010 Jag startar en rundvandring, eftersom dimman snabbt har lättat. Temp nu drygt 1½ grader C. Stilla. Silkesgrå - gråblå himmel samt en del lägre moln, dessa av cumulus-typ. Spillkråka hörd. Flock på drygt 20 bergfinkar och ett fåtal bofinkar sedd. Talgoxe, ▮▮ blåmes, entita; 4 ringduvor över Silvåkraskogen. 85 snöskator flög förbi vid Silvåkrakärret. 5 ormvråkar varav en börringevråk. 1 fjällvråk. 1 varfågel. I kärret blåmes och gärdsmyg. 4 knölsvanar flög över mot SV, därav 3 ad 1 juv.
~~Deras flyghöjd 85 meter~~.

1978-11-25 forts.

Deras flyghöjd 25 meter. - Ett fåtal små spridda vipflockar sedda. Även ett par små gåsflockar.
I Silvåkra allé 20 kajor. Några kråkor. 2 ängspiplärkor flög förbi. Vid Silvåkrakärrets Ö del minst 1 ormvråk till.
På ängen (betesmarken) mellan Silvåkrakärret och Öbacken, öster om allmänna vägen, fanns rikligt med Cirsium lanceolatum. Här en flock på 65-70 steglitsor, helt förtrollande syn när de flög i det disblå solskenet.

1105 från Vombs ängar lyfter otrolig vipflock, den var minst 1500 meter lång och innehöll minst 3000 vipor, därtill fanns i flocken 100 + 30 + 25 ljungpipare samt dessutom spridda ljungpipare bland viporna; god skattning av totala antalet ljungpipare är 250 ex. En del vipor och pipare flög högt mot V, en del vände. 15-20 sädgäss lyfte också, men ej flera. Folk gick längs Klingavälsån. Ø Skator sedda.

1125 ankomst Öbacken. 3 sånglärkor flög mot SV, därefter enstaka nya sånglärkor likaså. 3 starar överflygande. 1 korp flyger söderut, ropar klangfullt.

1131 nytt storuppbrott från Vombs ängar: 1500 vipor och 1100 ljungpipare for runt över ängarna i "etager" (som rätt ofta utbildas när mycket stora vipflockar lyfter). Dessa siffror är minimisiffror. Enstaka kråkor sedda också. 1 sävsparv överflygande. 80 steglitsor likaså!! (men var väl rimligen desamma som nyss). Vipor och pipare fällde igen; ett relativt ringa antal, högst 100 ex inalles, kan dock ha rest mot V. Huvudmassan sågs fälla på norra delen av ängarna och sågs stå där sedan.

Hadar Emanuelsson kom, vi samtalade kort, sedan gick han. 1 ormvråk flyger mot SV långt uppe i norr. 1 fjällvråk ses nära. 1 havsörn juv över ängarna, cirklar runt på bara 15 m höjd över området där vipor och pipare står, men dessa lyfter ej!! Däremot lyfter 2 kråkor. Örnen fäller där. En stund senare satt troligen samma örn i "lövdunge I" på ängarnas norra del.

1200 kom 30 kråkor från NO, de fällde i trädtopparna runt den fortfarande kvarsittande havsörnen. Vipor och pipare uppe ett slag. Från c 1200 fint solsken. 1 råka sedd. Jag vandrar hemåt, från Öbacken via "stora heden". Gröngöling. 1 varfågel på stolpe på stora heden. 30 pilfinkar + c 5 grönfinkar på heden nära Silvåkra by. Sånglärka hörd.

1245 en del vipor flyger mycket högt mot NV. - Väder: stilla, fint, utmärkt sikt, sol, en del höga slöjor, en del cumuli.

1300 upp i tornet igen. Jag ser 46 gräsänder, 5 skäggdoppingar, 1 salskrake hanne ad. Av sångsvan dels 4 ad, dels 4 ad och 1 juv. 33 storskrakar varav 27 hannar ad. Ytterl. 14 skäggdoppingar 24 brunänder. 1 havstrut. Ungefär 55 obestämda änder. Fiskmåsar ad ses. Enstaka hägrar. 1 vigg hanne (!!) och 5 knipor varav 2 hannar ad. Ytterl. 5 salskrakar varav 1 hanne ad. Kungsfiskare hörd från tornet, den hördes även i morse. Ytterl. c 25 gräsänder, så att summan sedda blir minst 70 ex. Enstaka grå-trutar och hägrar sedda. Några vipor. Flock 35 ljungpipare flyger mot Ö. - Utmärkt sikt, stilla väder. - De 5 salskrakarna flög österut, högt. Även 5 knipor österut högt, därav bara en hanne ad.

1330 jag ner från tornet. Nu är det skugga. Molntäcke drar upp från S, men i V-N-NO är det blått, och vita cumuli vid horisonten. (Nästan säkert mindre grundliga obsar 1330-1415, ehuru detta inte är angivet i originalanteckningarna).
Jag ser ett sjätte ex av salskrake, ej hanne ad. 1 blåhök över vassen, det är troligen en hona ad. - Skarp sol, molnen i S bort

1415 upp i tornet igen! Nu 210 gräsänder! Vidare 20 änder som troligen var krickor. Skäggdopping allmän. Nu 12 sångsvanar i väster! Änder föreföll simma fram alltfler:

1435 ser jag summa 320 änder, exclusive storskrak. Troligen minst 250 gräsänder. En del fiskmås. Flera hägrar, 5 ex ses samtidigt; de 2 närmaste ex var klara ad.

1440 jag ner från tornet.

1978-11-25 forts.

1440-1530 gjorde jag i ordning i stugan, diskade etc. Obsade ofta; såg vipflockar flyga österut, delvis stora flockar på över 100 ex/flock. Små flockar sädgäss flög åt olika håll: c 12 + 15 ex flög enligt skiss; dessa var troligen på sträckflykt, f ö var det platsväxling.

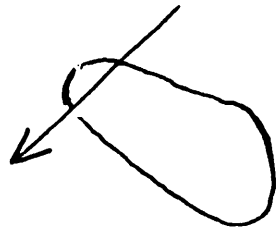

1545 starflock kom. Därefter kom många flockar, så att minst 400 ex var i en flock över vassen kl 1600; därtill nog litet stare till.

1545 1 blåhök mot nattplatsen

1550 ännu 1 blåhök dito; ingen var hanne ad.

1621 10 + 7 sädgäss flyger över sjön; ses ej fälla. - Det är en stilla kväll, halvklart, kyligt, ljust. Sångsvanen i V hörs. arna Gräsand hörs, gärdsmyg hörs. Måsflock c 200 ex ligger långt ute. Änder ligger mångenstädes.

1631 7 knölsvanar över sjön, kommer nära, flyger enligt skiss; mycket stark vington! - Inga (fällande) gäss hittills.

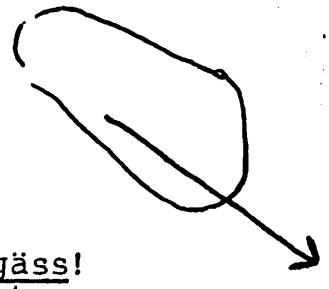

1631 1 obestämd uggla över vassen

1639 3 gäss, tysta

1640 400 gäss från SO, därefter 25 till. Någon enda bläsgås hörs, (f ö sädgäss) Rördrom hörd 3 ggr, det starka "gåh!"

1642 över 800 gäss rakt över, däri mycket bläsgäss! Gässen lägger sig strax utanför närmsta klarvatten

1644 65 gäss kommer N om tornet, därefter 25 till

1646 550 gäss kommer

1647 80 gäss kommer, däri bläsgås hörd. Uggla. Rödvinge hörd

1649 140 gäss till + 8 + 5. Många kommer högt, särskilt vissa småflockar

1650 250 gäss rakt över, därefter 17 till

1653 30 gäss. Hägrar. Jag lyssnar efter gäss som ev kan väntas komma västerifrån och ev fälla långt i väster också, men jag hör inget säkert

1654 5 gäss till

1655 260 gäss kommer, däri massor av bläsgäss. Därefter 7 sädgäss. Alla gäss hittills har fällt strax utanför NK, se enkel skiss här:

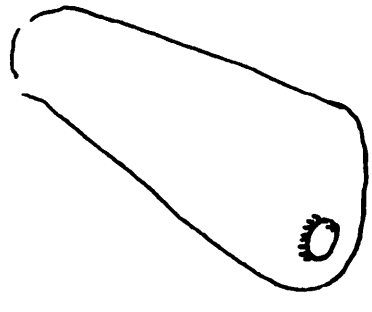

Ytterligare 4 gäss kommer

1657 14 sädgäss

1658 35 + 1 + 7 (sädgäss). Gässen kommer mycket gynnsamt, oftast rakt över tornet. Kattuggla hörd.

1715 start mot Lund.

595

595

1978-11-29, onsdag.

Från Lund med buss 1245, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1320, gick till stugan, ankomst 1357. Fågel på utresan och vandringen:

art	i Lund	Lund-Kvinnevad	Kvinnevad-stugan
sparvhök	1	0	0
tornfalk	0	2	0
ormvråk	0	1	4
fjällvråk	0	0	2
obestämd kretsare	0	0	2
sädgås	se nedan	0	2 + 7 + 6 + 11 + 3 = 29
råka	0	18 Södra Sandby	0
rödhake	0	0	1
ängspiplärka	0	0	1
snöskata	0	25 Revingeby	0

Sädgås: över Lund kom 0740 2 småflockar gäss mot NO (Inga), och 0750 kom 10 ex, likaledes mot NO. OBS-PLATS KLOSTERGÅRDEN

Vid stugan sågs gärdsmyg, 1 fjällvråk (som inte räknats tidigare) samt c 7 + 11 sädgäss flygande mot O-SO och 5 flygande mot VNV.
Jag var i tornet 1410-1430 och såg:
1 blåhök, ej hanne ad,
1 + 1 skäggdoppingar,
c 20 + 30 + 5 + 6 + 12 gräsänder (men det är sannolikt att det verkliga antalet var större)
2 salskrakar, ej hannar ad, samt
c 255 storskrakar varav 155 hannar ad.
Därtill hördes kungsfiskare. Minst 4 hägrar, alla tydligt sedda var a
1 havstrut ad och 4-5 fiskmåsar ad också sedda. Viss militär aktivitet: flyg och stridsvagnar (men intet nämnt om störningar på fågellivet).

Jag gick från åmynningen (=kanalmynningen) över betesmarken - korsade Silvåkra allé - Silvåkrakärret och åter, tid 1445-1525. Väder: klart, fint, en del moln, snötäcke sammanhängande men tunt och med små luckor, tjocklek 0-2 cm. Svag vind omkring N, fin sikt. Temp när jag startade var 0° C, men när jag kom tillbaka vad den nästan minus 2° C. Jag såg: häger: minst 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 5 ex, de lyfte i sjöns SO hörn och flög, delvis fällde de vid kanalen (Mellan sjön och Silvåkra by). Sädgås: flockar flög på långt håll i Ö över ängarna, inalles sågs c 100 ex. Sångsvan hördes först i fjärran, senare kom 3 ad från söder och fällde i Krankesjön. Gräsand: 2 ex lyfte från Silvåkrakärret. Ormvråk sedd, blåhök 1 sedd Silvåkrakärret (ej hanne ad). 1 gråtrut ad flög över mot V. Kungsfiskare: 1 ex satt i pil vid kanalmynningen, tog fisk, slog den i grenen och svalde den kvickt. Spillkråka 1 ex flög förbi. Koltrast flera ex i buskarna i SO, snöskata hörd. Flock mesar sedd med ett fåtal talgoxar, flera blåmesar samt minst 1 entita. Bofink enstaka, bergfink minst 1 ex, grönfink hörd, och en flock grönsiskor på 25 - 28 ex sedd.

Jag spanade förgäves efter örnar. Militär aktivitet, rätt lågflygande flygplan. Skator sedda, och svartfågelflock långt bort.

FORTS

1978-11-29 forts.

1530 storskrakflocken uppskrämd, troligen av flygplan. Kanske reste den bort från sjön.

1540-1550 sågs c 10 + 4 + 14 (dessa kan ha varit de föregående sammanslagna) + 9 stärar över vassen resp. anländande från Ö; de föreföll vilja fälla vid norra nattplatsen vid ensamma busken i vassen

c 1550 fr o m nu är obsarna oavbrutna

1558 40 stärar mot norra nattplatsen, de kommer från S. 1 blåhök ses över sjön, är ej hanne ad.

1603 1 talgoxe kommer, synes bereda sig att gå till nattvila.

1604 18 stärar flyger norrut

1608 kom 1 koltrast till buskarna från N

1609 1 duvhök flyger ungefär norrut alldeles nära över vassen, och lågt; den "mötte" nästa koltrast och gjorde en sekundlång ansats att förfölja den men gav upp och fortsatte mot N

1612 19 gäss från Ö och 30 från SO, alla är sädgäss. Gräsand ses och hörs. Skrakflock ses, antal ej över 150 ex, men detta är approximativt

1625 gås hörd

1631-1632 likaså, och nu kommer 65 + 10 + 100 + 40 sädgäss och 60 bläsgäss. Därefter också 60 sädgäss. Skott hörs från kanalen men är ej riktat mot gässen

1637 28 bläsgäss rakt över

1638 ett fåtal sädgäss (kommer troligen), och så 180 bläsgäss!

1641 4 sädgäss

1645 jägaren kör sin väg i bilen DJE 936. Han kom c 1625.

1646 125 sädgäss kommer rakt över. Om de inte kommit rakt över, hade de inte heller kunnat ses och följaktligen inte heller räknas

1649 c 15 + 5 sädgäss kommer

1651 30 sädgäss rakt över

1705 jag vaktar till 1705, men inga gäss kommer. Kör av gäss hörs från sjön; däri är bläsgås mycket framträdande, vilket inte är förvånande med hänsyn till deras stora andel av totalsumman.

c 1900 }
c 2130 } jag lyssnar på nytt; gåskören är svag, vilket givetvis kunde väntas eftersom antalet anländande var så ringa. Fortsatt stor andel av bläsgås i kören.

S L U T

(597)

1978-11-30, torsdag.

Upp 0530, lyssnar, hör svag kör av gäss, men en stor del av vad som hörs är bläsgäss. Det är mulet, temp. -3° C (minus tre grader C). Mark vit liksom igår. Det blåser en del.

(597)

0655 passning börjar i tornet. Gäss ses i NK, men för mörkt för att räkna dem

0715 först nu är räkning möjlig. Jag får 750 ex synliga. Hägrar flyger över. Kören av gäss är livlig nu. Gässen simmar söderut på NK

0720 ny räkning ger 850-900 synliga ex, alla på NK

0722 90 bläsgäss mot O-OSO

0725 250 gäss upp, varav 100 flyga mot Ö, de övrigas flygriktning ej angiven. 4 sädgäss till (kanske i sällskap med nästa flock?)

0728 88 bläsgäss mot Ö. Vidare lyfter 20 sädgäss , men

0729 fäller dessa 20 igen

0733 122 sädgäss flyger österut. Ungefär 100 andra flyger mot S-SV; men siffran 100 är mycket ungefärlig

0735 450 gäss mot SSO och 220 mot O eller SO. Litet gäss kvar. Gärdsmyg hörd. 25 gäss upp men går ner igen

0741 150 eller 160 sädgäss mot SO, ett ex går tillbaka och fäller hos en flock på 26 ex som ligger kvar

0743 dessa ex, alltså 27 stycken, lyfter. 20 av dem går mot SO och de resterande 7 går mot O. Samtidigt med att dessa gäss lyfter kommer 35 storskrakar från O, fäller säkert. Jag granskar sjön: i NO ligger c 180-200 storskrakar och V därom säkert 75 till; långt ute flyger en obestämd andflock på 30-40 ex. På NK ses 8 gräsänder. Men

0747 måste jag ner från tornet, eftersom jag håller på att förfrysa fingrarna.

0750 väder: grått. Lågt och grått och täml. jämnt molntäcke; något litet snö i luften, men sikt god till ett avstånd av c 4-5 km. Temp. är nu minus 2 grader C (-2° C).

- - - -

Jag satt inne och läste ett slag. Gick upp i tornet kortvarigt:

0822 upp i tornet. Såg på NK 24 storskrakar varav 18 hannar ad. Långt ute c 15 gräsänder. F ö sågs intet i sjön förutom 2 + 1 hägrar, och dessutom hörde jag kungsfiskare som igår från mynningsområdet. Flock på 10 grönsiskor överflygande.

0830 ner från tornet.

- - - -

0905 gick jag från stugan för att ta bussen vid Kvinnevad. Såg på uppvägen: 1 fjällvråk, 1 + 5 ormvråkar (detta är minimisiffra), vidare 1 kungsörn ad nära Kvinnevad. Några änder sågs lyfta, och jag såg 7 sångsvanar flyga österut. 2 sädgäss flög runt, 1 havstrut ad sedd, 1 ängspiplärka, och flock c 75 grönfinkar, samt c 30 grönsiskor. 2 koltrastar, 1 obestämd vråk samt 3 rådjur. Skata också sedd.

0955 ankomst busshållplatsen vid Kvinnevad.
Från bussen till Lund sågs: 1 ormvråk, 1 tornfalk vid Revingeby, en del svartfågel, summa c 30-50 ex varav mest kråka. 1 skata också sedd. Vid S Sandby 1 fjällvråk. Före ankomsten till Lund dessutom ett par tiotal måsar, det var fiskmås och skrattmås, men proportioner osäkra.

1038 ankomst Lund.

1978-12-02, lördag.

Inga och jag startade hemifrån 1120. På vägen till Revingeby sågs 3 ormvråkar, alla mörka. Vi fortsatte via Harlösa - Vikens gård; här sågs inga gäss. Vidare förbi Vombsjöns NV hörn, här låg en del fågel men vi stannade ej. Svartfågel sedd: speciellt råka men även kråka och kaja. Även skata sedd, men den har jag aldrig inräknat under benämningen svartfågel.

Vi stannade vid Vombsjöns N sida, i skogsbrynet nära Färs Härads Hembygdsgård, och gick ner till sjön, som låg spegelblank. Här flög y 1 kungsfiskare förbi, ropade sedan flera ggr. På håll hördes hela tiden korp. På sjön c 30 viggar, 1 knipa hanne ad, c 150 glesa gräsänder och minst 3 skäggdoppingar, säkert flera i realiteten. Fiskmås. 60 grönsiskor flyger förbi. Gräsand hanne och hona: parningsspel ses, hannen börjar "pumpa" huvud och hals upp och ner, honan likaså, honan lägger sig flat, hannen upp på hennes rygg, parning sker. - På vattnet nära stranden ses ytterligare 20 viggar och 12 knipor och högst 100 gräsänder. Enstaka gråtrutar ad. Långt ute 7 storskrakar flygande och minst 40 glest liggande skäggdoppingar - trevligt! Nästan säkert fanns flera på långa avstånd. Gulsparv h, gröngöling h, spillkråka h.

I skogen hörs korp ideligen, och den ses också många ggr, antal ex tyvärr inte angivet. Sparvhök sedd; en gröngöling lyfte för höken. 3 kråkor. 25 fiskmåsar. Nötskrika. Gulsparv.

Öveds f d järnvägsstation: 1 häger ad, 1 häger juv, och gäss på håll vid f d järnvägslinjen. Stjärtmesflock. Minst 3 hägrar, troligen fler. 100 snöskator. 1 + 1 + 8 + 1 + enstaka gråtrutar flyger mot Ö. Gåsflock undersöktes, det var 350 sädgäss, de gick på höstsäd, delvis my. nära en tät buskridå. 3 nötskrikor flög över.

Vi for på Ö sidan av Vombsjön - Björka [redacted] (1 ormvråk) - Ilstorp (också 1 ormvråk) - ån väster om Ilstorps kyrka: här 2 ormvråkar och 2 fjällvråkar samt c 800 gäss varav c 100 bläsgäss, vidare stor svartfågelflock på c 150 ex varav 75 kajor och 20 kråkor och en del råkor och en del ej noga bestämda ex. 1 tornfalk ryttlade på håll.

Vi for till bron över Klingavälsån mellan Ilstorp och Everlöv. Här 3 ormvråkar sittande, inbördes avstånd 100 resp 200 m; den ena var en "måttlig börringevråk", dock med vitt på stjärten. Långt bort i väster sågs gäss flyga, över 50 ex. Vi forts. via Everlöv-Blentarp (här [redacted] 1 ormvråk och 1 fjällvråk) - Sövde. I Kyrkviken vid Sövde by låg minst 47 sothöns. Vi forts. till Snogeholmssjön och gick ner till stranden strax norr om slottet. På sjön sågs summa 14 skäggdoppingar varav 7 i flock och de andra glest fördelade med 4 resp 3 ex. Vidare c 80 + 9 + 7 + 15 = summa c 111 storskrakar varav 70 eller 75 procent hannar ad. Bara 1 salskrake sedd, därtill 150 gräsänder och 200 obest. änder, men i realiteten var det åtminstone mest gräs. 2 hägrar. Ingen rovfågel. 5 ringduvor.

Fortsatte via Assmåsa till "Skräddarns", d v s huset vid den P-plats som finns vid NÖ delen av Snogeholmssjön, med sikt över del av sjön. Satt här 1605-1620. Inga gäss (och intet annat heller antecknat). Vi for hem via Ilstorp - Björka - Norra Vombvägen genom Furet. I Furet sågs 6 kaniner i mörkret. Från Vombsjön hördes mycket fylligt kackel av liggande sädgäss. Vi for vidare via Vombs ängar - Silvåkra - S Sandby, ankom Lund 1735.

Tillägg: (a) dagens alla ormvråkar sågs sitta.
(b) eventuellt skall någon ormvråk tilläggas, men i stort sett är anteckningarna noggrant förda.

(599)

1978-12-03, söndag.

Från Lund 1435, till stugan 1459. Grått men behagligt väder, god sikt stilla. Temp vid stugan +1° C; andra termometern visade knappt +0,5 grader (men jag är säker på att den visar något för lågt). -

(599)

På utvägen: nära Hardeberga 1 flygande ormvråk och 1 sittande tornfalk; 2 ormvråkar V om Revingeby, båda sittande på staketet vid vägen; samt 1 blåhök hanne ad där "Prästavägen" tar av från stora vägen. Den flög mycket lågt, jagande. Även sågs 1 havstrut ad på utvägen.

Upp i tornet 1505, stannade till 1550. En rundspaning med början 1505 gav: skäggdopping 2 + 1, sångsvan 5 ad + 1 ad och 4 juv, obest.svan 14 ex, kanadagås 1, gräsand 27 + 15 + summa 20 + några få därtill = c 65-70 ex, obestämda änder 21 + 15, knipa 2 hannar ad + flock på 6 varav 4 hannar ad, storskrak 19 + c 100 ex, dessa delvis spridda, salskrak 1 hanne ad + flock 6 varav 2 hannar ad + ytterligare något ex. Fiskmås 30 ex men antalet växte till 50. Därefter:

1525 flock 12 starar kom(!!)
1535 hade antalet fiskmåsar vuxit till 70
1530 1 havsörn juv flög västerut över Silvåkraskogen, och samtidigt flög 1 blåhök hanne ad mot väster.
Gräsand: jag såg fler ex än ovan angivits. Gärdsmyg, koltrast. Måsarna ökar i antal, blir snart 100 ex, det är fiskmås men kanske enstaka skrattmåsar däri. Totala antalet sedda hägrar blir 3 - 4 ex. 70 + 9 starar.
1538 1 blåhök,ej hanne ad,sedd. 24 storskrakar simmar intill NK; ett slag är alla utom 3 ex samtidigt under vattnet!
1543 27 gräsänder flyger över sjön mot VNV, högt uppe. De fällde ej. Detta är en ovanlig syn.
1547 11 sädgäss flyger (också) mot VNV över sjön, tämligen högt. De fällde ej heller.
1550 jag ner från tornet.
1552 40 nya starar kommer från S eller SO
1555 100 " " " " " " "
1605 2 gäss ses, fällde troligen ej (?)
1614 16 sädgäss gör runda över NK
1616 c 15 (sädgäss) fäller
1617 c 25 fäller, bara sädgås
(artbestämn. gäller även föreg. flock)
1621 minst 230 sädgäss kommer rakt över tornet, de störtar och fäller liksom de föregående i utkanten av NK. Sångsvan hörs sakta från sjön
1625 40 + 9 + 14 + 17 + c 35 gäss kommer rakt över; det är bara sädgäss
1627 summa 49 sädgäss
1628 19 sädgäss och en flock på c 400 bläsgäss i fint "tvärband", d v s fåglarna flyger "på linje", om ock ej helt rak. Enstaka sädgäss fanns troligen i denna flock
1630-1631 c 270 sädgäss kommer från SO, störtar, möter två andflockar som flyger österut; dessa är på c 15 resp. 5 ex.
1634 23 sädgäss och därefter 45 sädgäss, alla från Ö. Det mörknar snabbt
1636 jämnt 10 gäss kom tysta över, de fällde
1639 3 gäss till, de kommer också tysta
1643 9 sädgäss kom, de ropade
1708 passning fortgår till 1708, men ej en gås kom efter 1643. Häger h, gräsand h, gäss på vattnet h, även bläsgås h. Som vanligt är det växlande styrka på gåskören.
1710 start mot Lund
1740 ankomst till Lund. Det är mycket klar luft, men himlen är till 97 eller 100 procent molntäckt.

S L U T

(600)

1978-12-09, lördag.

Rundtur med Lena Tihkan. Start från Lund 1035 i grått väder; väderprognosen hade angivit snö-trindsnö-regnblandad snö-underkylt regn och delvis svår halka redan från morgonen, men ingen nederbörd hade börjat falla. Det var mulet och grått och himlen tycktes sakta bli allt mörkare. Vi for Lund - Staffanstorp - Klågerup - Bökeberg - vägen mot Börringe; stopp vid utsiktsplatsen över Fjällfotasjön. Forts. ner på stora vägen - Börringekloster. Stopp vid Norra Börringesjön. Forts förbi f d Börringe station söderut. Nu, ungefär kl 1120, började fint och lätt snöfall; och sikten, som redan tidigare varit måttlig, blev sämre. Vi stannade därför inte för att undersöka södra Börringesjön. Svängde t v in mot Havgårdssjön, stannade här p g av dovhjorts-flock (se nedan), for sedan vidare över järnvägen vid punkt 106 (där man tagit upp en stor och mycket ful grustäkt och lagt en vägvall och överhuvudtaget rört om i det vackra landskapet; spår av liknande naturvård modell Arne Lundberg - Gösta Netzén ses numera även på andra ställen på Börringeklosters marker). Vi stannade vid den s k sista kejsarörnslokalen (där vi hade de fem örnarna i oktober, 21 okt om jag minns rätt). Idag intet att se här, vi forts upp på stora vägen och for till Skurup eller rättare till det vägkors utanför Skurup där man tar av norrut mot Veberöd, följde huvudvägen till avtagsvägen mot Humlamaden, svängde in där, stannade för kaffe resp. téraast en stund, rätt kort. Såg intet då, trots att snöfallet upphört. Det hade endast gett mycket ringa nederbörd. Vi for ner via Stora Rödde - Everlöv - Kumlatofta by - bron över Klingavälsån. Stopp här, såg rätt mycket denna gång. Fortsatte via Ilstorp - Björka - öster om Vombsjön - Öveds f d station - Öveds kloster - genom skogen N om Vombsjön, stannade vid skogens [illegible] västra bryn vid Hembygdsgården, gick [illegible] ner till Vombsjöns strand; forts. sedan till Hjälmaröd där vi stannade kort vid sjöns NV hörn, for sedan längs V stranden - Vombs by - Vombs södergård - över Vombs ängar - - Silvåkra by - tornet/stugan, ankomst dit 1455. Här var kallt inomhus men jag lagade hett té. Lena reste hem c 1530. Jag stannade kvar för natten, gick en kort sväng ner till kanalmynningen etc, men var på plats i tid för att se när gässen samlades. Detta skedde inte på sedvanligt sätt, delvis troligen eftersom sjön nu var helt frusen. Se nedan.

Landskapet var knappast ens vitpudrat när vi startade. Den lilla mängd snö som [illegible] föll var dock tillräcklig för att synas, även om snötäcket var ytterligt tunt och alls inte sammanhängande. Under den gångna veckan hade det varit flera minusgrader, och sjöarnas status var som följer:

Yddingen: frusen. Vi stannade ej, men ingen vak sågs, och inte en vattenfågel.
Fjällfotasjön: frusen. Stopp här, inte en vattenfågel sedd.
Norra Börringesjön: frusen, med en [illegible] smal vak i V kanten. Fågel se nedan.
Södra (= stora) Börringesjön: okänt. Sjön sågs knappast alls p g av snöfall och dålig sikt, och vi stannade inte.
Havgårdssjön: frusen. Granskades, ingen vattenfågel sedd.
Klingavälsån helt öppen förstås. Inga nämnvärda översvämningar sedda från bron på vägen Kumlatofta - Ilstorp, vattenstånd i ån inte högt även om strömhastigheten föreföll rätt god.
Björkadammen vid Björka by: frusen, skridskoåkare ute på isen, visserligen bara e
Vombsjön: helt öppen så när som på obetydliga, högst 5 - 10 m breda iskanter vid stranden, och detta inte överallt.
Krankesjön: frusen helt och hållet, låt vara att västra delen endast med möda var synlig p g av dålig sikt och tidigt fallande skymning.

Fågellivet var trevligt, men jag tyckte nog att antalet småfåglar var påfallande lågt. Det kunde säkert löna sig att jämföra antalet sedda individer av ett antal vanliga arter rakt igenom hela dagboksserien, naturligtvis med beaktande av att jag vissa dagar gjort ofullständiga [illegible] anteckningar. Min tro är att siffrorna för vissa [illegible] arter skulle visa en synnerligen tydlig nedgång exempelvis från 1930- och 1940-talen till nu, i några fall dock (som alla intresserade vet) en uppgång på sista 8 - 10 åren.

En felkälla att hålla i minnet är att exkursionerna utförts på olika sätt under olika perioder: förr i världen vandring, med eller utan kombination [illegible] med cykel-åkning, därtill en del bilturer redan då; [illegible] på sista decenniet övervägande rund turer med bil. Därtill förstås obsar av principiellt annat slag, nämligen dels sträc obsarna i Falsterbo och på några [illegible] andra platser, där jag stått stilla och sett huvudsakligen passerande fågel, dels de sista fem årens obsar från Silvåkratornet vid Krankesjön, alla årstider.

1978-12-09 forts.

Följande fågelarter sågs idag: skäggdopping, häger, sädgås, blåsgås, obestämda gäss, knölsvan, gräsand, vigg, knipa, storskrak, obestämda änder, ormvråk, fjällvråk obestämda vråkar, sparvhök, duvhök, havsörn, blåhök, tornfalk, fasan, gråtrut, havstrut, ringduva, gärdsmyg, rödhake, snöskata, koltrast, blåmes, gulsparv, obestämda småfåglar, stare, kaja, råka, kråka, obestämd svartfågel.

Lund - Bökebergsskogens N bryn: ormvråk 5 sittande, fjällvråk 1 sittande och 1 fly obestämd vråk 1 sittande, tornfalk 1 flygande och 1 ryttlande. Litet svartfågel, inte en gås.

Genom Bökeberg intet sett, men vid Fjällfotasjön 1 ormvråk, 5 kråkor, några kajor samt c 6 gulsparvar flygande över.

Norra Börringesjön: mycket smal vak vid bortre (=västra) kanten, alldeles framför vassen; här låg ej mindre än 38 knölsvanar varav 24 ad och 14 juv. Anmärkningsvärt! Samtliga ex var knölsvan. 5 gräsänder flög över vid Börringe f d station.

I stor bok nära vägen strax före Börringekloster satt en utpräglad börringevråk! 2 rådjur sedda här. P g av snöfall och usel sikt stannade vi inte för att granska stora Börringesjön. Vid Havgård, på stort fält mellan vägen och sjön, alldeles nära vägen, stod exakt 10 dovhjortar. Inget ex hade horn. De sprang med tydlig svårighet på det grovplöjda, frusna fältet. Men de var oskygga, skyndade sig alls inte bort. 2 ex korsade vägen framför bilen, kom ut på höstsäd, fält här mycket jämnare, djuren sprang här mycket lättare. De var ofläckade, rätt trist gråbruna, ett par ex var dock mörkt grå, nästan svartgrå, därav båda de ex som inte var fullvuxna. Se not x)

Vi stannade vid den "sista kejsarörnsplatsen", den där en ornitolog vid namn Bendz för ett par år sedan tog trevliga fotos av en kejsarörn och där många intressanta örnar m m setts. Idag dock intet att se här så när som på ett drygt tiotal snöskator (arten sedd även tidigare idag, 10 - 25 ex kanske).

Vägen Lemmeströ - Skurup: 1 fjällvråk sittande och 1 dito ryttlande, 3 ormvråkar sittande, 1 tornfalk ryttlande.

Från Skurup norrut: 1 sittande fjällvråk, en flock snöskator på minst 35 ex, en flock på 5 starar. Uppe på åsen, i träd intill vägen, satt en ormvråk med synnerligen ovanlig färgteckning, en "halv" börringevråk: den hade relativt mörkt huvud och var mörk även på framhalsen ett stycke nedåt, men därnedanför hade den ett mycket brett fält av egendomlig, silkesvit eller vitgrå färg, så att undersidan tedde sig utpräglat ljus. Översidans färg ej sedd bra, men det var ungefär normal, inte extra ljus. - Vid Humlamaden 1 ormvråk. Efter matrast här fortsatte vi ner till bron över ån vid Kumlatofta. Ingenting sett på vägen dit, men när vi stannat vid bron hände en hel del. Ännu en "halv" börringevråk satt nära bron; den hade ovanligt väl avsatt vit stjärtbas, visserligen ganska smalt och "ringformigt" (se skiss) När den flög och fällde sågs att stjärten utanför det vita var mycket tätt bandad i mörkt och ljust, och det ljusa var delvis rödbrunt. Ovansidan var knappast vitbrokig alls. Mycket förrädisk dräkt, påminde starkt om fjällvråk, även om naturligtvis skillnader fanns. När den satt såg jag de nakna tarserna. Vidare här 1 normal ormvråk. Både i V och Ö, på ängs- eller betesmark vid ån, syntes gäss, betande och flygande, mest i Ö. Både säd- och blåsgäss hördes och sågs. Plötsligt kom en grann duvhök ut över det helt öppna området strax Ö om bron, gjorde en lång sväng, for sedan tillbaka norrut med ökande fart, mycket lågt, föreföll ha sett något byte vid en dunge men jagade inte så länge jag kunde följa den. - Ett tu tre blev det stor oro på gässen i öster neråt Karup. Smärre flockar hade varit på vingarna hela tiden, men nu lyfte säkert 1000 ex där, varav över 100 blåsgäss.

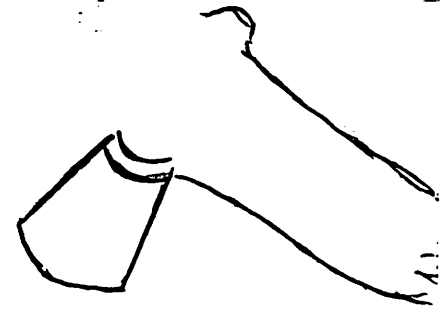

x) På åker med kvarstående stubb S om Havgårdssjön en mängd svartfågel, säkert över 100 kråkor, en del kajor, råka sedd, antal ovisst. Invid svartfåglarna en flock på minst 75 ringduvor. I litet träd i närheten 1 normalfärgad ormvråk.

1978-12-09 forts.
På måttligt avstånd (c 200 - 300 m) väster om bron stod en del gäss, jag räknade till högst 100, däri syntes flera bläsgäss. Viss rörelse även där, några småflockar sädgäss flög därifrån österut.

Vi fortsatte, såg ingenting förrän vid Björka by där 2 ormvråkar satt och 1 tornfalk ryttlade. För upp på vägen Ö om Vombsjön: inga gäss sedda här. Vid f d Öveds station flög en sparvhök ett slag nästan parallellt med bilen. 1 ormvråk sittande. 1 fasantupp sedd (den andra idag; en tupp sågs även vid Börringeklosters slott, blev ej antecknad). Vid Övedskloster inte stopp för att leta efter strömstare eller andra småfåglar. 1 ormvråk sedd, likaså några snöskator och en tyvärr obestämbar flock på c 120 småfåglar; det var finkar, närmast lutade det nog mot bergfink, men osäkert; obs också att den arten i höst varit rel. sparsam.

Vi stannade i skogsbrynet på P-platsen nära hembygdsgården. Gick ner till Vombsjön N strand. I vattnet låg änder, men innan jag hunnit lyfta kikaren mot dem flög en havsörn ad med rent vit stjärt ut över sjön, följdes länge, tills den blev m l m osynlig. Kurs ungefär mot Furets udde. Änderna var 350 gräsänder i långsträckt flock alla ett stycke ute men lätt bestämbara. På närmare håll låg 6 knipor och en något osäker vigg (föreföll främmande på något sätt), och på mycket långt håll, endast med svårighet synlig, låg en mycket stor och mycket tät andflock, praktiskt taget säkert var det en flock storskrake på skattningsvis 500 - 800 ex. Över sjön 3 havstrutar ad och c 8 gråtrutar ad (mest) och juv (minst 1 sedd). 1 häger flög förbi och långt ute nära gräsänderna fann jag en skäggdopping, men sikten på längre håll var dålig och det låg troligen mycket fågel långt ute som inte kunde ses från land. I snår vid stranden 1 rödhake sedd, och gärdsmyg hörd. Nu ej snö eller regn men sikten måttlig, på håll över 500 - 700 m mått dålig.

Vi startade igen efter en skön men kort sväng, körde till Hjälmaröd, d v s Vombsjöns NV hörn. Litet is i rand längs stranden, bara några m brett, annars allt öppet dock föreföll vattenytan ha sjunkit, och området innanför sandreveln i NV hörnet var praktiskt taget torrlagt. På iskanten stod c 75 gräsänder och 1 havstrut ad, i vattnet utanför låg c 50 gräsänder till, på långt håll nog minst 50 ytterligare (knappast kritiskt bestämda alla, men nästan klara gräs). Vi spanade run här, däremot stannade vi inte vid åutloppet vid 'fiskar Bergsträms', ej heller senare vid V stranden. Sjön helt öppen ända in till stranden. 8 storskrakar flög över. I vattnet låg några gräsänder och längre ner mot 'Furets hörna' låg några knipor och c 25 viggar. På platsen där stora ladan förr låg satt en ormvråk i den låga busken, och en annan ormvråk flög dit och satte sig nära den förstnämnda. Vi for genom Vombs by och förbi Södergård, såg intet nytt (svartfågel i ringa antal, ej noterade närmar vilket är slarvigt). På höstsäd västerom Södergård stod en långsträckt och fin flock gäss på c 800 ex, mycket bra synliga, bläsgäss stod dels spridda bland sädgässen, dels på ett område väl koncentrerade; säkerligen var 150 av gässen bläsgäss! På långt håll 1 sittande obestämd vråk. 1 rådjur på ängarna, också långt bort. En hel del kråkor på ängarna. Snöskata spridda plus en smärre flock (OBS idag sedd flerstädes, men i spridda ex eller i små flockar). 1 koltrast flög förbi (sedd även tidigare idag). På ängarna, alltså på det fridlysta området, stod inga gäss (utom möjligen långt uppe i N, omöjligt att se). Vid Silvåkrakärret 1 fjällvråk sittande i lågt träd.

Ankomst stugan kl 1455, här var kallt men jag lagade té. Ingen nederbörd men det blev avgjort mörkt redan vid 15-tiden, tydligen tjockt molntäcke. Sikt knappt mer än 1000 m. Kl 1520 flög 2 starar över vassen! Strax därefter sågs 1 blåhök (ej ♂ ad) över vassruggarna som avgränsar närmaste klarvatten, den jagade tydligen och stannade upp i luften över vassen alldeles lågt; några sekunder senare flög en fasan kacklande utifrån sjön in till land, nästan säkert blev den uppskrämd av blåhöken.

Lena for hem till Lund c 1530. Jag gick en runda, helt kort. Först ner till kanalmynningen, kanalen var frusen och på isen låg tunn vit snö. Ett stycke ut i rännan var 3-4 vakar, en större , de övriga små. En ovanligt kraftig och grann mink på isen med stor fisk i munnen, fisken hölls över framkroppen, och stjärten hängde ut till höger i djurets rörelseriktning. Fisken var nästan säkert en sarv eller en mört. Minken stod stilla, rörde sig sedan lugnt framåt, dök ner i största vaken med fisken i munnen, simmade under isen många meter och kom upp nästa vak som var mycket liten, bara någon m i diameter. Minken upp på isen, sedan ner i nästa vak. Den såg så stor och grov ut att jag gick och tittade på spåret, som stod

1978-12-09 forts.
mycket klart och fint i snön på isen. Det såg ut precis som ett illerspår, såvitt jag kunde se. (Och skillnaderna skall enligt litteraturen vara minimala eller nästan obefintliga). - 1 häger lyfte ute vid stora träden. Blåmes i strandskogen. Gärdsmyg hörd. 35 + 10 stare flög förbi. Allt detta före kl 1555.

Hela sjön frusen. Kl 1555 hörs sädgås. Sedan en stund är det nu [illegible] lätt snöfall Jag upp i tornet för att bevaka gässens ankomst.

1600 upp i tornet

1602 30 sädgäss flyger över, men mot öster eller sydost, alltså i motsatt riktning mot vad man kunnat vänta. Det är snödis, mörkt, skymning redan börjat, sikt nu 700 - 1000 m (högst). Gärdsmyg hörs

1607 sädgäss hörs i Ö

1608 70 sädgäss rakt över, från Ö. Strax därpå 6 + 200 sädgäss till på samma sätt; enstaka blässgäss hörda. Det är troligt att alla fällde på sjöns is, men i så fall långt ute. Hela närmsta klarvatten kan ses bra, där fällde ingen fågel. Allt vatten i sjön är istäckt; närmsta klarvatten har mest ett fint "nät" av grunda snödrivor [illegible] på isen. Inte bergsäkert att gässen fällde.

1608 130 gäss rundflyger över sjön, kommer delvis nära, troligen inte nya ex utan del av ovannämnda flock(-ar)

1613 ensam sädgås från Ö

1614-1615 gäss hörs utifrån sjön ur diset, jag tror att de legat på isen men blivit uppskrämda eller lyft av annat skäl. Bläs hörd däri

1617 200 gäss rundflygande inom synhåll över sjön (alltså rätt nära, ty det är nu mycket dunkelt!), nu kommer de in, delvis över tornet och flyger åtminstone till största delen österut; kanske reste någon mindre del m l m västerut igen. Blässgås hörs ofta ur denna flock

1622 gräsand hörd

1625-1627 häger hörd ett par ggr

1632 jag ner från tornet

1633 gräsand hörd

1637-1638 i djup skymning och snödis kommer ungefär 100 sädgäss från SO

1639 c 35 gäss till på samma sätt, bara säd hörs.
[illegible] Landskapet är vitpudrat men mycket mörkt är det i alla fall

1648 sädgäss hörs, rätt svagt, utifrån sjön

1650 sädgäss hörs, rätt många, men långt håll, utifrån sjön.

1700 jag obsar till 1700, men även därefter hade jag ytterdörren öppen så att jag skulle höra gäss, fast jag då sysslade med matlagning. Intet hördes förrän

1723: då kom rätt starka läten av sädgås utifrån sjön, någorlunda nära, högst sannolikt från en flock som låg eller stod på isen.

Senare: efter 1725 lyssnade jag bara tillfälligtvis: kl 1750 hördes svaga läten av sädgås från sjön.

2000 jag lyssnade, men hörde intet alls.

Temp kl 1530 och kl 2000: vid båda tillfällena minus 2 grader C

2038 flock sädgäss flög rakt över stugan, [illegible] stor kör av läten, men kortvarig. Därefter intet mera hört, fast jag var vaken till c 2120 och sedan nära midnatt.

1978-12-10, söndag.

Jag bodde i stugan på natten. Sov gott, vaknade c 0515, läste till 0600, upp, lyssnade efter läten, hörde inte ett ljud. Det var disigt och fuktigt och lugnt och mycket mörkt och precis nollgradigt enligt den nya termometern (den gamla stod som vanligt en dryg grad lägre). Jag har trott att den nya visat mycket nära rätt, men faktiskt var det nu tö: det rann en fin stråle ur stupränna, och snön, som låg synnerligen tunt liksom igår kväll, var kram och blöt. Jag lagade mitt morgonté och lyssnade ofta, men intet hördes, och det var - trots snön ovanligt mörkt ända till 0715 och senare. Inte en gås hördes.

0735 jag upp i tornet. Sjön var förstås helt islagd, liksom igår, inga vakar synliga utom ett minimalt öppet område precis utanför kanalmynningen.

0739 en räv travar ut ur vassen och rör sig lugnt över isen över närmsta klarvatten, nosar flerstädes, viker ur kursen ett par ggr men går, eller travar, ungefär som skissen visar. (Ovalen föreställer närmsta klarvatten)

1 sädgås hörs i öster, flyger ut över sjön men ses inte trots att den kom rätt nära. Sikt c 700 - 1000 m

0742 sädgäss hörs på långt håll ungefär i NV; även den ensamma gåsen hörs ute över sjön

0744 koltrast hörs, gärdsmyg hörs

0748-0749 sädgäss hörs, men bara fåtaligt; de ses ej

0749 7 sädgäss flyger mot SO, strax därefter 6 till, dito.

0750 ensam gräsand flyger mot Ö, 4 + 6 sädgäss likaså. Gärdsmyg hörs (surrar), strax därefter sjunger gärdsmyg

0753 10 + 115 + 4 sädgäss flyger enligt skiss, de flesta kom m 1 m rakt över tornet. Kacklar som vanligt.

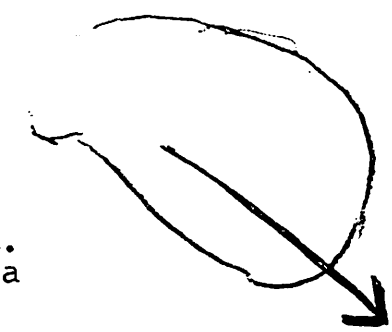

4 trevliga danskar kommer upp i tornet.

0758 c 30 tysta sädgäss flyger som de föreg. Grönsiska hörs, bergfink hörs. 2 starar flyger ungefär mot S över vassen

0808 mycket gäss hörs i öster; kommer inte fram. De 4 danskarna berättar ett par intressanta saker: se sist idag.

0811 11 sädgäss mot SO. 3 starar bakom gässen, flyger också ungefär mot SO. 1 blåhök (ej hanne ad) jagar lågt över vassruggarna som utåt avgränsar närmaste klarvatten. Kaja hörs, sångsvan hörs på långt håll, gröngöling hörs.

35 grönsiskor i my tät flock flyger snabbt förbi mot S-SV. Steglits lockar mycket nära, flyger över tornet, trol. 2 ex.

0820 jag ner från tornet.

- - - - - - -

Jag gör i ordning i rummet, lagar en kopp kaffe, har ytterdörren mest öppen. Inga gäss, ingenting hörs utom talgoxe och bergfink enstaka ggr, samt någon grönsiska och gärdsmyg.

0915 Jag går ut en runda. Det är fortfarande snödis, (eller kanske rättare dis, ty ingen snö faller); det är lugnt och avgjort mörkt, temp är + 1° C på termometern, men det känns som om det kunde vara varmare). Fuktigt. Jag går ner till kanalmynningen. Kanalens nedersta lopp (nedanför järnvägsbron), som igår e m var isbelagt med torr snö på och därför gav mig fina möjligheter att studera minkspåret, är nu helt blött: is sannolikt m 1 m kvar, men snön på den mörk och moddig, och inte minsta rest ses av djurspår.

Vid kanalen, my nära, lyfter en häger; längre ut vid stora

1978-12-10 forts.

pilarna lyfter en annan häger. 1 ormvråk på telefonstolpe på ängen mellan stugan och Silvåkra by; lyfter, flyger ungefär mot S. Jag går upp över ängen - f d sandtaget - korsar allmänna vägen - ut på "stora heden" rakt ner mot Vombs ängar. I träd [illegible] vid den sist rivna gården nära Klingavälsån sitter en ormvråk, den är "halvt börringevråk", mycket ljus på u s och har tydligt ehuru oskarpt avgränsat vitt vid stjärtbasen, men ö s är bara svagt ljusfläckad. En annan, normal,ormvråk[illegible] sitter på låg stolpe närmare ån. En havsörn, säkert juv, sitter i grov torrtopp i närmsta lövdungen Ö om ån. Sitter rätt länge, flyger bort just när jag gör anteckn. Flock 5 starar flyger österut. Flock 7 ringduvor likaså. Spillkråka hörd. Kaja flock c 10 ex [illegible] sågs i trädtopp nära Silvåkra by. 1 kråka flyger över. Ett tu tre kommer en kungsörn norrifrån, är ad eller subad, utan de vita juv-teckningarna men med ovanligt mycket guldbrunt på bakhuvud och bakhals långt ner; rimligen samma ex som jag sett ett par ggr förut här. Den flyger på c 15 ✓ m höjd, ökar plötsligt farten, får starkt drivande flykt med tillbakalagda vingar (handpennor! Dessa spretar därför nästan inte alls när fågeln flyger på detta sätt). Den ena ormvråken lyfter och flyger bort, och en annan ormvråk, tidigare ej sedd, lyfter också och flyger mycket hastigt bort, ivrigt ropande "hiäää hiäää.." Örnen fortsätter med rak kurs, men ger sig ej på vråken, ej heller stannar den upp för att se efter ev. byte. Mycket snyggt.

Jag går på den snötäckta vägen i Ö kanten av tallplanteringen. På en sträcka av 555 steg (= 555 m) korsas vägen av 176 kaninspår. Spår som går ut och vänder på vägen utan att korsa den är inte medräknade, inte heller de spår som här och där (ofta några intill el. över varandra) löper precis i vägkanten. [illegible] Endast nattfärska spår räknade: det hade fallit litet ny snö sedan i går kväll, och om man letade noga kunde man se gårdagsspåren, men dessa räknades inte.

Spåren gick alltså ut från tallskogen [illegible] över vägen ner till ängen mellan skogen och ån. Nästan hela sträckan utgör vägen gräns mellan skog och äng. Se även nedan. Jag räknade inte antalet "utspår" och "inspår" separat men fann att de var ungefär lika talrika.

Jag gick sträckan tillbaka för att stega upp den ordentligt. I skogens NÖ hörn hördes talltita (en gång, men my tydligt), tofsmes (3-4 ggr), och jag såg i ungtallarna 3 svartmesar mycket nära och några kungsfåglar. Gäss, bara sädgäss, hördes utifrån ängarna men [illegible] rätt få, och inga sågs, ty sikten var rätt dålig, kontraster på ängarna my svaga. En kanin sågs här, dagens enda sedda ex!

Jag gick tillbaka mot stugan i N kanten av tallskogen, vinkelrätt emot den väg där jag nyss räknat kaninspår. Även här går en väg (militärväg liksom de föreg.) precis längs brynet, och [illegible] norr om skogen är det mycket sandig hedmark, vegetation mycket [illegible] kortare och mera torrmarkspräglad ~~äb~~ den som ligger närmare ån. Räknade kaninspår här också, fann till min förvåning att [illegible] på de första 100 stegen [illegible] (= 100 m) bara två kaninspår korsade vägen; på de följande 183 stegen (=lika många meter) korsades vägen av 33 kaninspår, tätast uppe vid NV hörnet men dessförinnan ett par mindre förtätningar. Rimligen berodde denna skillnad på att den torra [illegible] hedmarken hade mycket mindre näring att erbjuda än den frodigare ängen nära ån. OBS också att detta även stämmer med att de kaniner som "bor" någorlunda nära ån föredrar att gå ditneråt, men de som har sina gryt långt västerut i skogen går ut på hedmarken. Se skiss på ~~följande sida~~ särskilt blad, sid. 607.

Skator sedda vid Silvåkra by. Jag återkom till stugan/tornet [illegible]
1025 klockan 1025, gick då direkt upp i tornet, stannade till 1040 men såg då intet utom 1 + 1 kråka och 1 + 1 ormvråk, som med 500 m mellanrum flög ut över sjön från SO hörnet och in på O sidan några 100 m längre norrut. En häger ad också sedd, och en ensam gräsanddrake flög österut, eller SO snarare.

1978-12-10 forts.

Tillägg: över Vombs ängar jagade en blåhök, ej hanne ad. En ensam bofink flög över heden. En liten flock gräsand (c 5 ex) flög över ängarna. Grönfink hörd en gång.

- - - -

Inga kom kl 1115. Vi for tillbaka till Lund, start c 1130, for via Kvinnevad - Revingehed (vi väljer gärna denna större väg, när väglaget är dåligt, och idag var det sträckvis halt). På vägen sågs ej mindre än 10 ormvråkar, fördelade sålunda:
1 ex i trädtopp vid kanalen mellan stugan och byn; detta ex sett förut idag.
1 ex på telefonstolpe vid vägen nära Kvinnevad
5 ex på kort sträcka genom Revingehed - Revingeby, alla mycket nära, sittande; ett flög ner från telefonstolpe och landade myc. brant i gräset just när vi for förbi, satt där med höghållna vingar, fångade kanske litet byte.
3 ex till längs den långa raka vägsträckan fram till Skattebergaskogen.

Därefter ej en rovfågel sedd. Förtätning föreföll tydlig (men hur signifikant den är statistiskt sett vet jag ej); kanske har vråkarna koncentrerats hit eftersom det igår snöade betydligt mera exempelvis mellan S Sandby och Lund än vad det gjorde i Krankesjö-Revinge-området.

Fågeln vid Kvinnevad hade relativt stort och framträdande ljust område från hakan ner till det tydliga bröstbandet, var också m 1 m ljus på huvudet men inte börringevråk, däremot nog gränsfall.

Tillägg 2: De 4 danskarna i tornet på morgonen berättade att de föregående dag hade haft c 700 gäss på Vombs ängar, därav 75 procent bläsgäss! Ovanligt mycket! Vidare hade de igår sett 3 havsörnar och 1 kungsörn i trakten, och på e m hade de stått i tornet vid Almen och sett gäss komma till sjön ungefär västerifrån och fälla på isen. Jag blev dock inte klar över huruvida dessa gäss stannat på isen för natten, ej heller över deras antal.

Tillägg 3: se här en skiss över området där jag räknade kaninspår. Det skall också sägas att åtskilliga kaninspår syntes i snön på tomten runt stugan, på järnvägsvallen, i f d sandtaget, ute på stora heden delvis vid bebodda gryt etc. Men bara en enda kanin sågs (se ovan). Månne de är allra mest nattliga så länge abundansen är måttlig eller låg men blir i högre grad dagdjur när det börjar bli trångt om utrymmet och maten???

Skissen på särskilt blad!

sid. 607!

607

1978-12-10 forts.

Kommentar och skiss till tillägg 3:

Den skog det gäller är belägen öster om Silvåkra by men väster om Klingavälsån. Skogen återfinnes på kartan i sydkanten av bladet "Fältkarta: 2 D Tomelilla NV", tryckt av Generalstabens Litografiska Anstalt, Stockholm 1966, och i nordkanten av bladet "Fältkarta: 1 D Ystad NV och 2 D Tomelilla SV", tryckt av Svenska Reproduktions AB, Stockholm 1967. Kartorna är i skalan 1:50 000.

Största delen av skogen ligger på det förstnämnda bladet. Den av mig stegade sträckan på 100 + 183 = 283 meter följer den utsatta vägen längs norra bryn från nordosthörnet västerut men fortsätter en kort bit rakt fram från den punkt där vägen vinkelrätt böjer in i skogen. Den av mig stegade sträckan på 555 meter följer visserligen också en mycket tydlig väg, men denna är inte utsatt på kartan. Den löper i skogens östra bryn, från den punkt där den den på kartan utsatta vägen lämnar skogens nordöstra hörn och därifrån i rät linje söderut, eller rättare ungefär mot SSV, till den förstnämnda kartans södra kantlinje; denna sträcka är c 420 meter lång. Vägen fortsätter på södra bladet c 135 meter och går då en viss sträcka inte i själva skogsbrynet utan inne i skogen, mycket nära höjdkurvan för 25 meter över havet. Vägen fortsätter längre, ner till Öbacken etc, men den sträcka jag stegade upp faller alltså till c 135 meters längd på södra bladet och c 420 meters längd på norra bladet. Jag brukar kunna taga ganska exakt meterlånga steg när jag försöker göra det, varför jag vågar påstå att de uppgivna längderna är nästan riktiga, kanske högst 2 procent fel, om [redacted] ens det.

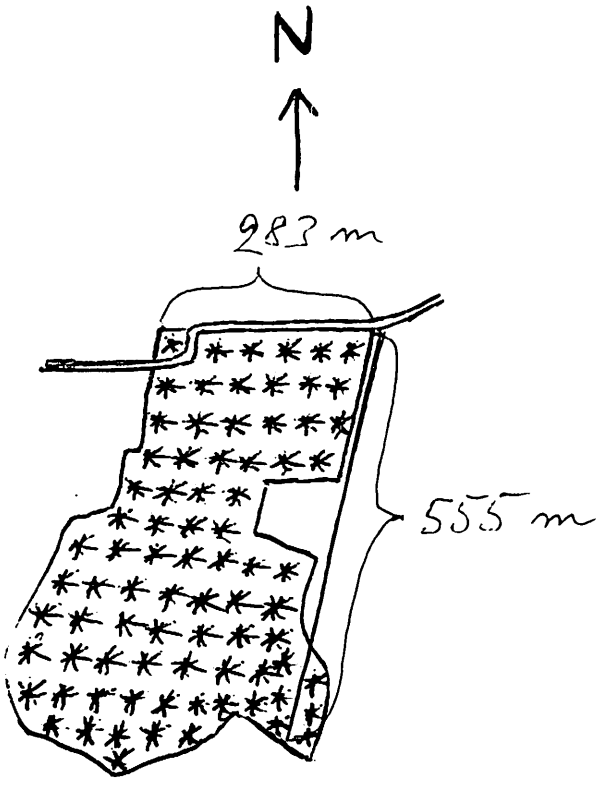

Skogskonturen i SV delen är ungefärlig

(608)

1978-12-16 lördag.

Lugnt, klart, ubmärkt sikt, ett par öre minusgrader. Jag gick kl 1215-1320 en runda nedom reningsdammarna. Fågel:

1) smådopping: 2 ex i år, 2 ex i damm nr 4 från jämnigsbron räknat

2) kanadagås flock 26 ex kom fr NO precis rakt över, kursen blev snarast VSV; tycktes bereda sig att fälla på Trolleberg marker. Ubsökt vacker i den goda belysningen. Flög först i fin flock, bildade sedan till en bård, samlad flock.

3) knölsvan 2 ad på gräset vid damm nr 2, 2 ad till i damm nr 4

4) sångsvan: en rad på 4 ex, nästan säkert alla ad, flög rakt högt mot S (ej SV). Låg hörn sig; det gula på näbbarna syntes bra från flygh. (200 m, skattad)

5) vigg i damm nr 2 låg 14 ex varav 7 hh; ett par av dessa hade nästa fåglar klättrat i år (jag kommer ej ruggningen nogsa). I damm nr 4 låg c 6 ex.

6) krickand: i damm nr 2 låg 3 hh 1 h

1978-12-16 forts.

7) Omvik : 2 ex sågs samtidigt; kunde finnas 3 ex. Normalfärgade.

8) Hällvik : 2 ex sågs samtidigt, det ena sittande i fönstret närmast Värpinge by; det andra när reningsverket, satt även på järnvägens luftledning etc.

9) Blåhök 1 jkv jagade över området med ogräs och höga vindskärmar av diverse örter mellan järnvägen och reningsverket

10) Sparvhök 1 ex på ledning vid järnvägen. Syntes ej när ett lokaltåg passerade c. 3-4 meter precist högst fågel satt under fågeln. För mig syntes den på c 40-50 m håll. Jagade småfågel på kolonimrådet: gled spikrakt mot buskar där småfågel satt men fick ingenting

11) Sothöna i damm nr 2 låg 45 ex, och i damm nr 4 låg 24 ex.

12) Skrattmås c 115 ex vid damm nr 2. De flesta i ren vinterdräkt, men jag såg säkert 20-25 ex som hade delar

1978-12-16 forts.

av ungdräkten lesa på vingarnas översida. Även ex m. mörkt stjärtband sedda. Fler än 25 ex kan mycket väl ha hafft denna dräkt (ålder 1 1/2 år, enligt Lars Svensson). Årsungar säges förmodligen inte alls. Se även fiskmås.

13) fiskmås c 12-15 ex tillv. m. förekomst. Både ad och juv sedda. Flera ggr sågs enstaka överflygande skratt- och fiskmåsar, men den stora massan (ca c. 130 ex) vistades vid eller i damm nr 2, i kungsfiskare? med högst grad av samlighet hörd från än 2 ggr, en gång förbiflygande nära, ellen jag såg den ej och blev ej absolut överflygad.

14) gärdsmyg 1 ex hörd vid remisverket, bland höga örter.

15) koltrast 1 ex överflygande. Dessutom flera ex på Klostergårdens bostadsområde

16) talgoxe 1 sedd, 1 hörd

17) bofink 1 ensamt ex flög över, fälldr i torr granskog vid ån

18) ~~trast sp.~~ skata: sedd flera-

~~(4)~~

1978-12-16 forts.

sådes, delvis i fröden vid reningsverket etc, delvis intill stora kråkfjäl-flocken, Σ nog 8-10 sedd.

19) ~~20)~~ kaja
20) ~~21)~~ råka
21) ~~22)~~ ~~3~~ kråka

Dels en mycket stor, blandad flock, som mest satt på plöjned S om ån men som en gång blev uppskrämd och sedan fördelade sig över större område. Denna flock var på minst 325 ex, varav ~~[illegible]~~ säkert > 120 kråkor och > 120 kajor; jag skulle skatta andelen här till c 130 kråkor, 140 kajor, 60 råkor.

Dels satt dessa tre arter i fröd och på marken vid reningsverket, säkert fanns här några tiotal av varderas; av råka kanske något färre.

Alla dammarna var öppna. Översta dammen utan fågel (som vanligt!) den nästa (= nr 2) med mest fågel (också som vanligt), den nästa (= nr 3). Den sista undersökta (= nr 4) innehöll c 32-35 ex

(612)

~~(5)~~

1978-12-16 forts.

Varav c 24 sothus, ~~[illegible]~~ c 6 vigar,
i 2 smedjgropar (såsom ovan sagts),
därtill 2 kvarnstenar.

Rika fjällar, men jag tycker att individantalet av smeltgjel var mycket lägt! Och nog är det konstigt att inte en enda grävand sägs!

Någon timme efter hemkomsten hördes gäss: jag tittade ut och såg en flock på 7 sädgäss flyga västerut.

Resten av dagen satt jag i ovanhus och gjorde i ordning i mitt rum.

(613)

1978-12-17, söndag.

Jag gick en runda, nästan exakt samma som igår, nerom Höjeå, följde den medströms förbi reningsverket och de 4 första dammarna, gick sedan tillbaka längs vägen som löper omedelbart N om reningsverkets område. I början gick jag ner på landsvägen till ån och sedan längs ån förbi avstjälpningen av löv m m intill den plats där det förr låg en gård. Den svängen gjorde jag inte igår. Annars nästan precis samma runda.

Fågel m m idag:

Invid nyssnämnda avstjälpningsplats och vid ån uppströms järnvägsbron: 1 snöskata, 1 koltrast, i ån 1 gräsand ♂ + 4 gräsänder varav 3 ♂♂ 1 ♀ + gräsand ♂♀ + gräsand ♀ = summa 8 gräs. 1 rödhake också i strandsnåret. Några blåmesar i träden.

Damm nr 1 (=den närmast järnvägen) helt öppen, men som vanligt inte en fågel där.

Damm nr 2 (=den följande, den största, vanligen den fågelrikaste, belägen rakt nedanför reningsverket) var idag öppen i sin östra fjärdedel men för övrigt islagd, i motsats till läget igår, då den och alla andra dammar var helt öppna. I vattnet låg c 44 sothöns och c 50 skrattmåsar samt några få, c 5, fiskmåsar; i dessa siffror inkluderas c 8-10 sothöns och 10 måsar som stod på kanten. Alla fåglarna var rätt koncentrerade invid ett utlopp från reningsverket. Inga änder eller svanar här. På isen ett stycke från iskanten och utloppet stod ytterligare c 45 skrattmåsar och c 6-7 fiskmåsar. På stranden och gräset fanns, förutom de nyssnämnda djuren, även c 20 kajor. Överflygande: 1 ad och 1 juv gråtrut, därtill enstaka kråkor, kajor, råkor, någon koltrast också. På avstånd mycket kråkfågel i trädtopparna vid ån, delvis även på marken, inne på reningsverkets område etc; individantal inte lika stort som igår, men nog såg jag 70-80 kråkor, bortåt 100 kajor och 30-40 råkor samt 5-7 skator. Järnsparv hördes, kort därefter sågs 1 ex också fälla i buske nära ån. 1 tornfalk på telefonstolpar på S sidan av ån, uppe och flög, växlade plats, delvis ofredad av kråkor och kajor. 2 ormvråkar sågs sitta på olika ställen, 1 fjällvråk flög nära reningsverket, och plötsligt kom en blåhök, mörk fågel, säkert ung och nästan säkert samma som igår, ut från S sidan och flög mot dammarna men såg mig och vek av. En ensam gräsand lyfte någonstans i V och flög österut. Två ggr tyckte jag mig höra ett ärleläte, tittade mig noga omkring, forsärla kunde ju tänkas (och jag tyckte även igår att jag hörde ett sådant läte), men intet sågs. Och lätet föreföll inte lika skarpt i anslaget som hos forsärla; därför helt oklar. Plötsligt upptäckte jag 5 sångsvanar ad flygande i V, de svängde rakt mot dammarna och var på väg att fälla, då de ändrade sig, kanske skrämda av mig (jag var den enda människan på flera 100 m avstånd. Högljutt ropande svängde sångsvanarna mot S - SV och försvann. Ensam grönfink flög över. En herre med hund (golden retriever) kommer bakom mig, går mycket fortare än jag, hunden skrämmer upp 2 rörhöns som flyger tvärs över ån och fäller fritt bland låg vegetation, gömmer sig dock snabbt. Damm nr 3 (=följande damm; det lilla smala "mellanstycket" räknas inte) var helt öppen men fågeltom så när som på 2 knölsvanar ad som stod på kanten och gick i vattnet när hunden kom nära. På gräsmark nära denna damm lyfte en häger juv, skrämd av folk som kom från V.

Damm nr 4 (=följande damm) var också öppen; här låg 2 knölsvanar ad, 3 smådoppingar, 4 brunänder varav 3 ♂♂ 1 ♀, 21 viggar varav 6 eller 7 ♂♂, samt 11 sothöns.

Damm nr 5 (=följande damm västerut) helt öppen, här låg 1 ad och 5 juv knölsvanar och ingenting annat. Det skall tilläggas, att jag igår inte nämnde något om denna damm, men faktiskt var den igår öppen och utan fågel. - 1 fjällvråk satt i trädtopp bortåt Trolleberg, samma trädtopp som igår. Detta var bevisligen fjällvråk nr 2, eftersom jag just sett ett annat ex åt motsatt håll. Koltrast sedd på nytt.

Återvägen: koltrast vid reningsverket. 1 sångsvan ad med ytterst egendomlig hållning på halsen kom flygande förbi, se skiss här. Flög synbarligen obehindrat men hastigheten föreföll låg, vilket kanske ej är att förundra sig över! På långt håll neråt Uppåkra flög 24 Anser-gäss västerut, art omöjlig att klara (förr i världen skulle man nog utan betänkligheter skrivit sädgäss, men numera är ju blässgäss så vanliga, även vid denna sena tidpunkt på hösten, att de inte kan uteslutas). - När jag stod nära järnvägen, kom plötsligt två tornfalkar österifrån, den ena högst 75 m bakom den andra. Den främre flög med egendomliga, vackra, något "lekfulla" vingslag, inte extra snabba och alls inte så svirrande som man ser tornfalken göra ibland (enligt Göran Högstedt beter sig bara hannar så). Jag slängde

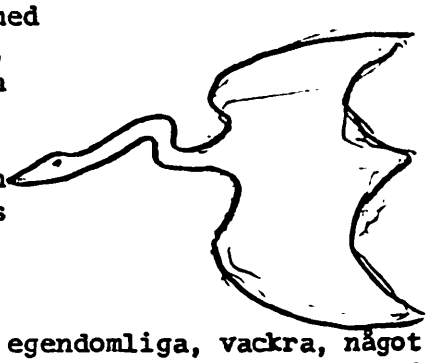

(614)

1978-12-17 forts.

ett getöga västerut, och min själ var inte en tredje tornfalk synlig där, i en [redacted] trädtopp (ej angiven ovan, fast jag sett den helt nära; detta därför att jag då trodde det var samma ex som noterats vid damm nr 2). Nu fick jag alltså [redacted] bevis för att 3 ex fanns här. De 2 nykomlingarna följde varandra, hann upp varandra och tumlade brant om varandra ett slag, försvann slutligen mot Trollebergs park, följdes i kikare säkert 800 m.

I snön vid ån och överhuvudtaget under vandringen sågs rätt rikligt med kaninspår. På området mellan reningsverket och järnvägen, särskilt i vallen med nyponbuskar, var spåren emellertid mycket tätare än annorstädes, här [redacted] sågs också flera gryt där spår [redacted] utåt och in, och här, samt i högörterna och på banvallen, sågs på ett par minuter 4 ex springande.

Tid för vandringen kl 1115 - 1230. Mycket bra väder, frost, fin sikt, i början delvis sol och blå himmel, senare uppdragande höga moln, mycket vackert. Ett par cm snötäcke.

Vid [redacted] vår bostad på Klostergården sågs ännu en rödhake, därtill många [redacted] gråsparvar, några pilfinkar, flera koltrastar.

Resten av dagen satt jag inne och ordnade upp klipp och böcker i mitt rum. Kl 1602 hördes högljudda läten, erinrande både om sångsvan och gås, jag fick genast mina misstankar om arten, tittade ut - och där kom 36 kanadagäss i fin plog med kurs ungefär V. Det var en ljus kväll; och plogen mycket elegant om ock inte riktigt lika många fåglar i vardera "armen".

Sedda fågelarter:

smådopping	3	skrattmås	c 105
häger	1	fiskmås	c 12
kanadagås	36	gråtrut	2
obest. Anser-gås	24	järnsparv	1
knölsvan	2 + 2 + 6	rödhake	1 + 1
sångsvan	5 + 1	koltrast	flera ex, minst 12-15 sedda tills.
gräsand	c 10	snöskata	1
vigg	21	blåmes	c 5
brunand	[redacted] 4	pilfink	flera, knappt mer ön 5-6 sedda
ormvråk	2, möjligen 3	gråsparv	många, säkert 25 sedda
fjällvråk	2	grönfink	1
blåhök	1	skata	kanske 8 - 10 inalles
tornfalk	3	kaja	kanske 120 inalles
sothöna	c 55	råka	kanske 50 - 60 inalles
rörhöna	2	kråka	säkert 100 inalles, trol. fler

Sedda däggdjur:

kanin
hare 1 ex på fält Ö om järnvägen

1978-12-20, onsdag.

Enligt överenskommelse gjorde jag idag en rundtur med Ingvar Säveland Han är en förtidspensionerad lärare; Lisen hade honom som biologilärare i skolan. Nu arbetar han som guide på Zoologiska Museet, och eftersom det f n kommer bara få besökare dit hjälper han till med att ordna och omplacera en del av våra samlingar, främst evertebrater, som magasinerats på museets galleri i avvaktan på slutlig placering i Compactussystemet.

Jag hade en del saker att sköta hemma på morgonen. Kom till Zootis kl 1000. Vi startade efter morgonkaffet. Körde Lund - S Sandby - Abusa - Silvåkra by - fågeltornet och stugan. Stopp här en stund, for sedan över Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V sida (stopp på flera ställen, även på ängarna) - sjöns N sida - ner till stranden nedanför Svansjö gård - vidare genom Övedsskogen - till den långsmala sjön nedanför Frualid - tillbaka - förbi Övedsklosters slott - ut mot Sjöbo för att se efter gäss på markerna på båda sidor om vägen, men här fanns inga gäss. Vi vände tillbaka - for ner förbi Öveds f d station - Vombsjöns Ö sida - och så på den s k Norra vombvägen genom Furet till Vombs by - ängarna - stugan och tornet igen. Kafferast, sedan hem via Kvinnevad - Revingehed - S Sandby. Avresa Zootis 1030, åter dit 1445. Väder: lugnt, mulet, disigt men fullt acceptabel sikt, c 3 - 5 km. Nära noll grader (vid stugan stod ena termometern på noll, andra på en knapp halv plusgrad).

På utvägen 1 ormvråk nära Lilla Abusa och en gröngöling vid avtagsvägen mot Stensoffa.

Krankesjön helt isbelagd. Inte en fågel syntes, så när som på en koltrast i en busktopp ute i vassen. Två personer gick ute på isen utanför Silvåkras båtplats; rätt nära land men de rörde sig fritt, och inte en kvadratdecimeter öppet vatten syntes, så när som på några helt små ytor vid kanalmynningen (och de syntes knappt från tornet, se nedan). Gärdsmyg hördes i vassen. - Vi gick ner till kanalmynningen, här var mest is men några mycket små stråk som föreföll öppna eller med lätt issörja. Ingen fågel, dock hördes ännu en gärdsmyg på avstånd.

Vi for iväg mot ängarna efter kort stund. 1 ormvråk satt i träd vid kanalen, 1 annan ormvråk i träd vid Silvåkrakärret, 2 andra ormvråkar satt resp flög nära varandra mellan kärret och Öbacken. Ute på Vombs ängar 1 + 1 fjällvråkar, rätt nära varandra, därtill 1 ormvråk och på långt håll 1 obestämd vråk. Kråkor satt eller gick flerstädes, inalles några tiotal, men ej över 40 sedda skulle jag tro. Glest fördelade, även om de h o d bildade småsällskap. Inte en gås på ängarna.

Vombsjöns V sida: hela sjön frusen, is våt och blank, och sikten var inte dålig, man kunde se tvärs över sjön. Här syntes 1 + 1 ormvråkar, några storskrakar flög över, och på långt håll uppemot Viken gick en lång rad sångsvan på en höstsäd; c 20 andra sångsvanar stod på isen vid sjöns NV hörn, dessa lyfte dock mestadels under musik och flög till dem som gick på fältet. Vi stannade vid åns utlopp ur sjön och gjorde noggrann rundspaning. Svan: på fältet stod nu 55 sångsvanar, antal juv osäkert men föreföll mycket ringa. Ute på isen stannade en sångsvan kvar. Avloppet, d v s Kävlingeån nedströms sjön, var öppen. Här låg på lagom håll (c 150 - 250 m) 30 storskrakar varav 10 hannar ad och 20 andra, vidare 3 knipor och minst 6 gräsänder. Ytterligare några änder (kanske 12 - 15 sedda) låg långt bort, det var säkert gräsand och storskrak samt några obestämda. En kungsfiskare lyfte plötsligt vid åkanten och flög mycket lågt över änderna, den flög medströms. Just i detta moment stod Säveland och tittade ut över sjön, och jag hann faktiskt inte säga något förrän kungsfiskaren var borta. Jag sade ingenting alls. Sådant händer i realiteten rätt ofta när man ute på exkursion med andra; jag vet att jag på så sätt blivit ensam om att se vissa arter (och ibland rara arter) när jag lett exkursioner. Men det är ju föga underligt; ja egentligen är det oundvikligt.

1978-12-20 forts.

Långt ute på Vombsjöns blanka is sågs 4 prickar intill varandra. Jag tog tuben till hjälp men blev inte alldeles säker. Det lutade mot havsörn, men det flimrade något över isen, och jag kunde inte utesluta att det var kråka! Se nedan. Ett stycke från dessa fåglar sågs en lång och mycket smal svart linje; jag bedömde att det kunde vara en stor flock storskrak, men inte ens i tub sågs det som mer än en tunn svart strimma.

Vi fortsatte. Vid NV hörnet en del kråkor (c 20) och 6 kajor på gräs vid iskanten. Under aktgivande på sjöns is och eventuella fåglar därute fortsatte vi till Svansjö, där vi ställde bilen och gick ner till stranden. Våt spegelis. Rakt utanför satt det 3 fåglar, kanske 700 - 1000 m ute, och nu syntes det att det var havsörnar. Alla 3 var juv. Ännu en kom och fällde där, också en juv, och c 300 - 400 m bort satt ytterligare 2 ex, också juv. Sex havsörnar på isen på en gång! Jättesnyggt att skåda, det var längesedan jag såg 6 samtidigt. Efter en stund lyfte de delvis och grupperade om sig men bara korta bitar. Andflocken analyserades. Den bestod av c 350 gräsänder, den siffran fick jag när flocken stod stilla. (Ty den stod på isen, låg inte i vak). Men när 2 havsörnar flög ditåt, lyfte alla änderna, och då såg jag att antalet var drygt 450 ex. De fördelade sig i tre flockar på isen. Vid ena flocken måste det funnits en liten smal vak, ty här såg jag sex simmande fåglar: det var knipor, 5 hannar ad och en hona(eller hanne juv?). Örnarna flyttade sig några ggr, inte alla ex, och bara kort. På långt håll i SO flög en havstrut ad lågt över isen, och i SV stod en havstrut ad på isen. Inga andra fåglar sedda på isen eller över sjön. Däremot flög en varfågel upp för oss och fällde i toppen på en grov ek, och en större hackspett flög förbi.

Kl 1255 forts härifrån, kosa se ovan. Såg en underbar börringevråk, till största delen mjölkvit ovan, och kort därefter 3 normalfärgade ormvråkar på c 700 m sträcka. Ingen kungsörn dock, som jag hoppats få se. Inga gäss heller, inte minsta spår. Bäcken som avvattnar sjön vid Frualid var delvis öppen, här stod en häger i vatten under täta buskar och trädkronor. Säveland sade att han såg en strömstare, lokalen verkade utmärkt (bara några 100 m från den gamla standardplatsen nära slottet), men jag såg den inte.

själva sjön helt frusen!

Letade förgäves gäss på vägen åt Sjöbo, (gården tror jag heter Torp). Vände tillbaka, då kom en örn över skogen, det var en ung havsörn, mycket grann, följdes 500 m i kikare.

Vi for upp till den fina utsiktsplatsen vid Vombsjöns SÖ hörn. Till min stora sorg såg jag att hela den fina öppna sandmarken norr om Norra Vombvägens östligase del var planterad! Detta har skett sista veckorna. Det tog mig hårt, platsen har varit så tjusig, och så bra som utsiktspunkt. Men jag sade ingenting till Säveland.

Vi for genom Vombs fure. Såg inte ett liv på sträckan, egentligen domligt nog. Korsade Vombs ängar: intet nytt, nästan intet att se. Körde ner till stugan igen, drack kaffe där. Sedan upp i tornet igen: ej en fågel att se förrän 2 fiskmåsar juv kom mot S-SO på långt håll. När vi beredde oss att köra hem, kom däremot en stor flock grönsiska förbi, säkert 90 ex.

Vi for hem via Kvinnevad. En ormvråk, säkert samma som förut, satt i ensamma trädet vid kanalen. Därefter i högt träd halvvägs mot Harlösa en fin fjällvråk. Satt kvar fast vi körde nästan rakt under. På långa sträckan förbi Revingehed - Revingeby lustigt nog ingen ormvråk men väl en finfin blå kärrhök hanne ad lågt över betesmarken V om Revingeby, mycket fint! Nära S Sandby 1 ormvråk, sedan intet mera.

Efter en rätt snabb men högst upplysande rundtur körde vi in på Zootis' gårdsplan kl 1445.

Mörk
A

(617) S

1978-12-18, måndag: 1 sparvhök över Lund kl 0758.

1978-12-19, tisdag: 2 fjällvråkar Lund, vid Klostergården, på morgonen c kl 0805-0810.

1978-12-20, onsdag: exkursion.

(617)

1978-12-21, torsdag: 1 fjällvråk sedd vid busshållplatsen, Klosterg.

1978-12-22, fredag: 1 sparvhök fällde i träd utanför Zootis, satt 8 - 9 meter upp, lyfte ej för folk som gick förbi alldeles invid trädet.

1978-12-23, lördag. Vandring vid Höjeå och reningsdammarna etc vid Lund kl 1300-1415. Jag såg: 1 tornfalk, ej rädd för tåg, satt på ledning vid banan och lyfte ej för passerande tåg. 1 ormvråk och 1 fjällvråk också sedda. 1 grönfink, 2 skator.
Damm 1 öppen; här 1 häger ad. Damm 2 öppen till 95 %, här 18 viggar varav 7 hannar 11 honor, samt 5 brunänder varav 2 hannar 3 honor, vidare 45 sothöns, 1 gråtrut, 5-8 fiskmåsar och 105 skrattmåsar. 1 bofink. Svartfågel. 2 ormvråkar till, den ene ryttlade. Ännu 1 tornfalk också! Överflygande måsar, svartfågel, 2 småfåglar. 1 talgoxe. Damm 3 öppen, här 8 skrattmåsar, 1 fiskmås juv och 1 vigghona. Damm 4 öppen, här 2 knölsvanar ad, uppenbart hanne och hona, vidare 12 sothöns, 8 viggar, 2 brunänder och 1 smådopping. Damm 5: 5 ad och 1 juv knölsvanar. Härintill mer svartfågel samt ännu 1 fjällvråk.
Denna dag kl 1620 kom en stor sädgåsflock över bostaden på Sunnanväg; starkt kackel!

1978-12-24, söndag, julafton. Jag gick ånyo en runda nerom Höjeå och reningsdammarna. Såg först 2 ormvråkar, 2 fjällvråkar och 1 häger ad. Vid damm 1 intet av fågel. Damm 2 innehöll 40 sothöns, 20 viggar och där vistades också 130 skrattmåsar och 10 fiskmåsar. En överflygande havstrut ad sedd! Damm 3: 2 knölsvanar ad, de jagade bort en knölsvan juv som kom dit. Damm 4 hyste 2 smådoppingar, 13 sothöns 10 viggar, 5 brunänder samt 1 missfärgad gräsanddrake, se nedan. OBS också att denna gräsand var ensam! Damm 5 innehöll 2 ad och 1 juv knölsvanar, vidare fanns här i närheten 1 grönfink, 1 gärdsmyg, blåmes och talgoxe samt skata, kaja, råka, kråka, gråsparv och koltrast. På rundvandringen såg jag också 1 rödhake och 1 ensam sädgås samt 2 överflygande gräsänder.
Den missfärgade gräsanddraken hade följande karaktärer: stjärten svart, även "knorren" normal. Men bakryggen var vit och blev allt vitare bakåt. Bröstet var rödbrunt, och kroppssidorna var rödbruna, bakåt allt mera insprängda med vitt.

S L U T

A (618) s

1978-12-26, annandag jul.

Inga och jag for från Lund 1150 i dimma och blöta. For först upp till Zootis med en skadad vråk. Därefter till stugan, ankomst 1225. På utvägen efter S Sandby sågs 4 ormvråkar och 1 obestämd vråk, och vid stora heden 1 fjällvråk. Krankesjön helt frusen, med blöt is; sikten var här 3 km.

(618)

Vid stugan flock på 110 grönsiskor, vidare c 10 bergfinkar, några blåmesar; och dessutom hördes 1 gärdsmyg. 1 koltrast sedd.

Från tornet 1 häger ad flygande, dessutom hördes 1 häger. 3 + 18 sädgäss flygande men därtill sågs på isen rikligt med gås-spillning, jag skattade att det måste varit efter 200 - 400 ex, men detta mycket osäkert. Inte en kråkfågel vid stugan! Inga färska grävningar gjorda av kanin, och på tomten vid stugan inga sådana grävningar alls. 1 + 2 blåmesar sedda, och i buske på ängen satt en ensam snöskata.

1310-1325 nytt besök i tornet. Då sågs 4 gräsänder flyga i båge över sjön, vidare sågs en flock på 10 sädgäss flyga mot NV. En grönsiskeflock på 30 ex kom över mot N eller snarare NO. Det regnar hela tiden.

S L U T

1978-12-31, söndag.

Gick från bostaden ner till Höjeå, forts. under järnvägsbron, följde ån förbi de tre första reningsdammarna, gick tillbaka samma väg. Helt otroligt väder, se nedan. Inga anteckningar under vandringen; denna dagboksanteckning nedskriven snarast efter hemkomsten. Tid för vandringen 1115-1225.

Artlista: smådopping, gråand, knipa, storskrake, sädgås, kanadagås, (sångsvan möjligen hörd), fjällvråk, sothöna, skrattmås, fiskmås, skata, kaja, råka, kråka, koltrast, grönfink, gråsparv.

Dessutom såg jag 2 blåmesar, dock ej på vandringen utan från köksfönstret i bostaden.

Väder: mycket hård vind omkring O-NO, snöfall av växlande täthet men oftast tätt, mycket skarkt snödrev, temperatur minus 10° C (vid bostaden, förmodligen någon grad lägre på avstånd från bebyggelse) fiket växlande, oftast 200-500 m korta stunder upp till c 1000 m. Vid ett tillfälle blev det plötsligt ljusare, och solen syntes som en oskarp ljus fläck, men detta varade bara någon minut.

~~(2)~~

1978-12-31 forts.

Jag var ordentligt varmt klädd och gick i lugn fart. Ej en människa sedd utanför linjen Sunnanväg – Västanväg. Ingen som helst plogning hade skett utanför denna linje heller. Snödrivor ofta meterdjupa, och inte bara som smala drivor i lä av häckar etc, utan man fick ofta pulsa i snö som var 1/2 – 1 m djup kanske 100 steg i sträck. Den flata vallen mellan reningsdammarna och ån var dock nästan renblåst i hela sin längd och därför lättframkomlig. Men f.ö. var det sådana massor med snö att jag avsiktligt gick både fram och tillbaka på denna vall, alltså inte tillbaka på vägen omedelbart N om reningsverket. Jag vet inte i vad mån denna väg var plogad men jag vet att det låg ett stort område av mycket djup snö innan man nådde upp till vägen. – Så länge man gick i lugn fart var det inget konst att hålla värmen, men när jag stannade

1978-12-31 forts.

för att fotografera och, för det ändamålet, bort av mig handskarna, kände jag tydligt att man förlorade värme ögonblickligt snabbt. Fingrarna började värka i kopparna efter mindre än en minut.

Höjeåns fåra var delvis öppen 6 m järnvägsbron; här låg c 20 grundisar och 1 smådopping. Nedströms järnvägsbron var än till allra största delen frusen, det var inte "normal" is, utan uppenbart hade [redacted] stora mängder snö blåst ut i vattnet [redacted] och slutligen frusit. Isen var tjock och ögonskenligt ojämn, som en hopknycklad filt. Hur bärkraftig den var vet jag ej. Några korta (5-75 meter) och mycket smala (0,5-2 meter) bitar av ån var fortfarande öppna. Här lyfte 3 storskrakar (2 ♂♂ ad); dock fann jag de snart på iskanten snarare än att de låg i den smala vaken. Åns kanter var "krenelerade" med is av ogenomskinlig beskaffenhet hela vägen, och till största delen var ån frusen

1978-12-31 forts.

raka över.

Damm nr 1, alltså närmast järnvägen, var helt öppen. Här brukar nästan aldrig ligga någon fågel - anbaglijen är väl vidsnet för smutsig och utan näring -, men i dag låg där 1 smådopping, gräsand o 4, c 8 knölar (!!), 1 storlom (ej ad), 1 knölsvan ad, c 12 sothöns; och över resp. i vidret sågs 2-3 skrattmåsar och 2 fiskmåsar jun.

Damm nr 2, den största dammen, var öppen i sin allra östligaste del, på en yta av kanske 30 x 50 meter. Här låg minst 4 knölar (!!), 1 knölsvan ad och c 30 sothöns. Några av sothönsen hade snö på ryggen och/eller sidor och såg underliga ut. I vidret låg dessutom c 15 skrattmåsar och c 4 fiskmåsar (även delvis ad), och på isen intill stod ytterligare c. 12-15 skrattmåsar och c 5 fiskmåsar. På isen på samma damm, men ett par 100 m längre mot V, stod resp. låg ytterligare c 40 skratt- och c 10

1978-12-31 forts.

fiskemåsar alla fått samlade.
När jag nalkades damm 1 och 2 lyfte kniporna mycket knipet, de två grågåndena likaså, och de tre svarthakarna vid ån for också i väg.
Dessa änder återsågs ej: knipsarna lyfte också och spred sig i flykten, men åter. De flesta fälde mycket snart igen, ungefär där de första stått. Småskrakarna dök först. Det fjärde svarthuvs som stod på kanten klafsade till och lade sig i vattnet. Övriga svarthuvs lyfte ej alls, svanarna inte heller.
Damm nr 3 var öppen men här fanns ingen fågel närmare än 2-3 meter i snöbrynet. 2 grågåndar lyfte här i närheten och flög bort motströms.
Damm nr 4 var uppenbarligen frusen, men isen var mycket dålig när jag vände (vid damm nr 3).

Övriga obsar:
I skogsbryn ej så sällan, flög förbi medströms. Sädgås rätt intressant. Fem hägrar en flock som flög rätt nära men ej länge ses. Senare (c 20 minuter

(624) S

1978-12-31 forts.

senare) sågs (och hördes) en flock på c 12-14 ex flyga ungefär mot S i snöyran, och ytterligare någon kvart senare sågs och hördes en flock på minst 35 ex, i de flög också ungefär mot S. Att två flockar observerades på så kort stund torde väl indikera att de flockar som hittills hörsats ut i inlandet nu per sig i väg till kusten, eller kanske ännu längre, så som vädret nu utvecklat sig.

Fjällvråk 1 ex i snöyran helt nära Ö om järnvägsbron, flög förbi 2 ggr, nyttjade sedan över mark nära ån.

Skata 1+1
Kaja högst c 20
Råka " c 8
Kråka c 25-30

} Nästan inga sedda sittande; de flesta flög glest eller fåtal, glest förbi i olika riktningar; kajorna dock till största delen i en flock. Obs. att någon jämförelse med närmast föregående obsar ej kan göras, eftersom

~~(2)~~

1978-12-31 forts.

sikten idag varit så usel.
Kaltrast 1+1 sedda förbiflygande,
därtill 1+1 ex inne bland husen
på Klosterpärden. Ett av de sist-
nämnda ex föreföll ha svårt att
hålla balansen där. Den satte, var
hauche på väg att kollapsa.
Grönfink hörd inuti bostaden
Gråsparv: några ex sedda och
hörda, likaledes inuti bebyggelsen.

Jag tog ett par fre fotografier i
svartvitt men är mycket osäker
på resultatet.

(626)

OBS:

1) Lördag 25.11 eller söndag 26.11.1978 körde Inga och Thomas en runda i västra Skåne. Såg en fjällvråk och 21 ormvråkar, bland dessa en "börringevråk". Fråga om exakt dag och resväg!

2) onsdag 6 dec. omkr. kl. 1100-1140 såg jag från tåget Höör - Lund en fjällvråk (vid Sjöholmen) och 2 ormvråkar (närmare Eslöv resp. Lund). Vid Zoologis i Lund samma dag en sparvhök, och på bilfärd Lund - Malmö 2 ormvråkar. Denna dag hämtade vi hos Stig Djurberg i Malmö den ägg-samling som museet köpt av honom.

3) Under tiden 1 - 10 dec. 1978 har jag sett sparvhök 2 ggr vid Klostergården och Tornfalk en gång i staden.

Tillägg
B

1978-02-09.

Vid Barsebäck sågs ett par hundra kanadagäss, bland dem en missfärgad fågel med köttfärgade ben och otydligt avsatt U-formad vit teckning (d v s den typiska stora fläcken som går från kind till kind, under hakan). Dessutom var fågeln mindre än de andra.

(Denna anteckning anträffade jag först 1985-03-07 och renskrev den omedelbart. Det är väl fråga om inte den avvikande fågeln snarast var en bastard mellan kanadagås och någon annan art, ovisst vilken, men möjligen grågås. GR 1985-03-07).

Tillägg B

1978-09-24, söndag. vid Nabben tillsammans

Vistades i Falsterbo. På morgonen 0630 - 0915 sträckobsar [illegible] med medlemmar ur SNF:s styrelse. Några deltagare obsade redan från 0600. Jag gjorde endast följande anteckningar:

Miserabelt väder men utmärkt ejdersträck, flera tusen ex före 0915; därtill på morgonen säkert 100 bläsänder i 5-6 flockar, delvis i sällskap med ejdrarna. 4 storlommar flög västerut. Snöskateflockar på resp 20 + 10 + 30 ex. 2 stenknäckar; något tiotal bofink (eller kanske några tiotal, snarare); bergfink hörd.

Stor piplärka 1 vid Kolabacken på morgonen. Smalnäbbad simsnäppa 1, kärrsnäppa ungefär 100 ex, sandlöpare 5 eller flera, myrspov 1, kustpipare några, enkelbeckasin flera enstaka ex + 2 + 4 + c 15 + troligen flera därtill. Hussvala några, backsvala några, ladusvala 20 - 30 ex, alla svalor i små "stötar". Gulärla 1 ex. Sädesärla flockar, ängspiplärka [illegible] några ex, trädpiplärka bara 1 ex.

Sparvhök några få ex, en sparvhök tog en kärrsnäppa! Bivråk 1 vid Kolabacken på morgonen.

Dvärgmås många ex; folket på Nabben skattade antalet sedda på hela dagen till c 100 ex, vilket är mycket högt för platsen även om rekordsiffrorna ligger högre. Kentsk tärna över 10 ex sedda. Skrattmås, fiskmås, gråtrut och havstrut sedda, även 1 silltrut juv [illegible] mycket vit på stjärtroten. Skarv flera ex. Stare sedd. Småskrak flera ex, gravand några juv sedda, brunand 3 i flock, därtill några obestämda dykänder. [illegible] Rödhake och kungsfågel sedda.

Danskar sade sig ha sett 1 tärnmås och 1 grå lira.

Bengt Bengtsson såg gråhakedopping. Sångsvan sades också ha blivit sedd, men ovisst av vem,.

Mina anteckningar mycket ofullständiga, men rariteter sedda av mig har anförts härovan. För övrigt hänvisas till Gunnar Roos' sträckprotokoll.

- - - - -

Tillägg senare: obsarna av stor piplärka, smalnäbbad simsnäppa, dvärgmås och [illegible] skarv (=storskarv) har excerperats i vanlig ordning; detta skedde innan dessa obsar renskrevs på maskin. Iakttagelsen av gråhake är säkerligen helt OK eftersom Bengt Bengtsson är en mycket pålitlig fältman, men ingen excerpering gjord av mig eftersom jag aldrig såg fågeln. Observationerna av tärnmås och grå lira är naturligtvis inte excerperade; dels har de inte gjorts av mig, dels är jag skeptisk mot deras riktighet. Det finns visserligen många goda danska fältobservatörer, men jag känner inte till vem (eller vilka) som gjort dessa iakttagelser.

- - - - -

Renskriften på maskin gjord 1983-07-14.

- - - - -

Det skall också tilläggas, att Gunnar Roos var ytterst skeptisk mot danskarnas obsar; dessa herrar såg visst de märkligaste saker ideligen.

Tillägg B

1978-09-25, måndag.

Kvar i Falsterbo. Vid Nabben ett slag på morgonen; jag gick ut från fågelstationen 0705 och kom tillbaka dit 0845. Anteckningar mycket kortfattade, följer här:

På morgonen labb. Stenfalk jagar men får ingenting. Rätt trevligt fågelliv men regn. Gick till Nabben och åter.

Kl 1200 - 1300 obsade jag sträcket men inte från Nabben utan från en hög dyn c 1 km öster om Falsterbo kyrka. Nu mycket bättre väder, god sikt. I havet utanför obs-platsen, på hyggligt avstånd, låg 12 storlommar. Under nämnda timme passerade summa c 1000 änder mot väster utanför kusten, vanlig kosa, se skiss: heldragen pil:

Siffran gäller vad som kom på bestämbart håll och omfattar: drygt 950 ejdrar och knappt 50 bläsänder = summa 1000 ex.

Längre ute, se streckad pil på samma skiss, kom ytterligare c 500 änder på sträck. De kom (åtm. delvis, kanske allra mest) på jättestort avstånd och var därför obestämbara. Alla flög mycket lågt. Men mitt tips är att det var mest ejder där också. Bland de bestämbara var hög procent ♂♂ ad av ejder och rätt hög procent [illegible] (♂♂ ad) bläsand av.

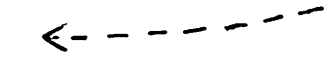

För övrigt: 1 svarttärna. Många sparvhökar. Småfågel sträckte. Av ormvråk sågs 1 ex trasigt i vingarna samt 2 hela ex; intet av dem sträckte ut.

Kl 1415 - 1515 obsar också: 1 stenfalk sedd.

Kl 1420 passerade 5 + 35 kärrsnäppor mot V som vanligt

Kl 1510 " 6 kärrsnäppor på samma sätt. Nu ej en enda andflock sedd!

Storlommar låg mycket nära land, näbbformen sågs bra och studerades noga, näbbens utseende var så:

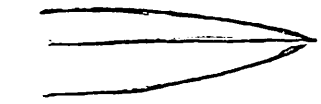

Kl 1516 passerade flock på 10 bläsänder och 2 stjärtänder mot V som vanligt; flyghöjd 50 m; de kom nära förbi.

1 ljungpipare ad kom in från S

Småfågelsträcket innehöll ängspiplärkor och bofinkar, även svalor. Detta sträck gick lågt, enligt denna skiss (som visar att rätt mycket småfågel flög även ute över havet i S, ungefär parallellt med kusten):

Därmed slut på mina anteckningar. Men Gunnar Roos förde förstås noggrant protokoll som vanligt.

- - - - -

Denna renskrift gjord 1983-07-14.
Svarttärnan excerperad ur originalet, alltså innan renskriften gjordes.

Tillägg

B

1978-09-26, tisdag.

Falsterbo. Fint väder. Kl 0610 - 0635 gick jag (från fågelstationen) till Nabben.

3 lommar kom enligt skiss:

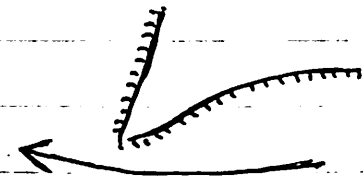

Det var 1 storväxt och 2 småvuxnA, säkert 1 storlom och 2 smålommar.

4000 (fyratusen) småskrakar uppe och flög, men bara tillfälligt, inte sträck. Däremot sträckte flera ejderflockar, 10 + 15 bläsänder, 1 stjärtand och 3 gräsänder.

Vidare: 30 + 60 + 5 + 3 + 20 kärrsnäppor, 3 kustpipare.

1 blåhök hanne ad gick ut men vände.

1 stenfalk.

Fullt med folk på Nabben.

Småfågel: gulärla, ängspiplärka och fink (sträckte). Flera mycket stora starflockar ut lågt mot vinden. (Sträcket av) småvadare fortsatte. Sparvhökar. Skarv. Mycket högflygande småfågel.

Originalet till denna renskrift anträffat oktober 1983, renskrevs 1983-12-18. Eftersom året 1978 redan är slutbehandlat, måste ovanstående renskrift placeras i tillägget.

(626)

OBS:

1) Lördag 25.11 eller söndag 26.11.1978 körde Inga och Thomas en runda i västra Skåne. Såg en fjällvråk och 21 ormvråkar, bland dessa en "börringevråk". Fråga om exakt dag och resväg!

2) onsdag 6 dec. omkr. kl. 1100-1140 såg jag från tåget Höör - Lund en fjällvråk (vid Sjöholmen) och 2 ormvråkar (närmare Eslöv resp. Lund). Vid Zoologis i Lund samma dag en sparvhök, och på bilfärd Lund - Malmö 2 ormvråkar. Denna dag hämtade vi hos Stig Djurberg i Malmö den ägg-samling som museet köpt av honom.

3) Under tiden 1 - 10 dec. 1978 har jag sett sparvhök 2 ggr vid Klostergården och Tornfalk en gång i staden.